



OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Magdalena Matuszak

Moja przygoda z geografią

Program nauczania geografii
IV etap edukacji – zakres rozszerzony

Moja przygoda z geografią

Program nauczania do geografii na IV etap edukacji w zakresie rozszerzonym

Rozporządzenia MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 2 lit. a i b ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

Rozporządzeniu MEN z dnia 21 czerwca 2012 r. w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników. Na podstawie art. 22a ust. 8 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

Rozporządzeniu MEN z dnia z dnia 24 lutego 2012 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych Na podstawie art. 22 ust. 2 pkt. 4 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.)

Spis treści

Wstęp. Konstrukcja programu i zgodność z podstawą programową	3
Indywidualizacja procesu nauczania	8
Wykorzystanie metod aktywizujących	9
Innowacyjność programu	9
Integracja i korelacja z innymi przedmiotami	10
Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	10
Ewaluacja	11
Program	12
Materiały dydaktyczne	409
Materiały źródłowe	421

Wstęp

Konstrukcja programu i zgodność z podstawą programową

Program został opracowany w oparciu o podstawę programową kształcenia ogólnego z zakresu geografii dla IV etapu edukacji na poziomie rozszerzonym (Rozporządzenia MEN z dnia 27 sierpnia 2012 r. Pozwala na pełną realizację podstawy programowej w szczególności uwzględnia wynikające z niej cele kształcenia oraz treści nauczania.

Składa się z XX rozdziałów obejmujących zakres treści:

- Geografii fizycznej świata – VI działów, 103 tematy, lekcje utrwalające i powtórzeniowe,
- Geografii społeczno - ekonomicznej świata, – VIII działów, 65 tematów, lekcje utrwalające i powtórzeniowe,
- Geografii Polski - VI działów, 69 tematów, lekcje utrwalające i powtórzeniowe,
- Lecje utrwalające całość treści nauczania 3 tematy.

Zaletą tego programu jest literalna realizacja treści podstawy programowej. Uwidacznia się to w wyeksponowaniu zapisów podstawy programowej w kolumnie 3. W kolumnie 2 zapisy te ujęto, jako umiejętność końcową ucznia. Bezpośrednio z nich wynikają sformowania tematów jednostek lekcyjnych. Natomiast sposób osiągnięcia końcowych umiejętności, czyli dojście do celu, zapisano, jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania lub tzw. planowane osiągnięcia ucznia i są one zawarte w kolumnie 4.

Konstrukcja programu opiera się o elementy wymienione w Rozporządzeniu MEN w sprawie dopuszczania do użytku w szkole programów wychowania przedszkolnego i programów nauczania oraz dopuszczania do użytku szkolnego podręczników.

Na tą konstrukcję składają się następujące czony:

- a)treści zgodne z treściami nauczania zawartymi w podstawie programowej kształcenia ogólnego / kolumna 3 – a,
- b)szczegółowe cele kształcenia i wychowania zapisane językiem wymagań do każdej jednostki lekcyjnej / kolumna 4 – b,
- c)opis założonych osiągnięć ucznia / kolumna 4 – c:
Przedstawiony, jako ciąg przyczynowo skutkowy pokazujący proponowany sposób dojścia do celu zawartego w podstawie programowej, zmierzający do rozwijania umiejętności:
 - czytania i interpretowania tekstów źródłowych, danych statystycznych, map, wykresów, zdjęć satelitarnych, wyszukiwania i selekcjonowania wiedzy,
 - rozwijania zdolności matematycznych potrzebnych do obliczeń w geografii oraz niezbędnych w prostych czynnościach planowania nauki, porządkowania i utrwalania wiedzy, myślenia analitycznego i syntezy w postaci wyciągania wniosków, uogólnień,
 - rozumienia procesów i zjawisk zachodzących w przyrodzie i w życiu społeczno ekonomicznym,
- d)sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania, z uwzględnieniem możliwości indywidualizacji pracy w zależności od potrzeb i możliwości uczniów z wykorzystaniem metod aktywizujących pracę uczniów / kolumna 5 – d,
- e)propozycje kryteriów oceny do każdej jednostki lekcyjnej – e,

dodatkowe elementy tego programu to:

f) propozycje wykorzystania platformy edukacyjnej Scholaris / 6:

Po każdej jednostce lekcyjnej, zamieszczono informację o zasobach platformy Scholaris, które nawiązują do tematu i treści programowych danej lekcji. Zasoby te występują w postaci: filmów, prezentacji, tablic interaktywnych, konspektów lekcji, kart pracy, zdjęć, schematów, animacji, map. Wszystkie polecane materiały zostały sprawdzone i opatrzone krótkim komentarzem,

g) treści nauczania wynikające z podstawy programowej podzielono na poziomy osiągnięć uczniów: 1 podstawowy (ocena dopuszczająca, dostateczna), 2 rozszerzony (ocena dobra, bardzo dobra), 3 kompletny (ocena celująca).

Poziom podstawowy 1 to tzw. podstawowe osiągnięcia ucznia odnoszące się do wiadomości:

-zapamiętania wiadomości, dotyczą terminologii, faktów, praw, konwencji. Poziom ten ocenia się na ocenę dopuszczającą.

-zrozumienia wiadomości, pozwala na operowanie wiadomością w zakresie uznanym za niezbędny na danym szczeblu nauczania przedmiotu. Poziom ten ocenia się na ocenę dostateczną.

Poziom rozszerzony 2 to tzw. rozszerzone osiągnięcia ucznia odnoszące się do umiejętności:

-stosowania umiejętności w sytuacjach typowych, ma znaczenie praktycznego wykorzystania wiedzy, o charakterze odtwórczym. Poziom ten ocenia się na ocenę dobrą

-stosowania umiejętności w sytuacjach problemowych, obejmuje złożone procesy umysłowe służące znalezieniu potrzebnego rozwiązania w sytuacjach nowych dla ucznia, ma charakter twórczy. Poziom ten ocenia się na ocenę bardzo dobrą.

Poziom kompletny 3 to tzw. kompletne osiągnięcia ucznia odnoszące się do wiadomości (zapamiętania, rozumienia) i umiejętności (stosowane w sytuacjach typowych i problemowych). Poglębione własną refleksją, analizą, przemyśleniem, niestandardowymi przykładami, tokiem rozumowania, łączące wiedze i umiejętności z różnych dyscyplin. Poziom ten ocenia się na ocenę celującą.¹

h) nawiązanie do podstawy programowej etapu III:

na początku każdego działu zamieszczono treści z podstawy programowej z III etapu nauki oraz treści z etapu IV z poziomu podstawowego w celu ułatwienia planowania pracy nauczyciela.

Wymienione elementy zaproponowano w postaci czytelnych tabel, przykład poniżej:

¹ w oparciu o: Niemierko B.: Cele i wyniki kształcenia. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy. Bydgoszcz.1988, Niemierko B.: A B C testów osiągnięć szkolnych. CODN. 1973

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym				
Poziomy osiągnięć uczniów 1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny g				
1	2	3	4	5
L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej a	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. b/ c	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia d
1	Zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej	Uczeń przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej	<p>Uczeń:</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto jako: -wartość produktów (wyrobów i usług) wytworzona przez jednostki krajowe rynkowe i nierynkowe pomniejszona o zużycie pośrednie poniesione w związku z jej wytworzeniem/ <u>źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-1011.htm²</u> -rynek usług/usługi rynkowe – obejmuje dobra, które są konsumowane w trakcie ich produkcji, np.: usługi spedycyjne, bankowe, -usługi nierynkowe- usługi publiczne –świadczone przez administrację publiczną obywatelom</p> <p>1.analizuje udział poszczególnych działów gospodarki narodowej w strukturze wartości dodanej brutto, wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1.porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB usług, w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej (z analizy danych przedstawionych widać, że najwyższy PKB <i>per capita</i> występuje w krajach, w których sektor usług odgrywa decydującą rolę w tworzeniu wartości dodanej i stanowi główne źródło absorpcji siły roboczej³)</p>	<p>Metody pracy zastosowane na zajęciach to:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wykład (wykład wprowadzający) -dyskusja sterowana, -studium przypadku -ćwiczenia praktyczne, -praca z tekstem, -wizualizacja –wykorzystanie prezentacji multimedialnej. <p>Formy pracy to:</p> <ul style="list-style-type: none"> -praca w grupie, -praca indywidualna <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie przez zainteresowanie</p>

² http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-1011.htm

³Węgrzyn G., Rola sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,

		<p>1.analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej, ze strony: http://epp.eurostat.ec.europa.eu⁴,</p> <p>1.interpretuje te dane i wyciąga wnioski według klucza:</p> <ul style="list-style-type: none"> -najwyższy udział sektora usług w tworzeniu wartości dodanej wystąpił w 2007 roku w takich państwach jak: Luksemburg (85,2%), Cypr (78,6%), Wielka Brytania (77,4%) i Francja (77,2%). Z kolei najniższy udział, poniżej 60%, odnotowano w Rumunii (55,3%) i Republice Czeskiej (59,3%). W Unii Europejskiej (27) zatrudnieni w usługach w 2007 roku stanowili (69,2%) ogółu zatrudnionych. Najwyższy udział zatrudnionych w sektorze usług wystąpił w Wielkiej Brytanii (80,8%) i w Holandii (80,1%). Najniższy natomiast w Rumunii (38,7%), Bułgarii (52,0%) i w Polsce (54,4%). Z przeprowadzonej analizy widać wyraźnie, że kraje przodujące pod względem poziomu PKB na 1 mieszkańca to gospodarki usługowe. Sektor usług zatrudnia tam ponad 70% ogółu zatrudnionych i wytwarza ponad 70 % wartości dodanej brutto. Z kolei kraje „biedne”, w których poziom PKB na 1 mieszkańca nie przekracza 55% poziomu PKB dla Unii Europejskiej, charakteryzują się zdecydowanie słabiej rozwiniętym sektorem usług. Przejawia się to w stosunkowo niskim udziale sektora usług w tworzeniu wartości dodanej i w zatrudnieniu. Najniższy poziom PKB per capita osiągnęły w 2007 roku Bułgaria (37,0% średniego poziomu Unii Europejskiej), Rumunia (39,0%), Polska (52,0%), Łotwa (54,0%) i Litwa (56%). Są to równocześnie kraje, w których sektor usług w zdecydowanie mniejszym stopniu niż w krajach wysoko rozwiniętych partycypuje w tworzeniu PKB⁵ <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce (wykazuje, że utrzymały one w 2010 r. swój trend w kierunku struktury obserwowanej w krajach OECD, gdzie usługi rynkowe partycypują w ok. 50% wartości dodanej w gospodarce, a usługi nierynkowe w ok. 20% (w Polsce w 2010 roku odpowiednio 50,1% i 14,7%, a w I kw. 2011 odpowiednio: 48,9% i 17,5%)⁶.</p> <p>1.dokonuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy: Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług w tym przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p>	<p>tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykład wprowadzający w temat. Zagadnienia ilustrowane prezentacją multimedialną, karty pracy.</p> <p>Samoocena i ocena koleżeńska.</p>
--	--	---	--

⁴ <http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

⁵ Węgrzyn G., Rola sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

⁶ Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz *Raport o stanie gospodarki 2011 rok*

		<p>1.wymienia, na podstawie tekstu źródłowego, ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1.wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych</p> <p>2.porównuje, interpretuje i wyjaśnia tendencje rozwoju usług w Polsce na tle państw UE</p> <p>2.wymienia przyczyny szybkiego rozwoju usług w Polsce po 1990 roku</p> <p>3.wykazuje rolę sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej</p> <p>1.przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

6

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

Propozycje kryteriów oceny

e

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1.porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1.interpretuje dane liczbowe</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce</p> <p>1.dokonuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy: Ministerstwa Gospodarki Departamentu</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1.porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1.interpretuje te dane</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce</p> <p>1.dokonuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy: Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1.porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług, w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te dane</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce 1.dokonuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy: Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1.porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1.analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te dane</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce 1.dokonuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy: Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i></p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1.porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1.analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnienie w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1.interpretuje dane liczbowe</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce 1.dokonuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy: Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i></p>

<p>Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i> 1. analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług w tym przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz 1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego, ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193 1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i> 1. analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług w tym przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz 1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego, ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193 1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych 1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p><i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i> 1. analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług w tym przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz 1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego, ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193 1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych 2. porównuje tendencje rozwoju usług w Polsce z państwami UE 1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>1. analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług w tym przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz 1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego, ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193 1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych 2. porównuje tendencje rozwoju usług w Polsce z państwami UE 2. wymienia przyczyny szybkiego rozwoju usług w Polsce po 1990 roku 1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>1. analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług w tym przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz 1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego, ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193 1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych 2. porównuje tendencje rozwoju usług w Polsce z państwami UE 2. wymienia przyczyny szybkiego rozwoju usług w Polsce po 1990 roku 3. wykazuje rolę sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej 1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>
---	---	---	---	--

Indywidualizacja procesu nauczania

Program ten uwzględni indywidualizację nauczania w zależności od zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów w następujący sposób przez:

a) rozpoznanie możliwości ucznia:

- zastosowanie wstępnej identyfikacji i diagnozy uzdolnień uczniów z zakresu geografii na pierwszej lekcji. Pozwoli to na indywidualizację pracy na lekcjach przez planowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów w zależności od potrzeb i możliwości uczniów. Szybsze poznanie możliwości i potencjału uczniów. Dobór odpowiednich metod i technik pracy z uczniem oraz właściwe budowanie toku lekcji, organizację procesu edukacji przez nauczyciela,
- diagnozę uzupełniającą polegającą na stałej obserwacji aktywności uczniów podczas lekcji, analizie wypowiedzi ustnych („przy tablicy”), obserwacji sposobów radzenia sobie z problemami, analizie wyniki testów i sprawdzianów wiedzy itp.
- zastosowanie diagnozy uzupełniającej polegającej na obserwacji indywidualnej ucznia ze względu na specyficzne często nieszablonowe reakcje (uczniowie szczególnie uzdolnieni),

b) motywowanie do nauki:

- zapoznanie ucznia z zakresem treści nauczania,

- zapoznanie ucznia z jasno określonymi celami do każdej lekcji,
- zapoznanie ucznia z precyzyjnie określonymi wymaganiami na poszczególne oceny do każdej lekcji i stosownie ich zgodnie z ustaleniami,
- zapoznanie ucznia z kryteriami sukcesu do każdej lekcji i stasowanie ich,
- stosowanie różnych metod samooceny na lekcji i informacji zwrotnej (od ucznia o jego postępach w nauce, informacji zwrotnej do ucznia w formie komentarza),
- planowanie lekcji utrwalających i powtórzeniowych,
- planowanie pracy na każdej lekcji w taki sposób, aby tworzyły logiczny tok w dochodzeniu do celu,
- stopniowanie trudności we wszystkich działaniach dydaktycznych nauczyciela,
- stasowanie różnorodnych metod pracy włączających ucznia w proces uczenia się tzw. metod aktywizujących mających wkład w samodzielne dochodzenie ucznia do wiedzy,
- preferowanie pracy w parach, grupach, małych zespołach, odpowiednio dobranych, aby skutecznie motywować wszystkich uczniów w dochodzeniu do wiedzy,
- wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji,
- wykorzystanie nowoczesnych technologii.

Wykorzystanie metod aktywizujących

Program ten przewiduje zastosowanie metod aktywizujących uczniów, w tym sprzyjających zastosowaniu zdobytej wiedzy w działaniu.

Metody aktywizujące zawsze są poprzedzone wykładem inicjującym. Prezentuje on cele lekcji, wprowadza i wyjaśnia nowe zagadnienia, przedstawia kryteria sukcesu.

Najczęściej wykorzystywane metody aktywizujące w tym programie to metody: praca w grupach, praca w małych zespołach, dyskusje i debaty; rozwiązywanie problemów; „burza mózgów”; analiza dokumentów źródłowych, analiza przypadku - studium przypadku, podejmowanie decyzji metodą „drzewa decyzyjnego”; analiza SWOT, analiza argumentów „za” i „przeciw”; gry i zabawy edukacyjne; metody audiowizualne; projekt indywidualny i grupowy, metoda „śniegowej kuli”, metaplan. Opis proponowanych metody aktywizujących znajduje się na stronie <http://www.ceo.org.pl/pl/koss/news/aktywizujace-metody-nauczania>

Innowacyjność programu

Program ten charakteryzuje się cechami innowacyjności:

a)w zakresie organizacji lekcji:

- każdej lekcji towarzyszy prezentacja multimedialna będąca tłem toku lekcji, zawiera ona temat, cele, odnośniki do wprowadzanych nowych treści często w postaci zdjęć, rysunków, animacji, zasobów ze strony Scholaris lub innych źródeł. Instrukcje do metod pracy, karty samooceny, zadania i ich rozwiązania prezentowane na lekcji, podsumowanie, źródła informacji wykorzystywane na lekcji, prace domowe, kryteria do każdej lekcji,
- każda lekcja pomyślana jest tak, aby wykształcić w uczniach nawyk uczenia się, delegować odpowiedzialność za zdobywanie wiedzy na ucznia przez proste czynności związane z jasno postawianymi celami lekcji, precyzyjnie określonymi kryteriami sukcesu i wymaganiami na poszczególne oceny,
- stosownie samooceny i oceny koleżeńskiej na każdej lekcji, ma przyczynić się do motywowania ucznia oraz włączenia go w proces planowania nauki,
- budowanie relacji uczeń - uczeń na zasadzie współdziałania w osiąganiu celów,
- budowanie relacji uczeń - uczeń na zasadzie własnego rozpoznania zdolności i akceptacji innych, pracy zespołowej, kultury osobistej,

b)w zakresie stasowania metod aktywizujących:

- do każdej jednostki lekcyjnej zaproponowano metodę aktywizującą,
- szczególny nacisk położono na metody organizujące pracę uczniów w grupy, małe zespoły, pary, tak dobrane, aby uczniowie o większych predyspozycjach współpracowali z uczniami słabszymi. Sprzyja to wyrównywaniu szans edukacyjnych i właściwym relacjom między uczniami w klasie. W sytuacji pracy w zespole uczniowie mogą wymieniać się swoją wiedzą,
- zastosowano elementy metody oceniania kształtującego takie jak: precyzowanie celów lekcji, kryteriów sukcesu, samoocenę ocenę koleżeńską, informację zwrotną.

b)w zakresie oceniania:

- stosownie samooceny i oceny koleżeńskiej w trakcie poszczególnych lekcji. Powoduje delegowanie odpowiedzialności za postępy nauczania na ucznia. Informacja zwrotna od nauczyciela na temat postępów w nauce mniej stresuje od oceny sumującej, jest przekazywana w formie ustnej lub pisemnej,

- przekazywanie uczniom kryteriów oceniania na poszczególne oceny do każdej lekcji powoduje, że uczeń wie, czego się od niego wymaga,
- c) w zakresie planowania sposobów dojścia do celu zapisanych, jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania:
- innowacyjność w tym zakresie polega na przedstawieniu sposobu dojścia do celu precyzyjnie i szczegółowo, krok po kroku. Umożliwi to nauczycielowi zaplanowanie właściwego toku lekcji na podstawie tego elementu programu. Zaletą tak skonstruowanego programu jest to, że tworząc scenariusz lekcji czy konspekt lekcji wystarczy na etapie właściwego toku lekcji umieścić zapisy sposobu dojścia do celu zamieszczone w tym programie.
- d)w zakresie wykorzystania nowych technologii:
- geografia, jako przedmiot, w którym szczególną rolę odgrywają: mapy, rysunki, wykresy, zdjęcia, demonstracje jest predysponowany do tego, aby wykorzystywać najnowsze technologie we właściwy sposób, zgodnie z zasadami metodyki i dydaktyki przedmiotu,
 - wykorzystywanie zasobów platformy Scholaris, GUS-u, Ministerstwa Gospodarki, Ministerstwa Rozwoju Regionalnego, GMO, NASA i innych.
 - promowanie aktualnych zdobyczy wiedzy z zakresu geografii,
- e)w zakresie planowania lekcji badawczych:
- w programie przewidziano 10 jednostek lekcyjnych na zajęcia terenowe, warsztaty, laboratoria. Założenie tych lekcji jest takie, aby spełniały one rolę lekcji badawczych. Odbywających się w terenie lub w klasie, w zależności od możliwości szkoły i nauczyciela, w formie zajęć warsztatowych, laboratoriów czy zajęć terenowych i tak:
- Dział I Kartografia, temat 4 i 5 Praktyczne wykorzystanie map topograficznych, hipsometrycznych i tematycznych
Temat 6 Pozyskiwanie i interpretowanie informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł,
lekcje te mogą odbywać się w terenie, metodą projektu edukacyjnego np. „Unacześnianie map”.
Ćwiczenie to polega na aktualizacji map, zebraniu informacji aktualnej w czasie marszrutu, naniesienie nowych elementów na mapy.
 - Dział I Kartografia, temat 10 i 11 Badania i obserwacje środowiska geograficznego
 - Dział V Litosfera, temat 13 i 14 Odkrywka i odsłonięcie geologiczne ważnym źródłem informacji
wycieczka na teren kopalni odkrywkowej, zaplanowanie i wykonanie odsłonięcia geologicznego
 - Dział VI Pedosfera i biosfera temat 5,6 Obserwacja profilu glebowego, zaplanowanie i wykonanie obserwacji profilu glebowego
 - Dział XIII Usługi temat 7 Zróżnicowanie usług w moim regionie.

Integracja i korelacja z innymi przedmiotami

Specyfika dyscypliny, jaką jest geografia wymusza korelacje z innymi przedmiotami. I tak na przykład: podstawą wszelkich obliczeń statystycznych, kartograficznych i astronomicznych jest matematyka. Treści z zakresu fizyki są szczególnie widoczne w budowie wszechświata i mechanizmie ruchów Ziemi. Geologia, budowa wnętrza Ziemi, litosfera, opiera się na wiedzy chemicznej i fizycznej. Pedosfera i biosfera to oprócz chemii domena biologii. W zakresie współczesnych procesów gospodarczych świata i Polski pomocna jest ekonomia i przedsiębiorczość, ale i socjologia, wos, historia. Jest to dyscyplina opisująca rzeczywistość, przeszłość i przyszłość, przyrodniczą i społeczno ekonomiczną naszej planety, wykorzystując zdobycze innych dziedzin.

Kryteria oceny i metody sprawdzania osiągnięć ucznia

Treści nauczania wynikające z podstawy programowej podzielono na poziomy osiągnięć uczniów: 1 podstawowy, 2 rozszerzony, 3 kompletny, które omówiono w części Konstrukcja programu. Kryteria ocen podano do każdej jednostki lekcyjnej i podzielono je na poszczególne oceny. Kryteria te otrzymują również uczniowie. Mechanizm klasyfikacji treści nauczania na poszczególne oceny wynika z założenia, że:

- zakres wiedzy i umiejętności opisany w podstawie programowej wyznacza ocenę dopuszczającą. To poziom, który każdy uczeń powinien osiągnąć. Uzasadniając należy odwołać się do podstawy programowej. W myśl jej założeń cele kształcenia opisane językiem wymagań wobec uczniów są sformułowane w taki sposób i na takim poziomie, aby uczeń o możliwościach przeciętnych mógł opanować wiedzę i umiejętności w nich zawarte. Dlatego opanowanie przez ucznia wymagania końcowego, określonego w programie, jako kryteria osiągania celu (kolumna 3) przypisują ocenie dopuszczającej. Podstawą oceniania jest zasada, że uczeń zna cele lekcji, kryteria oceniania, wie, jakie treści są wymagane na poszczególne oceny do każdej lekcji. Diagnostuje swoją wiedzę kartą samooceny lub za pomocą oceny koleżeńskiej na każdej lekcji, nie uzyskując za to ocen sumujących. Otrzymuje tylko informację zwrotną od

nauczyciela o swoich postępach. To sposób wdrożenie do odpowiedzialności za naukę i do samodzielności. Kolejna zasada to ustalenie wstępnych terminów testów i prac pisemnych na początku roku. Daje to możliwość uczniom efektywniejszego planowania nauki.

Do sprawdzanie osiągnięć uczniów wykorzystuje się następujące formy.

Kontrolę ustną: zadawanie uczniom pytań w czasie lekcji, odpytywanie z trzech ostatnich lekcji, prezentacja przez ucznia zagadnień geograficznych z wykorzystaniem pomocy

Kontrolę pisemną: testy poprzedzone lekcjami utrwalającymi, kartkówki, pakiety zadań.

Wykonywanie prac dydaktycznych, badań, obserwacji.

Ewaluacja

Program podlega ewaluacji końcowej poprzez pozyskiwanie od uczniów informacji na temat praktycznego wykorzystania programu i jego oceny.

Poniżej przedstawiono ankietę ewaluacyjną dla ucznia.

Ewaluacja programu nauczania

Prosimy o udzielenie odpowiedzi na poniższe pytania, które posłużą do udoskonalenia programu.

Proszę zakreślić wybraną odpowiedź na skali od 0 do 6, gdzie 0 oznacza źle, 6 oznacza celująco.

1. Program pod względem merytorycznym oceniam:

0 1 2 3 4 5 6

2. Program pod względem przydatności w praktyce oceniam:

0 1 2 3 4 5 6

3. Program pod względem przygotowania do egzaminu maturalnego oceniam:

0 1 2 3 4 5 6

4. Program pod względem osiągniętych wyników nauczania oceniam

0 1 2 3 4 5 6

5. Satysfakcjonujący mnie wynik na maturze to:

.....

6. Atmosferę podczas zajęć oceniam:

0 1 2 3 4 5 6

7. Organizację zajęć/metody pracy stosowane na lekcjach oceniam

0 1 2 3 4 5 6

8. Sposób oceniania wykorzystujący samoocenę, ocenę koleżeńską i informacje zwrotną oceniam:

0 1 2 3 4 5 6

Uwagi:

.....
.....

Program został opracowany na podstawie podstawy programowej kształcenia ogólnego z zakresu geografii dla IV etapu edukacji na poziomie rozszerzonym (Rozporządzenia MEN z dnia 27 sierpnia 2012 Pozwala na pełną realizację podstawy programowej w szczególności uwzględnia wynikające z podstawy programowej cele kształcenia oraz treści nauczania

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym					
Poziomy osiągnięć uczniów 1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny					
L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane, jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany, jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
1.	Organizacja pracy na lekcjach geografii	Specyfika przedmiotu – zakres rozszerzony. Podstawa programowa przedmiotu – zakres treści. Sposób organizacji i tematyki zajęć. Wykorzystywanie zasobów platformy Scholaris - prezentacja platformy Oczekiwania i obawy uczniów dotyczące zajęć. Reguły i zasady współpracy uczniów i nauczyciela. Zapoznanie z systemem oceniania opartym na zasadach oceniania kształtującego (rola samooceny, oceny koleżeńskiej, informacji zwrotnej, kryteriów oceniania, celów lekcji)	Uczeń: -zna zasady uczestnictwa w zajęciach geografii, -zna zakres tematyczny przedmiotu, -formułuje swoje oczekiwania i obawy wobec prowadzącego i klasy. -zna i akceptuje zasady pracy metodą oceniania kształtującego, rolę: celów lekcji, kryteriów sukcesu, informacji zwrotnej, samooceny, oceny koleżeńskiej. -rozumie różnicę między ocenianiem sumującym a kształtującym.	Różne rodzaje dyskusji na temat obaw i oczekiwań uczniów. Metoda programowa- prezentacja na temat głównych założeń pracy metodą oceniania kształtującego. Mówiąca ściana, Kontrakt grupowy,	Scholaris- prezentacja platformy -wykorzystanie zasobów portalu Schoralis: Zdjęć, prezentacji, tablic poglądowych, animacji, filmów, map, scenariuszy lekcji, linków do stron zewnętrznych
2.	Identyfikacja i diagnostyka uzdolnień uczniów z zakresu geografii	Poznanie potrzeb uczniów oraz diagnoza ich poziomu wiedzy i umiejętności nabytych na poprzednich etapach kształcenia	Identyfikacja i diagnostyka uzdolnień uczniów z zakresu geografii pozwoli na zastosowanie indywidualizacji pracy na lekcjach przez planowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów w zależności od potrzeb i możliwości uczniów. Stosowanie odpowiednich metod i technik pracy, właściwe budowanie toku lekcji .	Gry dydaktyczne, jako element inicjujący Karty pracy Karty Samooceny Uczniowie rozwiązują karty pracy, następnie wymieniają się pracami i na podstawie modelu odpowiedzi i schematu oceniania przeprowadzają wstępną ocenę	

**Dział I Źródła informacji geograficznej
Kartografia**

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

Mapa – umiejętności czytania, interpretacji i posługiwania się mapą. Uczeń:

- 1.1. wykazuje znaczenie skali mapy w przedstawianiu różnych informacji geograficznych na mapie; posługuje się skalą mapy do obliczenia odległości w terenie
- 1.2. odczytuje informacje przedstawione na mapach za pomocą różnych metod kartograficznych w tym również odczytuje wysokość bezwzględną, oblicza wysokość względną oraz charakteryzuje rzeźbę terenu na podstawie rysunku poziomicowego i mapy hipsometrycznej
- 1.3. posługuje się w terenie planem, mapą topograficzną, turystyczną, samochodową (m.in. orientuje mapę oraz identyfikuje obiekty geograficzne na mapie i w terenie)
- 1.4. identyfikuje położenie i charakteryzuje odpowiadające sobie obiekty geograficzne na fotografiach, zdjęciach lotniczych i satelitarnych oraz mapach topograficznych
- 1.5. dobiera odpowiednią mapę w celu uzyskania określonych informacji geograficznych
- 1.6. określa położenie matematyczno-geograficzne punktów i obszarów na globusie i na mapie
- 1.7. analizuje i interpretuje treści map ogólnogeograficznych, tematycznych, turystycznych
- 1.8. projektuje i opisuje trasy podróży na podstawie map turystycznych, topograficznych i samochodowych

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Treści postawy programowej zapisane jako, kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany, jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
1.	Klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria	Uczeń: Klasyfikuje mapy ze względu na różne kryteria	Po gimnazjum wie: 1. wie, co to jest i do czego służy skala mapy, zna rodzaje skali 1. potrafi przekształcać skalę, 2. podaje związek przyczynowy między treścią mapy a wielkością skali 1. rozumie i stosuje pojęcie generalizacja Uczeń na IV etapie edukacji: 1. opisuje cechy mapy,	Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Czytanie map, rozpoznawanie poszczególnych rodzajów map, interpretacja ich treści oraz wykorzystanie informacji zawartych w mapach do wyciągania wniosków. Prezentowanie przykładów praktycznego wykorzystania map i planów- określanie	-wykorzystanie tablic pt. „Klasyfikacja map ze względu na deformacje” Schemat przedstawia klasyfikację map ze względu na deformacje powierzchni terenu, jej kątów i odległości. lub -wykorzystanie tablic pt. „Klasyfikacja map ze względu na skalę” Schemat przedstawia klasyfikację map ze względu na skalę. lub -wykorzystanie scenariusza lekcji pt. „Metody kartograficznego przedstawiania zjawisk”

			<p>1.wymienia elementy mapy, 2.posługuje się klasyfikacją map ze względu na treść, przeznaczenie, skalę, 2.rozpoznaje poszczególne rodzaje map, 2.wykorzystuje mapy w praktyce-wyznacza położenie dowolnych obiektów na mapach w różnych skalach, 3.korzysta z różnych rodzajów map, 2.wyjaśnia dlaczego skala jest narzędziem generalizacji.</p>	<p>położenia geograficznego. Wyszukiwanie i analizowanie informacji zawartych w atlasie Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów.</p> <p>Dyskusja sterowana</p> <p>Praca w grupach Wizualizacja Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: ocena koleżeńska samoocena</p>	<p>Uczniowie na lekcji dowiadują się, jakie są najpopularniejsze metody kartograficznej prezentacji zjawisk, czym się charakteryzują, na czym polega proces ich tworzenia oraz jakie zjawiska są za ich pomocą obrazowane.</p> <p>lub</p> <p>„Cechy ilościowe i jakościowe na mapach” Ekran interaktywny zaznajamiający ucznia z problematyką metod przedstawiania cech ilościowych i jakościowych na mapach. „Co to jest mapa?” Ekran interaktywny przedstawiający definicję mapy oraz istotę jej generalizacji. W trakcie zajęć uczniowie ćwiczą rozróżnianie elementów i cech mapy.</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220 - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>
--	--	--	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>-wymienia elementy mapy, -wie, co to jest i do czego służy skala mapy, zna rodzaje skali - potrafi przekształcać skalę - opisuje cechy mapy, -stosuje i rozumie pojęcie generalizacja -wykorzystuje mapy w praktyce-wyznacza położenie dowolnych obiektów na mapach w różnych skalach</p>	<p>-wymienia elementy mapy, -wie, co to jest i do czego służy skala mapy, zna rodzaje skali - potrafi przekształcać skalę -opisuje cechy mapy -stosuje i rozumie pojęcie generalizacja - podaje związek przyczynowy między treścią mapy a wielkością skali - wykorzystuje mapy w praktyce-wyznacza położenie dowolnych obiektów na mapach w różnych skalach</p>	<p>-wymienia elementy mapy, -wie, co to jest i do czego służy skala mapy, zna rodzaje skali - potrafi przekształcać skalę -opisuje cechy mapy - stosuje i rozumie pojęcie generalizacja - posługuje się klasyfikacją map ze względu na treść, przeznaczenie, skalę -rozpoznaje poszczególne rodzaje map, -rozpoznaje poszczególne rodzaje map - wykorzystuje mapy w praktyce-wyznacza położenie dowolnych obiektów na mapach w różnych skalach</p>	<p>-wymienia elementy mapy, -wie, co to jest i do czego służy skala mapy, zna rodzaje skali - potrafi przekształcać skalę -opisuje cechy mapy - stosuje i rozumie pojęcie generalizacja - podaje związek przyczynowy między treścią mapy a wielkością skali - posługuje się klasyfikacją map ze względu na treść, przeznaczenie, skalę -rozpoznaje poszczególne rodzaje map - wykorzystuje mapy w praktyce-wyznacza położenie dowolnych obiektów na mapach w różnych skalach - wyjaśnia, dlaczego skala jest narzędziem generalizacji</p>	<p>-wymienia elementy mapy, -wie, co to jest i do czego służy skala mapy, zna rodzaje skali - potrafi przekształcać skalę -opisuje cechy mapy - stosuje i rozumie pojęcie generalizacja - podaje związek przyczynowy między treścią mapy a wielkością skali - posługuje się klasyfikacją map ze względu na treść, przeznaczenie, skalę -rozpoznaje poszczególne rodzaje map - wykorzystuje mapy w praktyce-wyznacza położenie dowolnych obiektów na mapach w różnych skalach - wyjaśnia, dlaczego skala jest narzędziem generalizacji -korzysta z różnych rodzajów map</p>

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczególne cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
2.	Obliczanie odległości- zastosowanie map w praktyce	Uczeń oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach	Uczeń: 1.wykonuje pomiar odległości na mapach w różnych skalach, 1.przelicza skalę liczbową na mianowaną (i odwrotnie), 1.oblicza wymiary liniowe na mapach i w rzeczywistości za pomocą skali mapy, 1.zna jednostki odległości, 2.oblicza skalę mapy, znając wymiary na mapie i w rzeczywistości. 2.posługuje się podziałką mapy, 2.posługuje się definicją skali mapy, 3.konstruuje podziałkę o określonej skali 1.klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria 1.oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach.	Praktyczne ćwiczenia z mapą. Wyszukiwanie, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Prezentowanie przykładów praktycznego wykorzystania map i planów- do obliczania wymiarów rzeczywistych za pomocą skali, posługiwanie się podziałką liniową, konstruowania podziałki o określonej długości. Praca z atlasem Praca w grupach Wizualizacja treści Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Metody sprawdzania osiągnięć ucznia ocena koleżeńska samoocena	-wykorzystanie scenariusza lekcji pt. „Mapa, jako źródło informacji geograficznej” Uczeń na lekcji uczy się rozwiązywać zadania poświęcone skali map.
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
1.wykonuje pomiar odległości na mapach w różnych skalach, 1.przelicza skalę liczbową na mianowaną (i odwrotnie), 1.oblicza wymiary liniowe na mapach i w	1.wykonuje pomiar odległości na mapach w różnych skalach, 1.przelicza skalę liczbową na mianowaną (i odwrotnie), 1.oblicza wymiary liniowe na mapach i w rzeczywistości za pomocą skali mapy, 1.zna jednostki odległości,	1.wykonuje pomiar odległości na mapach w różnych skalach, 1.przelicza skalę liczbową na mianowaną (i odwrotnie), 1.oblicza wymiary liniowe na mapach i w rzeczywistości za pomocą skali mapy, 1.zna jednostki odległości,	1.wykonuje pomiar odległości na mapach w różnych skalach, 1.przelicza skalę liczbową na mianowaną (i odwrotnie), 1.oblicza wymiary liniowe na mapach i w rzeczywistości za pomocą skali mapy, 1.zna jednostki odległości,	1.wykonuje pomiar odległości na mapach w różnych skalach, 1.przelicza skalę liczbową na mianowaną (i odwrotnie), 1.oblicza wymiary liniowe na mapach i w rzeczywistości za pomocą skali mapy, 1.zna jednostki odległości, 2.oblicza skalę mapy, znając wymiary na	

<p>rzeczywistości za pomocą skali mapy, 1.zna jednostki odległości, znając wymiary na mapie i w rzeczywistości. 1.zna definicję skali mapy, 1.klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria 1.oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach.</p>	<p>znając wymiary na mapie i w rzeczywistości. 1.zna definicję skali mapy, 1.klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria 1.oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach. 1.rozróżnia podziałkę o określonej skali</p>	<p>2.oblicza skalę mapy, znając wymiary na mapie i w rzeczywistości. 2.posługuje się podziałką mapy, 2.posługuje się definicją skali mapy, 1.klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria 1.oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach. 1.rozróżnia podziałkę o określonej skali</p>	<p>2.oblicza skalę mapy, znając wymiary na mapie i w rzeczywistości. 2.posługuje się podziałką mapy, 2.posługuje się definicją skali mapy, 1.klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria 1.oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach.</p>	<p>mapie i w rzeczywistości. 2.posługuje się podziałką mapy, 2.posługuje się definicją skali mapy, 3.konstruuje podziałkę o określonej skali 1.klasyfikacja mapy ze względu na różne kryteria 1.oblicza odległości w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach.</p>
--	--	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
3.	Obliczanie powierzchni-zastosowanie map w praktyce	Uczeń oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach	Uczeń: 1.wykonuje pomiar powierzchni na mapach w różnych skalach, 2.zna i stosuje jednostki powierzchni 1.konstruuje skalę powierzchniową 1.oblicza wymiary danej powierzchni na mapie za pomocą skali powierzchniowej, 2.posługuje się definicją skali powierzchniowej, 3.oblicza skalę mapy znając wymiary powierzchni na mapie i w rzeczywistości, 1.oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych.</p> <p>Prezentowanie przykładów praktycznego wykorzystania map i planów- do obliczania powierzchni rzeczywistych za pomocą skali powierzchniowej. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Praca w grupach Wizualizacja treści Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: ocena koleżeńska samoocena na zasadzie plusów i minusów</p>	- wykorzystanie prezentacji zadań maturalnych z mapą z odpowiedziami www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?st_rona=210_kartografia-
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający		dostateczny		dobry	
1.wykonuje pomiar		1.wykonuje pomiar		1.wykonuje pomiar	
dopuszczający		dostateczny		bardzo dobry	
1.wykonuje pomiar		1.wykonuje pomiar		1.wykonuje pomiar	
dopuszczający		dostateczny		celujący	
1.wykonuje pomiar		1.wykonuje pomiar		1.wykonuje pomiar powierzchni na	

<p>powierzchni na mapach w różnych skalach, 1. wymienia jednostki powierzchni 1. oblicza wymiary danej powierzchni na mapie za pomocą skali powierzchniowej, 1. oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach</p>	<p>powierzchni na mapach w różnych skalach, 1. wymienia jednostki powierzchni 1. konstruuje skalę powierzchniową 1. oblicza wymiary danej powierzchni na mapie za pomocą skali powierzchniowej, 1. oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach</p>	<p>powierzchni na mapach w różnych skalach, 2. zna i stosuje jednostki powierzchni 1. konstruuje skalę powierzchniową 1. oblicza wymiary danej powierzchni na mapie za pomocą skali powierzchniowej, 1. oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach</p>	<p>powierzchni na mapach w różnych skalach, 2. zna i stosuje jednostki powierzchni 1. konstruuje skalę powierzchniową 1. oblicza wymiary danej powierzchni na mapie za pomocą skali powierzchniowej, 1. oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach</p>	<p>mapach w różnych skalach, 2. zna i stosuje jednostki powierzchni 1. konstruuje skalę powierzchniową 1. oblicza wymiary danej powierzchni na mapie za pomocą skali powierzchniowej, 2. posługuje się definicją skali powierzchniowej, 3. oblicza skalę mapy znając wymiary powierzchni na mapie i w rzeczywistości, 1. oblicza powierzchnie w terenie na podstawie map wykonanych w różnych skalach</p>	
L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
4.	Praktyczne wykorzystanie map topograficznych, hipsometrycznych i tematycznych	Uczeń odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną. Na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej	Uczeń: 1. zna zasady czytania map, 1. potrafi czytać mapę, 1. zna zasady interpretacji map, 1. interpretuje informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy, 1. odczytuje ukształtowanie terenu i rzeźbę terenu przedstawione za pomocą rysunku poziomicowego na mapach, 1. rozróżnia na mapie poziomicowej i hipsometrycznej formy wypukłe i wklęsłe, 1. odróżnia wysokość względną od bezwzględnej, 1. oblicza wysokość względną, odczytuje z mapy poziomicowej i hipsometrycznej wysokość bezwzględną, 1. odczytuje kierunek i wielkości nachylenia stoku, 2. oblicza za pomocą mapy poziomicowej nachylenie stoku w procentach i stopniach, 2. zna zasady konstrukcji mapy hipsometrycznej-	Lekcja badawcza Możliwości realizacji projektu edukacyjnego Praktyczne ćwiczenia z mapą. Wyszukiwanie, pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych, mapach, planach. Ćwiczenia obliczeniowe na podstawie map Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Praca w parach Wizualizacja treści	-wykorzystany map ćwiczeniowych z portalu Scholaris

			<p>uzupełnia rysunek poziomicowy o barwy hipsometryczne, 3.potrafi wykreślić na rysunku poziomicowym linie szkieletowe, 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną. Na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej</p>	<p>Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: ocena koleżeńska, samoocena na zasadzie plusów i minusów</p>	
--	--	--	--	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna zasady czytania map, 1.potrafi czytać mapę, 1.zna zasady interpretacji map, 1.interpretuje informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy, 1.odczytuje ukształtowanie terenu i rzeźbę terenu przedstawione za pomocą rysunku poziomicowego na mapach, 1.rozróżnia na mapie poziomicowej i hipsometrycznej formy wypukłe i wklęsłe, 1.odróżnia wysokość względną od bezwzględnej, 1.oblicza wysokość względną, odczytuje z mapy poziomicowej i hipsometrycznej wysokość bezwzględną, 1.odczytuje kierunek i wielkości nachylenia stoku, 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną.</p>	<p>1.zna zasady czytania map, 1.potrafi czytać mapę, 1.zna zasady interpretacji map, 1.interpretuje informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy, 1.odczytuje ukształtowanie terenu i rzeźbę terenu przedstawione za pomocą rysunku poziomicowego na mapach, 1.rozróżnia na mapie poziomicowej i hipsometrycznej formy wypukłe i wklęsłe, 1.odróżnia wysokość względną od bezwzględnej, 1.oblicza wysokość względną, odczytuje z mapy poziomicowej i hipsometrycznej wysokość bezwzględną, 1.odczytuje kierunek i wielkości nachylenia stoku, 1 uzupełnia rysunek poziomicowy o barwy hipsometryczne, 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego:</p>	<p>1.zna zasady czytania map, 1.potrafi czytać mapę, 1.zna zasady interpretacji map, 1.interpretuje informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy, 1.odczytuje ukształtowanie terenu i rzeźbę terenu przedstawione za pomocą rysunku poziomicowego na mapach, 1.rozróżnia na mapie poziomicowej i hipsometrycznej formy wypukłe i wklęsłe, 1.odróżnia wysokość względną od bezwzględnej, 1.oblicza wysokość względną, odczytuje z mapy poziomicowej i hipsometrycznej wysokość bezwzględną, 1.odczytuje kierunek i wielkości nachylenia stoku, 2.zna zasady konstrukcji mapy hipsometrycznej-uzupełnia rysunek poziomicowy o barwy hipsometryczne, 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną. Na podstawie</p>	<p>1.zna zasady czytania map, 1.potrafi czytać mapę, 1.zna zasady interpretacji map, 1.interpretuje informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy, 1.odczytuje ukształtowanie terenu i rzeźbę terenu przedstawione za pomocą rysunku poziomicowego na mapach, 1.rozróżnia na mapie poziomicowej i hipsometrycznej formy wypukłe i wklęsłe, 1.odróżnia wysokość względną od bezwzględnej, 1.oblicza wysokość względną, odczytuje z mapy poziomicowej i hipsometrycznej wysokość bezwzględną, 1.odczytuje kierunek i wielkości nachylenia stoku, 2.oblicza za pomocą mapy poziomicowej nachylenie stoku w procentach i stopniach, 2.zna zasady konstrukcji mapy hipsometrycznej-uzupełnia rysunek poziomicowy o barwy hipsometryczne, 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: ukształtowanie i</p>	<p>1.zna zasady czytania map, 1.potrafi czytać mapę, 1.zna zasady interpretacji map, 1.interpretuje informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy, 1.odczytuje ukształtowanie terenu i rzeźbę terenu przedstawione za pomocą rysunku poziomicowego na mapach, 1.rozróżnia na mapie poziomicowej i hipsometrycznej formy wypukłe i wklęsłe, 1.odróżnia wysokość względną od bezwzględnej, 1.oblicza wysokość względną, odczytuje z mapy poziomicowej i hipsometrycznej wysokość bezwzględną, 1.odczytuje kierunek i wielkości nachylenia stoku, 2.oblicza za pomocą mapy poziomicowej nachylenie stoku w procentach i stopniach, 2.zna zasady konstrukcji mapy hipsometrycznej-uzupełnia rysunek poziomicowy o barwy hipsometryczne, 3.potrafi wykreślić na rysunku poziomicowym linie szkieletowe,</p>

Na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej	ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną. Na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej	map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej	rzeźbę terenu, budowę geologiczną. Na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej	1.odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: ukształtowanie i rzeźbę terenu, budowę geologiczną. Na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej
---	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
5.	Praktyczne wykorzystanie map topograficznych, hipsometrycznych i tematycznych	Uczeń odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego: budowę geologiczną. Uczeń odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego: rozmieszczenie zasobów, ludności, szlaki transportowe i in. Posługuje się mapami: topograficznymi,	Uczeń: 1.potrafi czytać mapę , 1.zna zasady czytania map, 3.potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy Potrafi: <ul style="list-style-type: none"> 1.potrafi odczytać informacje zawarte na mapie geologicznej, 2.potrafi opisać cechy budowy geologicznej, 1odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia ludności, cech demograficznych, migracji 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia zasobów surowców mineralnych, okręgów przemysłowych, rolnictwa, handlu zagranicznego, usług 1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia szlaków transportowych 2.potrafi interpretować informacje zawarte na mapach topograficznych, hipsometrycznych tematycznych 1. odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego - budowę geologiczną,	Lekcja badawcza Możliwości realizacji projektu Praktyczne ćwiczeni z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Wykorzystanie rozumowania indukcyjnego, dedukcyjnego, redukcyjnego do interpretowania i pozyskiwania informacji z map. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Burza mózgów Praca w parach Zastosowanie metod operatywnych i problemowych (umiejętność interpretacji map) Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: ocena koleżeńska samoocena na zasadzie plusów i minusów	- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220 - wykorzystanie zasobów strony / www.geografia.lo4.poznan.pl

		hipsometrycznymi tematycznymi	1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego: rozmieszczenie zasobów, ludności, szlaki transportowe i in. 1.posługuje się mapami: topograficznymi, hipsometrycznymi tematycznymi.		
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
<p>1.zna zasady czytania map,</p> <p>1.potrafi odczytać informacje zawarte na mapie geologicznej,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia ludności, cech demograficznych, migracji</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia zasobów surowców mineralnych, okręgów przemysłowych, rolnictwa, handlu zagranicznego, usług</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia szlaków transportowych</p>	<p>1.potrafi czytać mapę,</p> <p>1.zna zasady czytania map,</p> <p>1.potrafi odczytać informacje zawarte na mapie geologicznej,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia ludności, cech demograficznych, migracji</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia zasobów surowców mineralnych, okręgów przemysłowych, rolnictwa, handlu zagranicznego, usług</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia szlaków transportowych</p>	<p>1.potrafi czytać mapę,</p> <p>1.zna zasady czytania map,</p> <p>1.potrafi odczytać informacje zawarte na mapie geologicznej,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia ludności, cech demograficznych, migracji</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia zasobów surowców mineralnych, okręgów przemysłowych, rolnictwa, handlu zagranicznego, usług</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia szlaków transportowych</p>	<p>1.potrafi czytać mapę,</p> <p>1.zna zasady czytania map,</p> <p>1.potrafi odczytać informacje zawarte na mapie geologicznej,</p> <p>2.potrafi opisać cechy budowy geologicznej,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia ludności, cech demograficznych, migracji</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia zasobów surowców mineralnych, okręgów przemysłowych, rolnictwa, handlu zagranicznego, usług</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia szlaków transportowych</p> <p>2.potrafi interpretować informacje zawarte na mapach topograficznych, hipsometrycznych tematycznych</p> <p>1. odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego- budowę geologiczną,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego: rozmieszczenie zasobów, ludności, szlaki transportowe i in. 1.posługuje się mapami: topograficznymi, hipsometrycznymi tematycznymi.</p>	<p>1.potrafi czytać mapę ,</p> <p>1.zna zasady czytania map,</p> <p>3.potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w treści mapy</p> <p>1.potrafi odczytać informacje zawarte na mapie geologicznej,</p> <p>2.potrafi opisać cechy budowy geologicznej,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia ludności, cech demograficznych, migracji</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia zasobów surowców mineralnych, okręgów przemysłowych, rolnictwa, handlu zagranicznego, usług</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego dotyczące rozmieszczenia szlaków transportowych</p> <p>2.potrafi interpretować informacje zawarte na mapach topograficznych, hipsometrycznych tematycznych</p> <p>1. odczytuje i opisuje cechy środowiska przyrodniczego-budowę geologiczną,</p> <p>1.odczytuje i opisuje cechy środowiska społeczno-gospodarczego: rozmieszczenie zasobów, ludności, szlaki transportowe i in. 1.posługuje się mapami: topograficznymi, hipsometrycznymi tematycznymi.</p>	

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystani e platformy Scholaris
6.	<p>Pozyskiwanie i interpretowanie informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł.</p> <p>Rola map tematycznych, jako źródła wiedzy geograficznej</p>	<p>Pozyskiwanie i interpretowanie informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach</p> <p>Uczeń formułuje zależności przyczynowo-skutkowe, funkcjonalne i czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego oraz dokonuje ich weryfikacji wykorzystując mapy tematyczne</p>	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. pozyskuje informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach <ol style="list-style-type: none"> 1. zna zasady interpretacji danych statystycznych wykorzystywanych w geografii, 1. potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w tabelach, wykresach, schematach i modelach, 2. potrafi odczytać trendy rozwoju, kierunki działania, tendencje, prognozy 1. umie wyszukać aktualne informacje statystyczne dotyczące zjawisk geograficznych, <ol style="list-style-type: none"> 1. zna zasady konstrukcji prostych wykresów i schematów i modeli na podstawie danych statystycznych 1. potrafi konstruować proste wykresy, schematy i modele na podstawie danych statystycznych dotyczących zjawisk geograficznych, 1. zna zasady konstrukcji wykresów sporządzanych na podstawie map, <ol style="list-style-type: none"> 2. potrafi konstruować wykresy sporządzane na podstawie map profil topograficzny, 1. zna zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe występujące między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego, 2. potrafi formułować zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego wykorzystując mapy tematyczne 3. dokonuje weryfikacji zależności przyczynowo skutkowych, funkcjonalnych oraz czasowych między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego wykorzystując mapy tematyczne np.: <ul style="list-style-type: none"> • roczny rytm oświetlenia Ziemi a zależności między strefami klimatycznymi, roślinnymi glebowymi i krajobrazowymi, • rozkład płyt tektonicznych a obszary występowania erupcji wulkanicznych i trzęsień ziemi, • prądy morskie a ich wpływ na temperaturę i opady, • wpływ klimatu na inne elementy środowiska • zależność zasolenia wód oceanicznych od temperatury i rocznej sumy 	<p>Metody kształcenia operatywne, informacyjne, problemowe</p> <p>Ćwiczenia z wyszukiwania i interpretowania informacji zawartych w mapach i atlasach oraz planach</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Ćwiczenia w konstruowaniu wykresów</p> <p>Praca indywidualna i zbiorowa</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Zastosowanie metod operatywnych i problemowych (umiejętność interpretacji map)</p> <p>Metody sprawdzania osiągnięć ucznia:</p> <p>ocena koleżeńska</p> <p>samoocena na zasadzie plusów i minusów</p> <p>Analiza i interpretacja map</p> <p>Studium przypadku</p> <p>Analiza i budowa modeli ukazujących zależności</p>	<p>- wykorzystanie filmu dotyczących pozyskiwania informacji za pomocą Teleskopów</p> <p>- wykorzystanie zasobów map w portalu scholaris</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.io4.poznan.pl</p>

			<ul style="list-style-type: none"> opadów religie a sposoby gospodarowania w rolnictwie przyrost naturalny a poziom rozwoju gospodarczego państw 		
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
<p>1. pozyskuje informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach</p> <p>1. zna zasady interpretacji danych statystycznych wykorzystywanych w geografii,</p> <p>1.potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w tabelach, wykresach, schematach i modelach,</p> <p>1.umie wyszukać aktualne informacje statystyczne dotyczące zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji prostych wykresów i schematów i modeli na podstawie danych statystycznych</p> <p>1.potrafi konstruować proste wykresy, schematy i modele na podstawie danych statystycznych dotyczących zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe występujące między elementami</p>	<p>1. pozyskuje informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach</p> <p>1. zna zasady interpretacji danych statystycznych wykorzystywanych w geografii,</p> <p>1.potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w tabelach, wykresach, schematach i modelach,</p> <p>1.umie wyszukać aktualne informacje statystyczne dotyczące zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji prostych wykresów i schematów i modeli na podstawie danych statystycznych</p> <p>1.potrafi konstruować proste wykresy, schematy i modele na podstawie danych statystycznych dotyczących zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji wykresów sporządzanych na podstawie map,</p> <p>1.zna zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe</p>	<p>1. pozyskuje informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach</p> <p>1. zna zasady interpretacji danych statystycznych wykorzystywanych w geografii,</p> <p>1.potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w tabelach, wykresach, schematach i modelach,</p> <p>2.potrafi odczytać trendy rozwoju, kierunki działania, tendencje, prognozy</p> <p>1.umie wyszukać aktualne informacje statystyczne dotyczące zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji prostych wykresów i schematów i modeli na podstawie danych statystycznych</p> <p>1.potrafi konstruować proste wykresy, schematy i modele na podstawie danych statystycznych dotyczących zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji wykresów sporządzanych na podstawie map,</p> <p>2.potrafi konstruować wykresy sporządzane na podstawie map</p>	<p>1. pozyskuje informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach</p> <p>1. zna zasady interpretacji danych statystycznych wykorzystywanych w geografii,</p> <p>1.potrafi interpretować informacje ilościowe i jakościowe zawarte w tabelach, wykresach, schematach i modelach,</p> <p>2.potrafi odczytać trendy rozwoju, kierunki działania, tendencje, prognozy</p> <p>1.umie wyszukać aktualne informacje statystyczne dotyczące zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji prostych wykresów i schematów i modeli na podstawie danych statystycznych</p> <p>1.potrafi konstruować proste wykresy, schematy i modele na podstawie danych statystycznych dotyczących zjawisk geograficznych,</p> <p>1.zna zasady konstrukcji wykresów sporządzanych na podstawie map, profil topograficzny,</p> <p>2.potrafi konstruować wykresy sporządzane na podstawie map profil topograficzny,</p> <p>1.zna zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe występujące między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego,</p> <p>2.potrafi formułować zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego wykorzystując mapy tematyczne</p> <p>3.dokonuje weryfikacji zależności przyczynowo skutkowych, funkcjonalnych oraz</p>		

środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego,	występujące między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego,	profil topograficzny, 1.zna zależności przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe występujące między elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego,	przyczynowo skutkowe, funkcjonalne oraz czasowe między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego wykorzystując mapy tematyczne	czasowych między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego i społeczno-gospodarczego wykorzystując mapy tematyczne
--	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
7.	Metody prezentacji i zjawisk na mapach w kartografii	Uczeń stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	Uczeń: 1.wymienia ilościowe metody prezentacji zjawisk na mapie stosowane w kartografii, 1.wymienia jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach stosowane w kartografii 2.potrafi podać podstawowe zasady konstrukcji map za pomocą wyżej wymienionych metod, 2.potrafi rozpoznać, którymi metodami są wykonane poszczególne mapy. 3.stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego, 1.stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego	Wyszukiwanie przykładów wykorzystania różnych metod prezentacji zjawisk na mapach Praca z mapą i atlasem Burza mózgów Praca w grupach Wizualizacja prezentacja „Metody na mapie” Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: ocena koleżeńska samoocena na zasadzie plusów i minusów Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów	„Cechy ilościowe i jakościowe na mapach” Ekran interaktywny zaznajamiający ucznia z problematyką metod przedstawiania cech ilościowych i jakościowych na mapach.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
-wymienia ilościowe metody prezentacji zjawisk na mapie stosowane w kartografii, -wymienia jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach	-wymienia ilościowe metody prezentacji zjawisk na mapie stosowane w kartografii, -wymienia jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach stosowane w kartografii - opisuje metody ilościowe prezentacji zjawisk na mapach	-wymienia ilościowe metody prezentacji zjawisk na mapie stosowane w kartografii, -wymienia jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach stosowane w kartografii - opisuje metody ilościowe prezentacji zjawisk na mapach	-wymienia ilościowe metody prezentacji zjawisk na mapie stosowane w kartografii, -wymienia jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach stosowane w kartografii - opisuje metody ilościowe prezentacji zjawisk na mapach (kropkową,	-wymienia ilościowe metody prezentacji zjawisk na mapie stosowane w kartografii, -wymienia jakościowe metody prezentacji zjawisk na mapach stosowane w kartografii - opisuje metody ilościowe prezentacji zjawisk na mapach (kropkową, diagramów kartodiagramów, izolinii) -opisuje metody jakościowe prezentacji

stosowane w kartografii - stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego	(kropkową, diagramów kartodiagramów, izolinii) -opisuje metody jakościowe prezentacji zjawisk na mapach (sygnaturowa, powierzchniowa, zasięgów) - stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego	(kropkową, diagramów kartodiagramów, izolinii) -opisuje metody jakościowe prezentacji zjawisk na mapach (sygnaturowa, powierzchniowa, zasięgów) -potrafi podać podstawowe zasady konstrukcji map za pomocą wyżej wymienionych metod, -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego	diagramów kartodiagramów, izolinii) -opisuje metody jakościowe prezentacji zjawisk na mapach (sygnaturowa, powierzchniowa, zasięgów) -potrafi podać podstawowe zasady konstrukcji map za pomocą wyżej wymienionych metod - potrafi rozpoznać, którymi metodami są wykonane poszczególne mapy, - stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego	zjawisk na mapach (sygnaturowa, powierzchniowa, zasięgów) - potrafi podać podstawowe zasady konstrukcji map za pomocą wyżej wymienionych metod -potrafi rozpoznać, którymi metodami są wykonane poszczególne mapy -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego - stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego
---	--	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
8.	Zastosowanie wybranych metod kartograficznych prezentacji zjawisk na mapach do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	Uczeń stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	Uczeń: 3.stosuje metody izolinii do prezentacji cech ilościowych np. ukształtowania terenu, zróżnicowania temperatury 1.zna zasady interpolacji, 3.potrafi wykonać rysunek poziomicowy wybranego obszaru za pomocą interpolacji, 1.zna zasady tworzenia kartogramu, 3.uczeń potrafi wykonać mapę metodą kartogramu, 3.stosuje metody kartogramu do prezentacji cech ilościowych np. bezrobocia, 1.zna zasady tworzenia kartodiagramu, 3.uczeń potrafi wykonać mapę metodą kartodiagramu do prezentacji cech ilościowych, 1.zna zasady tworzenia mapy metodą zasięgów, 2.potrafi wykonać mapę metodą zasięgów do prezentacji cech jakościowych środowiska geograficznego, 1.stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	Konstruowanie map poziomicowych, izoterm, zasięgów, kartodiagramów, kartogramów. Praktyczne ćwiczenia Instrukcja krok po kroku dla każdego zespołu dotycząca zasad konstruowania map Praca w grupach Wizualizacja Metody na mapach Scholaris Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: -ocena koleżeńska -samoocena na zasadzie plusów i minusów	„Cechy ilościowe i jakościowe na mapach” Ekran interaktywny zaznajamiający ucznia z problematyką metod przedstawiania cech ilościowych i jakościowych na mapach.

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
-zna zasady interpolacji, -zna zasady tworzenia kartogramu, -zna zasady tworzenia kartodiagramu, -zna zasady tworzenia mapy metodą zasięgów, -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	-zna zasady interpolacji, -zna zasady tworzenia kartogramu, -zna zasady tworzenia kartodiagramu, -zna zasady tworzenia mapy metodą zasięgów, - opisuje zasady konstrukcji map wybranymi metodami prezentacji zjawisk na mapach, -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	-zna zasady interpolacji, -zna zasady tworzenia kartogramu, -zna zasady tworzenia kartodiagramu, -zna zasady tworzenia mapy metodą zasięgów, - opisuje zasady konstrukcji map wybranymi metodami prezentacji zjawisk na mapach -potrafi wykonać mapę metodą zasięgów do prezentacji cech jakościowych środowiska geograficznego, -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	-zna zasady interpolacji, -zna zasady tworzenia kartogramu, -zna zasady tworzenia kartodiagramu, -zna zasady tworzenia mapy metodą zasięgów, - opisuje zasady konstrukcji map wybranymi metodami prezentacji zjawisk na mapach -potrafi wykonać mapę metodą zasięgów do prezentacji cech jakościowych środowiska geograficznego -potrafi wykonać rysunek poziomicowy wybranego obszaru za pomocą interpolacji -uczeń potrafi wykonać mapę metodą kartogramu, -uczeń potrafi wykonać mapę metodą kartodiagramu do prezentacji cech ilościowych, -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.	-zna zasady interpolacji, -zna zasady tworzenia kartogramu, -zna zasady tworzenia kartodiagramu, -zna zasady tworzenia mapy metodą zasięgów, - opisuje zasady konstrukcji map wybranymi metodami prezentacji zjawisk na mapach -potrafi wykonać mapę metodą zasięgów do prezentacji cech jakościowych środowiska geograficznego -potrafi wykonać rysunek poziomicowy wybranego obszaru za pomocą interpolacji -uczeń potrafi wykonać mapę metodą kartogramu, -uczeń potrafi wykonać mapę metodą kartodiagramu do prezentacji cech ilościowych, -stosuje metody izolinii do prezentacji cech ilościowych np. ukształtowania terenu, zróżnicowania temperatury -stosuje metody kartogramu do prezentacji cech ilościowych np. bezrobocia, -stosuje wybrane metody kartograficzne do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego.

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
9.	Wykorzystanie technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu pozyskiwania	Uczeń korzysta z technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu pozyskiwania	Uczeń: 1. wie jak wyszukiwać i selekcjonować informacje 1. wyszukuje i selekcjonuje informacje na temat: Źródła informacji geograficznej 1. wykonuje prezentacje multimedialne 3. korzysta z technologii informacyjno-komunikacyjnych w celu	Metoda programowa lekcja w pracowni informatycznej Praktyczne ćwiczenia Wyszukiwanie i selekcjonowanie	- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia - wykorzystanie

	przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych	przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych	<p>pozyskiwania przechowywania, przetwarzania i prezentacji informacji geograficznych,</p> <p>1. zna strony zawierające informacje na temat badań środowiska geograficznego np.: Scholaris, http://www.nasa.gov/, strony Uniwersytetów z kierunkami geografii, strony Uniwersytetów przyrodniczych, z Wydziałem o Ziemi, Geografii Społeczno-Ekonomicznej, publikacji i prac badawczych, bazy wiedzy z zakresu nauk przyrodniczych, eduseek, itp.</p> <p>1.zna główne założenia prawa autorskiego</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury pracy badawczej lub obserwacji naukowej</p> <p>2. potrafi ocenić wiarygodność i dokonać weryfikacji publikacji internetowych,</p> <p>1.planuje swoje działania zgodnie z założonym harmonogramem, czasem, pozostałymi kryteriami</p> <p>1. umie pracować w grupie/ zespole, podejmować decyzje i konsekwentnie je realizować</p> <p>2. wykazuje się kreatywnością i pomysłowością w docieraniu do potrzebnych informacji</p>	<p>informacji</p> <p>Analiza dostępnych geograficznych źródeł informacji w sieci</p> <p>Dyskusja sterowana na temat oceny merytorycznej prezentowanej wiedzy na stronach, praw autorskich</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: -ocena koleżeńska -samoocena na zasadzie plusów i minusów</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p> <p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris</p>
--	--	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
10.	Badania i obserwacje środowiska geograficznego-planowanie i projektowanie działań	Uczeń przeprowadza badania wybranych elementów środowiska geograficznego w regionie zamieszkania według przygotowanego planu	<p>Uczeń:</p> <p>1.zna zasady prowadzenia badań i obserwacji,</p> <p>1.wyznacza cel badań / obserwacji elementów środowiska geograficznego,</p> <p>1.wyznacza zakres badań/ obserwacji poszczególnych elementów środowiska geograficznego (np. powietrza, gleby, wody, ukształtowania terenu, krajobrazu, warunków życia ludności, walorów przyrodniczych okolicy, zanieczyszczeń, zmian antropogenicznych itp.)</p> <p>1.zna zasady projektowania i planowania działań badań/ obserwacji</p> <p>3.umie przygotować projekt badań/ obserwacji wybranych elementów środowiska geograficznego, w którym określa cel, zakres badań/ obserwacji, kryteria, hipotezy, metody badawcze, harmonogram, formę raportu i prezentacji wniosków</p> <p>1.zna różne źródła informacji,</p>	<p>Projektowanie i planowanie badań</p> <p>Analiza zasobów czasowych, wiedzy, źródeł informacji</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Metaplan</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie</p>	<p>-wykorzystanie platformy Scholaris</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.wa.w.pl/geografia</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>

			<p>1. wykorzystuje różne źródła informacji w tym platformy Scholaris</p> <p>1 stosuje technologię informacyjną</p> <p>1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji</p> <p>1.zna podstawowe metody i techniki badawcze</p> <p>2.potrafi wykorzystać różne metody i techniki badawcze (metody badań pośrednich i bezpośrednich, obserwacja, analiza wizualna, doświadczenie, wywiad, pomiar)</p> <p>1.przeprowadza badanie / obserwacje w środowisku geograficznym</p> <p>2. ustala kryteria jakości badań</p>	<p>treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Metody sprawdzania osiągnięć ucznia:</p> <p>-ocena koleżeńska</p> <p>-samoocena na zasadzie plusów i minusów</p>	
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
<p>1.zna zasady prowadzenia badań i obserwacji,</p> <p>1.wyznacza cel badań / obserwacji elementów środowiska geograficznego,</p> <p>1.wyznacza zakres badań/ obserwacji poszczególnych elementów środowiska geograficznego (np. powietrza, gleby, wody, ukształtowania terenu, krajobrazu, warunków życia ludności, walorów przyrodniczych okolicy, zanieczyszczeń, zmian antropogenicznych itp.)</p> <p>1.zna zasady projektowania i planowania działań badań/ obserwacji</p> <p>1.zna różne źródła informacji,</p> <p>1. wykorzystuje różne źródła informacji w tym platformy Scholaris</p> <p>1 stosuje technologię informacyjną</p> <p>1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji</p> <p>1.zna podstawowe metody i techniki badawcze</p>	<p>1.zna zasady prowadzenia badań i obserwacji,</p> <p>1.wyznacza cel badań / obserwacji elementów środowiska geograficznego,</p> <p>1.wyznacza zakres badań/ obserwacji poszczególnych elementów środowiska geograficznego (np. powietrza, gleby, wody, ukształtowania terenu, krajobrazu, warunków życia ludności, walorów przyrodniczych okolicy, zanieczyszczeń, zmian antropogenicznych itp.)</p> <p>1.zna zasady projektowania i planowania działań badań/ obserwacji</p> <p>1.zna różne źródła informacji,</p> <p>1. wykorzystuje różne źródła informacji w tym platformy Scholaris</p> <p>1 stosuje technologię informacyjną</p> <p>1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji</p> <p>1.zna podstawowe metody i techniki badawcze</p>	<p>1.zna zasady prowadzenia badań i obserwacji,</p> <p>1.wyznacza cel badań / obserwacji elementów środowiska geograficznego,</p> <p>1.wyznacza zakres badań/ obserwacji poszczególnych elementów środowiska geograficznego (np. powietrza, gleby, wody, ukształtowania terenu, krajobrazu, warunków życia ludności, walorów przyrodniczych okolicy, zanieczyszczeń, zmian antropogenicznych itp.)</p> <p>1.zna zasady projektowania i planowania działań badań/ obserwacji</p> <p>1.zna różne źródła informacji,</p> <p>1. wykorzystuje różne źródła informacji w tym platformy Scholaris</p> <p>1 stosuje technologię informacyjną</p> <p>1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji</p> <p>1.zna podstawowe metody i techniki badawcze</p>	<p>1.zna zasady prowadzenia badań i obserwacji,</p> <p>1.wyznacza cel badań / obserwacji elementów środowiska geograficznego,</p> <p>1.wyznacza zakres badań/ obserwacji poszczególnych elementów środowiska geograficznego (np. powietrza, gleby, wody, ukształtowania terenu, krajobrazu, warunków życia ludności, walorów przyrodniczych okolicy, zanieczyszczeń, zmian antropogenicznych itp.)</p> <p>1.zna zasady projektowania i planowania działań badań/ obserwacji</p> <p>3.umie przygotować projekt badań/ obserwacji wybranych elementów środowiska geograficznego, w którym określa cel, zakres badań/ obserwacji, kryteria, hipotezy, metody badawcze, harmonogram, formę raportu i prezentacji wniosków</p> <p>1.zna różne źródła informacji,</p> <p>1. wykorzystuje różne źródła informacji w tym platformy Scholaris</p> <p>1 stosuje technologię informacyjną</p> <p>1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji</p> <p>1.zna podstawowe metody i techniki badawcze</p>	<p>1.zna zasady prowadzenia badań i obserwacji,</p> <p>1.wyznacza cel badań / obserwacji elementów środowiska geograficznego,</p> <p>1.wyznacza zakres badań/ obserwacji poszczególnych elementów środowiska geograficznego (np. powietrza, gleby, wody, ukształtowania terenu, krajobrazu, warunków życia ludności, walorów przyrodniczych okolicy, zanieczyszczeń, zmian antropogenicznych itp.)</p> <p>1.zna zasady projektowania i planowania działań badań/ obserwacji</p> <p>3.umie przygotować projekt badań/ obserwacji wybranych elementów środowiska geograficznego, w którym określa cel, zakres badań/ obserwacji, kryteria, hipotezy, metody badawcze, harmonogram, formę raportu i prezentacji wniosków</p> <p>1.zna różne źródła informacji,</p> <p>1. wykorzystuje różne źródła informacji w tym platformy Scholaris</p> <p>1 stosuje technologię informacyjną</p> <p>1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji</p> <p>1.zna podstawowe metody i techniki badawcze</p>	

1.potrafi wykorzystać różne źródła informacji do badań/ obserwacji 1.zna podstawowe metody i techniki badawcze 1.uczestniczy w badaniu / obserwacji w środowisku geograficznym	2.potrafi wykorzystać różne metody i techniki badawcze (metody badań pośrednich i bezpośrednich, obserwacja, analiza wizualna, doświadczenie, wywiad, pomiar) 1.przeprowadza badanie / obserwacje w środowisku geograficznym	2.potrafi wykorzystać różne metody i techniki badawcze (metody badań pośrednich i bezpośrednich, obserwacja, analiza wizualna, doświadczenie, wywiad, pomiar) 1.przeprowadza badanie / obserwacje w środowisku geograficznym	metody badań pośrednich i bezpośrednich, obserwacja, analiza wizualna, doświadczenie, wywiad, pomiar) 1.przeprowadza badanie / obserwacje w środowisku geograficznym 2. ustala kryteria jakości badań	2.potrafi wykorzystać różne metody i techniki badawcze (metody badań pośrednich i bezpośrednich, obserwacja, analiza wizualna, doświadczenie, wywiad, pomiar) 1.przeprowadza badanie / obserwacje w środowisku geograficznym 2. ustala kryteria jakości badań
--	--	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany, jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
11.	Nasze badania i obserwacje środowiska geograficznego- prezentacja wyników badań	Uczeń przeprowadza badania wybranych elementów środowiska geograficznego w regionie zamieszkania według przygotowanego planu	Uczeń : 1.zna zasady analizy informacji, 3.potrafi prowadzić analizę zebranych informacji, 1.zauważa związki przyczynowo skutkowe, 2.wyciąga wnioski i uogólnienia 1.wie jak sporządzić raport 2.potrafi sporządzać raport z własnych badań 1.zna sposoby prezentacji wyników badań 3.potrafi prezentować wyniki badań 1.obiektywnie ocenia prace grup według określonych kryteriów jakości 1. właściwie dokumentuje badania/ obserwację	Metoda programowa Prezentacje prac grup Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: -ocena koleżeńska -samoocena na zasadzie plusów i minusów Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów	- wykorzystanie platformy Scholaris - wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.zna zasady analizy informacji, 1.zauważa związki przyczynowo skutkowe, 1.wie jak sporządzić raport 1.zna sposoby prezentacji wyników badań 1.potrafi prezentować	1.zna zasady analizy informacji, 1.zauważa związki przyczynowo skutkowe, 1.wie jak sporządzić raport 1.zna sposoby prezentacji wyników badań	1.zna zasady analizy informacji, 1.zauważa związki przyczynowo skutkowe, 1.wie jak sporządzić raport 2.potrafi sporządzać raport z własnych badań 1.zna sposoby prezentacji	1.zna zasady analizy informacji, 1.zauważa związki przyczynowo skutkowe, 2.wyciąga wnioski i uogólnienia 1.wie jak sporządzić raport 2.potrafi sporządzać raport z własnych badań 1.zna sposoby prezentacji wyników	1.zna zasady analizy informacji, 3.potrafi prowadzić analizę zebranych informacji, 1.zauważa związki przyczynowo skutkowe, 2.wyciąga wnioski i uogólnienia 1.wie jak sporządzić raport 2.potrafi sporządzać raport z własnych badań



wyniki badań 1.obiektywnie ocenia prace grup według określonych kryteriów jakości 1. dokumentuje badania/ obserwację	1.potrafi prezentować wyniki badań 1.obiektywnie ocenia prace grup według określonych kryteriów jakości 1. właściwie dokumentuje badania/ obserwację	wyników badań 1.potrafi prezentować wyniki badań 1.obiektywnie ocenia prace grup według określonych kryteriów jakości 1. właściwie dokumentuje badania/ obserwację	badań 1.potrafi prezentować wyniki badań 1.obiektywnie ocenia prace grup według określonych kryteriów jakości 1. właściwie dokumentuje badania/ obserwację	1.zna sposoby prezentacji wyników badań 1.potrafi prezentować wyniki badań 1.obiektywnie ocenia prace grup według określonych kryteriów jakości 1. właściwie dokumentuje badania/ obserwację	
L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
12.	Źródła informacji geograficznej - powtórzenie i utrwalenie materiału	Uczeń prezentuje wiedzę i umiejętności w zakresie: -dostrzegania prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki, człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda gospodarka korzystając z różnych źródeł wiedzy geograficznej w tym map -Uczeń wskazuje i analizuje prawidłowości i zależności wynikające z funkcjonowania sfer ziemskich oraz działalności człowieka w różnorodnych warunkach środowiska, wskazując znaczenie rosnącej roli człowieka i jego działań w środowisku geograficznym w różnych skalach (lokalnej, regionalnej i globalnej) korzystając z różnych źródeł	Uczeń: 1.zna zasady prezentacji(czas, plan, temat, kryteria merytoryczne) 2.prezentuje przygotowany materiał według określonego planu 3.odpowiada na pytania klasy, 1.zna kryteria oceny prezentacji 3.dokonyje oceny koleżeńskiej 2.przygotowuje prezentacje multimedialną prezentującą różne możliwości wykorzystania źródeł informacji geograficznej- obliczeń(powierzchni, odległości, spadku, położenia geograficznego), 2.przygotowuje prezentacje multimedialną prezentującą różne możliwości wykorzystania źródeł informacji geograficznej do analizy pozyskiwanie i interpretowanie informacji dotyczących zjawisk geograficznych z innych źródeł przedstawianych na wykresach, w tabelach, na schematach i modelach 2.przygotowuje prezentacje multimedialną na team odczytywani wybrane metody kartograficznych do prezentacji wybranych cech ilościowych i jakościowych środowiska geograficznego 2.przygotowuje prezentacje multimedialną na team odczytywania i opisu cechy środowiska przyrodniczego: na podstawie map: topograficznej, hipsometrycznej i tematycznej	Metoda programowa Praca w grupach Prezentacja prac Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: -ocena koleżeńska -samoocena na zasadzie plusów i minusów Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów	-wykorzystanie platformy Scholaris -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia - wykorzystanie zasobów strony / www.geografia.lo4.poznan
13.	Źródła informacji geograficznej	skalach (lokalnej, regionalnej i globalnej) korzystając z różnych źródeł	test wiedzy i umiejętności z zakresu działu I	Uczniowie po rozwiązaniu testu wymieniają się pracami i na podstawie modelu odpowiedzi i	

	<p>– test wiedzy i umiejętności</p>	<p>wiedzy geograficznej -prezentuje umiejętności i wiadomości na forum klasy</p>		<p>schematu oceniania przeprowadzają wstępną ocenę</p> <p>Ocena sumująca</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	
--	--	--	--	--	--

Dział II Ziemia we Wszechświecie

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

2. Kształt, ruchy Ziemi i ich następstwa. Uczeń:

- 2.1. charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie
- 2.2. posługuje się pojęciami: ruch obrotowy Ziemi, czas słoneczny, czas strefowy; wyjaśnia dlaczego zostały wprowadzone strefy czasowe i granica zmiany daty; posługuje się mapą stref czasowych do określania różnicy czasu strefowego i słonecznego na Ziemi
- 2.3. charakteryzuje ruch obiegowy Ziemi; opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku; podaje cechy charakterystyczne stref oświetlenia Ziemi w tym ich zasięg oraz różnice w długości trwania dnia i nocy
- 2.4. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
1.	Hierarchiczna struktura Wszechświata	Uczeń wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał	Uczeń: 1.wymienia metody badania Wszechświata 1.rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Wszechświata, 1.umie wymienić elementy hierarchicznej struktury Wszechświata (układy planetarne, galaktyki, grupy galaktyk, Lokalne supergromady galaktyk	Metoda programowa Wizualizacja- oparta o zdjęcia ze strony NASA, Scholaris	- „Komety, meteoroidy i meteoryty „, wykorzystanie ekranu interaktywnego przedstawiającego inne ciała niebieskie. Z animacji uczeń dowiaduje się, jak wygląda krążenie komety wokół Słońca. Na podstawie definicji uczeń przypisuje krótką charakterystykę zdjęciom przedstawiającym komety, meteoryt oraz meteoroid. - „Powstanie i budowa Wszechświata” możliwe wykorzystanie lekcji interaktywnej przedstawiającej jedną z teorii powstania wszechświata -



		niebieskich we Wszechświecie	<p>1.zna i stosuje pojęcia planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar,</p> <p>1.potrafi podać przykłady elementów hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk,</p> <p>2.charakteryzuje elementy hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce , Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk,</p> <p>1.wyjaśnia cechy budowy różnych ciał niebieskich: planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar,</p> <p>2.potrafi wyjaśnić pojęcia: kosmologia, teoria wielkiego wybuchu</p> <p>3.rozumie konstrukcje jednostek odległości w przestrzeni kosmicznej –j.a, rok świetlny, parsek</p> <p>1. wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie</p> <p>1. posługuje się mapą nieba</p> <p>1.wie za pomocą jakich współrzędnych sferycznych można wyznaczyć położenie ciała niebieskiego</p>	<p>Mini wykład uczniowski</p> <p>Mapa mentalna</p> <p>Metody sprawdzania osiągnięć ucznia:</p> <p>-ocena koleżeńska</p> <p>-samoocena na zasadzie plusów i minusów</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>teorię Wielkiego Wybuchu. Wprowadzone zostają podstawowe pojęcia z zakresu budowy wszechświata oraz procesów w nim zachodzących. Opisanie są najważniejsze obiekty kosmiczne. Uczeń poznaje umowny podział nieba na północne i południowe. Przedstawieni zostają czołowi badacze przestrzeni kosmicznej oraz współczesne urządzenia wykorzystywane do obserwacji kosmosu.</p> <p>-wykorzystanie animacji pt. „Galaktyka” Animacja przedstawia galaktykę i jej budowę. W animacji jest także mowa o galaktyce Drogi Mlecznej.</p> <p>-wykorzystanie animacji „Krążenie komety wokół Słońca”. Animacja przedstawia krążenie komety wokół Słońca i jej wygląd w poszczególnych momentach krążenia.</p> <p>-wykorzystanie animacji pt. „Meteoroidy” Animacja przedstawia meteoroidy i zagadnienia z nimi związane.</p> <p>-wykorzystanie animacji pt. „Planetoidy” Pokaz slajdów przedstawia szczegółowo planetoidy, ich budowę, sposób poruszania się, czas ich przemieszczania się.</p> <p>-wykorzystanie animacji pt. „Rezerwat "Meteoryt Morasko"</p> <p>Film przedstawia Rezerwat "Meteoryt Morasko".</p> <p>- wykorzystanie animacji pt. „Teleskopy” Animacja przedstawia i omawia szczegółowo budowę teleskopu. Wyjaśnia także, kto jest twórcą lunety astronomicznej.</p> <p>-wykorzystanie filmu: pt. „Wielki Wybuch” Animacja przedstawiająca hipotezę powstania Wszechświata - Wielki Wybuch. Podany jest przybliżony czas i etapy powstawania Wszechświata. Informacja o budowie Słońca. Powstawanie gwiazd i galaktyk. Powstanie naszego systemu planetarnego.</p>
--	--	------------------------------	--	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia metody badania Wszechświata</p> <p>1.rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Wszechświata,</p> <p>1.umie wymienić elementy hierarchicznej struktury Wszechświata (układy planetarne,</p>	<p>1.wymienia metody badania Wszechświata</p> <p>1.rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Wszechświata,</p> <p>1.umie wymienić elementy hierarchicznej struktury Wszechświata (układy planetarne,</p>	<p>1.wymienia metody badania Wszechświata</p> <p>1.rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Wszechświata,</p> <p>1.umie wymienić elementy hierarchicznej struktury Wszechświata (układy planetarne,</p>	<p>1.wymienia metody badania Wszechświata</p> <p>1.rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Wszechświata,</p> <p>1.umie wymienić elementy hierarchicznej struktury Wszechświata (układy planetarne,</p>	<p>1.wymienia metody badania Wszechświata</p> <p>1.rozumie pojęcie hierarchicznej struktury Wszechświata,</p> <p>1.umie wymienić elementy hierarchicznej struktury Wszechświata (układy planetarne, galaktyki, grupy</p>

<p>galaktyki, grupy galaktyk, Lokalne supergromady galaktyk 1.zna i stosuje pojęcia planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1.potrafi podać przykłady elementów hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 2.charakteryzujeelementy hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce , Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 1.wyjaśnia cechy budowy różnych ciał niebieskich: planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1. wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie 1. posługuje się mapą nieba.</p>	<p>galaktyki, grupy galaktyk, Lokalne supergromady galaktyk 1.zna i stosuje pojęcia planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1.potrafi podać przykłady elementów hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 2.charakteryzuje elementy hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 1.wyjaśnia cechy budowy różnych ciał niebieskich: planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1. wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie 1. posługuje się mapą nieba 1.wie za pomocą, jakich współrzędnych sferycznych można wyznaczyć położenie ciała</p>	<p>galaktyki, grupy galaktyk, Lokalne supergromady galaktyk 1.zna i stosuje pojęcia planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1.potrafi podać przykłady elementów hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 2.charakteryzuje elementy hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 1.wyjaśnia cechy budowy różnych ciał niebieskich: planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1. wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie 1. posługuje się mapą nieba 1.wie za pomocą jakich współrzędnych sferycznych można wyznaczyć położenie ciała</p>	<p>galaktyki, grupy galaktyk, Lokalne supergromady galaktyk 1.zna i stosuje pojęcia planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1.potrafi podać przykłady elementów hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 2.charakteryzuje elementy hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 1.wyjaśnia cechy budowy różnych ciał niebieskich: planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 2.potrafi wyjaśnić pojęcia: kosmologia, teoria wielkiego wybuchu 1. wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie 1. posługuje się mapą nieba</p>	<p>galaktyk, Lokalne supergromady galaktyk 1.zna i stosuje pojęcia planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 1.potrafi podać przykłady elementów hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk 2.charakteryzuje elementy hierarchicznej budowy Wszechświata (Słońce, Księżyc Droga Mleczna, Lokalna grupa galaktyk, Lokalna supergromada galaktyk, 1.wyjaśnia cechy budowy różnych ciał niebieskich: planeta, satelita, meteoryt, meteoroid, gwiazda, galaktyka, mgławica pyłowo gazowa, kometa, planetoida, supernowa, czarna dziura, czarny olbrzym, gwiazda neutronowa, biały karzeł, czerwony karzeł, mgławica planetarna, kwazar, pulsar, 2.potrafi wyjaśnić pojęcia: kosmologia, teoria wielkiego wybuchu 3.rozumie konstrukcje jednostek odległości w przestrzeni kosmicznej – j.a, rok świetlny, parsek 1. wyjaśnia cechy budowy i określa położenie różnych ciał niebieskich we Wszechświecie 1. posługuje się mapą nieba 1.wie za pomocą jakich współrzędnych sferycznych można wyznaczyć położenie ciała niebieskiego.</p>
---	--	---	---	---

	niebieskiego.	niebieskiego.	1.wie za pomocą, jakich współrzędnych sferycznych można wyznaczyć położenie ciała niebieskiego.	
--	---------------	---------------	---	--

L.p.	Temat z	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
2.	Miejsce Ziemi we Wszechświecie	Uczeń charakteryzuje ciała niebieskie tworzące Układ Słoneczny	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> zna teorie na budowę Wszechświata (geocentryczną i heliocentryczną) charakteryzuje Słońce jako gwiazdę Układu Słonecznego (wyjaśnia dlaczego Słońce świeci własnym światłem, wiek Słońca, jego skład chemiczny, rodzaje emitowanego promieniowania, zjawisko korony Słońca, wiatru słonecznego, temperaturę jądra Słońca i jego powierzchni) wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca, wymienia planety wewnętrzne US oraz planet zewnętrzne US charakteryzuje różnice w budowie między planetami zewnętrznymi a wewnętrznymi, charakteryzuje budowę księżycy, wiek, kształt zna satelity innych planet np.Phobos, Deimos, Europa, Callisto, itp. potrafi wyjaśnić pojęcie miesiąca syderecznego wyjaśnia przyczyny degradacji Plutona charakteryzuje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego: planetoidy, komety- kometa Halea, meteoroidy i pył międzyplanetarny, planet karłowatych Ceres Pluton od 2006 r, potrafi scharakteryzować strukturę US (centralnie Słońce, planety wewnętrzne, pas planetoid-Ceres od 2006 r planeta karłowata, planety zewnętrzne, obszar obiektów transneptunowych, Pas Kuipera- Pluton i Charon, Dysk Rozproszony- Eris) 	<p>Metody aktywizujące-organizacja graficzna</p> <p>Metoda programowa</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: -ocena koleżeńska -samoocena na zasadzie plusów i minusów</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>-wykorzystanie animacji pt. „ Słońce” Animacja przedstawia i szczegółowo opisuje Słońce, gwiazdę w centrum Układu Słonecznego. Podaje wielkość Słońca, zachodzące w nim reakcje i inne informacje.</p> <p>-wykorzystanie ekranu interaktywnego utrwalającego podstawowe informacje o ośmiu planetach Układu Słonecznego. Charakterystyka planet przedstawiona jest również w postaci tabeli. Na ekranie znajduje się ćwiczenie, w którym uczeń przypisuje zdjęciom poszczególnych planet ich nazwy. Pokaz slajdów przedstawia definicje planet wewnętrznych oraz zewnętrznych wraz z krótką charakterystyką.</p> <p>Księżyc – naturalny satelita Ziemi</p> <p>- wykorzystanie ekranu interaktywnego przedstawiającego informację na temat naturalnego satelity Ziemi - Księżyca. Pokazany jest obieg Księżyca wokół Ziemi. Uczeń zapoznaje się z takimi definicjami, jak: Księżyc, gwiazda, słońce.</p> <p>-wykorzystanie ekranu interaktywnego przedstawiającego charakterystykę centralnej gwiazdy Układu Słonecznego.</p> <p>Uczeń po obejrzeniu animacji odpowiada na pytania dotyczące m.in. średnicy, wieku, składu pierwiastkowego oraz masy Słońca. Dodatkowe informacje przedstawiono za pomocą slajdów, z których uczeń dowiaduje się o reakcjach termojądrowych, temperaturze, wadze oraz objętości Słońca.</p> <p>- wykorzystanie lekcji interaktywnej z platformy Scholaris pt „ Układ Ziemia – Księżyc „</p> <p>Lekcja interaktywna przedstawiająca funkcjonowanie układu Ziemia – Księżyc. W lekcji szczegółowo są opisane zależności pomiędzy Ziemią a jej naturalnym satelitą.</p>

				Omówiony jest także kształt Ziemi i jej miejsce w Układzie Słonecznym. Lekcja prezentuje zjawisko faz Księżyca, pływów i precesji osi ziemskiej. - wykorzystanie animacji pt. „Krażenie księżycy wokół Ziemi Animacja przedstawia krażenie Księżyca wokół Ziemi i okres jego obiegu. Wyjaśnia także fazy Księżyca.
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna teorie na budowę Wszechświata (geocentryczną i heliocentryczną)</p> <p>1.wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca,</p> <p>1.wymienia planety wewnętrzne US oraz planet zewnętrzne US</p> <p>1.charakteryzuje różnice w budowie między planetami zewnętrznymi a wewnętrznymi,</p> <p>1.charakteryzuje budowę księżycy, wiek, kształt np.Phobos, Deimos, Europa, Callisto, itp.</p> <p>1.charakteryzuje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego: planetoidy, komety- kometa Halea, meteoroidy i pył międzyplanetarny, planet karłowatych Ceres Pluton od 2006 r,</p> <p>1.potrafi scharakteryzować strukturę US</p>	<p>1.zna teorie na budowę Wszechświata (geocentryczną i heliocentryczną)</p> <p>1.wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca,</p> <p>1.wymienia planety wewnętrzne US oraz planet zewnętrzne US</p> <p>1.charakteryzuje różnice w budowie między planetami zewnętrznymi a wewnętrznymi,</p> <p>1.charakteryzuje budowę księżycy, wiek, kształt np.Phobos, Deimos, Europa, Callisto, itp.</p> <p>1.charakteryzuje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego: planetoidy, komety- kometa Halea, meteoroidy i pył międzyplanetarny, planet karłowatych Ceres Pluton od 2006 r,</p> <p>1.potrafi scharakteryzować strukturę US</p>	<p>1.zna teorie na budowę Wszechświata (geocentryczną i heliocentryczną)</p> <p>2.charakteryzuje Słońce, jako gwiazdę Układu Słonecznego (wyjaśnia, dlaczego Słońce świeci własnym światłem, wiek Słońca, jego skład chemiczny, rodzaje emitowanego promieniowania, zjawisko korony Słońca, wiatru słonecznego, temperaturę jądra Słońca i jego powierzchni)</p> <p>1.wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca,</p> <p>1.wymienia planety wewnętrzne US oraz planet zewnętrzne US</p> <p>1.charakteryzuje różnice w budowie między planetami zewnętrznymi a wewnętrznymi,</p> <p>1.charakteryzuje budowę księżycy, wiek, kształt np.Phobos, Deimos, Europa, Callisto, itp.</p> <p>1.charakteryzuje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego: planetoidy, komety- kometa Halea, meteoroidy i pył międzyplanetarny, planet karłowatych Ceres Pluton od 2006</p>	<p>1.zna teorie na budowę Wszechświata (geocentryczną i heliocentryczną)</p> <p>2.charakteryzuje Słońce, jako gwiazdę Układu Słonecznego (wyjaśnia, dlaczego Słońce świeci własnym światłem, wiek Słońca, jego skład chemiczny, rodzaje emitowanego promieniowania, zjawisko korony Słońca, wiatru słonecznego, temperaturę jądra Słońca i jego powierzchni)</p> <p>1.wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca,</p> <p>1.wymienia planety wewnętrzne US oraz planet zewnętrzne US</p> <p>1.charakteryzuje różnice w budowie między planetami zewnętrznymi a wewnętrznymi,</p> <p>1.charakteryzuje budowę księżycy, wiek, kształt np.Phobos, Deimos, Europa, Callisto, itp.</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny degradacji Plutona</p> <p>1.charakteryzuje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego: planetoidy, komety- kometa Halea, meteoroidy i pył międzyplanetarny, planet</p>	<p>1.zna teorie na budowę Wszechświata (geocentryczną i heliocentryczną)</p> <p>2.charakteryzuje Słońce, jako gwiazdę Układu Słonecznego (wyjaśnia, dlaczego Słońce świeci własnym światłem, wiek Słońca, jego skład chemiczny, rodzaje emitowanego promieniowania, zjawisko korony Słońca, wiatru słonecznego, temperaturę jądra Słońca i jego powierzchni)</p> <p>1.wymienia planety Układu Słonecznego w kolejności od Słońca,</p> <p>1.wymienia planety wewnętrzne US oraz planet zewnętrzne US</p> <p>1.charakteryzuje różnice w budowie między planetami zewnętrznymi a wewnętrznymi,</p> <p>1.charakteryzuje budowę księżycy, wiek, kształt</p> <p>3.zna satelity innych planet np.Phobos, Deimos, Europa, Callisto, itp.</p> <p>3.potrafi wyjaśnić pojęcie miesiąca syderecznego</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny degradacji Plutona</p> <p>1.charakteryzuje ciała niebieskie wchodzące w skład Układu Słonecznego: planetoidy, komety- kometa Halea, meteoroidy i pył międzyplanetarny, planet karłowatych Ceres Pluton od 2006 r,</p>

		r, 1.potrafi scharakteryzować strukturę US	karłowatych Ceres Pluton od 2006 r, 1.potrafi scharakteryzować strukturę US	1.potrafi scharakteryzować strukturę US
--	--	---	--	---

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
3.	Następstwa ruchu obrotowego	Uczeń wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi	Uczeń: 1.wie co to jest ruch wirowy 1.potrafi scharakteryzować mechanizm ruchu obrotowy 1.zna konsekwencje ruchu obrotowego 2.potrafi scharakteryzować konsekwencje ruchu obrotowego (zjawisko dnia i nocy, zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu doby, zmiany temperatury ciśnienia w ciągu doby, pozorny ruch sklepienia niebieskiego, kształt Ziemi, spłaszczenia na biegunach) 1.przedstawia dowody na ruch obrotowy (odchylenie ciał swobodnie spadających, zmiana płaszczyzny wahań - wahadło Foucolta , spłaszczony kształt Ziemi, mniejsze przyciąganie ziemskie w niższych szerokościach, odchylenie ciał od kierunku, siła Coriolisa) 3. uczeń rozumie i wyjaśnia przyczyny zjawiska percesji i nutacji osi ziemskiej 2.potrafi w sposób graficzny przedstawić kształt Ziemi za pomocą elipsoidy i geoidy 1.charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; 1.odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie 1.wie jaki wpływ ma ruch obrotowy ziemi na zjawisko pływów	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Metoda programowa Ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów	- wykorzystanie ekranu interaktywnego przedstawiającego zjawisko i mechanizm pływów pt. „Pływy” Uczeń zapoznaje się z ich definicją. - wykorzystanie ekranu interaktywnego pt. „Precesja osi ziemskiej”- ekran interaktywny przedstawia zjawisko precesji wywołane przez siły grawitacyjne Księżyca i Słońca. Ekran zawiera informacje o zmieniających się najjaśniejszych gwiazdach na niebie. Uczeń zapoznaje się z definicjami: ekliptyka, biegun niebieski, biegun ekliptyki. -wykorzystanie ekranu interaktywnego pt. „Ziemia jako planeta. Kształt Ziemi „ Ekran interaktywny przedstawia Ziemię jako planetę, jej kształt oraz rozmiary. Pokazane są informacje na temat krążenia Ziemi po orbicie wokółsłonecznej. Uczeń zapoznaje się z definicją geoidy. - wykorzystanie animacji z zasobów portalu Schoralis pt. „Istota precesji” Animacja przedstawia zjawisko precesji wywołane przez siły grawitacyjne Księżyca i Słońca. Polega ono na tym, że oś Ziemi wykonuje okrężny ruch po poboczniczy stożka. Pełen cykl precesji trwa około 26 tysięcy lat. Skutkiem precesji jest wędrówka bieguna niebieskiego wśród gwiazd i zakreślanie wokół bieguna ekliptyki okręgu o promieniu 23,5°. -wykorzystanie animacji „Mechanizm powstawania pływów „ Animacja pokazuje mechanizm powstawania pływów. Przedstawia warunki, w jakich powstają, jak rozkłada się siła przyciągania, po której stronie powstają przypływy, a po której odpływy. - wykorzystanie tablicy poglądowej pt. „Następstwa ruchu obrotowego Ziemi „ Schemat opisuje ruch obrotowy Ziemi wokół własnej osi. Zwrócono uwagę na następstwa ruchu obrotowego.
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający		dostateczny		dobry	
			bardzo dobry		
					celujący

<p>1.wie co to jest ruch wirowy 1.potrafi scharakteryzować mechanizm ruchu obrotowy 1.zna konsekwencje ruchu obrotowego 1.przedstawia dowody na ruch obrotowy 1charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; 1.odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie</p>	<p>1.wie co to jest ruch wirowy 1.potrafi scharakteryzować mechanizm ruchu obrotowy 1.zna konsekwencje ruchu obrotowego 1.przedstawia dowody na ruch obrotowy 1charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; 1.odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie 1.wie jaki wpływ ma ruch obrotowy ziemi na zjawisko pływów</p>	<p>1.wie co to jest ruch wirowy 1.potrafi scharakteryzować mechanizm ruchu obrotowy 1.zna konsekwencje ruchu obrotowego (zjawisko dnia i nocy, zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu doby (zmiany temperatury ciśnienia w ciągu doby),pozorny ruch sklepienia niebieskiego, kształt Ziemi, spłaszczenia na biegunach) 1.przedstawia dowody na ruch obrotowy 1charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; 1.odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie 1.wie jaki wpływ ma ruch obrotowy ziemi na zjawisko pływów</p>	<p>1.wie, co to jest ruch wirowy 1.potrafi scharakteryzować mechanizm ruchu obrotowy 1.zna konsekwencje ruchu obrotowego (zjawisko dnia i nocy, zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu doby (zmiany temperatury ciśnienia w ciągu doby, pozorny ruch sklepienia niebieskiego, kształt Ziemi, spłaszczenia na biegunach) 1.przedstawia dowody na ruch obrotowy 2.potrafi w sposób graficzny przedstawić kształt Ziemi za pomocą elipsoidy i geoidy 1charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; 1.odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie 1.wie, jaki wpływ ma ruch obrotowy ziemi na zjawisko pływów</p>	<p>1.wie, co to jest ruch wirowy 1.potrafi scharakteryzować mechanizm ruchu obrotowy 1.zna konsekwencje ruchu obrotowego (zjawisko dnia i nocy, zmiana wysokości Słońca nad horyzontem w ciągu doby (zmiany temperatury ciśnienia w ciągu doby), pozorny ruch sklepienia niebieskiego, kształt Ziemi, spłaszczenia na biegunach) 1.przedstawia dowody na ruch obrotowy 3. uczeń rozumie i wyjaśnia przyczyny zjawiska percesji i nutacji osi ziemskiej 2.potrafi w sposób graficzny przedstawić kształt Ziemi za pomocą elipsoidy i geoidy 1charakteryzuje kształt i wymiary Ziemi; 1.odczytuje współrzędne geograficzne na globusie i na mapie 1.wie, jaki wpływ ma ruch obrotowy ziemi na zjawisko pływów</p>
--	---	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
4.	Siła Coriolisa i jej skutki	Uczeń wskazuje praktyczne skutki działania siły Coriolisa	<p>Uczeń :</p> <p>1.wyjaśnia mechanizm działania siły Coriolisa 1.wyjaśnia przyczyny różnej prędkości liniowej punktów na powierzchni Ziemi, jednakowej prędkości kątowej punktów na powierzchni Ziemi 1.oblicza prędkość liniową na równiku, na biegunie i na szerokości umiarkowanej 1. opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej 1.wskazuje praktyczne skutki siły Coriolisa np.: erozję brzegów rzek, przesuwanie się fali pływów na Ziemi, kierunki wiania wiatrów, kierunek poruszania się wirów wodnych oraz antycyklonów, odchylenia ciał spadających z dużej wysokości, tory pocisków, nawigacja samolotów, raket, itp. 3.prezentuje w sposób graficzny działania siły Coriolisa, 2.prezentuje w sposób graficzny zmiany kierunków wiania wiatrów między różnymi szerokościami geograficznymi, 2.podaje związek przyczynowo skutkowy między działaniem siły Coriolisa a</p>	<p>Metoda aktywizująca gra dydaktyczna</p> <p>Metoda programowa</p> <p>Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie</p>	<p>- wykorzystanie platformy Scholaris</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan</p>

		<p>ruchem obrotowym</p> <p>1. wymienia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p> <p>1. wyjaśnia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p>	<p>trudności i złożoności problemów</p>
--	--	---	---

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wyjaśnia mechanizm działania siły Coriolisa</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny różnej prędkość liniowej punktów na powierzchni Ziemi, jednakowej prędkość kątowej punktów na powierzchni Ziemi</p> <p>1. oblicza prędkość liniową na równiku, na biegunie i na szerokości umiarkowanej</p> <p>1. opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej</p> <p>1. wskazuje praktyczne skutki siły Coriolisa np.: erozję brzegów rzek, przesuwanie się fali pływów na Ziemi, kierunki wiania wiatrów, kierunek poruszania się wirów wodnych oraz antycyklonów, odchylenia ciał spadających z dużej wysokości, tory pocisków, nawigacja samolotów, raket, itp.</p> <p>1. wymienia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p>	<p>1. wyjaśnia mechanizm działania siły Coriolisa</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny różnej prędkość liniowej punktów na powierzchni Ziemi, jednakowej prędkość kątowej punktów na powierzchni Ziemi</p> <p>1. oblicza prędkość liniową na równiku, na biegunie i na szerokości umiarkowanej</p> <p>1. opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej</p> <p>1. wskazuje praktyczne skutki siły Coriolisa np.: erozję brzegów rzek, przesuwanie się fali pływów na Ziemi, kierunki wiania wiatrów, kierunek poruszania się wirów wodnych oraz antycyklonów, odchylenia ciał spadających z dużej wysokości, tory pocisków, nawigacja samolotów, raket, itp.</p> <p>1. wymienia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p> <p>1. wyjaśnia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p>	<p>1. wyjaśnia mechanizm działania siły Coriolisa</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny różnej prędkość liniowej punktów na powierzchni Ziemi, jednakowej prędkość kątowej punktów na powierzchni Ziemi</p> <p>1. oblicza prędkość liniową na równiku, na biegunie i na szerokości umiarkowanej</p> <p>1. opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej</p> <p>1. wskazuje praktyczne skutki siły Coriolisa np.: erozję brzegów rzek, przesuwanie się fali pływów na Ziemi, kierunki wiania wiatrów, kierunek poruszania się wirów wodnych oraz antycyklonów, odchylenia ciał spadających z dużej wysokości, tory pocisków, nawigacja samolotów, raket, itp.</p> <p>2. prezentuje w sposób graficzny zmiany kierunków wiania wiatrów między różnymi szerokościami geograficznymi,</p> <p>1. wymienia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p> <p>1. wyjaśnia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p>	<p>1. wyjaśnia mechanizm działania siły Coriolisa</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny różnej prędkość liniowej punktów na powierzchni Ziemi, jednakowej prędkość kątowej punktów na powierzchni Ziemi</p> <p>1. oblicza prędkość liniową na równiku, na biegunie i na szerokości umiarkowanej</p> <p>1. opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej</p> <p>1. wskazuje praktyczne skutki siły Coriolisa np.: erozję brzegów rzek, przesuwanie się fali pływów na Ziemi, kierunki wiania wiatrów, kierunek poruszania się wirów wodnych oraz antycyklonów, odchylenia ciał spadających z dużej wysokości, tory pocisków, nawigacja samolotów, raket, itp.</p> <p>2. prezentuje w sposób graficzny zmiany kierunków wiania wiatrów między różnymi szerokościami geograficznymi,</p> <p>2. podaje związek przyczynowo skutkowy między działaniem siły Coriolisa a ruchem obrotowym</p> <p>1. wymienia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p> <p>1. wyjaśnia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p>	<p>1. wyjaśnia mechanizm działania siły Coriolisa</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny różnej prędkość liniowej punktów na powierzchni Ziemi, jednakowej prędkość kątowej punktów na powierzchni Ziemi</p> <p>1. oblicza prędkość liniową na równiku, na biegunie i na szerokości umiarkowanej</p> <p>1. opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej</p> <p>1. wskazuje praktyczne skutki siły Coriolisa np.: erozję brzegów rzek, przesuwanie się fali pływów na Ziemi, kierunki wiania wiatrów, kierunek poruszania się wirów wodnych oraz antycyklonów, odchylenia ciał spadających z dużej wysokości, tory pocisków, nawigacja samolotów, raket, itp.</p> <p>3. prezentuje w sposób graficzny działania siły Coriolisa,</p> <p>2. prezentuje w sposób graficzny zmiany kierunków wiania wiatrów między różnymi szerokościami geograficznymi,</p> <p>2. podaje związek przyczynowo skutkowy między działaniem siły Coriolisa a ruchem obrotowym</p> <p>1. wymienia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p> <p>1. wyjaśnia konsekwencje działania siły Coriolisa,</p>

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
5.	Związek długości geograficznej z czasem	Uczeń wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi	Uczeń: 1.zna jednostki czasu i miary kątowej 1.wyjaśnia związek długości geograficznej z czasem (związek miary kątowej z miarą stopniową) 1.przelicza miarę kontową na miarę czasową i odwrotnie 1.rozumie znaczenie pojęć czas miejscowy (słoneczny), czas urzędowy, strefy czasowe, linia zmiany daty, czas letni czas zimowy 1. tłumaczy dlaczego czas rośnie z zachodu na wschód, 1.doskonali umiejętności obliczania długość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie różnicy czasu miejscowe 2.doskonali umiejętności obliczania różnicy czasu słonecznego między dowolnymi miejscowościami mając współrzędne geograficzne tych miejscowości 2.podaje związek przyczynowo skutkowy między ruchem obrotowym a czasem 3.doskonali umiejętności obliczania czasu strefowego, przeliczania czasu miejscowego słonecznego na czas uniwersalny i strefowy, określa datę po obu stronach międzynarodowej linii zmiany daty, oblicza czas miejscowy słoneczny z uwzględnieniem przekraczania międzynarodowej linii zmiany daty	Metody aktywizujące gry dydaktyczne Praca w grupach Metoda programowa-wizualizacja Ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów	- wykorzystanie scenariusza lekcji pt. „Przeliczanie czasów na Ziemi „ W trakcie zajęć uczniowie zapoznają się z podstawowymi wzorami do obliczania czasów, poznają główne wzory na górowanie Słońca. Rozwiązują zadania z wykorzystaniem poznanych wzorów.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.zna jednostki czasu i miary kątowej 1.wyjaśnia związek długości geograficznej z czasem (związek miary kątowej z miarą stopniową) 1.przelicza miarę kontową na miarę czasową i odwrotnie 1.rozumie znaczenie pojęć czas miejscowy (słoneczny), czas urzędowy, strefy czasowe, linia zmiany	1.zna jednostki czasu i miary kątowej 1.wyjaśnia związek długości geograficznej z czasem (związek miary kątowej z miarą stopniową) 1.przelicza miarę kontową na miarę czasową i odwrotnie 1.rozumie znaczenie pojęć czas miejscowy (słoneczny), czas urzędowy, strefy czasowe, linia zmiany daty, czas	1.zna jednostki czasu i miary kątowej 1.wyjaśnia związek długości geograficznej z czasem (związek miary kątowej z miarą stopniową) 1.przelicza miarę kontową na miarę czasową i odwrotnie 1.rozumie znaczenie pojęć czas miejscowy (słoneczny), czas urzędowy, strefy czasowe, linia zmiany daty, czas letni czas zimowy 1. tłumaczy dlaczego czas rośnie z zachodu na wschód, 1.doskonali umiejętności obliczania długość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na	1.zna jednostki czasu i miary kątowej 1.wyjaśnia związek długości geograficznej z czasem (związek miary kątowej z miarą stopniową) 1.przelicza miarę kontową na miarę czasową i odwrotnie 1.rozumie znaczenie pojęć czas miejscowy (słoneczny), czas urzędowy, strefy czasowe, linia zmiany daty, czas letni czas zimowy 1. tłumaczy dlaczego czas rośnie z zachodu na wschód, 1.doskonali umiejętności obliczania długość geograficzną dowolnego	1.zna jednostki czasu i miary kątowej 1.wyjaśnia związek długości geograficznej z czasem (związek miary kątowej z miarą stopniową) 1.przelicza miarę kontową na miarę czasową i odwrotnie 1.rozumie znaczenie pojęć czas miejscowy (słoneczny), czas urzędowy, strefy czasowe, linia zmiany daty, czas letni czas zimowy 1. tłumaczy, dlaczego czas rośnie z zachodu na wschód, 1.doskonali umiejętności obliczania długość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie różnicy czasu miejscowe 2.doskonali umiejętności obliczania różnicy

<p>daty, czas letni czas zimowy</p> <p>1.doskonali umiejętności obliczania długość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie różnicy czasu miejscowe</p>	<p>letni czas zimowy</p> <p>1.tłumaczy dlaczego czas rośnie z zachodu na wschód,</p> <p>1.doskonali umiejętności obliczania długość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie różnicy czasu miejscowe</p>	<p>podstawie różnicy czasu miejscowe</p> <p>2.doskonali umiejętności obliczania różnicy czasu słonecznego między dowolnymi miejscowościami mając współrzędne geograficzne tych miejscowości</p> <p>2.podaje związek przyczynowo skutkowy między ruchem obrotowym a czasem</p>	<p>punktu na powierzchni Ziemi na podstawie różnicy czasu miejscowe</p> <p>2.doskonali umiejętności obliczania różnicy czasu słonecznego między dowolnymi miejscowościami mając współrzędne geograficzne tych miejscowości</p> <p>2.podaje związek przyczynowo skutkowy między ruchem obrotowym a czasem</p>	<p>czasu słonecznego między dowolnymi miejscowościami mając współrzędne geograficzne tych miejscowości</p> <p>2.podaje związek przyczynowo skutkowy między ruchem obrotowym a czasem</p> <p>3.doskonali umiejętności obliczania czasu strefowego, przeliczania czasu miejscowego słonecznego na czas uniwersalny i strefowy, określa datę po obu stronach międzynarodowej linii zmiany daty, oblicza czas miejscowy słoneczny z uwzględnieniem przekraczania międzynarodowej linii zmiany daty</p>
--	---	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
6.	Następstwa ruchu obiegowego Ziemi	<p>Uczeń wskazuje konsekwencje ruchów Ziemi</p>	<p>Uczeń:</p> <p>1.wie co to jest ruch obiegowy Ziemi,</p> <p>1.uczeń charakteryzuje mechanizm ruchu obiegowego – prawa Keplera (peryhelium, aphelium, kąt nachylenie ekliptyki do płaszczyzny równika niebieskiego $23^{\circ} 27'$, kąt nachylenia ekliptyki do osi ziemskiej $66^{\circ} 33'$, zmienną prędkość ruchu Ziemi po orbicie, kierunek ruchu Ziemi po orbicie),</p> <p>2.wie, że pory roku to wynik tego, że oś obrotu Ziemi nie jest prostopadła do płaszczyzny, w jakiej Ziemia krąży wokół Słońca,</p> <p>1.rysuje schemat ruchu obiegowego Ziemi (oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku),</p> <p>1.pokazuje zasięg stref oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wymienia strefy oświetlenia Ziemi,</p> <p>2.charakteryzuje strefy oświetlenia ziemi, jako efekt zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku,</p> <p>3.odpowiada na pytanie, dlaczego ziemia nie może pozostać nieruchoma względem Słońca, kiedy jest zachowana równowaga między ciałami niebieskimi znajdującymi się stosunkowo blisko w przestrzeni kosmicznej,</p> <p>1.wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi (astronomiczne pory roku, kalendarzowe pory roku i zróżnicowany czas ich trwania, strefy oświetlenia ziemi, zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu</p>	<p>Metoda aktywizująca debata sokratejska</p> <p>Praca indywidualna</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>- wykorzystany animacji pt. „ Ziemia na orbicie wokółsłonecznej „,</p> <p>Animacja pokazuje obieg Ziemi wokół Słońca, a także obrót Ziemi wokół własnej osi. Przedstawia długość obiegu wokół Słońca, a także czas obrotu Ziemi wokół własnej osi.</p> <p>lub</p> <p>-wykorzystanie tablicy poglądowej pt. ” Następstwa ruchu obiegowego Ziemi”</p> <p>Schemat przedstawia ruch obiegowy Ziemi. Na rysunku zaprezentowano oświetlenie półkul w czasie przesilen i równonocy. Zwrócono uwagę na następstwa opisanego ruchu.</p> <p>lub</p> <p>- wykorzystanie tablicy poglądowej pt. „ Strefy oświetlenia Ziemi”</p>

		<p>roku, strefy klimatyczne, zmiany wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku, dnie i noce polarne, rachuba czasu – kalendarz),</p> <p>1.opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku;</p> <p>2.podaje cechy charakterystyczne stref oświetlenia Ziemi w tym ich zasięg oraz różnice w długości trwania dnia i nocy</p> <p>1. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi</p> <p>1.wykonuje rysunki oświetlenia Ziemi</p>		<p>Tablica pogładowa zawarta w tytule Strefy oświetlenia Ziemi, służy do pomocy w realizacji tematu dotyczącego poszczególnych stref oświetlenia Ziemi w różnych szerokościach geograficznych</p>
--	--	---	--	---

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie co to jest ruch obiegowy Ziemi,</p> <p>1.uczeń charakteryzuje mechanizm ruchu obiegowego – prawa Keplera (perihelium, aphelium, kąt nachylenie ekliptyki do płaszczyzny równika niebieskiego $23^{\circ} 27'$, kąt nachylenia ekliptyki do osi ziemskiej $66^{\circ} 33'$, zmienną prędkość ruchu Ziemi po orbicie, kierunek ruchu Ziemi po orbicie),</p> <p>1.rysuje schemat ruchu obiegowego Ziemi (oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku),</p> <p>1.pokazuje zasięg stref oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wymienia strefy oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi (astronomiczne pory roku, kalendarzowe pory roku i zróżnicowany czas ich</p>	<p>1.wie co to jest ruch obiegowy Ziemi,</p> <p>1.uczeń charakteryzuje mechanizm ruchu obiegowego – prawa Keplera (perihelium, aphelium, kąt nachylenie ekliptyki do płaszczyzny równika niebieskiego $23^{\circ} 27'$, kąt nachylenia ekliptyki do osi ziemskiej $66^{\circ} 33'$, zmienną prędkość ruchu Ziemi po orbicie, kierunek ruchu Ziemi po orbicie),</p> <p>1.rysuje schemat ruchu obiegowego Ziemi (oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku),</p> <p>1.pokazuje zasięg stref oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wymienia strefy oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi (astronomiczne pory roku, kalendarzowe pory roku i zróżnicowany czas ich trwania, strefy oświetlenia</p>	<p>1.wie, co to jest ruch obiegowy Ziemi,</p> <p>1.uczeń charakteryzuje mechanizm ruchu obiegowego – prawa Keplera (perihelium, aphelium, kąt nachylenie ekliptyki do płaszczyzny równika niebieskiego $23^{\circ} 27'$, kąt nachylenia ekliptyki do osi ziemskiej $66^{\circ} 33'$, zmienną prędkość ruchu Ziemi po orbicie, kierunek ruchu Ziemi po orbicie),</p> <p>2.wie, że pory roku to wynik tego, że oś obrotu Ziemi nie jest prostopadła do płaszczyzny, w jakiej Ziemia krąży wokół Słońca,</p> <p>1.rysuje schemat ruchu obiegowego Ziemi (oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku),</p> <p>1.pokazuje zasięg stref oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wymienia strefy oświetlenia Ziemi,</p> <p>2.charakteryzuje strefy oświetlenia ziemi, jako efekt zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku,</p> <p>1.wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi (astronomiczne</p>	<p>1.wie, co to jest ruch obiegowy Ziemi,</p> <p>1.uczeń charakteryzuje mechanizm ruchu obiegowego – prawa Keplera (perihelium, aphelium, kąt nachylenie ekliptyki do płaszczyzny równika niebieskiego $23^{\circ} 27'$, kąt nachylenia ekliptyki do osi ziemskiej $66^{\circ} 33'$, zmienną prędkość ruchu Ziemi po orbicie, kierunek ruchu Ziemi po orbicie),</p> <p>2.wie, że pory roku to wynik tego, że oś obrotu Ziemi nie jest prostopadła do płaszczyzny, w jakiej Ziemia krąży wokół Słońca,</p> <p>1.rysuje schemat ruchu obiegowego Ziemi (oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku),</p> <p>1.pokazuje zasięg stref oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wymienia strefy oświetlenia Ziemi,</p> <p>2.charakteryzuje strefy oświetlenia ziemi, jako efekt zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku,</p> <p>3.odpowiada na pytanie, dlaczego ziemia nie może pozostać nieruchoma względem Słońca, kiedy jest zachowana równowaga między ciałami niebieskimi znajdującymi się stosunkowo blisko w przestrzeni kosmicznej,</p> <p>1.wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi (astronomiczne pory roku, kalendarzowe pory roku i</p>	<p>1.wie, co to jest ruch obiegowy Ziemi,</p> <p>1.uczeń charakteryzuje mechanizm ruchu obiegowego – prawa Keplera (perihelium, aphelium, kąt nachylenie ekliptyki do płaszczyzny równika niebieskiego $23^{\circ} 27'$, kąt nachylenia ekliptyki do osi ziemskiej $66^{\circ} 33'$, zmienną prędkość ruchu Ziemi po orbicie, kierunek ruchu Ziemi po orbicie),</p> <p>2.wie, że pory roku to wynik tego, że oś obrotu Ziemi nie jest prostopadła do płaszczyzny, w jakiej Ziemia krąży wokół Słońca,</p> <p>1.rysuje schemat ruchu obiegowego Ziemi (oświetlenie Ziemi w pierwszych dniach kalendarzowych pór roku),</p> <p>1.pokazuje zasięg stref oświetlenia Ziemi,</p> <p>1.wymienia strefy oświetlenia Ziemi, jako efekt zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku,</p> <p>3.odpowiada na pytanie, dlaczego ziemia nie może pozostać nieruchoma względem Słońca, kiedy jest zachowana równowaga między ciałami niebieskimi znajdującymi się stosunkowo blisko w przestrzeni kosmicznej,</p> <p>1.wskazuje konsekwencje ruchu obiegowego Ziemi (astronomiczne pory roku, kalendarzowe pory roku i</p>

<p>trwania, strefy oświetlenia ziemi, zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku, strefy klimatyczne, zmiany wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku, dni i noce polarne, rachuba czasu – kalendarz)</p> <p>1.opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku; 1. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi 1.wykonuje rysunki oświetlenia Ziemi</p>	<p>ziemi, zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku, strefy klimatyczne, zmiany wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku, dni i noce polarne, rachuba czasu – kalendarz) ,</p> <p>1.opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku; 1. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi 1.wykonuje rysunki oświetlenia Ziemi</p>	<p>pory roku, kalendarzowe pory roku i zróżnicowany czas ich trwania, strefy oświetlenia ziemi, zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku, strefy klimatyczne, zmiany wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku, dni i noce polarne, rachuba czasu – kalendarz),</p> <p>1.opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku; 1. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi 1.wykonuje rysunki oświetlenia Ziemi</p>	<p>oświetlenia ziemi, zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku, strefy klimatyczne, zmiany wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku, dni i noce polarne, rachuba czasu – kalendarz),</p> <p>1.opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku; 2.podaje cechy charakterystyczne stref oświetlenia Ziemi w tym ich zasięg oraz różnice w długości trwania dnia i nocy 1. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi 1.wykonuje rysunki oświetlenia Ziemi</p>	<p>zróżnicowany czas ich trwania, strefy oświetlenia ziemi, zmiany wysokości Zenitalnego położenia Słońca w ciągu roku, strefy klimatyczne, zmiany wschodu i zachodu Słońca na horyzoncie w ciągu roku, dni i noce polarne, rachuba czasu – kalendarz),</p> <p>1.opisuje oświetlenie Ziemi w różnych porach roku; 2.podaje cechy charakterystyczne stref oświetlenia Ziemi w tym ich zasięg oraz różnice w długości trwania dnia i nocy 1. podaje najważniejsze, geograficzne następstwa ruchów Ziemi 1.wykonuje rysunki oświetlenia Ziemi</p>
---	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
7.	Dzień i noc polarna, zorza polarna	Uczeń wyjaśnia przyczynę występowania: dni i nocy polarnych na obszarach podbiegunowych, zorzy polarnej,	<p>Uczeń:</p> <p>1.wie, co to jest noc polarna i dzień polarny,</p> <p>1.podaje / wskazuje obszary występowania zorzy polarnej i dni i nocy polarnych</p> <p>1.uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko dnia i nocy polarnej, w szczególności:</p> <p>1.wie, na jakich szerokościach geograficznych występują zjawiska dnia i nocy polarnych,</p> <p>1.potrafi przedstawić graficznie oświetlenie Ziemi w dniach 22 XII i 22 VI i zaznaczyć na nich dni i noce polarne,</p> <p>1.wie, że długość dnia i nocy polarnej wynosi od 24 godzin na szerokościach geograficznych wyznaczających koła podbiegunowe do 6 miesięcy na samych biegunach,</p> <p>3.potrafi narysować widoczną wędrówkę Słońca w czasie dnia polarnego na biegunach N i S,</p> <p>1. potrafi wyjaśnić przyczynę występowania dnia i nocy polarnej,</p> <p>1.wie, co o jest zorza polarna,</p> <p>1.uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko zorzy polarnej w szczególności:</p> <p>1.wie, że jonizacja gazów występuje w termosferze-górnej warstwie atmosfery-jonosfera,</p> <p>2.wie, co to jest magnetosfera,</p> <p>3.opisuje wygląd magnetosfery, podaje budowę magnetosfery: trzy pierścienie radiacyjne –promieniowanie pierścieniowe oraz magneto pauza,</p> <p>2.zna rodzaje promieniowania słonecznego (kosmiczne-cząstki elementarne, strumienie korpuskularne- wiatr słoneczny-stan plazmy),</p> <p>2.opisuje powstawanie zjawiska zorzy polarnej (zderzenie cząstek elementarnych –protonów i elektronów emitowanych przez Słońce z cząsteczkami powietrza atmosferycznego w termosferze)</p> <p>2.wyjaśnia związek między występowaniem dnia i nocy polarnej a ruchem obiegowym Ziemi</p> <p>2. wyjaśnia związek między występowaniem zorzy polarnych a ruchem obiegowym Ziemi, kształtem magnetosfery i działalnością promieniowania słonecznego</p>	<p>Dyskusja punktowana</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>- wykorzystanie platformy Scholaris</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan</p>

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wie, co to jest noc polarna i dzień polarny, 1.podaje/ wskazuje obszary występowania	1.wie, co to jest noc polarna i dzień polarny, 1.podaje/ wskazuje obszary występowania	1.wie, co to jest noc polarna i dzień polarny, 1.podaje/ wskazuje obszary występowania zorzy polarnej i dni i	1.wie, co to jest noc polarna i dzień polarny, 1.podaje/ wskazuje obszary występowania zorzy polarnej i dni i nocy polarnych	1.wie, co to jest noc polarna i dzień polarny, 1.podaje/ wskazuje obszary występowania zorzy polarnej i dni i nocy polarnych 1.uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko



<p>zorzy polarnej i dni i nocy polarnych</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko dnia i nocy polarnej, w szczególności:</p> <p>1. wie, na jakich szerokościach geograficznych występują zjawiska dnia i nocy polarnych,</p> <p>1. potrafi przedstawić graficznie oświetlenie Ziemi w dniach 22 XII i 22 VI i zaznaczyć na nich dni i noce polarne,</p> <p>1. wie, że długość dnia i nocy polarnej wynosi od 24 godzin na szerokościach geograficznych wyznaczających koła podbiegunowe do 6 miesięcy na samych biegunach,</p> <p>1. potrafi wyjaśnić przyczynę występowania dnia i nocy polarnej,</p> <p>1. wie, co o jest zorza polarna,</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko zorzy polarnej w szczególności:</p>	<p>zorzy polarnej i dni i nocy polarnych</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko dnia i nocy polarnej, w szczególności:</p> <p>1. wie, na jakich szerokościach geograficznych występują zjawiska dnia i nocy polarnych,</p> <p>1. potrafi przedstawić graficznie oświetlenie Ziemi w dniach 22 XII i 22 VI i zaznaczyć na nich dni i noce polarne,</p> <p>1. wie, że długość dnia i nocy polarnej wynosi od 24 godzin na szerokościach geograficznych wyznaczających koła podbiegunowe do 6 miesięcy na samych biegunach,</p> <p>1. potrafi wyjaśnić przyczynę występowania dnia i nocy polarnej,</p> <p>1. wie, co o jest zorza polarna,</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko zorzy polarnej</p> <p>1. wie, że jonizacja gazów występuje w termosferze-górnej</p>	<p>nocy polarnych</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko dnia i nocy polarnej, w szczególności:</p> <p>1. wie, na jakich szerokościach geograficznych występują zjawiska dnia i nocy polarnych,</p> <p>1. potrafi przedstawić graficznie oświetlenie Ziemi w dniach 22 XII i 22 VI i zaznaczyć na nich dni i noce polarne,</p> <p>1. wie, że długość dnia i nocy polarnej wynosi od 24 godzin na szerokościach geograficznych wyznaczających koła podbiegunowe do 6 miesięcy na samych biegunach,</p> <p>3. potrafi narysować widoczną wędrówkę Słońca w czasie dnia polarnego na biegunach N i S,</p> <p>1. potrafi wyjaśnić przyczynę występowania dnia i nocy polarnej ,</p> <p>1. wie, co o jest zorza polarna,</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko zorzy polarnej</p> <p>1. wie, że jonizacja gazów występuje w termosferze-górnej warstwie atmosfery-jonosfera,</p> <p>2. wie, co to jest magnetosfera,</p> <p>2. zna rodzaje promieniowania słonecznego (kosmiczne-cząstki elementarne, strumienie korpuskularne- wiatr słoneczny-stan plazmy),</p> <p>2. opisuje powstawanie zjawiska zorzy polarnej (zderzenie cząstek elementarnych –protonów i elektronów emitowanych przez Słońce z cząsteczkami powietrza atmosferycznego w termosferze)</p> <p>2. wyjaśnia związek między występowaniem dnia i nocy polarnej a</p>	<p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko dnia i nocy polarnej, w szczególności:</p> <p>1. wie, na jakich szerokościach geograficznych występują zjawiska dnia i nocy polarnych,</p> <p>1. potrafi przedstawić graficznie oświetlenie Ziemi w dniach 22 XII i 22 VI i zaznaczyć na nich dni i noce polarne,</p> <p>1. wie, że długość dnia i nocy polarnej wynosi od 24 godzin na szerokościach geograficznych wyznaczających koła podbiegunowe do 6 miesięcy na samych biegunach,</p> <p>3. potrafi narysować widoczną wędrówkę Słońca w czasie dnia polarnego na biegunach N i S,</p> <p>1. potrafi wyjaśnić przyczynę występowania dnia i nocy polarnej ,</p> <p>1. wie, co o jest zorza polarna,</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko zorzy polarnej</p> <p>1. wie, że jonizacja gazów występuje w termosferze-górnej warstwie atmosfery-jonosfera,</p> <p>2. wie, co to jest magnetosfera,</p> <p>2. zna rodzaje promieniowania słonecznego (kosmiczne-cząstki elementarne, strumienie korpuskularne- wiatr słoneczny-stan plazmy),</p> <p>2. opisuje powstawanie zjawiska zorzy polarnej (zderzenie cząstek elementarnych –protonów i elektronów emitowanych przez Słońce z cząsteczkami powietrza atmosferycznego w termosferze)</p> <p>2. wyjaśnia związek między występowaniem dnia i nocy polarnej a ruchem obiegowym Ziemi</p> <p>2. wyjaśnia związek między występowaniem zorzy polarnych a ruchem</p>	<p>dnia i nocy polarnej, w szczególności:</p> <p>1. wie, na jakich szerokościach geograficznych występują zjawiska dnia i nocy polarnych,</p> <p>1. potrafi przedstawić graficznie oświetlenie Ziemi w dniach 22 XII i 22 VI i zaznaczyć na nich dni i noce polarne,</p> <p>1. wie, że długość dnia i nocy polarnej wynosi od 24 godzin na szerokościach geograficznych wyznaczających koła podbiegunowe do 6 miesięcy na samych biegunach,</p> <p>3. potrafi narysować widoczną wędrówkę Słońca w czasie dnia polarnego na biegunach N i S,</p> <p>1. potrafi wyjaśnić przyczynę występowania dnia i nocy polarnej ,</p> <p>1. wie, co o jest zorza polarna,</p> <p>1. uczeń potrafi opisywać i wyjaśniać zjawisko zorzy polarnej</p> <p>1. wie, że jonizacja gazów występuje w termosferze-górnej warstwie atmosfery-jonosfera,</p> <p>2. wie co to jest magnetosfera,</p> <p>3. opisuje wygląd magnetosfery, podaje budowę magnetosfery: trzy pierścienie radiacyjne –promieniowanie pierścieniowe oraz magnetopauza,</p> <p>2. zna rodzaje promieniowania słonecznego (kosmiczne-cząstki elementarne, strumienie korpuskularne- wiatr słoneczny-stan plazmy),</p> <p>2. opisuje powstawanie zjawiska zorzy polarnej (zderzenie cząstek elementarnych – protonów i elektronów emitowanych przez Słońce z cząsteczkami powietrza atmosferycznego w termosferze)</p> <p>2. wyjaśnia związek między występowaniem dnia i nocy polarnej a ruchem obiegowym Ziemi</p> <p>2. wyjaśnia związek między występowaniem zorzy polarnych a ruchem obiegowym Ziemi, kształtem magnetosfery i działalnością</p>
---	---	---	---	--

	warstwie atmosfery-jonosfera,	ruchem obiegowym Ziemi	obiegowym Ziemi, kształtem magnetosfery i działalnością promieniowania słonecznego	promieniowania słonecznego
--	-------------------------------	------------------------	--	----------------------------

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Proponowane metody	Scholaris
8.	Obliczanie wysokości Słońca w dniach równonocy i przesilen	Uczeń oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi w dniach równonocy i przesilen;	<p>Uczeń :</p> <p>1.wie, co to jest górowanie ciał niebieskich, i wysokość ciał niebieskich</p> <p>1.wymienia współrzędne horyzontalne</p> <p>1.zna zależności między wysokością górowania Słońca a szerokością geograficzną $h=90^\circ-x$ gdzie: h - wysokość górowania Słońca, x - różnica szerokości geograficznej między miejscem (równoleżnikiem), nad którym Słońce góruje w zenicie, a miejscem, dla którego wykonujemy obliczenia- miejscem obserwacji.</p> <p>1.stosuje zależność wysokości Słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca dla dni równonocy wiosennej i jesiennej, wie, że wartość x jest równa szerokości geograficznej miejsca, dla którego wykonujemy obliczenia dla dni równonocy wiosennej i jesiennej(podstawia we wzorze zamiast x daną szerokość geograficzną i wykonuje obliczenia)</p> <p>3.wyjaśnia zależność wysokości Słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca w przypadku obliczeń wykonywanych dla dni przesilen stosując wzór $h=90^\circ-x$, wykonuje rysunek, na którym zaznaczamy równik, zwrotniki oraz równoleżnik, dla którego wykonuje obliczenia w dniach przesilen, wie, że w dniach przesilen Słońce góruje w zenicie nad Zwrotnikiem Raka lub Zwrotnikiem Koziorożca, zaznacza odpowiednio odległość x na rysunku na półkuli N lub S , oblicza wartość x, Otrzymaną wartość x podstawiamy do wzoru na wysokość górowania</p> <p>1.oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi znajdującym się w szerokościach geograficznych większych od $23^\circ 27'$ do 90° na obu półkulach w dniach równonocy i przesilen stosując wzory:</p> <p>1) 21 III (równonoc wiosenna) oraz 23 IX (równonoc jesienna)</p> <p>$h = 90^\circ - \varphi$</p> <p>2) 22 VI (przesilenie letnie)</p> <p>$h = 90^\circ - \varphi + 23^\circ 27'$ --> dla półkuli północnej</p> <p>$h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli południowej</p> <p>3) 22 XII (przesilenie zimowe)</p> <p>$h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli północnej</p> <p>$h = 90^\circ - \varphi + 23^\circ 27'$ --> dla półkuli południowej</p> <p>h - wysokość Słońca nad horyzontem</p> <p>φ - szerokość geograficzna miejsca, dla którego obliczamy wysokość Słońca</p> <p>1.oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi znajdującym się w szerokościach</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia obliczeniowe</p> <p>Samocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>- wykorzystanie platformy Scholaris</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.nowid24.waw.pl/geografia</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan</p>

		<p>geograficznych międzyzwrotnikowych na obu półkulach w dniach przesilenń stosując wzory: 2) 22 VI (przesilenie letnie) $h = 90^\circ + \varphi - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli północnej $h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli południowej 3) 22 XII (przesilenie zimowe) $h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli północnej $h = 90^\circ + \varphi - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli południowej h - wysokość Słońca nad horyzontem φ - szerokość geograficzna miejsca, dla którego obliczamy wysokość Słońca</p> <p>2.zna wzory na wysokość ciał niebieskich, 1. posługuje się wzorami na wysokość ciał niebieskich, 2.zna podstawowe układy współrzędnych sferycznych, 3.umie wyprowadzić wzory na wysokość ciał niebieskich z zależności między układami współrzędnych sferycznych,</p>		
--	--	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wieco to jest górowanie ciał niebieskich, i wysokość ciał niebieskich 1.wymienia współrzędne horyzontalne 1.zna zależności między wysokością górowania Słońca a szerokością geograficzną $h=90^\circ-x$ gdzie: h - wysokość górowania Słońca, x - różnica szerokości geograficznej między miejscem (równoleżnikiem), nad którym Słońce góruje w zenicie, a miejscem, dla którego wykonujemy obliczenia- miejscem obserwacji. 1.stosuje zależność wysokości słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca dla dni równonocy wiosennej i jesiennej,</p>	<p>1.wie, co to jest górowanie ciał niebieskich, i wysokość ciał niebieskich 1.wymienia współrzędne horyzontalne 1.zna zależności między wysokością górowania Słońca a szerokością geograficzną $h=90^\circ-x$ gdzie: h - wysokość górowania Słońca, x - różnica szerokości geograficznej między miejscem (równoleżnikiem), nad którym Słońce góruje w zenicie, a miejscem, dla którego wykonujemy obliczenia- miejscem obserwacji. 1.stosuje zależność wysokości słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca dla dni równonocy wiosennej i jesiennej, 1.oblicza wysokość górowania</p>	<p>1.wieco to jest górowanie ciał niebieskich, i wysokość ciał niebieskich 1.wymienia współrzędne horyzontalne 1.zna zależności między wysokością górowania Słońca a szerokością geograficzną $h=90^\circ-x$ gdzie: h - wysokość górowania Słońca, x - różnica szerokości geograficznej między miejscem (równoleżnikiem), nad którym Słońce góruje w zenicie, a miejscem, dla którego wykonujemy obliczenia- miejscem obserwacji. 1.stosuje zależność wysokości słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca dla dni równonocy wiosennej i jesiennej, 2.wyjaśnia zależność wysokości Słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca w przypadku obliczeń wykonywanych dla dni przesilenń</p>	<p>1.wieco to jest górowanie ciał niebieskich, i wysokość ciał niebieskich 1.wymienia współrzędne horyzontalne 1.zna zależności między wysokością górowania Słońca a szerokością geograficzną $h=90^\circ-x$ gdzie: h - wysokość górowania Słońca, x - różnica szerokości geograficznej między miejscem (równoleżnikiem), nad którym Słońce góruje w zenicie, a miejscem, dla którego wykonujemy obliczenia- miejscem obserwacji. 1.stosuje zależność wysokości słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca dla dni równonocy wiosennej i jesiennej, 2.wyjaśnia zależność wysokości Słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca w przypadku obliczeń wykonywanych dla dni przesilenń 1.oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi</p>	<p>1.wieco to jest górowanie ciał niebieskich, i wysokość ciał niebieskich 1.wymienia współrzędne horyzontalne 1.zna zależności między wysokością górowania Słońca a szerokością geograficzną $h=90^\circ-x$ gdzie: h - wysokość górowania Słońca, x - różnica szerokości geograficznej między miejscem (równoleżnikiem), nad którym Słońce góruje w zenicie, a miejscem, dla którego wykonujemy obliczenia- miejscem obserwacji. 1.stosuje zależność wysokości słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca dla dni równonocy wiosennej i jesiennej, 2.wyjaśnia zależność wysokości Słońca od szerokości geograficznej do obliczeń wysokości górowania Słońca w przypadku obliczeń wykonywanych dla dni przesilenń 1.oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi</p>

1.oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi znajdującym się w szerokościach geograficznych większych od 23°27' do 90° na obu półkulach w dniach równonocy i przesilen stosując 1.postępuje się wzorami na wysokość ciał niebieskich,	Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi znajdującym się w szerokościach geograficznych większych od 23°27' do 90° na obu półkulach w dniach równonocy i przesilen stosując 1.postępuje się wzorami na wysokość ciał niebieskich,	1.oblicza wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi znajdującym się w szerokościach geograficznych większych od 23°27' do 90° na obu półkulach w dniach równonocy i przesilen stosując 2.zna wzory na wysokość ciał niebieskich, 1.postępuje się wzorami na wysokość ciał niebieskich,	znajdującym się w szerokościach geograficznych większych od 23°27' do 90° na obu półkulach w dniach równonocy i przesilen stosując 2.zna wzory na wysokość ciał niebieskich, 1.postępuje się wzorami na wysokość ciał niebieskich, 2.zna podstawowe układy współrzędnych sferycznych,	stosując 2.zna wzory na wysokość ciał niebieskich, 1.postępuje się wzorami na wysokość ciał niebieskich, 2.zna podstawowe układy współrzędnych sferycznych, 3.umie wyprowadzić wzory na wysokość ciał niebieskich z zależności między układami współrzędnych sferycznych,
---	--	--	--	---

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
9.	Obliczanie szerokości geograficznej na podstawie górowania Słońca	Uczeń oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen;	Uczeń 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli S to widzi górowanie Słońca po północnej stronie nieba, 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli N to widzi górowanie Słońca po południowej stronie nieba, 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po północnej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 1) 21 III (równonoc wiosenna) oraz 23 IX (równonoc jesienna) $h = 90^\circ - \varphi$, $\varphi = 90 - h$ 2) 22 VI (przesilenie letnie) $h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27'$ to $\varphi = 90^\circ - h - 23^\circ 27'$ --> dla półkuli południowej 3) 22 XII (przesilenie zimowe) $h = 90^\circ - \varphi + 23^\circ 27'$ - $\varphi = 90 - h + 23^\circ 27'$ -> dla półkuli południowej h - wysokość Słońca nad horyzontem φ - szerokość geograficzna miejsca, dla którego obliczamy wysokość 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po południowej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory: 1) 21 III (równonoc wiosenna) oraz 23 IX (równonoc jesienna) $h = 90^\circ - \varphi \rightarrow \varphi = 90 - h$ 2) 22 VI (przesilenie letnie) $h = 90^\circ - \varphi + 23^\circ 27'$ → $\varphi = 90 - h + 23^\circ 27'$ -> dla półkuli północnej 3) 22 XII (przesilenie zimowe)	Ćwiczenia kształcące umiejętności obliczeniowe Metody praktyczne Praca indywidualna i zbiorowa Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów	- wykorzystanie platformy Scholaris - wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.io4.poznan

		$h = 90^\circ - \varphi - 23^\circ 27' \rightarrow$ $\varphi = 90^\circ - h - 23^\circ 27' \rightarrow$ dla półkuli północnej h - wysokość Słońca nad horyzontem φ - szerokość geograficzna miejsca, dla którego obliczamy wysokość Słońca 2.zna wzory na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 1. posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 3.samodzielnie przekształca wzory na wysokość Słońca obliczając szerokość geograficzną miejsca obserwacji,		
--	--	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli S to widzi górowanie Słońca po północnej stronie nieba, 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli N to widzi górowanie Słońca po południowej stronie nieba, 1. posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 1.oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie	1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli S to widzi górowanie Słońca po północnej stronie nieba, 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli N to widzi górowanie Słońca po południowej stronie nieba, 1. posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 1.posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 1.oblicza szerokość geograficzną dowolnego punktu	1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli S to widzi górowanie Słońca po północnej stronie nieba, 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli N to widzi górowanie Słońca po południowej stronie nieba, 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po północnej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po południowej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 1. posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu	1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli S to widzi górowanie Słońca po północnej stronie nieba, 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli N to widzi górowanie Słońca po południowej stronie nieba, 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po północnej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po południowej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 2.zna wzory na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie	1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli S to widzi górowanie Słońca po północnej stronie nieba, 1.rozumie, że jeżeli obserwator znajduje się na półkuli N to widzi górowanie Słońca po południowej stronie nieba, 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po północnej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 2.oblicza szerokość geograficzną dowolnego miejsca, w dniach przesilen i równonocy w sytuacji, kiedy Słońce góruje po południowej stronie nieba na danej wysokości, przekształcając wzory 2.zna wzory na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 1. posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie

wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen wykorzystując gotowe wzory	na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen wykorzystując gotowe wzory	na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen;	równonocy i przesilen; 1. posługuje się wzorami na obliczanie szerokość geograficzną dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na podstawie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen;	górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; 3. samodzielnie przekształca wzory na wysokość Słońca obliczając szerokość geograficzną miejsca obserwacji,
--	--	--	---	---

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
10.	Różnice między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku	Uczeń opisuje różnice między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wie, co to jest astronomiczna pora roku, klimatyczna pora roku i kalendarzowa pora roku, wie, co jest podstawą wyróżnienia astronomicznych, kalendarzowych i klimatycznych pór roku <p>-potrafi opisać zasady wyróżnienia astronomicznych pór roku w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 2. wyjaśnia pojęcie ekliptyki 3. rozumie związek ruchu rocznego Słońca na ekliptyce z pojęciem astronomicznych pór roku, 3. rozumie pojęcie współrzędnych ekliptycznych (długości ekliptycznej i szerokości ekliptycznej) 3. wie, że wiosna astronomiczna rozpoczyna się gdy długość ekliptyczna Słońca wynosi 0°, Słońce występuje w znaku Barana 3. rozumie, że jeżeli długość ekliptyczna Słońca wynosi 0° to Słońce przechodzi przez punkt Barana- punkt równonocy wiosennej- 21 III i jest to początek astronomicznej wiosny, wie, że promienie słoneczne padają wówczas prostopadle na równik -3. wie, że lato astronomiczne rozpoczyna się, gdy długość ekliptyczna Słońca wynosi 90°, Słońce występuje w znaku Raka 3. rozumie, że jeżeli długość ekliptyczna Słońca wynosi 90° to słońce przechodzi przez stanowisko letnie i jest to początek lata 22 VI – dzień przesilenia letniego, początek astronomicznego lata, wie, że promienie słoneczne padają wówczas prostopadle na zwrotnik Raka 	<p>Praca z podręcznikiem , atlasem Dyskusja, obserwacja, metody eksponujące Praca w grupach Wizualizacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	<p>- wykorzystanie animacji „Mapa nieba północnego „ Ilustracja przedstawia mapę nieba północnego.</p> <p>- „Mapa nieba południowego” Ilustracja przedstawia mapę nieba południowego.</p>

		<ul style="list-style-type: none"> • 3. wie, że jesień astronomiczna rozpoczyna się, gdy długość ekliptyczna Słońca wynosi 180°, Słońce występuje w znaku Wagi • 3.rozumie, że jeżeli długość ekliptyczna Słońca wynosi 180° to słońce przechodzi przez punkt równonocy jesiennej i jest to początek jesieni, 23 IX – dzień równonocy jesiennej początek astronomicznej jesieni, promienie słoneczne padają wówczas prostopadle na równik • 3. wie, że zima astronomiczna rozpoczyna się, gdy długość ekliptyczna Słońca wynosi 270°, Słońce występuje w znaku Koziorożca • 3.rozumie, że jeżeli długość ekliptyczna Słońca wynosi 270° to słońce przechodzi przez stanowisko zimowe jest to początek zimy, 22 XII – dzień przesilenia zimowego, początek astronomicznej zimy, wie, że promienie słoneczne padają wówczas prostopadle na zwrotnik Koziorożca • 3.wie, co jest podstawą wyróżnienia astronomicznych pór roku <p>-potrafi opisać zasady wyróżnienia kalendarzowych pór roku w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.wie, co to jest kalendarz, i na jakich jednostkach oparto konstrukcję kalendarza, jako rachuby czasu (doba średnia słoneczna, miesiąc synodyczny, rok zwrotnikowy), • 2.rozumie pojęcia (doba średnia słoneczna, miesiąc synodyczny, rok zwrotnikowy, • 2.rozumie związek roku kalendarzowego z długością roku zwrotnikowego (po trzech latach zwyczajnych 365 dni dodano rok przestępny liczący 366 dni,) • 2.potrafi opisać założenia kalendarza juliańskiego, • 2.potrafi opisać założenia kalendarza gregoriańskiego, • 1.zna daty kalendarzowych pór roku, • 3.opisuje różnice między kalendarzowymi a astronomicznymi porami roku, • 3.wie, co jest podstawą wyróżnienia kalendarzowych pór roku, <p>- potrafi opisać zasady wyróżnienia klimatycznych pór roku w szczególności</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.zna podstawy wyróżnienia klimatycznych pór roku, • 2. zna wartości przedziałów średniej dobowej temperatury dla poszczególnych pór roku: przedwiośnia, wiosny, lata, jesieni, przedzimia, zimy <p>-- dostrzega różnicę między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku</p> <p>- opisuje różnicę między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku</p>		
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
-wie, co to jest astronomiczna	-wie co to jest astronomiczna pora	-wie, co jest podstawą wyróżnienia	-wie, co jest podstawą wyróżnienia astronomicznych, kalendarzowych i klimatycznych	-wie, co jest podstawą wyróżnienia astronomicznych, kalendarzowych i klimatycznych pór roku

pora roku, klimatyczna pora roku i kalendarzowa pora roku	roku, klimatyczna pora roku i kalendarzowa pora roku -podaje daty astronomicznych, kalendarzowych pór roku, -opisuje kalendarzowe pory roku uwzględniając długości dni i nocy	astronomicznych, kalendarzowych i klimatycznych pór roku - podaje daty astronomicznych, kalendarzowych pór roku, -opisuje kalendarzowe pory roku uwzględniając długości dni i nocy -prawidłowo opisuje astronomiczne pory roku i klimatyczne pory roku własnymi słowami	pór roku - podaje daty astronomicznych, kalendarzowych pór roku, -opisuje kalendarzowe pory roku uwzględniając długości dni i nocy -potrafi opisać zasady wyróżnienia astronomicznych pór roku -potrafi opisać zasady wyróżnienia kalendarzowych pór roku - potrafi opisać zasady wyróżnienia klimatycznych pór roku -dostrzega różnicę między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku	-podaje daty astronomicznych, kalendarzowych pór roku, -opisuje kalendarzowe pory roku uwzględniając długości dni i nocy -wie, co jest podstawą wyróżnienia astronomicznych, kalendarzowych i klimatycznych pór roku -potrafi opisać zasady wyróżnienia astronomicznych pór roku w -potrafi opisać zasady wyróżnienia kalendarzowych pór roku w - potrafi opisać zasady wyróżnienia klimatycznych pór roku w - opisuje różnice między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku
---	---	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
11.	Zjawisko zaćmienia Słońca i Księżycy	Uczeń wyjaśnia przyczynę występowania: zaćmień Słońca i Księżycy;	Uczeń: 1. wie, co to jest zaćmienie Słońca. 1. wie, co to jest zaćmienie Księżycy. -opisuje warunki, w których może dojść do zaćmienia Słońca: <ul style="list-style-type: none"> • 2.przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Słońca (wykonuje rysunek), • 1.wie, że w rozważaniach geometrycznych zakładamy, że ciała te mają postać kuli, • 1.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc znajduje się między Słońcem a Ziemią, • 2.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc jest ciałem niebieskim rzucającym cień na Ziemię • 2.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Słońce wchodzi w stożek cienia Księżycy, • 3.rozumie pojęcie stożek cienia całkowitego i częściowego. • 3.umie wskazać na schemacie zaćmienia Słońca stożek cienia całkowitego i częściowego • 2.wie, że zaćmienie może być całkowite lub częściowe. • 2.wie, że zaćmienie Słońca zdarza się gdy Księżyc znajduje się w nowiu • 3.wie, że zjawisko całkowitego zaćmienia Słońca widoczne jest na wąskim pasie Ziemi, w którym obserwator na powierzchni Ziemi znajduje się wewnątrz stożka cienia • 3.wie, że całkowite zaćmienie Słońca może nastąpić wtedy, gdy długość cienia Księżycy jest większa od odległości Księżycy od powierzchni Ziemi 	Pogadanka, praca z atlasem, metoda problemowa (dedukcja) Burza mózgów Praca w grupach Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Samocena ocena	- wykorzystanie animacji pt. „Zaćmienie Księżycy „, Animacja pokazuje krążenie Księżycy wokół Ziemi. Wyjaśnia warunki, jakie muszą zajść, aby doszło do zaćmienia Księżycy, częściowego lub całkowitego. - wykorzystanie ekranu interaktywnego pt. „Fazy Księżycy” przedstawiającego fazy Księżycy związane z jego ruchem wokół Ziemi i złożoności i pozycją wobec Słońca. - wykorzystanie ekranu interaktywnego pt. „Planetoidy i księżycy” - Ekran interaktywny

		<ul style="list-style-type: none"> • 2.wie, że Księżyc przesuwa się przez tarczę Słońca z zachodu na wschód a więc cień Księżycyca w stosunku do Ziemi przesuwa się z zachodu na wschód • 3.wyjaśnia przyczynę występowania: zaćmienie Słońca <p>-opisuje warunki, w których może dojść do zaćmienia Księżycyca, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Księżycyca (wykonuje rysunek) • 1.wie, że w rozważaniach geometrycznych zakładamy, że ciała te mają postać kuli • 1.wie, że w czasie zaćmienia Księżycyca, Ziemia znajduje się między Słońcem a Księżycem • 2.wie, że w czasie zaćmienia Księżycyca, Księżyc „wchodzi „ w stożek cienia Ziemi, • 2.rozumie pojęcie stożek cienia całkowitego i częściowego. • 3.umie wskazać na schemacie zaćmienia Księżycyca stożek cienia całkowitego i częściowego • 2.wie, że zaćmienie może być całkowite lub częściowe. • 2.wie, że zaćmienie Księżycyca zdarza się gdy Księżyc znajduje się podczas pełni • 2.wie, że zjawisko to widoczne jest jednocześnie na całym obszarze Ziemi, na którym w danej chwili widoczny jest Księżyc, • 2.wie, że zaćmiony Księżyc świeci słabym czerwonym światłem i potrafi wyjaśnić, dlaczego tak się dzieje • 3.wyjaśnia przyczynę występowania Księżycyca; <p>-zna fazy Księżycyca</p>	<p>koleżeńska, karty pracy</p>	<p>przypominający podstawowe informacje o planetoidach oraz o księżycach. Krążenie Księżycyca wokół Ziemi przedstawiono w animacji oraz za pomocą symulacji. Natomiast ciekawostki dotyczące planetoid zobrazowano pokazem slajdów.</p>
--	--	--	------------------------------------	---

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczają y	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>- wie, co to jest zaćmienie Słońca</p> <p>-wie, co to jest zaćmienie Księżycy</p> <p>-rozpoznaje schematy zaćmienia Słońca i Księżycy</p> <p>1.zna fazy Księżycy</p>	<p>- wie, co to jest zaćmienie Słońca</p> <p>-wie co to jest zaćmienie Księżycy</p> <p>-wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc znajduje się między Słońcem a Ziemią,</p> <p>-wie, że w czasie zaćmienia Księżycy , Ziemia znajduje się między Słońcem a Księżycem</p> <p>-rozpoznaje schematy zaćmienia Słońca i Księżycy</p> <p>-wykonuje schematy zaceniani Słońca i Księżycy</p> <p>-zna fazy Księżycy</p>	<p>- wie co to jest zaćmienie Słońca</p> <p>-wie co to jest zaćmienie Księżycy</p> <p>-wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc znajduje się między Słońcem a Ziemią,</p> <p>-wie, że w czasie zaćmienia Księżycy , Ziemia znajduje się między Słońcem a Księżycem</p> <p>- przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Słońca (wykonuje rysunek),</p> <p>- przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Księżycy (wykonuje rysunek)</p> <p>- wie, że zaćmienie Słońca może być całkowite lub częściowe.</p> <p>- wie, że zaćmienie Księżycy może być całkowite lub częściowe</p> <p>-zna fazy Księżycy</p>	<p>-wie, co to jest zaćmienie Słońca.</p> <p>-wie, co to jest zaćmienie Księżycy.</p> <p>-opisuje warunki, w których może dojść do zaćmienia Słońca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Słońca (wykonuje rysunek), • 1.wie, że w rozważaniach geometrycznych zakładamy, że ciała te mają postać kuli, • 1.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc znajduje się między Słońcem a Ziemią, • 2.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc jest ciałem niebieskim rzucającym cień na Ziemię • 2.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Słońce wchodzi w stożek cienia Księżycy, • 2.wie, że zaćmienie może być całkowite lub częściowe. • 2.wie, że zaćmienie Słońca zdarza się, gdy Księżyc znajduje się w nowiu • 2.wie, że zaćmienie Słońca zdarza się, gdy Księżyc znajduje się w nowiu • 2.wie, że Księżyc przesuwa się przez tarczę Słońca z zachodu na wschód a więc cień Księżycy w stosunku do Ziemi przesuwa się z zachodu na wschód <p>-opisuje warunki, w których może dojść do zaćmienia Księżycy, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Księżycy (wykonuje rysunek) • 1.wie, że w rozważaniach geometrycznych zakładamy, że ciała te mają postać kuli 	<p>-wie, co to jest zaćmienie Słońca.</p> <p>-wie, co to jest zaćmienie Księżycy.</p> <p>-opisuje warunki, w których może dojść do zaćmienia Słońca:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Słońca (wykonuje rysunek), • 1.wie, że w rozważaniach geometrycznych zakładamy, że ciała te mają postać kuli, • 1.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc znajduje się między Słońcem a Ziemią, • 2.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Księżyc jest ciałem niebieskim rzucającym cień na Ziemię • 2.wie, że w czasie zaćmienia Słońca, Słońce wchodzi w stożek cienia Księżycy, • 3.rozumie pojęcie stożek cienia całkowitego i częściowego. • 3.umie wskazać na schemacie zaćmienia Słońca stożek cienia całkowitego i częściowego • 2.wie, że zaćmienie może być całkowite lub częściowe. • 2.wie, że zaćmienie Słońca zdarza się, gdy Księżyc znajduje się w nowiu • 3.wie, że zjawisko całkowitego zaćmienia Słońca widoczne jest na wąskim pasie Ziemi, w którym obserwator na powierzchni Ziemi znajduje się wewnątrz stożka cienia • 3.wie, że całkowite zaćmienie Słońca może nastąpić wtedy, gdy długość cienia Księżycy jest większa od odległości Księżycy od powierzchni Ziemi • 2.wie, że Księżyc przesuwa się przez tarczę Słońca z zachodu na wschód a więc cień Księżycy w stosunku do Ziemi przesuwa się z zachodu na wschód • 3.wyjaśnia przyczynę występowania: zaćmień Słońca <p>-opisuje warunki, w których może dojść do zaćmienia Księżycy, w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> • 2.przedstawia graficznie sytuację, w której może dojść do zaćmienia Księżycy (wykonuje rysunek) • 1.wie, że w rozważaniach geometrycznych zakładamy, że ciała te mają postać kuli

			<ul style="list-style-type: none"> • 1.wie, że w czasie zaćmienia Księżyca, Ziemia znajduje się między Słońcem a Księżycem • 2.wie, że w czasie zaćmienia Księżyca, Księżyc „wchodzi „ w stożek cienia Ziemi, • 2.rozumie pojęcie stożek cienia całkowitego i częściowego. • 2.wie, że zaćmienie może być całkowite lub częściowe. • 2.wie, że zaćmienie Księżyca zdarza się gdy Księżyc znajduje się podczas pełni • 2.wie, że zjawisko to widoczne jest jednocześnie na całym obszarze Ziemi, na którym w danej chwili widoczny jest Księżyc, • 2.wie, że zaćmiony Księżyc świeci słabym czerwonym światłem i potrafi wyjaśnić, dlaczego tak się dzieje -zna fazy Księżyca -sporządza schemat faz Księżyca 	<ul style="list-style-type: none"> • 1.wie, że w czasie zaćmienia Księżyca, Ziemia znajduje się między Słońcem a Księżycem • 2.wie, że w czasie zaćmienia Księżyca, Księżyc „wchodzi „ w stożek cienia Ziemi, • 2.rozumie pojęcie stożek cienia całkowitego i częściowego. • 3.umie wskazać na schemacie zaćmienia Księżyca stożek cienia całkowitego i częściowego • 2.wie, że zaćmienie może być całkowite lub częściowe. • 2.wie, że zaćmienie Księżyca zdarza się, gdy Księżyc znajduje się podczas pełni • 2.wie, że zjawisko to widoczne jest jednocześnie na całym obszarze Ziemi, na którym w danej chwili widoczny jest Księżyc, • 2.wie, że zaćmiony Księżyc świeci słabym czerwonym światłem i potrafi wyjaśnić dlaczego tak się dzieje • 3.wyjaśnia przyczynę występowania zaćmienia Księżyca; <ul style="list-style-type: none"> - opisuje związek przyczynowo skutkowy między zaćmieniem Słońca i Księżyca a ruchem obiegowym Ziemi - analizuje opisane przykłady zaćmieniem Słońca i Księżyca korzystając z różnych źródeł informacji -zna fazy Księżyca -sporządza schemat faz Księżyca
--	--	--	---	---

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
12.	Utrwalenie wiedzy i umiejętności z działu Ziemia we Wszechświecie	<p>Uczeń prezentuje wiedzę i umiejętności w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dostrzegania prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki, człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda gospodarka wykorzystując wiedzę z zakresu astronomii -Uczeń wskazuje i analizuje prawidłowości i zależności wynikające z funkcjonowania Ziemi we Wszechświecie oraz możliwości poznawczych człowieka, wskazując znaczenie rosnącej roli człowieka i jego działań w środowisku geograficznym w różnych skalach (lokalnej, regionalnej i globalnej) korzystając z różnych źródeł wiedzy geograficznej -prezentuje umiejętności i wiadomości na forum klasy 	<p>Uczeń</p> <p>1.zna zasady przygotowania prezentacji (czas, ilość slajdów, kryteria jakości, zasady praw autorskich),</p> <ul style="list-style-type: none"> -wspólne opracowanie kryteriów oceny koleżeńskiej do poszczególnych zagadnień tematycznych na podstawie zrealizowanych tematów z tego działu, -zna kryteria oceny koleżeńskiej, -potrafi prezentować przygotowane prace, - przygotowuje pytania dla kolegów z zakresu powtarzanego materiału, -potrafi odpowiadać na pytania kolegów, -przygotowuje prezentacje multimedialną z zakresu wiadomości i umiejętności z astronomii: <ul style="list-style-type: none"> • Budowa Wszechświata; • Układ Słoneczny; • Ruch obiegowy Ziemi i jego następstwa • Ruch obrotowy Ziemi i jego następstwa • Wysokość górowania Słońca w dowolnym miejscu na Ziemi w dniach równo no i przesilen; • Obliczanie szerokość geograficznej dowolnego punktu na powierzchni Ziemi na pod sta wie wysokości górowania Słońca w dniach równonocy i przesilen; • Różnice między astronomicznymi, kalendarzowymi i klimatycznymi porami roku; • Przyczyny występowania: dni i nocy polarnych na obszarach podbiegu nowych, zorzy polarnej, zaćmień Słońca i Księżycy; • Siła Coriolisa i jej znaczenie 	<p>Praca w grupach Prezentacja grup Ocena koleżeńska Dyskusja panelowa- metody aktywizujące Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	<ul style="list-style-type: none"> - wykorzystanie platformy Scholaris - wykorzystanie animacji pt. „Teleskop kosmiczny Animacja” przedstawia i omawia szczegółowo teleskop Hubbla. - wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/geografia - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan
13.	Ziemia we Wszechświecie test wiedzy i umiejętności		<p>Test wiedzy i umiejętności z zakresu działu II</p> <p>Możliwość wykorzystania pytań przygotowanych przez uczniów do lekcji powtórzeniowych.</p> <p>Prezentacja modelu odpowiedzi i schematu oceniania testów po napisaniu testu</p> <p>Ocena koleżeńska w oparciu o powyższy model.</p>		

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym-Sfery Ziemi – atmosfera

Dział III Sfery Ziemi – atmosfera

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

3. Wybrane zagadnienia geografii fizycznej.

Uczeń:

- 1) charakteryzuje wpływ głównych czynników klimatotwórczych na klimat;
 - 2) charakteryzuje na podstawie wykresów lub danych liczbowych przebieg temperatury powietrza i opadów atmosferycznych w ciągu roku w wybranych stacjach meteorologicznych położonych w różnych strefach klimatycznych; oblicza amplitudę i średnią temperaturę powietrza; wykazuje na przykładach związek między wysokością Słońca a temperaturą powietrza;
 - 3) wykazuje zróżnicowanie klimatyczne Ziemi na podstawie analizy map temperatury powietrza i opadów atmosferycznych oraz map stref klimatycznych na Ziemi;
 - 4) podaje na podstawie map tematycznych zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi oraz wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie roślinności i gleb na Ziemi;
4. Położenie i środowisko przyrodnicze Polski. Uczeń:
- 4) podaje główne cechy klimatu Polski; wykazuje ich związek z czynnikami je kształtującymi; wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego i bryzy morskiej;

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody prowadzenia zajęć
1.	Skład i budowa atmosfery	Uczeń wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza,	Uczeń: 1. wie, co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery. 1. wymienia stałe i zmienne składniki atmosfery. 2. charakteryzuje stałe i zmienne składniki atmosfery. 2. opisuje skład chemiczny atmosfery. 2. odpowiada na pytanie, dlaczego możliwe jest istnienie atmosfery ziemskiej? 2. wymienia gazy cieplarniane i omawia ich wpływ na wzrost temperatury powietrza na Ziemi. 1. wyróżnia warstwy atmosfery i przedstawia ich najważniejsze cechy.	Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych, schematach i materiałach ze strony Scholaris Metoda aktywizująca – pytań i odpowiedzi Wizualizacja Praca w parach Ocena koleżeńska, samoocena

	fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);	1.wyróżnia warstwy przejściowe i podaje kryteria wydzielenia tych warstw 2. tłumaczy przyczyny specyficznego kształtu troposfery. 2. charakteryzuje poszczególne warstwy atmosfery (temperaturę, ciśnienie, gęstość, warstwach). 3.opisuje szczegółowo i wyjaśnia procesy zachodzące w ozonosferze, jonosferze. 2.potrafi obliczyć temperaturę powietrza w troposferze na dowolnej wysokości 3.wykonuje schemat warstwowej budowy atmosfery.	Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy
--	---	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:
- Filmu „Gdzie kończy się atmosfera? „Animacja wyjaśnia pojęcie umownej granicy atmosfery ziemskiej.
- „Jak powstała ziemska atmosfera? „Pokaz slajdów obrazuje proces powstawania ziemskiej atmosfery. Lektor omawia procesy, które doprowadziły do powstania atmosfery w dzisiejszym kształcie.
- „Skutki globalnego ocieplenia” Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu.
- film „Warstwa ozonowa „Animacja wyjaśnia położenie i znaczenie warstwy ozonowej dla życia na Ziemi.
- tablica poglądowa pt.: „Budowa atmosfery” Schemat przedstawia poszczególne warstwy stanowiące atmosferę Ziemi. Dla każdej warstwy podano przybliżoną wysokość jej

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wie, co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wymienia stałe i zmienne składniki atmosfery 2. charakteryzuje stałe i zmienne składniki atmosfery 2.opisuje skład chemiczny atmosfery 2. odpowiada na pytanie dlaczego możliwe jest istnienie atmosfery ziemskiej? 2.wymienia gazy cieplarniane i omawia ich wpływ na wzrost temperatury powietrza na Ziemi 1.wyróżnia warstwy atmosfery i przedstawia	1.wie, co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wymienia stałe i zmienne składniki atmosfery 2. charakteryzuje stałe i zmienne składniki atmosfery 2.opisuje skład chemiczny atmosfery 2. odpowiada na pytanie dlaczego możliwe jest istnienie atmosfery ziemskiej? 2.wymienia gazy cieplarniane i omawia ich wpływ na wzrost temperatury powietrza na Ziemi 1.wyróżnia warstwy atmosfery i przedstawia ich najważniejsze cechy 1. wyróżnia warstwy	1.wie, co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wymienia stałe i zmienne składniki atmosfery 2. charakteryzuje stałe i zmienne składniki atmosfery 2.opisuje skład chemiczny atmosfery 2. odpowiada na pytanie dlaczego możliwe jest istnienie atmosfery ziemskiej? 2.wymienia gazy cieplarniane i omawia ich wpływ na wzrost temperatury powietrza na Ziemi 1.wyróżnia warstwy atmosfery i przedstawia ich najważniejsze cechy 1. wyróżnia warstwy przejściowe i podaje kryteria wydzielenia tych warstw	1.wie, co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wymienia stałe i zmienne składniki atmosfery 2. charakteryzuje stałe i zmienne składniki atmosfery 2.opisuje skład chemiczny atmosfery 2. odpowiada na pytanie dlaczego możliwe jest istnienie atmosfery ziemskiej? 2.wymienia gazy cieplarniane i omawia ich wpływ na wzrost temperatury powietrza na Ziemi 1.wyróżnia warstwy atmosfery i przedstawia ich najważniejsze cechy 1. wyróżnia warstwy przejściowe i podaje kryteria wydzielenia tych warstw 2. tłumaczy przyczyny specyficznego kształtu troposfery 2. charakteryzuje poszczególne	1.wie, co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wymienia stałe i zmienne składniki atmosfery 2. charakteryzuje stałe i zmienne składniki atmosfery 2.opisuje skład chemiczny atmosfery 2. odpowiada na pytanie, dlaczego możliwe jest istnienie atmosfery ziemskiej? 2.wymienia gazy cieplarniane i omawia ich wpływ na wzrost temperatury powietrza na Ziemi 1.wyróżnia warstwy atmosfery i przedstawia ich najważniejsze cechy 1. wyróżnia warstwy przejściowe i podaje kryteria wydzielenia tych warstw 2. tłumaczy przyczyny specyficznego kształtu troposfery 2. charakteryzuje poszczególne warstwy atmosfery (temperaturę, ciśnienie, gęstość, warstwach) 3.opisuje szczegółowo i wyjaśnia procesy zachodzące w ozonosferze, jonosferze, 2.potrafi obliczyć temperaturę powietrza w troposferze na dowolnej wysokości



ich najważniejsze cechy	przejściowe i podaje kryteria wydzielenia tych warstw	2. tłumaczy przyczyny specyficznego kształtu troposfery	warstwy atmosfery (temperaturę , ciśnienie, gęstość, warstwach)	3. wykonuje schemat warstwowej budowy atmosfery
-------------------------	---	---	--	---

L.p	Temat	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody prowadzenia zajęć
2.	Zróżnicowanie temperatury i opadów na Ziemi	Uczeń wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozumie i posługuje się terminami: promieniowanie krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone, albedo, pogoda , klimat, elementy pogody, elementy klimatu, opad rodzaje opadów 1. wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki wpływające na intensywność parowania 1. przedstawia różne skale temperatur 2. wyjaśnia, dlaczego głównym źródłem energii dla powierzchni Ziemi jest Słońce (analizuje, rodzaje promieniowania słonecznego,) 2. charakteryzuje bilans Ziemi i atmosfery (promieniowanie krótkofalowe Słońca , długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone) 2. wyjaśnia, co oznacza obieg ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie 2. charakteryzuje czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie (pory roku, pory dnia, ekspozycji stoku, nachylenia stoku, zachmurzenia, zawartość w atmosferze aerozoli, itp.) 2. wykazuje wpływ różnych czynników na zróżnicowanie dopływu energii słonecznej 2. rozumie i stosuje pojęcie albedo 3. wyjaśnia jak barwa podłoża i rodzaj podłoża wpływa na pochłanianie promieniowania słonecznego 2. omawia wysokość nad poziom morza, jako czynnik wpływający na zmianę temperaturę 2. wyjaśnia jak prądy morskie wpływają na temperaturę 3. charakteryzuje inne czynniki kształtujące temperaturę na Ziemi 2. oblicza średnią temperaturę dobową, roczną i miesięczną oraz amplitudę temperatur 2. analizuje z mapy średniej rocznej temperatury na Ziemi jej przebieg- 2. analizuje z mapy rocznej amplitudy temperatury na Ziemi jej przebieg 3. uzasadnia zróżnicowanie temperatury na Ziemi na konkretnych przykładach 2. przedstawia przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatur powietrza 2. wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych średnich rocznych amplitudach temperatury i wyjaśnia ich przyczyny 3. przedstawia wpływ temperatury powietrza na maksymalną zawartość pary wodnej w atmosferze – rozpoznaje i opisuje podstawowe rodzaje chmur 1. wymienia warunki kondensacji pary wodnej 1. przedstawia opady i osady atmosferyczne oraz warunki, w których powstają 	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapami. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych.</p> <p>Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

			2. omawia wielkość opadów w różnych szerokościach geograficznych 3. wyjaśnia proces powstawania opadów konwekcyjnych, frontalnych i orograficznych wyjaśnia przyczyny zróżnicowania wielkości opadów na Ziemi 2. charakteryzuje opady frontalne, orograficzne i konwekcyjne 2. wyjaśnia wpływ prądów morskich na opady na konkretnych przykładach 2. analizuje mapy rozkładów opadów na Ziemi i podaje przyczyny zróżnicowania tego rozkładu(przyczyny największych opadów i przyczyny najmniejszych opadów) 2. wyjaśnia przyczyny małej ilości opadów w miejscach zwanych cieniami opadowymi	
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:
- Filmu „Gdzie kończy się atmosfera? „Animacja wyjaśnia pojęcie umownej granicy atmosfery ziemskiej.
- „Jak powstała ziemska atmosfera? „Pokaz slajdów obrazuje proces powstawania ziemskiej atmosfery. Lektor omawia procesy, które doprowadziły do powstania atmosfery w dzisiejszym kształcie.
- „Skutki globalnego ocieplenia „Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu.
- film „Warstwa ozonowa „Animacja wyjaśnia położenie i znaczenie warstwy ozonowej dla życia na Ziemi.
- tablica poglądowa pt.: „Budowa atmosfery” Schemat przedstawia poszczególne warstwy stanowiące atmosferę Ziemi. Dla każdej warstwy podano przybliżoną wysokość jej występowania nad powierzchnią Ziemi.
- „Typy opadów i osadów atmosferycznych „Przedstawiona została definicja opadów i osadów atmosferycznych, włącznie z poszczególnymi typami opadów i osadów.
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. rozumie i posługuje się terminami: promieniowanie krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone, albedo, pogoda, klimat, elementy pogody, elementy klimatu, opad rodzaje opadów 1. wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki wpływające na intensywność parowania 1. przedtsawia różne skale	1. rozumie i posługuje się terminami: promieniowanie krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone, albedo, pogoda, klimat, elementy pogody, elementy klimatu, opad rodzaje opadów 1. wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki	1. rozumie i posługuje się terminami: promieniowanie krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone, albedo, pogoda, klimat, elementy pogody, elementy klimatu, opad rodzaje opadów 1. wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki wpływające na intensywność parowania 1. przedtsawia różne skale temperatur 2. wyjaśnia, dlaczego głównym źródłem energii dla powierzchni Ziemi jest Słońce (analizuje, rodzaje promieniowania słonecznego,)	1. rozumie i posługuje się terminami: promieniowanie krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone, albedo, pogoda, klimat, elementy pogody, elementy klimatu, opad rodzaje opadów 1. wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki wpływające na intensywność parowania 1. przedtsawia różne skale temperatur 2. wyjaśnia, dlaczego głównym źródłem energii dla powierzchni Ziemi jest Słońce (analizuje, rodzaje promieniowania słonecznego,)	1. rozumie i posługuje się terminami: promieniowanie krótkofalowe Słońca , długofalowe Ziemi, całkowite , bezpośrednie, rozproszone, albedo, pogoda , klimat, elementy pogody, elementy klimatu, opad rodzaje opadów 1. wymienia sposoby wymiany ciepła w atmosferze 1. wymienia czynniki wpływające na intensywność parowania 1. przedtsawia różne skale temperatur 2. wyjaśnia dlaczego głównym źródłem energii dla powierzchni Ziemi jest Słońce (analizuje, rodzaje promieniowania słonecznego,)

<p>temperatur</p> <p>1. odczytuje z mapy wartości średnich temperatur</p> <p>1. podaje rodzaje opadów</p> <p>1. wymienia czynniki, od których zależy zróżnicowanie opadów i temperatury</p> <p>1. odczytuje z mapy wartości średnich opadów dla poszczególnych miejsc na Ziemi</p>	<p>wpływające na intensywność parowania</p> <p>1. przedstawia różne skale temperatur</p> <p>1. wymienia czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie</p> <p>1. wymienia warunki kondensacji pary wodnej</p> <p>1. przedstawia opady i osady atmosferyczne oraz warunki, w których powstają</p> <p>1. odczytuje z mapy wartości średnich temperatur</p> <p>1. podaje rodzaje opadów</p> <p>1. wymienia czynniki, od których zależy zróżnicowanie opadów i temperatury</p> <p>1. odczytuje z mapy wartości średnich opadów dla poszczególnych miejsc na Ziemi</p> <p>1. wie, że główny źródłem ciepła dla ziemi jest Słońce,</p>	<p>atmosfery (promieniowanie krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone)</p> <p>2. wyjaśnia co oznacza obieg ciepła w atmosferze</p> <p>1. wymienia czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie</p> <p>2. charakteryzuje czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie (pory roku, pory dnia, ekspozycji stoku, nachylenia stoku, zachmurzenia, zawartość w atmosferze aerozoli, itp.)</p> <p>2. wykazuje wpływ różnych czynników na zróżnicowanie dopływu energii słonecznej</p> <p>2. rozumie i stosuje pojęcie albedo</p> <p>2. omawia wysokość nad poziom morza, jako czynnik wpływający na zmianę temperaturę</p> <p>2. wyjaśnia jak prądy morskie wpływają na temperaturę</p> <p>2. oblicza średnią temperaturę dobową, roczną i miesięczną oraz amplitudę temperatur</p> <p>2. analizuje z mapy średniej rocznej temperatury na Ziemi jej przebieg-</p> <p>2. analizuje z mapy rocznej amplitudy temperatury na Ziemi jej przebieg</p> <p>2. przedstawia przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatur powietrza</p> <p>2. wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych średnich rocznych amplitudach temperatury i wyjaśnia ich przyczyny</p> <p>1. wymienia warunki kondensacji pary wodnej</p> <p>1. przedstawia opady i osady</p>	<p>krótkofalowe Słońca, długofalowe Ziemi, całkowite, bezpośrednie, rozproszone)</p> <p>2. wyjaśnia co oznacza obieg ciepła w atmosferze</p> <p>1. wymienia czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie</p> <p>2. charakteryzuje czynniki, od których zależy promieniowanie bezpośrednie (pory roku, pory dnia, ekspozycji stoku, nachylenia stoku, zachmurzenia, zawartość w atmosferze aerozoli, itp.)</p> <p>2. wykazuje wpływ różnych czynników na zróżnicowanie dopływu energii słonecznej</p> <p>2. rozumie i stosuje pojęcie albedo</p> <p>2. omawia wysokość nad poziom morza, jako czynnik wpływający na zmianę temperaturę</p> <p>2. wyjaśnia jak prądy morskie wpływają na temperaturę</p> <p>2. oblicza średnią temperaturę dobową, roczną i miesięczną oraz amplitudę temperatur</p> <p>2. analizuje z mapy średniej rocznej temperatury na Ziemi jej przebieg-</p> <p>2. analizuje z mapy rocznej amplitudy temperatury na Ziemi jej przebieg</p> <p>3. uzasadnia zróżnicowanie temperatury na Ziemi na konkretnych przykładach</p> <p>2. przedstawia przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatur powietrza</p> <p>2. wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych średnich rocznych amplitudach temperatury i wyjaśnia ich przyczyny</p> <p>1. wymienia warunki kondensacji pary wodnej</p>	<p>2. wyjaśnia co oznacza obieg ciepła w atmosferze</p> <p>1. wymienia czynniki od których zależy promieniowanie bezpośrednie</p> <p>2. charakteryzuje czynniki od których zależy promieniowanie bezpośrednie (pory roku, pory dnia, ekspozycji stoku, nachylenia stoku, zachmurzenia, zawartość w atmosferze aerozoli, itp.)</p> <p>2. wykazuje wpływ różnych czynników na zróżnicowanie dopływu energii słonecznej</p> <p>2. rozumie i stosuje pojęcie albedo</p> <p>3. wyjaśnia jak barwa podłoża i rodzaj podłoża wpływa na pochłanianie promieniowania słonecznego</p> <p>2. omawia wysokość nad poziom morza jako czynnik wpływający na zmianę temperaturę</p> <p>2. wyjaśnia jak prądy morskie wpływają na temperaturę</p> <p>3. charakteryzuje inne czynniki kształtujące temperaturę na Ziemi</p> <p>2. oblicza średnią temperaturę dobową, roczną i miesięczną oraz amplitudę temperatur</p> <p>2. analizuje z mapy średniej rocznej temperatury na Ziemi jej przebieg-</p> <p>2. analizuje z mapy rocznej amplitudy temperatury na Ziemi jej przebieg</p> <p>3. uzasadnia zróżnicowanie temperatury na Ziemi na konkretnych przykładach</p> <p>2. przedstawia przyczyny nierównomiernego rozkładu temperatur powietrza</p> <p>2. wskazuje na mapie obszary o najwyższych i najniższych średnich rocznych amplitudach temperatury i wyjaśnia ich przyczyny</p> <p>3. przedstawia wpływ temperatury powietrza na maksymalną zawartość pary wodnej w atmosferze – rozpoznaje i opisuje podstawowe rodzaje chmur</p> <p>1. wymienia warunki kondensacji pary wodnej</p> <p>1. przedstawia opady i osady atmosferyczne oraz warunki, w których powstają</p> <p>2. omawia wielkość opadów w różnych</p>
--	---	--	--	--

		<p>atmosferyczne oraz warunki, w których powstają</p> <p>2. charakteryzuje opady frontalne, orograficzne i konwekcyjne</p> <p>2. wyясnia wpływ prądów morskich na opady na konkretnych przykładach</p> <p>2. analizuje mapy rozkładów opadów na Ziemi i podaje przyczyny zróżnicowania tego rozkładu(przyczyny największych opadów i przyczyny najmniejszych opadów)</p> <p>2. wyясnia przyczyny małej ilości opadów w miejscach zwanych cieniami opadowymi</p>	<p>1. przedstawia opady i osady atmosferyczne oraz warunki, w których powstają</p> <p>2. omawia wielkość opadów w różnych szerokościach geograficznych</p> <p>2. charakteryzuje opady frontalne, orograficzne i konwekcyjne</p> <p>2. wyясnia wpływ prądów morskich na opady na konkretnych przykładach</p> <p>2. analizuje mapy rozkładów opadów na Ziemi i podaje przyczyny zróżnicowania tego rozkładu(przyczyny największych opadów i przyczyny najmniejszych opadów)</p> <p>2. wyясnia przyczyny małej ilości opadów w miejscach zwanych cieniami opadowymi</p>	<p>szerokościach geograficznych</p> <p>3. wyясnia proces powstawania opadów konwekcyjnych, frontalnych i orograficznych</p> <p>wyясnia przyczyny zróżnicowania wielkości opadów na Ziemi</p> <p>2. charakteryzuje opady frontalne, orograficzne i konwekcyjne</p> <p>2. wyясnia wpływ prądów morskich na opady na konkretnych przykładach</p> <p>2. analizuje mapy rozkładów opadów na Ziemi i podaje przyczyny zróżnicowania tego rozkładu(przyczyny największych opadów i przyczyny najmniejszych opadów)</p> <p>2. wyясnia przyczyny małej ilości opadów w miejscach zwanych cieniami opadowymi</p>
--	--	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3.	Związek cyrkulacji i powietrza z ciśnieniem atmosferycznym i prądami konwekcyjnymi	Uczeń wyясnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty	<p>Uczeń:</p> <p>1. wie co to jest ciśnienie atmosferyczne i zna jednostki ciśnienia atmosferycznego</p> <p>1. zna ośrodki baryczne występujące na kuli ziemskiej (W, N)</p> <p>2. zna schemat cyrkulacji powietrza w wyżach i niżach barycznych oraz zna kierunek wiatrów w tych układach,</p> <p>2. zna rozkład wyży i niżów barycznych na Ziemi</p> <p>1. podaje źródło procesów zachodzących w troposferze,</p> <p>1. wie, że powierzchnia ziemi jest nierównomiernie ogrzana</p> <p>2. potrafi przedstawić graficznie rozkład stałych wyży i niżów barycznych na: 90°N, 66°33'N, 23°27'N, 0°, 23°27'S, 66°33'S, 90°S</p> <p>2. wie co to jest prąd konwekcyjny wstępujący i zstępujący,</p> <p>1. wie jakim układom barycznym towarzyszą prądy wstępujące,</p> <p>1. wie jakim układom barycznym towarzyszą prądy zstępujące</p> <p>3. potrafi wyясnić związek przyczynowo skutkowy między rozkładem ośrodków ciśnienia atmosferycznego a rodzajami prądów konwekcyjnych,</p> <p>1. zna pojęcie masy powietrza</p> <p>2. potrafi zaznaczyć na schemacie masy powietrza : równikowego, zwrotnikowego, polarnego, arktycznego,</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych.</p> <p>.</p> <p>Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z</p>

		<p>atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);</p>	<p>antarktycznego, 2.charakteryzuje właściwości fizyczne mas powietrza: równikowego, zwrotnikowego, polarnego, arktycznego, antarktycznego, 3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między rozmieszczeniem mas powietrza a oświetleniem Ziemi, 2.zna i opisuje kształt troposfery, 3.umie wyjaśnić genezę kształtu troposfery, 1.wie co to jest cyrkulacja atmosferyczna, 2.opisuje przyczyny ruchu mas powietrza w atmosferze 2.wymienia czynniki kształtujące cyrkulację powietrza na ziemi 3.przedstawia graficznie cyrkulację powietrza atmosferycznego w szczególności zawierając: <ul style="list-style-type: none"> • rozkład ośrodków barycznych w szerokościach geograficznych 90°N, 66°33'N, 23°27'N, 0°, 23°27'S, 66°33'S, 90°S • odpowiadające ośrodkom barycznym rodzaje prądów konwekcyjnych • odpowiadające ośrodkom barycznym rodzaje wiatrów stałych (pasaty, wschodnie zachodnie) • cyrkulacje komórkową 3.charakteryzuje i opisuje schemat cyrkulacji powietrza na Ziemi- podaje nazwy komórek cyrkulacyjnych, 2. wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące); 1.wyjaśnia ogólne zasady mechanizmu cyrkulacji powietrza na Ziemi,</p>	<p>uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: -Filmu „Gdzie kończy się atmosfera? „Animacja wyjaśnia pojęcie umownej granicy atmosfery ziemskiej. -„Jak powstała ziemska atmosfera? „Pokaz slajdów obrazuje proces powstawania ziemskiej atmosfery. Lektor omawia procesy, które doprowadziły do powstania atmosfery w dzisiejszym kształcie. -„Skutki globalnego ocieplenia ”Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu. -film „Warstwa ozonowa „Animacja wyjaśnia położenie i znaczenie warstwy ozonowej dla życia na Ziemi. -tablica poglądowa pt.: „Budowa atmosfery” Schemat przedstawia poszczególne warstwy stanowiące atmosferę Ziemi. Dla każdej warstwy podano przybliżoną wysokość jej występowania nad powierzchnią Ziemi. -Cyrkulacja powietrza w troposferze Scenariusz lekcji poświęconej charakterystyce zjawisk zachodzących w troposferze oraz specyfice cyrkulacji powietrza w poszczególnych strefach oświetlenia ziemi. W trakcie zajęć zostaje omówiony podział mas powietrza oraz ich charakterystyka.</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczająy	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wie co to jest atmosfera, 1.wie co to jest ciśnienie atmosferyczne i zna jednostki ciśnienia atmosferycznego 1.zna ośrodki baryczne występujące na kuli ziemskiej (W, N) 1.podaje źródło procesów zachodzących w troposferze, 1.wie, że powierzchnia ziemi jest nierównomiernie ogrzana 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd wstępujące, 1.wie jakim układem barycznym</p>	<p>1. wie co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wie co to jest ciśnienie atmosferyczne i zna jednostki ciśnienia atmosferycznego 1.zna ośrodki baryczne występujące na kuli ziemskiej (W, N) 1. przedstawia przestrzenne rozmieszczenie ośrodków barycznych na ziemi 1.podaje źródło procesów zachodzących w troposferze, 1.wie, że powierzchnia ziemi jest nierównomiernie ogrzana -wskazuje przykłady nierównomiernego ogrzania Ziemi 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd wstępujące, 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd</p>	<p>1. wie co to jest atmosfera, zna budowę atmosfery 1.wie co to jest ciśnienie atmosferyczne i zna jednostki ciśnienia atmosferycznego 1.zna ośrodki baryczne występujące na kuli ziemskiej (W, N) 1. przedstawia przestrzenne rozmieszczenie ośrodków barycznych na ziemi 1.podaje źródło procesów zachodzących w troposferze, 1.wie, że powierzchnia ziemi jest nierównomiernie ogrzana -wskazuje przykłady nierównomiernego ogrzania Ziemi 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd wstępujące, 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd zstępujące 1.zna pojęcie mas powietrza</p>	<p>1.wie co to jest ciśnienie atmosferyczne i zna jednostki ciśnienia atmosferycznego 1.zna ośrodki baryczne występujące na kuli ziemskiej (W, N) 2.zna schemat cyrkulacji powietrza w wyżach i niżach barycznych oraz zna kierunek wiatrów w tych układach, 2.zna rozkład wyżów i niżów barycznych na Ziemi 1.podaje źródło procesów zachodzących w troposferze, 1.wie, że powierzchnia ziemi jest nierównomiernie ogrzana, wskazuje przykłady tych obszarów 2.potrafi przedstawić graficznie rozkład stałych wyżów i niżów barycznych na: 90°N, 66°33'N, 23°27'N,0°,23°27'S,66°33'S,90°S 2.wie co to jest prąd konwekcyjny wstępujący i zstępujący, 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd wstępujące, 1.wie jakim układem barycznym towarzyszą prąd zstępujące 1.zna pojęcie mas powietrza 2.potrafi zaznaczyć na schemacie masy powietrza : równikowego, zwrotnikowego, polarnego, arktycznego, antarktycznego, 2.charakteryzuje właściwości fizyczne mas powietrza: równikowego, zwrotnikowego, polarnego, arktycznego, antarktycznego, 3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między rozmieszczeniem mas powietrza a oświetleniem Ziemi, 2.zna i opisuje kształt troposfery, 3.umie wyjaśnić genezę kształtu troposfery, 1.wie co to jest cyrkulacja atmosferyczna, 2.opisuje przyczyny ruchu mas powietrza w atmosferze 2.wymienia czynniki kształtujące cyrkulację powietrza na ziemi 3.przedstawia graficznie cyrkulację powietrza atmosferycznego 3.charakteryzuje i opisuje schemat cyrkulacji powietrza na Ziemi- podaje nazwy komórek cyrkulacyjnych,</p>	

towarzyszą prąd zstępujące	zstępujące 1.zna pojęcie mas powietrza 1.wie co to jest cyrkulacja atmosferyczna	1.wie co to jest cyrkulacja atmosferyczna	2.wymienia czynniki kształtujące cyrkulację powietrza na ziemi 2. wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);	2. wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące); 1.wyjaśnia ogólne zasady mechanizmu cyrkulacji powietrza na Ziemi,
----------------------------	--	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej	Uczeń wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> rysuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej, wie jak nazywają się komórki cyrkulacyjne powietrza atmosferycznego w niskich szerokościach geograficznych, wie między jakimi szerokościami geograficznymi występuje cyrkulacja powietrza w tej strefie, wie jakie masy powietrza kształtują pogodę w tej strefie, stasuje pojęcie cyrkulacji pasatowej, rysuje schemat cyrkulacji pasatowej (pasat północno wschodni, pasat południowo wschodni), opisuje pojęcie konwekcji (ogrzewanie powietrza powoduje jego rozrzedzenie, co sprawia, że powietrze ciepłe jest lżejsze od zimnego) wyjaśnia przyczyny konwekcji termicznej powietrza na równiku, wyjaśnia dlaczego powietrze ciepłe unosi się do góry, a zimne opada na dół, wie jaki układ baryczny tworzy się na równiku wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy silnej konwekcji termicznej i opadów zenitalnych na równiku, opisuje związek przyczynowo skutkowy między rozprężaniem się powietrza na równiku przy powierzchni Ziemi a zmianami objętości i gęstość powietrza, zaznacza na schemacie cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej antypasaty, wie co to są prądy strumieniowe, wie co to jest antypasat, potrafi zaznaczyć na schemacie prądy konwekcyjne wstępujące i zstępujące na równiku i zwrotnikach, antypasaty i pasaty , opisuje powstawanie pasatów i podaje ich właściwości fizyczne, wyjaśnia pojęcie wiatrów stałych na przykładzie pasatów, wyjaśnia związek między prądami konwekcyjnymi zstępującymi na zwrotnikach a barokiem opadów atmosferycznych w tych rejonach, 	<p>Analiza i interpretacja schematu cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej</p> <p>Studium przypadku</p> <p>Analiza i budowa modeli ukazujących zależności</p> <p>Dyskusja z zastosowaniem technik aktywizujących</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Ocena koleżeńska i samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>

			<p>3. wyjaśnia i charakteryzuje kształt troposfery nad równikiem i nad zwornikami</p> <p>1. zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy występujący między oświetleniem ziemi w ciągu roku a cyrkulacją powietrza atmosferycznego w strefie międzyzwrotnikowej,</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między kształtem troposfery a oświetleniem ziemi,</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między wyżami na zwrotniku a kształtem troposfery</p> <p>1. wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia.</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego położenie równikowej bruzdy niskiego ciśnienia zmienia się w ciągu roku</p> <p>3. opisuje związek między bruzdą niskiego ciśnienia nad oceanami a występowaniem cyklonów tropikalnych,</p> <p>1. zna pojęcie cyklonu tropikalnego,</p> <p>1. wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej</p>	
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:
 - „Groźne zjawiska atmosferyczne” tablica pogładowa dotycząca groźnych zjawisk atmosferycznych. Służy do pomocy w realizacji tematu dotyczącego takich zjawisk atmosferycznych jak: cyklony tropikalne, trąby powietrzne, burze.
 - wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
 - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. rysuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej</p> <p>1. wie jak nazywają się komórki cyrkulacyjne powietrza atmosferycznego w niskich szerokościach geograficznych,</p> <p>1. wie między jakimi szerokościami występuje cyrkulacja</p>	<p>1. rysuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej,</p> <p>1. wie jak nazywają się komórki cyrkulacyjne powietrza atmosferycznego w niskich szerokościach geograficznych,</p> <p>1. wie między jakimi szerokościami występuje cyrkulacja powietrza w tej strefie,</p> <p>1. wie jakie masy powietrza kształtują</p>	<p>1. rysuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej,</p> <p>1. wie jak nazywają się komórki cyrkulacyjne powietrza atmosferycznego w niskich szerokościach geograficznych,</p> <p>1. wie między jakimi szerokościami występuje cyrkulacja powietrza w tej strefie,</p> <p>1. wie jakie masy powietrza kształtują pogodę w tej strefie,</p> <p>2. stasuje pojęcie</p>	<p>1. rysuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej,</p> <p>1. wie jak nazywają się komórki cyrkulacyjne powietrza atmosferycznego w niskich szerokościach geograficznych,</p> <p>1. wie między jakimi szerokościami geograficznymi występuje cyrkulacja powietrza w tej strefie,</p> <p>1. wie jakie masy powietrza kształtują pogodę w tej strefie,</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny konwekcji termicznej powietrza na równiku,</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego powietrze ciepłe unosi się do góry, a zimne opada na dół,</p>	<p>1. rysuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej,</p> <p>1. wie jak nazywają się komórki cyrkulacyjne powietrza atmosferycznego w niskich szerokościach geograficznych,</p> <p>1. wie między jakimi szerokościami geograficznymi występuje cyrkulacja powietrza w tej strefie,</p> <p>1. wie jakie masy powietrza kształtują pogodę w tej strefie,</p> <p>2. stasuje pojęcie cyrkulacji pasatowej,</p> <p>3. rysuje schemat cyrkulacji pasatowej (pasat północno wschodni, pasat południowo wschodni),</p> <p>- wskazuje rozmieszczenie przestrzenne pasatów na Ziemi</p> <p>3. opisuje pojęcie konwekcji (ogrzewanie powietrza powoduje jego rozrzedzenie, co sprawia, że powietrze ciepłe jest lżejsze od zimnego)</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny konwekcji termicznej powietrza na równiku,</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego powietrze ciepłe unosi się do góry, a zimne opada na dół,</p> <p>1. wie jaki układ baryczny tworzy się na równiku</p>



<p>powietrza w tej strefie, 1.wie jakie masy powietrza kształtują pogodę w tej strefie, 1.wie jaki układ baryczny tworzy się na równiku 1.zaznacza na schemacie cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej antypasaty, 1.wie co to jest antypasat 1.zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny, 1.wie co to jest antypasat 1.zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny, 1.wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia. 1.wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia. 1.zna pojęcie cyklonu tropikalnego, 1.wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej</p>	<p>pogodę w tej strefie, 1.wie jaki układ baryczny tworzy się na równiku 1.zaznacza na schemacie cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej antypasaty, 1.wie co to jest antypasat 1.zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny, 1. wskazuje obszar występowania deszczu zenitalnego 1.wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia. 1. wskazuje obszar występowania bruzdy niskiego ciśnienia 1.zna pojęcie cyklonu tropikalnego, 1. wskazuje obszary tworzenia się cyklonów tropikalnych 1.wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej</p>	<p>cyrkulacji pasatowej, 2.wyjasnia przyczyny konwekcji termicznej powietrza na równiku, 2.wyjaśnia dlaczego powietrze ciepłe unosi się do góry, a zimne opada na dół, 1.wie jaki układ baryczny tworzy się na równiku 1.zaznacza na schemacie cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej antypasaty, 2.wie co to są prądy strumieniowe, 1.wie co to jest antypasat 2. potrafi zaznaczyć na schemacie prądy konwekcyjne wstępujące i zstępujące na równiku i zwrotnikach, antypasaty i pasaty 3.wyjaśnia i charakteryzuje kształt troposfery nad równikiem i nad zwrotnikami 1.zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy występujący między oświetleniem ziemi w ciągu roku a cyrkulacją powietrza atmosferycznego w strefie międzyzwrotnikowej, 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między kształtem troposfery a oświetlenie ziemi, 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między wyżami na zwrotniku a kształtem troposfery 1.wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia. 2. wyjaśnia dlaczego położenie równikowej bruzdy niskiego ciśnienia zmienia się w ciągu roku 1.zna pojęcie cyklonu tropikalnego, 1.wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w</p>	<p>1.wie jaki układ baryczny tworzy się na równiku 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy silnej konwekcji termicznej i opadów zenitalnych na równiku, 3.opisuje związek przyczynowo skutkowy między rozprężaniem się powietrza na równiku przy powierzchni Ziemi a zmianami objętości i gęstość powietrza, 1.zaznacza na schemacie cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej antypasaty, 2.wie co to są prądy strumieniowe, 1.wie co to jest antypasat, 2. potrafi zaznaczyć na schemacie prądy konwekcyjne wstępujące i zstępujące na równiku i zwrotnikach, antypasaty i pasaty , 3.opisuje powstawanie pasatów i podaje ich właściwości fizyczne, 2.wyjaśnia pojęcie wiatrów stałych na przykładzie pasatów, 3.wyjaśnia związek między prądami konwekcyjnymi zstępującymi na zwrotnikach a barakiem opadów atmosferycznych w tych rejonach, 3.wyjaśnia i charakteryzuje kształt troposfery nad równikiem i nad zwrotnikami 1.zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy występujący między oświetleniem ziemi w ciągu roku a cyrkulacją powietrza atmosferycznego w strefie międzyzwrotnikowej, 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między kształtem troposfery a oświetlenie ziemi, 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między wyżami na zwrotniku a kształtem troposfery 1.wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia. 2. wyjaśnia dlaczego położenie równikowej bruzdy niskiego ciśnienia zmienia się w ciągu roku 3. opisuje związek między bruzdą niskiego ciśnienia nad oceanami a występowaniem cyklonów tropikalnych,</p>	<p>-wskazuje obszar występowania strefy niskiego ciśnienia na równiku 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy silnej konwekcji termicznej i opadów zenitalnych na równiku, 3.opisuje związek przyczynowo skutkowy między rozprężaniem się powietrza na równiku przy powierzchni Ziemi a zmianami objętości i gęstość powietrza, 1.zaznacza na schemacie cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej antypasaty, -wskazuje obszar występowania antypasatów na Ziemi 2.wie co to są prądy strumieniowe, 1.wie co to jest antypasat, 2. potrafi zaznaczyć na schemacie prądy konwekcyjne wstępujące i zstępujące na równiku i zwrotnikach, antypasaty i pasaty , 3.opisuje powstawanie pasatów i podaje ich właściwości fizyczne, 2.wyjaśnia pojęcie wiatrów stałych na przykładzie pasatów, -wskazuje występowanie innych wiatrów stałych na Ziemi 3.wyjaśnia związek między prądami konwekcyjnymi zstępującymi na zwrotnikach a barakiem opadów atmosferycznych w tych rejonach, 3.wyjaśnia i charakteryzuje kształt troposfery nad równikiem i nad zwrotnikami 1.zna i rozumie pojęcie deszcz zenitalny 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy występujący między oświetleniem ziemi w ciągu roku a cyrkulacją powietrza atmosferycznego w strefie międzyzwrotnikowej, 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między kształtem troposfery a oświetlenie ziemi, 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między wyżami na zwrotniku a kształtem troposfery 1.wie co to jest bruzda niskiego ciśnienia. 2. wyjaśnia dlaczego położenie równikowej bruzdy niskiego ciśnienia zmienia się w ciągu roku 3. opisuje związek między bruzdą niskiego ciśnienia nad oceanami a występowaniem cyklonów tropikalnych, 1.zna pojęcie cyklonu tropikalnego, - wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie</p>
--	--	--	--	---

		strefie międzyzwrotnikowej	1.zna pojęcie cyklonu tropikalnego, -wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej 1.wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej	międzyzwrotnikowej podając związek przyczynowo skutkowy między cyrkulacją powietrza w tej strefie a oświetleniem Ziemi 1.wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej
--	--	----------------------------	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody prowadzenia zajęć
5	Cyrkulacja powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej	Uczeń wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie międzyzwrotnikowej i wyższych szerokościach geograficznych oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wie, że w strefie umiarkowanej dominują ośrodki niskiego ciśnienia, wie, że do strefy umiarkowanej napływa powietrze zarówno ze strefy wyżów podzwrotnikowych PZ, jak i wyżów okołobiegunowych PA. wyjaśnia pojęcie powietrza polarnego wie jak nazywają się w umiarkowanych i częściowo podzwrotnikowych szerokościach geograficznych obu półkul dwa systemy cyrkulacji atmosferycznej, (KOMÓRKAMI FERRELA). wie, że powietrze w komórkach Ferrela krąży między 30° a 60° szerokości geograficznej północnej i południowej. wykonuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej (rozkład ciśnienia atmosferycznego, prądów konwekcyjnych, wiatrów stałych –zachodnich i wschodnich), charakteryzuje wiatry zachodnie wiejące z okolic podzwrotnikowych do stref umiarkowanych (podaje właściwości fizyczne, wyjaśnia kierunek tych wiatrów - południowo-zachodnie na półkuli północnej i północno-zachodnie na półkuli południowej, przyczyny zmienności kierunku i prędkości tych wiatrów tzw. niże wędrowne na półkuli N, ryczące czterdziestki na półkuli S), opisuje genezę strefy frontów atmosferycznych w szerokościach umiarkowanych, charakteryzuje zjawiska zachodzące w strefie frontu chłodnego i ciepłego (właściwości fizyczne powietrza, kierunek, intensywność opadów, rodzaj zachmurzenia, prędkość przemieszczania frontów, zasięg oddziaływania frontów, wpływ na zmianę pogody) wykonuje schemat frontu chłodnego i ciepłego wie co to jest front atmosferyczny i zna rodzaje frontów atmosferycznych, charakteryzuje wiatry wschodnie wiejące z wyżów biegunowych do stref umiarkowanych (podaje właściwości fizyczne, wyjaśnia kierunek tych wiatrów - na półkuli N, NE, na półkuli S, wiatr wschodni wieje z kierunku SE.), podaje przyczynę powstawania na obszarach okołobiegunowych stałych wyżów barycznych wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej 	<p>Analiza i budowa modeli ukazujących zależności</p> <p>Praktyczne ćwiczenia z mapą.</p> <p>Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych.</p> <p>.</p> <p>Ćwiczenia z mapą.</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie, że w strefie umiarkowanej dominują ośrodki niskiego ciśnienia, 1.wie, że do strefy umiarkowanej napływa powietrze zarówno ze strefy wyżów podzwrotnikowych PZ, jak i wyżów okołobiegunowych PA.</p> <p>1.wyjaśnia pojęcie powietrza polarnego</p> <p>1.wie, że powietrze w komórkach Ferrela krąży między 30° a 60° szerokości geograficznej północnej i południowej.</p> <p>1.wie co to jest front atmosferyczny i zna rodzaje frontów atmosferycznych, 1.rysuje schemat ośrodka wyżowego i zaznacza na nim kierunek wiania wiatru</p> <p>1 wyjaśnia mechanizm cyrkulacji</p>	<p>1.wie, że w strefie umiarkowanej dominują ośrodki niskiego ciśnienia, - wskazuje na mapie rozmieszczenie tych ośrodków barycznych</p> <p>1.wie, że do strefy umiarkowanej napływa powietrze zarówno ze strefy wyżów podzwrotnikowych PZ, jak i wyżów okołobiegunowych PA.</p> <p>- wskazuje na mapie obszary z których napływa powietrze PZ PA do strefy umiarkowanej</p> <p>1.wyjaśnia pojęcie powietrza polarnego</p> <p>1.wie, że powietrze w komórkach Ferrela krąży między 30° a 60° szerokości geograficznej północnej i południowej.</p> <p>-wskazuje na mapie obszar tej komórki cyrkulacyjnej</p> <p>1.wie co to jest front atmosferyczny i zna rodzaje frontów atmosferycznych, - wskazuje na mapie obszary tworzenia się frontów</p>	<p>1.wie, że w strefie umiarkowanej dominują ośrodki niskiego ciśnienia, - wskazuje na mapie rozmieszczenie tych ośrodków barycznych</p> <p>- rysuje schemat ośrodka niskiego ciśnienia i zaznacza na nim kierunek wiatrów</p> <p>1.wie, że do strefy umiarkowanej napływa powietrze zarówno ze strefy wyżów podzwrotnikowych PZ, jak i wyżów okołobiegunowych PA.</p> <p>- wskazuje na mapie obszary z których napływa powietrze PZ PA do strefy umiarkowanej</p> <p>1.wyjaśnia pojęcie powietrza polarnego</p> <p>2.wie jak nazywają się w umiarkowanych i częściowo podzwrotnikowych szerokościach geograficznych obu półkul dwa systemy cyrkulacji atmosferycznej, (KOMÓRKAMI FERRELA).</p> <p>1.wie, że powietrze w komórkach Ferrela krąży między 30° a 60° szerokości geograficznej północnej i południowej.</p> <p>-wskazuje na mapie obszar tej komórki cyrkulacyjnej</p> <p>2.wykonuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej (rozkład ciśnienia atmosferycznego, prądów konwekcyjnych, wiatrów stałych – zachodnich i wschodnich),</p> <p>1.wie co to jest front atmosferyczny i zna rodzaje frontów</p>	<p>1.wie, że w strefie umiarkowanej dominują ośrodki niskiego ciśnienia, wskazuje na mapie rozmieszczenie tych ośrodków barycznych</p> <p>1.wie, że do strefy umiarkowanej napływa powietrze zarówno ze strefy wyżów podzwrotnikowych PZ, jak i wyżów okołobiegunowych PA, wskazuje na mapie obszary z których napływa powietrze PZ PA do strefy umiarkowanej, rysuje schemat ośrodka niskiego ciśnienia i zaznacza na nim kierunek wiatrów</p> <p>1.wyjaśnia pojęcie powietrza polarnego</p> <p>2.wie jak nazywają się w umiarkowanych i częściowo podzwrotnikowych szerokościach geograficznych obu półkul dwa systemy cyrkulacji atmosferycznej, (KOMÓRKAMI FERRELA).</p> <p>1.wie, że powietrze w komórkach Ferrela krąży między 30° a 60° szerokości geograficznej północnej i południowej, wskazuje na mapie obszar tej komórki cyrkulacyjnej</p> <p>2.wykonuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej (rozkład ciśnienia atmosferycznego, prądów konwekcyjnych, wiatrów stałych – zachodnich i wschodnich),</p> <p>1.wie co to jest front atmosferyczny i zna rodzaje frontów atmosferycznych, wskazuje na mapie obszary tworzenia się frontów atmosferycznych</p>	<p>1.wie, że w strefie umiarkowanej dominują ośrodki niskiego ciśnienia,</p> <p>- wskazuje na mapie rozmieszczenie tych ośrodków barycznych</p> <p>1.wie, że do strefy umiarkowanej napływa powietrze zarówno ze strefy wyżów podzwrotnikowych PZ, jak i wyżów okołobiegunowych PA.</p> <p>- wskazuje na mapie obszary z których napływa powietrze PZ PA do strefy umiarkowanej</p> <p>- rysuje schemat ośrodka niskiego ciśnienia i zaznacza na nim kierunek wiatrów</p> <p>1.wyjaśnia pojęcie powietrza polarnego</p> <p>2.wie jak nazywają się w umiarkowanych i częściowo podzwrotnikowych szerokościach geograficznych obu półkul dwa systemy cyrkulacji atmosferycznej, (KOMÓRKAMI FERRELA).</p> <p>1.wie, że powietrze w komórkach Ferrela krąży między 30° a 60° szerokości geograficznej północnej i południowej.</p> <p>- wskazuje na mapie obszar tej komórki cyrkulacyjnej</p> <p>2.wykonuje schemat cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej (rozkład ciśnienia atmosferycznego, prądów konwekcyjnych, wiatrów stałych – zachodnich i wschodnich),</p> <p>3.charakteryzuje wiatry zachodnie wiejące z okolic podzwrotnikowych do stref umiarkowanych (podaje właściwości fizyczne, wyjaśnia kierunek tych wiatrów - południowo-zachodnie na półkuli północnej i północno-zachodnie na półkuli południowej, przyczyny zmienności kierunku i prędkości tych wiatrów tzw. niż wędrownie na półkuli N, ryczące czterdziestki na półkuli S),</p> <p>3. opisuje genezę strefy frontów atmosferycznych w szerokościach umiarkowanych,</p> <p>3.charakteryzuje zjawiska zachodzące w strefie frontu chłodnego i ciepłego (właściwości fizyczne powietrza, kierunek, intensywność opadów, rodzaj zachmurzenia, prędkość przemieszczania frontów , zasięg oddziaływania frontów, wpływ na zmianę pogody)</p> <p>3.wykonuje schemat frontu chłodnego i ciepłego</p> <p>1.wie co to jest front atmosferyczny i zna rodzaje frontów</p>

<p>powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);</p>	<p>atmosferycznych 1.rysuje schemat ośrodka wyżowego i zaznacza na nim kierunek wiania wiatru 1 wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);</p>	<p>atmosferycznych, - wskazuje na mapie obszary tworzenia się frontów atmosferycznych 2.podaje przyczynę powstawania na obszarach okołobiegunowych stałych wyżów barycznych 1.rysuje schemat ośrodka wyżowego i zaznacza na nim kierunek wiania wiatru 1 wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące);</p>	<p>2.podaje przyczynę powstawania na obszarach okołobiegunowych stałych wyżów barycznych 1.rysuje schemat ośrodka wyżowego i zaznacza na nim kierunek wiania wiatru 1 wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące); 2.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między cyrkulacją powietrza w tych strefach a procesami pogodowymi i oświetleniem Ziemi</p>	<p>atmosferycznych, - wskazuje na mapie obszary tworzenia się frontów atmosferycznych 3.charakteryzuje wiatry wschodnie wiejące z wyżów biegunowych do stref umiarkowanych (podaje właściwości fizyczne, wyjaśnia kierunek tych wiatrów - na półkuli N , NE , na półkuli S, wiatr wschodni wieje z kierunku SE,,) 2.podaje przyczynę powstawania na obszarach okołobiegunowych stałych wyżów barycznych 1.rysuje schemat ośrodka wyżowego i zaznacza na nim kierunek wiania wiatru 1 wyjaśnia mechanizm cyrkulacji powietrza w strefie umiarkowanej i okołobiegunowej oraz opisuje przebieg procesów pogodowych (ruch mas powietrza, fronty atmosferyczne i zjawiska im towarzyszące); 2.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między cyrkulacją powietrza w tych strefach a procesami pogodowymi i oświetleniem Ziemi</p>
--	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
6	Geneza i znaczenie wiatrów	<p>Uczeń wyjaśnia na przykładach genezę wiatrów (stałych i okresowych oraz lokalnych) i wskazuje ich znaczenie dla przebiegu pogody i działalności gospodarczej</p>	<p>Uczeń: 1.wie co o jest wiatr, 2.wyjaśnia genezę wiatrów na Ziemi, 2.wymienia siły mające wpływ na ruch w atmosferze (gradient ciśnienia ,siła Coriolisa, siła odśrodkowa, siła tarcia, siła grawitacji, różnica gęstości powietrza), 2.opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej, 2.opisuje zależność wielkości siły odśrodkowej od szerokości geograficznej, 2.wymienia czynniki wpływające na siłę i kierunek wiatru, 1.wie, że pomiar wiatru sprowadza się do określenia jaki jest kierunek i jaka jest prędkość wiatru, 1.wie, że kierunek wiatru jest kierunkiem z jakiego wiatr wieje, 1.zna jednostki prędkości wiatru, 1.wie, że w praktyce obserwacyjnej kierunek wiatru, powinien być określony z dokładnością nie mniejszą niż 10° (miary kątowej, współrzędne azymutalne), 1.zna przyrządy do pomiaru prędkości i kierunku wiatru, 1.wie, że siłę wiatru określa się za pomocą umownej, opisowej skali Beauforta, 2.klasyfikuje cyrkulacje powietrza w różnych skalach (w skali globalnej - ogólna cyrkulacja atmosfery mezoskali –tornado, w</p>	<p>Analiza i budowa modeli ukazujących zależności Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. . Ćwiczenia z mapą. Dyskusja sterowana</p>

	(rolnictwa, komunikacji);	<p>skali lokalnej - wiatry górskie)</p> <p>2.opisuje genezę wiatrów stałych (pasatów, wschodnich, zachodnich)</p> <p>1.wymienia dwa rodzaje wiatrów lokalnych(zmodyfikowane przez czynniki lokalne, niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi),</p> <p>2. opisuje genezę wiatrów ogólnej cyrkulacji atmosfery zmodyfikowane przez czynniki lokalne, np. charakter podłoża lub orografię terenu -wiatry związane z cyklonami tropikalnymi, fen, bora, mistral, sirocco, samum i etezje</p> <p>2.opisuje genezę wiatrów lokalnych niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi, ukształtowaniem powierzchni, z różnymi typami podłoża oraz z górami (bryzy, wiatry górskie i dolinne).</p> <p>3.podaje przykłady wiatrów lokalnych i ich przestrzenne zróżnicowanie na mapie (np. mistral, bora ,yugo, tramontana, blizzard, barber, lewanter, wiatr halny, fen, chinook ,sirocco, samum, harmattan , bryza , wiatr górski, wiatr dolinny, halny, chinook, etezje (meltemi) ,mistral ,Santa Ana, tramontana (tramontane), suchowiej itp.)</p> <p>3.charakteryzuję poszczególne rodzaje wiatrów rysując schematy cyrkulacji lokalnej,</p> <p>1.zna przykłady wiatrów okresowych,</p> <p>3.opisuje cyrkulację monsunową podając jej genezę,</p> <p>3.wyясnia na schemacie cyrkulację monsunową,</p> <p>3.rysuję schemat cyrkulacji monsunowej,</p> <p>3.opisuje wpływ wiatrów na pogodę i działalność człowieka na konkretnych przykładach</p>	<p>Wizualizacja Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>
--	---------------------------	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:
- wykorzystanie tablicy poglądowej pt. : -„Bryza” Schemat powstawania bryzy dziennej i nocnej lub „Bryza morska i lądowa” Tablica poglądowa zawarta w tytule "Bryza morska i lądowa", służy do pomocy w realizacji tematu dotyczącego krążenia powietrza i jego zakłóceń, jakie w ciągu doby powodują wiatry powstające na obszarach kontaktu lądu z wodą (bryzy).
- „Powstawanie pasatów” Schemat ilustruje powstawanie pasatów. Opisano ruchy mas powietrza oraz przedstawiono je na schematycznym rysunku.
- „Powstawanie wiatrów typu fen” Schemat przedstawia mechanizm powstawania wiatrów typu fen oraz podaje lokalne nazwy opisujące ten rodzaj wiatru.
- „Sezonowa cyrkulacja monsunowa” Schemat przedstawia charakterystykę sezonowej cyrkulacji monsunowej.
- Cyrkulacja monsunowa Pokaz slajdów przedstawiających, jak przemieszczają się masy powietrza nad kontynentem azjatyckim – monsuny.
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wie co to jest wiatr, 1.wie, że pomiar wiatru sprowadza się do określenia jaki jest kierunek i jaka jest prędkość wiatru, 1.wie, że kierunek wiatru jest kierunkiem z jakiego wiatr wieje,	1.wie co to jest wiatr, 1.wie, że pomiar wiatru sprowadza się do określenia jaki jest kierunek i jaka jest prędkość wiatru, 1.wie, że kierunek wiatru jest	1.wie co o jest wiatr, 2.wyясnia genezę wiatrów na Ziemi, 2.wymienia siły mające wpływ na ruch w atmosferze (gradient ciśnienia ,siła Coriolisa, siła odśrodkowa, siła tarcia, siła grawitacji, różnica gęstości powietrza), 2.opisuje zależność siły Coriolisa	1.wie co o jest wiatr, 2.wyясnia genezę wiatrów na Ziemi, 2.wymienia siły mające wpływ na ruch w atmosferze (gradient ciśnienia ,siła Coriolisa, siła odśrodkowa, siła tarcia, siła grawitacji, różnica gęstości powietrza), 2.opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej, 2.opisuje zależność wielkości siły odśrodkowej od szerokości geograficznej,	1.wie co o jest wiatr, 2.wyясnia genezę wiatrów na Ziemi, 2.wymienia siły mające wpływ na ruch w atmosferze (gradient ciśnienia ,siła Coriolisa, siła odśrodkowa, siła tarcia, siła grawitacji, różnica gęstości powietrza), 2.opisuje zależność siły Coriolisa od szerokości geograficznej, 2.opisuje zależność wielkości siły odśrodkowej od szerokości geograficznej,

<p>1.zna jednostki prędkości wiatru, 1.wie, że w praktyce obserwacyjnej kierunek wiatru, powinien być określony z dokładnością nie mniejszą niż 10° (miary kątowej, współrzędne azymutalne), 1.zna przyrządy do pomiaru prędkości i kierunku wiatru, 1.wie, że siłę wiatru określa się za pomocą umownej, opisowej skali Beauforta, 1.wymienia dwa rodzaje wiatrów lokalnych(zmodyfikowane przez czynniki lokalne, niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi), 1.zna przykłady wiatrów okresowych,</p>	<p>kierunkiem z jakiego wiatr wieje, -zaznacza kierunek wiatru posługując się symboliką międzynarodową 1.zna jednostki prędkości wiatru, 1.wie, że w praktyce obserwacyjnej kierunek wiatru, powinien być określony z dokładnością nie mniejszą niż 10° (miary kątowej, współrzędne azymutalne), 1.zna przyrządy do pomiaru prędkości i kierunku wiatru, 1.wie, że siłę wiatru określa się za pomocą umownej, opisowej skali Beauforta, 1.wymienia dwa rodzaje wiatrów lokalnych(zmodyfikowane przez czynniki lokalne, niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery</p>	<p>od szerokości geograficznej, 2.opisuje zależność wielkości siły odśrodkowej od szerokości geograficznej, 2.wymienia czynniki wpływające na siłę i kierunek wiatru, 1.wie, że pomiar wiatru sprowadza się do określenia jaki jest kierunek i jaka jest prędkość wiatru, 1.wie, że kierunek wiatru jest kierunkiem z jakiego wiatr wieje, -zaznacza kierunek wiatru posługując się symboliką międzynarodową 1.zna jednostki prędkości wiatru, 1.wie, że w praktyce obserwacyjnej kierunek wiatru, powinien być określony z dokładnością nie mniejszą niż 10° (miary kątowej, współrzędne azymutalne), 1.zna przyrządy do pomiaru prędkości i kierunku wiatru, 1.wie, że siłę wiatru określa się za pomocą umownej, opisowej skali Beauforta, -zna skalę Beauforta 2.klasyfikuje cyrkulacje powietrza w różnych skalach (w skali globalnej - ogólna cyrkulacja atmosfery mezoskali –tornado, w skali lokalnej - wiatry górskie) 2.opisuje genezę wiatrów stałych (pasatów, wschodnich, zachodnich) -wskazuje na mapie obszary występowania wiatrów stałych 1.wymienia dwa rodzaje wiatrów lokalnych(zmodyfikowane przez</p>	<p>2.wymienia czynniki wpływające na siłę i kierunek wiatru, 1.wie, że pomiar wiatru sprowadza się do określenia jaki jest kierunek i jaka jest prędkość wiatru, 1.wie, że kierunek wiatru jest kierunkiem z jakiego wiatr wieje, -zaznacza kierunek wiatru posługując się symboliką międzynarodową 1.zna jednostki prędkości wiatru, 1.wie, że w praktyce obserwacyjnej kierunek wiatru, powinien być określony z dokładnością nie mniejszą niż 10° (miary kątowej, współrzędne azymutalne), 1.zna przyrządy do pomiaru prędkości i kierunku wiatru, 1.wie, że siłę wiatru określa się za pomocą umownej, opisowej skali Beauforta, -zna skalę Beauforta 2.klasyfikuje cyrkulacje powietrza w różnych skalach (w skali globalnej - ogólna cyrkulacja atmosfery mezoskali –tornado, w skali lokalnej - wiatry górskie) 2.opisuje genezę wiatrów stałych (pasatów, wschodnich, zachodnich) -wskazuje na mapie obszary występowania wiatrów stałych 1.wymienia dwa rodzaje wiatrów lokalnych(zmodyfikowane przez czynniki lokalne, niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi), 2. opisuje genezę wiatrów ogólnej cyrkulacji atmosfery zmodyfikowane przez czynniki lokalne, np. charakter podłoża lub orografię terenu -wiatry związane z cyklonami tropikalnymi, fen, bora, mistral, sirocco, samum i etezje 2.opisuje genezę wiatrów lokalnych niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z</p>	<p>2.wymienia czynniki wpływające na siłę i kierunek wiatru, 1.wie, że pomiar wiatru sprowadza się do określenia jaki jest kierunek i jaka jest prędkość wiatru, 1.wie, że kierunek wiatru jest kierunkiem z jakiego wiatr wieje, -zaznacza kierunek wiatru posługując się symboliką międzynarodową 1.zna jednostki prędkości wiatru, 1.wie, że w praktyce obserwacyjnej kierunek wiatru, powinien być określony z dokładnością nie mniejszą niż 10° (miary kątowej, współrzędne azymutalne), 1.zna przyrządy do pomiaru prędkości i kierunku wiatru, 1.wie, że siłę wiatru określa się za pomocą umownej, opisowej skali Beauforta, - zna skalę Beauforta 2.klasyfikuje cyrkulacje powietrza w różnych skalach (w skali globalnej - ogólna cyrkulacja atmosfery mezoskali –tornado, w skali lokalnej - wiatry górskie) 2.opisuje genezę wiatrów stałych (pasatów, wschodnich, zachodnich) -wskazuje na mapie obszary występowania wiatrów stałych 1.wymienia dwa rodzaje wiatrów lokalnych(zmodyfikowane przez czynniki lokalne, niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi), 2. opisuje genezę wiatrów ogólnej cyrkulacji atmosfery zmodyfikowane przez czynniki lokalne, np. charakter podłoża lub orografię terenu -wiatry związane z cyklonami tropikalnymi, fen, bora, mistral, sirocco, samum i etezje 2.opisuje genezę wiatrów lokalnych niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi, ukształtowaniem powierzchni, z różnymi typami podłoża oraz z górami (bryzy, wiatry górskie i dolinne). 3.podaje przykłady wiatrów lokalnych i ich</p>
--	---	---	---	---

	<p>związanych z lokalnymi układami barycznymi), 1.zna przykłady wiatrów okresowych, barycznymi),</p>	<p>czynniki lokalne, niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi), 2. opisuje genezę wiatrów ogólnej cyrkulacji atmosfery zmodyfikowane przez czynniki lokalne, np. charakter podłoża lub orografię terenu -wiatry związane z cyklonami tropikalnymi, fen, bora, mistral, sirocco, samum i etezje 2.opisuje genezę wiatrów lokalnych niezależnych od ogólnej cyrkulacji atmosfery związanych z lokalnymi układami barycznymi, ukształtowaniem powierzchni, z różnymi typami podłoża oraz z górami (bryzy, wiatry górskie i dolinne). 1.zna przykłady wiatrów okresowych,</p>	<p>lokalnymi układami barycznymi, ukształtowaniem powierzchni, z różnymi typami podłoża oraz z górami (bryzy, wiatry górskie i dolinne). 3.podaje przykłady wiatrów lokalnych i ich przestrzenne zróżnicowanie na mapie (np. mistral, bora ,yugo, tramontana, blizzard, barber, lewanter, wiatr halny, fen, chinook ,sirocco, samum, harmattan , bryza , wiatr górski, wiatr dolinny, halny, chinook, etezje (meltemi) ,mistral ,Santa Ana, tramontana (tramontane), suchowiej itp.) 3.charaklteryzuej poszczególne rodzaje wiatrów rysując schematy cyrkulacji lokalnej, 1.zna przykłady wiatrów okresowych, 3.opisuje cyrkulacje monsunową podając jej genezę, 3.wyjasnia na schemacie cyrkulację monsunową, 3.rysuej schemat cyrkulacji monsunowej, 3.opisuje wpływ wiatrów na pogodę i działalność człowieka na konkretnych przykładach</p>	<p>przestrzenne zróżnicowanie na mapie (np. mistral, bora ,yugo, tramontana, blizzard, barber, lewanter, wiatr halny, fen, chinook ,sirocco, samum, harmattan , bryza , wiatr górski, wiatr dolinny, halny, chinook, etezje (meltemi) ,mistral ,Santa Ana, tramontana (tramontane), suchowiej itp.) 3.charaklteryzuej poszczególne rodzaje wiatrów rysując schematy cyrkulacji lokalnej, 1.zna przykłady wiatrów okresowych, 3.opisuje cyrkulacje monsunową podając jej genezę, 3.wyjasnia na schemacie cyrkulację monsunową, -wskazuje obszary występowania cyrkulacji monsunowej 3.rysuej schemat cyrkulacji monsunowej, 3.opisuje wpływ wiatrów na pogodę i działalność człowieka na konkretnych przykładach - charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatów na Ziemi równikowych oraz ich zasięg</p>
--	--	--	---	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
7.	Charakterystyka stref klimatycznych i typów klimatów na Ziemi oraz ich zasięg – klimaty strefy równikowej	Uczeń charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatu na Ziemi i uzasadnia ich zasięgi	<p>Uczeń:</p> <p>2.wyjaśnia różnicę między pogodą i klimatem, 1.wie jakie są elementy klimatu i pogody, 3.opisuje podstawowe procesy klimatotwórcze kształtujące klimat (obieg ciepła, obieg wody, krążenie powietrza), 1.wymienia czynniki geograficzne mające wpływ na klimat (układ lądów i oceanów, wysokość n.p.m.) 1.wyjaśnia co to jest strefa klimatyczna i jakie elementy klimatu wybrano za podstawę wydzielenia stref klimatycznych, -charakteryzuje strefy klimatów równikowych w szczególności: • 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów równikowych a</p>	<p>Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Metoda programowa</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Indywidualizacja pracy z</p>

			<p>przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów ,</p> <ul style="list-style-type: none"> • 3.omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu równikowego • 1.wyjaśnia znaczenie pojęcia – deszcz zenitalny, • 3.opisuje przyczyny występowania dwóch pór deszczowych i dwóch pór suchych w klimacie podrównikowym wilgotnym oraz jednej pory deszczowej w klimacie podrównikowym suchym, • 3.porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów równikowych, • 2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych • 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych <p>1.charakteryzuje strefę klimatyczną okolorównikową 1.charakteryzuje typy klimatów równikowego i podrównikowego</p>	<p>uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris:
- „Czynniki kształtujące klimat” Scenariusz lekcji, w trakcie której analizowane są główne czynniki kształtujące klimat: szerokość geograficzna i oświetlenie Ziemi, odległość od mórz i oceanów, prądy morskie, wysokość nad poziomem morza, ukształtowanie terenu, szata roślinna, pokrywa śnieżna. Nauczyciel podaje definicję pogody i wymienia elementy, które ją określają: ciśnienie, wiatr, zachmurzenie, nasłonecznienie, temperatura powietrza, opady.
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220
- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie jakie są elementy klimatu i pogody, 1.wymienia czynniki geograficzne mające wpływ na klimat (układ łądów i oceanów, wysokość n.p.m.) 1.wyjaśnia co to jest strefa klimatyczna i jakie elementy klimatu wybrano za podstawę wydzielenia stref klimatycznych, -charakteryzuje</p>	<p>1.wie jakie są elementy klimatu i pogody, 1.wymienia czynniki geograficzne mające wpływ na klimat (układ łądów i oceanów, wysokość n.p.m.) 1.wyjaśnia co to jest strefa klimatyczna i jakie elementy klimatu wybrano za podstawę wydzielenia stref klimatycznych, -charakteryzuje</p>	<p>2.wyjasnia różnicę między pogodą i klimatem, 1.wie jakie są elementy klimatu i pogody, 3.opisuje podstawowe procesy klimatotwórcze kształtujące klimat (obieg ciepła, obieg wody, krążenie powietrza), 1.wymienia czynniki geograficzne mające wpływ na klimat (układ łądów i oceanów, wysokość n.p.m.) 1.wyjaśnia co to jest strefa klimatyczna i jakie elementy klimatu wybrano za podstawę wydzielenia stref klimatycznych, -charakteryzuje strefy</p>	<p>2.wyjasnia różnicę między pogodą i klimatem, 1.wie jakie są elementy klimatu i pogody, 3.opisuje podstawowe procesy klimatotwórcze kształtujące klimat (obieg ciepła, obieg wody, krążenie powietrza), 1.wymienia czynniki geograficzne mające wpływ na klimat (układ łądów i oceanów, wysokość n.p.m.) 1.wyjaśnia co to jest strefa klimatyczna i jakie elementy klimatu wybrano za podstawę wydzielenia stref klimatycznych, -charakteryzuje strefy klimatów równikowych w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów równikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , • 3.omawia różnice między </p>	<p>2.wyjasnia różnicę między pogodą i klimatem, 1.wie jakie są elementy klimatu i pogody, 3.opisuje podstawowe procesy klimatotwórcze kształtujące klimat (obieg ciepła, obieg wody, krążenie powietrza), 1.wymienia czynniki geograficzne mające wpływ na klimat (układ łądów i oceanów, wysokość n.p.m.) 1.wyjaśnia co to jest strefa klimatyczna i jakie elementy klimatu wybrano za podstawę wydzielenia stref klimatycznych, -charakteryzuje strefy klimatów równikowych w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> • 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów równikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , • 3.omawia różnice między poszczególnymi </p>



<p>strefy klimatów równikowych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia znaczenie pojęcia – deszcz zenitalny, -wskazuje obszar występowania deszczu zenitalnego 	<p>strefy klimatów równikowych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia znaczenie pojęcia – deszcz zenitalny, -wskazuje obszar występowania deszczu zenitalnego - podaje różnice między klimatem równikowym i podrównikowym 	<p>klimatów równikowych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia znaczenie pojęcia – deszcz zenitalny, wskazuje obszar występowania deszczu zenitalnego - podaje różnice między klimatem równikowym i podrównikowym 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 	<p>poszczególnymi typami klimatu równikowego</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia znaczenie pojęcia – deszcz zenitalny, 3. opisuje przyczyny występowania dwóch pór deszczowych i dwóch pór suchych w klimacie podrównikowym wilgotnym oraz jednej pory deszczowej w klimacie podrównikowym suchym, 3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów równikowych, 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 	<p>typami klimatu równikowego</p> <ul style="list-style-type: none"> 1. wyjaśnia znaczenie pojęcia – deszcz zenitalny, 3. opisuje przyczyny występowania dwóch pór deszczowych i dwóch pór suchych w klimacie podrównikowym wilgotnym oraz jednej pory deszczowej w klimacie podrównikowym suchym, 3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów równikowych, 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych
---	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
8	Charakterystyka stref klimatycznych i typów klimatów na Ziemi oraz ich zasięg- klimaty strefy zwrotnikowej i podzwrotnikowej	Uczeń charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatu na Ziemi i uzasadnia ich zasięgi	<p>Uczeń:</p> <p>-charakteryzuje strefy klimatów zwrotnikowych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów zwrotnikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu zwrotnikowego (suchy , wilgotny, monsunowy) 1. wyjaśnia bardzo wysokie dobowe wahania temperatury (kilkadziesiąt °C) i znikome opady; brak klimatycznej zimy, 3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów zwrotnikowych 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych <p>-charakteryzuje strefy klimatów podzwrotnikowych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów podzwrotnikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu podzwrotnikowego (suchy , wilgotny) 3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów podzwrotnikowych 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 	<p>Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi</p> <p>Metoda programowa</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>

			<ul style="list-style-type: none"> • 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: <u>pokaz slajdów</u>: Cechy klimatu morskiego i kontynentalnego Pokaz slajdów przedstawia cechy klimatu morskiego i kontynentalnego. -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220 - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
charakteryzuje strefy klimatów zwrotnikowych w szczególności 1. wyjaśnia bardzo wysokie dobowe wahania temperatury (kilkadziesiąt °C) i znikome opady; brak klimatycznej zimy, 1. odczytuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. wskazuje na mapie obszary występowania klimatów zwrotnikowych i podzwrotnikowych 1. omawia roślinność w tych strefach	charakteryzuje strefy klimatów zwrotnikowych w szczególności 1. wyjaśnia bardzo wysokie dobowe wahania temperatury (kilkadziesiąt °C) i znikome opady; brak klimatycznej zimy, 1. odczytuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. wskazuje na mapie obszary występowania klimatów zwrotnikowych i podzwrotnikowych 1. omawia roślinność w tych strefach 1. uzasadnia zasięg występowania tych stref klimatycznych	-charakteryzuje strefy klimatów zwrotnikowych w szczególności 1. wyjaśnia bardzo wysokie dobowe wahania temperatury (kilkadziesiąt °C) i znikome opady; brak klimatycznej zimy, 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych -charakteryzuje strefy klimatów podzwrotnikowych w szczególności: 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. uzasadnia zasięg występowania tych stref	1. odczytuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. wskazuje na mapie obszary występowania klimatów zwrotnikowych i podzwrotnikowych 1. omawia roślinność w tych strefach -charakteryzuje strefy klimatów zwrotnikowych w szczególności: 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów zwrotnikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu zwrotnikowego (suchy , wilgotny, monsunowy) 1. wyjaśnia bardzo wysokie dobowe wahania temperatury (kilkadziesiąt °C) i znikome opady; brak klimatycznej zimy, 3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów zwrotnikowych 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych -charakteryzuje strefy klimatów podzwrotnikowych w szczególności: 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów podzwrotnikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu podzwrotnikowego (suchy , wilgotny)	1. odczytuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. wskazuje na mapie obszary występowania klimatów zwrotnikowych i podzwrotnikowych 1. omawia roślinność w tych strefach -charakteryzuje strefy klimatów zwrotnikowych w szczególności: 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów zwrotnikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu zwrotnikowego (suchy , wilgotny, monsunowy) 1. wyjaśnia bardzo wysokie dobowe wahania temperatury (kilkadziesiąt °C) i znikome opady; brak klimatycznej zimy, 3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów zwrotnikowych 2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych -charakteryzuje strefy klimatów podzwrotnikowych w szczególności: 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów podzwrotnikowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu podzwrotnikowego (suchy , wilgotny)

1.wskazuje obszar występowania strefy klimatycznej zwrotnikowej i podzwrotnikowej	1.wskazuje obszar występowania strefy klimatycznej zwrotnikowej i podzwrotnikowej	klimatycznych 1.wskazuje obszar występowania strefy klimatycznej zwrotnikowej i podzwrotnikowej	opadów , 3.omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu podzwrotnikowego (suchy , wilgotny) 3.porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów podzwrotnikowych 2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. uzasadnia zasięg występowania tych stref klimatycznych 1.wskazuje obszar występowania strefy klimatycznej zwrotnikowej i podzwrotnikowej	3.porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów podzwrotnikowych 2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych 1. uzasadnia zasięg występowania tych stref klimatycznych 1.wskazuje obszar występowania strefy klimatycznej zwrotnikowej i podzwrotnikowej
---	---	--	--	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
9	Charakterystyka stref klimatycznych i typów klimatów na Ziemi oraz ich zasięg- klimaty strefy umiarkowanej i okołobiegunowej	Uczeń charakteryzuje strefy klimatyczne i typy klimatu na Ziemi i uzasadnia ich zasięgi	Uczeń: 1.wskazuje obszar występowania klimatu umiarkowanego 1. klasyfikuje klimat umiarkowany na ciepły i chłodny, morski, przejściowy , kontynentalny 1. wskazuje obszary występowania klimatu umiarkowanego ciepłego, chłodnego, morskiego, przejściowego , kontynentalnego 1.wskazuje obszar występowania klimatu okołobiegunowego 1. klasyfikuje klimat okołobiegunowy na subpolarny i polarny 1. wskazuje obszary występowania klimatu okołobiegunowego w tym subpolarnego i polarnego 1.charakteryzuje strefy klimatów umiarkowanych w szczególności: 3.wyясnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów umiarkowanych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3.omawia różnice między poszczególnymi podstrefami klimatu umiarkowanego: ciepła, chłodna oraz między typami klimatów umiarkowanych: lądowym, morskim i przejściowym, monsunowy, 3.porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów podzwrotnikowych, 2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych -charakteryzuje strefy klimatów okołobiegunowych w szczególności: 3.wyясnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów okołobiegunowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów , 3.omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu okołobiegunowego 3.porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów okołobiegunowych 2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych,	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Metoda programowa Ocena koleżeńska Praca z atlasem Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wskazuje obszar występowania klimatu umiarkowanego</p> <p>1. klasyfikuje klimat umiarkowany na ciepły i chłodny, morski, przejściowy, kontynentalny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu umiarkowanego ciepłego, chłodnego, morskiego, przejściowego, kontynentalnego</p> <p>1. wskazuje obszar występowania klimatu okołobiegunowego</p> <p>1. klasyfikuje klimat okołobiegunowy na subpolarny i polarny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu okołobiegunowego w tym subpolarnego i</p>	<p>1. wskazuje obszar występowania klimatu umiarkowanego</p> <p>1. klasyfikuje klimat umiarkowany na ciepły i chłodny, morski, przejściowy, kontynentalny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu umiarkowanego ciepłego, chłodnego, morskiego, przejściowego, kontynentalnego</p> <p>1. omawia typ roślinności w strefie klimatów umiarkowanego i okołobiegunowego</p> <p>1. wskazuje obszar występowania klimatu okołobiegunowego</p> <p>1. klasyfikuje klimat okołobiegunowy na subpolarny i polarny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu okołobiegunowego</p>	<p>1. wskazuje obszar występowania klimatu umiarkowanego</p> <p>1. klasyfikuje klimat umiarkowany na ciepły i chłodny, morski, przejściowy, kontynentalny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu umiarkowanego ciepłego, chłodnego, morskiego, przejściowego, kontynentalnego</p> <p>1. omawia typ roślinności w strefie klimatów umiarkowanego i okołobiegunowego</p> <p>1. wskazuje obszar występowania klimatu okołobiegunowego</p> <p>1. klasyfikuje klimat okołobiegunowy na subpolarny i polarny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu okołobiegunowego w tym subpolarnego i polarnego</p> <p>-charakteryzuje strefy klimatów</p> <p>2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych,</p>	<p>1. wskazuje obszar występowania klimatu umiarkowanego</p> <p>1. klasyfikuje klimat umiarkowany na ciepły i chłodny, morski, przejściowy, kontynentalny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu umiarkowanego ciepłego, chłodnego, morskiego, przejściowego, kontynentalnego</p> <p>1. omawia typ roślinności w strefie klimatów umiarkowanego i okołobiegunowego</p> <p>1. wskazuje obszar występowania klimatu okołobiegunowego</p> <p>1. klasyfikuje klimat okołobiegunowy na subpolarny i polarny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu okołobiegunowego w tym subpolarnego i polarnego</p> <p>-charakteryzuje strefy klimatów umiarkowanych w szczególności:</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów umiarkowanych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów,</p> <p>3. omawia różnice między poszczególnymi podstrefami klimatu umiarkowanego: ciepła, chłodna oraz między typami klimatów umiarkowanych: lądowym, morskim i przejściowym, monsunowy,</p> <p>3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów podzwrotnikowych,</p> <p>2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych,</p> <p>2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych</p> <p>-charakteryzuje strefy klimatów okołobiegunowych w szczególności:</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów okołobiegunowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów,</p> <p>3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu okołobiegunowego</p> <p>3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów okołobiegunowych</p>	<p>1. wskazuje obszar występowania klimatu umiarkowanego</p> <p>1. klasyfikuje klimat umiarkowany na ciepły i chłodny, morski, przejściowy, kontynentalny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu umiarkowanego ciepłego, chłodnego, morskiego, przejściowego, kontynentalnego</p> <p>1. omawia typ roślinności w strefie klimatów umiarkowanego i okołobiegunowego</p> <p>1. wskazuje obszar występowania klimatu okołobiegunowego</p> <p>1. klasyfikuje klimat okołobiegunowy na subpolarny i polarny</p> <p>1. wskazuje obszary występowania klimatu okołobiegunowego w tym subpolarnego i polarnego</p> <p>-charakteryzuje strefy klimatów umiarkowanych w szczególności:</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów umiarkowanych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów,</p> <p>3. omawia różnice między poszczególnymi podstrefami klimatu umiarkowanego: ciepła, chłodna oraz między typami klimatów umiarkowanych: lądowym, morskim i przejściowym, monsunowy,</p> <p>3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów podzwrotnikowych,</p> <p>2. analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych,</p> <p>2. wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych</p> <p>-charakteryzuje strefy klimatów okołobiegunowych w szczególności:</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zasięgiem strefy klimatów okołobiegunowych a przebiegiem temperatury, amplitudy temperatur i opadów,</p> <p>3. omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu okołobiegunowego</p> <p>3. porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów okołobiegunowych</p>

polarnego	w tym subpolarnego i polarnego	2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych	3.omawia różnice między poszczególnymi typami klimatu okołobiegunowego 3.porównuje roczne sumy opadów w strefie klimatów okołobiegunowych 2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych,	2.analizuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 2.wykonuje diagramy klimatyczne wybranych stacji meteorologicznych, 3. charakteryzuje strefy klimatyczne umiarkowane i okołobiegunowe uzasadnia ich zasięgi
-----------	--------------------------------	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
10.	Ćwiczenia w rozpoznawaniu stref klimatycznych i typów klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów;	Uczeń rozpoznaje strefę klimatyczną i typ klimatu na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów,	Uczeń: 1.sporządza wykresy rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych 1.analizuje dane wykresów rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych 1.formuluje prawidłowości związane z rocznym przebiegiem temperatur powietrza i sumami opadów dla wybranych stacji meteorologicznych 1.przyporządkowuje dane stacje meteorologiczne strefom klimatycznym 3.rozpoznaje strefy klimatyczne oraz typy klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów; 3.rozpoznaje strefy klimatyczne oraz typy klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów oraz przyporządkowuje je obiektom na mapach, 1.przyporządkowuje stacje meteorologiczne do właściwego przebiegu rocznych temperatur oraz rocznych sum opadów poszczególnych typów klimatów, 3.przyporządkowuje stacje meteorologiczne do zestawień obejmujących średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (T w °C) i roczne sumy opadów (O w mm) dla wybranych stacji meteorologicznych. Ćwiczenia w rozpoznawaniu stref klimatycznych i typów klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów; Oblicz roczną amplitudę temperatury powietrza w stacjach.	Metoda aktywizująca gra dydaktyczna Metoda programowa Praca w parach Ocena koleżeńska Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.sporządza wykresy rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji	1.sporządza wykresy rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref	1.sporządza wykresy rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych	1.sporządza wykresy rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych 1.analizuje dane wykresów rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych	1.sporządza wykresy rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych 1.analizuje dane wykresów rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych



<p>meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych</p> <p>1.analizuje dane wykresów rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych</p> <p>1. przyporządkowuje stacje meteorologiczne do zestawień obejmujących średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (T w °C) i roczne sumy opadów (O w mm) dla wybranych stacji meteorologicznych.</p>	<p>klimatycznych</p> <p>1.analizuje dane wykresów rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych</p> <p>1. formułuje prawidłowości związane z rocznym przebiegiem temperatur powietrza i sumami opadów dla wybranych stacji meteorologicznych</p> <p>1. przyporządkowuje dane stacje meteorologiczne strefom klimatycznym</p> <p>1. przyporządkowuje stacje meteorologiczne do zestawień obejmujących średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (T w °C) i roczne sumy opadów (O w mm) dla wybranych stacji meteorologicznych.</p>	<p>1.analizuje dane wykresów rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych</p> <p>1. formułuje prawidłowości związane z rocznym przebiegiem temperatur powietrza i sumami opadów dla wybranych stacji meteorologicznych</p> <p>1. przyporządkowuje dane stacje meteorologiczne strefom klimatycznym</p> <p>2.charakteryzuje strefy klimatyczne</p> <p>2. wskazuje zróżnicowanie przestrzenne poszczególnych stref klimatycznych</p> <p>1.przyporządkowuj e stacje meteorologiczne do zestawień obejmujących średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (T w °C) i roczne sumy opadów (O w mm) dla wybranych stacji meteorologicznych.</p>	<p>opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych stref klimatycznych</p> <p>1. formułuje prawidłowości związane z rocznym przebiegiem temperatur powietrza i sumami opadów dla wybranych stacji meteorologicznych</p> <p>1. przyporządkowuje dane stacje meteorologiczne strefom klimatycznym</p> <p>2.charakteryzuje strefy klimatyczne</p> <p>2. charakteryzuje roślinność w strefach klimatycznych</p> <p>2. wskazuje zróżnicowanie przestrzenne poszczególnych stref klimatycznych</p> <p>3.rozpoznaje strefy klimatyczne oraz typy klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów;</p> <p>3. rozpoznaje strefy klimatyczne oraz typy klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów oraz przyporządkowuje je obiektom na mapach,</p> <p>3.przyporządkowuje stacje meteorologiczne do właściwego przebiegu rocznych temperatur oraz rocznych sum opadów poszczególnych typów klimatów,</p> <p>1.przyporządkowuje stacje meteorologiczne do zestawień obejmujących średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (T w °C) i roczne sumy opadów (O w mm) dla wybranych stacji meteorologicznych.</p>	<p>opadów dla wybranych stacji meteorologicznych dla poszczególnych</p> <p>1. formułuje prawidłowości związane z rocznym przebiegiem temperatur powietrza i sumami opadów dla wybranych stacji meteorologicznych</p> <p>1. przyporządkowuje dane stacje meteorologiczne strefom klimatycznym</p> <p>2.charakteryzuje strefy klimatyczne</p> <p>2. charakteryzuje roślinność w strefach klimatycznych</p> <p>2. wskazuje zróżnicowanie przestrzenne poszczególnych stref klimatycznych</p> <p>3.rozpoznaje strefy klimatyczne oraz typy klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów;</p> <p>3. rozpoznaje strefy klimatyczne oraz typy klimatów na podstawie rocznego przebiegu temperatury powietrza i sum opadów oraz przyporządkowuje je obiektom na mapach,</p> <p>3.przyporządkowuje stacje meteorologiczne do właściwego przebiegu rocznych temperatur oraz rocznych sum opadów poszczególnych typów klimatów,</p> <p>1.przyporządkowuje stacje meteorologiczne do zestawień obejmujących średnie miesięczne wartości temperatury powietrza (T w °C) i roczne sumy opadów (O w mm) dla wybranych stacji meteorologicznych.</p>
---	---	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
11	Zastosowanie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych	Uczeń przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie	Uczeń: 1.wyясnia znaczenie pojęcia: mapa synoptyczna, obserwacja meteorologiczna, pomiar meteorologiczny, 1. wie jaka jest historia prognozy pogody, 2.klasyfikuje prognozy pogody ze względu na czas, obszar i metody,	Metody aktywizujące gry dydaktyczne Praca w grupach

	do prognozowania pogody	mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych;	<p>1.zna znaki graficzne, którymi przedstawia się na mapach synoptycznych wyniki pomiarów ze stacji: oznaczenia frontów atmosferycznych, systemów ciśnień, pomiary ze stacji meteorologicznych opisane w postaci graficznej i numerycznej, prędkość wiatru, pokrywa chmur i tendencja ciśnienia, klasyfikacja chmur,</p> <p>3.opisuje sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych z różnych obszarów(lądy , oceany , powietrze) i różnymi metodami (metody bezpośrednie lub metody pośrednie czyli teledetekcyjne, tradycyjne obserwacje prędkości wiatru na powierzchni Ziemi, ciśnienia, temperatury, opadu, wyładowań atmosferycznych, pokrywy i rodzaju chmur),</p> <p>2.opisuje zasady sondażu aerologiczne górnych warstw atmosfery ,</p> <p>1.wie na czym polega asymilacja danych,</p> <p>2.opisuje zasady numerycznej prognozy pogody,</p> <p>1.wie, że analiza map synoptycznych zawiera (analizę mas powietrza kształtujących pogodę, wartości temperatury na obserwowanym obszarze, stan zachmurzenia i występowania opadów lub ich braku, wartości ciśnienia atmosferycznego, występowania wiatru, jego kierunku i siły, występowanie innych zjawisk atmosferycznych np. frontów atmosferycznych)</p> <p>3. przewiduje pogodę na podstawie map synoptycznych opisując:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecny stan pogody z uwzględnieniem wszystkich jej składników • analizując rozkład ośrodków barycznych, gdyż od ich rozmieszczenia zależą kierunki przepływu mas powietrza • analizując kierunki poziomych ruchów mas powietrza z uwzględnieniem wpływu siły Coriolisa na kierunek tego ruchu • przewidując, która masa powietrza będzie kształtowała pogodę i w jaki sposób wpłynie na zachmurzenie i opady • przewidując zmiany ciśnienia atmosferycznego, i ich wpływ na siłę i kierunek wiatru • przewidując opady i stan zachmurzenia nieba <p>3. analizuje mapy synoptyczne</p> <p>1.kształtuje umiejętności interpretacji pogody na podstawie map synoptycznych</p> <p>2. wyszukuje mapy synoptyczne różnych obszarów</p> <p>3. utrwała umiejętności analizy mapy synoptycznej</p> <p>1 wie jak odczytać mapę synoptyczną,</p> <p>1.wie jak prognozować pogodę na podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych</p> <p>3.prognozuje pogodę dla danego obszaru ma podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych</p>	<p>Metoda programowa-wizualizacja</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Prezentacja Wizualizacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>
--	-------------------------	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wyjasnia znaczenie	1.wyjasnia znaczenie pojęcia: mapa	1.wyjasnia znaczenie pojęcia: mapa synoptyczna,	1.wyjasnia znaczenie pojęcia: mapa synoptyczna, obserwacja meteorologiczna,	1.wyjasnia znaczenie pojęcia: mapa synoptyczna, obserwacja meteorologiczna, pomiar meteorologiczny,



<p>pojęcia: mapa synoptyczna, obserwacja meteorologiczna, pomiar meteorologiczny, prognoza pogody, 1. wie jaka jest historia prognozy pogody, 1. zna znaki graficzne, którymi przedstawia się na mapach synoptycznych wyniki pomiarów ze stacji: oznaczenia frontów atmosferycznych, systemów ciśnień, pomiary ze stacji meteorologicznych opisane w postaci graficznej i numerycznej, prędkość wiatru, pokrywa chmur i tendencja ciśnienia, klasyfikacja chmur,</p>	<p>synoptyczna, obserwacja meteorologiczna, pomiar meteorologiczny, prognoza pogody, 1. wie jaka jest historia prognozy pogody, 1. zna znaki graficzne, którymi przedstawia się na mapach synoptycznych wyniki pomiarów ze stacji: oznaczenia frontów atmosferycznych, systemów ciśnień, pomiary ze stacji meteorologicznych opisane w postaci graficznej i numerycznej, prędkość wiatru, pokrywa chmur i tendencja ciśnienia, klasyfikacja chmur, 1. wie, że analiza map synoptycznych zawiera (analizę mas powietrza kształtujących pogodę, wartości temperatury na obserwowanym obszarze, stan zachmurzenia i występowania opadów lub ich braku, wartości</p>	<p>obserwacja meteorologiczna, pomiar meteorologiczny, prognoza pogody, 1. wie jaka jest historia prognozy pogody, 2. klasyfikuje prognozy pogody ze względu na czas, obszar i metody, 1. zna znaki graficzne, którymi przedstawia się na mapach synoptycznych wyniki pomiarów ze stacji: oznaczenia frontów atmosferycznych, systemów ciśnień, pomiary ze stacji meteorologicznych opisane w postaci graficznej i numerycznej, prędkość wiatru, pokrywa chmur i tendencja ciśnienia, klasyfikacja chmur, 2. opisuje zasady sondażu aerologicznych górnych warstw atmosfery , 1. wie na czym polega asymilacja danych, 2. opisuje zasady numerycznej prognozy pogody, 1. wie, że analiza map synoptycznych zawiera (analizę mas powietrza kształtujących pogodę, wartości temperatury na obserwowanym obszarze, stan zachmurzenia i występowania opadów lub ich braku, wartości ciśnienia atmosferycznego, występowania wiatru, jego kierunku i siły, występowanie innych zjawisk</p>	<p>miar meteorologiczny, prognoza pogody, 1. wie jaka jest historia prognozy pogody, 2. klasyfikuje prognozy pogody ze względu na czas, obszar i metody, 1. zna znaki graficzne, którymi przedstawia się na mapach synoptycznych wyniki pomiarów ze stacji: oznaczenia frontów atmosferycznych, systemów ciśnień, pomiary ze stacji meteorologicznych opisane w postaci graficznej i numerycznej, prędkość wiatru, pokrywa chmur i tendencja ciśnienia, klasyfikacja chmur, 3. opisuje sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych z różnych obszarów(lądy , oceany , powietrze) i różnymi metodami (metody bezpośrednie lub metody pośrednie czyli teledetekcyjne, tradycyjne obserwacje prędkości wiatru na powierzchni Ziemi, ciśnienia, temperatury, opadu, wyładowań atmosferycznych, pokrywy i rodzaju chmur), 2. opisuje zasady sondażu aerologicznych górnych warstw atmosfery , 1. wie na czym polega asymilacja danych, 2. opisuje zasady numerycznej prognozy pogody, 1. wie, że analiza map synoptycznych zawiera (analizę mas powietrza kształtujących pogodę, wartości temperatury na obserwowanym obszarze, stan zachmurzenia i występowania opadów lub ich braku, wartości ciśnienia atmosferycznego, występowania wiatru, jego kierunku i siły, występowanie innych zjawisk atmosferycznych) 3. przewiduje pogodę na podstawie map synoptycznych opisując:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecny stan pogody z uwzględnieniem wszystkich jej składników • analizując rozkład ośrodków barycznych, gdyż od ich rozmieszczenia zależą kierunki przepływu mas powietrza 	<p>prognoza pogody, 1. wie jaka jest historia prognozy pogody, 2. klasyfikuje prognozy pogody ze względu na czas, obszar i metody, 1. zna znaki graficzne, którymi przedstawia się na mapach synoptycznych wyniki pomiarów ze stacji: oznaczenia frontów atmosferycznych, systemów ciśnień, pomiary ze stacji meteorologicznych opisane w postaci graficznej i numerycznej, prędkość wiatru, pokrywa chmur i tendencja ciśnienia, klasyfikacja chmur, 3. opisuje sposoby pozyskiwania danych meteorologicznych z różnych obszarów(lądy , oceany , powietrze) i różnymi metodami (metody bezpośrednie lub metody pośrednie czyli teledetekcyjne, tradycyjne obserwacje prędkości wiatru na powierzchni Ziemi, ciśnienia, temperatury, opadu, wyładowań atmosferycznych, pokrywy i rodzaju chmur), 2. opisuje zasady sondażu aerologicznych górnych warstw atmosfery , 1. wie na czym polega asymilacja danych, 2. opisuje zasady numerycznej prognozy pogody, 1. wie, że analiza map synoptycznych zawiera (analizę mas powietrza kształtujących pogodę, wartości temperatury na obserwowanym obszarze, stan zachmurzenia i występowania opadów lub ich braku, wartości ciśnienia atmosferycznego, występowania wiatru, jego kierunku i siły, występowanie innych zjawisk atmosferycznych np. frontów atmosferycznych) 3. przewiduje pogodę na podstawie map synoptycznych opisując:</p> <ul style="list-style-type: none"> • obecny stan pogody z uwzględnieniem wszystkich jej składników • analizując rozkład ośrodków barycznych, gdyż od ich rozmieszczenia zależą kierunki przepływu mas powietrza • analizując kierunki poziomych ruchów mas powietrza z uwzględnieniem wpływu siły Coriolisa na kierunek tego ruchu • przewidując, która masa powietrza będzie kształtowała pogodę i w jaki sposób wpłynie na zachmurzenie i opady
--	---	--	---	---

<p>1.kształtuje umiejętności interpretacji pogody na podstawie map synoptycznych 1.wie jak odczytać mapę synoptyczną, 1.wie jak prognozować pogodę na podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych</p>	<p>ciśnienia atmosferycznego, występowania wiatru, jego kierunku i siły, występowanie innych zjawisk atmosferycznych np. frontów atmosferycznych) 1.kształtuje umiejętności interpretacji pogody na podstawie map synoptycznych 1.wie jak odczytać mapę synoptyczną, 1.wie jak prognozować pogodę na podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych 1.właściwie interpretuje informacje zawarte w mach synoptycznych</p>	<p>atmosferycznych np. frontów atmosferycznych) 1.kształtuje umiejętności interpretacji pogody na podstawie map synoptycznych 2. wyszukuje mapy synoptyczne różnych obszarów 3. utrwała umiejętności analizy mapy synoptycznej 1.wie jak odczytać mapę synoptyczną, 1.wie jak prognozować pogodę na podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych 1.właściwie interpretuje informacje zawarte w mach synoptycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • analizując kierunki poziomych ruchów mas powietrza z uwzględnieniem wpływu siły Coriolisa na kierunek tego ruchu • przewidując, która masa powietrza będzie kształtowała pogodę i w jaki sposób wpłynie na zachmurzenie i opady • przewidując zmiany ciśnienia atmosferycznego, i ich wpływ na siłę i kierunek wiatru • przewidując opady i stan zachmurzenia nieba <p>3. analizuje mapy synoptyczne 3. przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych; 1.kształtuje umiejętności interpretacji pogody na podstawie map synoptycznych 2. wyszukuje mapy synoptyczne różnych obszarów 1.wie jak odczytać mapę synoptyczną, 1.wie jak prognozować pogodę na podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych 1.właściwie interpretuje informacje zawarte w mach synoptycznych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przewidując zmiany ciśnienia atmosferycznego, i ich wpływ na siłę i kierunek wiatru • przewidując opady i stan zachmurzenia nieba <p>3. analizuje mapy synoptyczne 3.przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych; 3.prezentyuje prognozę pogody krótkoterminowej posługując się mapą synoptyczną pomiarami meteorologicznymi; 1.kształtuje umiejętności interpretacji pogody na podstawie map synoptycznych 2. wyszukuje mapy synoptyczne różnych obszarów 3. utrwała umiejętności analizy mapy synoptycznej 1.wie jak odczytać mapę synoptyczną, 1.wie jak prognozować pogodę na podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych 3.prognozuje pogodę dla danego obszaru ma podstawie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych 1.właściwie interpretuje informacje zawarte w mach synoptycznych 3. przygotowuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych 3. przygotowuje i prezentuje krótkoterminową prognozę pogody na podstawie mapy synoptycznej oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych</p>
--	---	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
12.	Zmiany klimatu w przeszłości geologicznej.	Uczeń wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian	Uczeń: 1.wie, że w przeszłości geologicznej występowały zmiany klimatyczne 1.wie co świadczy o zmianach klimatycznych z przeszłości, (niektóre typy skał budujące skorupę ziemską oraz kopalna flora i fauna np. złoża soli i gipsów, a także niektórych piaskowców to dowody na panujący wówczas klimat suchy. Pokłady węgla kamiennego -	Metoda aktywizująca debata sokratejska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym

	<p> klimatu na Ziemi.</p>	<p>gorący i wilgotny klimat. Osady polodowcowe -klimat zbliżonych do dziś panujących na Antarktydzie i Arktyce.)</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmian klimatycznych z przeszłości (na przykład: ruchy górotwórcze, przemieszczanie się biegunów ziemskich czy gwałtowne zjawiska o dużym zasięgu - wybuchy wulkanów lub uderzenia dużego meteorytu o powierzchnię ziemi.)</p> <p>1.wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych</p> <p>3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi</p> <p>3.charakteryzuje poszczególne przyczyny globalnych zmian klimatu na Ziemi</p>	<p>poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p> <p>Praca z tekstem źródłowym</p>
--	---------------------------	---	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: wykorzystanie ćwiczeń interaktywnych pt.: „Czym jest atmosfera?” - Ekran interaktywny przedstawiający charakterystykę atmosfery, jej skład chemiczny. Przedstawia także zmiany stężenia tlenu w atmosferze na przestrzeni milionów lat.

-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl

- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie, że w przeszłości geologicznej występowały zmiany klimatyczne</p> <p>1.wie co świadczy o zmianach klimatycznych z przeszłości, (niektóre typy skał budujące skorupę ziemską oraz kopalna flora i fauna np. złoża soli i gipsów, a także niektórych piaskowców to dowody na panujący wówczas klimat suchy. Pokłady</p>	<p>1.wie, że w przeszłości geologicznej występowały zmiany klimatyczne</p> <p>1.wie co świadczy o zmianach klimatycznych z przeszłości, (niektóre typy skał budujące skorupę ziemską oraz kopalna flora i fauna np. złoża soli i gipsów, a także niektórych piaskowców to dowody na panujący wówczas klimat suchy. Pokłady węgla kamiennego - gorący i wilgotny klimat. Osady polodowcowe -klimat zbliżonych do dziś panujących na Antarktydzie i Arktyce.)</p>	<p>1.wie, że w przeszłości geologicznej występowały zmiany klimatyczne</p> <p>1.wie co świadczy o zmianach klimatycznych z przeszłości, (niektóre typy skał budujące skorupę ziemską oraz kopalna flora i fauna np. złoża soli i gipsów, a także niektórych piaskowców to dowody na panujący wówczas klimat suchy. Pokłady węgla kamiennego - gorący i wilgotny klimat. Osady polodowcowe -klimat zbliżonych do dziś panujących na Antarktydzie i Arktyce.)</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmian klimatycznych z przeszłości</p>	<p>1.wie, że w przeszłości geologicznej występowały zmiany klimatyczne</p> <p>1.wie co świadczy o zmianach klimatycznych z przeszłości, (niektóre typy skał budujące skorupę ziemską oraz kopalna flora i fauna np. złoża soli i gipsów, a także niektórych piaskowców to dowody na panujący wówczas klimat suchy. Pokłady węgla kamiennego - gorący i wilgotny klimat. Osady polodowcowe -klimat zbliżonych do dziś panujących na Antarktydzie i Arktyce.)</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmian klimatycznych z przeszłości (na przykład: ruchy górotwórcze, przemieszczanie się biegunów ziemskich czy gwałtowne zjawiska o dużym zasięgu - wybuchy wulkanów lub uderzenia dużego meteorytu o</p>	<p>1.wie, że w przeszłości geologicznej występowały zmiany klimatyczne</p> <p>1.wie co świadczy o zmianach klimatycznych z przeszłości, (niektóre typy skał budujące skorupę ziemską oraz kopalna flora i fauna np. złoża soli i gipsów, a także niektórych piaskowców to dowody na panujący wówczas klimat suchy. Pokłady węgla kamiennego - gorący i wilgotny klimat. Osady polodowcowe -klimat zbliżonych do dziś panujących na Antarktydzie i Arktyce.)</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmian klimatycznych z przeszłości (na przykład: ruchy górotwórcze, przemieszczanie się biegunów ziemskich czy gwałtowne zjawiska o dużym zasięgu - wybuchy wulkanów lub uderzenia dużego meteorytu o powierzchnię ziemi.)</p> <p>1.wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych</p> <p>3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi</p>



węgla kamiennego - gorący i wilgotny klimat. Osady polodowcowe - klimat zbliżonych do dziś panujących na Antarktydzie i Arktyce.) 1.wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych	1.wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych 1. podaje przykłady a okresów ocieplenia i ochłodzenia 1. odczytuje mapy zlodowaceń	(na przykład: ruchy górotwórcze, przemieszczanie się biegunów ziemskich czy gwałtowne zjawiska o dużym zasięgu - wybuchy wulkanów lub uderzenia dużego meteorytu o powierzchnię ziemi.) 1.wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych 1. podaje przykłady a okresów ocieplenia i ochłodzenia 1. odczytuje mapy zlodowaceń	powierzchnię ziemi.) 1.wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych 3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi	3.charakteryzuje poszczególne przyczyny globalnych zmian klimatu na Ziemi
--	---	--	--	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
13	Wpływ cyklicznych ruchów Ziemi i aktywności Słońca na gwałtowne zmiany klimatu.	Uczeń wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi.	1 wie co to jest. zmiany mimośrodowej orbity Ziemi, 1 wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1 wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 3.wyjaśnia na czym polega wpływ cyklicznych ruchów Ziemi na gwałtowne zmiany klimatu (zmiany mimośrodowej orbity Ziemi, zmiany nachylenia osi Ziemi, precesja osi Ziemi, nachylenie orbity Ziemi, nutacja) 3. wyjaśnia na czym polega wpływ aktywności Słońca na zmiany klimatu 3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi będące wynikiem cyklicznych ruchów Ziemi i aktywności Słońca źródło: Prof. dr hab. Krzysztof Haman, czł. kor. PAN Instytut Geofizyki Uniwersytetu Warszawskiego Naturalne i antropogeniczne przyczyny zmian klimatu	Praca z atlasem, tekstem źródłowym Dyskusja, obserwacja, metody eksponujące Praca w grupach Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy

Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: ćwiczenia interaktywne pt.: „Precesja osi ziemskiej” Ekran interaktywny przedstawiający zjawisko precesji wywoływane przez siły grawitacyjne Księżyca i Słońca. Ekran zawiera informacje o zmieniających się najjaśniejszych gwiazdach na niebie.</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrod orbit Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbit Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrod orbit Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbit Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrod orbit Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbit Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 2. opisuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrod orbit Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbit Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 2. opisuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 3.wyjaśnia na czym polega wpływ cyklicznych ruchów Ziemi na gwałtowne zmiany klimatu (zmiany mimośrod orbit Ziemi, zmiany nachylenia osi Ziemi, precesja osi Ziemi, nutacja) 3. wyjaśnia na czym polega wpływ aktywności Słońca na zmiany klimatu (</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrod orbit Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbit Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 2. opisuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 3.wyjaśnia na czym polega wpływ cyklicznych ruchów Ziemi na gwałtowne zmiany klimatu (zmiany mimośrod orbit Ziemi, zmiany nachylenia osi Ziemi, precesja osi Ziemi, nutacja) 3. wyjaśnia na czym polega wpływ aktywności Słońca na zmiany klimatu 3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi będące wynikiem cyklicznych ruchów Ziemi i aktywności Słońca</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
14	Wpływ cyklicznych ruchów Ziemi i	Uczeń wyjaśnia na przykładach obserwowane	1.wie co to jest. zmiany mimośrod orbit Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym	Praca z podręcznikiem, atlasem Dyskusja, obserwacja, metody eksponujące



	aktywności Słońca na gwałtowne zmiany klimatu.	przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi.	<p>polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 3.wyjaśnia na czym polega wpływ cyklicznych ruchów Ziemi na gwałtowne zmiany klimatu (zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, zmiany nachylenia osi Ziemi, precesja osi Ziemi, nachylenie orbity Ziemi, nutacja) 3. wyjaśnia na czym polega wpływ aktywności Słońca na zmiany klimatu 3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi będące wynikiem cyklicznych ruchów Ziemi i aktywności Słońca</p> <p>źródło :Prof. dr hab. Krzysztof Haman, czł. kor. PAN Instytut Geofizyki Uniwersytetu Warszawskiego Naturalne i antropogeniczne przyczyny zmian klimatu</p>	Praca w grupach Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy
--	--	---	---	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 2. opisuje aktywność Słońca</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 2. opisuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 3.wyjaśnia na czym polega wpływ cyklicznych ruchów Ziemi na gwałtowne zmiany klimatu (zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, zmiany nachylenia osi Ziemi, precesja osi Ziemi, nachylenie orbity Ziemi, nutacja) 3. wyjaśnia na czym polega wpływ aktywności</p>	<p>1.wie co to jest. zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, 1.wie na czym polega zmiana nachylenia osi Ziemi, 1.wie na czym polega precesja osi Ziemi, 1. wykonuje schemat precesji 1.wie jaki wpływ na Zmiany klimatu ma nachylenie orbity Ziemi, 1.wie co to jest nutacja 1.analizuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 2. opisuje aktywność Słońca i jej wpływ na zmiany klimatu 3.wyjaśnia na czym polega wpływ cyklicznych ruchów Ziemi na gwałtowne zmiany klimatu (zmiany mimośrodowe orbity Ziemi, zmiany nachylenia osi Ziemi, precesja osi Ziemi, nachylenie orbity Ziemi, nutacja) 3. wyjaśnia na czym polega wpływ aktywności Słońca na zmiany klimatu 3. wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi będące</p>



	klimatu	i jej wpływ na zmiany klimatu	Słońca na zmiany klimatu (wynikiem cyklicznych ruchów Ziemi i aktywności Słońca
--	---------	-------------------------------	----------------------------	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągania celów
15	Wpływ działalność i człowieka na gwałtowne zmiany klimatu	Uczeń wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi.	<p>Uczeń:</p> <p>1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>3. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>1. wie co to jest cyrkulacja termohalinowa (polegającej na przepływie olbrzymich mas ciepłej i słonej wody z obszarów równikowych do wysokich szerokości geograficznych, a następnie w wyniku oddania ciepła opadanie schłodzonej i zasolonej wody i powrót jej do obszarów równikowych)</p> <p>3. wyjaśnia na czym polega globalne zagrożenie wynikające z możliwości spowolnienie cyrkulacji termohalinowej (zmniejszanie ilości ciepła dostarczana do północnych części Atlantyku, zaś zwiększanie ilości ciepła w obszarach równikowych, zaburzenia klimatyczne w skali całego globu, ostrzejsze zimy, dużego zmniejszenia wilgotności gleb i bardziej intensywnych wiatrów w regionach, które aktualnie dostarczają znacznej ilości żywności w skali światowej.</p> <p>3. opisuje konsekwencje możliwych globalnych zmian wynikających z zaburzenia cyrkulacji termohalinowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> -spadku średniej rocznej temperatury o 5 stopni Fahrenheita (ok. 2,8°C) na terenach Azji i Północnej Ameryki i 6 stopni (ok. 3,3°C) w północnej Europie, -wzrostu średniej rocznej temperatury o 4 stopnie (ok. 2,2°C) w częściach Australii, Południowej Ameryki i południowej Afryki, - okresów suszy trwających przez większą część dekady w kluczowych regionach rolniczych i regionach zaopatrujących w wodę populacyjne centra ludności w Europie i północno-wschodniej Ameryce, -wzrostu intensywności zimowych burz i wiatrów, potęgujących gwałtowność zmian klimatycznych na Ziemi, -silniejszych wiatrów w zachodniej Europie i nad północnym Pacyfikiem. <p>1. wie, że zmiany klimatyczne dotyczyłyby całej Ziemi. w szczególności: w północno-zachodniej Europie klimat byłby zimniejszy oraz bardziej suchy i wietrzny – przypominający klimat Syberii.</p> <p>1. wie, że powyższe gwałtowne zmiany klimatyczne na świecie mogą zdestabilizować geopolityczną sytuację i doprowadzić do sporów a nawet wojen o ograniczone surowce, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żywność – z powodu ograniczenia możliwości produkcji na skalę światową. - Świeża woda – z powodu jej zmniejszonej jakości i dostępności w kluczowych regionach. - Energia – z powodu zakłóconego do niej dostępu. 	<p>Pogadanka, praca z atlasem, metoda problemowa (dedukcja)</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p> <p>Praca z tekstem źródłowym</p>

		<p>2. wie o ważności powyższego zagrożenia wie o zainteresowaniu instytucji wojskowej jaką jest Pentagon oraz o raporcie adresowanego do prezydenta USA.</p> <p>2. opisuje wpływ działalności człowieka na zmiany klimatu</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywa lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce – lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.) - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powodzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie. <p>3 wyjaśnia skutki dalszego wzrostu ocieplenia Ziemi w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - braki wody pitnej (w sytuacji wzrostu średniej temperatury na Ziemi o 2,5°C powyżej poziomu sprzed rewolucji przemysłowej; spowoduje to brak dostępu do czystej wody pitnej ponad połowie populacji, tj. 3,5–4,2 miliarda ludzi. Obecnie wody pitnej brakuje dla ok. 1,1 miliarda ludzi) - wzrost poziomu głodu na świecie przy wzroście temperatury o 2,5°C; (zagrożonych głodem będzie przypuszczalnie następne 50 milionów ludzi, poza 850 milionami, które już dzisiaj cierpią z powodu chronicznego głodu,) - rozprzestrzenianie się zakaźnych chorób, które w wyższej niż obecnie temperaturze umożliwią owadom (np. komarom) rozniesienie takich chorób, jak np. malaria w nowe rejony, - wymarcia licznych gatunków roślin i zwierząt, które nie będą w stanie przystosować się do przesuniętych granic 	
--	--	--	--

		<p>ekosystemów. (Ocieplenie może doprowadzić do wyginięcia nawet jednej trzeciej gatunków na Ziemi do roku 2050, szczególnie żyjących obecnie w warunkach polarnych zwierząt takich jak niedźwiedzie polarne, foki, morsy i pingwiny.)⁷</p> <p>źródło : Prof. dr hab. Krzysztof Haman, czł. kor. PAN Instytut Geofizyki Uniwersytetu Warszawskiego Naturalne i antropogeniczne przyczyny zmian klimatu <i>dr hab. inż. Wojciech W. FELUCH, prof. SGSP</i> Cykliczne przyczyny zagrożeń gwałtownymi zmianami klimatu</p>	
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:
- ćwiczenia interaktywne pt.: „Warstwa ozonowa” Ekran interaktywny przedstawiający charakterystykę warstwy ozonowej. Na ekranie zamieszczone zostały definicje ozonu i promieniowania UV.
- ćwiczenia interaktywne pt. „Znaczenie atmosfery” Ekran interaktywny przedstawiający znaczenie atmosfery dla życia na Ziemi. Przybliży problem efektu cieplarnianego oraz skutki globalnego ocieplenia.
- lekcja interaktywna pt.: „Zanieczyszczenie powietrza” Lekcja interaktywna przedstawiająca podstawowe źródła i rodzaje zanieczyszczeń, jakie przedostają się do atmosfery. Omówiono znaczenie powietrza dla życia na naszej planecie. Scharakteryzowano globalne zjawiska, które powstały w wyniku nadmiernej zanieczyszczenia atmosfery. Ukazano, jak szkodliwe substancje zawarte w powietrzu wpływają na ludzki organizm. Zaprezentowano sposoby przeciwdziałania nadmiernej emisji zanieczyszczeń do atmosfery w skali lokalnej i globalnej.
- film „Dziura ozonowa” Pokaz prezentuje zdjęcia maszyn, fabryk i produktów przyczyniających się do powstawania dziury ozonowej.
- tablica poglądowa pt.: „Efekt cieplarniany” schemat przedstawia mechanizm powstawania efektu cieplarnianego. Schemat można wykorzystać podczas omawiania zagadnień związanych z ocieplaniem się klimatu.
- Animacja pt. „Skutki globalnego ocieplenia” prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu.
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
- wykorzystanie zasobów strony: www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. wymienia przyczyny antropologiczne zmian klimatu na Ziemi 1. wie co to jest cyrkulacja termohalinowa (polegającej na przepływie olbrzymich mas ciepłej i słonej wody z obszarów równikowych do wysokich szerokości	1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) 1. wie co to jest	1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) 3. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych	1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) 3. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)	1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) 3. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)

⁷ Haman K. *Naturalne i antropogeniczne przyczyny zmian klimatu* Warszawa

<p>geograficznych, a następnie w wyniku oddania ciepła opadanie schłodzonej i zasolonej wody i powrót jej do obszarów równikowych)</p> <p>1. wie, że zmiany klimatyczne dotyczyłyby całej Ziemi. w szczególności: w północno-zachodniej Europie klimat byłby zimniejszy oraz bardziej suchy i wietrzny – przypominający klimat Syberii.</p> <p>1.wie, że powyższe gwałtowne zmiany klimatyczne na świecie mogą zdestabilizować geopolityczną sytuację i doprowadzić do sporów a nawet wojen o ograniczone surowce, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żywność – z powodu ograniczenia możliwości produkcji na skalę światową. - Świeża woda – z powodu jej zmniejszonej jakości i dostępności w kluczowych regionach. 	<p>cyrkulacja termohalinowa (polegającej na przepływie olbrzymich mas ciepłej i słonej wody z obszarów równikowych do wysokich szerokości geograficznych, a następnie w wyniku oddania ciepła opadanie schłodzonej i zasolonej wody i powrót jej do obszarów równikowych)</p> <p>1. wie, że zmiany klimatyczne dotyczyłyby całej Ziemi. w szczególności: w północno-zachodniej Europie klimat byłby zimniejszy oraz bardziej suchy i wietrzny – przypominający klimat Syberii.</p> <p>1.wie, że powyższe gwałtowne zmiany klimatyczne na świecie mogą zdestabilizować geopolityczną sytuację i doprowadzić do sporów a nawet wojen o ograniczone surowce, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żywność – z powodu ograniczenia możliwości produkcji na skalę światową. 	<p>antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej-efekt cieplarniany)</p> <p>1.wie co to jest cyrkulacja termohalinowa (polegającej na przepływie olbrzymich mas ciepłej i słonej wody z obszarów równikowych do wysokich szerokości geograficznych, a następnie w wyniku oddania ciepła opadanie schłodzonej i zasolonej wody i powrót jej do obszarów równikowych)</p> <p>1. wie, że zmiany klimatyczne dotyczyłyby całej Ziemi. w szczególności: w północno-zachodniej Europie klimat byłby zimniejszy oraz bardziej suchy i wietrzny – przypominający klimat Syberii.</p> <p>1.wie, że powyższe gwałtowne zmiany klimatyczne na świecie mogą zdestabilizować geopolityczną sytuację i doprowadzić do sporów a nawet wojen o ograniczone surowce, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żywność – z powodu 	<p>1.wie co to jest cyrkulacja termohalinowa (polegającej na przepływie olbrzymich mas ciepłej i słonej wody z obszarów równikowych do wysokich szerokości geograficznych, a następnie w wyniku oddania ciepła opadanie schłodzonej i zasolonej wody i powrót jej do obszarów równikowych)</p> <p>3.wyjaśnia na czym polega globalne zagrożenie wynikające z możliwości spowolnienia cyrkulacji termohalinowej (zmniejszanie ilości ciepła dostarczana do północnych części Atlantyku, zaś zwiększanie ilości ciepła w obszarach równikowych, zaburzenia klimatyczne w skali całego globu, ostrzejsze zimy, dużego zmniejszenia wilgotności gleb i bardziej intensywne wiatrów w regionach, które aktualnie dostarczają znacznej ilości żywności w skali światowej.</p> <p>3.opisuje konsekwencje możliwych globalnych zmian wynikających z zaburzenia cyrkulacji termohalinowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> -spadku średniej rocznej temperatury o 5 stopni Fahrenheita (ok. 2,8°C) na terenach Azji i Północnej Ameryki i 6 stopni (ok. 3,3°C) w północnej Europie, - wzrostu średniej rocznej temperatury o 4 stopnie (ok. 2,2°C) w częściach Australii, Południowej Ameryki i południowej Afryki, - okresów suszy trwających przez większą część dekady w kluczowych regionach rolniczych i regionach zaopatrujących w wodę populacyjne centra ludności w Europie i północno-wschodniej Ameryce, -wzrostu intensywności zimowych burz i 	<p>1.wie co to jest cyrkulacja termohalinowa (polegającej na przepływie olbrzymich mas ciepłej i słonej wody z obszarów równikowych do wysokich szerokości geograficznych, a następnie w wyniku oddania ciepła opadanie schłodzonej i zasolonej wody i powrót jej do obszarów równikowych)</p> <p>3.wyjaśnia na czym polega globalne zagrożenie wynikające z możliwości spowolnienia cyrkulacji termohalinowej (zmniejszanie ilości ciepła dostarczana do północnych części Atlantyku, zaś zwiększanie ilości ciepła w obszarach równikowych, zaburzenia klimatyczne w skali całego globu, ostrzejsze zimy, dużego zmniejszenia wilgotności gleb i bardziej intensywne wiatrów w regionach, które aktualnie dostarczają znacznej ilości żywności w skali światowej.</p> <p>3.opisuje konsekwencje możliwych globalnych zmian wynikających z zaburzenia cyrkulacji termohalinowej:</p> <ul style="list-style-type: none"> -spadku średniej rocznej temperatury o 5 stopni Fahrenheita (ok. 2,8°C) na terenach Azji i Północnej Ameryki i 6 stopni (ok. 3,3°C) w północnej Europie, -wzrostu średniej rocznej temperatury o 4 stopnie (ok. 2,2°C) w częściach Australii, Południowej Ameryki i południowej Afryki, - okresów suszy trwających przez większą część dekady w kluczowych regionach rolniczych i regionach zaopatrujących w wodę populacyjne centra ludności w Europie i północno-wschodniej Ameryce, -wzrostu intensywności zimowych burz i wiatrów, potęgujących gwałtowność zmian klimatycznych na Ziemi, -silniejszych wiatrów w zachodniej Europie i nad północnym Pacyfikiem. <p>1. wie, że zmiany klimatyczne dotyczyłyby całej Ziemi. w szczególności: w północno-zachodniej</p>
--	--	---	---	---

<p>- Energia – z powodu zakłóconego do niej dostępu.</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu 	<p>-Świeża woda – z powodu jej zmniejszonej jakości i dostępności w kluczowych regionach.</p> <p>- Energia – z powodu zakłóconego do niej dostępu.</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 	<p>ograniczenia możliwości produkcji na skalę światową.</p> <p>-Świeża woda – z powodu jej zmniejszonej jakości i dostępności w kluczowych regionach.</p> <p>- Energia – z powodu zakłóconego do niej dostępu.</p> <p>2. wie o ważności powyższego zagrożenia wie o zainteresowaniu instytucji wojskowej jaką jest Pentagon oraz o raporcie adresowanego do prezydenta USA.</p> <p>2.opisuje wpływ działalności człowieka na zamiany klimatu</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% 	<p>wiatrów, potęgających gwałtowność zmian klimatycznych na Ziemi,</p> <p>-silniejszych wiatrów w zachodniej Europie i nad północnym Pacyfikiem.</p> <p>1. wie, że zmiany klimatyczne dotyczyłyby całej Ziemi. w szczególności: w północno-zachodniej Europie klimat byłby zimniejszy oraz bardziej suchy i wietrzny – przypominający klimat Syberii.</p> <p>1. wie, że powyższe gwałtowne zmiany klimatyczne na świecie mogą zdestabilizować geopolityczną sytuację i doprowadzić do sporów a nawet wojen o ograniczone surowce, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żywność – z powodu ograniczenia możliwości produkcji na skalę światową. -Świeża woda – z powodu jej zmniejszonej jakości i dostępności w kluczowych regionach. - Energia – z powodu zakłóconego do niej dostępu. <p>2. wie o ważności powyższego zagrożenia wie o zainteresowaniu instytucji wojskowej jaką jest Pentagon oraz o raporcie adresowanego do prezydenta USA.</p> <p>2.opisuje wpływ działalności człowieka na zamiany klimatu</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, 	<p>Europie klimat byłby zimniejszy oraz bardziej suchy i wietrzny – przypominający klimat Syberii.</p> <p>1. wie, że powyższe gwałtowne zmiany klimatyczne na świecie mogą zdestabilizować geopolityczną sytuację i doprowadzić do sporów a nawet wojen o ograniczone surowce, takie jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Żywność – z powodu ograniczenia możliwości produkcji na skalę światową. -Świeża woda – z powodu jej zmniejszonej jakości i dostępności w kluczowych regionach. - Energia – z powodu zakłóconego do niej dostępu. <p>2. wie o ważności powyższego zagrożenia wie o zainteresowaniu instytucji wojskowej jaką jest Pentagon oraz o raporcie adresowanego do prezydenta USA.</p> <p>2.opisuje wpływ działalności człowieka na zamiany klimatu</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym
---	--	--	--	--

<p>mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z</p>	<p>2050 roku większość tych lodowców zniknie.</p> <p>- wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie</p>	<p>w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.)</p> <p>- kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce – lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 2050 roku większość tych lodowców zniknie.</p> <p>- wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając</p>	<p>a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.)</p> <p>- kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce – lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 2050 roku większość tych lodowców zniknie.</p> <p>- wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p>	<p>trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p> <p>3 wyjaśnia skutki dalszego wzrostu ocieplenia Ziemi w szczególności:</p> <p>-braki wody pitnej (w sytuacji wzrostu średniej temperatury na Ziemi o 2,5°C powyżej poziomu sprzed rewolucji przemysłowej; spowoduje to brak dostępu do czystej wody pitnej ponad połowie populacji, tj. 3,5–4,2 miliarda ludzi. Obecnie wody pitnej brakuje dla ok. 1,1 miliarda ludzi)</p> <p>– wzrost poziomu głodu na świecie przy wzroście temperatury o 2,5°C; (zagrożonych głodem będzie przypuszczalnie następne 50 milionów ludzi, poza 850 milionami, które już dzisiaj cierpią z powodu chronicznego głodu.)</p>
---	--	--	---	--

<p>pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p>	<p>wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p>	<p>tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powodzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p>	<p>3 wyjaśnia skutki dalszego wzrostu ocieplenia Ziemi w szczególności:</p> <p>-braki wody pitnej (w sytuacji wzrostu średniej temperatury na Ziemi o 2,5°C powyżej poziomu sprzed rewolucji przemysłowej; spowoduje to brak dostępu do czystej wody pitnej ponad połowie populacji, tj. 3,5–4,2 miliarda ludzi. Obecnie wody pitnej brakuje dla ok. 1,1 miliarda ludzi)</p> <p>– wzrost poziomu głodu na świecie przy wzroście temperatury o 2,5°C; (zagrożonych głodem będzie przypuszczalnie następne 50 milionów ludzi, poza 850 milionami, które już dzisiaj cierpią z powodu chronicznego głodu,)</p> <p>– rozprzestrzenianie się zakaźnych chorób, które w wyższej niż obecnie temperaturze umożliwią owadom (np. komarom) rozniesienie takich chorób, jak np. malaria w nowe rejony,</p> <p>– wymarcia licznych gatunków roślin i zwierząt, które nie będą w stanie przystosować się do przesuniętych granic ekosystemów. (Ocieplenie może doprowadzić do wyginięcia nawet jednej trzeciej gatunków na Ziemi do roku 2050, szczególnie żyjących obecnie w warunkach polarnych zwierząt takich jak niedźwiedzie polarne, foki, morsy i pingwiny.)</p>	<p>– rozprzestrzenianie się zakaźnych chorób, które w wyższej niż obecnie temperaturze umożliwią owadom (np. komarom) rozniesienie takich chorób, jak np. malaria w nowe rejony,</p> <p>– wymarcia licznych gatunków roślin i zwierząt, które nie będą w stanie przystosować się do przesuniętych granic ekosystemów. (Ocieplenie może doprowadzić do wyginięcia nawet jednej trzeciej gatunków na Ziemi do roku 2050, szczególnie żyjących obecnie w warunkach polarnych zwierząt takich jak niedźwiedzie polarne, foki, morsy i pingwiny.)</p> <p>- wyjaśnia na przykładach obserwowane przyczyny i skutki globalnych zmian klimatu na Ziemi na skutek działalności człowieka</p>
--	--	--	--	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i	Procedury osiągania
-----	-------------	---------------------------	---	---------------------



		zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
16	Utrwalenie wiedzy i umiejętności z działu sfery Ziemi – atmosfera	<p>Uczeń prezentuje wiedzę i umiejętności w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dostrzegania prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki, człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda gospodarka wykorzystując wiedzę z zakresu atmosfery -Uczeń wskazuje i analizuje prawidłowości i zależności wynikające z funkcjonowania atmosfery oraz możliwości poznawczych człowieka, wskazując znaczenie rosnącej roli człowieka i jego działań w środowisku geograficznym w różnych skalach (lokalnej, regionalnej i globalnej) korzystając z różnych źródeł wiedzy geograficznej -prezentuje umiejętności i wiadomości na forum klasy 	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.zna zasady przygotowania prezentacji(czas, ilość slajdów, zasady prezentacji), 2.zna kryteria oceny koleżeńskiej, 2.potrafi prezentować przygotowane prace, 2.potrafi odpowiadać na pytania kolegów, <p>-przygotowuje prezentacje multimedialną z zakresu wiadomości i umiejętności -Sfery Ziemi – atmosfera:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Związku cyrkulacji powietrza z ciśnieniem atmosferycznym i prądami konwekcyjnymi • Cyrkulacji powietrza na kuli Ziemskiej • Geneza i znaczenie wiatrów • Charakterystyka stref klimatycznych i ich zasięg <p>-Zastosowanie map synoptycznych oraz obserwacji i pomiarów meteorologicznych do prognozowania pogody</p> <ul style="list-style-type: none"> • Zmiany klimatu w przeszłości geologicznej • Wpływ cyklicznych ruchów Ziemi i aktywności Słońca na gwałtowne zmiany klimatu. <ul style="list-style-type: none"> • Wpływ działalności człowieka na gwałtowne zmiany klimatu 	<p>Praca w grupach</p> <p>Prezentacja grup</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Dyskusja panelowa- metody aktywizujące</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>
17	Sfery Ziemi – atmosfera- test wiedzy i umiejętności		test wiedzy i umiejętności z zakresu działu III	

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym					
Dział IV Sfery Ziemi – hydrosfera					
Poziomy osiągnięć uczniów					
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny					
L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczególne cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
Dział III Sfery Ziemi – atmosfera					
1.	Charakterystyka cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych	Uczeń omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych;	<p>Uczeń</p> <p>1.omawia budowę cząsteczki wody i jej konsekwencje (zmiany stanu skupienia, właściwości termiczne wody)</p> <p>1. uzasadnia dlaczego woda krąży w obrębie hydrosfery</p> <p>1.wiec co to jest cykl hydrologiczny,</p> <p>1.wymienia elementy cyklu hydrologicznego</p> <p>2.opisuje związek przyczynowo skutkowy występujący między właściwościami wody, cyklem hydrologicznym a działalnością Słońca,</p> <p>1. wie, że obieg odbywa się dzięki energii słonecznej-procesy wywoływane przez nią to:</p> <p>-parowanie</p> <p>stan ciekły)∅-kondensacja(stan gazowy</p> <p>stan stały)∅-zamarzanie(stan ciekły</p> <p>stan ciekły)∅-topnienie(stan stały</p> <p>stan gazowy)∅-sublimacja(stan stały</p> <p>1.zna pojęcia za pomocą których można opisać cykl hydrologiczny(parowanie, transpiracja, kondensacja, transport wilgoci, opad, spływ powierzchniowy, spływ podziemny, infiltracja, respiracja, bilans wodny, bilans ujemny, bilans dodatni, retencja)</p> <p>2.wyjaśnia między jakimi sferami odbywa się cykl hydrologiczny (litosfera-atmosferze takie jak: parowanie, kondensacja, opady, transport wilgoci, biosferze: pobieranie wody i jej oddawanie w procesie oddychania, czyli transpiracji, jak i w litosferze: wsiąkanie, spływ podziemny i powierzchniowy),</p> <p>2.wyjasnia różnicę między małym a dużym obiegiem wody w przyrodzie</p> <p>3.omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych (dla obszarów o ujemnym bilansie wodnym, dla obszarów o</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapą.</p> <p>Punktem wyjścia jest prezentacja multimedialna i wykład inicjujący</p> <p>Następnie wykorzystując metodę seminarium rozpoczyna się czynne uczestnictwo uczniów polegające na wymianie argumentów, pomysłów, zadawanie pytań i odpowiedzi, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Uczniowie samodzielnie opracowują część zagadnień po zapoznaniu się z animacją pt. „Obieg wody w przyrodzie” i schematem pt. „Bilans wodny”, szukają rozwiązań.</p> <p>Przedstawiają swoje opracowania w postaci konkluzji poddawanych dyskusji.</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków.</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem, samoocenę i ocenę koleżeńską</p> <p>Rola prowadzącego – animator, kontrolujący postęp, dbający o to aby dyskusja nie odbiegała od tematu, mieściła się w ramach czasowych .</p>	<p>- Animacja pt. „Obieg wody w przyrodzie”</p> <p>Zasoby hydrosfery, przyczyny obiegu wody, procesy tworzące obieg, obieg duży i mały.</p> <p>lub</p> <p>- Schemat pt. „Bilans wodny” przedstawia elementy bilansu wodnego oraz matematyczną relację, jaka między nimi zachodzi. Materiał warto wykorzystać podczas omawiania zagadnień z hydrologii.</p>

		<p>dodatnim bilansie wodnym)</p> <ol style="list-style-type: none"> zna i posługuje się pojęciem bilans wodny obszarów lądowych omawia bilans wodnych obszarów lądowych(wyjaśnia sytuacje z bilansem ujemnym , dodatnim , stan równowagi prezentuje na mapie obszary o dodatnim i ujemnym bilansie wodnym wyjaśnia przyczyny różnic bilansu wodnego na ziemi 	<p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	
--	--	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>- wiec co to jest cykl hydrologiczny</p> <p>-wymienia elementy cyklu hydrologicznego</p> <p>- zna i posługuje się pojęciem bilans wodny obszarów lądowych</p> <p>- omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych</p>	<p>-zna pojęcia za pomocą których można opisać cykl hydrologiczny(parowanie, transpiracja, kondensacja, transport wilgoci, opad, spływ powierzchniowy, spływ podziemny, infiltracja, respiracja, bilans wodny, bilans ujemny, bilans dodatni, retencja)</p> <p>-omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych</p>	<p>-opisuje związek przyczynowo skutkowy występujący między właściwościami wody, cyklem hydrologicznym a działalnością Słońca,</p> <p>-omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych</p>	<p>-wyjaśnia między jakimi sferami odbywa się cykl hydrologiczny (litosfera-atmosferze takie jak: parowanie, kondensacja, opady, transport wilgoci, biosferze: pobieranie wody i jej oddawanie w procesie oddychania, czyli transpiracji, jak i w litosferze: wsiąkanie, spływ podziemny i powierzchniowy),</p> <p>-wyjaśnia różnicę między małym a dużym obiegiem wody w przyrodzie</p> <p>-omawia bilans wodnych obszarów lądowych(wyjaśnia sytuacje z bilansem ujemnym , dodatnim , stan równowagi</p> <p>-prezentuje na mapie obszary o dodatnim i</p> <p>-omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych</p>	<p>-omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych (dla obszarów o ujemnym bilansie wodnym, dla obszarów o dodatnim bilansie wodnym)</p> <p>-wyjaśnia przyczyny różnic bilansu wodnego na ziemi</p> <p>- omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych</p>

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów:	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć metody sprawdzania osiągnięć ucznia	Wykorzystanie platformy Scholaris
2.	Zasoby wodne oceanów i lądów	Uczeń opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach i na lądach (jeziora, rzeki, lodowce, wody podziemne);	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> zna pojęcie zasoby wodne wymienia elementy z których składają się zasoby wodne na Ziemi podaje genezę zasobów wodnych na Ziemi wskazuje znaczenie zasobów wodnych na Ziemi dla rozwoju życia na Ziemi wyjaśnia zróżnicowanie przestrzenne wszechoceanu na Ziemi klasyfikuje typy mórz na Ziemi określa cechy wód morskich (zasolenie i temperaturę) wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem temperatury powierzchniowych wód morskich a położeniem geograficznym wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem 	<p>Zajęcia prowadzone metodą ćwiczeń przedmiotowych z wykorzystaniem mapy fizycznej świata i kontynentów</p> <p>Osią zajęć jest prezentacja zasobów wodnych mórz i oceanów oraz lądów.</p> <p>Dyskusja na temat występowania zasobów wód w oceanach i na lądach</p>	<p>- Schemat pt. „Zasoby hydrosfery” przedstawia, w jakiej postaci woda występuje w przyrodzie.</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>



		<p>temperatury w głębi wód oceanicznych a szerokością geograficzną</p> <p>2. wyjasnia związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem zasolenia wód morskich a położeniem geograficznym</p> <p>1. wymienia zasoby wodne na lądach</p> <p>3. opisuje występowanie jezior, na Ziemi</p> <p>2. analizuje zróżnicowanie przestrzenne występowania jezior na Ziemi</p> <p>2. wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem środowiska naturalnego a występowaniem jezior na Ziemi</p> <p>2. opisuje występowanie rzek na Ziemi oraz ich zróżnicowanie przestrzenne</p> <p>2. opisuje występowanie lodowców na Ziemi oraz ich zróżnicowanie przestrzenne</p> <p>2. opisuje występowanie wód podziemnych na Ziemi oraz ich zróżnicowanie przestrzenne</p> <p>2. analizuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem klimatu na Ziemi a typami rzek,</p> <p>3. ocenia związek przyczynowo skutkowy między zasobami wody na Ziemi a działalnością człowieka,</p> <p>2. wykrywa związek przyczynowo skutkowy między zasobami wody na Ziemi a warunkami środowiska przyrodniczego</p> <p>1. wskazuje na mapie największe rzeki i jeziora na poszczególnych kontynentach, lodowce i lądolody oraz wody podziemnych</p> <p>1. opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach</p>	<p>Ćwiczenia przedmiotowe to metoda praktyczna ułatwiająca bezpośrednie poznanie zagadnienia. Ćwiczenia przedmiotowe pozwalają na wykorzystanie posiadanej wiedzy i doświadczenia</p> <p>Praca w grupach z mapą</p> <p>Dyskusja z zastosowaniem technik aktywizujących - zadawanie pytań. Analiza i interpretacja schematu – wizualizacja. Ocena koleżeńska i samoocena. Mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	
--	--	---	---	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>- zna i posługuje się pojęciem zasoby wodne</p> <p>- posługuje się mapą fizyczną świata w lokalizowaniu mórz</p> <p>- wymienia zasoby wodne lądów</p> <p>- wskazuje na mapie największe rzeki i jeziora na poszczególnych kontynentach</p> <p>- opisuje występowanie i</p>	<p>- podaje genezę zasobów wodnych na ziemi</p> <p>- klasyfikuje typy mórz na Ziemi</p> <p>- określa cechy wód morskich (zasolenie i temperaturę)</p> <p>- wskazuje na mapach obszary występowania lodowców i lądolodów</p> <p>- wskazuje na mapach obszary występowania wód podziemnych</p>	<p>- opisuje elementy z których składają się zasoby wodne na Ziemi</p> <p>- potrafi pokreślić typ dowolnego zbiornika morskiego</p> <p>- analizuje zróżnicowanie przestrzenne występowania jezior na ziemi</p> <p>- opisuje występowanie rzek na Ziemi oraz ich zróżnicowanie przestrzenne</p> <p>- opisuje występowanie lodowców na Ziemi oraz ich zróżnicowanie przestrzenne</p> <p>- opisuje występowanie wód podziemnych na Ziemi oraz ich</p>	<p>- wskazuje znaczenie zasobów wodnych na ziemi dla rozwoju życia na Ziemi</p> <p>- wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem temperatury w głębi wód oceanicznych a szerokością geograficzną</p> <p>- wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem temperatury w głębi wód oceanicznych a szerokością geograficzną</p> <p>- wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem środowiska naturalnego a występowaniem jezior na Ziemi</p> <p>- opisuje występowanie wód podziemnych na Ziemi oraz ich zróżnicowanie przestrzenne</p>	<p>- wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem temperatury powierzchniowych wód morskich a położeniem geograficznym</p> <p>- opisuje występowanie jezior, na Ziemi</p> <p>- ocenia związek przyczynowo skutkowy między zasobami wody na Ziemi a działalnością</p>



zasoby wód w oceanach	-opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach	zróżnicowanie przestrzenne -opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach	- wykrywa związek przyczynowo skutkowy między zasobami wody na Ziemi a warunkami środowiska przyrodniczego -opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach	człowieka -opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach
-----------------------	---	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
3.	Charakterystyka sieci rzecznych na poszczególnych kontynentach	Uczeń charakteryzuje sieć rzeczną na poszczególnych kontynentach	Uczeń: 1.charakteryzuje sieć rzeczną na poszczególnych kontynentach 1.podaje elementy sieci rzecznej 1.wymienia systemy rzek głównych na poszczególnych kontynentach, 2.analizuje zróżnicowanie przestrzenne zlewk i dorzeczy na poszczególnych kontynentach 2.wykreśla działy wodne głównych rzek na poszczególnych kontynentach 2.przedstawia zależność między siecią rzeczną na danym kontynencie a warunkami przyrodniczymi (klimatem , budową geologiczną) z uwzględnieniem odpowiedniej terminologii	Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Ćwiczenia z mapą. Burza mózgów Wizualizacja Praca w parach Ocena koleżeńska, samoocena Prezentacja multimedialna połączona z ćwiczeniami praktycznymi i metaplanem Zastosowanie technik aktywizujących – burza mózgów. Analiza i interpretacja map. Stawianie i weryfikowanie hipotez. Ocena koleżeńska i samoocena. Mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty prac	-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl -wykorzystanie map ze strony Scholaris

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
- podaje elementy sieci rzecznej -charakteryzuje sieć rzeczną na poszczególnych kontynentach w sposób ogólny	- wymienia systemy rzek głównych na poszczególnych kontynentach - charakteryzuje sieć rzeczną na	- analizuje zróżnicowanie przestrzenne zlewk i dorzeczy na poszczególnych kontynentach - wykreśla działy wodne głównych rzek na poszczególnych kontynentach -charakteryzuje sieć rzeczną na	- przedstawia zależność między siecią rzeczną na danym kontynencie a warunkami przyrodniczymi (klimatem , budową geologiczną) z uwzględnieniem odpowiedniej terminologii	- przedstawia zależność między siecią rzeczną na danym kontynencie a warunkami przyrodniczymi (klimatem , budową geologiczną) z uwzględnieniem odpowiedniej terminologii

	poszczególnych kontynentach	poszczególnych kontynentach	- charakteryzuje sieć rzeczną na poszczególnych kontynentach	-charakteryzuje sieć rzeczną na poszczególnych kontynentach
--	-----------------------------	-----------------------------	--	---

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. zajęciach uczniów:	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć	Wykorzystanie platformy Scholaris
4.	Rozpoznawanie i charakterystyka ustrojów rzeczne na Ziemi	Uczeń rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek;	Uczeń: 1.rozumie znaczenie pojęcia ustrój rzeczny 2. wymienia sposoby zasilania rzek w wodę 1.rozpoznaje ustroje rzek na poszczególnych kontynentach 3.opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek 2.analizuje wykresy wielkości przepływów wody w rzekach w poszczególnych miesiącach 3. rozpoznaje ustroje rzeczne poszczególnych rzek na podstawie wykresów wielkości przepływów 3.wyjaśnia związki przyczynowo skutkowe między rodzajem ustrojów rzecznych a położeniem geograficznym, klimatem, budowa geologiczną 3. konstruuje wykresy wielkości przepływów wody w rzekach w poszczególnych miesiącach w oparciu o dane	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi. Ćwiczenia praktyczne w rozpoznawaniu rodzajów ustrojów na podstawie danych: wielkości przepływów w poszczególnych miesiącach, (interpretacja danych statystycznych) Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków. Motywowanie przez zainteresowanie tematem, Zastosowanie technik aktywizujących. Analiza i interpretacja danych. Stawianie i weryfikowanie hipotez. Ocena koleżeńska i samoocena. Mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy	-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl / -wykorzystanie map ze strony Scholaris

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
- rozumie znaczenie pojęcia ustrój rzeczny -rozpoznaje ustroje rzek na poszczególnych kontynentach	- rozumie znaczenie pojęcia ustrój rzeczny - wymienia sposoby zasilania rzek w wodę -rozpoznaje ustroje rzek na	- rozumie znaczenie pojęcia ustrój rzeczny - wymienia sposoby zasilania rzek w wodę - rozpoznaje ustroje rzek na poszczególnych kontynentach - analizuje wykresy wielkości przepływów wody w rzekach w	- rozpoznaje ustroje rzek na poszczególnych kontynentach - analizuje wykresy wielkości przepływów wody w rzekach w poszczególnych miesiącach - opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek - rozpoznaje ustroje rzeczne poszczególnych	- opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek - rozpoznaje ustroje rzeczne poszczególnych rzek na podstawie wykresów wielkości przepływów -wyjaśnia związki przyczynowo skutkowe między rodzajem ustrojów rzecznych a położeniem geograficznym, klimatem, budowa geologiczną -rozpoznaje ustroje rzek na poszczególnych kontynentach



	poszczególnych kontynentach	poszczególnych miesiącach -rozpoznaje ustroje rzek na poszczególnych kontynentach	rzek na podstawie wykresów wielkości przepływów	
--	-----------------------------	--	---	--

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
5.	Charakterystyka typów genetycznych jezior na poszczególnych kontynentach	Uczeń charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych kontynentach	Uczeń: 1.wymienia typy genetyczne jezior występujące na Ziemi 1.wskazuje na mapach kontynentów największe zbiorniki jeziorne i rozpoznaj ich genezę 1.charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych kontynentach 3. wyjaśnia związek przyczynowy między batymetrią jeziora a ich genezą 2.wskazuje na mapach kontynentów największe zbiorniki jeziorne określając ich genezę 2.określa genezę jezior w skali lokalnej, najbliższego otoczenia regionu 3.rozpoznaje typy jezior na z różnych kontynentów na slajdach, opisuje ich genezę	Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Prezentacja multimedialna. Ćwiczenia z mapą. Analiza batymetrii jezior Wizualizacja zdjęcia jezior z poszczególnych kontynentów Praca w grupach Ocena koleżeńska, samoocena Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie przez zainteresowanie tematem. Stawianie i weryfikowanie hipotez. Analiza i interpretacja map i slajdów. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy	-wykorzystanie prezentacji pt. „Typy genetyczne jezior”. W prezentacji tej przedstawiona została definicja jeziora oraz typy genetyczne jezior wraz ze zdjęciami satelitarnymi. - wykorzystanie tablicy poglądowej pt. „Klasyfikacja jezior ze względu na rozwój życia organicznego”. Schemat przedstawia klasyfikację jezior ze względu na odbywający się w nich rozwój życia organicznego. Schemat przedstawia również warunki charakterystyczne dla każdego stadium rozwoju jeziora oraz miejsca występowania tych jezior. Materiał warto wykorzystać podczas omawiania zagadnień z hydrologii. - wykorzystanie tablicy poglądowej pt. „Klasyfikacja jezior ze względu na sposób ich powstawania „ Schemat przedstawia klasyfikację jezior ze względu na sposób powstawania ich mis jeziornych. - wykorzystanie kolejnej tablicy poglądowej „Podział jezior polodowcowych „ Tablica prezentująca podział jezior polodowcowych. Może być pomocna w czasie lekcji na temat jezior bądź lodowców i form polodowcowych. - wykorzystanie tablicy poglądowej : „Podział jezior wulkanicznych, rzecznych i eolicznych „ Tablica przedstawiająca podział jezior wulkanicznych, rzecznych i eolicznych. Poprzez wizualizację podziału uczniowie mogą go łatwiej zapamiętać, a nauczyciel może posłużyć się tablicą podczas omawiania podziału jezior. - tablica poglądowa pt. „Typy genetyczne jezior”. Tablica przedstawiająca podział jezior ze względu na genezę.
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
- wymienia typy genetyczne jezior	- wymienia typy genetyczne jezior	- wymienia typy genetyczne jezior występujące na Ziemi	- wymienia typy genetyczne jezior występujące na Ziemi	- wymienia typy genetyczne jezior występujące na Ziemi	

występujące na Ziemi -charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych	występujące na Ziemi -wskazuje na mapach kontynentów największe zbiorniki jeziorne -charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych	-wskazuje na mapach kontynentów największe zbiorniki jeziorne określając ich genezę - określa genezę jezior w skali lokalnej, najbliższego otoczenia regionu - charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych	-wskazuje na mapach kontynentów największe zbiorniki jeziorne określając ich genezę - określa genezę jezior w skali lokalnej, najbliższego otoczenia regionu - charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych -wyjaśnia związek przyczynowy między batymetrią jeziora a ich genezą	-wskazuje na mapach kontynentów największe zbiorniki jeziorne określając ich genezę - określa genezę jezior w skali lokalnej, najbliższego otoczenia regionu -wyjaśnia związek przyczynowy między batymetrią jeziora a ich genezą - charakteryzuje typy genetyczne jezior na poszczególnych
--	---	--	--	--

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu :	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
6.	Na czym polegają funkcje krajobrazowe i gospodarcze rzek i jezior	Uczeń wyjaśnia krajobrazowe i gospodarcze funkcje rzek i jezior;	uczeń 1. wymienia funkcje jezior i rzek w środowisku geograficznym 1. opisuje podstawowe funkcje jezior i rzek w środowisku geograficznym 2. wyjaśnia znaczenie funkcji krajobrazowych i gospodarczych jezior , 2. podaje przykłady funkcji krajobrazowych i gospodarczych jezior , w skali globalnej i regionalnej 1. wyjaśnia znaczenie funkcji krajobrazowych i gospodarczych rzek 2. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między zmianami funkcji krajobrazowych i gospodarczych rzek i jezior występujących w czasie 3. analizuje zmiany funkcji krajobrazowych i gospodarczych rzek i jezior na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej	Burza mózgów Ocena koleżeńska Praca z atlasem Prezentacja multimedialna stanowi tło toku lekcji. Burza mózgów podaje przykłady rozwiązań, które uczniowie porządkują, selekcionują pracując w grupach lub małych zespołach, wykorzystując do tego metodę portfolio wedle określonych kryteriów ilościowych i jakościowych dla każdej grupy. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy	- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl - wykorzystanie zasobów strony www.geografia.lo4.poznan.pl/ - wykorzystanie map ze strony Scholaris

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia dział

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
- wymienia funkcje jezior i rzek w środowisku	- opisuje podstawowe funkcje jezior i rzek w środowisku	- podaje przykłady funkcji krajobrazowych i	- wyjaśnia związek przyczynowy	- analizuje zmiany funkcji krajobrazowych i



geograficznym	geograficznym - wyjaśnia znaczenie funkcji krajobrazowych i gospodarczych jezior i jezior,	gospodarczych jezior , w skali globalnej i regionalnej - podaje przykłady funkcji krajobrazowych i gospodarczych rzek , w skali globalnej i regionalnej	skutkowy między zmianami funkcji krajobrazowych i gospodarczych rzek i jezior występujących w czasie	gospodarczych rzek i jezior na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej
---------------	---	--	--	--

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć	Wykorzystanie platformy Scholaris
7.	Ruch wody morskiej	Uczeń objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży;	Uczeń: 1.omawia podział prądów morskich na prądy ciepłe i zimne oraz kryteria tego podziału 1.zna nazwy i rozkład prądów morskich na mapie świata 2.wyjaśnia mechanizm powstawania prądów morskich wywołany: wiatrami stałymi, różnicą gęstości wody morskiej, różnicą gęstości zasolenia, różnicą poziomów wód morskich 2.omawia cyrkulację prądów morskich na obszarze Oceanu Indyjskiego, Atlantyckiego, Spokojnego 2. wskazuje związek przyczynowo skutkowy występujący między położeniem pustyń nadmorskich w Afryce, Am S i Australii a występowaniem zimnych prądów morskich 3. wskazuje związek przyczynowo skutkowy występujący między działaniem prądów morskich a ich wpływem na środowisko życia wybrzeży na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej 1.wyjaśnia mechanizm powstawania fali wiatrowej (falowania), pływów, upwellingu	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi- dyskusja sterowana, ćwiczenia praktyczne Praca z atlasem, mapami rozkładów prądów morskich , mapami konturowymi Krótki wykład wprowadzający w problematykę. Prezentacja multimedialna jest tłem toku lekcji. Zajęcia prowadzone są metodą dyskusji, która polega na tym, że w czasie debaty uczestnicy wspólnie uzupełniają mapy konturowe. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej	-Ekran interaktywny pt. „Ruchy wody morskiej” przedstawiający ruchy wody morskiej. Dzięki animacji uczeń poznaje mechanizm pływów. Na podstawie mapy prądów morskich na świecie uczeń ma za zadanie nazwać wskazane prądy morskie oraz określić, które z nich są ciepłe, a które zimne. Dodatkowa animacja prezentuje działanie elektrowni wykorzystująca zjawisko pływów. - wykorzystanie tablicy poglądowej pt. „Skład chemiczny wody morskiej”. Schemat przedstawia skład chemiczny wody morskiej.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
-omawia podział prądów morskich na prądy ciepłe i zimne	-omawia podział prądów morskich na prądy ciepłe i zimne	-omawia podział prądów morskich na prądy ciepłe i zimne oraz kryteria tego podziału	-omawia podział prądów morskich na prądy ciepłe i zimne oraz kryteria tego podziału	omawia podział prądów morskich na prądy ciepłe i zimne oraz kryteria tego podziału - zna nazwy i rozkład prądów morskich na mapie



<p>oraz kryteria tego podziału -objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży;</p>	<p>oraz kryteria tego podziału - zna nazwy i rozkład prądów morskich na mapie świata - wyjaśnia mechanizm powstawania fali wiatrowej (falowania) , pływów, upwellingu -objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży;</p>	<p>- zna nazwy i rozkład prądów morskich na mapie świata - wyjaśnia mechanizm powstawania fali wiatrowej (falowania) , pływów, upwellingu -wyjaśnia mechanizm powstawania prądów morskich wywołany: wiatrami stałymi, różnicą gęstości wody morskiej, różnicą zasolenia, różnicą poziomów wód morskich - omawia cyrkulację prądów morskich na obszarze Oceanu Indyjskiego, Atlantyckiego, Spokojnego - objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży;</p>	<p>- zna nazwy i rozkład prądów morskich na mapie świata - wyjaśnia mechanizm powstawania fali wiatrowej (falowania) , pływów, upwellingu -wyjaśnia mechanizm powstawania prądów morskich wywołany: wiatrami stałymi, różnicą gęstości wody morskiej, różnicą zasolenia, różnicą poziomów wód morskich -wskazuje związek przyczynowo skutkowy występujący między położeniem pustyni nadmorskich w Afryce, Am S i Australii a występowaniem zimnych prądów morskich - objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży;</p>	<p>świata - wyjaśnia mechanizm powstawania fali wiatrowej (falowania) , pływów, upwellingu -wyjaśnia mechanizm powstawania prądów morskich wywołany: wiatrami stałymi, różnicą gęstości wody morskiej, różnicą zasolenia, różnicą poziomów wód morskich -wskazuje związek przyczynowo skutkowy występujący między położeniem pustyni nadmorskich w Afryce, Am S i Australii a występowaniem zimnych prądów morskich - wskazuje związek przyczynowo skutkowy występujący między działaniem prądów morskich a ich wpływem na środowisko życia wybrzeży na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej - objaśnia mechanizm powstawania i układ powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży;</p>	
L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
8.	Możliwości wykorzystania gospodarczego oceanów. Wpływ człowieka na ekosystem mórz i oceanów.	Uczeń wskazuje możliwości wykorzystania gospodarczego oceanów i ocenia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów;	<p>Uczeń :</p> <ol style="list-style-type: none"> wymienia sposoby wykorzystania gospodarczego oceanów omawia wykorzystanie mórz i oceanów jako najtańszych powszechnie dostępnym szlaków komunikacyjnych. uzasadnia , że znaczenie dróg morskich wzrasta wraz ze wzrostem wymiany międzynarodowej i budową coraz doskonalszych statków handlowych. <p>2. wskazuje przykłady najczęściej uczęszczanych dróg morskich</p> <p>2. ocenia wpływ katastrof ekologicznych tankowców na ekosystem mórz i oceanów</p> <p>3. omawia przykłady skutków katastrof ekologicznych tankowców</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako miejsca generujące zatrudnienie i przychody dla gospodarek</p> <p>2.wyjaśnia dlaczego morza i oceany stanowią poważne źródło pozyskiwania białka</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako ważne źródło pożywienia,</p>	<p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący możliwości wykorzystania gospodarczego oceanów oraz wpływu człowieka na ekosystem mórz i oceanów.;</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej.</p>	<p>-.Ekran interaktywny przedstawiający problem zanieczyszczenia wód pt. „Rodzaje zanieczyszczeń wód „.Charakteryzuje różne rodzaje zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. Opisuje skutki</p>

		<p>1. podaje przykłady jadalnych skorupiaków i mięczaków</p> <p>2. potrafi ocenić walory odżywcze owoców morza (frutti di mare), jako źródło wysokowartościowego białka, witamin z grupy B (PP, B12), jodu, wapnia, selenu oraz fluoru.</p> <p>1. wie, że owoce morza zawierają umiarkowane ilości żelaza, cynku i magnezu. Dodatkowo ostrygi są najbogatszym w diecie naturalnym źródłem cynku, dzięki czemu cieszą się opinią silnego afrodyzjaku.</p> <p>1. potrafi na podstawie danych statystycznych ocenić wartość, wykorzystywanych zasobów morskich (np. jako 5% produktu krajowego brutto Europy)</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako potencjalnym źródłem dotychczas nie odkrytych zasobów mineralnych i biologicznych.</p> <p>3. wskazuje możliwości czerpania korzyści z tych zasobów,</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład Polskiej działki na Pacyfiku oraz jej zasobów w postaci manganu (31,5 proc.), koncentracji miedzi (1,33 proc.), niklu (1,31 proc.), cynku (0,16 proc.), kobaltu (0,15 proc.) i molibdenu (0,07 proc.).</p> <p>2. podaje przykłady wykorzystania tych rud metali</p> <p>2. wskazuje bariery, które ograniczają możliwości eksploatacji surowców mineralnych z dna mórz i oceanów</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład sporu o Arktykę jako sporu o interesy gospodarcze, strefę wpływu (dostęp do potencjalnie największych na świecie złóż ropy i gazu, metali szlachetnych czy diamentów), i ekologiczne (ochrona delikatnego środowiska polarnego przed skażeniem).</p> <p>1. podaje przykłady wykorzystania wybrzeży morskich w turystyce</p> <p>1. wymienia najatrakcyjniejsze wybrzeża morskie na świecie, i omawia ich walory turystyczne</p> <p>2. wskazuje lokalizacje najatrakcyjniejszych wybrzeży morskich na świecie,</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji wyszukuje zdjęcia tych obszarów</p> <p>3. omawia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów; zwłaszcza nadmierną eksploatacją, coraz większą aktywnością człowieka na tym obszarze oraz skutkami zmian klimatycznych</p> <p>2. uzasadnia stwierdzenie że dla wielu społeczeństw środki utrzymania zależą od morza</p> <p>1. wskazuje przykłady krajów, w których występuje ta prawidłowość</p> <p>2. podaje przykłady innego wykorzystania zasobów mórz i oceanów np. z wielu organizmów morskich wyodrębniane są substancje używane w produkcji cennych leków - tak np. badania krwi manatów mogą pomóc znaleźć lekarstwo na hemofilię. Ponadto składniki organizmów morskich (np. wodorostów) wykorzystywane są do wytwarzania różnych produktów, takich jak kosmetyki,</p>	<p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej.</p> <p>Wspólna analizy zebranych informacji celowe</p> <p>wyróżnienie specyficznych problemów, burzenie stereotypów.</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	<p>zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.</p>
--	--	---	--	---

			farby, detergenty. 3. wskazuje możliwości gospodarczego wykorzystania oceanów i ocenia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów w skali lokalnej i globalnej	
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczająy	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wymienia sposoby wykorzystania gospodarczego o oceanów</p> <p>1. podaje przykłady jadalnych skorupiaków i mięczaków</p> <p>1. wie, że owoce morza zawierają umiarkowane ilości żelaza, cynku i magnezu.</p> <p>Dodatkowo ostrygi są najbogatszym w diecie naturalnym źródłem cynku, dzięki czemu cieszą się opinią silnego afrodyzjaku.</p> <p>1. potrafi na podstawie danych statystycznych</p>	<p>1. wymienia sposoby wykorzystania gospodarczego oceanów (np. gospodarcze-komunikacyjne, wydobywanie zasobów mineralnych, turystyka, źródło pożywienia)</p> <p>1. podaje przykłady jadalnych skorupiaków i mięczaków</p> <p>1. wie, że owoce morza zawierają umiarkowane ilości żelaza, cynku i magnezu.</p> <p>Dodatkowo ostrygi są najbogatszym w diecie naturalnym źródłem cynku, dzięki czemu cieszą się opinią silnego afrodyzjaku.</p> <p>1. potrafi na</p>	<p>1. wymienia sposoby wykorzystania gospodarczego oceanów</p> <p>2. omawia wykorzystanie mórz i oceanów jako najtańszych powszechnie dostępnym szlaków komunikacyjnych.</p> <p>2. wskazuje przykłady najczęściej uczęszczanych dróg morskich</p> <p>2. ocenia wpływ katastrof ekologicznych tankowców na ekosystem mórz i oceanów</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego morza i oceany stanowią poważne źródło pozyskiwania białka</p> <p>1. podaje przykłady jadalnych skorupiaków i mięczaków</p> <p>2. potrafi ocenić walory odżywcze owoców morza (frutti di mare), jako źródło wysokowartościowego białka, witamin z grupy B (PP, B12), jodu, wapnia, selenu oraz fluoru.</p> <p>1. wie, że owoce morza zawierają umiarkowane ilości żelaza, cynku i magnezu. Dodatkowo ostrygi są najbogatszym w diecie naturalnym źródłem cynku, dzięki czemu cieszą się opinią silnego afrodyzjaku.</p> <p>1. potrafi na podstawie danych statystycznych ocenić wartość, wykorzystywanych zasobów morskich (np. jako 5% produktu krajowego brutto Europy)</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład Polskiej działki na</p>	<p>1. wymienia sposoby wykorzystania gospodarczego oceanów</p> <p>2. omawia wykorzystanie mórz i oceanów jako najtańszych powszechnie dostępnym szlaków komunikacyjnych.</p> <p>2. uzasadnia, że znaczenie dróg morskich wzrasta wraz ze wzrostem wymiany międzynarodowej i budową coraz doskonalszych statków handlowych.</p> <p>2. wskazuje przykłady najczęściej uczęszczanych dróg morskich</p> <p>2. ocenia wpływ katastrof ekologicznych tankowców na ekosystem mórz i oceanów</p> <p>2. omawia przykłady skutków katastrof ekologicznych tankowców</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego morza i oceany stanowią poważne źródło pozyskiwania białka</p> <p>1. podaje przykłady jadalnych skorupiaków i mięczaków</p> <p>2. potrafi ocenić walory odżywcze owoców morza (frutti di mare), jako źródło wysokowartościowego białka, witamin z grupy B (PP, B12), jodu, wapnia, selenu oraz fluoru.</p> <p>1. wie, że owoce morza zawierają umiarkowane ilości żelaza, cynku i magnezu. Dodatkowo ostrygi są najbogatszym w diecie naturalnym źródłem cynku, dzięki czemu cieszą się opinią silnego afrodyzjaku.</p> <p>1. potrafi na podstawie danych statystycznych ocenić wartość, wykorzystywanych zasobów morskich (np. jako 5% produktu krajowego</p>	<p>1. wymienia sposoby wykorzystania gospodarczego oceanów</p> <p>2. omawia wykorzystanie mórz i oceanów jako najtańszych powszechnie dostępnym szlaków komunikacyjnych.</p> <p>3. uzasadnia, że znaczenie dróg morskich wzrasta wraz ze wzrostem wymiany międzynarodowej i budową coraz doskonalszych statków handlowych.</p> <p>2. wskazuje przykłady najczęściej uczęszczanych dróg morskich</p> <p>2. ocenia wpływ katastrof ekologicznych tankowców na ekosystem mórz i oceanów</p> <p>3. omawia przykłady skutków katastrof ekologicznych tankowców</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako miejsca generujące zatrudnienie i przychody dla gospodarek</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego morza i oceany stanowią poważne źródło pozyskiwania białka</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako ważne źródło pożywienia,</p> <p>1. podaje przykłady jadalnych skorupiaków i mięczaków</p> <p>2. potrafi ocenić walory odżywcze owoców morza (frutti di mare), jako źródło wysokowartościowego białka, witamin z grupy B (PP, B12), jodu, wapnia, selenu oraz fluoru.</p> <p>1. wie, że owoce morza zawierają umiarkowane ilości żelaza, cynku i magnezu. Dodatkowo ostrygi są najbogatszym w diecie naturalnym źródłem cynku, dzięki czemu cieszą się opinią silnego afrodyzjaku.</p> <p>1. potrafi na podstawie danych statystycznych ocenić</p>

<p>h ocenić wartość, wykorzystywanych zasobów morskich (np. jako 5% produktu krajowego brutto Europy)</p> <p>1. wymienia najatrakcyjniejsze wybrzeża morskie na świecie, i omawia ich walory turystyczne</p> <p>1. wskazuje przykłady krajów, w których występuje ta prawidłowość mówiąca o tym , że: dla wielu społeczeństw środki utrzymania zależą od morza</p> <p>1. wskazuje możliwości gospodarczego wykorzystania oceanów i ocenia wpływ człowieka na</p>	<p>podstawie danych statystycznych ocenić wartość, wykorzystywanych zasobów morskich (np. jako 5% produktu krajowego brutto Europy)</p> <p>1. wymienia najatrakcyjniejsze wybrzeża morskie na świecie, i omawia ich walory turystyczne</p> <p>1. wskazuje przykłady krajów, w których występuje ta prawidłowość mówiąca o tym , że: dla wielu społeczeństw środki utrzymania zależą od morza</p> <p>1. podaje skutki katastrof ekologicznych tankowców</p> <p>1. wykorzystując mapy podaje surowce mineralne występujące w dnie oceanów</p> <p>1. wskazuje możliwości gospodarczego</p>	<p>Pacyfiku oraz jej zasobów w postaci manganu (31,5 proc.) .konkrekcji miedź (1,33 proc.), niklu (1,31 proc.), cynku (0,16 proc.), kobaltu (0,15 proc.) i molibdenu (0,07 proc.).</p> <p>2. podaje przykłady wykorzystania tych rud metali</p> <p>2. wskazuje bariery, które ograniczają możliwości eksploatacji surowców mineralnych z dna mórz i oceanów</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład sporu o Arktykę jako sporu o interesy gospodarcze, strefę wpływu (dostęp do potencjalnie największych na świecie złóż ropy i gazu, metali szlachetnych czy diamentów), i ekologiczne (ochrona delikatnego środowiska polarnego przed skażeniem).</p> <p>1. podaje przykłady wykorzystania wybrzeży morskich w turystyce</p> <p>1. wymienia najatrakcyjniejsze wybrzeża morskie na świecie, i omawia ich walory turystyczne</p> <p>2. wskazuje lokalizacje najatrakcyjniejszych wybrzeży morskich na świecie,</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji wyszukuje zdjęcia tych obszarów</p> <p>2. uzasadnia stwierdzenie że dla wielu społeczeństw środki utrzymania zależą od morza</p> <p>1. wskazuje przykłady krajów, w których występuje ta prawidłowość</p> <p>2. podaje przykłady innego wykorzystania zasobów mórz i oceanów np. z wielu organizmów morskich wyodrębniane są substancje używane w produkcji cennych leków - tak np. badania krwi manatów mogą pomóc znaleźć lekarstwo na hemofilię. Ponadto składniki organizmów</p>	<p>brutto Europy)</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako potencjalnym źródłem dotychczas nie odkrytych zasobów mineralnych i biologicznych.</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład Polskiej działki na Pacyfiku oraz jej zasobów w postaci manganu (31,5 proc.) .konkrekcji miedź (1,33 proc.), niklu (1,31 proc.), cynku (0,16 proc.), kobaltu (0,15 proc.) i molibdenu (0,07 proc.).</p> <p>2. podaje przykłady wykorzystania tych rud metali</p> <p>2. wskazuje bariery, które ograniczają możliwości eksploatacji surowców mineralnych z dna mórz i oceanów</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład sporu o Arktykę jako sporu o interesy gospodarcze, strefę wpływu (dostęp do potencjalnie największych na świecie złóż ropy i gazu, metali szlachetnych czy diamentów), i ekologiczne (ochrona delikatnego środowiska polarnego przed skażeniem).</p> <p>1. podaje przykłady wykorzystania wybrzeży morskich w turystyce</p> <p>1. wymienia najatrakcyjniejsze wybrzeża morskie na świecie, i omawia ich walory turystyczne</p> <p>2. wskazuje lokalizacje najatrakcyjniejszych wybrzeży morskich na świecie,</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji wyszukuje zdjęcia tych obszarów</p> <p>2. uzasadnia stwierdzenie że dla wielu społeczeństw środki utrzymania zależą od morza</p> <p>1. wskazuje przykłady krajów, w których występuje ta prawidłowość</p> <p>2. podaje przykłady innego wykorzystania zasobów mórz i oceanów np. z wielu</p>	<p>wartość, wykorzystywanych zasobów morskich (np. jako 5% produktu krajowego brutto Europy)</p> <p>3. omawia możliwości wykorzystania mórz i oceanów jako potencjalnym źródłem dotychczas nie odkrytych zasobów mineralnych i biologicznych.</p> <p>3. wskazuje możliwości czerpania korzyści z tych zasobów,</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład Polskiej działki na Pacyfiku oraz jej zasobów w postaci manganu (31,5 proc.) .konkrekcji miedź (1,33 proc.), niklu (1,31 proc.), cynku (0,16 proc.), kobaltu (0,15 proc.) i molibdenu (0,07 proc.).</p> <p>2. podaje przykłady wykorzystania tych rud metali</p> <p>2. wskazuje bariery, które ograniczają możliwości eksploatacji surowców mineralnych z dna mórz i oceanów</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji podaje przykład sporu o Arktykę jako sporu o interesy gospodarcze, strefę wpływu (dostęp do potencjalnie największych na świecie złóż ropy i gazu, metali szlachetnych czy diamentów), i ekologiczne (ochrona delikatnego środowiska polarnego przed skażeniem).</p> <p>1. podaje przykłady wykorzystania wybrzeży morskich w turystyce</p> <p>1. wymienia najatrakcyjniejsze wybrzeża morskie na świecie, i omawia ich walory turystyczne</p> <p>2. wskazuje lokalizacje najatrakcyjniejszych wybrzeży morskich na świecie,</p> <p>2. wykorzystując różne źródła informacji wyszukuje zdjęcia tych obszarów</p> <p>3. omawia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów; zwłaszcza nadmierną eksploatacją, coraz większą aktywnością człowieka na tym obszarze oraz skutkami zmian klimatycznych</p> <p>2. uzasadnia stwierdzenie że dla wielu społeczeństw środki utrzymania zależą od morza</p> <p>1. wskazuje przykłady krajów, w których występuje ta prawidłowość</p> <p>2. podaje przykłady innego wykorzystania zasobów</p>
---	--	---	---	--

<p>ekosystemy mórz i oceanów;</p>	<p>wykorzystania oceanów i ocenia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów;</p>	<p>morskich (np. wodorostów) wykorzystywane są do wytwarzania różnych produktów, takich jak kosmetyki, farby, detergenty. 1. wskazuje możliwości gospodarczego wykorzystania oceanów i ocenia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów</p>	<p>organizmów morskich wyodrębniane są substancje używane w produkcji cennych leków - tak np. badania krwi manatów mogą pomóc znaleźć lekarstwo na hemofilię. Ponadto składniki organizmów morskich (np. wodorostów) wykorzystywane są do wytwarzania różnych produktów, takich jak kosmetyki, farby, detergenty. 1. wskazuje możliwości gospodarczego wykorzystania oceanów i ocenia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów</p>	<p>mórz i oceanów np. z wielu organizmów morskich wyodrębniane są substancje używane w produkcji cennych leków - tak np. badania krwi manatów mogą pomóc znaleźć lekarstwo na hemofilię. Ponadto składniki organizmów morskich (np. wodorostów) wykorzystywane są do wytwarzania różnych produktów, takich jak kosmetyki, farby, detergenty.</p>
-----------------------------------	---	--	--	--

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągania celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
9	Powstawanie źródeł podziemnych	Uczeń wyjaśnia powstawanie źródeł;	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> zna pojęcie źródła omawia klasyfikację źródeł ze względu na mechanizm wypływu wody na powierzchnię: wstępujące (działanie ciśnienia hydrostatycznego –podpływowe , hydrostatyczne, ascensyjne), zstępujące (działanie siły ciężenia- grawitacyjne , spływowe, descensyjne) omawia powstawanie źródeł podziemnych ze względu na sposób wypływu wody w tym: przelewowe, spływowe, podpływowe, sporządza schemat przykładów źródeł przelewowych, spływowych, podpływowych omawia powstawanie źródeł podziemnych w zależności od budowy geologicznej, oraz procesów geologicznych: warstwowe, szczelinowe, uskokuwe, krasowe, juvenilne sporządza schemat źródeł warstwowych, szczelinowych, uskokuwych, krasowych, juvenilnych omawia powstawanie źródeł podziemnych w stosunku do ukształtowania terenu wyróżnia źródła: grzbietowe, stokowe (występujące na grzbietach i stokach), zboczowe, krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe, osuwiskowe. sporządza schemat przykładów źródeł grzbietowe, stokowe (występujące na grzbietach i stokach), zboczowe(warstwowe), krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe. wymienia rodzaje wód mineralnych i źródeł mineralnych (szczawy, szczawy żelaziste, solanki, borowe, jodkowe, bromkowe, siarczkowe, radoczynne termy) wie jakie różnice występują między wodami mineralnymi , zmineralizowanymi i słodkimi wie, że gejzery są źródłem wytryskowym wskazuje obszary występowania gejzerów omawia przyczyny powstania gejzerów oraz mechanizm tych źródeł, sporządza schemat gejzera podaje różnice między studnią artezyjską a subartezyjską wskazuje obszary występowania źródeł artezyjskich i subartezyjskich sporządza przekrój studni artezyjskiej i subartezyjskiej wyjaśnia mechanizm działania studni artezyjskich i subartezyjskich 	<p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Metody pracy zastosowane na zajęciach to: wykład, (wykład wprowadzający) , dyskusja, dyskusja sterowana, analizowanie i rozwiązywanie problemów (burza mózgów, studium przypadku), ćwiczenia praktyczne, praca z tekstem , wizualizacja (mapa skojarzeń) Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty</p>	<p>- wykorzystanie tablicy poglądowej pt.: „Klasyfikacja wód podziemnych” Schemat przedstawia klasyfikację wód podziemnych i ich rozmieszczenie.</p> <p>- wykorzystanie tablicy poglądowej pt.: „Studnie artezyjskie i subartezyjskie” Schemat przedstawia układ warstw, umożliwiającą występowanie wód artezyjskich. Zwrócono uwagę na różnicę występującą pomiędzy studnią artezyjską a subartezyjską.</p> <p>-wykorzystanie tablicy poglądowej pt.: „Źródła” Schemat podaje definicję źródła - miejsca naturalnego wypływu wód podziemnych na powierzchnię; przedstawia podział źródeł na: źródła warstwowe, szczelinowe i uskokuwe. Wykonano schematyczne rysunki przedstawiające typy źródeł. -Ekran interaktywny pt. „Wody podziemne” omawia problematykę wód podziemnych. Szczegółowo przedstawiono wody artezyjskie. Pokazano rodzaje wód podziemnych, które charakteryzują określony region</p>

			2. omawia źródła na obszarach krasowych(wywierzyska, ponory;)	pracy	geograficzny w skali świata
Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia dział					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
<p>1.zna pojęcie źródła</p> <p>1.wymioeni a rodzaje wód mineralnych i źródeł mineralnych (szczawy, szczawy żelaziste, solanki, borowe, jodkowe, bromkowe, siarczkowe, radoczyste termy)</p> <p>1.przedstawi a dowolną klasyfikację źródeł wód podziemnych</p> <p>1. wie, że gejzery są źródłem wytryskowym</p> <p>1. wskazuje obszary występowania gejzerów</p>	<p>1.zna pojęcie źródła</p> <p>1.wymioenia rodzaje wód mineralnych i źródeł mineralnych (szczawy, szczawy żelaziste, solanki, borowe, jodkowe, bromkowe, siarczkowe, radoczyste termy)</p> <p>1.przedstawia dowolną klasyfikację źródeł wód podziemnych</p> <p>1.omawia klasyfikację źródeł ze względu na mechanizm wpływu wody na powierzchnię: wstępujące (działanie ciśnienia), zstępujące (działanie siły ciężarzenia</p> <p>1. wie, że gejzery są źródłem wytryskowym</p>	<p>2.omawia klasyfikację źródeł ze względu na mechanizm wpływu wody na powierzchnię: wstępujące (działanie ciśnienia hydrostatycznego – podpływowe, hydrostatyczne, ascensyjne), zstępujące (działanie siły ciężarzenia-grawitacyjne, spływowe, descensyjne)</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych ze względu na sposób wpływu wody w tym: przelewowe, spływowe, podpływowe,</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych w zależności od budowy geologicznej, oraz procesów geologicznych: warstwowe, szczelinowe, uskokuwe, krasowe, juwenilne</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych w stosunku do ukształtowania terenu wyróżnia źródła: grzbietowe, stokowe (występujące na</p>	<p>1.zna pojęcie źródła</p> <p>2.omawia klasyfikację źródeł ze względu na mechanizm wpływu wody na powierzchnię: wstępujące</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych ze względu na sposób wpływu wody w tym: przelewowe, spływowe, podpływowe,</p> <p>2. rozpoznaje schemat przykładów źródeł przelewowych, spływowych, podpływowych</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych w zależności od budowy geologicznej, oraz procesów geologicznych: warstwowe, szczelinowe, uskokuwe, krasowe, juwenilne</p> <p>2. rozpoznaje schemat przykładów źródeł warstwowe, szczelinowe, uskokuwe, krasowe, juwenilne</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych w stosunku do ukształtowania terenu wyróżnia źródła: grzbietowe, stokowe (występujące na grzbietach i stokach), zboczowe, krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe, osuwiskowe.</p> <p>2. rozpoznaje schemat przykładów źródeł grzbietowe, stokowe (występujące na grzbietach i stokach), zboczowe(warstwowe), krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe.</p> <p>1.wymioenia rodzaje wód mineralnych i źródeł mineralnych (szczawy, szczawy żelaziste, solanki, borowe, jodkowe, bromkowe, siarczkowe, radoczyste termy)</p> <p>2. wie jakie różnice występują między wodami mineralnymi, zmineralizowanymi i słodkimi</p> <p>1. wskazuje obszary występowania gejzerów</p> <p>2. omawia przyczyny powstania gejzerów oraz</p>	<p>1.zna pojęcie źródła</p> <p>2.omawia klasyfikację źródeł ze względu na mechanizm wpływu wody na powierzchnię: wstępujące</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych ze względu na sposób wpływu wody w tym: przelewowe, spływowe, podpływowe,</p> <p>3. sporządza schemat przykładów źródeł przelewowych, spływowych, podpływowych</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych w zależności od budowy geologicznej, oraz procesów geologicznych: warstwowe, szczelinowe, uskokuwe, krasowe, juwenilne</p> <p>3. sporządza schemat przykładów źródeł warstwowe, szczelinowe, uskokuwe, krasowe, juwenilne</p> <p>2. omawia powstawanie źródeł podziemnych w stosunku do ukształtowania terenu wyróżnia źródła: grzbietowe, stokowe (występujące na grzbietach i stokach), zboczowe, krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe, osuwiskowe.</p> <p>3. sporządza schemat przykładów źródeł grzbietowe, stokowe (występujące na grzbietach i stokach), zboczowe(warstwowe), krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe.</p> <p>1.wymioenia rodzaje wód mineralnych i źródeł mineralnych (szczawy, szczawy żelaziste, solanki, borowe, jodkowe, bromkowe, siarczkowe, radoczyste termy)</p> <p>2. wie jakie różnice występują między wodami mineralnymi, zmineralizowanymi i słodkimi</p> <p>1. wie, że gejzery są źródłem wytryskowym</p> <p>1. wskazuje obszary występowania gejzerów</p> <p>2. omawia przyczyny powstania gejzerów oraz mechanizm tych źródeł,</p> <p>3. sporządza schemat gejzera</p> <p>2. podaje różnice między studnią artezyjską a subartezyjską</p> <p>3. wskazuje obszary występowania źródeł artezyjskich i</p>	

	<p>1. wskazuje obszary występowania gejzerów</p>	<p>grzbietach i stokach), zboczowe, krawędziowe, korytowe (w korytach rzek), przykorytowe, dolinne, czy klifowe, osuwiskowe.</p>	<p>mechanizm tych źródeł, 2. podaje różnice między studnią artezyjską a subartezyjską 2. wyjaśnia mechanizm działania studni artezyjskich i subartezyjskich</p>	<p>subartezyjskich 3. sporządza przekrój studni artezyjskiej i subartezyjskiej 2. wyjaśnia mechanizm działania studni artezyjskich i subartezyjskich</p>
--	--	--	---	--

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
10.	Wody podziemne	Uczeń ocenia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie wód podziemnych;	<p>1. wie, że wody podziemne wypełniają pory i pęknięcia w skałach, ich występowanie związane jest z rodzajem skał i ich strukturą.</p> <p>1. wymienia czynniki utrudniające wsiąkanie, wód podziemnych między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - porowatość podłoża; - przepuszczalność; - ukształtowanie terenu; - roślinność; - opadów; - temperatura. <p>1. wymienia czynniki decydujące o występowaniu wód podziemnych (między innymi: wielkość opadów, gęstość sieci wód powierzchniowych, rodzaj skał porowatość oraz sposób ich zalegania,)</p> <p>2. rozumie i posługuje się pojęciami retencja, infiltracja</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego infiltracja przebiega odmiennie skałach litych, zwięzłych i sypkich</p> <p>2. omawia sposoby zasilania wód podziemnych</p> <p>2. wyjaśnia pojęcie okno hydrologiczne</p> <p>1. wyjaśnia genezę powstania warstwy wodonośnej (warstwa wypełniona wodą ponad warstwą skał nieprzepuszczalnych)</p> <p>2. szkicuje przekrój warstwy wodonośnej</p> <p>1. posługuje się pojęciem warstwa wodonośna</p> <p>2. wie, że w zależności od stopnia nasycenia wodą wyróżnia się następujące strefy wód podziemnych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - strefę aeracji – pory i szczeliny w skałach są wypełnione powietrzem i wilgocią glebową, w skład której wchodzi woda higroskopijna, błonkowa, włoskowata, woda wsiąkająca w grunt; - strefę saturacji – pory i szczeliny w skałach wypełnia woda, strefy są oddzielone od siebie tzw. zwierciadłem wody, a od spodu ogranicza je warstwa nieprzepuszczalna. <p>2. opisuje typologię wód podziemnych strefy aeracji</p> <ul style="list-style-type: none"> - wody błonkowe - higroskopowe - kapilarne - wsiąkowe - zawieszane <p>2. opisuje typologię wód strefy saturacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wody podpowierzchniowe 	<p>Metody pracy zastosowane na zajęciach to: wykład, (wykład wprowadzający), dyskusja, dyskusja sterowana, analizowanie i rozwiązywanie problemów (burza mózgów studium przypadku), ćwiczenia praktyczne, praca z mapą i przekrojami geologicznymi, wizualizacja (mapa skojarzeń)</p> <p>Formy pracy to: praca w grupie, praca indywidualna.</p> <p>Tłem toku lekcji jest prezentacja multimedialna</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z</p>	<p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony www.geografia.lo4.poznan.pl</p>

		<p>-gruntowe -wglębne -głębnowe</p> <p>2. wyjaśnia genezę powstawania zwierciadła swobodnego i zwierciadła napiętego</p> <p>1. rozumie znaczenie pojęć zwierciadło swobodne i zwierciadło napięte</p> <p>2. szkicuje przekrój geologiczny w którym zaznacza zwierciadło swobodne i zwierciadło napięte</p> <p>2. dokonuje klasyfikacji wód podziemnych ze względu na genezę na :</p> <ul style="list-style-type: none"> -wody infiltracyjne, , -wody kondensacyjne, -wody juvenilne, -wody reliktowe -wody metamorficzne. <p>2. przedstawia związek przyczynowo skutkowy między strefą i rodzajem wód podziemnych a budową geologiczną;</p> <p>2. wyróżnia następujące rodzaje wód podziemnych w zależności od głębokości lub od miejsca występowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wody zaskórne (przypowierzchniowe) występujące tuż przy powierzchni terenu, które nasycają wszystkie przestwory w płytkiej warstwie gruntu, powodują one zakwaszenie, wzmagają procesy gnilne, często są zanieczyszczone, w zimie zamarzają; - wody gruntowe, głębokie (3 – 30 m poniżej poziomu ziemi) przefiltrowane o małych wahanach temperatury, na ogół ze swobodnym zwierciadłem wody; - wody wglębne (artezyjskie), występujące w utworach skalnych, przepuszczalnych o kształcie rozległego zagłębienia i ograniczonych od spodu i od góry skałami nieprzepuszczalnymi. Zwierciadło ma więc charakter napięty. <p>2. wyróżnia wody krasowe występujące w szczelinach i jaskiniach skał gipsowych i wapiennych</p> <p>2. charakteryzuje wody głębinowe</p> <p>3. wyjaśnia znaczenie pojęcia wody głębinowe</p> <p>2. wymienia wody podziemne występujące w strefie aeracji i saturacji</p> <p>2. dokonuje klasyfikacji wód podziemnych ze względu na sposób zalegania na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wody zaskórne -wody gruntowe – -(wody freatyczne – studienne). -wody wglębne (artezyjskie , subartezyjskie) <p>1. wie, że wody zaskórne podlegają dobowym wahanom temperatury i wysokiemu parowaniu</p> <p>2. charakteryzuje wody krasowe, mineralne, artezyjskie</p> <p>2. omawia gospodarcze znaczenie wód podziemnych (woda pitna, woda dla gospodarki)</p> <p>2. wymienia możliwości wykorzystania wód podziemnych</p> <p>3. omawia wykorzystania wód podziemnych w rolnictwie w skali lokalnej i globalnej korzystając z różnych źródeł informacji (nawadnianie oraz w produkcji zwierzęcej, na terenach o suchym klimacie i znikomej ilości wód powierzchniowych, wody podziemne (szczególnie artezyjskie) są jedynym</p>	<p>uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	
--	--	---	---	--

		<p>źródłem zaopatrzenia rolnictwa jak też ludności- Australia , Sahara Środkowa, 3.omawia przykłady wykorzystania wód podziemnych do zaopatrzenia ludności w skali globalnej i lokalnej korzystając z różnych źródeł informacji (przeważnie na terenach wiejskich i małych miast np. Lublin.) 3.omawia przykłady wykorzystania wód podziemnych w przemyśle w skali globalnej i lokalnej korzystając z różnych źródeł informacji 3.omawia przykłady wykorzystania wód podziemnych w skali lokalnej i globalnej korzystając z różnych źródeł informacji w elektrowniach i ciepłowniach geotermalnych np. Projekty geotermalne zrealizowane w : Pyrzycach na Pomorzu Zachodnim, Białym Dunajcu, Bukowinie Tatrzańskiej, Zakopanem na Podhalu, Mszczonowie., 3.omawia przykłady wykorzystania wód podziemnych w skali lokalnej i globalnej korzystając z różnych źródeł informacji w lecznictwie i rekreacji 1.ocenia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie wód podziemnych</p>		
--	--	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia dział

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie, że wody podziemne wypełniają pory i pęknięcia w skałach, ich występowanie związane jest z rodzajem skał i ich strukturą. 1.wymienia czynniki utrudniające wsiąkanie, wód podziemnych między innymi: - porowatość podłoża; -</p>	<p>1.wie, że wody podziemne wypełniają pory i pęknięcia w skałach, ich występowanie związane jest z rodzajem skał i ich strukturą. 1.wymienia czynniki utrudniające wsiąkanie, wód podziemnych między innymi: - porowatość podłoża; -</p>	<p>1.wie, że wody podziemne wypełniają pory i pęknięcia w skałach, ich występowanie związane jest z rodzajem skał i ich strukturą. 1.wymienia czynniki utrudniające wsiąkanie, wód podziemnych między innymi: - porowatość podłoża; - przepuszczalność; - ukształtowanie terenu; - roślinność; - opadów; - temperatura. 1.wymienia czynniki decydujące o występowaniu wód podziemnych (między innymi: wielkość opadów, gęstość sieci wód powierzchniowych, rodzaj skał porowatość oraz sposób ich zalegania.) 2.rozumie i posługuje się pojęciami retencja, infiltracja 2.wyjaśnia dlaczego infiltracja przebiega odmiennie skałach litych, zwięzłych i sybkich 2.omawia sposoby zasilania wód podziemnych 2.wyjaśnia pojecie okno hydrologiczne 1.wyjaśnia genezę powstania warstwy wodonośnej (warstwa wypełniona wodą ponad warstwą skał nieprzepuszczalnych) 2.szkuje przekrój warstwy wodonośnej 1.posługuje się pojęciem warstwa wodonośna</p>	<p>1.wie, że wody podziemne wypełniają pory i pęknięcia w skałach, ich występowanie związane jest z rodzajem skał i ich strukturą. 1.wymienia czynniki utrudniające wsiąkanie, wód podziemnych między innymi: - porowatość podłoża; - przepuszczalność; - ukształtowanie terenu; - roślinność; - opadów; - temperatura. 1.wymienia czynniki decydujące o występowaniu wód podziemnych (między innymi: wielkość opadów, gęstość sieci wód powierzchniowych, rodzaj skał porowatość oraz sposób ich zalegania.) 2.rozumie i posługuje się pojęciami retencja, infiltracja 2.wyjaśnia dlaczego infiltracja przebiega odmiennie skałach litych, zwięzłych i sybkich 2.omawia sposoby zasilania wód podziemnych 2.wyjaśnia pojecie okno hydrologiczne 1.wyjaśnia genezę powstania warstwy wodonośnej (warstwa wypełniona wodą ponad warstwą skał nieprzepuszczalnych) 2.szkuje przekrój warstwy wodonośnej 1.posługuje się pojęciem warstwa wodonośna</p>	<p>1.wie, że wody podziemne wypełniają pory i pęknięcia w skałach, ich występowanie związane jest z rodzajem skał i ich strukturą. 1.wymienia czynniki utrudniające wsiąkanie, wód podziemnych między innymi: - porowatość podłoża; -</p>

<p>- przepuszcza lność; - ukształtowanie terenu; - roślinność; - opadów; - temperatura . 1. wymienia czynniki decydujące o występowaniu wód podziemnych (między innymi: wielkość opadów, gęstość sieci wód powierzchniowych, rodzaj skał porowatość oraz sposób ich zalegania.) .wyjaśnia genezę powstania warstwy wodonośnej (warstwa wypełniona wodą ponad warstwą skał nieprzepuszczalnych) 2. dokonuje klasyfikacji wód podziemnych</p>	<p>ość; - ukształtowanie terenu; - roślinność; - opadów; - temperatura. 1. wymienia czynniki decydujące o występowaniu wód podziemnych (między innymi: wielkość opadów, gęstość sieci wód powierzchniowych, rodzaj skał porowatość oraz sposób ich zalegania.) .wyjaśnia genezę powstania warstwy wodonośnej (warstwa wypełniona wodą ponad warstwą skał nieprzepuszczalnych) 2. dokonuje klasyfikacji wód podziemnych</p>	<p>podziemnych (między innymi: wielkość opadów, gęstość sieci wód powierzchniowych, rodzaj skał porowatość oraz sposób ich zalegania.) 2. rozumie i posługuje się pojęciami retencja, infiltracja 2. wyjaśnia dlaczego infiltracja przebiega odmiennie skałach litych, zwięzłych i sypkich 2. omawia sposoby zasilania wód podziemnych 2. wyjaśnia pojęcie okna hydrologiczne 1. wyjaśnia genezę powstania warstwy wodonośnej (warstwa wypełniona wodą ponad warstwą skał nieprzepuszczalnych) 2. szkicuje przekrój warstwy wodonośnej 1. posługuje się pojęciem warstwa wodonośna 2. wie, że w zależności od stopnia nasycenia wodą wyróżnia się następujące strefy wód podziemnych: - strefę aeracji – pory</p>	<p>2. wie, że w zależności od stopnia nasycenia wodą wyróżnia się następujące strefy wód podziemnych: - strefę aeracji – pory i szczeliny w skałach są wypełnione powietrzem i wilgocią glebową, w skład której wchodzi woda higroskopijna, błonkowata, włoskowata, woda wsiąkająca w grunt; - strefę saturacji – pory i szczeliny w skałach wypełnia woda, strefy są oddzielone od siebie tzw. zwierciadłem wody, a od spodu ogranicza je warstwa nieprzepuszczalna. 2. opisuje typologie wód podziemnych strefy aeracji - wody błonkowate - higroskopowe - kapilarne - wsiąkowe - zawieszane 2. opisuje typologię wód strefy saturacji: - wody podpowierzchniowe - gruntowe - wgłębne - głębinowe 2. wyjaśnia genezę powstawania zwierciadła swobodnego i zwierciadła napiętego 1. rozumie znaczenie pojęć zwierciadło swobodne i zwierciadło napięte 2. szkicuje przekrój geologiczny w którym zaznacza zwierciadło swobodne i zwierciadło napięte 2. dokonuje klasyfikacji wód podziemnych ze względu na genezę na : - wody infiltracyjne, , - wody kondensacyjne, - wody juvenilne, - wody reliktowe - wody metamorficzne. 2. przedstawia związek przyczynowo skutkowy między strefą i rodzajem wód podziemnych a budową geologiczną; 2. wyróżnia następujące rodzaje wód podziemnych w zależności od głębokości lub od miejsca występowania: - wody zaskórne (przypowierzchniowe) występujące tuż przy powierzchni terenu, które nasycają wszystkie przestwory w płytkiej warstwie gruntu, powodują one zakwaszenie, wzmagają</p>	<p>2. wie, że w zależności od stopnia nasycenia wodą wyróżnia się następujące strefy wód podziemnych: - strefę aeracji – pory i szczeliny w skałach są wypełnione powietrzem i wilgocią glebową, w skład której wchodzi woda higroskopijna, błonkowata, włoskowata, woda wsiąkająca w grunt; - strefę saturacji – pory i szczeliny w skałach wypełnia woda, strefy są oddzielone od siebie tzw. zwierciadłem wody, a od spodu ogranicza je warstwa nieprzepuszczalna. 2. opisuje typologie wód podziemnych strefy aeracji - wody błonkowate - higroskopowe - kapilarne - wsiąkowe - zawieszane 2. opisuje typologię wód strefy saturacji: - wody podpowierzchniowe - gruntowe - wgłębne - głębinowe 2. wyjaśnia genezę powstawania zwierciadła swobodnego i zwierciadła napiętego 1. rozumie znaczenie pojęć zwierciadło swobodne i zwierciadło napięte 2. szkicuje przekrój geologiczny w którym zaznacza zwierciadło swobodne i zwierciadło napięte 2. dokonuje klasyfikacji wód podziemnych ze względu na genezę na : - wody infiltracyjne, , - wody kondensacyjne, - wody juvenilne, - wody reliktowe - wody metamorficzne. 2. przedstawia związek przyczynowo skutkowy między strefą i rodzajem wód podziemnych a budową geologiczną; 2. wyróżnia następujące rodzaje wód podziemnych w zależności od głębokości lub od miejsca występowania: - wody zaskórne (przypowierzchniowe) występujące tuż przy powierzchni terenu, które nasycają wszystkie przestwory w płytkiej warstwie gruntu, powodują one zakwaszenie, wzmagają</p>
---	--	---	---	---

warstwą skał nieprzepuszczalnych)	ze względu na genezę na : -wody infiltracyjne, , -wody kondensacyjne , -wody juwenilne, -wody reliktowe -wody metamorficzne .	i szczeliny w skałach są wypełnione powietrzem i wilgocią glebową, w skład której wchodzi woda higroskopijna, błonkowata, włoskowata, woda wsiąkająca w grunt; - strefę saturacji – pory i szczeliny w skałach wypełnia woda, strefy są oddzielone od siebie tzw. zwierciadłem wody, a od spodu ogranicza je warstwa nieprzepuszczalna	procesy gnilne, często są zanieczyszczone, w zimie zamarzają; - wody gruntowe, głębokie (3 – 30 m poniżej poziomu ziemi) przefiltrowane o małych wahaniami temperatury, na ogół ze swobodnym zwierciadłem wody; - wody wgłębne (artezyjskie), występujące w utworach skalnych, przepuszczalnych o kształcie rozległego zagłębienia i ograniczonych od spodu i od góry skałami nieprzepuszczalnymi. Zwierciadło ma więc charakter napięty. 2.wyróżnia wody krasowe występujące w szczelinach i jaskiniach skał gipsowych i wapiennych 2.charakteryzuje wody głębinowe 2.wymienia wody podziemne występujące w strefie aeracji i saturacji 2.dokonuje klasyfikacji wód podziemnych ze względu na sposób zalegania na: -wody zaskórne -wody gruntowe – -(wody freatyczne – studzienne). -wody wgłębne (artezyjskie , subartezyjskie) 1.wie, że wody zaskórne podlegają dobowym wahaniami temperatury i wysokiemu parowaniu 2.charakteryzuje wody krasowe, mineralne, artezyjskie 2.omawia gospodarcze znaczenie wód podziemnych (woda pitna, woda dla gospodarki) 2.wymienia możliwości wykorzystania wód podziemnych 2.podaje przykłady wykorzystania wód podziemnych 2.ocenia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie wód podziemnych	procesy gnilne, często są zanieczyszczone, w zimie zamarzają; - wody gruntowe, głębokie (3 – 30 m poniżej poziomu ziemi) przefiltrowane o małych wahaniami temperatury, na ogół ze swobodnym zwierciadłem wody; - wody wgłębne (artezyjskie), występujące w utworach skalnych, przepuszczalnych o kształcie rozległego zagłębienia i ograniczonych od spodu i od góry skałami nieprzepuszczalnymi. Zwierciadło ma więc charakter napięty. 2.wyróżnia wody krasowe występujące w szczelinach i jaskiniach skał gipsowych i wapiennych 2.charakteryzuje wody głębinowe 3.wyjaśnia znaczenie pojęcia wody głębinowe 2.wymienia wody podziemne występujące w strefie aeracji i saturacji 2.dokonuje klasyfikacji wód podziemnych ze względu na sposób zalegania na: -wody zaskórne -wody gruntowe – -(wody freatyczne – studzienne). -wody wgłębne (artezyjskie , subartezyjskie) 1.wie, że wody zaskórne podlegają dobowym wahaniami temperatury i wysokiemu parowaniu 2.charakteryzuje wody krasowe, mineralne, artezyjskie 2.omawia gospodarcze znaczenie wód podziemnych (woda pitna, woda dla gospodarki) 2.wymienia możliwości wykorzystania wód podziemnych 3.omawia wykorzystania wód podziemnych w rolnictwie w skali lokalnej i globalnej korzystając z różnych źródeł
-----------------------------------	--	---	---	--

L.p .	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
12.	Granica wiecznego o śniegu i jej przebieg w	Uczeń wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy	Uczeń: 1.wie, co to jest granica wiecznego śniegu 2. wyjaśnia dlaczego powyżej granicy wiecznego śniegu opady występują w postaci śniegu 1. analizuje wykres granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych	Wkład wprowadzający, wykorzystanie prezentacji multimedialnej oraz filmu . Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli”. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne,	Wykorzystanie filmu pt.: „ Lodowce górskie ” Film prezentuje etapy powstania i topnienia lodowca

różnych szerokościach geograficznych	wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych;	<p>2. odczytuje z map poszczególnych kontynentów wysokości najwyższych szczytów, pasm górskich oraz ustala dla nich wysokość granicy wiecznego śniegu (możliwość występowania lodowców)</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych (np. wyjaśnia dlaczego w strefie równikowej granica wiecznego śniegu przebiega niżej niż w strefie zwrotnikowej, dlaczego na szerokości 90 N i S granica ta znajduje się na poziomie morza)</p> <p>3. podaje związek przyczynowo skutkowy między szerokością geograficzną a wysokością występowania granicy wiecznego śniegu i jego konsekwencje</p> <p>3. sporządza wykres granicy wiecznego śniegu dla poszczególnych szerokości geograficznych</p> <p>3. analizuje dlaczego na równiku na Kilimandżaro, Kenii, Ruwenzori występują lodowce górskie</p> <p>3. omawia przebieg granicy wiecznego śniegu</p>	<p>indywidualne przemyślenie problemu, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	<p>górskiego.</p> <p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.io4.poznan.pl</p>
--------------------------------------	--	--	---	---

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wie, co to jest granica wiecznego śniegu</p> <p>1. analizuje wykres granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych</p>	<p>1. wie, co to jest granica wiecznego śniegu</p> <p>1. analizuje wykres granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych</p> <p>1. wymienia obszary współczesnych lodowców</p> <p>1. wskazuje</p>	<p>1. wie, co to jest granica wiecznego śniegu</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego powyżej granicy wiecznego śniegu opady występują w postaci śniegu</p> <p>1. analizuje wykres granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych</p> <p>2. odczytuje z map poszczególnych kontynentów wysokości najwyższych szczytów, pasm górskich oraz ustala dla nich wysokość granicy wiecznego śniegu (możliwość występowania lodowców)</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych (np. wyjaśnia dlaczego w strefie równikowej granica wiecznego śniegu przebiega niżej niż w strefie zwrotnikowej,</p>	<p>1. wie, co to jest granica wiecznego śniegu</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego powyżej granicy wiecznego śniegu opady występują w postaci śniegu</p> <p>1. analizuje wykres granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych</p> <p>2. odczytuje z map poszczególnych kontynentów wysokości najwyższych szczytów, pasm górskich oraz ustala dla nich wysokość granicy wiecznego śniegu (możliwość występowania lodowców)</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych (np. wyjaśnia dlaczego w strefie równikowej granica wiecznego śniegu przebiega niżej niż w strefie zwrotnikowej, dlaczego na szerokości 90 N i S granica ta znajduje się na poziomie morza)</p>	<p>1. wie, co to jest granica wiecznego śniegu</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego powyżej granicy wiecznego śniegu opady występują w postaci śniegu</p> <p>1. analizuje wykres granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych</p> <p>2. odczytuje z map poszczególnych kontynentów wysokości najwyższych szczytów, pasm górskich oraz ustala dla nich wysokość granicy wiecznego śniegu (możliwość występowania lodowców)</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych (np. wyjaśnia dlaczego w strefie równikowej granica wiecznego śniegu przebiega niżej niż w strefie zwrotnikowej, dlaczego na szerokości 90 N i S granica ta znajduje się na poziomie morza)</p> <p>3. podaje związek przyczynowo skutkowy między szerokością geograficzną a wysokością</p>

obszary współczesnych zlodowaceń	dłaczego na szerokości 90 N i S granica ta znajduje się na poziomie morza) 2. zna rozmieszczenie przestrzenne najważniejszych pasm górskich, 2. odczytuje z mapy wysokości bezwzględne szczytów i pasm górskich 2. właściwie przyporządkowuje strefy klimatyczne poszczególnym pasmom górskim	2. zna rozmieszczenie przestrzenne najważniejszych pasm górskich, 2. odczytuje z mapy wysokości bezwzględne szczytów i pasm górskich 2. właściwie przyporządkowuje strefy klimatyczne poszczególnym pasmom górskim 2. wyszukuje nazwy lodowców górskich w poszczególnych pasmach gór w skali lokalnej i globalnej	występowania granicy wiecznego śniegu i jego konsekwencje 3. sporządza wykres granicy wiecznego śniegu dla poszczególnych szerokości geograficznych 3.analizuje dlaczego na równiku na Kilimandżaro, Kenii, Ruwenzori występują lodowce górskie 3.omawia przebieg granicy wiecznego śniegu
----------------------------------	--	--	---

L.p.	Temat	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągania celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
13	Geneza lodowców w na Ziemi	Uczeń wyjaśnia proces powstawania lodowców na przykładach z różnych kontynentów	Uczeń: 1.wymienia warunki, potrzebne do powstawania lodowców lub lądolodów (meteorologiczne i orograficzne) 1.analizuje przestrzenne rozmieszczenie na mapie świata średniej rocznej temperatury poniżej zera 1. posługuje się pojęciami kondensacja, sublimacja, resublimacja, rekrytalizacja 1. zna przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi 1. rozumie, że wszystkie lodowce powstają ponad granicą wiecznego śniegu, czyli na wysokości, powyżej której przeważa akumulacja (gromadzenie) śniegu i lodu nad ich topnieniem w ciągu roku. 2.analizuje i omawia wszystkie etapy procesu przemiany śniegu w lód 2 wymienia procesy przyczyniające się do przemiany śniegu w lód (ciśnienie warstw nadległych, powtarzające się cykle nadtapiania i zamarzania śniegu w rytmie dobowym, sezonowym, rocznym, sublimacja i resublimacja) 2. wyjaśnia dlaczego w poszczególnych fazach przemiany śniegu w lód lodowcowy następuje zmiana gęstości śniegu i zawartości powietrza 1.posługuje się pojęciami szreń, firn, lód firnowy, lód lodowcowy 3. wskazuje miejsca występowania lodu lodowcowego na Ziemi 2.analizuje zjawisko ruchu plastycznego lodu oraz ślizg denny lodu i ruch wewnętrzny lodu 2. wyjaśnia przyczyny ruchu pokrywy lodowej 2. wymienia różne formy lodu : lodowce górskie i lądolody dokonuje ich porównania 2.podaje i omawia budowę różnych typów lodowców górskich	Metoda sytuacyjna -analiza przypadków i metoda śniegowej kuli wzbogacona prezentacją multimedialną. Analiza przypadków to samodzielne rozwiązywanie problemów, dochodzeniu do wiedzy wykorzystując konkretne przykłady ze świata w skali globalnej i regionalnej. Wykorzystanie informacji umieszczonych na stronie Scholaris. Wprowadzenie do lekcji odbywa się na zasadzie krótkiego wykładu, ilustrowanego prezentacją multimedialną. Następnie analizuje się konkretne przypadki zaproponowane przez nauczyciela w konwencji pracy metoda śniegowej kuli. Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia	- Typy lodowców Schemat przedstawia klasyfikację lodowców oraz podaje ich krótką charakterystykę. Materiał warto wykorzystać podczas omawiania zagadnień z hydrologii i glacjiologii. IV etap. Szkoły ponadgimnazjalne - Typy lodowców górskich Schemat przedstawia główne typy lodowców górskich wraz ze schematycznym rysunkiem. -Uszczelnienie Schemat przedstawia lodowiec oraz typy szczelin, które występują w różnych jego częściach -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl - wykorzystanie zasobów strony / www.geografia.io4.poznan.pl

		<p>3. wykreśla schemat różnych typów lodowców górskich, 2. podaje przykłady różnych typów lodowców górskich z różnych kontynentów 2.charakteryzuje warunki powstania pokrywy lądolodowej 2.analizuje genezę lądolodu Grenlandii jako przykładu olbrzymiego rozwinięcia się lodowców piedmontowych (grubość , przekrój, ukształtowanie terenu pod lądolodem, zjawisko, gaicjoizostazji) 2.analizuje genezę lądolodu Antarktydy (grubość pokrywy lodowej , rzeźby skalnego podłoża) 2. analizuje genezę lodów występujących na powierzchni wód wokół Antarktydy, Grenlandii, Arktyki 2.omawia występowanie gór lodowych i wysp lodowych (zjawisko cielenia się lodowców) 3. wyjaśnia dlaczego góry lodowe i wyspy lodowcowe pływają w wodach i dlaczego wysuwają ponad powierzchnię wody zaledwie od 1/9 do 1/7 swej objętości</p>	<p>przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>	
--	--	---	---	--

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia warunki, potrzebne do powstawania lodowców lub łądolodów (meteorologiczne i orograficzne)</p> <p>1. zna przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi</p> <p>1. rozumie, że wszystkie lodowce powstają ponad granicą wiecznego śniegu, czyli na wysokości, powyżej której przeważa akumulacja (gromadzenie) śniegu i lodu nad ich topnieniem w ciągu roku.</p>	<p>1.wymienia warunki, potrzebne do powstawania lodowców lub łądolodów (meteorologiczne i orograficzne)</p> <p>1.analizuje przestrzenne rozmieszczenie na mapie świata średniej rocznej temperatury poniżej zera</p> <p>1. posługuje się pojęciami kondensacja, sublimacja , resublimacja, rekrytalizacja</p> <p>1. zna przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi</p> <p>1. rozumie, że wszystkie lodowce powstają ponad granicą wiecznego śniegu, czyli na wysokości, powyżej której przeważa akumulacja (gromadzenie) śniegu i lodu nad ich topnieniem w ciągu roku.</p> <p>2.analizuje i omawia wszystkie etapy procesu przemiany śniegu w lód</p> <p>2 wymienia procesy przyczyniające się do przemiany śniegu w lód (ciśnienie warstw nadległych, powtarzające się cykle nadtapiania i zamarzania śniegu w rytmie dobowym, sezonowym, rocznym, sublimacja i resublimacja)</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego w poszczególnych fazach przemiany śniegu w lód lodowcowy następuje zmiana gęstości śniegu i zawartości powietrza</p> <p>1.posługuje się pojęciami szań, firn, lód firnowy, lód lodowcowy</p> <p>2.analizuje zjawisko ruchu plastycznego lodu oraz ślizg denny lodu i ruch wewnętrzny lodu</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny ruchu pokrywy lodowej</p> <p>2. wymienia różne formy lodu : lodowce górskie i łądolody dokonuje ich porównania</p>	<p>1.wymienia warunki, potrzebne do powstawania lodowców lub łądolodów (meteorologiczne i orograficzne)</p> <p>1.analizuje przestrzenne rozmieszczenie na mapie świata średniej rocznej temperatury poniżej zera</p> <p>1. posługuje się pojęciami kondensacja, sublimacja , resublimacja, rekrytalizacja</p> <p>1. zna przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi</p> <p>1. rozumie, że wszystkie lodowce powstają ponad granicą wiecznego śniegu, czyli na wysokości, powyżej której przeważa akumulacja (gromadzenie) śniegu i lodu nad ich topnieniem w ciągu roku.</p> <p>2.analizuje i omawia wszystkie etapy procesu przemiany śniegu w lód</p> <p>2 wymienia procesy przyczyniające się do przemiany śniegu w lód (ciśnienie warstw nadległych, powtarzające się cykle nadtapiania i zamarzania śniegu w rytmie dobowym, sezonowym, rocznym, sublimacja i resublimacja)</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego w poszczególnych fazach przemiany śniegu w lód lodowcowy następuje zmiana gęstości śniegu i zawartości powietrza</p> <p>1.posługuje się pojęciami szań, firn, lód firnowy, lód lodowcowy</p> <p>2.analizuje zjawisko ruchu plastycznego lodu oraz ślizg denny lodu i ruch wewnętrzny lodu</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny ruchu pokrywy lodowej</p> <p>2. wymienia różne formy lodu : lodowce górskie i łądolody dokonuje ich porównania</p>	<p>1.wymienia warunki, potrzebne do powstawania lodowców lub łądolodów (meteorologiczne i orograficzne)</p> <p>1.analizuje przestrzenne rozmieszczenie na mapie świata średniej rocznej temperatury poniżej zera</p> <p>1. posługuje się pojęciami kondensacja, sublimacja , resublimacja, rekrytalizacja</p> <p>1. zna przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi</p> <p>1. rozumie, że wszystkie lodowce powstają ponad granicą wiecznego śniegu, czyli na wysokości, powyżej której przeważa akumulacja (gromadzenie) śniegu i lodu nad ich topnieniem w ciągu roku.</p> <p>2.analizuje i omawia wszystkie etapy procesu przemiany śniegu w lód</p> <p>2 wymienia procesy przyczyniające się do przemiany śniegu w lód (ciśnienie warstw nadległych, powtarzające się cykle nadtapiania i zamarzania śniegu w rytmie dobowym, sezonowym, rocznym, sublimacja i resublimacja)</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego w poszczególnych fazach przemiany śniegu w lód lodowcowy następuje zmiana gęstości śniegu i zawartości powietrza</p> <p>1.posługuje się pojęciami szań, firn, lód firnowy, lód lodowcowy</p> <p>2.analizuje zjawisko ruchu plastycznego lodu oraz ślizg denny lodu i ruch wewnętrzny lodu</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny ruchu pokrywy lodowej</p> <p>2. wymienia różne formy lodu : lodowce górskie i łądolody dokonuje ich porównania</p>	<p>1.wymienia warunki, potrzebne do powstawania lodowców lub łądolodów (meteorologiczne i orograficzne)</p> <p>1.analizuje przestrzenne rozmieszczenie na mapie świata średniej rocznej temperatury poniżej zera</p> <p>1. posługuje się pojęciami kondensacja, sublimacja , resublimacja, rekrytalizacja</p> <p>1. zna przebieg granicy wiecznego śniegu na Ziemi</p> <p>1. rozumie, że wszystkie lodowce powstają ponad granicą wiecznego śniegu, czyli na wysokości, powyżej której przeważa akumulacja (gromadzenie) śniegu i lodu nad ich topnieniem w ciągu roku.</p> <p>2.analizuje i omawia wszystkie etapy procesu przemiany śniegu w lód</p> <p>2 wymienia procesy przyczyniające się do przemiany śniegu w lód (ciśnienie warstw nadległych, powtarzające się cykle nadtapiania i zamarzania śniegu w rytmie dobowym, sezonowym, rocznym, sublimacja i resublimacja)</p> <p>2. wyjaśnia dlaczego w poszczególnych fazach przemiany śniegu w lód lodowcowy następuje zmiana gęstości śniegu i zawartości powietrza</p> <p>1.posługuje się pojęciami szań, firn, lód firnowy, lód lodowcowy</p> <p>2.analizuje zjawisko ruchu plastycznego lodu oraz ślizg denny lodu i ruch wewnętrzny lodu</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny ruchu pokrywy lodowej</p> <p>2. wymienia różne formy lodu : lodowce górskie i łądolody dokonuje ich porównania</p>

	<p>ich topnieniem w ciągu roku. 1. posługuje się pojęciami szreń, firn, lód firnowy, lód lodowcowy 1. podaje przykłady lodowców</p>	<p>2. podaje i omawia budowę różnych typów lodowców górskich 2. podaje przykłady różnych typów lodowców górskich z różnych kontynentów 2. charakteryzuje warunki powstania pokrywy lądolodowej 2. analizuje genezę lądolodu Grenlandii jako przykładu olbrzymiego rozwinienia się lodowców piedmontowych (grubość , przekrój, ukształtowanie terenu pod lądolodem, zjawisko, gaicjoizostazji) 2. analizuje genezę lądolodu Antarktydy (grubość pokrywy lodowej , rzeźby skalnego podłoża) 2. analizuje genezę lodów występujących na powierzchni wód wokół Antarktydy, Grenlandii, Arktyki 2. omawia występowanie gór lodowych i wysp lodowych (zjawisko cielenia się lodowców)</p>	<p>2. podaje i omawia budowę różnych typów lodowców górskich 2. podaje przykłady różnych typów lodowców górskich z różnych kontynentów 2. charakteryzuje warunki powstania pokrywy lądolodowej 2. analizuje genezę lądolodu Grenlandii jako przykładu olbrzymiego rozwinienia się lodowców piedmontowych (grubość , przekrój, ukształtowanie terenu pod lądolodem, zjawisko, gaicjoizostazji) 2. analizuje genezę lądolodu Antarktydy (grubość pokrywy lodowej , rzeźby skalnego podłoża) 2. analizuje genezę lodów występujących na powierzchni wód wokół Antarktydy, Grenlandii, Arktyki 2. omawia występowanie gór lodowych i wysp lodowych (zjawisko cielenia się lodowców)</p>	<p>2. charakteryzuje warunki powstania pokrywy lądolodowej 2. analizuje genezę lądolodu Grenlandii jako przykładu olbrzymiego rozwinienia się lodowców piedmontowych (grubość , przekrój, ukształtowanie terenu pod lądolodem, zjawisko, gaicjoizostazji) 2. analizuje genezę lądolodu Antarktydy (grubość pokrywy lodowej , rzeźby skalnego podłoża) 2. analizuje genezę lodów występujących na powierzchni wód wokół Antarktydy, Grenlandii, Arktyki 2. omawia występowanie gór lodowych i wysp lodowych (zjawisko cielenia się lodowców) 3. wyjaśnia dlaczego góry lodowe i wyspy lodowcowe pływają w wodach i dlaczego wysuwają ponad powierzchnię wody zaledwie od 1/9 do 1/7 swej objętości</p>
--	---	---	---	---

L.p .	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
14	Zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń a zmiany klimatyczne	Uczeń wskazuje na mapach zasięg obszarów współcześnie zlodzonych i ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu tych obszarów;	<p>Uczeń:</p> <p>1. wskazuje na mapach zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. zaznacza na mapie konturowej zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. wyszukuje i sekcjonuje informacje na temat obszarów współczesnych zlodzeń i zmian w ich zasięgu np. mapy, zdjęcia satelitarne 2. na podstawie dostępnych informacji analizuje zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodzeń 1. wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych 1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) 2. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) 2. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów zlodzeń</p>	<p>Praca z podręcznikiem, atlasem, mapa konturową Dyskusja, obserwacja, metody eksponujące Praca w grupach Wizualizacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez</p>	<p>- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: wykorzystanie ćwiczeń interaktywnych pt.: „Czym jest atmosfera?” - Ekran interaktywny przedstawiający charakterystykę atmosfery, jej skład</p>

		<p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przepuszczalnie do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.) - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powodzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie. <p>3. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodowaceń posługując się przykładami i wiedzą z tego zakresu</p>	<p>stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>	<p>chemiczny. Przedstawia także zmiany stężenia tlenu w atmosferze na przestrzeni milionów lat. -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>
--	--	---	--	--

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wskazuje na mapach zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. wyszukuje i sekcjonuje informacje na temat obszarów współczesnych zlodzeń i zmian w ich zasięgu np. mapy, zdjęcia satelitarne</p>	<p>1. wskazuje na mapach zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. zaznacza na mapie konturowej zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. wyszukuje i sekcjonuje informacje na temat obszarów współczesnych zlodzeń i zmian w ich zasięgu np. mapy, zdjęcia satelitarne 1. wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych 1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie</p>	<p>1. wskazuje na mapach zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. zaznacza na mapie konturowej zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. wyszukuje i sekcjonuje informacje na temat obszarów współczesnych zlodzeń i zmian w ich zasięgu np. mapy, zdjęcia satelitarne 2. na podstawie dostępnych informacji analizuje zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodzeń 1. wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim</p>	<p>1. wskazuje na mapach zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. zaznacza na mapie konturowej zasięg obszarów współczesnych zlodzeń i zmian w ich zasięgu np. mapy, zdjęcia satelitarne 2. na podstawie dostępnych informacji analizuje zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodzeń 1. wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych</p>	<p>1. wskazuje na mapach zasięg obszarów współczesnych zlodowaceń 1. zaznacza na mapie konturowej zasięg obszarów współczesnych zlodzeń i zmian w ich zasięgu np. mapy, zdjęcia satelitarne 2. na podstawie dostępnych informacji analizuje zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodzeń 1. wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych</p>

<p>1. wie, że w przeszłości geologicznej klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych</p> <p>1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>1. podaje przykłady skutków zmiany klimatu</p>	<p>ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przewidywane do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.) - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się 	<p>klimat zmieniał się przede wszystkim pod wpływem czynników naturalnych</p> <p>1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>2. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów zlodzeń</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przewidywane do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak 	<p>1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>2. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>2. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów zlodzeń</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przewidywane do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy, 	<p>1. wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>2. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)</p> <p>2. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów zlodzeń</p> <p>1. wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi:</p> <ul style="list-style-type: none"> - topnieje pokrywy lodowej na biegunach (na półkuli północnej zasięg pokrywy śnieżno-lodowej zmniejszył się o ok. 10%, a grubość lodu morskiego o ok. 40% w ciągu 40 lat (z 3,1 m do 1,8 m). Podobne procesy przebiegają na Antarktydzie.) - kurczenie się lodowców w wysokich górach w Austrii, Szwajcarii, w Afryce –lodowiec na Kilimandżaro. Przewidywane do 2050 roku większość tych lodowców zniknie. - wzrost poziomu mórz; (w XX wieku podniósł się o 10–25 cm, zaś do 2100 roku przy aktualnym trendzie przewiduje się wzrost nawet o 88 cm, co spowodowałoby zalanie nisko położonych wysp i obszarów przybrzeżnych, takich jak Malediwy,
---	---	---	--	--

	<p>trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p> <p>3. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodowaceń posługując się przykładami i wiedzą z tego zakresu</p>	<p>Małdywy, delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p>	<p>delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p>	<p>delta Nilu, Bangladesz zaś w Europie zalane zostałyby tereny przybrzeżne zamieszkałe przez 70 mln ludzi. Woda morska może przedostać się na obszary położone nawet w głębi lądu, zanieczyszczając tereny uprawne i zasoby słodkiej wody.)</p> <p>- wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe, takie jak huragany, powódzie, susze i fale upałów. W ostatniej dekadzie wydarzyło się trzy razy więcej klęsk żywiołowych związanych z pogodą – w większości powodzi i huraganów – aniżeli w poprzednim dziesięcioleciu. Fala upałów, która przeszła w sierpniu 2003 roku przez Europę była najgroźniejsza od ponad 500 lat i spowodowała tylko we Francji śmierć blisko 15 000 osób. W przyszłości w regionie śródziemnomorskim spodziewane są ekstremalnie upały (powyżej 35°C) trwające nawet do 6 tygodni, co mocno odbije się na turystyce i rolnictwie w tym regionie.</p> <p>3. ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu obszarów współczesnych zlodowaceń posługując się przykładami i wiedzą z tego zakresu</p>
--	--	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągania celów	Wykorzystanie platformy Scholaris
15	Na czym polega	Uczeń opisuje na przykładach	Uczeń 1.zna pojęcie racjonalności (to skuteczne działania, która zależy od dostępnej i aktualnej i	Metoda problemowa (dedukcja)	Zanieczyszczenie wód Lekcja interaktywna

<p>racjonalne gospodarowanie wodą</p>	<p>następstwa nieracjonalnej gospodarki wodnej w wybranych regionach świata i wskazuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą.</p>	<p>wiedzy, postępowanie zgodnie z aktualnym poziomem wiedzy)</p> <p>1. zna pojęcie gospodarności : jako zasadę największej wydajności (maksymalizacja efektu) oraz zasadę oszczędności środków (minimalizacji nakładu).</p> <p>1. wymienia globalne problemy gospodarki wodnej np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proporcje jakie stanowią zasoby wody słodkiej do słonej, i struktura zasobów wody słodkiej jest niekorzystna . - wzrost liczby ludności powoduje zwiększenie zapotrzebowania na wodę do picia, celów sanitarnych, produkcji żywności i rozwoju przemysłu a zmiany klimatu i nasilające występowanie susz i zmniejszanie zasobów wodnych na wielu obszarach. - nierównomierne rozłożenie zasobów wodnych na obszarze Ziemi. - niedobór wody w krajach rozwiniętych i słabo rozwiniętych <p>1. wymienia europejskie problemy gospodarki wodnej np.</p> <ul style="list-style-type: none"> - 20% zasobów wód powierzchniowych w Unii Europejskiej jest poważnie zagrożona zanieczyszczeniem, - wody podziemne dostarczają około 65% wszystkich europejskich wód przeznaczonych do konsumpcji, - 60% europejskich miast nadmiernie eksploatuje zasoby wód podziemnych, - 50% obszarów podmokłych posiada status obszarów „zagrożonych” z powodu nadmiernej eksploatacji wód podziemnych, - powierzchnia obszarów nawadnianych w Europie Południowej wzrosła od 1985 roku o 20%. <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady nieracjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej oraz ich skutki(np. zmiany powierzchni upraw, zła melioracja – stepowanie/odwodnienie obszarów Polski w szczególności obniżania się wód gruntowych i stepowania terenów Wielkopolski, pustynnienie obszarów na świecie, zmniejszenie się powierzchni lasów, zanieczyszczenia wód pitnych, ograniczenie ilości wody pitnej, złe zagospodarowanie ścieków zarówno komunalnych jak i przemysłowych, zanieczyszczenia wód nawozami sztucznymi splukiwanymi z pól, a także przesiąkania słonej wody do poziomu wodonośnego w strefie nadbrzeżnej, gdy obniża się poziom wód gruntowych. Brak dostępu do wody może prowadzić do głodu, chorób, destabilizacji politycznej, a nawet do konfliktów zbrojnych.</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady racjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej (wdrażanie technologii, których podstawową zasadą jest gospodarne zużywanie wody np. obieg zamknięty w zakładach przemysłowych, prowadzenie działań na rzecz efektywnego wykorzystania zasobów wodnych, na które składają się: poprawa jakości wód w rzekach poprzez zminimalizowanie emisji z oczyszczalni ścieków, racjonalne gospodarowanie wodą oraz wykorzystywanie energii odnawialnej ze ścieków, stworzenie przyjaznego środowisku systemu kanalizacji, budowa Małych Elektrowni Wodnych (MEW)</p>	<p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący następstw nieracjonalnej gospodarki wodnej w wybranych regionach świata i wskazuje się działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą.</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analizy zebranych informacji celowe wyróżnienie specyficznych problemów , burzenie stereotypów.</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie</p>	<p>omawiająca problematykę stanu czystości wód.</p> <p>Przedstawia podstawowe rodzaje zanieczyszczeń wód i ich źródła. Prezentuje wskaźniki oraz klasy czystości wody.</p> <p>Wyjaśnia, na czym polega oszczędne gospodarowanie wodą oraz jakie są sposoby oszczędzania jej w życiu codziennym.</p> <p>Przybliża zasadę działania oczyszczalni ścieków oraz umożliwia wypowiedź na temat stanu czystości wód oraz działań mających na celu polepszenie go w miejscu zamieszkania ucznia.</p>
---------------------------------------	---	--	--	--

		<p>jako element rewitalizacji zdegradowanych zbiorników i cieków wodnych.)</p> <p>3. analizuje działania UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną: raport Komisji Europejskiej dotyczący gospodarki wodnej:</p> <ul style="list-style-type: none"> - na terenie Europy, jest marnowane aż 40% wody. - co dziesiąty obywatel Unii Europejskiej cierpi z powodu braku wody. - w 2003 roku susza dotknęła jedną trzecią terytorium Unii Europejskiej i ponad 100 milionów ludzi. - straty spowodowane tą suszą są szacowane na kwotę 9 mld euro. <p>2. analizuje działania UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną: Ramową Dyrektywę Wodną, która:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wprowadza ochronę wszystkich wód, czyli rzek, jezior, wód przybrzeżnych i wód podziemnych; - ustala ambitne cele, aby zapewnić wszystkim wodom osiągnięcie „dobrego stanu” do roku 2015; - ustanawia system zarządzania zlewniowego, gdyż dla wody nie istnieją granice polityczne; - wymaga przygranicznej współpracy sąsiadujących państw i zainteresowanych stron; - zapewnia aktywny udział wszystkich zainteresowanych kręgów w działaniach na rzecz gospodarowania wodą, łącznie z organizacjami pozarządowymi i społecznościami lokalnymi; - zapewnia redukcję oraz kontrolę zanieczyszczeń pochodzących ze wszystkich źródeł, tj. sektora rolniczego, przemysłowego i komunalnego; - równoważy interesy środowiska oraz tych, którzy są od niego zależni. <p>2. charakteryzuje gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce w działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - konieczność retencjonowania wody w Polsce (pod względem ilości wody na jednego mieszkańca, biorąc pod uwagę 26 państw, znajdujemy się na 22 miejscu.) - nieracjonalne działania w połowie XX wieku i ich konsekwencje (osuszano torfowiska, ażeby zwiększyć powierzchnie obszarów rolnych prowadzi to do pustynnienia, przed II Wojną Światową było w Polsce ponad 20.000 miejsc, gdzie można było spiętrzyć wodę. Obecnie jest ich około 600. Brak dostatecznej liczby stawów i torfowisk powoduje obniżanie się poziomu wód gruntowych i dalsze wysuszenie gleby. Stopowienie gleby spowoduje, że będą zanikały znane nam dotychczas warzywa. Ta sytuacja zagraża nawet powszechnie konsumowanemu w naszym kraju ziemniakowi, który nie lubi zbyt wysokich temperatur.) - duże zanieczyszczenie rzek i jezior w Polsce i sposoby rozwiązań. - brak systemów kanalizacyjnych i oczyszczania ścieków i sposoby rozwiązań - omawia racjonalne gospodarowanie wodą w gospodarstwie domowym 	<p>samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Możliwość stosowania metody śnieżnej kuli</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>	
--	--	--	--	--

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna pojecie racjonalności</p> <p>1.zna pojęcie gospodarności</p> <p>1.wymienia globalne problemy gospodarki wodnej</p> <p>1.wymienia europejskie problemy gospodarki wodnej np.</p> <p>1.podaje przykłady działania w UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną</p> <p>1.opisuje na przykładach następstwa nieracjonalnej gospodarki wodnej w wybranych regionach świata i wskazuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą.</p>	<p>1.zna pojecie racjonalności</p> <p>1.zna pojęcie gospodarności</p> <p>1.wymienia globalne problemy gospodarki wodnej</p> <p>1.wymienia europejskie problemy gospodarki wodnej np.</p> <p>1.podaje przykłady działania w UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną</p> <p>1.opisuje na przykładach następstwa nieracjonalnej gospodarki wodnej w wybranych regionach świata i wskazuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą.</p>	<p>1.zna pojecie racjonalności</p> <p>1.zna pojęcie gospodarności</p> <p>1.wymienia globalne problemy gospodarki wodnej</p> <p>1.wymienia europejskie problemy gospodarki wodnej np.</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady nieracjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej oraz ich skutki</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady racjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2. charakteryzuje gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce w działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą</p> <p>1.opisuje na przykładach następstwa nieracjonalnej gospodarki wodnej w wybranych regionach świata i wskazuje działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą.</p>	<p>1.zna pojecie racjonalności</p> <p>1.zna pojęcie gospodarności</p> <p>1.wymienia globalne problemy gospodarki wodnej</p> <p>1.wymienia europejskie problemy gospodarki wodnej np.</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady nieracjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej oraz ich skutki</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady racjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2. analizuje działania UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną</p> <p>2. charakteryzuje gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce w działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą</p>	<p>1.zna pojecie racjonalności</p> <p>1.zna pojęcie gospodarności</p> <p>1.wymienia globalne problemy gospodarki wodnej</p> <p>1.wymienia europejskie problemy gospodarki wodnej</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady nieracjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej oraz ich skutki</p> <p>2. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady racjonalnego gospodarowania wodą w skali globalnej i lokalnej</p> <p>3. analizuje działania UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną: raport Komisji Europejskiej dotyczący gospodarki wodnej</p> <p>2. analizuje działania UE wspomagające racjonalną gospodarkę wodną: Ramową Dyrektywę Wodną, którzy są od niego zależni.</p> <p>2. charakteryzuje gospodarowanie zasobami wodnymi w Polsce w działania wspomagające racjonalne gospodarowanie wodą</p>

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu :	Procedury osiągania celów
16	Utrwalenie wiedzy i umiejętności z działu sfery Ziemi – hydrosfera	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omawia cechy cyklu hydrologicznego w różnych warunkach klimatycznych; opisuje występowanie i zasoby wód w oceanach i na lądach (jeziora, rzeki, lodowce, wody podziemne); -charakteryzuje sieć rzeczna i typy genetyczne jezior na poszczególnych kontynentach; -rozpoznaje i opisuje cechy ustrojów rzecznych wybranych rzek; -wyjaśnia krajobrazowe i gospodarcze funkcje rzek i jezior; -objaśnia mechanizm powstawania i układu powierzchniowych prądów morskich, falowania, pływów, upwellingu oraz ich wpływ na warunki klimatyczne i środowisko życia wybrzeży; - wskazuje możliwości gospodarczego wykorzystania oceanów i ocenia wpływ człowieka na ekosystemy mórz i oceanów; -wyjaśnia powstawanie źródeł i ocenia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie wód podziemnych; 	<p>Uczeń</p> <ul style="list-style-type: none"> - analizuje przygotowane przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu hydrosfera - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów - przygotowuje wiedzę i umiejętności zakresu hydrosfera do testu 	<p>Praca w grupach</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Dyskusja panelowa- metody aktywizujące</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie zadań o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
17	Sfery Ziemi – hydrosfera test wiedzy i umiejętności	<ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia przyczyny różnej wysokości występowania granicy wiecznego śniegu w różnych szerokościach geograficznych; -wyjaśnia proces powstawania lodowców na przykładach z różnych kontynentów; -wskazuje na mapach zasięg obszarów współcześnie zlodzonych i ocenia wpływ zmian klimatycznych na zmiany zasięgu tych obszarów; -opisuje na przykładach następstwa nieracjonalnej gospodarki wodnej w wybranych regionach świata i wskazuje działania wspomagające racjonalnego podarowanie wodą. 	Test wiedzy i umiejętności z zakresu hydrosfery	

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym-Sfery Ziemi – litosfera

Dział V Sfery Ziemi – litosfera(budowa i skład chemiczny)

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

3. Wybrane zagadnienia geografii fizycznej.

Uczeń:

- 5) podaje główne cechy płytowej budowy litosfery; wykazuje związki pomiędzy płytową budową litosfery a występowaniem zjawisk wulkanicznych i trzęsień ziemi;
- 6) posługuje się ze zrozumieniem pojęciem wietrzenia i erozji; przedstawia rzeźbotwórczą rolę wód płynących, fal morskich, wiatru, lądolodów i lodowców górskich;
- 7) rozpoznaje i opisuje w terenie formy rzeźby powstałe w wyniku działania czynników rzeźbotwórczych..

4. Położenie i środowisko przyrodnicze Polski.

<p>Uczeń: 2) opisuje najważniejsze wydarzenia (obrazy) z przeszłości geologicznej Polski: po w stanie węgla kamiennego, powstawanie gór, zalewy mórz, zlodowacenia; wykazuje zależności pomiędzy współczesną rzeźbą Polski a wybranymi wydarzeniami geologicznymi; rozpoznaje główne rodzaje skał występujących we własnym regionie i w Polsce; wskazuje na mapie najważniejsze obszary ich występowania; podaje przykłady wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka;</p>				
<p>Poziomy osiągnięć uczniów 1 – podstawowy (dopuszczający , dostateczny), 2 – rozszerzony(dobry ,bardzo dobry), 3 – kompletny(celujący)</p>				
L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
1	Minerały budulcem Ziemi. Geneza skał magmowych	Uczeń opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał oraz ich gospodarcze zastosowanie i ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych;	<p>Uczeń:</p> <p>1.rozumie i posługuje się terminem skała, skała jednorodna i różnorodna 1.wyróżnia skały jednorodne i różnorodne oraz podaje ich przykłady 2.opisuje podstawowe cechy skał: teksturę i strukturę</p> <p>1.rozumie i posługuje się pojęciem minerał 1.wylicza podstawowe minerały skałotwórcze 2.klasyfikuje minerały ze względu na budowę wewnętrzną na kryształy i minerały bezpostaciowe, czyli mineraloidy</p> <p>1.podaje przykłady minerałów bezpostaciowych (bursztyn, wosk ziemny, opal, obsydian) i kryształów 1.opisuje minerały zwane minerałami rodzimymi np. Au, Ag, Cu, S, Fe. 1.opisuje minerały z grupy rud np. hematyt, magnetyt i syderyt, czyli rudy żelaza, galenę, czyli rudę cynku i ołowiu itd.</p> <p>2.porównuje właściwości fizyczne i budowę np.: węgla – grafitu – diamentu oraz kwarcu - kryształu górskiego – ametystu- cytrynu i na ich podstawie formułuje zależność: (ten sam pierwiastek lub związek chemiczny może tworzyć kilka minerałów różniących się właściwościami fizycznymi)</p> <p>1.wie co to jest skała Mohsa 2.wymienia minerały skali Mohsa</p> <p>1.dokonuje podziału skał ze względu na ich genezę na magmowe, przeobrażone i osadowe 2.omawia grupę skał magmowych (głębinowych, wylewnych, żyłowych) 2.rozpoznaje skały z grupy skał magmowych tj. bazalt, porfir, melafir wymienia, skały plutoniczne: perydotyt, gabro, dioryt, noryt, granodioryt, sjenit, monzonit, granit, karbonatyty 2.omawia skały pochodzenia wulkanicznego- plutoniczne i piroklastyczne 3.charakteryzuje skałę pochodzenia wulkaniczne z materiałów piroklastycznych: tufa, tufity, brekcja wulkaniczna</p> <p>1.dokonuje podziału skał na skały jawno krystaliczne i skrytokrystaliczne</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia ze skałami.</p> <p>Wykorzystanie zasobów Scholaris</p> <p>.</p> <p>Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>
2.	Geneza skał osadowych i przeobrażonych i ich charakterystyka			

			<p>2.podaje związek między miejscem zastygania skały a jawnością budowy geologicznej</p> <p>2, omawia grupę skał osadowych (okruchowych, organicznych i chemicznych)</p> <p>2.dzieli skały okruchowe na luźne, zwięzłe i lite</p> <p>2.rozpoznaje skały z grupy skał osadowych tj. piasek, żwir, otoczaki, głazy, gruz skalny; ił i muł, less, glina, iłowiec, mułowiec, piaskowiec, zlepieniec, skały wapienne, kreda, torfy, węgle, ropa naftowa, sole, gipsy, siarka, dolomit, trawertyn</p> <p>2.omawia grupę skał metamorficznych (marmur, gnejs, łupek, kwarcyt)</p> <p>3.charakteryzuje skały podając ich genezę i omawiając budowę mineralogiczną</p> <p>2.rozróżnia zdjęcia skał, i próbki skał</p> <p>1.opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał</p>	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p><u>tablic interaktywnych:</u></p> <p>-„Co to jest minerał?” Ekran interaktywny wyjaśnia pojęcia minerał oraz skała. W trakcie zajęć uczeń zapoznaje się jednocześnie z krótkimi charakterystykami najważniejszych minerałów, występujących w skorupie ziemskiej. Dodatkowo przedstawiono informacje na temat kamieni szlachetnych.</p> <p>-„Pojęcie minerału” Ekran interaktywny zaznajamiającego ucznia z pojęciem minerału. Przedstawiono różnicę między minerałem a skałą. Pojawia się definicja krystalizacji. Uczeń nazywa wybrane minerały i poznaje różne typy ich skupienia.</p> <p>-„Rozpoznawanie minerałów” Ekran interaktywny przedstawiający rozpoznawanie minerałów przy uwzględnieniu ich właściwości fizycznych i chemicznych. Zamieszczona jest definicja rysy, połysku, łupliwości oraz przełamu. Uczeń poznaje skalę Mohs'a i może sprawdzić twardość czterech minerałów w interaktywnej symulacji. Na podstawie właściwości fizycznych lub chemicznych uczeń rozpoznaje magnetyt, halit, kwarc i kalcyt, by następnie poznać ich skróty chemiczne.</p> <p>-„Skały magmowe” Ekran interaktywny przedstawiający genezę i podział skał magmowych na głębinowe, wylewne i żyłowe. Uczeń poznaje definicję krystalizacji oraz magmy.</p> <p>-„Skały metamorficzne” Ekran interaktywny przedstawiający cykl geologiczny skał oraz genezę skał metamorficznych. Przedstawiona jest definicja tekstury oraz struktury skał. Uczeń łączy skały metamorficzne (marmur, gnejs, kwarcyt) ze skałami, z których powstały (wapień, granit, piaskowiec).</p> <p>-„Skały osadowe „ Ekran interaktywny przedstawiający genezę i podział skał osadowych na okruchowe, organiczne i chemiczne. Uczeń rozpoznaje sześć skał osadowych i dokonuje ich podziału. Podana jest definicja bitumizacji.</p> <p><u>filmów:</u></p> <p>-„Skały magmowe – głębinowe” Animacja pokazuje formowanie się skał magmowych głębinowych o budowie jawnokrystalicznej. Pokazuje też przykłady takich skał jak granit, sjenit, gabbro, dioryt.</p> <p>-„Skały magmowe – wylewne” Animacja pokazuje formowanie się skał magmowych wylewnych o budowie skrytokrystalicznej. Pokazuje też przykłady skał (bazalt, obsydian).</p> <p>-„Skały magmowe – żyłowe” Animacja pokazuje formowanie się skał magmowych o budowie porfirowej, np. porfir, melafir.</p> <p>-„Właściwości chemiczne kalcytu” Animacja pokazuje właściwości chemiczne kalcytu. Pod wpływem kwasu solnego (HCl) minerał "burzy się".</p> <p>-„Właściwości fizyczne kwarcu” Animacja pokazuje twardość minerału - kwarcu, który zarysowuje szkło. Ma twardość 7 w skali Mohsa.</p> <p>-„Właściwości fizyczne magnetytu” Animacja pokazuje właściwości magnetyczne minerału. Zbite kryształy magnetytu działają jak magnes - przyciągają opiłki żelaza.</p> <p><u>scenariusz lekcji:</u> „Minerały i skały budujące wnętrze Ziemi” W trakcie zajęć uczeń poznaje minerały i skały budujące wnętrze Ziemi. Nauczyciel definiuje pojęcia: minerał i skała. Przedstawia ogólny podział skał oraz charakteryzuje poszczególne minerały i skały.</p> <p>-„Fluoryt” Ilustracja przedstawia minerał - fluoryt.</p>				

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i posługuje się terminem skała, skała jednorodna i różnorodna</p> <p>1.wyróżnia skały jednorodne i różnorodne oraz podaje ich przykłady</p> <p>1.rozumie i posługuje się pojęciem minerał</p> <p>1.wylicza podstawowe minerały skałotwórcze</p> <p>1.wie co to jest skała Mohsa</p> <p>1.dokonuje podziału skał ze względu na ich genezę na magmowe, przeobrażone i osadowe</p> <p>1.dokonuje podziału skał na skały jawno krystaliczne i skrytokrystaliczne</p> <p>1.podaje przykłady zastosowania skał - stosowane w budownictwie. drogowym,</p>	<p>1.rozumie i posługuje się terminem skała, skała jednorodna i różnorodna</p> <p>1.wyróżnia skały jednorodne i różnorodne oraz podaje ich przykłady</p> <p>1.rozumie i posługuje się pojęciem minerał</p> <p>1.wylicza podstawowe minerały skałotwórcze</p> <p>1.podaje przykłady bezpostaciowych (bursztyn, wosk ziemny, opał, obsydian) i kryształów</p> <p>1.opisuje minerały zwane minerałami rodzimymi np. Au, Ag, Cu, S, Fe.</p> <p>1.opisuje minerały z grupy rud np. hematyt, magnetyt i syderyt, czyli rudy żelaza, galenę, czyli rudę cynku i ołowiu itd.</p> <p>1.dokonuje</p>	<p>1.rozumie i posługuje się terminem skała, skała jednorodna i różnorodna</p> <p>1.wyróżnia skały jednorodne i różnorodne oraz podaje ich przykłady</p> <p>2.opisuje podstawowe cechy skał: teksturę i strukturę</p> <p>1.rozumie i posługuje się pojęciem minerał</p> <p>1.wylicza podstawowe minerały skałotwórcze</p> <p>2.klasyfikuje minerały ze względu na budowę wewnętrzną na kryształy i minerały bezpostaciowe, czyli mineraloidy</p> <p>1.podaje przykłady minerałów bezpostaciowych (bursztyn, wosk ziemny, opał, obsydian) i kryształów</p> <p>1.opisuje minerały zwane minerałami rodzimymi np. Au, Ag, Cu, S, Fe.</p> <p>1.opisuje minerały z grupy rud np. hematyt, magnetyt i syderyt, czyli rudy żelaza, galenę, czyli rudę cynku i ołowiu itd.</p> <p>2.porównuje właściwości fizyczne i budowę np.: węgla – grafitu – diamentu oraz kwarcu - kryształu górskiego – ametystu- cytrynu i na ich podstawie formułuje zależność : ten sam pierwiastek lub związek chemiczny może tworzyć kilka minerałów różniących się właściwościami fizycznymi</p> <p>1.wie co to jest skała Mohsa</p> <p>2.wymienia minerały skali Mohsa</p> <p>1.dokonuje podziału skał ze względu na ich genezę na magmowe, przeobrażone i osadowe</p> <p>2.omawia grupę skał magmowych (głębinowych, wylewnych, żyłowych)</p> <p>2.rozpoznaje skały z grupy skał magmowych tj. granit, sjenit, gabro, dioryt, bazalt, porfir, melafir, andezyt</p> <p>2.omawia skały pochodzenia wulkanicznego-</p>	<p>1.rozumie i posługuje się terminem skała, skała jednorodna i różnorodna</p> <p>1.wyróżnia skały jednorodne i różnorodne oraz podaje ich przykłady</p> <p>2.opisuje podstawowe cechy skał: teksturę i strukturę</p> <p>1.rozumie i posługuje się pojęciem minerał</p> <p>1.wylicza podstawowe minerały skałotwórcze</p> <p>2.klasyfikuje minerały ze względu na budowę wewnętrzną na kryształy i minerały bezpostaciowe, czyli mineraloidy</p> <p>1.podaje przykłady minerałów bezpostaciowych (bursztyn, wosk ziemny, opał, obsydian) i kryształów</p> <p>1.opisuje minerały zwane minerałami rodzimymi np. Au, Ag, Cu, S, Fe.</p> <p>1.opisuje minerały z grupy rud np. hematyt, magnetyt i syderyt, czyli rudy żelaza, galenę, czyli rudę cynku i ołowiu itd.</p> <p>2.porównuje właściwości fizyczne i budowę np.: węgla – grafitu – diamentu oraz kwarcu - kryształu górskiego – ametystu- cytrynu i na ich podstawie formułuje zależność : ten sam pierwiastek lub związek chemiczny może tworzyć kilka minerałów różniących się właściwościami fizycznymi</p> <p>1.wie co to jest skała Mohsa</p> <p>2.wymienia minerały skali Mohsa</p> <p>1.dokonuje podziału skał ze względu na ich genezę na magmowe, przeobrażone i osadowe</p> <p>2.omawia grupę skał magmowych (głębinowych, wylewnych, żyłowych)</p> <p>2.rozpoznaje skały z grupy skał magmowych tj. granit, sjenit, gabro, bazalt, porfir, melafir</p> <p>1.dokonuje podziału skał na skały jawno krystaliczne i skrytokrystaliczne</p>	

<p>inżynierskim, monumentalnym oraz jako kruszywo kamienne, z uwagi na dobre właściwości fizyczne i mechaniczne oraz łatwą obróbkę kamieniarską, materiału okładzinowy itp. 1. opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał</p>	<p>podziału skał ze względu na ich genezę na magmowe, przeobrażone i osadowe 1. dokonuje podziału skał na skały jawno krystaliczne i skrytokrystaliczne 1. dokonuje podziału skał ze względu na sposób powstawania 1. opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał</p>	<p>żyłowych) 2. rozpoznaje skały z grupy skał magmowych tj. granit, sjenit, gabro, bazalt, porfir, melafir 1. dokonuje podziału skał na skały jawno krystaliczne i skrytokrystaliczne 2. omawia grupę skał osadowych (okruchowych, organicznych i chemicznych) 2. dzieli skały okruchowe na luźne, zwarte i lite 2. rozpoznaje skały z grupy skał osadowych tj. piasek, żwir, otoczaki, głązy- gruz skalny; ił i muł, less, glina, iłowiec, mułowiec, piaskowiec, zlepieniec, skały wapienne, kreda, torfy, węgle, ropa naftowa, sole, gipsy, siarka, dolomit, trawertyn 2. omawia grupę skał metamorficznych (marmur, gnejs, łupek, kwarcyt) 2. rozróżnia zdjęcia skał 1. opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał</p>	<p>plutoniczne i piroklastyczne 1. dokonuje podziału skał na skały jawno krystaliczne i skrytokrystaliczne 2. podaje związek między miejscem zastygania skały a jawnością budowy geologicznej (czyli na to, czy możemy dojrzeć składniki skały czy też nie) 2. omawia grupę skał osadowych (okruchowych, organicznych i chemicznych) 2. dzieli skały okruchowe na luźne, zwarte i lite 2. rozpoznaje skały z grupy skał osadowych tj. piasek, żwir, otoczaki, głązy- gruz skalny; ił i muł, less, glina, iłowiec, mułowiec, piaskowiec, zlepieniec, skały wapienne, kreda, torfy, węgle, ropa naftowa, sole, gipsy, siarka, dolomit, trawertyn 3. charakteryzuje skały podając ich genezę i omawiając budowę mineralogiczną 2. rozróżnia zdjęcia skał 2. rozróżnia próbki skał 1. opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał</p>	<p>2. podaje związek między miejscem zastygania skały a jawnością budowy geologicznej (czyli na to, czy możemy dojrzeć składniki skały czy też nie) 2. omawia grupę skał osadowych (okruchowych, organicznych i chemicznych) 2. dzieli skały okruchowe na luźne, zwarte i lite 3. charakteryzuje skałę pochodzenia wulkaniczne z materiałów piroklastycznych: tufa, tufity, brekcja wulkaniczna 1. opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał</p>
--	---	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3	Gospodarcze zastosowanie skał	Uczeń opisuje główne grupy i rodzaje skał oraz ich zastosowanie i ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją	Uczeń: 1. podaje przykłady zastosowania skał osadowych, magmowych, przeobrażonych np.: -granitu -sjenit -dioryt (stosuje się je jako kamienie brukowe i dekoracyjne) -gablo (gablo jest skałą trudną do obrobienia, lecz dekoracyjną, o zabarwieniu prawie czarnym lub ciemnozielonym. W Polsce skałę tę głównie przerabia się na kruszywo łamane chętnie stosowane w budownictwie drogowym z powodu małej nasiąkliwości i ścieralności.) -porfiry, andezyt, diabaz, melafir, bazalt, piaskowiec, zlepieniec, głązy narzutowe, wapień, dolomity, trawertyny(alabaster), marmury, gnejs, kwarcyt łupki fillitowe	Praca w parach wykorzystanie zasobów Scholaris (w zależności od toku lekcji) Praca w parach z wykorzystaniem atlasów geograficznych, podręczników Dyskusja sterowana na temat: Gospodarczego zastosowania skał Prezentacja multimedialna wykład konwersatoryjny Punktem wyjścia jest prezentacja dotycząca: Gospodarczego zastosowania skał. Prezentacja podaje krok po kroku sposoby dojścia do celu.

	<p>surowców mineralnych;</p>	<p>1.podaje miejsca eksploatacji skał w Polsce 2.wskazuje na mapie miejsca eksploatacji surowców mineralnych w Polsce 1.wyszukuje informacje o kopalniach kruszywa na terenie Ploski np. kamieniołomy sjenitu w Kośminie i Przedborowej, granitu Strzelinie, Strzegomiu, wpieni w Sławnie, 1.zna metody eksploatacji surowców skalnych w kamieniołomach 2.ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych na przykładzie z dowolnej kopalni kruszywa w Polsce 2.ocenia zagrożenia naturalnym związane z działalnością kamieniołomów tym: osuwiska i obrywy skał, zagrożenie wodne, zagrożenia związane ze stosowaniem materiału wybuchowego 3.charakteryzuje dowolną kopalnię odkrywkową – kamieniołom pod kątem eksploatowanego surowca, usytuowania, zagrożeń dla środowiska , 3.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne kamieniołomów w Polsce 2.omawia rozmieszczenie przestrzenne surowców mineralnych na Świecie</p>	<p>Wykład konwersatoryjny polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych zamieszczonych w karcie pracy. Przekazywana słuchaczom wiedza znajduje bezpośrednie zastosowanie w ich działaniu i dlatego łatwiej ją przyswajają Praca w grupach , ocena koleżeńska i samoocena mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy</p>
--	------------------------------	---	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

tablic interaktywnych :

-„Klasyfikacja surowców mineralnych” Ekran interaktywny przedstawiający klasyfikację surowców mineralnych oraz ich wygląd. Wprowadzono definicje: rudy, surowca mineralnego, kamienia szlachetnego.

-„Surowce chemiczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce chemiczne - ich charakterystykę, wygląd, występowanie oraz wykorzystanie gospodarcze. Uczeń zapoznaje się z definicją sody.

-„Surowce energetyczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce energetyczne. Przedstawia głównych producentów takich surowców jak: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny. Uczeń zapoznaje się z definicjami smoły, gazu węglowego, koksu i benzyny.

-„Surowce metaliczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce metaliczne - ich charakterystykę, wygląd, występowanie oraz wykorzystanie gospodarcze. Uczeń zapoznaje się z takimi definicjami jak: ruda, boksyt, spiż, mosiądz i brąz.

lekcji interaktywnych:

-„Bogactwo skał i minerałów” Lekcja interaktywna przedstawiająca różnicę między skałą a minerałem. Pokazane są przykłady wybranych minerałów oraz sposób ich rozpoznawania na podstawie właściwości fizycznych i chemicznych. Opisana jest również geneza i podział skał magmowych, osadowych oraz metamorficznych.

-„Surowce mineralne – rozmieszczenie i znaczenie” Lekcja interaktywna przedstawiająca surowce mineralne występujące na świecie i w Polsce: surowce energetyczne, surowce metaliczne, surowce chemiczne. Przedstawieni są główni producenci oraz miejsca występowania danego surowca.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.podaje przykłady zastosowania skał 1.podaje miejsca eksploatacji skał w Polsce 1.wyszukuje</p>	<p>1.podaje przykłady zastosowania skał 1.podaje miejsca eksploatacji skał w Polsce 1.wyszukuje informacje o kopalniach kruszywa na</p>	<p>1.podaje przykłady zastosowania skał 1. podaje miejsca eksploatacji skał w Polsce 2.wskazuje na mapie miejsca eksploatacji surowców</p>	<p>1.podaje przykłady zastosowania skał 1.podaje miejsca eksploatacji skał w Polsce 2.wskazuje na mapie miejsca eksploatacji surowców mineralnych w Polsce 1.wyszukuje informacje o kopalniach kruszywa na terenie Ploski np. kamieniołomy</p>	<p>1.podaje przykłady zastosowania skał 1.podaje miejsca eksploatacji skał w Polsce 2.wskazuje na mapie miejsca eksploatacji surowców mineralnych w Polsce 1.wyszukuje informacje o kopalniach kruszywa na terenie Ploski np. kamieniołomy sjenitu w</p>

informacje o kopalniach kruszywa na terenie Ploski np. kamieniołomy sjenitu w Kośminie i Przedborowej, granitu Strzelinie, Strzegomiu, wpieni w Sławnie,	terenie Ploski np. kamieniołomy sjenitu w Kośminie i Przedborowej, granitu Strzelinie, Strzegomiu, wpieni w Sławnie, 1.zna metody eksploatacji surowców skalnych w kamieniołomach	mineralnych w Polsce 1.wyszukuje informacje o kopalniach kruszywa na terenie Ploski np. kamieniołomy sjenitu w Kośminie i Przedborowej, granitu Strzelinie, Strzegomiu, wpieni w Sławnie, 1.zna metody eksploatacji surowców skalnych w kamieniołomach 2.ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych na przykładzie z dowolnej kopalni kruszywa w Polsce	sjenitu w Kośminie i Przedborowej, granitu Strzelinie, Strzegomiu, wpieni w Sławnie, 1.zna metody eksploatacji surowców skalnych w kamieniołomach 2.ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych na przykładzie z dowolnej kopalni kruszywa w Polsce 2. ocenia zagrożenia naturalnym związane z działalnością kamieniołomów tym: osuwiska i obrywy skał, zagrożenie wodne, zagrożenia związane ze stosowaniem materiału wybuchowego 2.omawia rozmieszczenie przestrzenne surowców mineralnych na Świecie	Kośminie i Przedborowej, granitu Strzelinie, Strzegomiu, wpieni w Sławnie, 1.zna metody eksploatacji surowców skalnych w kamieniołomach 2.ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych na przykładzie z dowolnej kopalni kruszywa w Polsce 2.ocenia zagrożenia naturalnym związane z działalnością kamieniołomów tym: osuwiska i obrywy skał, zagrożenie wodne, zagrożenia związane ze stosowaniem materiału wybuchowego 3.charakteryzuje dowolną kopalnię odkrywkową – kamieniołom pod kątem eksploatowanego surowca, usytuowania, zagrożeń dla środowiska 3. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne kamieniołomów w Polsce
--	--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
4	Typy ułożenia warstw skalnych	Uczeń opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał oraz ich gospodarcze zastosowanie i ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych;	Uczeń: 1.rozumie pojęcie pokład, seria skalna, dyslokacja/deformacja, miąższość, spąg, akumulacja, tektonika, struktura ciągła, struktura nieciągła, 1.wskazuje na mapie obszary tarcz i platform jako najstarszych struktur geologiczno tektonicznych na Ziemi rozumie i stosuje te pojęcia 2.rozpoznaje na przekrojach geologicznych tarcze i platformy 3.rysuje przekroje tarczy i platformy 1.odczytuje informacje o warunkach środowiska na podstawie rodzaju występujących tam skał np. granity świadczą o tym, że na jakimś obszarze doszło do intruzji magmowej (magma wdarła się w skały już istniejące), wapienie koralowe – na jakimś obszarze było płytkie, czyste, ciepłe morze; glina – teren był zlodowacony (glina jest osadem polodowcowym) itp. 1.rozpoznaje ułożenia warstw skalnych o budowie płytowej oraz monoklinę, nieckę, basen, platforma, 2.charakteryzuje obszary o budowie płytowej i podaje ich przykłady np.: Wielki Kanionie Kolorado, 2.podaje różnice między osadami eolicznymi a osadami rzecznyymi, osadami letnimi i jesiennymi a wiosennymi w warstwach skalnych 2.dzieli struktury tektoniczne na ciągłe(monoklina, fałd)i nieciągłe(uskoki, zręby) oraz podaje ich przykłady 2.charakteryzuje struktury fałdowe 2.wyróżnia w fałdzie antyklinę i synklinę	Praktyczne ćwiczenia z mapą, przekrojami geologicznymi Ćwiczenia z mapą, przekrojami geologicznymi. Burza mózgów Wizualizacja Praca w parach Ocena koleżeńska, samoocena Prezentacja multimedialna połączona z ćwiczeniami praktycznymi i metaplanem Zastosowanie technik aktywizujących – burza mózgów. Analiza i interpretacja map,

		<p>3. rysuje fałd i zaznacza na nim antyklinę i synklinę</p> <p>2. omawia genezę płaszczowiny jako strukturę tektoniczną ciągłą (fałd obalony) oraz nieciągłą (fałd obalony , odkuty od podłoża z dyslokacją)</p> <p>2. wie co oznacza sformułowanie niezgodny układ warstw skalnych</p> <p>3. rysuje schemat warstw skalnych o budowie płytowej, monoklinę , nieckę, dowolny fałd , płaszczowinę,</p> <p>2. charakteryzuje warstwy skalne o strukturze zrębowej</p> <p>2. wie, że warstwy skalne o strukturze zrębowej należą do dyslokacji nieciągłych</p> <p>2. rozumie i stosuje pojęcia uskoku, zrąb ,zapadlisko tektoniczne /rów tektoniczny</p> <p>3. rysuje schemat uskoku z jego elementami np.: linię uskoku, skrzydło wiszące i skrzydło zrzucone,</p> <p>2. szkicuje schemat dyslokacji nieciągłych: ,zrębu , zapadliska tektonicznego, uskoku</p> <p>2. podaje przykłady obszarów o budowie zrębowej (uskoki ,zapadliska, zręby) i wskazuje te obszary na mapie</p> <p>3. wyszukuje z różnych źródeł informacji przykłady obszarów o różnej budowie geologicznej na kuli ziemskiej</p> <p>3. rozpoznaje typy ułożenia warstw skalnych ze zdjęć różnych obszarów kuli Ziemskiej</p>	<p>przekrojów geologicznych</p> <p>Stawianie i weryfikowanie hipotez. Ocena koleżeńska i samoocena. Działania te mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: „Deformacje tektoniczne” Schemat przedstawia podział deformacji tektonicznych na ciągłe i nieciągłe. Na rysunkach zaprezentowano przekrój budowy fałdów oraz struktur zrębowych.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. rozumie pojęcie pokład a seria skalna, dyslokacja/ deformacja, miąższość, spąg, akumulacja, tektonika, struktura ciągła, struktura nieciągła,</p> <p>1. rozpoznaje ułożenia warstw skalnych o budowie płytowej oraz jej odmiany monoklina, niecka, basen.</p> <p>1. wskazuje na</p>	<p>1. rozumie pojęcie pokład a seria skalna, dyslokacja/ deformacja, miąższość, spąg, akumulacja, tektonika, struktura ciągła, struktura nieciągła,</p> <p>1. odczytuje informacje o warunkach środowiska na podstawie rodzaju występujących tam skał np. granity świadczą o tym, że na jakimś obszarze doszło do intruzji</p>	<p>1. rozumie pojęcie pokład a seria skalna, dyslokacja/ deformacja, miąższość, spąg, akumulacja, tektonika, struktura ciągła, struktura nieciągła,</p> <p>1. odczytuje informacje o warunkach środowiska na podstawie rodzaju występujących tam skał np. granity świadczą o tym, że na jakimś obszarze doszło do intruzji magmowej (magma wdarła się w skały już istniejące), wapienie koralowe – na jakimś obszarze było płytkie, czyste, ciepłe morze; glina – teren był zlodowacony (glina jest osadem polodowcowym) itp.</p> <p>1. rozpoznaje ułożenia warstw skalnych o budowie płytowej oraz jej odmiany monoklina, niecka, basen.</p> <p>2. charakteryzuje obszary o budowie</p>	<p>1. rozumie pojęcie pokład a seria skalna, dyslokacja/ deformacja, miąższość, spąg, akumulacja, tektonika, struktura ciągła, struktura nieciągła,</p> <p>1. odczytuje informacje o warunkach środowiska na podstawie rodzaju występujących tam skał np. granity świadczą o tym, że na jakimś obszarze doszło do intruzji magmowej (magma wdarła się w skały już istniejące), wapienie koralowe – na jakimś obszarze było płytkie, czyste, ciepłe morze; glina – teren był zlodowacony (glina jest osadem polodowcowym) itp.</p> <p>1. rozpoznaje ułożenia warstw skalnych o budowie płytowej oraz jej odmiany monoklina, niecka, basen.</p> <p>2. charakteryzuje obszary o budowie płytowej i podaje ich przykłady np.: Wielkim Kanionie Kolorado,</p>	<p>1. rozumie pojęcie pokład a seria skalna, dyslokacja/ deformacja, miąższość, spąg, akumulacja, tektonika, struktura ciągła, struktura nieciągła,</p> <p>1. odczytuje informacje o warunkach środowiska na podstawie rodzaju występujących tam skał np. granity świadczą o tym, że na jakimś obszarze doszło do intruzji magmowej (magma wdarła się w skały już istniejące), wapienie koralowe – na jakimś obszarze było płytkie, czyste, ciepłe morze; glina – teren był zlodowacony (glina jest osadem polodowcowym) itp.</p> <p>1. rozpoznaje ułożenia warstw skalnych o budowie płytowej oraz jej odmiany monoklina, niecka, basen.</p> <p>2. charakteryzuje obszary o budowie płytowej i podaje ich przykłady np.: Wielkim Kanionie Kolorado,</p> <p>2. podaje różnice między osadami eolicznymi a osadami rzeczynymi, osadami letnimi i jesiennymi a wiosennymi w warstwach skalnych</p> <p>2. dzieli struktury tektoniczne na ciągłe(monoklina, fałd)i nieciągłe(uskoki, zręby) oraz podaje ich</p>

<p>mapie obszary tarcz i platform jako najstarszych struktur geologiczno tektonicznych na Ziemi rozumie i stosuje te pojęcia</p>	<p>magma wdarła się w skały już istniejące), wapienie koralowe – na jakimś obszarze było płytkie, czyste, ciepłe morze; glina – teren był zlodowacony (glina jest osadem polodowcowym) itp. 1. rozpoznaje ułożenia warstw skalnych o budowie płytowej oraz jej odmiany monoklina, niecka, basen. 1. wskazuje na mapie obszary tarcz i platform jako najstarszych struktur geologiczno tektonicznych na Ziemi rozumie i stosuje te pojęcia</p>	<p>płytkowej i podaje ich przykłady np.: Wielkim Kanionie Kolorado, 2. podaje różnice między osadami eolicznymi a osadami rzecznyymi, osadami letnimi i jesiennymi a wiosennymi w warstwach skalnych 2. dzieli struktury tektoniczne na ciągłe(monoklina, fałd)i nieciągłe(uskoki, zręby) oraz podaje ich przykłady 2. charakteryzuje struktury fałdowe 2. wyróżnia w fałdzie antyklinę i synklinę 2. omawia genezę płaszczowiny jako struktury tektonicznej ciągłej (fałd obalony) nieciągłej (fałd obalony , odkuty od podłoża z dyslokacją) 2. wie co oznacza sformułowanie niezgodny układ warstw skalnych 2. charakteryzuje warstwy skalne o strukturze zrębowej 2. wie, że warstwy skalne o strukturze zrębowej należą do dyslokacji nieciągłych 2. rozumie i stosuje pojęcia uskok, zrąb , zapadlisko tektoniczne – rów tektoniczny 2. podaje przykłady obszarów o budowie zrębowej (uskoki , zapadliska, zręby) 1. wskazuje na mapie obszary tarcz i platform jako najstarszych struktur geologiczno tektonicznych na Ziemi rozumie i stosuje te pojęcia</p>	<p>2. podaje różnice między osadami eolicznymi a osadami rzecznyymi, osadami letnimi i jesiennymi a wiosennymi w warstwach skalnych 2. dzieli struktury tektoniczne na ciągłe(monoklina, fałd)i nieciągłe(uskoki, zręby) oraz podaje ich przykłady 2. charakteryzuje struktury fałdowe 2. wyróżnia w fałdzie antyklinę i synklinę 2. omawia genezę płaszczowiny jako struktury tektonicznej ciągłej (fałd obalony) nieciągłej (fałd obalony , odkuty od podłoża z dyslokacją) 2. wie co oznacza sformułowanie niezgodny układ warstw skalnych 2. charakteryzuje warstwy skalne o strukturze zrębowej 2. wie, że warstwy skalne o strukturze zrębowej należą do dyslokacji nieciągłych 2. rozumie i stosuje pojęcia uskok, zrąb , zapadlisko tektoniczne – rów tektoniczny 2. szkicuje schemat dyslokacji nieciągłych , zrębu , zapadliska tektonicznego, uskoków 2. podaje przykłady obszarów o budowie zrębowej (uskoki , zapadliska, zręby) 1. wskazuje na mapie obszary tarcz i platform jako najstarszych struktur geologiczno tektonicznych na Ziemi rozumie i stosuje te pojęcia 2. rozpoznaje na przekrojach geologicznych tarcze i platformy</p>	<p>przykłady 2. charakteryzuje struktury fałdowe 2. wyróżnia w fałdzie antyklinę i synklinę 3. rysuje fałd i zaszcza na nim antyklinę i synklinę 2. omawia genezę płaszczowiny jako struktury tektonicznej ciągłej (fałd obalony) nieciągłej (fałd obalony , odkuty od podłoża z dyslokacją) 2. wie co oznacza sformułowanie niezgodny układ warstw skalnych 3. rysuje schemat warstw skalnych o budowie płytowej, monoklinę , nieckę, dowolny fałd , płaszczowinę, 2. charakteryzuje warstwy skalne o strukturze zrębowej 2. wie, że warstwy skalne o strukturze zrębowej należą do dyslokacji nieciągłych 2. rozumie i stosuje pojęcia uskok, zrąb , zapadlisko tektoniczne – rów tektoniczny 3. rysuje schemat uskoku i jego elementów: linię uskoku, skrzydło wiszące i skrzydło zrzucone, 2. szkicuje schemat dyslokacji nieciągłych , zrębu , zapadliska tektonicznego, uskoków 2. podaje przykłady obszarów o budowie zrębowej (uskoki , zapadliska, zręby) 3. wyszukuje z różnych źródeł informacji podaje przykłady obszarów o różnej budowie geologicznej na kuli ziemskiej, 3. rozpoznaje typy ułożenia warstw skalnych ze zdjęć różnych obszarów kuli Ziemskiej 1. wskazuje na mapie obszary tarcz i platform jako najstarszych struktur geologiczno tektonicznych na Ziemi rozumie i stosuje te pojęcia 2. rozpoznaje na przekrojach geologicznych tarcze i platformy 3. rysuje przekroje tarczy i platformy</p>
--	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
5	Wiek skał	Uczeń opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał oraz ich gospodarcze zastosowanie i ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych;	<p>Uczeń:</p> <p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęcia: wiek względny skał, wiek bezwzględny skał, geologia historyczna, geologia dynamiczna, paleogeografia a paleontologia, stratygrafia</p> <p>1. zna zasady określania względnego wieku skał na obszarach o budowie płytowej, fałdowej, poprzecinanych intruzjami np. zasada superpozycji</p> <p>1. wymienia metody określania wieku względnego skał: stratygraficzną, petrograficzną, paleontologiczną, tektoniczną</p> <p>3. opisuje metod badań wieku względnego skał</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem skamieniałość przewodnia</p> <p>1. wymienia główne skamieniałości przewodnie takie jak:</p> <p>-Trylobity - skamieniałość paleozoiczna (gł. początek paleozoiku) (gł. sylur i dewon) (gł. jura).</p> <p>-Graptolity - skamieniałość paleozoiczna</p> <p>-Amonity - skamieniałość mezozoiczna</p> <p>2. rozpoznaje skamieniałości przewodnie trylobity, graptolity, amonity</p> <p>2. wie, że skamieniałości przewodnie wykorzystywane są do określania wieku skał (metoda paleontologiczna) np.:</p> <p>-(trylobity, graptolity) - skamieniałości przewodnie dla ery paleozoicznej</p> <p>-(belemnity, amonity) - skamieniałości przewodnie dla ery mezozoicznej</p> <p>2. wyszukuje i selekcjonuje informacje na temat skamieniałości znalezionych na terenie Polski np.: znaleziska tropów z Sołtykowa, znaleziska w Sławnie koło Opoczna</p> <p>1. zna zasady określania bezwzględnego wieku skał</p> <p>1. wymienia metody określania wieku bezwzględnego skał: metody radiometryczne, dendrochronologiczne, metody warwochronologii, magnetometryczną, sedimentologiczną</p> <p>3. opisuje metod badań wieku bezwzględnego</p> <p>2. wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał radiometryczna i magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapą geologiczną i przekrojami geologicznymi, skamieniałościami.</p> <p>Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi</p> <p>Wizualizacja</p> <p>praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p><u>filmów</u>.: „Metoda sedimentologiczna”. Animacja prezentuje różnego rodzaju skamieniałości. Narracja opowiada o metodzie sedimentologicznej pomiaru skał.</p> <p>wykorzystanie zasobów: -http://phacops.pl/pl/news/285,polskie-solnhofen-najciekawsze-polskie-stanowisko-geologiczne</p>				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. uczeń rozumie i stosuje pojęcia: wiek względny skał, wiek	1. uczeń rozumie i stosuje pojęcia: wiek względny skał, wiek bezwzględny skał, geologia historyczna a	1. uczeń rozumie i stosuje pojęcia: wiek względny skał, wiek bezwzględny skał, geologia historyczna a geologia dynamiczna,	1. uczeń rozumie i stosuje pojęcia: wiek względny skał, wiek bezwzględny skał, geologia historyczna a geologia dynamiczna, paleogeografia a	1. uczeń rozumie i stosuje pojęcia: wiek względny skał, wiek bezwzględny skał, geologia historyczna a geologia dynamiczna, paleogeografia a paleontologia, stratygrafia

<p>bezwzględny skał, geologia historyczna a geologia dynamiczna, paleogeografia a paleontologia, stratygrafia</p> <p>1. wymienia metody określania wieku względnego skał: stratygraficzną, petrograficzną, paleontologiczną, tektoniczną</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem skamieniałość przewodnia</p> <p>1. wymienia główne skamieniałości przewodnie takie jak:</p> <p>-Trylobity - skamieniałość paleozoiczna(gł. początek paleozoiku) (gł. sylur i dewon) (gł. jura).</p> <p>-Graptolity - skamieniałość paleozoiczna</p> <p>-Amonity - skamieniałość mezozoiczna</p>	<p>geologia dynamiczna, paleogeografia a paleontologia, stratygrafia</p> <p>1. zna zasady określania względnego wieku skał na obszarach o budowie płytowej, fałdowej, poprzecinanych intruzjami np. zasada superpozycji</p> <p>1. wymienia metody określania wieku względnego skał: stratygraficzną, petrograficzną, paleontologiczną, tektoniczną</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem skamieniałość przewodnia</p> <p>1. wymienia główne skamieniałości przewodnie takie jak:</p> <p>-Trylobity - skamieniałość paleozoiczna(gł. początek paleozoiku) (gł. sylur i dewon) (gł. jura).</p> <p>-Graptolity - skamieniałość paleozoiczna</p> <p>-Amonity - skamieniałość mezozoiczna</p> <p>1. zna zasady określania bezwzględnego wieku skał</p> <p>1. wymienia metody określania wieku bezwzględnego skał: metody radiometryczne, dendrochronologiczna, metoda warwo chronologii, magnetometryczna, sedimentologiczna</p>	<p>paleogeografia a paleontologia, stratygrafia</p> <p>1. zna zasady określania względnego wieku skał na obszarach o budowie płytowej, fałdowej, poprzecinanych intruzjami np. zasada superpozycji</p> <p>1. wymienia metody określania wieku względnego skał: stratygraficzną, petrograficzną, paleontologiczną, tektoniczną</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem skamieniałość przewodnia</p> <p>1. wymienia główne skamieniałości przewodnie takie jak:</p> <p>-Trylobity - skamieniałość paleozoiczna(gł. początek paleozoiku) (gł. sylur i dewon) (gł. jura).</p> <p>-Graptolity - skamieniałość paleozoiczna</p> <p>-Amonity - skamieniałość mezozoiczna</p> <p>2. rozpoznaje skamieniałości przewodnie trylobity, graptolity, amonity</p> <p>2. wie, że skamieniałości przewodnie wykorzystywane są do określania wieku skał (metoda paleontologiczna) np.:</p> <p>-trylobity, graptolity - skamieniałości przewodnie dla ery paleozoicznej</p> <p>-belemnity, amonity - skamieniałości przewodnie dla ery mezozoicznej</p> <p>2. wyszukuje i selekcjonuje informacje na temat skamieniałości znalezionych na terenie Polski np.: znaleziska tropów z Sołtykowa, Sławno koło Opoczna</p> <p>1. zna zasady określania bezwzględnego wieku skał</p> <p>1. wymienia metody określania wieku bezwzględnego skał: metody radiometryczne, dendrochronologiczna,</p>	<p>paleontologia, stratygrafia</p> <p>1. zna zasady określania względnego wieku skał na obszarach o budowie płytowej, fałdowej, poprzecinanych intruzjami np. zasada superpozycji</p> <p>1. wymienia metody określania wieku względnego skał: stratygraficzną, petrograficzną, paleontologiczną, tektoniczną</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem skamieniałość przewodnia</p> <p>1. wymienia główne skamieniałości przewodnie takie jak:</p> <p>-Trylobity - skamieniałość paleozoiczna(gł. początek paleozoiku) (gł. sylur i dewon) (gł. jura).</p> <p>-Graptolity - skamieniałość paleozoiczna</p> <p>-Amonity - skamieniałość mezozoiczna</p> <p>2. rozpoznaje skamieniałości przewodnie trylobity, graptolity, amonity</p> <p>2. wie, że skamieniałości przewodnie wykorzystywane są do określania wieku skał (metoda paleontologiczna) np.:</p> <p>- trylobity, graptolity) - skamieniałości przewodnie dla ery paleozoicznej</p> <p>- (belemnity, amonity) - skamieniałości przewodnie dla ery mezozoicznej</p> <p>2. wyszukuje i selekcjonuje informacje na temat skamieniałości znalezionych na terenie Polski np.: znaleziska tropów z Sołtykowa, Sławno koło Opoczna</p> <p>1. zna zasady określania bezwzględnego wieku skał</p> <p>1. wymienia metody określania wieku bezwzględnego skał: metody radiometryczne, dendrochronologiczna, metoda warwo chronologii, magnetometryczna, sedimentologiczna</p>	<p>1. zna zasady określania względnego wieku skał na obszarach o budowie płytowej, fałdowej, poprzecinanych intruzjami np. zasada superpozycji</p> <p>1. wymienia metody określania wieku względnego skał: stratygraficzną, petrograficzną, paleontologiczną, tektoniczną</p> <p>3. opisuje metod badań wieku względnego skał</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem skamieniałość przewodnia</p> <p>1. wymienia główne skamieniałości przewodnie takie jak:</p> <p>-Trylobity - skamieniałość paleozoiczna(gł. początek paleozoiku) (gł. sylur i dewon) (gł. jura).</p> <p>-Graptolity - skamieniałość paleozoiczna</p> <p>-Amonity - skamieniałość mezozoiczna i inne</p> <p>2. rozpoznaje skamieniałości przewodnie trylobity, graptolity, amonity</p> <p>2. wie, że skamieniałości przewodnie wykorzystywane są do określania wieku skał (metoda paleontologiczna) np.:</p> <p>-trylobity, graptolity - skamieniałości przewodnie dla ery paleozoicznej</p> <p>-belemnity, amonity- skamieniałości przewodnie dla ery mezozoicznej</p> <p>2. wyszukuje i selekcjonuje informacje na temat skamieniałości znalezionych na terenie Polski np.: znaleziska tropów z Sołtykowa, Sławno koło Opoczna i itp.</p> <p>1. zna zasady określania bezwzględnego wieku skał</p> <p>1. wymienia metody określania wieku bezwzględnego skał: metody radiometryczne, dendrochronologiczna, metoda warwo chronologii, magnetometryczna, sedimentologiczna</p> <p>3. opisuje metod badań wieku bezwzględnego</p> <p>2. wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał radiometryczna i</p>
---	--	---	---	--

		metoda warwo chronologii, magnetometryczna, sedimentologiczna	2. wie , że metody określania wieku bezwzględnego skał radiometryczna i magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej	magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej
--	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu	Proponowane metody/
6	Tablica stratygraficzna – dzieje Ziemi	Uczeń charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, dryf kontynentów, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego);	<p>Uczeń:</p> <p>1.wie , że metody określania wieku bezwzględnego skał: radiometryczna i magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej</p> <p>1.wie co to jest tablica stratygraficzna i do czego służy</p> <p>1.wymienia chronologicznie ery i okresy podziału dziejów Ziemi</p> <p>2.omawia tablicę stratygraficzną z nowym podziałem od 2010 r. (za trzeciorzęd paleogen i neogen,)</p> <p>2.konstruuje tablicę stratygraficzną</p> <p>3.analizuje przekroje geologiczne dowolnych obszarów, podając warunki środowiska (klimat, czy to był obszar lądu czy obszar morski, rodzaj zbiorników wodnych itp.), wydarzenia geologiczne oraz ich chronologię odpowiadającą serii skał</p> <p>1.wymienia fałdowania z paleozoiku o raz z przełomu mezozoiku i paleogenu (fałdowania- kaledońskie hercyńskie alpejskie)</p> <p>1.wyясnіа pojęcie transgresja, regresja morska</p> <p>2.wymienia procesy geologiczne, którym mogą towarzyszyć transgresje i regresje morskie</p> <p>2.omawia rozwój świata organicznego(np. archaik- najstarsze pozostałości po beztlenowych i bezjądrowych organizmach,. w proterozoiku ok. 1,5 mld lat temu pojawiły się pierwsze organizmy zawierające jądro (Acritarcha) i organizmy wielokomórkowe. Pod koniec proterozoiku w morzach rozwinęła się fauna ediakarańska, w kambrze dzięki zwiększeniu ilości tlenu nastąpiła kambryjska eksplozja ewolucyjna, która pozostawiła po sobie liczne skamieniałości i ślady organiczne – m.in. trylobity, które pojawiły się w środkowym kambrze. W kambrze pojawiły się też pierwsze strunowce (pikaia), na przełomie ordowiku i syluru poziom wód podnosi się, następnie wskutek orogenez znów opada, co doprowadza do wymierania wielu gatunków- wielkie wymieranie, w sylurze, florę stanowią na lądzie widłaki i psylofity, a w morzach zieleńce, krasnorosty i sinice, następuje rozkwit fauny morskiej. Itp.)</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi –fałdowania kaledońskie hercyńskie alpejskie np.: archaik powstawanie kartonów-załążki przyszłych kontynentów, w proterozoiku potężne ruchy górotwórcze, wiele skał uległo metamorfizmowi., kambr dolny - trwa wielka transgresja morska (maksymalna w środkowym kambrze), następnie wskutek ruchów górotwórczych następuje lekka regresja w górnym kambrze, pod koniec kambru rozpoczyna się orogeneza kaledońska, sylur-po zlodowaceniu na przełomie ordowiku i syluru poziom wód podnosi się, następnie wskutek orogenez znów opada, co doprowadza do wymierania wielu gatunków, trwają ruchy górotwórcze (jedna z większych faz orogenezy kaledońskiej), którym towarzyszy silny wulkanizm, W ordowiku miało miejsce nasilenie orogenezy kaledońskiej.,</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia z tablicą stratygraficzną, przekrojami geologicznymi, skamieniałościami</p> <p>Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w tablicy stratygraficznej</p> <p>Wykorzystanie zasobów portalu Scholaris- wymieranie dinozaurów</p> <p>Metoda studium przypadku- wielkie wymieranie, rozwój gór. Itp.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Wizualizacja, praca</p>
7	Tablica stratygraficzna – dzieje Ziemi			

			<p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi –, transgresje i regresje morskie np. kambry dolny - trwa wielka transgresja morza (maksymalna w środkowym kambry), następnie wskutek ruchów górotwórczych następuje lekka regresja w górnym kambry, ordowik -trwa transgresja morza, w ordowiku miało miejsce nasilenie orogenezy kaledońskiej, sylur-po zlodowaczeniu na przełomie ordowiku i syluru poziom wód podnosi się, następnie wskutek orogenezy znów opada, co doprowadza do wymierania wielu gatunków.</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi zlodowaczenia: w dolnym proterozoiku miało miejsce pierwsze w dziejach ziemi zlodowaczenie; w ciągu całej ery miało miejsce ich kilka, a największe z nich w kriogenie (ziemia-śnieżka) – istnieje hipoteza, że cała planeta pokryta była lodowcem, niezamrożone były jedynie głębie oceaniczne (podgrzewane ciepłem Ziemi), w paleozoiku pod koniec ordowiku zlodowaczenie,</p> <p>3.posługuje się pojęciami : kraton, wielkie wymieranie, orogeneza, transgresja, regresja, plutonizm wulkanizm, sedimentacja, nazwami er i okresów itp.(posługuje się pojęciami geologicznymi oraz terminologią er i okresów dziejów Ziemi, określa skalę czasu przeszłości geologicznej Ziemi)</p> <p>3.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowaczenia, rozwój świata organicznego w odniesieniu do chronologii tablicy stratygraficznej</p>	<p>w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p>
--	--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris w postaci:

filmów/animacji:

- „Ery na Ziemi” Animacja opowiada o ruchach skorupy ziemskiej, zmianach w położeniu kontynentów, klimatycznych i ruchach orogenicznych.
- „Początki życia na Ziemi” Animacja przedstawia procesy, podczas których powstało życie na Ziemi.
- „Prekambry” Animacja opowiada o ruchach skorupy ziemskiej, zmianach w położeniu kontynentów, klimatycznych i ruchach orogenicznych.
- „Wyginięcie dinozaurów” Film opowiada o hipotezach dotyczących wyginięcia dinozaurów.

scenariusz lekcji:

-„Badanie dziejów Ziemi” Scenariusz lekcji, w trakcie której uczeń poznaje zakres badań geologii historycznej, stratygrafii i paleontologii. Nauczyciel wymienia i krótko charakteryzuje poszczególne ery Ziemi oraz omawia metody datowania skał. Definiowane są pojęcia: era, okres, skamieniałość i skamieniałość przewodnia

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał: radiometryczna i	1.wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał: radiometryczna i	1.wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał: radiometryczna i magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej	1.wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał: radiometryczna i magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej i 1.wie co to jest tablica stratygraficzna i	1.wie, że metody określania wieku bezwzględnego skał: radiometryczna i magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej i 1.wie co to jest tablica stratygraficzna i do czego służy i 1. wymienia chronologicznie ery i okresy podziału dziejów



<p>magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej</p> <p>1.wie co to jest tablica stratygraficzna i do czego służy</p> <p>1. wymienia chronologicznie ery i okresy podziału dziejów Ziemi</p> <p>1.wyjasnia pojęcie transgresja, regresja morska</p>	<p>magnetometryczna posłużyły do stworzenia tablicy stratygraficznej</p> <p>1.wie co to jest tablica stratygraficzna i do czego służy</p> <p>1. wymienia chronologicznie ery i okresy podziału dziejów Ziemi</p> <p>1.wymienia fałdowania z paleozoiku o raz z przełomu mezozoiku i paleogenu (fałdowania- kaledońskie hercyńskie alpejskie)</p> <p>1.wyjasnia pojęcie transgresja, regresja morska</p>	<p>1.wie co to jest tablica stratygraficzna i do czego służy</p> <p>1. wymienia chronologicznie ery i okresy podziału dziejów Ziemi</p> <p>2.omawia tablicę stratygraficzną z nowym podziałem od 2010 r. (za trzeciorzęd paleogen i neogen,)</p> <p>2. konstruuje tablicę stratygraficzną</p> <p>1.wymienia fałdowania z paleozoiku o raz z przełomu mezozoiku i paleogenu (fałdowania- kaledońskie hercyńskie alpejskie)</p> <p>1.wyjasnia pojęcie transgresja, regresja morska</p> <p>2.wymienia procesy geologiczne, którym mogą towarzyszyć transgresje i regresje morskie</p> <p>2.omawia rozwój świata organicznego</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi –fałdowania</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi –, transgresje i regresje morskie</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi zlodowacenia</p>	<p>do czego służy</p> <p>1.wymienia chronologicznie ery i okresy podziału dziejów Ziemi</p> <p>2.omawia tablicę stratygraficzną z nowym podziałem od 2010 r (za trzeciorzęd paleogen i neogen,)</p> <p>2. konstruuje tablicę stratygraficzną</p> <p>1.wymienia fałdowania z paleozoiku o raz z przełomu mezozoiku i paleogenu (fałdowania- kaledońskie hercyńskie alpejskie)</p> <p>1.wyjasnia pojęcie transgresja, regresja morska</p> <p>2.wymienia procesy geologiczne, którym mogą towarzyszyć transgresje i regresje morskie</p> <p>2.omawia rozwój świata organicznego podając fakty</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi –fałdowania podając fakty</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi –, transgresje i regresje morskie podając fakty</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi zlodowacenia podając fakty</p>	<p>Ziemi</p> <p>2.omawia tablicę stratygraficzną z nowym podziałem od 2010 r (za trzeciorzęd paleogen i neogen,)</p> <p>2. konstruuje tablicę stratygraficzną</p> <p>3.analizuje przekroje geologiczne dowolnych obszarów, podając warunki środowiska (klimat, czy to był obszar lądu czy obszar morski, rodzaj zbiorników wodnych itp.), wydarzenia geologiczne oraz ich chronologię odpowiadającą serią skał</p> <p>1.wymienia fałdowania z paleozoiku o raz z przełomu mezozoiku i paleogenu (fałdowania- kaledońskie hercyńskie alpejskie)</p> <p>1.wyjasnia pojęcie transgresja, regresja morska</p> <p>2.wymienia procesy geologiczne, którym mogą towarzyszyć transgresje i regresje morskie</p> <p>2.omawia rozwój świata organicznego</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi –fałdowania kaledońskie hercyńskie alpejskie</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi –transgresje i regresje morskie</p> <p>2.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi zlodowacenia</p> <p>3. charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego w odniesieniu do chronologii tablicy stratygraficznej,</p> <p>3. posługuje się pojęciami : kraton, wielkie wymieranie, orogeneza, transgresja, regresja, plutonizm wulkanizm, sedymentacja, nazwami er i okresów itp.(posługuje się pojęciami geologicznymi oraz terminologią er i okresów dziejów Ziemi, określa skalę czasu przeszłości geologicznej Ziemi)</p>
---	---	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
8	Budowa skorupy ziemskiej	Uczeń opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wymienia źródła wiedzy o budowie wnętrza Ziemi opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej. omawia fale sejsmiczne jako źródło wiedzy o budowie wnętrza Ziemi wyясnа znaczenie pojęcia skorupa ziemska wymienia poszczególne warstwy skorupy ziemskiej charakteryzuje budowę skorupy oceanicznej i kontynentalnej, omawiając poszczególne warstwy: (nieciągłość Mohorovičića, Conrada, warstwa skał osadowych, warstwa bazaltowa, warstwa granitowa, płaszcz ziemski, astenosfera) podaje różnice w budowie skorupy oceanicznej i kontynentalnej rysuje przekrój skorupy ziemskiej zna pojęcie litosfera, sial sima podaje skład chemiczny poszczególnych warstw oraz ich gęstość i głębokość podaje i zaznacza zasięg litosfery na przekroju geologicznym omawia różnice między skorupą ziemską a litosferą charakteryzuje właściwości i lokalizację astenosfery 	<p>Analiza materiału źródłowego</p> <p>Analiza przekroju skorupy ziemskiej</p> <p>Praktyczne ćwiczenia z przekrojem geologicznym skorupy ziemskiej</p> <p>Wykorzystanie filmu pt. : „Fale sejsmiczne” z platformy Scholaris</p> <p>Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi</p> <p>Wizualizacja, praca w parach</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p><u>filmu</u> : „Fale sejsmiczne” Animacja prezentuje metodę fal sejsmicznych do badania wnętrza Ziemi.</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia źródła wiedzy o budowie wnętrza Ziemi.</p> <p>1.wyясnа znaczenie pojęcia skorupa ziemska</p> <p>1.zna pojęcie litosfera, sial sima</p>	<p>1.wymienia źródła wiedzy o budowie wnętrza Ziemi.</p> <p>1.omawia fale sejsmiczne jako źródło wiedzy o budowie wnętrza Ziemi</p> <p>1.wyясnа</p>	<p>1.wymienia źródła wiedzy o budowie wnętrza Ziemi.</p> <p>1.opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej.</p> <p>1.omawia fale sejsmiczne jako źródło wiedzy o budowie wnętrza Ziemi</p> <p>1.wyясnа znaczenie pojęcia skorupa ziemska</p> <p>2. wymienia poszczególne warstwy skorupy ziemskiej</p>	<p>1.wymienia źródła wiedzy o budowie wnętrza Ziemi.</p> <p>1.opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej.</p> <p>1.omawia fale sejsmiczne jako źródło wiedzy o budowie wnętrza Ziemi</p> <p>1.wyясnа znaczenie pojęcia skorupa ziemska</p> <p>2. wymienia poszczególne warstwy skorupy ziemskiej</p> <p>2.charakteryzuje budowę skorupy oceanicznej i kontynentalnej, omawiając poszczególne warstwy:</p>	<p>1.wymienia źródła wiedzy o budowie wnętrza Ziemi.</p> <p>1.opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej.</p> <p>1.omawia fale sejsmiczne jako źródło wiedzy o budowie wnętrza Ziemi</p> <p>1.wyясnа znaczenie pojęcia skorupa ziemska</p> <p>2.wymienia poszczególne warstwy skorupy ziemskiej</p> <p>2.charakteryzuje budowę skorupy oceanicznej i kontynentalnej, omawiając poszczególne warstwy:</p>

1. opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej	znaczenie pojęcia skorupa ziemska 1. zna pojęcie litosfera, sial, sima 1. opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej	2. charakteryzuje budowę skorupy oceanicznej i kontynentalnej, omawiając poszczególne warstwy: (nieciągłość Mohorovičića, warstwa skał osadowych, warstwa bazaltowa, warstwa granitowa, płaszcz ziemski, astenosfera) 2. podaje różnice w budowie skorupy oceanicznej i kontynentalnej 1. zna pojęcie litosfera sial sima 2. podaje i zaznacza zasięg litosfery na przekroju geologicznym	kontynentalnej, omawiając poszczególne warstwy: (nieciągłość Mohorovičića, warstwa skał osadowych, warstwa bazaltowa, warstwa granitowa, płaszcz ziemski, astenosfera) 2. podaje różnice w budowie skorupy oceanicznej i kontynentalnej 1. zna pojęcie litosfera, sial sima 2. podaje skład chemiczny poszczególnych warstw oraz ich gęstość i głębokość 2. podaje i zaznacza zasięg litosfery na przekroju geologicznym	(nieciągłość Mohorovičića, warstwa skał osadowych, warstwa bazaltowa, warstwa granitowa, płaszcz ziemski, astenosfera) 2. podaje różnice w budowie skorupy oceanicznej i kontynentalnej 3. rysuje przekrój skorupy ziemskiej 1. zna pojęcie litosfera 2. podaje i zaznacza zasięg litosfery na przekroju geologicznym 3. omawia różnice między skorupą ziemską a litosferą 3. charakteryzuje właściwości i lokalizację astenosfery
---	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
9	Budowa wnętrza Ziemi	Uczeń opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej, główne grupy i rodzaje skał oraz ich gospodarcze zastosowanie i ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych;	Uczeń: 1. wymienia trójdzielna budowę wnętrza Ziemi. 1. wie co to jest strefa nieciągłości i wymienia strefy nieciągłości występujące we wnętrzu Ziemi np. Conrada, nieciągłości MOHO, nieciągłości Wiecherta-Gutenberg, Lehmana 1. dzieli wnętrze Ziemi na: I. Skorupę ziemską II. Mezosferę – płaszcz ziemski III. Barysferę – jądro Ziemi 2. charakteryzuje budowę mezosfery 2. zna pojęcia płaszcz górny, płaszcz dolny, CrOFeSiMa, Nifesima, warstwa perydotytowi, astenosfera, prądy konwekcyjne 2. zna rolę astenosfery w budowie wnętrza Ziemi 2. porównuje gęstości poszczególnych warstw mezosfery 2. charakteryzuje budowę barysfery 2. zna pojęcia NiFe, jądro wewnętrzne, jądro zewnętrzne 2. zna średnią wartość wzrostu ciśnienia wraz z głębokością. 3. porównuje gęstość poszczególnych warstw w barysferze 3. analizuje skład chemiczny oraz głębokość i gęstość poszczególnych warstw wnętrza Ziemi 3. rysuje schemat budowy wnętrza ziemi z zaznaczonymi powierzchniami nieciągłości 3. charakteryzuje cechy fizyczne wnętrza Ziemi wzrost temperatury (średnio 1°C/33 m głębokości), -stopniem geotermicznym, oraz wzrost ciśnienia (średnio 1 atmosfera na 3,7 m głębokości).	Praca w parach i/lub małych grupach zadaniowych Wykorzystanie filmu z platformy Scholaris, rozwiązywanie kart pracy Samoocena i ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

filmów: „Ogólna budowa wnętrza Ziemi” Animacja prezentuje budowę wnętrza Ziemi.

scenariuszy lekcji: „Minerały i skały budujące wnętrze Ziemi” W trakcie zajęć uczeń poznaje minerały i skały budujące wnętrze Ziemi. Nauczyciel definiuje pojęcia: minerał i skała.

Przedstawia ogólny podział skał oraz charakteryzuje poszczególne minerały i skały.

ilustracji: „Budowa płaszczka Ziemi” Ilustracja pokazuje strefy występujące w płaszczu Ziemi, zgodnie z głębokością ich zalegania.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia trójdzielna budowę wnętrza Ziemi. 1.wie co to jest strefa nieciągłości i podaje przykład 1.dzieli wnętrze Ziemi na: I. Skorupę ziemską II. Mezosferę– płaszcz ziemski III. Barysferę – jądro Ziemi</p>	<p>1.wymienia trójdzielna budowę wnętrza Ziemi. 1.wie co to jest strefa nieciągłości i wymienia strefy nieciągłości występujące we wnętrzu Ziemi np. Conrada ,nieciągłości MOHO, nieciągłości Wiecherta-Gutenberg, Lehmana 1.dzieli wnętrze Ziemi na: I. Skorupę ziemską II. Mezosferę– płaszcz ziemski III. Barysferę – jądro Ziemi</p>	<p>1.wymienia trójdzielna budowę wnętrza Ziemi. 1.wie co to jest strefa nieciągłości i wymienia strefy nieciągłości występujące we wnętrzu Ziemi np. Conrada ,nieciągłości MOHO, nieciągłości Wiecherta-Gutenberg, Lehmana 1. dzieli wnętrze Ziemi na: I. Skorupę ziemską II. Mezosferę– płaszcz ziemski III. Barysferę – jądro Ziemi 2.charakteryzuje budowę mezosfery 2.zna pojęcia płaszcz górny , płaszcz dolny, CrOFeSiMa, Nifesima warstwa perydotytowi, astenosfera, prądy konwekcyjne 2.zna rolę astenosfery w budowie wnętrza Ziemi 2. charakteryzuje budowę barysfery 2.zna pojęcia NiFe , jądro wewnętrzne, jądro zewnętrzne 2.zna średnią wartość wzrostu ciśnienia wraz z głębokością.</p>	<p>1.wymienia trójdzielna budowę wnętrza Ziemi. 1. wie co to jest strefa nieciągłości i wymienia strefy nieciągłości występujące we wnętrzu Ziemi np. Conrada ,nieciągłości MOHO, nieciągłości Wiecherta-Gutenberg, Lehmana 1.dzieli wnętrze Ziemi na: I. Skorupę ziemską II. Mezosferę– płaszcz ziemski III. Barysferę – jądro Ziemi 2.charakteryzuje budowę mezosfery 2.zna pojęcia płaszcz górny , płaszcz dolny, CrOFeSiMa, Nifesima warstwa perydotytowi, astenosfera, prądy konwekcyjne 2.zna rolę astenosfery w budowie wnętrza Ziemi 2.porównuje gęstości poszczególnych warstw mezosfery 2.charakteryzuje budowę barysfery 2.zna pojęcia NiFe , jądro wewnętrzne, jądro zewnętrzne 2.zna średnią wartość wzrostu ciśnienia wraz z głębokością.</p>	<p>1.wymienia trójdzielna budowę wnętrza Ziemi. 1.wie co to jest strefa nieciągłości i wymienia strefy nieciągłości występujące we wnętrzu Ziemi np. Conrada ,nieciągłości MOHO, nieciągłości Wiecherta-Gutenberg, Lehmana 1.dzieli wnętrze Ziemi na: I. Skorupę ziemską II. Mezosferę– płaszcz ziemski III. Barysferę – jądro Ziemi 2.charakteryzuje budowę mezosfery 2.zna pojęcia płaszcz górny , płaszcz dolny, CrOFeSiMa, Nifesima warstwa perydotytowi, astenosfera, prądy konwekcyjne 2.zna rolę astenosfery w budowie wnętrza Ziemi 2.porównuje gęstości poszczególnych warstw mezosfery 2.charakteryzuje budowę barysfery 2.zna pojęcia NiFe , jądro wewnętrzne, jądro zewnętrzne 2.zna średnią wartość wzrostu ciśnienia wraz z głębokością. 3.porównuje gęstość poszczególnych warstw w barysferze 3.analizuje skład chemiczny oraz głębokość i gęstość poszczególnych warstw wnętrza Ziemi 3.rysuje schemat budowy wnętrza ziemi z zaznaczonymi powierzchniami nieciągłości 3.charakteryzuje cechy fizyczne wnętrza Ziemi wzrost temperatury (średnio i 1°C/33 m głębokości), -stopniem geotermicznym, oraz wzrost ciśnienia (średnio 1 atmosfera na 3,7 m głębokości).</p>

L.p.	Temat	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
10	Dryf kontynentów i jego skutki	Uczeń charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Ziemi dryf kontynentów,	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. rozumie i stosuje pojęcie płyta tektoniczna 3. wymienia konsekwencje ruchu płyt tektonicznych (przemieszczanie się kontynentów po całym globie i ustawiczne zmiany ich konfiguracji, powstawanie i zamykanie się oceanów, łączenie się kontynentów w „superkontynenty”, rozpadanie się „uperkontynentów”, zmiany w wzajemnym układzie kontynentów, wpływ m.in. na rozkład prądów morskich w światowym oceanie, na klimat i świat organiczny, trzęsienia ziemi i wybuchy wulkanów, ruchy górotwórcze) 2. omawia założenia teorii płyt litosfery stworzone przez A. Wegenera (podobieństwo brzegów kontynentów, zgodna geometria wybrzeży kontynentów rozdzielonych obecnie oceanami, podobieństwo budowy geologicznej rozdzielonych obszarów, -zasięgi występowania wymarłych zwierząt i roślin, dane geologiczne mówiące o rozkładzie dawnych stref klimatycznych, a zwłaszcza dotyczące paleozoicznych zlodowaceń.) 2. wymienia współczesne dowody na teorię płyt litosfery (budowa dna oceanicznego, systemy grzbietów śródoceanicznych, a także przebieg głębokich rowów oceanicznych, rozkład głębokości trzęsień Ziemi, wiek różnych fragmentów dna oceanicznego, odtworzenie dawnej orientacji kontynentów.) 2. podaje przykłady płyt oceanicznych i kontynentalnych, oraz tych które tworzą po części skorupę: kontynentalną i oceaniczną. <ol style="list-style-type: none"> 1. zna przyczyny podziału litosfery na płyty tektoniczne, oraz przemieszczania się płyt litosfery (działanie prądów konwekcyjnych) <ol style="list-style-type: none"> 1. wie, jak powstają prądy konwekcyjne, i, że tworzą one zamknięte komory o wielkich rozmiarach. 2. omawia powstanie -grzbietów śródoceanicznych jako miejsca gdzie ku powierzchni ziemi dążą wstępujące prądy konwekcyjne 2. wie, że położone wokół Pacyfiku strefy łuków wysp i rowów oceanicznych odpowiadają prądom zstępującym. 2. podaje czas istnienia komór konwekcyjnych w nie zmienionym kształcie (istnieją około 200 - 300 mln lat) 3. omawia procesy zachodzące w ciągu tego czasu w płaszczu Ziemi. (materia płaszcza Ziemi, podnosi się w dolinach ryftowych, przesuwa się następnie poziomo do miejsc, w których jest wciągana z powrotem do głębszych partii płaszcza.) <ol style="list-style-type: none"> 1. wie, że dzięki temu dno oceanu odnawia się co 200 - 300 mln lat 3. wyjaśnia przyczyny tego, że na dnie oceanów nie ma osadów starszych niż jurajski, a pokrywa osadowa jest stosunkowo cienka 3. omawia mechanizm przemieszczania się płyt litosfery <ol style="list-style-type: none"> 2. wie, że oceaniczne części płyt powiększają się przez dobudowywanie w grzbietach śródoceanicznych (np. w strefie grzbietu środkowoatlantyckiego). 2. zna i omawia mechanizm powiększania płyt (odbywa się to wskutek wylewów lawy bazaltowej z głębokich pęknięć ryftów) 3. wyjaśnia dlaczego płyty tektoniczne mają względnie stałą wielkość 2. wskazuje na mapach strefę subdukcji – wciągania płyt tektonicznych- rowów oceanicznych 	<p>Metoda tekstu przewodniego.</p> <p>Wizualizacja, praca w parach Ocena koleżeńska, samoocena Uczeń wykorzystuje tekst źródłowy przygotowany przez nauczyciela, rozwiązuje karty pracy</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy Praca w parach</p>

		<p>2.omawia zjawisko kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska fałdowania, transgresji e regresji morskie,</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.omawia zjawisko kolizji płyt kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2. podaje obszary miejsc kolizji kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>3.wyясnia dlaczego im dalej od grzbietu śródoceanicznego, tym starsze jest dno oceaniczne,</p> <p>2.odczytuje z mapy średni wiek skorupy oceanicznej (ok. 55 mln lat-w przypadku skorupy kontynentalnej jest to średnio 2,8 mld lat).</p> <p>3.wie co to jest spreding, uskok porzeczny podłużny transformacyjny</p> <p>1.odczytuje z mapy głębokość rowów oceanicznych</p> <p>3.wyróżnia trzy podstawowe rodzaje granic między płytami:</p> <p style="padding-left: 40px;">granice rozbieżne,</p> <p style="padding-left: 40px;">granice zbieżne,</p> <p style="padding-left: 40px;">granice poziomoprzesuwcze.</p> <p>3.omawia trzy podstawowe rodzaje granic między płytami</p> <p>3.opisuje prędkość przemieszczania się płyt litosfery</p> <p>3.wyясnia zjawisko plam gorąca i jego konsekwencje</p> <p>2.omawia zjawisko transgresji i regresji morskich,</p> <p>1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi wyjaśniając ich genezę teorią płyt litosfery (fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego);</p>	
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

filmu: „Ryfty i rowy oceaniczne” Film prezentuje proces powstawania rowów i ryftów oceanicznych.

symulacji: „Dryf kontynentów” Symulacja pokazuje, jak zmieniał się układ kontynentów na przestrzeni milionów lat.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczają y	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i stasuje pojęcie płyta tektoniczna</p> <p>1.zna przyczyny podziału litosfery na płyty tektoniczne, oraz</p>	<p>1.rozumie i stasuje pojęcie płyta tektoniczna</p> <p>1.zna przyczyny podziału litosfery na płyty tektoniczne, oraz</p>	<p>1.rozumie i stasuje pojęcie płyta tektoniczna</p> <p>2. omawia założenia teorii płyt litosfery stworzone przez A. Wegenera</p> <p>2.wymienia współczesne dowody na teorię płyt litosfery</p> <p>2.podaje przykłady płyt oceanicznych i kontynentalnych, oraz tych które tworzą po części skorupę: kontynentalną i</p>	<p>1.rozumie i stasuje pojęcie płyta tektoniczna</p> <p>2. omawia założenia teorii płyt litosfery stworzone przez A. Wegenera</p> <p>2.wymienia współczesne dowody na teorię płyt litosfery</p> <p>2.podaje przykłady płyt oceanicznych i kontynentalnych, oraz tych które tworzą po części skorupę: kontynentalną i oceaniczną.</p> <p>1.zna przyczyny podziału litosfery na płyty tektoniczne, oraz przemieszczania się płyt litosfery (działanie prądów konwekcyjnych)</p>	<p>1.rozumie i stasuje pojęcie płyta tektoniczna</p> <p>3. wymienia konsekwencje ruchu płyt tektonicznych 2. omawia założenia teorii płyt litosfery stworzone przez A. Wegenera</p> <p>2.wymienia współczesne dowody na teorię płyt litosfery</p> <p>2. podaje przykłady płyt oceanicznych i kontynentalnych, oraz tych które tworzą po części skorupę: kontynentalną i oceaniczną.</p> <p>1.zna przyczyny podziału litosfery na płyty tektoniczne, oraz przemieszczania się płyt litosfery (działanie prądów konwekcyjnych)</p> <p>1. wie, jak powstają prądy konwekcyjne i, że tworzą one zamknięte komory o wielkich rozmiarach.</p> <p>2.omawia powstanie -grzbietów śródoceanicznych jako miejsca</p>

<p>przemieszcza się płyt litosfery (działanie prądów konwekcyjnych)</p> <p>1.odczytuje z mapy głębokość rowów oceanicznych</p> <p>1.charakteryzuje dryf kontynentów</p>	<p>przemieszcza się płyt litosfery (działanie prądów konwekcyjnych)</p> <p>1. wie, jak powstają prądy konwekcyjne i, że tworzą one zamknięte komory o wielkich rozmiarach.</p> <p>1. wie, że dzięki temu dno oceanu odnawia się co 200 - 300 mln lat</p> <p>2. wie ,że oceaniczne części płyt powiększają się przez dobudowywanie w grzbietach śródoceanicznych (np. w strefie grzbietu środkowoatlantyckiego).</p> <p>1.odczytuje z mapy głębokość rowów</p>	<p>oceaniczną.</p> <p>1.zna przyczyny podziału litosfery na płyty tektoniczne, oraz przemieszczania się płyt litosfery (działanie prądów konwekcyjnych)</p> <p>1. wie, jak powstają prądy konwekcyjne i, że tworzą one zamknięte komory o wielkich rozmiarach.</p> <p>2.omawia powstanie -grzbietów śródoceanicznych jako miejsca gdzie ku powierzchni ziemi dążą wstępujące prądy konwekcyjne</p> <p>2.wie, że położone wokół Pacyfiku strefy łuków wysp i rowów oceanicznych odpowiadają prądom zstępującym.</p> <p>1. wie, że dzięki temu dno oceanu odnawia się co 200 - 300 mln lat</p> <p>2.wie ,że oceaniczne części płyt powiększają się przez dobudowywanie w grzbietach śródoceanicznych (np. w strefie grzbietu środkowoatlantyckiego).</p> <p>2. wskazuje na mapach strefę subdukcji</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.odczytuje z mapy średni wiek skorupy oceanicznej</p> <p>1.odczytuje z mapy głębokość rowów oceanicznych</p> <p>2.omawia zjawisko transgresji i regresji morskich,</p>	<p>1.wie, jak powstają prądy konwekcyjne i, że tworzą one zamknięte komory o wielkich rozmiarach.</p> <p>2.omawia powstanie -grzbietów śródoceanicznych jako miejsca gdzie ku powierzchni ziemi dążą wstępujące prądy konwekcyjne</p> <p>2.wie, że położone wokół Pacyfiku strefy łuków wysp i rowów oceanicznych odpowiadają prądom zstępującym.</p> <p>2.podają czas istnienia komór konwekcyjnych w nie zmienionym kształci</p> <p>1.wie ,że dzięki temu dno oceanu odnawia się co 200 - 300 mln lat</p> <p>2.wie ,że oceaniczne części płyt powiększają się przez dobudowywanie w grzbietach śródoceanicznych (np. w strefie grzbietu środkowoatlantyckiego).</p> <p>2.zna i omawia mechanizm powiększania płyt</p> <p>2.wskazuje na mapach strefę subdukcji</p> <p>2.omawia zjawisko kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.omawia zjawisko kolizji płyt kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.odczytuje z mapy średni wiek skorupy oceanicznej</p> <p>1.odczytuje z mapy głębokość rowów oceanicznych</p> <p>2.omawia zjawisko transgresji i regresji morskich,</p> <p>1.charakteryzuje dryf kontynentów</p>	<p>gdzie ku powierzchni ziemi dążą wstępujące prądy konwekcyjne</p> <p>2.wie , że położone wokół Pacyfiku strefy łuków wysp i rowów oceanicznych odpowiadają prądom zstępującym.</p> <p>2.podają czas istnienia komór konwekcyjnych w nie zmienionym kształci</p> <p>3. omawia procesy zachodzące w ciągu tego czasu w płaszczu Ziemi.</p> <p>1. wie ,że dzięki temu dno oceanu odnawia się co 200 - 300 mln lat</p> <p>3.wyjaśnia przyczyny tego, że na dnie oceanów nie ma osadów starszych niż jurajski, a pokrywa osadowa jest stosunkowo cienka</p> <p>3.omawia mechanizm przemieszczania się płyt litosfery</p> <p>2.wie ,że oceaniczne części płyt powiększają się przez dobudowywanie w grzbietach śródoceanicznych (np. w strefie grzbietu środkowoatlantyckiego).</p> <p>2. zna i omawia mechanizm powiększania płyt</p> <p>3. wyjaśnia dlaczego płyty tektoniczne mają względnie stałą wielkość</p> <p>2. wskazuje na mapach strefę subdukcji</p> <p>2. omawia zjawisko kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji płyt oceanicznych i kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.omawia zjawisko kolizji płyt kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>2.podaje obszary miejsc kolizji kontynentalny i konsekwencje tego zjawiska</p> <p>3.wyjasnia dlaczego im dalej od grzbietu śródoceanicznego, tym starsze jest dno oceaniczne,</p> <p>2.odczytuje z mapy średni wiek skorupy oceanicznej</p> <p>3.wie co to jest spreading, uskoki porzeczny, podłużny transformacyjny</p> <p>1.odczytuje z mapy głębokość rowów oceanicznych</p> <p>3.wyróżnia trzy podstawowe rodzaje granic między płytami.</p> <p>3.omawia trzy podstawowe rodzaje granic między płytami</p> <p>3.opisuje prędkość przemieszczania się płyt litosfery</p> <p>3.wyjasnia zjawisko plam gorąca i jego konsekwencje</p> <p>2.omawia zjawisko transgresji i regresji morskich,</p> <p>3.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi wyjaśniając ich genezę teorią płyt litosfery (fałdowania, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia,</p>
--	--	--	---	--

	oceanicznych 1.charakteryzuje dryf kontynentów	1.charakteryzuje dryf kontynentów		rozwój świata organicznego); 1.charakteryzuje dryf kontynentów
--	---	-----------------------------------	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
11	Zmiany środowiska w holocenie na skutek działalności człowieka	Uczeń ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> odnajduje holocen na tablicy stratygraficznej wie, że holocen jest epoką w okresie czwartorzędu, erze kenozoicznej wie, że przed holoceniem był plejstocen opisuje wydarzenia holocenu tj koniec ostatniego zlodowacenia, powstanie i rozwój Bałtyku, rozwój ludzkiej cywilizacji. wyjaśnia dlaczego holocen uważany jest za interglacjał opisuje antropogeniczne przekształcenie środowiska w holocenie związane z rozwojem i rozprzestrzenianiem się rolnictwa kosztem lasów wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) np.: uprzemysłowienie, urbanizacja, rozwoju motoryzacji(transport kołowy, morski, lotniczy), ubywanie powierzchni leśnych itp. wyjaśnia na czym polegają przyczyny współczesnych antropogenicznych zmian klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany) podaje konsekwencje zmniejszające j się powierzchni lasów: <ul style="list-style-type: none"> -w przy powierzchniowej warstwie powietrza istotne zmiany mikro i mezoklimatyczne -w przy powierzchniowej warstwie gleby jej wysuszenie i zmiany w przebiegu procesów glebowych -na powierzchni terenu powstanie procesów wywiewania i zwiększenie ablacji deszczowej -zmiany hydrogeologiczne opisuje wpływ działalności człowieka na zmiany klimatu wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi: <ul style="list-style-type: none"> -topnieje pokrywy lodowej na biegunach -kurczenie się lodowców w wysokich górach. - wzrost poziomu mórz; - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe. wyjaśnia skutki dalszego wzrostu ocieplenia Ziemi w szczególności: <ul style="list-style-type: none"> -braki wody pitnej -wzrost poziomu głodu na świecie -rozprzestrzenianie się zakaźnych chorób, -wymarcia licznych gatunków roślin i zwierząt, -oscylacja południowa wie. co to jest oscylacja południowa 	<p>Metaplan Wizualizacja Praca w parach Wykorzystanie zasobów portalu Scholaris Praca z tekstem źródłowym Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy Wykorzystanie zasobów Scholaris</p>

		2.opisuje oscylacje południową (fazę neutralną – normalny układ na Oceanie Spokojnym, fazę zimną La Nina , fazę ciepłą El Nino) 3.sporządza wykresy poszczególnych faz oscylacji południowej 2.opisuje konsekwencje poszczególnych faz cyrkulacji południowej 1.ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka Pudelki J. Zmiany środowiska w Holocenie	
--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

lekcje interaktywne: „Zanieczyszczenie wód” Lekcja interaktywna omawiająca problematykę stanu czystości wód. Przedstawia podstawowe rodzaje zanieczyszczeń wód i ich źródła. Prezentuje wskaźniki oraz klasy czystości wody. Wyjaśnia, na czym polega oszczędne gospodarowanie wodą oraz jakie są sposoby oszczędzania jej w życiu codziennym. Przybliża zasadę działania oczyszczalni ścieków oraz umożliwia wypowiedź na temat stanu czystości wód oraz działań mających na celu polepszenie go w miejscu zamieszkania ucznia.

filmy /animacje:

– „Dziura ozonowa” Pokaz prezentuje zdjęcia maszyn, fabryk i produktów przyczyniających się do powstawania dziury ozonowej.

– „Skutki globalnego ocieplenia” Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wie, że holocen jest epoką w okresie czwartorzędu, erze kenozoicznej 1.wie, że przed holocenem był plejstocen 1.opisuje wydarzenia holocenu tj koniec ostatniego zlodowacenia, powstanie i rozwój Bałtyku, rozwój ludzkiej cywilizacji. 1.wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi 1.wie, że	1.wie, że holocen jest epoką w okresie czwartorzędu, erze kenozoicznej 1.wie, że przed holocenem był plejstocen 1.opisuje wydarzenia holocenu tj koniec ostatniego zlodowacenia, powstanie i rozwój Bałtyku, rozwój ludzkiej cywilizacji. 1.wyjaśnia dlaczego holocen uważany jest za interglacjał 1.wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany	1.wie, że holocen jest epoką w okresie czwartorzędu, erze kenozoicznej 1.wie, że przed holocenem był plejstocen 1.opisuje wydarzenia holocenu tj. koniec ostatniego zlodowacenia, powstanie i rozwój Bałtyku, rozwój ludzkiej cywilizacji. 1.wyjaśnia dlaczego holocen uważany jest za interglacjał 2.opisuje antropogeniczne przekształcenie środowiska w holocenie związane z rozwojem i rozprzestrzenianiem się rolnictwa kosztem lasów 1.wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost	1.wie, że holocen jest epoką w okresie czwartorzędu, erze kenozoicznej 1.wie, że przed holocenem był plejstocen 1.opisuje wydarzenia holocenu tj. koniec ostatniego zlodowacenia, powstanie i rozwój Bałtyku, rozwój ludzkiej cywilizacji. 1.wyjaśnia dlaczego holocen uważany jest za interglacjał 2.opisuje antropogeniczne przekształcenie środowiska w holocenie związane z rozwojem i rozprzestrzenianiem się rolnictwa kosztem lasów 1.wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)np.: uprzemysłowienie, urbanizacja, rozwoju motoryzacji(transport kołowy, morski, lotniczy), ubywanie powierzchni leśnych itp.	1.wie, że holocen jest epoką w okresie czwartorzędu, erze kenozoicznej 1.wie, że przed holocenem był plejstocen 1.opisuje wydarzenia holocenu tj. koniec ostatniego zlodowacenia, powstanie i rozwój Bałtyku, rozwój ludzkiej cywilizacji. 1.wyjaśnia dlaczego holocen uważany jest za interglacjał 2.opisuje antropogeniczne przekształcenie środowiska w holocenie związane z rozwojem i rozprzestrzenianiem się rolnictwa kosztem lasów 1.wymienia przyczyny współczesnych antropogenicznych zmiany klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)np.: uprzemysłowienie, urbanizacja, rozwoju motoryzacji(transport kołowy, morski, lotniczy), ubywanie powierzchni leśnych itp. 2.podaje konsekwencje zmniejszające j się powierzchni

<p>współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi: -topnieje pokrywy lodowej na biegunach -kurczenie się lodowców w wysokich górach. - wzrost poziomu mórz; - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe.</p>	<p>klimatycznych na Ziemi (niszczenie ozonu stratosferycznego, wzrost temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)np.: uprzemysłowienie, urbanizacja, rozwoju motoryzacji(transport kołowy, morski, lotniczy), ubywanie powierzchni leśnych itp. 1.wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi: -topnieje pokrywy lodowej na biegunach -kurczenie się lodowców w wysokich górach. - wzrost poziomu mórz; - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe.</p>	<p>temperatury powietrza w warstwie przyziemnej- efekt cieplarniany)np.: uprzemysłowienie, urbanizacja, rozwoju motoryzacji(transport kołowy, morski, lotniczy), ubywanie powierzchni leśnych itp. 2.podaje konsekwencje zmniejszające j się powierzchni lasów ogólnie 2.opisuje wpływ działalności człowieka na zamiany klimatu 1.wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi: -topnieje pokrywy lodowej na biegunach -kurczenie się lodowców w wysokich górach. - wzrost poziomu mórz; - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe. 2.wie. co to jest oscylacja południowa 2.ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka</p>	<p>2.podaje konsekwencje zmniejszające j się powierzchni lasów: -w przypowierzchniowej warstwie powietrza istotne zmiany mikro i mezoklimatyczne -w przypowierzchniowej warstwie gleby jej wysuszenie i zmiany w przebiegu procesów glebowych -na powierzchni terenu powstanie procesów wywiewania i zwiększenie ablacji deszczowej -zmiany hydrogeologiczne 2.opisuje wpływ działalności człowieka na zamiany klimatu 1.wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi: -topnieje pokrywy lodowej na biegunach -kurczenie się lodowców w wysokich górach. - wzrost poziomu mórz; - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe. 2.wie. co to jest oscylacja południowa 2.opisuje oscylacje południową (fazę neutralną – normalny układ na Oceanie Spokojnym, fazę zimną La Nina , fazę ciepłą El Nino) 2.opisuje konsekwencje poszczególnych faz cyrkulacji południowej 2.ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka</p>	<p>lasów: -w przypowierzchniowej warstwie powietrza istotne zmiany mikro i mezoklimatyczne -w przypowierzchniowej warstwie gleby jej wysuszenie i zmiany w przebiegu procesów glebowych -na powierzchni terenu powstanie procesów wywiewania i zwiększenie ablacji deszczowej -zmiany hydrogeologiczne 2.opisuje wpływ działalności człowieka na zamiany klimatu 1.wie, że współcześnie obserwowane skutki zmiany klimatu spowodowane dotychczasowym ociepleniem to między innymi: -topnieje pokrywy lodowej na biegunach -kurczenie się lodowców w wysokich górach. - wzrost poziomu mórz; - wzrastają ekstremalne zjawiska pogodowe. 3.wyjaśnia skutki dalszego wzrostu ocieplenia Ziemi w szczególności: -braki wody pitnej -wzrost poziomu głodu na świecie -rozprzestrzenianie się zakaźnych chorób, -wymarcia licznych gatunków roślin i zwierząt, -oscylacja południowa 2.wie. co to jest oscylacja południowa 2.opisuje oscylacje południową (fazę neutralną – normalny układ na Oceanie Spokojnym, fazę zimną La Nina , fazę ciepłą El Nino) 3.sporządza wykresy poszczególnych faz oscylacji południowej 2.opisuje konsekwencje poszczególnych faz cyrkulacji południowej 2.ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka</p>
--	---	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
12	Utrwalanie materiału- Skały budulcem Ziemi ich gospodarcze znaczenie	Uczeń opisuje główne grupy i rodzaje skał oraz ich gospodarcze zastosowanie i ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych; Uczeń charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, dryf kontynentów, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego); -Uczeń opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej Uczeń ocenia zmiany środowiska w holocenie związane z działalnością człowieka	Uczeń: - opisuje skład mineralogiczny głównych grupy i rodzajów skał -opisuje ich gospodarcze zastosowanie - ocenia zmiany środowiska przyrodniczego związane z eksploatacją surowców mineralnych; - charakteryzuje najważniejsze wydarzenia geologiczne i przyrodnicze w dziejach Ziemi (fałdowania, dryf kontynentów, transgresje i regresje morskie, zlodowacenia, rozwój świata organicznego); - opisuje skład mineralogiczny skorupy ziemskiej - działalność człowieka a zmiany środowiska w holocenie ;	Metoda śniegowej kuli jej istota to przechodzenie od pracy indywidualnej do pracy w grupie. Każdy ma możliwość zaprezentowania zdania na dany temat. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy Praca w grupach, indywidualna Metoda programowa- wizualizacja Ocena koleżeńska, samoocena Wykorzystanie zasobów– Scholaris
13	Test			diagnoza - test

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

tablic interaktywnych :

- „Pojęcie minerału” Ekran interaktywny zaznajamiający ucznia z pojęciem minerału. Przedstawiono różnicę między minerałem a skałą. Pojawia się definicja krystalizacji. Uczeń nazywa wybrane minerały i poznaje różne typy ich skupienia.
- „Rozpoznawanie minerałów” Ekran interaktywny przedstawiający rozpoznawanie minerałów przy uwzględnieniu ich właściwości fizycznych i chemicznych. Zamieszczona jest definicja rysy, połysku, łupliwości oraz przełamu. Uczeń poznaje skalę Mohs'a i może sprawdzić twardość czterech minerałów w interaktywnej symulacji. Na podstawie właściwości fizycznych lub chemicznych uczeń rozpoznaje magnetyt, halit, kwarc i kalcyt, by następnie poznać ich skróty chemiczne.
- „Skały magmowe” Ekran interaktywny przedstawiający genezę i podział skał magmowych na głębinowe, wylewne i żyłowe. Uczeń poznaje definicję krystalizacji oraz magmy.
- „Skały metamorficzne” Ekran interaktywny przedstawiający cykl geologiczny skał oraz genezę skał metamorficznych. Przedstawiona jest definicja tekstury oraz struktury skał. Uczeń łączy skały metamorficzne (marmur, gnejs, kwarcyt) ze skałami, z których powstały (wapień, granit, piaskowiec).
- „Skały osadowe” Ekran interaktywny przedstawiający genezę i podział skał osadowych na okruchowe, organiczne i chemiczne. Uczeń rozpoznaje sześć skał osadowych i dokonuje ich podziału. Podana jest definicja bitumizacji.
- „Klasyfikacja surowców mineralnych” Ekran interaktywny przedstawiający klasyfikację surowców mineralnych oraz ich wygląd. Wprowadzono definicje: rudy, surowca mineralnego, kamienia szlachetnego.
- „Surowce chemiczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce chemiczne - ich charakterystykę, wygląd, występowanie oraz wykorzystanie gospodarcze. Uczeń zapoznaje się z definicją sody.
- „Surowce energetyczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce energetyczne. Przedstawia głównych producentów takich surowców jak: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny. Uczeń zapoznaje się z definicjami smoły, gazu węglowego, koksu i benzyny.
- „Surowce metaliczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce metaliczne - ich charakterystykę, wygląd, występowanie oraz wykorzystanie gospodarcze. Uczeń zapoznaje się z

takimi definicjami jak: ruda, boksyt, spiż, msiądz i brąz.

filmów:

– „Skały magmowe – głębinowe” Animacja pokazuje formowanie się skał magmowych głębinowych o budowie jawno krystalicznej. Pokazuje też przykłady takich skał jak granit, sjenit, gabro, dioryt.

– „Skały magmowe – wylewne” Animacja pokazuje formowanie się skał magmowych wylewnych o budowie skrytokrystalicznej. Pokazuje też przykłady skał (bazalt, obsydian).

– „Skały magmowe – żyłowe” Animacja pokazuje formowanie się skał magmowych o budowie porfirowej, np. porfir, melafir.

– „Właściwości chemiczne kalcytu.” Animacja pokazuje właściwości chemiczne kalcytu. Pod wpływem kwasu solnego (HCl) minerał "burzy się".

– „Właściwości fizyczne kwarcu” Animacja pokazuje twardość minerału - kwarcu, który zarysowuje szkło. Ma twardość 7 w skali Mohsa.

– „Właściwości fizyczne magnetytu” Animacja pokazuje właściwości magnetyczne minerału. Zbite kryształy magnetytu działają jak magnes - przyciągają opłki żelaza

lekcji interaktywnych:

– „Bogactwo skał i minerałów” Lekcja interaktywna przedstawiająca różnicę między skałą a minerałem. Pokazane są przykłady wybranych minerałów oraz sposób ich rozpoznawania na podstawie właściwości fizycznych i chemicznych. Opisana jest również geneza i podział skał magmowych, osadowych oraz metamorficznych.

– „Surowce mineralne” – rozmieszczenie i znaczenie Lekcja interaktywna przedstawiająca surowce mineralne występujące na świecie i w Polsce: surowce energetyczne, surowce metaliczne, surowce chemiczne. Przedstawieni są główni producenci oraz miejsca występowania danego surowca.

lekcje interaktywne:

– „Zanieczyszczenie wód” Lekcja interaktywna omawiająca problematykę stanu czystości wód. Przedstawia podstawowe rodzaje zanieczyszczeń wód i ich źródła. Prezentuje wskaźniki oraz klasy czystości wody. Wyjaśnia, na czym polega oszczędne gospodarowanie wodą oraz jakie są sposoby oszczędzania jej w życiu codziennym. Przybliża zasadę działania oczyszczalni ścieków oraz umożliwi wypowiedź na temat stanu czystości wód oraz działań mających na celu polepszenie go w miejscu zamieszkania ucznia.

filmy /animacje:

– „Dziura ozonowa” Pokaz prezentuje zdjęcia maszyn, fabryk i produktów przyczyniających się do powstawania dziury ozonowej.

– „Skutki globalnego ocieplenia” Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu.

– „Ryfty i rowy oceaniczne” Film prezentuje proces powstawania rowów i ryftów oceanicznych.

– „Ogólna budowa wnętrza Ziemi” Animacja prezentuje budowę wnętrza Ziemi.

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym-Sfery Ziemi – litosfera

Dział V Sfery Ziemi – litosfera(czynniki endo i egzogeniczne)

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy (dopuszczający , dostateczny), 2 – rozszerzony(dobry ,bardzo dobry), 3 – kompletny(celujący)

L.p	Temat zajęć	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1	Ruchy górotwórcze	Uczeń charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do	Uczeń: 1. wie co to są ruchy górotwórcze/ orogeniczne 1. wymienia orogenezy: prekambryjskie; kaledońską; hercyńską; alpejską 2. podaje epokę i okres w których orogenezy te następowały analizując tablicę stratygraficzną 2. wymienia etapy cyklu orogenicznego: założenie (otwieranie się) geosynkliny,	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Praca z atlasem



	<p>urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy toniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku;</p>	<p>gromadzenie (sedymentacja) w niej serii osadowych, fałdowanie osadów związane z zamykaniem się geosynkliny, wypiętrzanie osadów w formie górotworu następujące bezpośrednio po ich sfałdowaniu, ostateczne ukształtowanie orogenu - nadanie mu rzeźby górskiej.</p> <p>1. wie, że cykl orogeniczny obejmuje także zawsze towarzyszące ruchom górotwórczym procesy magmatyzmu i metamorfizmu.</p> <p>2. opisuje cykl orogeniczny w poszczególnych jego etapach</p> <p>2. posługuje się pojęciami , kraton , geosynklina, miąższość, sedymentacja flisz</p> <p>2. wyjaśnia mechanizm ruchów górotwórczych odnosząc się do teorii płyt tektonicznych</p> <p>2. podaje klasyfikacje gór na fałdowe, zrębowe, wulkaniczne oraz przykłady tych gór</p> <p>2. opisuje budowę fałdu</p> <p>2. podaje różnicę między fałdem i płaszczowiną</p> <p>3. szkicuje fałd, zaznaczając antyklinę i synklinę, szkicuje płaszczowinę</p> <p>2. podaje przykłady gór fałdowych</p> <p>2. opisuje góry zrębowe oraz miejsca ich powstania(kratony)</p> <p>3. szycie elementy gór zrębowych (zapadlisko, zrąb uskok)</p> <p>2. wymienia pasma górskie powstałe w poszczególnych orogenezach na poszczególnych kontynentach- paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne oraz formy powstałe w ich wyniku;</p> <p>3. zaznacza na mapie konturowej poszczególnych kontynentów pasma górskie powstałe w poszczególnych orogenezach</p> <p>3. wyszukuje zdjęcia poszczególnych pasm górskich z poszczególnych kontynentów i rozpoznaje ich budowę</p> <p>1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>Metoda programowa</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris</p>
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

filmów:

– „Góry fałdowe” Film przedstawia powstawanie gór fałdowych.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wie , co to są ruchy górotwórcze/ orogeniczne</p> <p>1. wymienia orogenezy: prekambryjskie; kaledońską; hercyńską; alpejską</p> <p>1. wskazuje na mapie</p>	<p>1. wie , co to są ruchy górotwórcze/ orogeniczne</p> <p>1. wymienia orogenezy: prekambryjski e; kaledońską; hercyńską; alpejską</p> <p>1. wskazuje na mapie</p>	<p>1. wie co to są ruchy górotwórcze/ orogeniczne</p> <p>1. wymienia orogenezy: prekambryjskie; kaledońską; hercyńską; alpejską</p> <p>2. podaje epokę i okres w których orogenezy te następowały analizując tablicę stratygraficzną</p> <p>1. wskazuje na mapie górskie na poszczególnych kontynentach</p> <p>1. wie, że cykl orogeniczny</p>	<p>1. wie co to są ruchy górotwórcze/ orogeniczne</p> <p>1. wymienia orogenezy: prekambryjskie; kaledońską; hercyńską; alpejską</p> <p>2. podaje epokę i okres w których orogenezy te następowały analizując tablicę stratygraficzną</p> <p>1. wskazuje na mapie górskie na poszczególnych kontynentach</p> <p>2. wymienia etapy cyklu orogenicznego: założenie (otwieranie się) geosynkliny, gromadzenie (sedymentacja) w niej serii osadowych, fałdowanie osadów związane z zamykaniem się geosynkliny, wypiętrzanie</p>	<p>1. wie co to są ruchy górotwórcze/ orogeniczne</p> <p>1. wymienia orogenezy: prekambryjskie; kaledońską; hercyńską; alpejską</p> <p>2. podaje epokę i okres w których orogenezy te następowały analizując tablicę stratygraficzną</p> <p>2. wymienia etapy cyklu orogenicznego: założenie (otwieranie się) geosynkliny, gromadzenie (sedymentacja) w niej serii osadowych, fałdowanie osadów związane z zamykaniem się geosynkliny, wypiętrzanie osadów w formie górotworu następujące bezpośrednio po ich sfałdowaniu, ostateczne ukształtowanie orogenu - nadanie mu rzeźby górskiej.</p>

największe pasma górskie na poszczególnych kontynentach 1.charakteryzuj e główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni	największe pasma górskie na poszczególnych kontynentach 1.wie, że cykl orogeniczny obejmuje także zawsze towarzyszące ruchom górotwórczym procesy magmatyzmu i metamorfizmu 1.charakteryzu je główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni	obejmuje także zawsze towarzyszące ruchom górotwórczym procesy magmatyzmu i metamorfizmu. 2.opisuje cykl orogeniczny w poszczególnych jego etapach 2.posługuje się pojęciami , kraton , geosynklina, miąższość, sedimentacja flisz 2.wyjaśnia mechanizm ruchów górotwórczych odnosząc się do teorii płyt tektonicznych 2.podaje klasyfikacje gór na fałdowe, zrębowe, wulkaniczne oraz przykłady tych gór 2.opisuje budowę fałdu 2.podaje różnicę między fałdem i płaszczowiną 2.podaje przykłady gór fałdowych 2.opisuje góry zrębowe oraz miejsca ich powstania(kratony) 1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni	osadów w formie górotworu następujące bezpośrednio po ich sfałdowaniu, ostateczne ukształtowanie orogenu - nadanie mu rzeźby górskiej. 1.wie, że cykl orogeniczny obejmuje także zawsze towarzyszące ruchom górotwórczym procesy magmatyzmu i metamorfizmu. 2.opisuje cykl orogeniczny w poszczególnych jego etapach 2.posługuje się pojęciami , kraton , geosynklina, miąższość, sedimentacja flisz 2.wyjaśnia mechanizm ruchów górotwórczych odnosząc się do teorii płyt tektonicznych 2.podaje klasyfikacje gór na fałdowe, zrębowe, wulkaniczne oraz przykłady tych gór 2.opisuje budowę fałdu 2.podaje różnicę między fałdem i płaszczowiną 2.podaje przykłady gór fałdowych 2.opisuje góry zrębowe oraz miejsca ich powstania(kratony) 2.wymienia pasma górskie powstałe w poszczególnych orogenezach na poszczególnych kontynentach- paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne oraz formy powstałe w ich wyniku; 1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni	1.wie, że cykl orogeniczny obejmuje także zawsze towarzyszące ruchom górotwórczym procesy magmatyzmu i metamorfizmu. 1.wskazuje na mapie górskie na poszczególnych kontynentach 2.opisuje cykl orogeniczny w poszczególnych jego etapach 2.posługuje się pojęciami , kraton , geosynklina, miąższość, sedimentacja flisz 2.wyjaśnia mechanizm ruchów górotwórczych odnosząc się do teorii płyt tektonicznych 2.podaje klasyfikacje gór na fałdowe, zrębowe, wulkaniczne oraz przykłady tych gór 2.opisuje budowę fałdu 2.podaje różnicę między fałdem i płaszczowiną 3.szkiecuj fałd, zaznaczając antyklinę i synklinę, szkiecuj płaszczowinę 2.podaje przykłady gór fałdowych 2.opisuje góry zrębowe oraz miejsca ich powstania(kratony) 3.szkiecuj elementy gór zrębowych (zapadlisko, zrąb uskoku) 2.wymienia pasma górskie powstałe w poszczególnych orogenezach na poszczególnych kontynentach- paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne oraz formy powstałe w ich wyniku; 3.zaznacza na mapie konturowej poszczególnych kontynentów pasma górskie powstałe w poszczególnych orogenezach 3.wyszukuje zdjęcia poszczególnych pasm górskich z poszczególnych kontynentów i rozpoznaje ich budowę 1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni
---	--	---	---	---

L.p	Temat zajęć	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
2	Procesy rzeźbotwórcze - wulkanizm	Uczeń charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi –	Uczeń: 1.wyjaśnia znaczenie pojęcia proces wulkaniczny 1.rozumie i stosuje pojęcia wulkanizm, materiał piroklastyczny, lawa , magma, ognisko wulkaniczne ,krater, komin, erupcja , efuzja, eksplozja, kaldera, stożek pasywny 1.omawia właściwości lawy kwaśnej i zasadowej (zawartość SiO ₂) 2.formułuje zależność między rodzajem lawy a rodzajem wybuchu i rodzajem stożka wulkanicznego np.: lawa kwaśna lepka gęsta, dużo SiO ₂ , wybuch eksplozywny, wulkan stożkowy, 2.dokonyuje podziału wulkanów ze względu na rodzaj lawy, rodzaj erupcji, budowę stożka wulkanicznego, ze	Praca w grupach Metoda analizy przypadków Praca z atlasem Wizualizacja Metoda programowa

		<p>wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku;</p>	<p>względu na budowę krateru, ze względu na działalność</p> <ol style="list-style-type: none"> 2. podaje przykłady istniejących wulkanów szczelinowych 2. wie co to jest lawa poduszkowa i wyjaśnia jej specyficzny kształt 2. wymienia i charakteryzuje elementy materiału piroklastycznego: bloki wulkaniczne bomby wulkaniczne, lapilli, pumeks, szlaki scoria, piaski wulkaniczne, popioły wulkaniczne, pyły wulkaniczne 2. wyjaśnia wrzecionowaty kształt bomb wulkanicznych 2. wyjaśnia zagrożenie jakie stanowią potoki piroklastyczne-lawiny, spływ piroklastyczny, chmura gorejąca w czasie erupcji wulkanicznych na przykładzie wulkanu np. <i>Unzen</i> w Japonii 2. omawia przykład erupcji wulkanu Montagne Pelée na Martynice jako najbardziej znanej lawiny piroklastycznej 3. charakteryzuje skałę pochodzenia wulkaniczne z materiałów piroklastycznych go . tufa, tufity brekcja wulkaniczna 2. omawia produkty działalności wulkanicznej w postaci – gazów wulkanicznych 2. rozumie stosuje pojęcia ekshalacje: mofeta, fumarola, solfatar 2. wyjaśnia mechanizm powstawania wulkanów w kontekście teorii płyt litosfery 2. wskazuje obszary aktywności wulkanicznej na mapie 2. podaje genezę wulkanów w środku płyt litosfery- teoria gorącego punktu-plam gorąca 2. wyszukuje informacje o powstaniu wulkanu Paricutín 3. wyszukuje informacje i zdjęcia o wulkanach np. Stromboli, Mauna Kea 3. charakteryzuje procesy towarzyszące wybuchom wulkanów takie jak: lahary, wstrząsy sejsmiczne, gejzery, 3. omawia rzeźbę ukształtowania terenu powstałą w wyniku działalności wulkanicznej, podając jej lokalizację, formy ukształtowania terenu, genezę, identyfikując wulkany według podanej klasyfikacji, umiejscawiając je chronologicznie w odpowiednich okresach i erach w dziejach Ziemi np.: Owerernia, wulkany wygasłe, orogeneza hercyńska, stratowulkany itp. 3. charakteryzuje i wskazuje na mapie świata specyfikę wulkanów takich jak : Toba, Taupo (superwulkany) 2. wymienia skutki erupcji wulkanicznej dla człowieka i przyrody 2. wymienia sposoby zapobiegania skutkom erupcji wulkanicznych 2. omawia na czym polegają badania wulkanów w celu przewidzenia wybuchu 2. wskazuje obszary występowania trapów wulkanicznych i umiejscawia je w chronologii zdarzeń geologicznych 2. podaje skały budujące trapy 3. omawia genezę powstawania trapów wulkanicznych 1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi 	<p>Ocena koleżeńska</p> <p>Wykład wprowadzający ilustrowany prezentacją multimedialną</p> <p>Podział na grupy, rozdzielnie tekstów źródłowych, rozwiązywanie kart pracy, wykorzystanie zasobów Scholaris</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	--	---	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris :

tablic interaktywnych:

– „Budowa wulkanów” Ekran interaktywny przedstawiający budowę wulkanu. W trakcie zajęć uczeń poznaje formy plutoniczne oraz różnice między lawą kwaśną a zasadową. Zamieszczone są definicje plutonizmu oraz lapilli. Erupcja wulkaniczna przedstawiona jest za pomocą animacji.

– „Klasyfikacja wulkanów” Ekran interaktywny przedstawiający klasyfikację wulkanów. Osiem typów wulkanów uszeregowano od zawierającego lawę najbardziej zasadową do zawierającego lawę najbardziej kwaśną. Film video przedstawia charakterystykę Wezuwiusza.

– „Rozmieszczenie wulkanów” Ekran interaktywny przedstawiający charakterystykę i rozmieszczenie największych czynnych wulkanów na świecie. Uczeń poznaje definicje tsunami i

laharów.
lekcji interaktywnych:
 - „Wulkanizm i trzęsienia ziemi” Lekcja interaktywna przedstawiająca istotę wulkanizmu i trzęsień ziemi. W trakcie lekcji uczeń poznaje budowę wulkanu, formy plutoniczne oraz różnice między lawą kwaśną a zasadową. Przedstawiona jest charakterystyka i rozmieszczenie największych czynnych wulkanów na świecie oraz ich klasyfikacja. Uczeń dowiaduje się, jak rozchodzą się fale sejsmiczne, poznaje budowę sejsmografu oraz skalę Marcellego i skalę Richtera.
filmów/animacji :
 - „Erupcja wulkanu” Film pokazuje budowę oraz erupcję klasycznego wulkanu. Przedstawiony jest cały przebieg wybuchu, aż do rozsądzenia i wygaśnięcia wulkanu. Przybliżone zostają takie pojęcia jak lapilla czy kaldera.
 - „Typ wulkanu” Animacja przedstawia typ wulkanu -Kakatau.
 - „Typ wulkanu – hawajski” Animacja przedstawia typ wulkanu – hawajski
 - „Typ wulkanu – islandzk” Animacja przedstawia typ wulkanu - islandzki.
 - „Typ wulkanu – peleański” Animacja przedstawia typ wulkanu – peleański
 - „Typ wulkanu – pliniański” Animacja przedstawia typ wulkanu - pliniański.
 - „Typ wulkanu - strombolijski „ Animacja przedstawia typ wulkanu – strombolijsk
 - „Typ wulkanu – wezuwiański” Animacja przedstawia typ wulkanu – wezuwiańsk
 - „Typ wulkanu - wulkaniański „ Animacja przedstawia typ wulkanu – wulkaniańsk
 - „Wezuwiusz” Film przedstawia najsłynniejszy wulkan na świecie - Wezuwiusz. Opowiada o wybuchu wulkanu z 79 r. n.e., który zniszczył doszczętnie trzy miasta, zabijając tysiące ludzi. Obecnie jest to cenny obiekt badań wulkanologów z całego świata oraz atrakcja turystyczna.
Ćwiczenia:
 - „Budowa wulkanu” - ćwiczenia Ćwiczenie, których celem jest zapoznanie uczniów z budową wulkanu (komora magmy, komin wulkanu, stożek wulkaniczny, krater). W trakcie ćwiczeń uczniowie utrwalają również nazwy wyrzucanych z wulkanu materiałów, takich jak: popioły wulkaniczne czy bomby wulkaniczne.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. wyjasnia znaczenie pojęcia proces wulkaniczny 1. rozumie i stosuje pojęcia wulkanizm, materiał piroklastyczny, lawa , magma, ognisko wulkaniczne ,krater, komin, erupcja , efuzja, eksplozja, kaldera, stożek	1. wyjasnia znaczenie pojęcia proces wulkaniczny 1. rozumie i stosuje pojęcia wulkanizm, materiał piroklastyczny, lawa , magma, ognisko wulkaniczne ,krater, komin, erupcja , efuzja, eksplozja, kaldera, stożek	1. wyjasnia znaczenie pojęcia proces wulkaniczny 1. rozumie i stosuje pojęcia wulkanizm, materiał piroklastyczny, lawa , magma, ognisko wulkaniczne ,krater, komin, erupcja , efuzja, eksplozja, kaldera, stożek pasożytniczy 1. omawia właściwości lawy kwaśnej i zasadowej (zawartość SiO ₂) 2. formułuje zależność między rodzajem lawy a rodzajem wybuchu i rodzajem stożka wulkanicznego np.: lawa kwaśna lepka gęsta, dużo SiO ₂ , wybuch eksplozywny, wulkan	1. wyjasnia znaczenie pojęcia proces wulkaniczny 1. rozumie i stosuje pojęcia wulkanizm, materiał piroklastyczny, lawa , magma, ognisko wulkaniczne ,krater, komin, erupcja , efuzja, eksplozja, kaldera, stożek pasożytniczy 1. omawia właściwości lawy kwaśnej i zasadowej (zawartość SiO ₂) 2. formułuje zależność między rodzajem lawy a rodzajem wybuchu i rodzajem stożka wulkanicznego np.: lawa kwaśna lepka gęsta, dużo SiO ₂ , wybuch eksplozywny, wulkan stożkowy, 2. dokonuje podziału wulkanów ze względu na rodzaj lawy, rodzaj erupcji, budowę stożka wulkanicznego, ze względu na budowę krateru, ze względu na działalność	1. wyjasnia znaczenie pojęcia proces wulkaniczny 1. rozumie i stosuje pojęcia wulkanizm, materiał piroklastyczny, lawa , magma, ognisko wulkaniczne ,krater, komin, erupcja , efuzja, eksplozja, kaldera, stożek pasożytniczy 1. omawia właściwości lawy kwaśnej i zasadowej (zawartość SiO ₂) 2. formułuje zależność między rodzajem lawy a rodzajem wybuchu i rodzajem stożka wulkanicznego np.: lawa kwaśna lepka gęsta, dużo SiO ₂ , wybuch eksplozywny, wulkan stożkowy, 2. dokonuje podziału wulkanów ze względu na rodzaj lawy, rodzaj erupcji, budowę stożka wulkanicznego, ze względu na budowę krateru, ze względu na działalność 2. podaje przykłady istniejących wulkanów szczelinowych 2. wie co to jest lawa poduszkowa i wyjaśnia jej

<p>pasożytniczy 1.omawia właściwości lawy kwaśnej i zasadowej (zawartość SiO₂) 1.podaje przykłady wulkanów z różnych kontynentów 1.charakteryzuj e główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni</p>	<p>pasożytniczy 1.omawia właściwości lawy kwaśnej i zasadowej (zawartość SiO₂) 1.podaje przykłady wulkanów z różnych kontynentów 1.rozróżnia skały magmowe 1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni</p>	<p>stożkowy, 1.podaje przykłady wulkanów z różnych kontynentów 1.rozróżnia skały magmowe 2.dokonuje podziału wulkanów ze względu na rodzaj lawy, rodzaj erupcji, budowę stożka wulkanicznego, ze względu na budowę krateru, ze względu na działalność 2.podaje przykłady istniejących wulkanów szczelinowych 2.wie co to jest lava poduszkowa i wyjaśnia jej specyficzny kształt 2.wymienia i charakteryzuje elementy materiału piroklastycznego: bloki wulkaniczne bomby wulkaniczne, lapilli, pumeks szlaki scoria , piaski wulkaniczne, , popioły wulkaniczne, pyły wulkaniczne 2.wyjaśnia zagrożenie jakie stanowią potoki piroklastyczne-lawiny, spływ piroklastyczny, chmura gorejąca w czasie erupcji wulkanicznych na przykładzie wulkanu np.<i>Unzen</i> w Japonii 2.omawia przykład erupcji wulkanu Montagne Pelée na Martynice jako najbardziej znanej lawiny piroklastycznej 2.omawia produkty działalności wulkanicznej w postaci – gazów wulkanicznych 2.wyjaśnia mechanizm powstawania wulkanów w kontekście teorii płyt litosfery 2.wskazuje obszary aktywności wulkanicznej na mapie 2.podaje genezę wulkanów w</p>	<p>2.podaje przykłady istniejących wulkanów szczelinowych 1.podaje przykłady wulkanów z różnych kontynentów 2.wie co to jest lava poduszkowa i wyjaśnia jej specyficzny kształt 1.rozróżnia skały magmowe 2.wymienia i charakteryzuje elementy materiału piroklastycznego: bloki wulkaniczne bomby wulkaniczne, lapilli, pumeks szlaki scoria , piaski wulkaniczne, , popioły wulkaniczne, pyły wulkaniczne 2.wyjaśnia wrzecionowaty kształt bomb wulkanicznych 2.wyjaśnia zagrożenie jakie stanowią potoki piroklastyczne-lawiny, spływ piroklastyczny, chmura gorejąca w czasie erupcji wulkanicznych na przykładzie wulkanu np.<i>Unzen</i> w Japonii 2.omawia przykład erupcji wulkanu Montagne Pelée na Martynice jako najbardziej znanej lawiny piroklastycznej 3.charakteryzuje skałę pochodzenia wulkaniczne z materiałów piroklastycznych go . tufa, tufity brekcja wulkaniczna 2.omawia produkty działalności wulkanicznej w postaci – gazów wulkanicznych 2.rozumie stosuje pojęcia ekshalacje: mofeta ,fumarola,solfatara 2.wyjaśnia mechanizm powstawania wulkanów w kontekście teorii płyt litosfery 2.wskazuje obszary aktywności wulkanicznej na mapie 2.podaje genezę wulkanów w środku płyt litosfery- teoria gorącego punktu-plam gorąca 2.wyszukuje informacje o powstaniu wulkanu Paricutín 2.wymienia skutki erupcji wulkaniczny dla człowieka i przyrody 2.wymienia sposoby zapobiegania skutkom erupcji wulkanicznych</p>	<p>specyficzny kształt 1.podaje przykłady wulkanów z różnych kontynentów 2.wymienia i charakteryzuje elementy materiału piroklastycznego: bloki wulkaniczne bomby wulkaniczne, lapilli, pumeks szlaki scoria , piaski wulkaniczne, , popioły wulkaniczne, pyły wulkaniczne 2.wyjaśnia wrzecionowaty kształt bomb wulkanicznych 1.rozróżnia skały magmowe 2.wyjaśnia zagrożenie jakie stanowią potoki piroklastyczne-lawiny, spływ piroklastyczny, chmura gorejąca w czasie erupcji wulkanicznych na przykładzie wulkanu np.<i>Unzen</i> w Japonii 2.omawia przykład erupcji wulkanu Montagne Pelée na Martynice jako najbardziej znanej lawiny piroklastycznej 3.charakteryzuje skałę pochodzenia wulkaniczne z materiałów piroklastycznych go . tufa, tufity brekcja wulkaniczna 2.omawia produkty działalności wulkanicznej w postaci – gazów wulkanicznych 2.rozumie stosuje pojęcia ekshalacje: mofeta ,fumarola,solfatara 2.wyjaśnia mechanizm powstawania wulkanów w kontekście teorii płyt litosfery 2.wskazuje obszary aktywności wulkanicznej na mapie 2.podaje genezę wulkanów w środku płyt litosfery- teoria gorącego punktu-plam gorąca 2.wyszukuje informacje o powstaniu wulkanu Paricutín 3.wyszukuje informacje i zdjęcia o wulkanach np. Stromboli, Mauna Kea 3.charakteryzuje procesy towarzyszące wybuchom wulkanów takie jak: lahary, wstrząsy sejsmiczne, gejzery, 3.omawia rzeźbę ukształtowania terenu powstałą w wyniku działalności wulkanicznej, podając jej lokalizację , formy ukształtowania terenu, genezę, identyfikując wulkany według podanej klasyfikacji, umiejscawiając je chronologicznie w odpowiednich okresach i erach w dziejach Ziemi np.: Owerria, wulkany wygasłe, orogeneza hercyńska, stratowulkany itp. 3.charakteryzuje i wskazuje na mapie świata specyfikę wulkanów takich jak : Toba, Taupo (superwulkany)</p>
---	--	--	---	---

		<p>środku płyt litosfery- teoria gorącego punktu-plam gorąca</p> <p>2.wyszukuje informacje o powstaniu wulkanu Paricutin</p> <p>2.wymienia skutki erupcji wulkaniczny dla człowieka i przyrody</p> <p>2.wymienia sposoby zapobiegania skutkom erupcji wulkanicznych</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>2.omawia na czym polegają badania wulkanów w celu przewidzenia wybuchu</p> <p>2. wskazuje obszary występowania trapów wulkanicznych i umiejscawia je w chronologii zdarzeń geologicznych</p> <p>2, podaje skały budujące trapy</p> <p>3.omawia genezę powstawania trapów wulkanicznych</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>2.wymienia skutki erupcji wulkaniczny dla człowieka i przyrody</p> <p>2.wymienia sposoby zapobiegania skutkom erupcji wulkanicznych</p> <p>2.omawia na czym polegają badania wulkanów w celu przewidzenia wybuchu</p> <p>2. wskazuje obszary występowania trapów wulkanicznych i umiejscawia je w chronologii zdarzeń geologicznych</p> <p>2, podaje skały budujące trapy</p> <p>3.omawia genezę powstawania trapów wulkanicznych</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>
--	--	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
3	Procesy rzeźbotwórcze plutonizm	<p>Uczeń charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku;</p>	<p>Uczeń:</p> <p>1. uczeń zna i posługuje się pojęciem plutonizm , intruzja</p> <p>1. rozróżnia intruzje zgodne (sille, lakkolit /lakolit, lopolit, fakolit,) i niezgodne (dajki, żyły kominowe -nek wulkaniczny, apofizy, etmolit, harpolit, dajki pierścieniowe, batolit.)</p> <p>2. opisuje podstawowe formy plutoniczne zgodne i niezgodne</p> <p>2. omawia profil z zaznaczonymi formami plutonicznymi</p> <p>2. rozpoznaje na profilu formy plutoniczne</p> <p>3. szkicuje formy plutoniczne,</p> <p>3. rozpoznaje na zdjęciach podstawowe formy plutoniczne z różnych miejsc na świecie</p> <p>2. wymienia skały plutoniczne: perydotyt, gabro, dioryt, noryt, granodioryt, sjenit, monzonit, granit, karbonatyty;</p> <p>3. charakteryzuje skały plutoniczne i rozpoznaje skały plutoniczne omawia ich genezę</p> <p>2. rozpoznaje skały plutoniczne</p> <p>1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>Metoda „śniegowej kuli”</p> <p>Wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będąca tłem loku lekcji</p> <p>Wykład wprowadzający podział na grupy do metody śnieżnej kuli praca z przekrojami geologicznymi zjawisk plutonicznych, zdjęciami i slajdami form plutonicznych, skał plutonicznych</p> <p>Rozpoznawanie podstawowych skał plutonicznych</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: <u>scenariuszy lekcji:</u> - „Wulkanizm i plutonizm” Scenariusz lekcji, w trakcie której uczeń zapoznaje się z przejawami procesów wewnętrznych: plutonizmem, wulkanizmem i trzęsieniami ziemi. Omawiany jest przebieg tych procesów oraz ich rozmieszczenie na kuli ziemskiej. <u>ilustracji</u> - „Formy plutoniczne” Ilustracja przedstawia formy plutoniczne, batolit i lakkolit. - „Formy plutoniczne” Ilustracja przedstawia formy plutoniczne, batolit i lakkolit.				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. uczeń zna i posługuje się pojęciem plutonizm, intruzja 1. wymienia przykłady intruzji zgodnych (sille, lakkolit /lakolit, lopolit, fakolit,) i niezgodnych (dajki, żyły kominowe -nek wulkaniczny, apofizy, etmolit, harpolit, dajki pierścieniowe, batolit.) 1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi	1. uczeń zna i posługuje się pojęciem plutonizm, intruzja 1. rozróżnia intruzje zgodne (sille, lakkolit /lakolit, lopolit, fakolit,) i niezgodne (dajki, żyły kominowe -nek wulkaniczny, apofizy, etmolit, harpolit, dajki pierścieniowe, batolit.) 1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi	1. uczeń zna i posługuje się pojęciem plutonizm, intruzja 1. rozróżnia intruzje zgodne (sille, lakkolit /lakolit, lopolit, fakolit,) i niezgodne (dajki, żyły kominowe -nek wulkaniczny, apofizy, etmolit, harpolit, dajki pierścieniowe, batolit.) 2. opisuje podstawowe formy plutoniczne zgodne i niezgodne 2. omawia profil z zaznaczonymi formami plutonicznymi 2. wymienia skały plutoniczne: perydotyt, gabro, dioryt, noryt, granodioryt, sjenit, monzonit, 1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi	1. uczeń zna i posługuje się pojęciem plutonizm, intruzja 1. rozróżnia intruzje zgodne (sille, lakkolit /lakolit, lopolit, fakolit,) i niezgodne (dajki, żyły kominowe -nek wulkaniczny, apofizy, etmolit, harpolit, dajki pierścieniowe, batolit.) 2. opisuje podstawowe formy plutoniczne zgodne i niezgodne 2. omawia profil z zaznaczonymi formami plutonicznymi 2. rozpoznaje na profilu formy plutoniczne z różnych miejsc na świecie 2. wymienia skały plutoniczne: perydotyt, gabro, dioryt, noryt, granodioryt, sjenit, monzonit, granit, karbonatyty; 2. rozpoznaje skały plutoniczne 1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi	1. uczeń zna i posługuje się pojęciem plutonizm, intruzja 1. rozróżnia intruzje zgodne (sille, lakkolit /lakolit, lopolit, fakolit,) i niezgodne (dajki, żyły kominowe -nek wulkaniczny, apofizy, etmolit, harpolit, dajki pierścieniowe, batolit.) 2. opisuje podstawowe formy plutoniczne zgodne i niezgodne 2. omawia profil z zaznaczonymi formami plutonicznymi 3. rozpoznaje na zdjęciach podstawowe formy plutoniczne z różnych miejsc na świecie 2. wymienia skały plutoniczne: perydotyt, gabro, dioryt, noryt, granodioryt, sjenit, monzonit, granit, karbonatyty; 3. charakteryzuje skały plutoniczne i rozpoznaje skały plutoniczne omawia ich genezę 2. rozpoznaje skały plutoniczne 1. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4.	Wstrząsy tektoniczne i ich geneza i wpływ na powierzchnię Ziemi	Uczeń charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku;	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wie na czym polega trzęsienie Ziemi (uwolnienie energii mechanicznej w postaci fal sejsmicznej trwające ułamek sekundy) rozumie i stosuje pojęcia epicentrum i hipocentrum, sejsmologia, fala sejsmiczna szkicuje profil z zaznaczonymi miejscami epicentrum i hipocentrum, uskok omawia przyczyny trzęsień Ziemi w kontekście teorii kier litosfery wyróżnia fale sejsmiczne wgłębne i powierzchniowe, oraz dokonuje ich podziałów charakteryzuje działanie fal wgłębnych: fal podłużnych (p prima) i fal poprzecznych (s secundae) podając ich różnice omawia działanie fal powierzchniowych L(longae). klasyfikuje rodzaje trzęsień Ziemi: <ul style="list-style-type: none"> -ze względu na przyczynę na: tektoniczne, zapadowe antropogeniczne -ze względu na powiązanie ze wstrząsem zasadniczym: wstępne – o słabej magnitudzie, zasadnicze – o największej magnitudzie, następcze – po wstrząsie zasadniczym, o zmniejszającej się magnitudzie. rozumie i stosuje pojęcie strefa sejsmiczna, obszary pen sejsmiczne, asejsmiczne omawia intensywność wstrząsów sejsmicznych za pomocą 12-stopniowej skali Mercallego (skali MCS) – określającej intensywność trzęsienia ziemi oraz otwartej skali Richtera wyszukuje informacji na temat skutków trzęsień Ziemi np.:na Haiti, na Sumatrze i innych charakteryzuje trzęsienia tektoniczne pod kątem zmian w ukształtowaniu terenu (zapadliska, osuwiska, wypiętrzenia, uskoki, zręby itp. charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi 	<p>Praca w parach i/lub małych grupach zadaniowych Praca z atlasem</p> <p>Metoda programowa Wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będąca tłem toku lekcji Ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p><u>tablic interaktywnych:</u></p> <p>– „Istota trzęsień ziemi” Ekran interaktywny przedstawiający istotę trzęsień ziemi. Pokazano schemat i rodzaje fal powierzchniowych oraz wgłębnych. Przedstawiono mapę obszarów sejsmicznych na świecie. Uczeń poznaje definicje sejsmografu, magnitudy oraz Ognistego Pierścienia.</p> <p>– „Pomiary trzęsień ziemi” Ekran interaktywny przedstawiający budowę i zasadę działania sejsmografu. Opisano skalę Mercallego oraz Richtera. Uczeń szereguje skutki pośrednie i bezpośrednie trzęsień ziemi. Interaktywna symulacja przedstawia skutki trzęsienia ziemi w skali Richtera. Zamieszczono definicję wstrząsów wtórnych.</p> <p><u>lekcji interaktywnych:</u></p> <p>– „Wulkanizm i trzęsienia ziemi” Lekcja interaktywna przedstawiająca istotę wulkanizmu i trzęsień ziemi. W trakcie lekcji uczeń poznaje budowę wulkanu, formy plutoniczne oraz różnice między lawą kwaśną a zasadową. Przedstawiona jest charakterystyka i rozmieszczenie największych czynnych wulkanów na świecie oraz ich klasyfikacja. Uczeń dowiadyuje się, jak rozchodzą się fale sejsmiczne, poznaje budowę sejsmografu oraz skalę Marcellego i skalę Richtera.</p> <p><u>filmów:</u></p> <p>– „Fale powierzchniowe” Animacja pokazuje rozchodzenie się fal sejsmicznych powierzchniowych w Ziemi, fale Love'a i fale Rayleigha.</p> <p>– „Fale wgłębne” Animacja pokazuje rozchodzenie się fal wgłębnych sejsmicznych w Ziemi, fale podłużne i fale poprzeczne.</p>				

-,Co się dzieje w strefach aktywnych wulkanicznie? Animacja przedstawia procesy zachodzące we wnętrzu Ziemi, które prowadzą do erupcji wulkanicznych i trzęsień ziemi.				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie na czym polega trzęsienie Ziemi (uwolnienie energii mechanicznej w postaci fal sejsmicznej trwające ułamek sekundy)</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcia epicentrum i hipocentrum, sejsmologia, fala sejsmiczna</p> <p>1. przedstawia rozmieszczenie wulkanów na Ziemi</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>1.wie na czym polega trzęsienie Ziemi (uwolnienie energii mechanicznej w postaci fal sejsmicznej trwające ułamek sekundy)</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcia epicentrum i hipocentrum, sejsmologia, fala sejsmiczna</p> <p>1. przedstawia rozmieszczenie wulkanów na Ziemi i uzasadnia</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>1.wie na czym polega trzęsienie Ziemi (uwolnienie energii mechanicznej w postaci fal sejsmicznej trwające ułamek sekundy)</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcia epicentrum i hipocentrum, sejsmologia, fala sejsmiczna</p> <p>2.omawia przyczyny trzęsień Ziemi w kontekście teorii kier litosfery</p> <p>2.wyróżnia fale sejsmiczne wgłębne i powierzchniowe, oraz dokonuje ich podziałów</p> <p>2.klasyfikuje rodzaje trzęsień Ziemi:</p> <p>-ze względu na przyczynę na: tektoniczne, zapadowe antropogeniczne</p> <p>-ze względu na powiązanie ze wstrząsem zasadniczym: wstępne – o słabej magnitudzie, zasadnicze – o największej magnitudzie, następne – po wstrząsie zasadniczym, o zmniejszającej się magnitudzie.</p> <p>2.rozumie i stosuje pojęcie strefa sejsmiczna, obszary pen sejsmiczne, asejsmiczne</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>1.wie na czym polega trzęsienie Ziemi (uwolnienie energii mechanicznej w postaci fal sejsmicznej trwające ułamek sekundy)</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcia epicentrum i hipocentrum, sejsmologia, fala sejsmiczna</p> <p>2.omawia przyczyny trzęsień Ziemi w kontekście teorii kier litosfery</p> <p>2.wyróżnia fale sejsmiczne wgłębne i powierzchniowe, oraz dokonuje ich podziałów</p> <p>2.charakteryzuje działanie fal wgłębnych: fal podłużnych (p prima) i fal poprzecznych (s secundae) podając ich różnice</p> <p>2.omawia działanie fal powierzchniowych L(longae).</p> <p>2.klasyfikuje rodzaje trzęsień Ziemi:</p> <p>-ze względu na przyczynę na: tektoniczne, zapadowe antropogeniczne</p> <p>-ze względu na powiązanie ze wstrząsem zasadniczym: wstępne – o słabej magnitudzie, zasadnicze – o największej magnitudzie, następne – po wstrząsie zasadniczym, o zmniejszającej się magnitudzie.</p> <p>2.rozumie i stosuje pojęcie strefa sejsmiczna, obszary pen sejsmiczne, asejsmiczne</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>	<p>1.wie na czym polega trzęsienie Ziemi (uwolnienie energii mechanicznej w postaci fal sejsmicznej trwające ułamek sekundy)</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcia epicentrum i hipocentrum, sejsmologia, fala sejsmiczna</p> <p>3.szkuje profil z zaznaczonymi miejscami epicentrum i hipocentrum, uskoki</p> <p>2.omawia przyczyny trzęsień Ziemi w kontekście teorii kier litosfery</p> <p>2.wyróżnia fale sejsmiczne wgłębne i powierzchniowe, oraz dokonuje ich podziałów</p> <p>2.charakteryzuje działanie fal wgłębnych: fal podłużnych (p prima) i fal poprzecznych (s secundae) podając ich różnice</p> <p>2.klasyfikuje rodzaje trzęsień Ziemi:</p> <p>-ze względu na przyczynę na: tektoniczne, zapadowe antropogeniczne</p> <p>-ze względu na powiązanie ze wstrząsem zasadniczym: wstępne – o słabej magnitudzie, zasadnicze – o największej magnitudzie, następne – po wstrząsie zasadniczym, o zmniejszającej się magnitudzie.</p> <p>2.rozumie i stosuje pojęcie strefa sejsmiczna, obszary pen sejsmiczne, asejsmiczne</p> <p>3.omawia intensywność wstrząsów sejsmicznych za pomocą 12-stopniowej skali Mercallego (skali MCS) – określającej intensywność trzęsienia ziemi oraz otwartej skali Richtera</p> <p>3.wyszukuje informacji na temat skutków trzęsień Ziemi np.:na Haiti, na Sumatrze i innych</p> <p>3.charakteryzuje trzęsienia tektoniczne pod kątem zmian w ukształtowaniu terenu (zapadliska, osuwiska, wypiętrzenia, uskoki, zręby itp.</p> <p>1.charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
5.	Procesy rzeźbotwórcze wietrzenie	Uczeń charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego (np. kras, lateryzacja) oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów;	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> zna i stosuje pojęcie wietrzenie, denudacja, dezintegracja granul arna, blokowa wie, że wietrzenie prowadzi do denudacji wymienia rodzaje wietrzenia <ol style="list-style-type: none"> dzieli wietrzenie na fizyczne/mechaniczne, biologiczne i chemiczne opisuje wietrzenie fizyczne, (zamróż / kongelacje, wietrzenie ilaste/ deflokulacja wietrzenie solne/ eksudacja, insolacje,) opisuje wietrzenie chemiczne (solucja, ługowanie, hydroliza, hydratacja karbonatyzacja , oksydacja, redukcja, chelatyzacja.) opisuje wietrzenie biologiczne (mechaniczne, chemiczne, działanie bakterii, działanie zwierząt ryjących) wie co jest produktem wietrzenia fizycznego np. bloki, gruz, głazy, żwiry, piaski w postaci gołoborzy, stożków usypiskowych, lateryzacja przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów wietrzenia podaje skutki wietrzenia dla procesów rzeźbo- i glebotwórczych rozpoznaje efekty wietrzenia fizycznego na ilustracjach i w odsłonięciach skał podaje związek klimatu na przebieg i rodzaj wietrzenia <p>1.charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów;</p>	<p>Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi</p> <p>Metoda programowa</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris;
 „Czynniki wpływające na rodzaj i przebieg wietrzenia”, Schemat prezentujący czynniki, które są istotne dla wietrzenia i cechy, które warunkują rodzaj wietrzenia.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna i stosuje pojęcie wietrzenie, denudacja, dezintegracja granularna, blokowa</p> <p>1.wie, że wietrzenie prowadzi do denudacji</p> <p>1.dzieli</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcie wietrzenie, denudacja, dezintegracja granul arna, blokowa</p> <p>1.wie, że wietrzenie prowadzi do denudacji</p> <p>1.dzieli wietrzenie na fizyczne/mechaniczne, biologiczne i chemiczne</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcie wietrzenie, denudacja, dezintegracja granul arna, blokowa</p> <p>1.wie, że wietrzenie prowadzi do denudacji</p> <p>2.wymienia rodzaje wietrzenia</p> <p>1.dzieli wietrzenie na fizyczne/mechaniczne, biologiczne i chemiczne</p> <p>2.opisuje wietrzenie fizyczne, (zamróż / kongelacje, wietrzenie ilaste/ deflokulacja wietrzenie solne/ eksudacja, insolacje,)</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcie wietrzenie, denudacja, dezintegracja granul arna, blokowa</p> <p>1.wie, że wietrzenie prowadzi do denudacji</p> <p>2.wymienia rodzaje wietrzenia</p> <p>1.dzieli wietrzenie na fizyczne/mechaniczne, biologiczne i chemiczne</p> <p>2.opisuje wietrzenie fizyczne, (zamróż / kongelacje, wietrzenie ilaste/ deflokulacja wietrzenie solne/ eksudacja, insolacje,)</p> <p>2.opisuje wietrzenie chemiczne (solucja, ługowanie, hydroliza, hydratacja karbonatyzacja , oksydacja, redukcja, chelatyzacja.)</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcie wietrzenie, denudacja, dezintegracja granul arna, blokowa</p> <p>1.wie, że wietrzenie prowadzi do denudacji</p> <p>2.wymienia rodzaje wietrzenia</p> <p>1.dzieli wietrzenie na fizyczne/mechaniczne, biologiczne i chemiczne</p> <p>2.opisuje wietrzenie fizyczne, (zamróż / kongelacje, wietrzenie ilaste/ deflokulacja wietrzenie solne/ eksudacja, insolacje,)</p> <p>2.opisuje wietrzenie chemiczne (solucja, ługowanie, hydroliza, hydratacja karbonatyzacja , oksydacja, redukcja, chelatyzacja.)</p>

wietrzenie na fizyczne/mechaniczne, biologiczne i chemiczne 1.charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów	1. rozróżnia pojęcia wietrzenie , erozja, denudacja 1.podaje produkty wietrzenia i przykłady wietrzenia 1.charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów	solne/ eksudacja, insolacje,) 2.opisuje wietrzenie chemiczne (solucja, ługowanie, hydroliza, hydratacja karbonatyzacja , oksydacja, redukcja, chelatyzacja.) 2.opisuje wietrzenie biologiczne (mechaniczne, chemiczne, działanie bakterii, działanie zwierząt ryjących) 2.wie co jest produktem wietrzenia fizycznego jest zwietrzelnina np. bloki, gruz, głazy, żwiry, piaski w postaci gołoborzy, stożków usypiskowych, lateryzacja 1.charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów	chelatyżacja.) 2.opisuje wietrzenie biologiczne (mechaniczne, chemiczne, działanie bakterii, działanie zwierząt ryjących) 2.wie co jest produktem wietrzenia fizycznego jest zwietrzelnina np. bloki, gruz, głazy, żwiry, piaski w postaci gołoborzy, stożków usypiskowych, lateryzacja 2.przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów wietrzenia 2.podaje skutki wietrzenia dla procesów rzeźbo- i glebotwórczych 1.charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów	2.opisuje wietrzenie biologiczne (mechaniczne, chemiczne, działanie bakterii, działanie zwierząt ryjących) 2.wie co jest produktem wietrzenia fizycznego jest zwietrzelnina np. bloki, gruz, głazy, żwiry, piaski w postaci gołoborzy, stożków usypiskowych, lateryzacja 2.przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów wietrzenia 2.podaje skutki wietrzenia dla procesów rzeźbo- i glebotwórczych 3.rozpoznaje efekty wietrzenia fizycznego na ilustracjach i w odsłonięciach skał 3.podaje związek klimatu na przebieg i rodzaj wietrzenia 1.charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów
--	---	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
6.	Kras i lateryzacja – procesy wietrzenia chemicznego	Uczeń charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego (np. kras, lateryzacja) oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów;	Uczeń: 1.wyjaśnia znaczenie pojęcia kras 1.wymienia skały podlegające procesowi krasowienia: wapienie, a także dolomity, margle, gips, anhydryt, halit 2.wie co jest produktem wietrzenia krasowego 2.przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów krasowienia: klimatu, ilości opadów (zachodzi szybciej w klimacie wilgotnym), zawartości dwutlenku węgla w wodzie, wysokości n.p.m. (na wysoko położonych obszarach woda krąży dłużej, więc intensywniej rozpuszcza skały), ukształtowania powierzchni (im bardziej płaski obszar, tym więcej wody wsiąka w głąb). 2.zna genezę pojęcia kras 3.zapisuje reakcję powstawania wodorowęglan uwapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ tj . woda nasycona dwutlenkiem węgla (pochodzącym z atmosfery oraz z gnijących szczątków organicznych) wsiąka w ziemię łącząc się ze znajdującym się tam węglanem wapnia (CaCO_3). W wyniku reakcji tworzy się wodorowęglan wapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$, $\text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 \rightarrow \text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ 2.zna właściwości wodorowęglanu wapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$,-lepiej rozpuszcza się w wodzie niż CaCO_3 ., 2.zapisuje reakcję wytrącania się węglanu wapnia tworząc nacieki tj. $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2 \rightarrow \text{CaCO}_3\downarrow + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 2.wymienia formy krasu powierzchniowego: (ospa, żłobki i żebra ,lej krasowy , uwał ,polje (polja) , mogoty i humy ,	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Wykorzystanie platformy Scholaris Metoda programowa Ocena koleżeńska Praca z atlasem Wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będącej tłem toku

		<p>ponor , wywierzysko , doliny krasowe, kras wieżowy.) , formy krasu podziemnego: kominy krasowe, studnie krasowe, kotły i leje zapadliskowe (wertoby), korytarze, sale, szata naciekowa,</p> <p>2.uzasadnia deficyt wód powierzchniowych na obszarach krasowych</p> <p>3.rozpoznaje formy krasowe na schematach , rysunkach, zdjęciach</p> <p>3.wskazuje miejsca występowania zjawisk krasowych na świecie i w Polsce</p> <p>1.wie, co oznacza pojęcie lateryzacja, to proces wietrzenia chemicznego polegający na rozkładzie skał zbudowanych ze związków glinokrzemianowych, zachodzący w warunkach gorącego i wilgotnego klimatu.</p> <p>2.wie, że w wyniku lateryzacji wytworzone tlenki i wodorotlenki glinu oraz tlenki żelaza i wodorotlenki żelaza pozostają na miejscu, natomiast krzemionka zostaje odprowadzona.</p> <p>2.wie co powstaje w wyniku lateryzacji:</p> <p>-lateryty</p> <p>-gleby laterytowe - gleby mało żyzne (około 1% próchnicy), charakteryzują się również kwaśnym odczynem (2,5-3,5 pH).</p> <p>2.charakteryzuje lateryty i glebę laterytową, oraz ocenia jej żyzność</p> <p>3. podaje ich występowanie na kuli Ziemskiej</p>	<p>lekcji, zawierającej zdjęcia, pytania kluczowe, mapy, przykłady</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>
--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

-wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

filmów :

-,„Formy krasowe” Animacja prezentuje stalagmit, stalaktyty , stalagnaty .

schematów:

-,„Cykl krasowy” Schemat przedstawiający w punktach działanie cyklu krasowego od skał wapiennych w morzu do ukształtowanej rzeźby krasowej.

-,„Działalność wód podziemnych” Scenariusz lekcji, w trakcie której uczniowie poznają zagadnienia hydrologiczne: podstawowe typy wód podziemnych oraz rodzaje ich wypływów. Wprowadzany jest podział wód podziemnych ze względu na skład chemiczny: solanki, szczawy, radoczynne.

-,„Formy krasowe” Animacja prezentuje ponor.

-,„Formy krasu powierzchniowego” Ilustracja prezentuje formy krasu powierzchniowego i podziemnego, takie jak ponor, polje, wywierzysko. Klikając na zaznaczone elementy, uzyskujemy ich powiększenie.

-,„Formy krasu powierzchniowego” Ilustracja prezentuje formy krasu powierzchniowego i podziemnego, takie jak ponor, polje, wywierzysko. Klikając na zaznaczone elementy, uzyskujemy ich powiększenie.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wyjaśnia znaczenie pojęcia kras	1.wyjaśnia znaczenie pojęcia kras	1.wyjaśnia znaczenie pojęcia kras	1.wyjaśnia znaczenie pojęcia kras	1.wyjaśnia znaczenie pojęcia kras
1.wymienia skały podlegające	1.wymienia skały podlegające	1.wymienia skały podlegające procesowi krasowienia: wapienie, dolomity, margle, gips, anhydryt, halit	1.wymienia skały podlegające procesowi krasowienia: wapienie, dolomity, margle, gips, anhydryt, halit	1.wymienia skały podlegające procesowi krasowienia: wapienie, dolomity, margle, gips, anhydryt, halit
		2.wie co jest produktem wietrzenia	2.wie co jest produktem wietrzenia krasowego	2.wie co jest produktem wietrzenia krasowego
				2.przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów krasowienia: klimatu, ilości opadów, zawartości dwutlenku



<p>procesowi krasowienia: wapienie, dolomity, margle, gips, anhydryt, halit 2. wie co jest produktem wietrzenia krasowego 1. wie, co oznacza pojęcie lateryzacja 1. wie, co jest produktem lateryzacji</p>	<p>procesowi krasowienia: wapienie, dolomity, margle, gips, anhydryt, halit 1. dzieli Kars na podziemny i powierzchniowy 1. wymienia dowolne przykłady krasu powierzchniowego i podziemnego 1. wie, co oznacza pojęcie lateryzacja 1. wie, co jest produktem lateryzacji 1. wskazuje obszary występowania gleb laterytowych</p>	<p>krasowego 2. przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów krasowienia: klimatu, ilości opadów, zawartości dwutlenku węgla w wodzie, wysokości n.p.m, ukształtowania powierzchni 2. zna genezę procesu jakim jest kras 2. wymienia formy krasu powierzchniowego: (ospa, żłobki i żebra, lej krasowy, uwał, polje (polja), mogoty i humy, ponor, wywierzyisko, doliny krasowe, kras wieżowy.), formy krasu podziemnego: kominy krasowe, studnie krasowe, kotły i leje zapadliskowe (werteby), korytarze, sale, szata naciekowa, 2. uzasadnia deficyt wód powierzchniowych na obszarach krasowych 1. wie, co oznacza pojęcie lateryzacja 2. wie co powstaje w wyniku lateryzacji: -lateryty -gleby laterytowe - gleby mało żyzne (około 1% próchnicy), charakteryzują się również kwaśnym odczynem (2,5-3,5 pH). 2. charakteryzuje lateryt i glebę laterytową, oraz ocenia jej żyzność</p>	<p>2. przedstawia czynniki wpływające na przebieg procesów krasowienia: klimatu, ilości opadów, zawartości dwutlenku węgla w wodzie, wysokości n.p.m, ukształtowania powierzchni 2. zna genezę procesu jakim jest kras 2. zna właściwości wodorowęglanu wapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ 2. zapisuje reakcję wytrącania się węglanu wapnia tworząc nacieki tj. $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2 \rightarrow \text{CaCO}_3\downarrow + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 2. wymienia formy krasu powierzchniowego: (ospa, żłobki i żebra, lej krasowy, uwał, polje (polja), mogoty i humy, ponor, wywierzyisko, doliny krasowe, kras wieżowy.), formy krasu podziemnego: kominy krasowe, studnie krasowe, kotły i leje zapadliskowe (werteby), korytarze, sale, szata naciekowa, 2. uzasadnia deficyt wód powierzchniowych na obszarach krasowych 1. wie, co oznacza pojęcie lateryzacja 2. wie, że w wyniku lateryzacji wytworzone tlenki i wodorotlenki glinu oraz tlenki żelaza i wodorotlenki żelaza pozostają na miejscu, natomiast krzemionka zostaje odprowadzona. 2. wie co powstaje w wyniku lateryzacji: -lateryty -gleby laterytowe - gleby mało żyzne (około 1% próchnicy), charakteryzują się również kwaśnym odczynem (2,5-3,5 pH). 2. charakteryzuje lateryt i glebę laterytową, oraz ocenia jej żyzność</p>	<p>węgla w wodzie, wysokości n.p.m., ukształtowania powierzchni 2. zna genezę procesu krasowego 3. zapisuje reakcję powstawania wodorowęglanu uwapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$. $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$, $\text{CaCO}_3 + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2 \rightarrow \text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ 2. zna właściwości wodorowęglanu wapnia $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2$ 2. zapisuje reakcję wytrącania się węglanu wapnia tworząc nacieki tj. $\text{Ca}(\text{HCO}_3)_2 \rightarrow \text{CaCO}_3\downarrow + \text{H}_2\text{O} + \text{CO}_2$ 2. wymienia formy krasu powierzchniowego: (ospa, żłobki i żebra, lej krasowy, uwał, polje (polja), mogoty i humy, ponor, wywierzyisko, doliny krasowe, kras wieżowy.), formy krasu podziemnego: kominy krasowe, studnie krasowe, kotły i leje zapadliskowe (werteby), korytarze, sale, szata naciekowa, 2. uzasadnia deficyt wód powierzchniowych na obszarach krasowych 3. rozpoznaje formy krasowe na schematach, rysunkach, zdjęciach 3. wskazuje miejsca występowania zjawisk krasowych na świecie i w Polsce 1. wie, co oznacza pojęcie lateryzacja - wie, że lateryzacja to proces wietrzenia chemicznego polegający na rozkładzie skał zbudowanych ze związków glinokrzemianowych, zachodzący w warunkach gorącego i wilgotnego klimatu. 2. wie, że w wyniku lateryzacji wytworzone tlenki i wodorotlenki glinu oraz tlenki żelaza i wodorotlenki żelaza pozostają na miejscu, natomiast krzemionka zostaje odprowadzona. 2. wie co powstaje w wyniku lateryzacji: -lateryty -gleby laterytowe - gleby mało żyzne (około 1% próchnicy), charakteryzują się również kwaśnym odczynem (2,5-3,5 pH). 2. charakteryzuje lateryt i glebę laterytową, oraz ocenia jej żyzność 3. podaje ich występowanie na kuli Ziemskiej</p>
--	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
7.	Rzeźbotwórcza działalność wód płynących	Uczeń opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej (rzecznej, morskiej, jeziornej), lodowcowej i eolicznej	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.dzieli działalność rzeźbotwórczą wód płynących na: budującą- akumulację, niszczącą- erozję, transportującą 2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe w wyniku działalności budującej-akumulacyjnej , niszczącej-erozyjnej, transportującej 2.wie co to jest krzywa erozyjna rzeki- profil podłużny, podstawa erozyjna/ baza erozyjna 2.wie jak należy interpretować krzywą erozyjną rzeki 3.wyjaśnia dlaczego baza erozyjna może ulec zmianom, wymienia procesy prowadzące do zmiany bazy erozyjnej 2.charakteryzuje działalność rzek w ich biegu górnym (spadek, prędkość, przekrój, rodzaj erozji- podając ich przyczyny) 2.omawia erozję rzek, dzieli ją na wgłębną/ denną i boczną 2.charakteryzuje czynniki od których zależy intensywność erozji rzek: odpornością skał podłoża, spadek rzeki, prędkość płynięcia, ilość niesionego materiału 2.wyjaśnia mechanizm działania erozji denne jej intensywność w górnym biegu rzek i podaje jej skutki dla ukształtowania powierzchni :dolina V- kształtna, jar , kanion, wąwóz 3.wyszukuje informacji na temat dolin V- kształtna, jarów , kanionów, wąwozów najbardziej znanych na Ziemi np.: Kanion rzeki Verdon w Alpach, Annapurny, Potomaka , Kanion Colca w Peru Wielki Kanion rzeki Kolorado w USA, wąwozy lessowe w Kazimierzu Dolnym, Wąwóz Homole w Pieninach, Wąwóz Samaria na Krecie , kanion na terenie Navajo Tribal Park w Arizonie w USA itp. 3.rozróżnia formy powstałe wyniku erozji wgłębnnej na zdjęciach omawiając ich genezę 2.charakteryzuje bieg środkowy rzek (spadek, prędkość, rodzaj przeważającej erozji) 2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe wskutek działalności niszczącej rzeki w jej biegu środkowym: zakola, terasy itp 2.klasyfikuje terasy na erozyjne, erozyjno-akumulacyjne, akumulacyjne: określa , która z nich jest najmłodsza a która najstarsza, podaje ich genezę 2.tłumaczy przyczyny powstawania teras w biegu środkowym rzek 2.odczytuje profil biegu środkowego rzeki z terasami, zaznacza na nim rodzaje teras i określa która powstała pierwsza, podaje ich genezę 2.tłumaczy mechanizm erozji bocznej oraz konsekwencje tego procesu, podaje przykłady rzek meandrujących 2.posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia meander, starorzecze, akumulacja, nurt, 2.rozróżnia formy ukształtowania terenu powstałe w środkowym i dolnym biegu rzek na zdjęciach, zaznacza je na przekrojach 2.rysuje przekroje rzeki meandrującej zaznaczając na nich obszary erozji bocznej , akumulacji, nurt , oraz mechanizm powstawania starorzeczy 2.omawia działalność rzek w jej dolnym biegu (akumulację) podaje formy powstałe w wyniku tego procesu-(łachy meandrowe, mielizny, aluwium) 2.omawia genezę ujścia lejkowatego i estuarium, rozróżnia je na zdjęciach podaje przykłady 	<p>Metoda pracy w małych zespołach</p> <p>Tłem lekcji jest prezentacja multimedialna będąca układem chronologicznego toku lekcji</p> <p>Wykład wstępny wzbogacony filmami i tablicami z zasobów Scholaris</p> <p>Praca w grupach, rozwiązywanie kart pracy</p> <p>Samodzielne dochodzenie do wiedzy wyciągnię wniosków</p> <p>Podgumowanie ocena koleżeńska</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>

			<p>2.wyjaśnia na czym polega działalność transportowa rzek: wleczenie, toczenie, unoszenie, rozpuszczanie</p> <p>2.stosuje i rozumie pojęcia: przełom rzeczny, wodospad, katarakta, marmit, bystrza- poroh, kocioł eworsyjny, erozja wsteczna, kaptaż</p> <p>2.podaje przykłady przełomów rzecznych, wodospadów np. przełom Dunajca , Salto del Angel na Wyżynie Gujańskiej, Iguacu na Paranie, Niagara</p> <p>3.wyjaśnia do czego zależy prędkość rzeki</p> <p>3.podaje wzór na spadek rzeki</p> <p>3.interpretuje dane ilościowe spadu rzeki (spadek rzek niżowych wynosi 0,5-0,20 promila, czyli 5-20 cm/km, np. Wisła poniżej Warszawy ma spadek 0,12 promila czyli 0,12 cm/km , natomiast spadki rzek górskich są znacznie większe - w Karpatach wynoszą one 25-45 promili czyli 25-45 cm/km, a spadek Skawicy pod Babią Górą wynosi nawet 61 promili czyli 61 cm/km.)</p> <p>3.opisuje przebieg działalności rzek , podając ich efekty i wpływ na ukształtowanie terenu, na konkretnych przykładach</p>	
--	--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris

tablic interaktywnych:

-„Działalność wód płynących” Ekran interaktywny prezentujący rzeźbotwórczą działalność wód płynących. Przedstawiono podział rzeki na jej źródło, bieg górny, bieg środkowy, bieg dolny i źródło oraz procesy dominujące w każdej części. Wprowadzono definicję meandru, starorzecza i delty.

filmów / animacji:

-„Bieg rzeki” Animacja przedstawia bieg rzeki. Po kliknięciu lewym klawiszem myszy na ruchome elementy, ukazują się procesy zachodzące w poszczególnych odcinkach biegu rzeki.

-„Dolina rzeczna” Schemat przedstawia główne cechy oraz zachodzące procesy w poszczególnych częściach doliny rzecznej, czyli w biegu górnym, środkowym i dolnym.

-„Doliny i wąwozy „Scenariusz lekcji dotyczy dolin i wąwozów. W trakcie zajęć uczniowie dowiadują się jak one powstają oraz jakie ich typy można wyróżnić.

-„Działalność erozyjna wód śródlądowych” Ekran interaktywny przedstawiający działalność wód śródlądowych. Schemat biegu rzeki umożliwia uczniowi uporządkowanie ilustracji przedstawiających poszczególne fragmenty biegu rzeki. Pokaz slajdów daje możliwość utrwalenia wiadomości dotyczących poszczególnych odcinków biegu rzeki.

-„Działalność rzek” – procesy fluwalne Schemat przedstawiający morfologiczną działalność rzek, zaliczaną do rzeźbotwórczych procesów egzogenicznych. Materiał można wykorzystać przy omawianiu procesów kształtujących powierzchnię Ziemi.

-„Erozja boczna” Schemat omawia zjawisko erozji bocznej. Na rysunkach przedstawiono sposoby powstawania meandrów i starorzeczy.

-„Erozja wodna” Schemat, dzięki krótkim opisom i schematycznym rysunkom, pomaga zrozumieć proces erozji wodnej.

- „Rzeki „Krzywa spadku rzeki; elementy doliny rzecznej; graficzne przedstawienie rodzajów erozji rzecznej i ich skutki.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
Idzieli działalność rzeźbotwórczą wód płynących na: budującą-	Idzieli działalność rzeźbotwórczą wód płynących na:	Idzieli działalność rzeźbotwórczą wód płynących na: budującą-akumulację,	Idzieli działalność rzeźbotwórczą wód płynących na: budującą- akumulację, niszczącą- erozję, transportującą	Idzieli działalność rzeźbotwórczą wód płynących na: budującą-akumulację, niszczącą- erozję, transportującą
			2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe w wyniku działalności budującej-akumulacyjnej ,	2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe w wyniku działalności budującej-akumulacyjnej , niszczącej- erozyjnej, transportującej

<p>akumulację, niszczącą-erozję, transportującą</p> <p>1.wie co to jest erozja</p> <p>1.dzieli bieg rzek na dolny , górny i środkowy</p> <p>1.podaje formy ukształtowania terenu powstałe w wyniku działalności rzek</p> <p>1.dzieli ujścia na lejkowate i estuaria</p> <p>1. podje przykłady ujść</p> <p>1.podaje przykłady wodosпадów</p> <p>1.wskazuje największe rzeki na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.opisuje przebieg działalności rzek</p>	<p>budującą-akumulację, niszczącą-erozję, transportującą</p> <p>1.dzieli działalność. transportową rzek na: wleczenie, toczenie, unoszenie, rozpuszczanie</p> <p>1.wie co to jest erozja boczna i wgłębna</p> <p>1.dzieli bieg rzek na dolny , górny i środkowy</p> <p>1. podaje formy ukształtowania terenu powstałe w wyniku działalności rzek</p> <p>1.dzieli ujścia na lejkowate i estuaria</p> <p>1. podje przykłady ujść</p> <p>1.podaje przykłady wodosпадów</p> <p>1.wskazuje największe rzeki na</p>	<p>niszczącą- erozję, transportującą</p> <p>2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe w wyniku działalności budującej-akumulacyjnej , niszczącej- erozyjnej, transportującej</p> <p>2.omawia najważniejsze cechy biegu górnego rzek</p> <p>2.omawia cechy biegu środkowego</p> <p>2.posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia meander, starorzecze, akumulacja, nurt,</p> <p>2.rozróżnia formy ukształtowania terenu powstałe w środkowym i dolnym biegu rzek na zdjęciach, zaznacza je na przekrojach</p> <p>2.rysuje przekroje rzeki meandrującej zaznaczając na nich obszary erozji bocznej , akumulacji, nurt , oraz mechanizm powstawania starorzeczy</p> <p>2.omawia działalność rzek w jej dolnym biegu (akumulację) podaje formy</p>	<p>niszczącej- erozyjnej, transportującej</p> <p>2.wie co to jest krzywa erozyjna rzeki- profil podłużny, podstawa erozyjna/ baza erozyjna</p> <p>2.wie jak należy interpretować krzywą erozyjną rzeki</p> <p>2.charakteryzuje działalność rzek w ich biegu górnym (spadek, prędkość, przekrój, rodzaj erozji- podając ich przyczyny)</p> <p>2.omawia erozję rzek, dzieli ją na wgłębna/ denną i boczna</p> <p>2.charakteryzuje czynniki od których zależy intensywność erozji rzek: odpornością skał podłoża, spadek rzeki, prędkość płynięcia, ilość niesionego materiału</p> <p>2.wyjaśnia mechanizm działania erozji denne jej intensywność w górnym biegu rzek i podaje jej skutki dla ukształtowania powierzchni :dolina V- kształtna, jar , kanion, wąwóz</p> <p>2.charakteryzuje bieg środkowy rzek (spadek, prędkość, rodzaj przeważającej erozji</p> <p>2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe wskutek działalności niszczącej rzeki w jej biegu środkowym: zakola, terasy itp</p> <p>2.klasyfikuje terasy na erozyjne, erozyjno-akumulacyjne, akumulacyjne: określa , która z nich jest najmłodsza a która najstarsza, podaje ich genezę</p> <p>2.tłumaczy przyczyny powstawania teras w biegu środkowym rzek</p> <p>2.odczytuje profil biegu środkowego rzeki z terasami, zaznacza na nim rodzaje teras i określa która powstała pierwsza, podaje ich genezę</p> <p>2.tłumaczy mechanizm erozji bocznej oraz konsekwencje tego procesu, podaje przykłady rzek meandrujących</p> <p>2.posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia meander, starorzecze, akumulacja, nurt,</p> <p>2.rozróżnia formy ukształtowania terenu powstałe w środkowym i dolnym biegu rzek na zdjęciach, zaznacza je na przekrojach</p>	<p>2.wie co to jest krzywa erozyjna rzeki- profil podłużny, podstawa erozyjna/ baza erozyjna</p> <p>2.wie jak należy interpretować krzywą erozyjną rzeki</p> <p>3.wyjaśnia dlaczego baza erozyjna może ulec zmianom, wymienia procesy prowadzące do zmiany bazy erozyjnej</p> <p>2.charakteryzuje działalność rzek w ich biegu górnym (spadek, prędkość, przekrój, rodzaj erozji- podając ich przyczyny)</p> <p>2.omawia erozję rzek, dzieli ją na wgłębna/ denną i boczna</p> <p>2.charakteryzuje czynniki od których zależy intensywność erozji rzek: odpornością skał podłoża, spadek rzeki, prędkość płynięcia, ilość niesionego materiału</p> <p>2.wyjaśnia mechanizm działania erozji denne jej intensywność w górnym biegu rzek i podaje jej skutki dla ukształtowania powierzchni :dolina V- kształtna, jar , kanion, wąwóz</p> <p>3.wyszukuje informacji na temat dolin V- kształtna, jarów , kanionów, wąwozów najbardziej znanych na Ziemi np.: Kanion rzeki Verdon w Alpach, Annapurny, Potomaka , Kanion Colca w Peru Wielki Kanion rzeki Kolorado w USA, wąwozy lessowe w Kazimierzu Dolnym, Wąwóz Homole w Pieninach, Wąwóz Samaria na Krecie , kanion na terenie Navajo Tribal Park w Arizonie w USA itp.</p> <p>3.rozróżnia formy powstałe wyniku erozji wgłębnej na zdjęciach omawiając ich genezę</p> <p>2.charakteryzuje bieg środkowy rzek (spadek, prędkość, rodzaj przeważającej erozji</p> <p>2.wymienia formy ukształtowania terenu powstałe wskutek działalności niszczącej rzeki w jej biegu środkowym: zakola, terasy itp.</p> <p>2.klasyfikuje terasy na erozyjne, erozyjno-akumulacyjne, akumulacyjne: określa , która z nich jest najmłodsza a która najstarsza, podaje ich genezę</p> <p>2.tłumaczy przyczyny powstawania teras w biegu środkowym rzek</p> <p>2.odczytuje profil biegu środkowego rzeki z terasami, zaznacza na nim rodzaje teras i określa która powstała pierwsza, podaje ich genezę</p> <p>2.tłumaczy mechanizm erozji bocznej oraz konsekwencje tego procesu, podaje przykłady rzek meandrujących</p> <p>2.posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia meander, starorzecze, akumulacja, nurt,</p> <p>2.rozróżnia formy ukształtowania terenu powstałe w środkowym i dolnym biegu rzek na zdjęciach, zaznacza je na przekrojach</p> <p>2.rysuje przekroje rzeki meandrującej zaznaczając na nich obszary erozji bocznej , akumulacji, nurt , oraz mechanizm powstawania starorzeczy</p>
---	---	---	---	--

	<p>poszczególne kontynentach</p> <p>1.zna pojęcia erozja, nurt, wodospad,</p> <p>1.opisuje przebieg działalności rzek</p>	<p>powstałe w wyniku tego procesu-(łachy meandrowe, mielizny, aluwium)</p> <p>1.dzieli ujścia na lejkowate i estuaria</p> <p>1.dzieli działalność transportową rzek na: wleczenie, toczenie, unoszenie, rozpuszczanie</p> <p>1.podaje przykłady wodospadów</p>	<p>2.rysuje przekroje rzeki meandrującej zaznaczając na nich obszary erozji bocznej , akumulacji, nurt , oraz mechanizm powstawania starorzeczy</p> <p>2.omawia działalność rzek w jej dolnym biegu (akumulację) podaje formy powstałe w wyniku tego procesu-(łachy meandrowe, mielizny, aluwium)</p> <p>2.omawia genezę ujść łekowatego i estuarium, rozróżnia je na zdjęciach podaje przykłady</p> <p>2.wyjaśnia na czym polega działalność transportowa rzek: wleczenie, toczenie, unoszenie, rozpuszczanie</p> <p>2.stosuje i rozumie pojęcia: przełom rzeczny, wodospad, katarakta, marmit, bystrza- poroh, kocioł eworsyjny, erozja wsteczna, kaptaż</p> <p>2.podaje przykłady przełomów rzecznych, wodospadów np. przełom Dunajca , Salto del Angel na Wyżynie Gujańskiej, Iguacu na Paranie, Niagara</p>	<p>2.omawia działalność rzek w jej dolnym biegu (akumulację) podaje formy powstałe w wyniku tego procesu-(łachy meandrowe, mielizny, aluwium)</p> <p>2.omawia genezę ujść łekowatego i estuarium, rozróżnia je na zdjęciach podaje przykłady</p> <p>2.wyjaśnia na czym polega działalność transportowa rzek: wleczenie, toczenie, unoszenie, rozpuszczanie</p> <p>2.stosuje i rozumie pojęcia: przełom rzeczny, wodospad, katarakta, marmit, bystrza- poroh, kocioł eworsyjny, erozja wsteczna, kaptaż</p> <p>2.podaje przykłady przełomów rzecznych, wodospadów np. przełom Dunajca , Salto del Angel na Wyżynie Gujańskiej, Iguacu na Paranie, Niagara</p> <p>3.wyjaśnia do czego zależy prędkość rzeki</p> <p>3.podaje wzór na spadek rzeki</p> <p>3.interpretuje dane ilościowe spadu rzeki np. spadek rzek niżowych wynosi 0,5-0,20 promila, czyli 5-20 cm/km, np. Wisła poniżej Warszawy ma spadek 0,12 promila czyli 0,12 cm/km , natomiast spadki rzek górskich są znacznie większe - w Karpatach wynoszą one 25-45 promili czyli 25-45 cm/km, a spadek Skawicy pod Babią Górą wynosi nawet 61 promili czyli 61cm/km.</p> <p>3.opisuje przebieg działalności rzek , podając ich efekty i wpływ na ukształtowanie terenu, na konkretnych przykładach</p>
--	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
8	Rzeźbotwórcza działalność lodowców i lądolodów	<p>Uczeń opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej (rzecznej, morskiej, jeziornej), lodowcowej i eolicznej</p>	<p>Uczeń:</p> <p>1.dzieli działalność lodowców i lądolodów na: erozyjną, akumulacyjną, transportową</p> <p>1.wyróżnia rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1.wymienia formy polodowcowe np. -cyrk, kar, jezioro cyrkowe , morena czołowa, rysa lodowcowa, mutony- barańce, -morena boczna, dolina U-kształtna, dolina (zawieszona),- pradolina, - morena środkowa, morena, morena denna, równina sandrowa, jezioro rynnowe, oz, kem, morena powierzchniowa jeziora zaporowe (zastoiskowe,- głązy narzutowe, eratyki)</p> <p>1.klasyfikuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.charakteryzuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.zaznacza na schematach , przekrojach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na</p>	<p>Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi</p> <p>Praca w parach.</p> <p>Prezentacja multimedialna zawierająca zdjęcia form polodowcowych i lodowców</p> <p>Oglądają „Formy polodowcowe” z zasobów Scholaris</p> <p>Uzupełniają karty pracy</p> <p>Podsumowanie, ocena koleżeńska</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Wizualizacja</p>

		<p>skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>3.opisuje przebieg rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych oraz efekty tej działalności , podaje konkretne przykłady i rozpoznaje formy na zdjęciach, wyjaśniając ich genezę</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form terenu</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p>
--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

-wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

tablic interaktywnych:

-, „Działalność lodowców i lądolodów” ekran interaktywny opisujący rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów. Uczeń nazywa wybrane formy polodowcowe. Animacja prezentuje proces tworzenia się lodowców górskich oraz formy terenu powstałe na skutek ich działalności.

filmów:

-, „Lodowce górskie „ Film prezentuje etapy powstania i topnienia lodowca górskiego.

-, „Działalność lodowców i lądolodów” Ilustracja prezentuje wybrane formy polodowcowe, takie jak gład narzutowy, kem, morena denna.

-, „Formy polodowcowe” Ekran interaktywny utrwalający wiadomości dotyczące rzeźbotwórczej działalności lądolodu skandynawskiego. Uczeń rozpoznaje główne formy polodowcowe na schemacie, następnie dokonuje klasyfikacji elementów rzeźby młodoglacjalnej na formy glacialne i formy fluwioglacjalne.

-, „Dolina U-kształtna” Ilustracja przedstawia U-kształtną dolinę.

-, „Działalność lodowców i lądolodów” Ilustracja prezentuje wybrane formy polodowcowe, takie jak gład narzutowy, kem, morena denna.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. dzieli działalność lodowców i lądolodów na: erozyjną, akumulacyjną, transportową</p> <p>1. wyróżnia rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. wymienia przykłady dowolnych form polodowcowych</p>	<p>1. dzieli działalność lodowców i lądolodów na: erozyjną, akumulacyjną, transportową</p> <p>1. wyróżnia rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. wymienia przykłady dowolnych form polodowcowych</p> <p>1. klasyfikuje formy powierzchni Ziemi, które</p>	<p>1. dzieli działalność lodowców i lądolodów na: erozyjną, akumulacyjną, transportową</p> <p>1. wyróżnia rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. wymienia formy polodowcowe np. -cyrk, kar, jezioro cyrkowe , morena czołowa, rysa lodowcowa, mutony- barańce, -morena boczna, dolina U-kształtna, dolina (zawieszona),- pradolina, - morena środkowa, morena, morena denna, równina sandrowa, jezioro rynnowe, oz, kem, morena powierzchniowa jeziora zaporowe (zastoiskowe,- głązy</p>	<p>1. dzieli działalność lodowców i lądolodów na: erozyjną, akumulacyjną, transportową</p> <p>1. wyróżnia rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. wymienia formy polodowcowe np. -cyrk, kar, jezioro cyrkowe , morena czołowa, rysa lodowcowa, mutony- barańce, -morena boczna, dolina U-kształtna, dolina (zawieszona),- pradolina, - morena środkowa, morena, morena denna, równina sandrowa, jezioro rynnowe, oz, kem, morena powierzchniowa jeziora zaporowe (zastoiskowe,- głązy narzutowe, eratyki</p>	<p>1. dzieli działalność lodowców i lądolodów na: erozyjną, akumulacyjną, transportową</p> <p>1. wyróżnia rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. wymienia formy polodowcowe np. -cyrk, kar, jezioro cyrkowe , morena czołowa, rysa lodowcowa, mutony- barańce, -morena boczna, dolina U-kształtna, dolina (zawieszona),- pradolina, - morena środkowa, morena, morena denna, równina sandrowa, jezioro rynnowe, oz, kem, morena powierzchniowa jeziora zaporowe (zastoiskowe,- głązy narzutowe, eratyki</p> <p>1. klasyfikuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.charakteryzuje formy ukształtowania powierzchni</p>

<p>1.klasyfikuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. podaje efekty tej działalności ,</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1.podaje efekty tej działalności ,</p> <p>1. rozpoznaje podstawowe formy np. cyrk , morena na zdjęciach, wyjaśniając ich genezę</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>narzutowe, eratyki</p> <p>1.klasyfikuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.charakteryzuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.zaznacza na schematach , przekrojach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form ukształtowania</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>1.klasyfikuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.charakteryzuje formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.zaznacza na schematach , przekrojach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>2.zaznacza na schematach , przekrojach formy ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych</p> <p>3.opisuje przebieg rzeźbotwórczą działalność lodowców i lądolodów oraz wód fluwioglacjalnych oraz efekty tej działalności , podaje konkretne przykłady i rozpoznaje formy na zdjęciach, wyjaśniając ich genezę</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>
---	---	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
9	Rzeźbotwórcza działalność morza	Uczeń opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej (rzecznej, morskiej, jeziornej), lodowcowej i eolicznej	<p>Uczeń:</p> <p>1.dzieli działalność morza na niszczącą – abrazję, akumulacje i transport</p> <p>1.klasyfikuje wybrzeża na zanurzone i wynurzone, podaje genezę ich powstania</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży wynurzonych: dalmatyńskie, riasowe, fiordowe, szkierowe</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży zanurzonych : limanowe, Mierzejewo , lagunowe, mierzejewo zalewowe, deltowe, podaje ich genezę</p> <p>1.wskazuje na mapach przykłady różnych typów wybrzeży</p> <p>1.wyjaśnia genezę wybrzeży namorzynowych, rafowych, klifów, omawia genezę atoli koralowych</p> <p>2.charakteryzuje typy wybrzeży morskich podając ich przykłady</p> <p>3.rozpoznaje na zdjęciach typy wybrzeży morskich, rozpoznaje na mapach typy wybrzeży morskich</p> <p>2.posługuje i rozumie się pojęcie abrazja , platforma abrazyjna, fala przyboju ,nisza abrazyjna,</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapą.</p> <p>Punktem wyjścia jest prezentacja multimedialna i wykład inicjujący</p> <p>Następnie wykorzystując metodę seminarium rozpoczyna się czynne uczestnictwo uczniów polegające na wymianie argumentów, pomysłów, zadawanie pytań i odpowiedzi, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Uczniowie samodzielnie opracowują część zagadnień po zapoznaniu się z animacją pt. -„Działalność erozyjna morza” .</p> <p>Przedstawiają swoje opracowania w</p>

		<p>platforma akumulacyjna, akumulacja morska</p> <p>3.rozpoznaje na zdjęciach Klify Moheru (Irlandia), Klify Dover (WB), kredowe klify Rugii, Wybrzeże 12 Apostołów (Australia), klify na Wyspie Wolin oraz w okolicach Gdańska</p> <p>2.omawia budowę wybrzeża wysokiego i niskiego (wydma, plaża, rynna, wał brzegowy-rewa)</p> <p>2.zaznacza na schemacie elementy klifu i wybrzeża niskiego</p> <p>3.opisuje działalność rzeźbotwórczą morza i efekty tej działalności na przykładach podając genezę typów wybrzeży morskich</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt procesu</p> <p>1.podaje przykłady form ukształtowania</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>postaci konkluzji poddawanych dyskusji.</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków.</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem, samoocenę i ocenę koleżeńską</p> <p>Karta pracy</p> <p>Karta Samooceny</p>
--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

-wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

tablic interaktywnych:

-,„Działalność wód morskich” Ekran interaktywny przedstawiający rzeźbotwórczą działalność wód morskich. Zaprezentowane są cztery typy wybrzeży (lagunowe, dalmatyńskie, riasowe i fiordowe). W animacji opisano proces powstawania mierzei natomiast interaktywna symulacja pomaga zrozumieć proces podcinania klifu.

filmów:

-,„Powstanie mierzei” Animacja przedstawia powstanie mierzei. Prezentuje akumulację materiału i powstanie mierzei oraz przedstawia mierzeje występujące w Polsce.

-,„Typy wybrzeża”

-,„Działalność erozyjna morza” Film zapoznający z działalnością morza. Dzięki symulacji uczeń poznaje proces niszczenia wysokiego wybrzeża przez morze. Jako przykład podano historię kościoła w Trzęsaczu. Przedstawiono podstawowe formy terenu związane z erozją morską zobrazowane odpowiednimi przykładami z obszaru naszego kraju. Dzięki filmowi możemy dowiedzieć się, na czym polega falowanie.

-,„Klif” Zdjęcie przedstawia klif powstały wskutek abrazji.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.dzieli działalność morza na niszczącą – abrazję, akumulację i transport</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży dalmatyńskie, riasowe, fiordowe, szkierowe, limanowe, mierzejowe , lagunowe, mierzejowo zalewowe, deltowe, podaje ich genezę</p> <p>1.wskazuje na mapach</p>	<p>1.dzieli działalność morza na niszczącą – abrazję, akumulację i transport</p> <p>1.klasyfikuje wybrzeża na zanurzone i wynurzone, podaje genezę ich powstania</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży wynurzonych: dalmatyńskie, riasowe, fiordowe, szkierowe</p> <p>1.wymienia typy</p>	<p>1.dzieli działalność morza na niszczącą – abrazję, akumulację i transport</p> <p>1.klasyfikuje wybrzeża na zanurzone i wynurzone, podaje genezę ich powstania</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży wynurzonych: dalmatyńskie, riasowe, fiordowe, szkierowe</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży zanurzonych : limanowe, mierzejowe , lagunowe,</p>	<p>1.dzieli działalność morza na niszczącą – abrazję, akumulację i transport</p> <p>1.klasyfikuje wybrzeża na zanurzone i wynurzone, podaje genezę ich powstania</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży wynurzonych: dalmatyńskie, riasowe, fiordowe, szkierowe</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży zanurzonych : limanowe, mierzejowe , lagunowe, mierzejowo -zalewowe, deltowe, podaje ich genezę</p>	<p>1.dzieli działalność morza na niszczącą – abrazję, akumulację i transport</p> <p>1.klasyfikuje wybrzeża na zanurzone i wynurzone, podaje genezę ich powstania</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży wynurzonych: dalmatyńskie, riasowe, fiordowe, szkierowe</p> <p>1.wymienia typy wybrzeży zanurzonych : limanowe, mierzejowe , lagunowe, mierzejowo -zalewowe, deltowe, podaje ich genezę</p> <p>1.wskazuje na mapach przykłady różnych typów wybrzeży</p> <p>1.wyjaśnia genezę wybrzeży namorzynowych, rafowych, klifów, omawia genezę atoli koralowych</p> <p>2.charakteryzuje typy wybrzeży morskich podając ich</p>

<p>przykłady różnych typów wybrzeży 1. wyjaśnia genezę wybrzeży namorzynowych, rafowych, klifów, omawia genezę atoli koralowych 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt procesu 1. podaje przykłady form 1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>wybrzeży zanurzonych : limanowe, mierzejowe , lagunowe, mierzejowo zalewowe, deltowe, podaje ich genezę 1. wskazuje na mapach przykłady różnych typów wybrzeży 1. wyjaśnia genezę wybrzeży namorzynowych, rafowych, klifów, omawia genezę atoli koralowych 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt procesu 1. podaje przykłady form 1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>mierzejowo -zalewowe, deltowe, podaje ich genezę 1. wskazuje na mapach przykłady różnych typów wybrzeży 1. wyjaśnia genezę wybrzeży namorzynowych, rafowych, klifów, omawia genezę atoli koralowych 2. charakteryzuje typy wybrzeży morskich podając ich przykłady 2. posługuje i rozumie się pojęcie abrazja , platforma abrazyjna, fala przyboju ,nisza abrazyjna, platforma akumulacyjna, akumulacja morska 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt procesu 1. podaje przykłady form 1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>1. wskazuje na mapach przykłady różnych typów wybrzeży 1. wyjaśnia genezę wybrzeży namorzynowych, rafowych, klifów, omawia genezę atoli koralowych 2. charakteryzuje typy wybrzeży morskich podając ich przykłady 2. posługuje i rozumie się pojęcie abrazja , platforma abrazyjna, fala przyboju ,nisza abrazyjna, platforma akumulacyjna, akumulacja morska 2. omawia budowę wybrzeża wysokiego i niskiego (wydma, plaża, rynna, wał brzegowy-rewa) 2. zaznacza na schemacie elementy klifu i wybrzeża niskiego 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt procesu 1. podaje przykłady form 1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>przykłady 3. rozpoznaje na zdjęciach typy wybrzeży morskich, rozpoznaje na mapach typy wybrzeży morskich 2. posługuje i rozumie się pojęcie abrazja , platforma abrazyjna, fala przyboju ,nisza abrazyjna, platforma akumulacyjna, akumulacja morska 3. rozpoznaje na zdjęciach Klify Moheru (Irlandia), Klify Dover (WB), kredowe klify Rugii, Wybrzeże 12 Apostołów (Australia), klify na Wyspie Wolin oraz w okolicach Gdańska 2. omawia budowę wybrzeża wysokiego i niskiego (wydma, plaża, rynna, wał brzegowy-rewa) 2. zaznacza na schemacie elementy klifu i wybrzeża niskiego 3. opisuje działalność rzeźbotwórczą morza i efekty tej działalności na przykładach podając genezę typów wybrzeży morskich 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt omawianego procesu 1. podaje przykłady form ukształtowania terenu 1. podaje genezę zjawiska</p>
---	---	---	--	---

L.p.	Temat	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
10	Rzeźbotwórcza działalność wiatru	Uczeń opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej (rzecznej, morskiej, jeziornej), lodowcowej	Uczeń: 1. dzieli działalność wiatru na : na niszczącą, akumulującą i transportującą 2. określa warunki sprzyjające działalności wiatru: podłoże pozbawione jest szaty roślinnej, głównie z powodu niedoborów wody, przez co i grunt jest suchy, występuje luźny materiał - piasek, żwir, pył, brak jest większych przeszkód, które mogłyby tworzyć bariery dla wiatru) 2. charakteryzuje erozję eoliczną : wyjaśnia i stasuje pojęcia deflacja i korazja, podaje formy ukształtowania powierzchni powstałe wyniku deflacji i korazji: misa bruk, ostaniec, rynna, niecka, deflacyjne, grzyby skalne, graniaki, łuki , jardangi. 2. charakteryzuje działalność transportującą : trakcja – transport ziarenek przez toczenie i poślizg (po podłożu), saltacja – transport przez skoki (ziarenko unoszone w powietrzu spada na podłoże unosząc kolejne ziarenko itd. Jest to podobne do gry w pchełki) , Transport w masie powietrza – np. burze	Zajęcia prowadzone metodą ćwiczeń przedmiotowych z wykorzystaniem mapy fizycznej świata i kontynentów Osią zajęć jest prezentacja multimedialna dotycząca Rzeźbotwórczej działalności wiatru. Wykład wprowadzający ilustrowany filmem „ Przemieszczanie się wydm” Dyskusja na temat występowania Rzeźbotwórczej działalności wiatru. Ćwiczenia przedmiotowe to metoda

	i eolicznej	<p>piaskowe,- ruch skokowy (saltację)- materiał średniej wielkości; pełnienie po powierzchni - największe fragmenty materiału</p> <p>2.charakteryzuje działalność akumulacyjną wiatru:- wydmy i ich rodzaje.,</p> <p>2.szklucuje wydmy barchan, paraboliczna, poprzeczna, gwieździste , tłumaczy różnice w ich budowie i genezę</p> <p>2.omawia zjawisko zwane ripplemarki i formy zwane draasami</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności wiatru, podaje przykłady miejsc występowania tych form</p> <p>3.dzieli pustynie na ze względu na rodzaj podłoża : ergi – pustynie piaszczyste np. Wielki Erg Wschodni, Wielki Erg Zachodni, Erg Igildi, Erg Szesz , -gibber i serir – pustynie żwirowe np. część Pustyni Simpsona w Australii, hamady – pustynie kamieniste (skaliste) np. Hamada al. Hamra w pn Afryce, -takyry – pustynie ilaste np. część Pustyni Gobi, -lodowe – obszary zlodowacone</p> <p>3.dzieli pustynie ze względu na genezę powstania na: zwrotnikowe , śródgórskie, na wybrzeżach, podaje przykłady tych pustyń na mapie</p> <p>3.opisuje przebieg oraz efekty działalności rzeźbotwórczej wiatru na konkretnym przykładzie podając genezę danej formy</p> <p>1.wskazuje na mapach obszary pustyń na poszczególnych kontynentach</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt omawianego procesu</p> <p>1.podaje przykłady form ukształtowania terenu</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>praktyczna ułatwiająca bezpośrednie poznanie tego zagadnienia. Ćwiczenia przedmiotowe pozwalają na wykorzystanie posiadanej wiedzy i doświadczenia ucznia.</p> <p>Praca w grupach z mapą.</p> <p>Dyskusja z zastosowanie technik aktywizujących - zadawanie pytań.</p> <p>Analiza i interpretacja schematu – wizualizacja. Ocena koleżeńska i samoocena.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p> <p>Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris</p>
--	-------------	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

filmów:

-„Przemieszczanie się wydm” Animacja przedstawia przemieszczanie się wydm.

-„Ruchome wydmy” Animacja przedstawia sposób poruszania się wydm.

tablicy interaktywnej:

-„Działalność erozyjna wiatru” Ekran interaktywny ukazuje działalność wiatru. Uczeń ma za zadanie rozpoznać na ilustracjach rodzaje budującej i niszczącej działalności wiatru. Na dodatkowej animacji pokazano sposób przemieszczania się wydm.

scenariusza lekcji:

-„Działalność wiatru” Scenariusz lekcji, w trakcie której uczeń zapoznaje się z jednym z czynników rzeźbotwórczych, jakim jest wiatr. Uczeń poznaje niszczącą działalność wiatru (deflacja, korozja) oraz budującą (riplemarki, wydmy). Nauczyciel przedstawia etapy formowania się lessów.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.dzieli działalność wiatru na : na niszczącą, akumulującą i	1.dzieli działalność wiatru na : na niszczącą, akumulującą i transportującą	1.dzieli działalność wiatru na : na niszczącą, akumulującą i transportującą 2.określa warunki sprzyjające	1.dzieli działalność wiatru na : na niszczącą, akumulującą i transportującą 2.określa warunki sprzyjające działalności wiatru: podłoże pozbawione	1.dzieli działalność wiatru na : na niszczącą, akumulującą i transportującą 2.określa warunki sprzyjające działalności wiatru: podłoże pozbawione jest szaty roślinnej, głównie z



<p>transportującą</p> <p>1.wskazuje na mapach obszary pustyń na mapach pustyń na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.wymienia przykłady formy powstałych w wyniku działalności wiatru</p> <p>1.rozpoznaje na zdjęciach formy kształtowania powierzchni powstałe na skutek rzeźbotwórczej działalności wiatru takie jak: wydma, graniak, grzyb skalny</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt omawianego procesu</p> <p>1.podaje przykłady form ukształtowania terenu</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>1.wskazuje na mapach obszary pustyń na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.wymienia przykłady formy powstałych w wyniku działalności wiatru</p> <p>1.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni powstałe na skutek rzeźbotwórczej działalności wiatru takie jak: wydma, graniak, grzyb skalny</p> <p>1.dzieli działalność wiatru na: na niszczącą, akumulującą i transportującą</p> <p>1.wymienia warunki sprzyjające działalności wiatru</p> <p>1.wie co to jest erozja eoliczna 1.wie na czym polega działalność transportującą</p> <p>1.wie na czym polega akumulacja wiatru</p> <p>1. opisuje przebieg procesu</p> <p>1.opisuje efekt omawianego procesu</p> <p>1.podaje przykłady form ukształtowania terenu</p> <p>1. podaje genezę zjawiska</p>	<p>działalności wiatru: podłoże pozbawione jest szaty roślinnej, głównie z powodu niedoborów wody, przez co i grunt jest suchy, występuje luźny materiał - piasek, żwir, pył, brak jest większych przeszkód, które mogłyby tworzyć bariery dla wiatru)</p> <p>2.charakteryzuje erozję eoliczną : wyjaśnia i stasuje pojęcia deflacja i korazja, podaje formy ukształtowania powierzchni powstałe wyniku deflacji i korazji: misa bruk, ostaniec, rynna, niecka, deflacyjne, grzyby skalne, graniaki, łuki , jardangi.</p> <p>2.charakteryzuje działalność transportującą : trakcja – transport ziarenek przez toczenie i poślizg (po podłożu),saltacja – transport przez skoki (ziarenko unoszone w powietrzu spada na podłoże unosząc kolejne ziarenko itd. Jest to podobne do gry w pchełki) , Transport w masie powietrza – np. burze piaskowe,- ruch skokowy (saltację)- materiał średniej wielkości; pełnienie po powierzchni - największe fragmenty materiału</p> <p>2.charakteryzuje działalność akumulacyjną wiatru:- wydmy i ich rodzaje.,</p> <p>2.rozpoznaje wydmy barchan, paraboliczna, poprzeczna</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności wiatru,</p> <p>1.wskazuje na mapach obszary</p>	<p>jest szaty roślinnej, głównie z powodu niedoborów wody, przez co i grunt jest suchy, występuje luźny materiał - piasek, żwir, pył, brak jest większych przeszkód, które mogłyby tworzyć bariery dla wiatru)</p> <p>2.charakteryzuje erozję eoliczną : wyjaśnia i stasuje pojęcia deflacja i korazja, podaje formy ukształtowania powierzchni powstałe wyniku deflacji i korazji: misa bruk, ostaniec, rynna, niecka, deflacyjne, grzyby skalne, graniaki, łuki , jardangi.</p> <p>2.charakteryzuje działalność transportującą : trakcja – transport ziarenek przez toczenie i poślizg (po podłożu),saltacja – transport przez skoki (ziarenko unoszone w powietrzu spada na podłoże unosząc kolejne ziarenko itd. Jest to podobne do gry w pchełki) , Transport w masie powietrza – np. burze piaskowe,- ruch skokowy (saltację)- materiał średniej wielkości; pełnienie po powierzchni - największe fragmenty materiału</p> <p>2.charakteryzuje działalność akumulacyjną wiatru:- wydmy i ich rodzaje.,</p> <p>2.szukuje wydmy barchan, paraboliczna, poprzeczna, gwieździste , tłumaczy różnice w ich budowie i genezę</p> <p>2.omawia zjawisko zwane ripplemarki i formy zwane draasami</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności wiatru, podaje przykłady miejsc występowania tych form</p> <p>1.wskazuje na mapach obszary pustyń na poszczególnych kontynentach</p>	<p>powodu niedoborów wody, przez co i grunt jest suchy, występuje luźny materiał - piasek, żwir, pył, brak jest większych przeszkód, które mogłyby tworzyć bariery dla wiatru)</p> <p>2.charakteryzuje erozję eoliczną : wyjaśnia i stasuje pojęcia deflacja i korazja, podaje formy ukształtowania powierzchni powstałe wyniku deflacji i korazji: misa bruk, ostaniec, rynna, niecka, deflacyjne, grzyby skalne, graniaki, łuki , jardangi.</p> <p>2.charakteryzuje działalność transportującą : trakcja – transport ziarenek przez toczenie i poślizg (po podłożu),saltacja – transport przez skoki (ziarenko unoszone w powietrzu spada na podłoże unosząc kolejne ziarenko itd. Jest to podobne do gry w pchełki) , Transport w masie powietrza – np. burze piaskowe,- ruch skokowy (saltację)- materiał średniej wielkości; pełnienie po powierzchni - największe fragmenty materiału</p> <p>2.charakteryzuje działalność akumulacyjną wiatru:- wydmy i ich rodzaje.,</p> <p>2.szukuje wydmy barchan, paraboliczna, poprzeczna, gwieździste , tłumaczy różnice w ich budowie i genezę</p> <p>2.omawia zjawisko zwane ripplemarki i formy zwane draasami</p> <p>2.rozpoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności wiatru, podaje przykłady miejsc występowania tych form</p> <p>3.dzieli pustynie na ze względu na rodzaj podłoża : ergi – pustynie piaszczyste np. Wielki Erg Wschodni, Wielki Erg Zachodni, Erg Igildi, Erg Szesz , -gibber i serir – pustynie żwirowe np. część Pustyni Simpsona w Australii, hamady – pustynie kamieniste (skaliste) np. Hamada al. Hamra w pn Afryce, -takyry – pustynie ilaste np. część Pustyni Gobi, -lodowe – obszary zlodowaczone</p> <p>3.dzieli pustynie ze względu na genezę powstania na: zwrotnikowe , śródgórskie, na wybrzeżach, podaje przykłady tych pustyń na mapie</p> <p>3.opisuje przebieg oraz efekty działalności rzeźbotwórczej wiatru na konkretnym przykładzie podając genezę danej formy</p>
--	--	--	---	--

		pustyni na poszczególnych kontynentach 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt omawianego procesu 1. podaje przykłady form ukształtowania terenu 1. podaje genezę zjawiska	1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt omawianego procesu 1. podaje przykłady form ukształtowania terenu 1. podaje genezę zjawiska	1. wskazuje na mapach obszary pustyni na poszczególnych kontynentach 1. opisuje przebieg procesu 1. opisuje efekt omawianego procesu 1. podaje przykłady form ukształtowania terenu 1. podaje genezę zjawiska
--	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
11	Rzeźbotwórcza działalność grawitacyjnych ruchów masowych	Uczeń wykazuje wpływ cech budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, spływanie, osuwanie);	Uczeń: 1. wie na czym polegają grawitacyjne ruchy masowe (omawia mechanizm grawitacyjnych ruchów masowych jako zaburzenie równowagi między siłą odrywającą-wzmaga ją wietrzeń, i trzymającą-zależną od tarcia i spoistości podłoża) 2. wymienia uzasadnia, charakteryzuje czynniki warunkujące grawitacyjne ruchy masowe: nachylenie stoku, rodzaj i ułożenie skał, klimat, nasączenie zwietrzliny lub skał wodą, dodatkowe obciążenie zwietrzliny np. budynkami, -podcięcie stoku przez np. wody płynące, drogę itp. 1. wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych: odpadania, obrywania, spływanie, spłukiwanie, osuwanie, lawin. 1. wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych: nisze, żłoby, żłobki, bruzdy, wąwozy, piargi, blokowiska, piramidy ziemne 2. charakteryzuje rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych: odpadania, obrywania, spływanie, spłukiwanie, osuwanie, lawin podając warunki w jakich może dojść do danego rodzaju grawitacyjnych ruchów masowych ich specyfikę tempo, formy powstałe w wyniku ich działania. 3. rozpoznaje na zdjęciach rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych 2. wskazuje obszary występowania grawitacyjnych ruchów masowych 2. wyszukuje informacje na temat działania i skutków grawitacyjnych ruchów masowych 2. zaznacza na schemacie osuwiska: niszę osuwiskową, rynnę osuwiskową, masę osuwiskową- koluwium, jezior osuwiskowy, powierzchnia poślizgu taras osuwiskowy - pozioma (lub zbliżona do poziomu) powstała przez przemieszczenie się materiału, szczelina osuwiskowa 1. wykazuje wpływ cech budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, spływanie, osuwanie);	Praca w parach z wykorzystaniem atlasów geograficznych, podręczników Dyskusja sterowana na temat Rzeźbotwórczej działalności grawitacyjnych ruchów masowych Prezentacja multimedialna wykład konwersatoryjny Punktem wyjścia jest prezentacja. Prezentacja podaje krok po kroku sposoby dojścia do celu. Wykład konwersatoryjny polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych zamieszczonych w prezentacji multimedialnej. Przekazywana słuchaczom wiedza znajduje bezpośrednie zastosowanie w ich działaniu i dlatego łatwiej ją przyswajają Praca w grupach, ocena koleżeńska i samoocena mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Karta pracy Karta samooceny

Wykorzystanie platformy Scholaris

-wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

zdjęcia:

„Osuwiska” Przykłady osuwisk, lawin z różnych miejsc Ziemi

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wie na czym polegają grawitacyjne ruchy masowe 1.wymienia czynniki warunkujące grawitacyjne ruchy masowe 1.wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych : odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin. 1.wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych :nisze, żleby, żłobki, bruzdy, wąwozy, piargi, blokowiska,	1.wie na czym polegają grawitacyjne ruchy masowe (omawia mechanizm grawitacyjnych ruchów masowych jako zaburzenie równowagi między siłą odrywająca-wzmaga ją wietrzenie, i trzymająca-zależną od tarcia i spoistości podłoża) 1.wymienia czynniki warunkujące grawitacyjne ruchy masowe 1.wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych : odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin. 1.wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych :nisze, żleby, żłobki, bruzdy, wąwozy, piargi, blokowiska, piramidy ziemne 1.podję przykład zdarzenia związanego z katastrofą na skutek grawitacyjnych ruchów masowych 1.wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów	1.wie na czym polegają grawitacyjne ruchy masowe (omawia mechanizm grawitacyjnych ruchów masowych jako zaburzenie równowagi między siłą odrywająca-wzmaga ją wietrzenie, i trzymająca-zależną od tarcia i spoistości podłoża) 2.wymienia uzasadnia , charakteryzuje czynniki warunkujące grawitacyjne ruchy masowe: nachylenie stoku , rodzaj i ułożenie skał, klimat, nasączenie zwietrzliny lub skał wodą, dodatkowe obciążenie zwietrzliny np. budynkami, - podcięcie stoku przez np. wody płynące, drogę itp. 1.wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych : odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin. 1.wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych :nisze, żleby, żłobki, bruzdy, wąwozy, piargi, blokowiska, piramidy ziemne 2.charakteryzuje rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych: odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin podając warunki w jakich może dojść do danego rodzaju grawitacyjnych ruchów masowych ich specyfikę tempo , formy powstałe w wyniku ich działania.	1.wie na czym polegają grawitacyjne ruchy masowe (omawia mechanizm grawitacyjnych ruchów masowych jako zaburzenie równowagi między siłą odrywająca-wzmaga ją wietrzenie, i trzymająca-zależną od tarcia i spoistości podłoża) 2.wymienia uzasadnia , charakteryzuje czynniki warunkujące grawitacyjne ruchy masowe: nachylenie stoku , rodzaj i ułożenie skał, klimat, nasączenie zwietrzliny lub skał wodą, dodatkowe obciążenie zwietrzliny np. budynkami, -podcięcie stoku przez np. wody płynące, drogę itp. 1.wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych : odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin. 1.wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych :nisze, żleby, żłobki, bruzdy, wąwozy, piargi, blokowiska, piramidy ziemne 2.charakteryzuje rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych: odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin podając warunki w jakich może dojść do danego rodzaju grawitacyjnych ruchów masowych ich specyfikę tempo , formy powstałe w wyniku ich działania. 2.wskazuje obszary występowania grawitacyjnych ruchów masowych 2.wyszukuje informacje na temat działania i skutków grawitacyjnych ruchów masowych	1.wie na czym polegają grawitacyjne ruchy masowe (omawia mechanizm grawitacyjnych ruchów masowych jako zaburzenie równowagi między siłą odrywająca-wzmaga ją wietrzenie, i trzymająca-zależną od tarcia i spoistości podłoża) 2.wymienia uzasadnia , charakteryzuje czynniki warunkujące grawitacyjne ruchy masowe: nachylenie stoku , rodzaj i ułożenie skał, klimat, nasączenie zwietrzliny lub skał wodą, dodatkowe obciążenie zwietrzliny np. budynkami, - podcięcie stoku przez np. wody płynące, drogę itp. 1.wymienia rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych : odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin. 1.wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych :nisze, żleby, żłobki, bruzdy, wąwozy, piargi, blokowiska, piramidy ziemne 2.charakteryzuje rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych: odpadania, obrywania, spełzywania, spłukiwania, osuwania, lawin podając warunki w jakich może dojść do danego rodzaju grawitacyjnych ruchów masowych ich specyfikę tempo , formy powstałe w wyniku ich działania.

<p>piramidy ziemne 1. podję przykład zdarzenia związanego z katastrofą na skutek grawitacyjnych ruchów masowych</p>	<p>masowych : odpadania, obrywania, splezywania, splukiwania, osuwania, lawin. 1. wymienia zmiany w ukształtowaniu powierzchni powstałe w wyniku grawitacyjnych ruchów masowych :nisze, zleby, zlobki, bruzdy, wawozy, piargi, blokowiska, piramidy ziemne</p>	<p>2.wyszukuje informacje na temat działania i skutków grawitacyjnych ruchów masowych 2.zaznacza na schemacie osuwiska : niszę osuwiskową, rynnę osuwiskową, masę osuwiskową- koluwium, jezor osuwiskowy , powierzchnia poślizgu taras osuwiskowy - pozioma (lub zbliżona do poziomu) powstałą przez przemieszczenie się materiału, szczelina osuwiskowa</p>	<p>2.zaznacza na schemacie osuwiska : niszę osuwiskową, rynnę osuwiskową, masę osuwiskową- koluwium, jezor osuwiskowy , powierzchnia poślizgu taras osuwiskowy - pozioma (lub zbliżona do poziomu) powstałą przez przemieszczenie się materiału, szczelina osuwiskowa 2.wykazuje wpływ cech budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, splezywanie, osuwanie);</p>	<p>3.rozpoznaje na zdjęciach rodzaje grawitacyjnych ruchów masowych 2.wskazuje obszary występowania grawitacyjnych ruchów masowych 2.wyszukuje informacje na temat działania i skutków grawitacyjnych ruchów masowych 2.zaznacza na schemacie osuwiska : niszę osuwiskową, rynnę osuwiskową, masę osuwiskową- koluwium, jezor osuwiskowy , powierzchnia poślizgu taras osuwiskowy - pozioma (lub zbliżona do poziomu) powstałą przez przemieszczenie się materiału, szczelina osuwiskowa 2.wykazuje wpływ cech budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, splezywanie, osuwanie);</p>
---	--	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
12	Ukształtowanie powierzchni Ziemi efektem procesów endo i egzogenicznych	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.klasyfikuje poznane procesy geologiczne na zewnętrzne i wewnętrzne (egzogeniczne i endogeniczne) , tłumaczy ich genezę, 2.tłumaczy genezę procesów geologicznych egzogenicznych i endogenicznych , podaje formy powstałe wyniku ich działania 2.omawia cykliczność procesów geologicznych stosując pojęcia: wietrzenie, erozja, transport zwietrzliny przez lądolód ,wodę, wiatr, deponowanie materiału zwietrzelinowego w nowym miejscu, denudacja(glacialna , pustynna) penplenizacja, sedymentacja, diagenaza, metamorfizm , plutonizm, wulkanizm, orogenezy 2.ogląda zdjęcia wybranych obszarów pod kątem analizy cechy ukształtowania powierzchni jako efektu oddziaływań procesów endogenicznych i egzogeniczny 2.opisuje cechy ukształtowania powierzchni dowolnego obszaru jako efekt oddziaływań procesów endogenicznych i egzogeniczny 3.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych wybranych regionów Ziemi 1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne form ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie fizycznej świata 	<p>Burza mózgów</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>To swoista lekcja podsumowująca</p> <p>Prezentacja multimedialna stanowi tło toku lekcji.</p> <p>Motywowanie do nauki przez wdrażanie do samokształcenia ,samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

		1. opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.	Karta samooceny, karty pracy Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris
--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

scenariusze lekcji:

- „Czynniki modelujące powierzchnię Ziemi” Scenariusz lekcji, w trakcie których omawiane są czynniki modelujące powierzchnię Ziemi: wewnętrzne (endogeniczne) i zewnętrzne (egzogeniczne). W czasie lekcji charakteryzowane są poszczególne procesy endogeniczne i egzogeniczne i efekty geomorfologiczne ich działania.

- „Czynniki wewnętrzne modelujące powierzchnię Ziemi” Scenariusz lekcji dotyczącej procesów ładotwórczych (epejrogenicznych) i górotwórczych (orogenicznych). Omawiane są różne typy genetyczne gór. Wyjaśniane są pojęcia: dolina ryftowa, fałdowanie, góry, antyklina, synklina, łuski, płaszczowina, fałdy, górotwory.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.klasyfikuje poznane procesy geologiczne na zewnętrzne i wewnętrzne (egzogeniczne i endogeniczne) , 1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne form ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie fizycznej świata 1.tłumaczy ich genezę, 1.wymienia formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku ich działania 1.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.	1.klasyfikuje poznane procesy geologiczne na zewnętrzne i wewnętrzne (egzogeniczne i endogeniczne) , tłumaczy ich genezę, 1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne form ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie fizycznej świata 1.tłumaczy ich genezę, 1.wymienia formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku ich działania 1. podaje przykłady obszarów na których występują te formy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt	1.klasyfikuje poznane procesy geologiczne na zewnętrzne i wewnętrzne (egzogeniczne i endogeniczne) , tłumaczy ich genezę, 1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne form ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie fizycznej świata 2.tłumaczy genezę procesów geologicznych egzogenicznych i endogenicznych , podaje formy powstałe w wyniku ich działania 2.omawia cykliczność procesów geologicznych stosując pojęcia: wietrzenie, erozja, transport zwietrzliny przez łądolód ,wodę, wiatr, deponowanie materiału zwietrzelinowego w nowym miejscu, denudacja(glacialna , pustynna) peneplenizacja, sedymentacja, diagenesa, metamorfizm , plutonizm, wulkanizm, orogenezy 2.ogląda zdjęcia wybranych obszarów pod kątem analizy cechy ukształtowania powierzchni jako efektu oddziaływań procesów	1.klasyfikuje poznane procesy geologiczne na zewnętrzne i wewnętrzne (egzogeniczne i endogeniczne) , tłumaczy ich genezę, 1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne form ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie fizycznej świata 2.tłumaczy genezę procesów geologicznych egzogenicznych i endogenicznych , podaje formy powstałe w wyniku ich działania 2.omawia cykliczność procesów geologicznych stosując pojęcia: wietrzenie, erozja, transport zwietrzliny przez łądolód ,wodę, wiatr, deponowanie materiału zwietrzelinowego w nowym miejscu, denudacja(glacialna , pustynna) peneplenizacja, sedymentacja, diagenesa, metamorfizm , plutonizm, wulkanizm, orogenezy 2.ogląda zdjęcia wybranych obszarów pod kątem analizy cechy ukształtowania powierzchni jako efektu oddziaływań procesów endogenicznych i egzogenicznych 2.opisuje cechy ukształtowania powierzchni dowolnego obszaru jako efekt	1.klasyfikuje poznane procesy geologiczne na zewnętrzne i wewnętrzne (egzogeniczne i endogeniczne) , tłumaczy ich genezę, 1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne form ukształtowania powierzchni Ziemi na mapie fizycznej świata 2.tłumaczy genezę procesów geologicznych egzogenicznych i endogenicznych , podaje formy powstałe w wyniku ich działania 2.omawia cykliczność procesów geologicznych stosując pojęcia: wietrzenie, erozja, transport zwietrzliny przez łądolód ,wodę, wiatr, deponowanie materiału zwietrzelinowego w nowym miejscu, denudacja(glacialna , pustynna) peneplenizacja, sedymentacja, diagenesa, metamorfizm , plutonizm, wulkanizm, orogenezy 2.ogląda zdjęcia wybranych obszarów pod kątem analizy cechy ukształtowania powierzchni jako efektu oddziaływań procesów endogenicznych i egzogenicznych 2.opisuje cechy ukształtowania powierzchni dowolnego obszaru jako efekt oddziaływań procesów endogenicznych i egzogenicznych 3.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych wybranych

oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.	endogenicznych i egzogenicznych 1.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.	oddziaływań procesów endogenicznych i egzogenicznych 1.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.	regionów Ziemi 1.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu.
---	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
13.	Odkrywka i odsłonięcie geologiczne ważnym źródłem informacji o przeszłości geologicznej	Uczeń planuje i przeprowadza obserwację odkrywki lub odsłonięcia geologicznego	Uczeń: 1.zna zasady programowania badań geologicznych odkrywki i odsłonięcia geologicznego - roboty terenowe BHP 1.zna zasady opracowania wyników badań oraz zawartość dokumentacji (dokumentacja zdjęciowa, przekroje geologiczne, próbki skał, opisy i opracowania) 1.wie, że punkt badawczy to miejsce, w którym przeprowadzono obserwacje, pomiary lub badania 1.wie, że odkrywka naturalne lub sztuczne odsłonięcie podłoża, w którym można przeprowadzić bezpośrednie obserwacje i pomiary oraz pobrać próbki gruntów lub skał do szczegółowych badań 1.wie, że szybik to obudowane wyrobisko w podłożu, o głębokości do kilku metrów. Szybiki najczęściej głębione są jedynie do poziomu występowania wody gruntowej 1.wie, że wykop badawczy to wyrobisko nieobudowane, o dowolnych wymiarach warunkowanych statecznością ścian 2.potrafi programować badania geologiczne określić przeznaczenie i cel badań, określić kategorię obiektu: odsłonięcie czy odkrywka potrafi określić, zakres i sposób wykonania badań, rodzaj i zakres dokumentacji, granice terenu badań 2.planuje badania laboratoryjne badania próbek gruntów i wody wykonywane w celu oznaczania fizycznych i mechanicznych, chemicznych, cech podłoża Badania te wykonuje się według specjalnie opracowanego projektu badań. 2.wie, że dokumentacja składa się z: Części opisowej, planu sytuacyjnego zawierającego lokalizację odkrywki lub odsłonięcia, profili i przekrojów z naniesionymi danymi o gruntach i ewentualnie poziomach wód gruntowych oraz ewentualne zestawienia profili archiwalnych wierceń i wykonanych w trakcie badań polowych. Część opisowa dokumentacji powinna obejmować: - opis stanu działki i jej otoczenia w okresie badań, - informacje o wcześniejszym sposobie użytkowania terenu, - opis odkrywki, odsłonięcia, szybiku, jeśli to możliwe również opis ich oddziaływań na podłoże gruntowe, - opis wyników wykonanych badań, 2.wie, że w ramach prac wstępnych należy zebrać materiały na temat badanego terenu i jego	Lekcja badawcza zajęcia terenowe laboratoryjne warsztaty Praca w zespołach 5 lub 4 osobowych Praktyczne wykorzystanie wiedzy z zakresu: - budowy geologicznej, - skał, - ułożenia warstw skalnych - procesów geologicznych Burza mózgów ustalenie celu i zakresu badań terenowych i laboratoryjnych (podstawowych) Wizualizacja ze szczegółowym planem działań, wymogami technicznymi i dokumentacją, Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny, karty pracy Ustalenie kryteriów
14.	Prezentacja wyników badań odkrywek lub odsłonięć geologicznych			

		<p>otoczenia, które należy wykorzystać do ustalenia warunków geologicznych.</p> <p>W pracach wstępnych należy uwzględnić:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dane - publikowane i archiwalne - dotyczące budowy geologicznej terenu badań i jego najbliższego otoczenia, - ocenę ogólnej przydatności terenu, - topografię, rzeźbę terenu, szatę roślinną, - warunki wodne, - informacje o zmianach jakie miały miejsce w przeszłości - inne informacje, mogące służyć badaniom. <p>2.określa :</p> <ul style="list-style-type: none"> -zakres badań terenowych w tym wymiary odkrywki odsłonięcie i ilość punktów obserwacyjnych -zakres badań laboratoryjnych – służą one zwykle do potwierdzenia ustaleń dokonanych w terenie; są to badania identyfikacyjne gruntów określające ich skład wilgotność, granice płynności i plastyczności, stan gruntu. <p>2.wie, że w części graficznej projektu badań należy uwzględnić</p> <ul style="list-style-type: none"> - przewidywane przekroje geologiczne przez teren, - mapę dostosowaną do skali przedsięwzięcia (np.1:1 000, 1:500, 1:2 000 itp.) z zaznaczonym punktami badawczymi i innymi danymi uzyskanymi z materia łów archiwalnych, np.: - głębokość, - miejsca występowania - podmokłości, - spodziewane głębokości poziomów wód gruntowych itp. 	
--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągania celów
15	Utrwalanie materiału - zróżnicowanie form ukształtowania powierzchni Ziemi efektem sił zewnętrznych i wewnętrznych	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> - charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku; - charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów; - opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej (rzecznej, morskiej, jeziornej), lodowcowej i eolicznej - wykazuje wpływ cech budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, spływanie, osuwanie); - opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt 	Rozwiązywanie testów i zadań, rozpoznawanie form ukształtowania powierzchni ze zdjęć i slajdów	<p>Metody aktywizujące gry dydaktyczne</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda programowa- wizualizacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Wykorzystywanie zasobów Scholaris</p>

		<p>oddziaływania procesów wewnętrznych i zewnętrznych dla wybranego regionu. - planuje i przeprowadza obserwację odkrywki lub odsłonięcia geologicznego</p>		
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: <u>tablic interaktywnych:</u> - „Budowa wulkanów” Ekran interaktywny przedstawiający budowę wulkanu. W trakcie zajęć uczeń poznaje formy plutoniczne oraz różnice między lawą kwaśną a zasadową. Zamieszczone są definicje plutonizmu oraz lapilli. Erupcja wulkaniczna przedstawiona jest za pomocą animacji. - „Klasyfikacja wulkanów” Ekran interaktywny przedstawiający klasyfikację wulkanów. Osiem typów wulkanów uszeregowano od zawierającego lawę najbardziej zasadową do zawierającego lawę najbardziej kwaśną. Film video przedstawia charakterystykę Wezuwiusza. - „Rozmieszczenie wulkanów” Ekran interaktywny przedstawiający charakterystykę i rozmieszczenie największych czynnych wulkanów na świecie. Uczeń poznaje definicje tsunami i laharów. - „Istota trzęsień ziemi” Ekran interaktywny przedstawiający istotę trzęsień ziemi. Pokazano schemat i rodzaje fal powierzchniowych oraz wglębnych. Przedstawiono mapę obszarów sejsmicznych na świecie. Uczeń poznaje definicje sejsmografu, magnitudy oraz Ognistego Pierścienia. - „Pomiary trzęsień ziemi” Ekran interaktywny przedstawiający budowę i zasadę działania sejsmografu. Opisano skalę Mercallego oraz Richtera. Uczeń szereguje skutki pośrednie i bezpośrednie trzęsień ziemi. Interaktywna symulacja przedstawia skutki trzęsienia ziemi w skali Richtera. Zamieszczono definicję wstrząsów wtórnych</p> <p><u>lekcji interaktywnych:</u> - „Wulkanizm i trzęsienia Ziemi” Lekcja interaktywna przedstawiająca istotę wulkanizmu i trzęsień ziemi. W trakcie lekcji uczeń poznaje budowę wulkanu, formy plutoniczne oraz różnice między lawą kwaśną a zasadową. Przedstawiona jest charakterystyka i rozmieszczenie największych czynnych wulkanów na świecie oraz ich klasyfikacja. Uczeń dowiaduje się, jak rozchodzą się fale sejsmiczne, poznaje budowę sejsmografu oraz skalę Marcellego i skalę Richtera.</p> <p><u>filmów/animacji :</u> - „Erupcja wulkanu” Film pokazuje budowę oraz erupcję klasycznego wulkanu. Przedstawiony jest cały przebieg wybuchu, aż do rozsądzenia i wygaśnięcia wulkanu. Przybliżone zostają takie pojęcia jak lapilla czy kaldera. - „Typ wulkanu” Animacja przedstawia typ wulkanu -Krakatau. - „Typ wulkanu – hawajski” Animacja przedstawia typ wulkanu – hawajski - „Typ wulkanu – islandzki” Animacja przedstawia typ wulkanu - islandzki. - „Typ wulkanu – peleański” Animacja przedstawia typ wulkanu – peleański - „Typ wulkanu – pliniański” Animacja przedstawia typ wulkanu - pliniański. - „Typ wulkanu - strombolijski „ Animacja przedstawia typ wulkanu – strombolijski - „Typ wulkanu – wezuwiański” Animacja przedstawia typ wulkanu – wezuwiański - „Typ wulkanu - wulkaniański „ Animacja przedstawia typ wulkanu – wulkaniański - „Wezuwiusz” Film przedstawia najszlachetniejszy wulkan na świecie - Wezuwiusz. Opowiada o wybuchu wulkanu z 79 r. n.e., który zniszczył doszczętnie trzy miasta, zabijając tysiące ludzi. Obecnie jest to cenny obiekt badań wulkanologów z całego świata oraz atrakcja turystyczna. - „Góry fałdowe” Film przedstawia powstawanie gór fałdowych - „Fale powierzchniowe” Animacja pokazuje rozchodzenie się fal sejsmicznych powierzchniowych w Ziemi, fale Love'a i fale Rayleigha. - „Fale wglębne” Animacja pokazuje rozchodzenie się fal wglębnych sejsmicznych w Ziemi, fale podłużne i fale poprzeczne. - „Co się dzieje w strefach aktywnych wulkanicznie?” Animacja przedstawia procesy zachodzące we wnętrzu Ziemi, które prowadzą do erupcji wulkanicznych i trzęsień ziemi.</p>				

- „Bieg rzeki” Animacja przedstawia bieg rzeki. Po kliknięciu lewym klawiszem myszy na ruchome elementy, ukazują się procesy zachodzące w poszczególnych odcinkach biegu rzeki.
- „Dolina rzeczna” Schemat przedstawia główne cechy oraz zachodzące procesy w poszczególnych częściach doliny rzecznej, czyli w biegu górnym, środkowym i dolnym.
- „Doliny i wąwozy „Scenariusz lekcji dotyczy dolin i wąwozów. W trakcie zajęć uczniowie dowiadują się jak one powstają oraz jakie ich typy można wyróżnić.
- „Działalność erozyjna wód śródlądowych” Ekran interaktywny przedstawiający działalność wód śródlądowych. Schemat biegu rzeki umożliwia uczniowi uporządkowanie ilustracji przedstawiających poszczególne fragmenty biegu rzeki. Pokaz slajdów daje możliwość utrwalenia wiadomości dotyczących poszczególnych odcinków biegu rzeki.
- „Działalność rzek” – procesy fluwialne Schemat przedstawiający morfologiczną działalność rzek, zaliczaną do rzeźbotwórczych procesów egzogenicznych. Materiał można wykorzystać przy omawianiu procesów kształtujących powierzchnię Ziemi.
- „Erozja boczna” Schemat omawia zjawisko erozji bocznej. Na rysunkach przedstawiono sposoby powstawania meandrów i starorzeczy.
- „Erozja wodna” Schemat, dzięki krótkim opisom i schematycznym rysunkom, pomaga zrozumieć proces erozji wodnej.

scenariuszy lekcji:

- „Wulkanizm i plutonizm” Scenariusz lekcji, w trakcie której uczeń zapoznaje się z przejawami procesów wewnętrznych: plutonizmem, wulkanizmem i trzęsieniami ziemi. Omawiany jest przebieg tych procesów oraz ich rozmieszczenie na kuli ziemskiej.

ilustracji

- „Formy plutoniczne” Ilustracja przedstawia formy plutoniczne, batolit i lakkolit.

„Czynniki wpływające na rodzaj i przebieg wietrzenia” , Schemat prezentujący czynniki, które są istotne dla wietrzenia i cechy, które warunkują rodzaj wietrzenia.

Ćwiczenia:

- „Budowa wulkanu” - ćwiczenia Ćwiczenie, których celem jest zapoznanie uczniów z budową wulkanu (komora magmy, komin wulkanu, stożek wulkaniczny, krater). W trakcie ćwiczeń uczniowie utrwalają również nazwy wyrzucanych z wulkanu materiałów, takich jak: popioły wulkaniczne czy bomby wulkaniczne

- „Cykl krasowy” Schemat przedstawiający w punktach działanie cyklu krasowego od skał wapiennych w morzu do ukształtowanej rzeźby krasowej.

- „Działalność wód podziemnych” Scenariusz lekcji, w trakcie której uczniowie poznają zagadnienia hydrologiczne: podstawowe typy wód podziemnych oraz rodzaje ich wpływów.

Wprowadzany jest podział wód podziemnych ze względu na skład chemiczny: solanki, szczawy, radoczyste.

- „Formy krasowe” Animacja prezentuje ponor.

- „Formy krasu powierzchniowego” Ilustracja prezentuje formy krasu powierzchniowego i podziemnego, takie jak ponor, polje, wywierzysko. Klikając na zaznaczone elementy, uzyskujemy ich powiększenie.

i inne .

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Procedury osiągnięcia celów
16	Zróznicowanie form ukształtowania powierzchni Ziemi efektem sił zewnętrznych i wewnętrznych- test wiedzy i umiejętności	Uczeń: -charakteryzuje główne procesy wewnętrzne prowadzące do urozmaicenia powierzchni Ziemi – wulkanizm, plutonizm, ruchy skorupy ziemskiej, wstrząsy tektoniczne, ruchy górotwórcze (paleozoiczne, mezozoiczne, kenozoiczne) oraz formy powstałe w ich wyniku; -charakteryzuje zjawiska wietrzenia fizycznego i chemicznego oraz opisuje produkty i formy powstałe w wyniku tych procesów; -opisuje przebieg oraz efekty erozji i akumulacji wodnej (rzecznej, morskiej, jeziornej), lodowcowej i eolicznej -wykazuje wpływ cech budowy geologicznej i działalności człowieka na grawitacyjne ruchy masowe (obrywanie, spływanie, osuwanie); -opisuje cechy ukształtowania powierzchni Ziemi jako efekt oddziaływania procesów wewnętrznych	Test z zakresu materiału Zróznicowanie form ukształtowania powierzchni Ziemi efektem sił zewnętrznych i wewnętrznych-

		i zewnętrznych dla wybranego regionu. -planuje i przeprowadza obserwację odkrywki lub odsłonięcia geologicznego		
Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym Dział VI Sfery Ziemi – pedosfera i biosfera				
Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji				
3. Wybrane zagadnienia geografii fizycznej. Uczeń: 4) podaje na podstawie map tematycznych zależności między strefami oświetlenia Ziemi a strefami klimatycznymi oraz wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie roślinności i gleb na Ziemi ;				
10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń: 8) charakteryzuje na podstawie map tematycznych i wyjaśnia występowanie stref klimatyczno-roślinno-glebowych w Afryce;				
<u>Poziomy osiągnięć uczniów</u> <u>1 – podstawowy (dopuszczający, dostateczny), 2 – rozszerzony(dobry, bardzo dobry), 3 – kompletny(celujący)</u>				
L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
. Sfery Ziemi – pedosfera i biosfera				
1.	Gleba jako efekt działania procesów glebotwórczych	Uczeń charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych oraz ocenia ich	Uczeń: 1. wie co to jest pedosfera 1. wie, co to jest proces glebotwórczy. 2. wymienia przemiany zachodzące w skale macierzystej określane mianem procesu glebotwórczego prowadzące do powstania gleby: -przemiany mineralne tj. rozkład minerałów pierwotnych: skaleni, mik, piroksenów amfiboli i innych oraz synteza minerałów wtórnych (ilastych) takich jak: kaolinit, haloizyt, mintmorynolit, illit, z produktów tego rozkładów -przetwarzanie substancji organicznych(humifikacja, mineralizacja) -przemieszczanie składników w profilu glebowym w postaci roztworów, koloidalnych, zawiesin oraz	Punktem wyjścia jest prezentacja multimedialna i wykład inicjujący Następnie wykorzystując metodę pytań i odpowiedzi rozpoczyna się czynne uczestnictwo uczniów polegające na wymianie argumentów, pomysłów, zadawanie pytań i

		<p>przydatność rolniczą;</p>	<p>przy udziale organizmów żywych -wymiana materii i przepływ energii między żywymi organizmami a glebą⁸</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcie żyzność gleb 1.wyjaśnia znaczenie pojęcia próchnicy 1.wymienia procesy glebotwórcze zachodzące w pedosferze . 1.wymienia czynniki od których zależą procesy glebotwórcze np.: od: warunków klimatycznych i hydrologicznych, rodzaju organizmów żywych, ukształtowania powierzchni, podłoża skalnego i czasu oddziaływania każdego z tych czynników 2.opisuje proces przygotowawczy jako pierwszy etap procesów glebowych:- to proces wietrzenia prowadzący do rozdrabniania skał, przygotowujący podłoże do powstawania gleby przez zapewnienie mu odpowiedniej porowatości, zdolności pochłaniania oraz zatrzymywania wody i powietrza, tj. warunków niezbędnych do życia roślin. 2.wie, od czego zależy intensywność procesów przygotowawczych np.: klimatu i rodzaju wietrzejącej skały. <u>2.opisuje procesy glebotwórcze – proces inicjalny</u> powodujący powstawanie gleb prymitywnych np. litosoli, regosoli , przy udziale pionierskich zbiorowisk drobnoustrojów, mchów i porostów itp. W wyniku tego procesu kształtuje się słabo zaznaczony poziom akumulacji próchnicy <u>2.opisuje procesy glebotwórcze- proces darniowy</u> , który jest uwarunkowany bytowaniem trawiastej roślinności, która tworzy gęstą sieć korzeni w górnym poziomie gleby oraz przyczynia się do rozluźnienia masy glebowej .W jego wyniku w wierzchniej części profilu glebowego powstaje wyraźnie wykształcony poziom próchniczny. <u>2.opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u> , który polega na stopniowym rozkładzie pierwotnych glinokrzemianów:(biotytu, oliwinu, piroksenów, amfiboli) i uwalnianiu się związków żelaza i glinu, które następnie otaczają ziarna gleby, nadając im brunatną barwę. Występują one w postaci wodorotlenków i trwałych kompleksów próchniczo-ilasto-żelazistych. Jest właściwy glebom wielogatunkowych lasów liściastych. Tworzy poziom brunatnienia.⁹ <u>2.opisuje procesy glebotwórcze- proces płowienia</u> <u>2. opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u> <u>2. opisuje procesy glebotwórcze- proces glejowy</u> <u>2.opisuje procesy glebotwórcze- proces torfienia</u> <u>2.opisuje procesy glebotwórcze- proces murszenia</u> 2.podaje efekt działania procesów glebotwórczych- działania procesów glebotwórczych prowadzą do powstania w glebie warstw o różnym zabarwieniu, tzw. poziomów genetycznych. 1.wie, od czego zależy ilość poziomów glebowych -ich ilość zależy od długości trwania procesów glebotwórczych. Generalnie im starsza gleba, tym jej zróżnicowanie na poziomy jest większe. 2.wymienia poziomy genetyczne w profilu glebowym zgodnie z nomenklaturą stosowaną w gleboznawstwie: A₀ ściółka A₁ poziom akumulacji próchnicy, barwa od jasnoszarej do czarnej</p>	<p>odpowiedzi, stawianie i weryfikowanie hipotez. Uczniowie samodzielnie opracowują część zagadnień pomocne są zasoby Scholaris. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie przez zainteresowanie tematem, samoocenę i ocenę koleżeńską Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	------------------------------	--	---

⁸ W. Dzieciolowski, *Analiza i klasyfikacja gleb*, Poznań 1985

⁹ W. Dzieciolowski, *Analiza i klasyfikacja gleb*, Poznań 1985

		<p>A₂ poziom wymywania (eluwialny), barwa biaława jasnopielata A₃ przemywania (płowienia) występuje zawsze pod poziomem A₁ barwa słomkowożółta lub płowa B poziom wymywania (iluwialny) występuje w bielicach zawsze pod poziomem A₂, w glebach płowych pod poziomem A₃, barwa od jasnordzawej do ciemnocynamonowej i czarnej (B) poziom brunatnienia tworzy się w glebach brunatnych pod poziomem A₁, barwa brunatna , rdzawa C poziom skały macierzystej G poziom glejowy, kolor szarozielonkawy lub siny g poziom odglejenia odgórnego M poziom murszkowy T poziom torfowy Gt poziom gytiowy Mł poziom mułowy D podłoże 3.rysuje profil glebowy stosując właściwą symbolikę 3.charakteryzuje podstawowe poziomy genetyczne gleb</p>	
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:
 - „Czynniki degradacji powierzchni Ziemi” Ekran interaktywny charakteryzujący czynniki degradacji powierzchni Ziemi. Omówiono, czym jest gleba i w jaki sposób powstaje oraz jakie jest jej znaczenie dla życia na naszej planecie.
 - „Czynniki glebotwórcze” Prezentacja przedstawia czynniki abiotyczne i biotyczne wpływających na powstanie gleby.
 - „Czynniki glebotwórcze” Schemat przedstawia najważniejsze czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego. Materiał warto wykorzystać podczas omawiania pedosfery i zagadnień związanych z rodzajami gleby.
 - „Metabolizm substancji organicznych znajdujących się w glebie” Schemat omawia metabolizm substancji organicznych znajdujących się w glebie.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wie co to jest pedosfera 1. wie, co to jest proces glebotwórczy. 1. rozumie i stosuje pojęcie żyzność gleb 1. wymienia procesy zachodzące w pedosferze . 1. wymienia czynniki od których zależą procesy glebotwórcze 1. wie co to jest</p>	<p>1. wie co to jest pedosfera 1. wie, co to jest proces glebotwórczy. 1. rozumie i stosuje pojęcie żyzność gleb 1. wymienia procesy zachodzące w pedosferze . 1. wymienia czynniki od których zależą procesy glebotwórcze 1. wie co to jest</p>	<p>1. wie co to jest pedosfera 1. wie, co to jest proces glebotwórczy. 2. wymienia przemiany zachodzące w skale macierzystej określane mianem procesu glebotwórczego prowadzące do powstania gleby 1. rozumie i stosuje pojęcie żyzność gleb 1. wymienia procesy glebotwórcze zachodzące w pedosferze . 1. wymienia czynniki od których zależą procesy glebotwórcze 2. opisuje proces przygotowawczy - wietrzenie jako pierwszy etap</p>	<p>1. wie co to jest pedosfera 1. wie, co to jest proces glebotwórczy. 2. wymienia przemiany zachodzące w skale macierzystej określane mianem procesu glebotwórczego prowadzące do powstania gleby 1. rozumie i stosuje pojęcie żyzność gleb 1. wymienia procesy glebotwórcze zachodzące w pedosferze . 1. wymienia czynniki od których zależą procesy glebotwórcze 2. opisuje proces przygotowawczy - wietrzenie jako pierwszy etap procesów glebowych</p>	<p>1. wie co to jest pedosfera 1. wie, co to jest proces glebotwórczy. 2. wymienia przemiany zachodzące w skale macierzystej określane mianem procesu glebotwórczego prowadzące do powstania gleby 1. rozumie i stosuje pojęcie żyzność gleb 1. wymienia procesy glebotwórcze zachodzące w pedosferze . 1. wymienia czynniki od których zależą procesy glebotwórcze 2. opisuje proces przygotowawczy - wietrzenie jako pierwszy etap procesów glebowych 2. wie, od czego zależy intensywność procesów przygotowawczych.</p>



<p>czynniki od których zależą procesy glebotwórcze</p> <p>1. wie co to jest poziom genetyczny w glebie</p> <p>1. wie, od czego zależy ilość poziomów glebowych</p> <p>1. wymienia poziomy genetyczne w profilu glebowym</p>	<p>poziom genetyczny w glebie</p> <p>1. wie, od czego zależy ilość poziomów glebowych</p> <p>1. wymienia poziomy genetyczne w profilu glebowym</p> <p>1. podaje najważniejsze cechy podstawowych procesów glebowych</p>	<p>procesów glebowych</p> <p>2. wie, od czego zależy intensywność procesów przygotowawczych.</p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze – proces inicjalny</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces darniowy</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u> ,</p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces płowienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces glejowy</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces torfienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces murszenia</u></p> <p>2. podaje efekt działania procesów glebotwórczych</p> <p>1. wie co to jest poziom genetyczny w glebie</p> <p>1. wie, od czego zależy ilość poziomów glebowych</p>	<p>2. wie, od czego zależy intensywność procesów przygotowawczych.</p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze – proces inicjalny</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces darniowy</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u> ,</p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces płowienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces glejowy</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces torfienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces murszenia</u></p> <p>2. podaje efekt działania procesów glebotwórczych</p> <p>1. wie co to jest poziom genetyczny w glebie</p> <p>1. wie, od czego zależy ilość poziomów glebowych</p> <p>2. wymienia poziomy genetyczne w profilu glebowym zgodnie z nomenklaturą stosowaną w gleboznawstwie</p>	<p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze – proces inicjalny</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces darniowy</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u> ,</p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces płowienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces brunatnienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces glejowy</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces torfienia</u></p> <p>2. <u>opisuje procesy glebotwórcze- proces murszenia</u></p> <p>2. podaje efekt działania procesów glebotwórczych</p> <p>1. wie co to jest poziom genetyczny w glebie</p> <p>1. wie, od czego zależy ilość poziomów glebowych</p> <p>2. wymienia poziomy genetyczne w profilu glebowym zgodnie z nomenklaturą stosowaną w gleboznawstwie</p> <p>3. rysuje profil glebowy stosując właściwą symbolikę</p> <p>3. charakteryzuje podstawowe poziomy genetyczne gleb</p>
---	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów:	Procedury osiągnięcia celów
2.	Charakterystyka gleb strefowych	Uczeń charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i	Uczeń: 1. wie co to jest gleba 1. wyjaśnia przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe 2. wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie gleb na Ziemi; 2. charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb strefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność) : <u>-gleby inicjalne</u> (skaliste –litosols, luźne- regosols)np. tundrowe poligonalne, <u>-gleby czarnoziemne</u> (leśno- stepowe na lessach, leśno- łąkowe na skałach bogatych	Zajęcia prowadzone metodą ćwiczeń przedmiotowych z wykorzystaniem mapy Rozmieszczenia gleb na Ziemi oraz mapy fizycznej świata Osia zajęć jest prezentacja multimedialna dotycząca „Charakterystyki gleb strefowych” Dyskusja na temat „Charakterystyki gleb strefowych” Ćwiczenia przedmiotowe to metoda praktyczna

	niestrefowych oraz ocenia ich przydatność rolniczą;	<p>w węglan wapnia) umiarkowany</p> <p>-<u>gleby brunatnoziemne</u> (brunatne- na glinach morenowych, płowe-na osadach pyłowych często na piaskach ilastych , glinach zwałowych,) umiarkowany</p> <p>-<u>gleby bielicoziemne</u> (rdzawe- na przepuszczalnych skałach pniakowych, gleby bielicowe – na piaskach pochodzenia wodnego, bielice- na piaskach eolicznych , pochodzenia wodnolodowcowe,)</p> <p>- <u>gleby kasztanowe- kasztanoziemy</u> (na lessach nie posiadają poziomu wymywania oraz wymywania.</p> <p>-gleby cynamonowe (brązowe i szarobrązowe) na wapieniach</p> <p>-gleby szaroziemy i buroziemy gleby pustynne</p> <p>-czerwonoziemy, (żółtoziemy, czerwone gleby ferralitowe (lateryty), Terra Rossa)</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb strefowych</p> <p>3.konstruują przekroje genetyczne głównych typów gleb strefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb strefowych w odniesieniu do stref klimatycznych</p>	<p>ułatwiająca bezpośrednie poznanie tematu. Ćwiczenia przedmiotowe pozwalają na wykorzystanie posiadanej wiedzy i doświadczenia z poprzedniej lekcji i lekcji o klimatach.</p> <p>Praca w grupach z mapą</p> <p>Dyskusja z zastosowanie technik aktywizujących - zadawanie pytań. Analiza i interpretacja profili gelbowych – wizualizacja. Ocena koleżeńska i samoocena. Mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta pracy Karta Samooceny</p>
--	---	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portali Scholaris:
- Gleba bielica Ilustracja przedstawia glebę bielicę.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie co to jest gleba</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe</p> <p>1.wymienia główne typy gleb strefowych</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary występowania głównych typów gleb strefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe</p> <p>1.wymienia główne typy gleb strefowych, podając ich skałę macierzysta i roślinność</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary występowania głównych typów gleb strefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe</p> <p>2.wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie gleb na Ziemi;</p> <p>2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb strefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność)</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb strefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb strefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe</p> <p>2.wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie gleb na Ziemi;</p> <p>2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb strefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność)</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb strefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb strefowych w odniesieniu do stref klimatycznych</p>	<p>1.wie co to jest gleba</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe</p> <p>2.wykazuje wpływ klimatu na zróżnicowanie gleb na Ziemi;</p> <p>2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb strefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność) :</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb strefowych</p> <p>3.konstruują przekroje genetyczne głównych typów gleb strefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb strefowych w odniesieniu do</p>

				stref klimatycznych
--	--	--	--	---------------------

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczególne cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągnięcia celów
3	Charakterystyka gleb niestrefowych	Uczeń charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych oraz ocenia ich przydatność rolniczą;	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.wie co to jest gleba niestrefowa 2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb niestrefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność) : <ul style="list-style-type: none"> -gleby napływowe- mady rzeczne, mady morskie(-marsze), gleby deluwialne -gleby wapniowcowe- rędziny -gleby bagienne (mułowe. torfowe) -gleby pobagienne (murszowe, czarne ziemie) -<u>gleby inicjalne</u> (skaliste –litosols, luźne- regosols)np. <u>wysokogórskie</u> poligonalne -<u>gleby słone</u> słonoczeki -gleby kulturoziemne (hortisole-ogrodowe, rigosole- głęboka uprawa mechaniczna- antropogeniczne) -gleby industrioziemne (przeobrażone pod wpływem działania przemysłu- antropogeniczne) 2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb niestrefowych 3.konstruują przekroje genetyczne głównych typów gleb niestrefowychstrefowych 2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb niestrefowych 2.wykonuje rysunki profili glebowych 3.omawia związek przyczynowo skutkowy między rodzajem podłoża i warunkami naturalnymi a typem gleb niestrefowych 3. formułuje zależność między klimatem i naturalną szatą roślinną a typem gleby, 	<p>Praca w parach z wykorzystaniem atlasów geograficznych, podręczników, kart pracy</p> <p>Dyskusja sterowana na temat Charakterystyki gleb astrefowych</p> <p>Prezentacja multimedialna wykład konwersatoryjny</p> <p>Punktem wyjścia jest prezentacja, która podaje krok po kroku tok lekcji.</p> <p>Wykład konwersatoryjny polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych zamieszczonych w prezentacji multimedialnej.</p> <p>Przekazywana słuchaczom wiedza znajduje bezpośrednie zastosowanie w ich działaniu i dlatego łatwiej ją przyswajają</p> <p>Praca w grupach , ocena koleżeńska i samoocena mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portali Scholaris:
 -„Gleba lessowa” Ilustracja przedstawia glebę lessową
 -„Degradacja gleb” Ekran interaktywny wskazujący czynniki degradacji gleb w Polsce i na świecie. Dzięki mapie degradacji gleb w Polsce uczeń ocenia wybrane obszary pod względem wielkości zniszczenia pokrywy glebowej. Na mapie świata przedstawiono regiony o największej degradacji gleb. W pokazie slajdów wyjaśniono, jaki wpływ ma działalność rolnicza na niszczenie pokrywy glebowej.

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie co to jest gleba niestrefowa</p> <p>1.wymienia przykłady gleb niestrefowych</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie gleb niestrefowych</p> <p>1.podaje cechy głównych rodzajów gleb niestrefowych</p> <p>1.odczytuje przekroje glebowe głównych typów gleb niestrefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba niestrefowa</p> <p>1.wymienia przykłady gleb niestrefowych</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie gleb niestrefowych</p> <p>1.podaje cechy głównych rodzajów gleb niestrefowych</p> <p>1.odczytuje przekroje glebowe głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>1.analizuje przekroje gleb niestrefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba niestrefowa</p> <p>2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb niestrefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność)</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb niestrefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba niestrefowa</p> <p>2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb niestrefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność)</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>2.wykonuje rysunki profili glebowych</p> <p>2.podaje przykłady związku przyczynowo skutkowy między rodzajem podłoża i warunkami naturalnymi a typem gleb niestrefowych</p>	<p>1.wie co to jest gleba niestrefowa</p> <p>2.charakteryzuje cechy głównych rodzajów gleb niestrefowych (skałę macierzystą, zawartość próchnicy, poziomy genetyczne, klimat , roślinność)</p> <p>2.rozpoznają przekroje glebowe głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>3.konstruują przekroje genetyczne głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>2.przedstawiają rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb niestrefowych</p> <p>2.wykonuje rysunki profili glebowych</p> <p>3.omawia związek przyczynowo skutkowy między rodzajem podłoża i warunkami naturalnymi a typem gleb niestrefowych</p> <p>3. formułuje zależność między klimatem i naturalną szatą roślinną a typem gleby</p>

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć
4	Przydatność rolnicza gleb	Uczeń charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych oraz ocenia ich	Uczeń: 1.prawidłowo posługuje się terminologią wprowadzoną i utrwalaną na lekcjach charakterystyka gleb strefowych i niestrefowych (gleby strefowe bielcowe, płowe, kasztanowe, czarnoziemy, żółtoziemy, czerwonoziemy, gleby astrefowe aluwialne, rędziny, czarne ziemie, żyzność gleb, urodzajność gleb), 2.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie gleb na kuli ziemskiej, 2.wykazuje związek pomiędzy występowaniem żyznych gleb a obszarami rolniczymi i gęstością zaludnienia, 2.interpretuje mapy, wykresy, zdjęcia, dane statystyczne dotyczące przydatności rolniczej gleb.	Metody pracy wykorzystywane na lekcji to: -praktyczna – ćwiczenia z wykorzystaniem map, kart pracy, -programowa – z użyciem tekstu źródłowego, -podająca – opis, instrukcja, pogadanka, wykład informacyjny, -dyskusja sterowana – analiza map gleb na poszczególnych kontynentach, -praca w grupach – zbieranie informacji, analiza map. -atlas geograficzny,

		<p>przydatność rolniczą;</p>	<p>1. wie ,że klasy bonitacyjne gleb to podział gleb związany z ich przydatnością rolniczą 1.wyjaśnia i charakteryzuje kryterium decydujące o przynależności do określonej klasy bonitacyjnej(urodzajność gleb) 2.wie, że klasy bonitacyjne w Polsce ustalono oddzielnie do gleb orných i użytków zielonych</p> <p>1. rozumie i stasuje pojęcie gleba orna 2.wymienia klasy bonitacyjne gleb orných (jest ich 9): I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb,V, VI 2.charakteryzuje klasy bonitacyjne gleb orných:</p> <p>I – gleby orne najlepsze (mady pyłowe próchniczne, czarnoziemy leśno-stepowe, czarne ziemie, najlepsze czarnoziemne rędziny), II – gleby orne bardzo dobre (mady, czarnoziemy, czarne ziemie), III a – gleby orne dobre (brunatne na glinach, płowe z piasków gliniastych, średnio dobre czarne ziemie i czarnoziemy), III b – gleby orne średnio dobre (brunatne płowe, opadowo glejowe gorsze odmiany czarnoziemów), IVa – gleby orne średniej jakości, lepsze (brunatne, płowe, bielice wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych, mady pyłowe i piaszczyste rędziny), IVb – gleby orne średniej jakości, gorsze (zbliżone do klasy IVa – bardziej od nich wadliwe: albo zbyt suche, albo zbyt wilgotne, brunatne, płowe, bielice wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych, mady pyłowe i płytkie, piaszczyste rędziny), V – gleby orne słabe (brunatne słabe, rdzawe płowe, płytkie rędziny, płytkie mady, wytworzone ze żwirów i piasków), VI – gleby orne najslabsze (rdzawe, bielicowe), VIz – gleby pod zalesienie (gleby bardzo słabe, nieprzydatne do uprawy polowej, poziom próchnicy inicjalny do około 15 cm)¹⁰.</p> <p>1.zna i stosuje pojęcie kompleksy przydatności rolniczej gleb 2.wymienia kryteria w oparciu o jakie wydzielono kompleksy przydatności rolniczej gleb,</p> <p>1.wie, że kompleksy przydatności rolniczej gleb ustalono oddzielnie dla gruntów orných i użytków zielonych 2.charakteryzuje kompleksy przydatności rolniczej gleb :</p> <ul style="list-style-type: none"> -kompleksy od 1-9 dla gleb terenów nizinnych i wyżynnych -kompleksy10-13 tereny górskie -kompleks 14 tereny nizinne, wyżynne, górskie <p>2. posługuje się mapami:</p> <ul style="list-style-type: none"> - glebowo genetycznymi- np. Mapa gleb Europy, Świata, Polski -glebowo rolniczymi z klasami bonitacyjnymi i kompleksami przydatności rolniczej 	<p>-karty pracy , karta samooceny . Tłem toku lekcji jest prezentacja multimedialna</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków .Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikowanie Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów Scholaris</p>
--	--	------------------------------	--	---

¹⁰ W. Dzięciołowski, *Analiza i klasyfikacja gleb*, Poznań 1985

			<p>gleb -zdjęciami satelitarnymi 3.dokonuje waloryzacji przydatności rolniczej poszczególnych typów gleb strefowych i astrefowych w oparciu o wiedzę z zakresu gleboznawstwa 3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między budową profilu glebowego (poziomami genetycznymi gleb) a jej przydatnością rolniczą 1. ocenie przydatność rolniczą głównych rodzajów gleb strefowych 1. ocenie przydatność rolniczą głównych rodzajów gleb niestrefowych</p>	
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:

-„Degradacja gleb”, Ekran interaktywny wskazujący czynniki degradacji gleb w Polsce i na świecie. Dzięki mapie degradacji gleb w Polsce uczeń ocenia wybrane obszary pod względem wielkości zniszczenia pokrywy glebowej. Na mapie świata przedstawiono regiony o największej degradacji gleb. W pokazie slajdów wyjaśniono, jaki wpływ ma działalność rolnicza na niszczenie pokrywy glebowej.

-„Degradacja gleb na świecie „Mapa przedstawia degradację gleb na świecie. Pokazuje miejsca narażone na intensywną erozję gleb w wyniku działania lodowców, wód opadowych, roztopowych, erozji wietrznej. Wskazuje miejsca, gdzie degradacja gruntów nastąpiła w wyniku powtarzania upraw na glebach słabych, praktykowania rolnictwa żarowego, nadmiernego wypasu czy działalności przemysłu.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia dział

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.prawidłowo posługuje się terminologią wprowadzoną i utrwalaną na lekcjach charakterystyka gleb strefowych i niestrefowych (gleby strefowe bielcowe, płowe, kasztanowe, czarnoziemy, żółtoziemy, czerwonoziemy, gleby astrefowe aluwialne, rędziny, czarne ziemie, żyzność gleb, urodzajność gleb), 1.wie ,że klasy bonitacyjne gleb to podział gleb związany z ich przydatnością</p>	<p>1.prawidłowo posługuje się terminologią wprowadzoną i utrwalaną na lekcjach charakterystyka gleb strefowych i niestrefowych (gleby strefowe bielcowe, płowe, kasztanowe, czarnoziemy, żółtoziemy, czerwonoziemy, gleby astrefowe aluwialne, rędziny, czarne ziemie, żyzność gleb, urodzajność gleb), 1.wie ,że klasy bonitacyjne gleb to</p>	<p>1.prawidłowo posługuje się terminologią wprowadzoną i utrwalaną na lekcjach charakterystyka gleb strefowych i niestrefowych (gleby strefowe bielcowe, płowe, kasztanowe, czarnoziemy, żółtoziemy, czerwonoziemy, gleby astrefowe aluwialne, rędziny, czarne ziemie, żyzność gleb, urodzajność gleb), 2.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie gleb na kuli ziemskiej, 2.wykazuje związek pomiędzy występowaniem żyznych gleb a obszarami rolniczymi i gęstością zaludnienia, 2.interpretuje mapy, wykresy, zdjęcia, dane statystyczne dotyczące przydatności rolniczej gleb. 1.wie ,że klasy bonitacyjne gleb to podział gleb związany z ich przydatnością rolniczą 1.wyjaśnia i charakteryzuje kryterium decydujące o przynależności do określonej</p>	<p>1.prawidłowo posługuje się terminologią wprowadzoną i utrwalaną na lekcjach charakterystyka gleb strefowych i niestrefowych (gleby strefowe bielcowe, płowe, kasztanowe, czarnoziemy, żółtoziemy, czerwonoziemy, gleby astrefowe aluwialne, rędziny, czarne ziemie, żyzność gleb, urodzajność gleb), 2.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie gleb na kuli ziemskiej, 2.wykazuje związek pomiędzy występowaniem żyznych gleb a obszarami rolniczymi i gęstością zaludnienia, 2.interpretuje mapy, wykresy, zdjęcia, dane statystyczne dotyczące przydatności rolniczej gleb. 1.wie ,że klasy bonitacyjne gleb to podział gleb związany z ich przydatnością rolniczą 1.wyjaśnia i charakteryzuje kryterium decydujące o przynależności do określonej</p>	<p>1.prawidłowo posługuje się terminologią wprowadzoną i utrwalaną na lekcjach charakterystyka gleb strefowych i niestrefowych (gleby strefowe bielcowe, płowe, kasztanowe, czarnoziemy, żółtoziemy, czerwonoziemy, gleby astrefowe aluwialne, rędziny, czarne ziemie, żyzność gleb, urodzajność gleb), 2.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie gleb na kuli ziemskiej, 2.wykazuje związek pomiędzy występowaniem żyznych gleb a obszarami rolniczymi i gęstością zaludnienia, 2.interpretuje mapy, wykresy, zdjęcia, dane statystyczne dotyczące przydatności rolniczej gleb. 1.wie ,że klasy bonitacyjne gleb to podział gleb związany z ich przydatnością rolniczą 1.wyjaśnia i charakteryzuje kryterium decydujące o przynależności do określonej</p>

<p>rolniczą 1.wyjaśnia i charakteryzuje kryterium decydujące o przynależności do określonej klasy bonitacyjnej(urodzajność gleb) 1. rozumie i stasuje pojęcie gleba orna 1.zna i stosuje klasy bonitacyjne gleb orných (jest ich 9): I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb,V, VI 1.zna i stosuje pojęcie kompleksy przydatności rolniczej gleb 1.wie, że kompleksy przydatności rolniczej gleb ustalono oddzielnie dla gruntów orných i użytków zielonych</p>	<p>podział gleb związany z ich przydatnością rolniczą 1.wyjaśnia i charakteryzuje kryterium decydujące o przynależności do określonej klasy bonitacyjnej(urodzajność gleb) 1. rozumie i stasuje pojęcie gleba orna 1.zna i stosuje klasy bonitacyjne gleb orných (jest ich 9): I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb,V, VI 1.opisuje dowolną klasę bonitacyjną gleb orných 1.zna i stosuje pojęcie kompleksy przydatności rolniczej gleb 1.wie, że kompleksy przydatności rolniczej gleb ustalono oddzielnie dla gruntów orných i użytków zielonych 1. wyszukuje informacji na mapach dotyczących rozmieszczenia gleb na Ziemi</p>	<p>klasy bonitacyjnej(urodzajność gleb) 2.wie, że klasy bonitacyjne w Polsce ustalono oddzielnie do gleb orných i użytków zielonych 1. rozumie i stasuje pojęcie gleba orna 2.wymienia klasy bonitacyjne gleb orných (jest ich 9): I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb,V, VI 2.charakteryzuje klasy bonitacyjne gleb orných 1.zna i stosuje pojęcie kompleksy przydatności rolniczej gleb 2.wymienia kryteria w oparciu o jakie wydzielono kompleksy przydatności rolniczej gleb, 1.wie, że kompleksy przydatności rolniczej gleb ustalono oddzielnie dla gruntów orných i użytków zielonych 2.charakteryzuje kompleksy przydatności rolniczej gleb -kompleksy od 1-9 dla gleb terenów nizinnych i wyżynnych -kompleksy10-13 tereny górskie -kompleks 14 tereny nizinne, wyżynne, górskie 2. posługuje się mapami: - glebowo genetycznymi- np. Mapa gleb Europy, Świata, Polski -glebowo rolniczymi z klasami bonitacyjnymi i kompleksami przydatności rolniczej gleb -zdjęciami satelitarnymi</p>	<p>klasy bonitacyjnej(urodzajność gleb) 2.wie, że klasy bonitacyjne w Polsce ustalono oddzielnie do gleb orných i użytków zielonych 1. rozumie i stasuje pojęcie gleba orna 2.wymienia klasy bonitacyjne gleb orných (jest ich 9): I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb,V, VI 2.charakteryzuje klasy bonitacyjne gleb orných 1.zna i stosuje pojęcie kompleksy przydatności rolniczej gleb 2.wymienia kryteria w oparciu o jakie wydzielono kompleksy przydatności rolniczej gleb, 1.wie, że kompleksy przydatności rolniczej gleb ustalono oddzielnie dla gruntów orných i użytków zielonych 2.charakteryzuje kompleksy przydatności rolniczej gleb -kompleksy od 1-9 dla gleb terenów nizinnych i wyżynnych -kompleksy10-13 tereny górskie -kompleks 14 tereny nizinne, wyżynne, górskie 2. posługuje się mapami: - glebowo genetycznymi- np. Mapa gleb Europy, Świata, Polski -glebowo rolniczymi z klasami bonitacyjnymi i kompleksami przydatności rolniczej gleb -zdjęciami satelitarnymi</p>	<p>klasy bonitacyjnej(urodzajność gleb) 2.wie, że klasy bonitacyjne w Polsce ustalono oddzielnie do gleb orných i użytków zielonych 1. rozumie i stasuje pojęcie gleba orna 2.wymienia klasy bonitacyjne gleb orných (jest ich 9): I, II, IIIa, IIIb, IVa, IVb,V, VI 2.charakteryzuje klasy bonitacyjne gleb orných 1.zna i stosuje pojęcie kompleksy przydatności rolniczej gleb 2.wymienia kryteria w oparciu o jakie wydzielono kompleksy przydatności rolniczej gleb, 1.wie, że kompleksy przydatności rolniczej gleb ustalono oddzielnie dla gruntów orných i użytków zielonych 2.charakteryzuje kompleksy przydatności rolniczej gleb -kompleksy od 1-9 dla gleb terenów nizinnych i wyżynnych -kompleksy10-13 tereny górskie -kompleks 14 tereny nizinne, wyżynne, górskie 2. posługuje się mapami: - glebowo genetycznymi- np. Mapa gleb Europy, Świata, Polski -glebowo rolniczymi z klasami bonitacyjnymi i kompleksami przydatności rolniczej gleb -zdjęciami satelitarnymi 3.dokonuje waloryzacji przydatności rolniczej poszczególnych typów gleb strefowych i astrefowych w oparciu o wiedzę z zakresu gleboznawstwa 3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między budową profilu glebowego (poziomami genetycznymi gleb) a jej przydatnością rolniczą</p>
---	--	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć
5.	Profile glebowe w moim regionie	Uczeń planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania	Uczeń : 2.planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania 1.wybiera miejsce odkrywki glebowej w terenie- - najbardziej reprezentatywne dla swojego miejsca zamieszkania 1.usuła rozmiar, kształt, odkrywki tak aby obejmowała cały profil glebowy 1.wyszukuje informacji na temat odkrywek glebowych i metodologii obserwacji profilu glebowego	Lekcja badawcza w formie warsztatów, laboratorium, zajęć terenowych Praktyczne ćwiczenia w terenie Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych, Internecie, Praca w małych zespołach Ocena koleżeńska, samoocena
6.	Profile glebowe w moim regionie		1.wykonuje opis profilu glebowego według ustalonego formularza zawierającego informacje dotyczące: głębokości poziomów genetycznych, gęstości i miąższości, barwy, struktury, cech dodatkowych, oraz lokalizacji, roślinności, rzeźby terenu, stopnia zagrożenia erozją, jednostek fizjograficznych , stosunków wodnych 2.wyszukuje informacje na temat wymienionych parametrów w formularzu 3.potrafi analizować zebrane informacje 2. przeprowadza obserwację pod kątem rozpoznania typu gleby w miejscu swojego zamieszkania 2. dokonuje dokumentacji fotograficznej	Prezentacja multimedialna przedstawiająca sposoby wykonania odkrywki glebowej, dokumentacji, Zastosowanie technik aktywizujących – burza mózgów. Stawianie i weryfikowanie hipotez. Ocena koleżeńska i samoocena. Mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wybiera miejsce odkrywki glebowej w terenie- - najbardziej reprezentatywne dla swojego miejsca zamieszkania 1.usuła rozmiar, kształt, odkrywki tak aby obejmowała cały profil glebowy 1.wyszukuje informacji na temat odkrywek glebowych	1.wybiera miejsce odkrywki glebowej w terenie- - najbardziej reprezentatywne dla swojego miejsca zamieszkania 1.usuła rozmiar, kształt, odkrywki tak aby obejmowała cały profil glebowy 1.wyszukuje informacji na temat odkrywek glebowych i metodologii obserwacji profilu glebowego	2.planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania 1.wybiera miejsce odkrywki glebowej w terenie- - najbardziej reprezentatywne dla swojego miejsca zamieszkania 1.usuła rozmiar, kształt, odkrywki tak aby obejmowała cały profil glebowy 1.wyszukuje informacji na	2.planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania 1.wybiera miejsce odkrywki glebowej w terenie- - najbardziej reprezentatywne dla swojego miejsca zamieszkania 1.usuła rozmiar, kształt, odkrywki tak aby obejmowała cały profil glebowy 1.wyszukuje informacji na temat	2.planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania 1.wybiera miejsce odkrywki glebowej w terenie- - najbardziej reprezentatywne dla swojego miejsca zamieszkania 1.usuła rozmiar, kształt, odkrywki tak aby obejmowała cały profil glebowy 1.wyszukuje informacji na temat odkrywek glebowych i metodologii obserwacji profilu glebowego 1.wykonuje opis profilu glebowego według



<p>i metodologii obserwacji profilu glebowego 1.wykonuje opis profilu glebowego według ustalonego formularza zawierającego informacje dotyczące: głębokości poziomów genetycznych, gęstości i miąższości, barwy, struktury, cech dodatkowych, oraz lokalizacji, roślinności, rzeźby terenu, stopnia zagrożenia erozją, jednostek fizjograficznych , stosunków wodnych 1. wykonuje podstawową dokumentację</p>	<p>1.wykonuje opis profilu glebowego według ustalonego formularza zawierającego informacje dotyczące: głębokości poziomów genetycznych, gęstości i miąższości, barwy, struktury, cech dodatkowych, oraz lokalizacji, roślinności, rzeźby terenu, stopnia zagrożenia erozją, jednostek fizjograficznych , stosunków wodnych 1. wykonuje podstawową dokumentację 1. przeprowadza obserwację profilu glebowego i rozpoznaje typ gleby na podstawie wykonanej odkrywki glebowej</p>	<p>temat odkrywek glebowych i metodologii obserwacji profilu glebowego 1.wykonuje opis profilu glebowego według ustalonego formularza zawierającego informacje dotyczące: głębokości poziomów genetycznych, gęstości i miąższości, barwy, struktury, cech dodatkowych, oraz lokalizacji, roślinności, rzeźby terenu, stopnia zagrożenia erozją, jednostek fizjograficznych , stosunków wodnych 2. dokonuje dokumentacji fotograficznej</p>	<p>odkrywek glebowych i metodologii obserwacji profilu glebowego 1.wykonuje opis profilu glebowego według ustalonego formularza zawierającego informacje dotyczące: głębokości poziomów genetycznych, gęstości i miąższości, barwy, struktury, cech dodatkowych, oraz lokalizacji, roślinności, rzeźby terenu, stopnia zagrożenia erozją, jednostek fizjograficznych , stosunków wodnych 2.wyszukuje informacje na temat wymienionych parametrów w formularzu 2. przeprowadza obserwację pod kątem rozpoznania typu gleby w miejscu swojego zamieszkania 2. dokonuje dokumentacji fotograficznej</p>	<p>ustalonego formularza zawierającego informacje dotyczące: głębokości poziomów genetycznych, gęstości i miąższości, barwy, struktury, cech dodatkowych, oraz lokalizacji, roślinności, rzeźby terenu, stopnia zagrożenia erozją, jednostek fizjograficznych , stosunków wodnych 2.wyszukuje informacje na temat wymienionych parametrów w formularzu 3.potrafi analizować zebrane informacje 2. przeprowadza obserwację pod kątem rozpoznania typu gleby w miejscu swojego zamieszkania 2. dokonuje dokumentacji fotograficznej</p>
---	---	--	--	---

L.p	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. zajęciach uczeń:	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć
7.	Strefy krajobrazowe Ziemi i ich zróżnicowanie	uczeń wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętność roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla	Uczeń: 1.rozumie i posługuje się terminami: krajobraz strefowy, astrefowy, antropogeniczny, naturalny, strefy krajobrazowe świata, formacja roślinna, piętność roślin, strefowość roślin, fauna, flora 2.wyjaśnia różnice między krajobrazem strefowym i astrefowym, zależności między klimatem a krajobrazem 2.potrafi analizować wpływ różnych czynników na krajobraz 1.przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny do poszczególnych stref krajobrazowych 2.potrafi podać charakterystyczne cechy różnych typów krajobrazów, korzystać z mapy podczas omawiania krajobrazu lub strefy krajobrazowej: 2.chrakteryzuje poszczególne strefy krajobrazowe wymienia typowe	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi. Ćwiczenia praktyczne w rozpoznawaniu stref krajobrazowych i formacji roślinnych Praca w grupach Karta pracy Samoocena Mapa krajobrazowa Ziemi Prezentacja multimedialna jako tło toku lekcji, z zamieszczonymi zdjęciami stref krajobrazowych, formacji roślinnych, zwierząt Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie przez zainteresowanie tematem,

	poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi	rośliny i zwierzęta dla danej strefy, podając ich cechy przystosowania do warunków klimatycznych, wskazuje ich rozmieszczenie przestrzenne 1. wyjasnia przyczyny zróżnicowania formacji roślinnych na Ziemi, przyporządkowuje formacje roślinne do poszczególnych stref krajobrazowych, 3. wyjasnia przyczyny zróżnicowanie formacji roślinnych w obrębie jednej strefy krajobrazowej na konkretnych przykładach 3. rozpoznaje zdjęcia stref krajobrazowych, i poszczególnych formacji roślinnych 1 rozumie znaczenie pojęć strefowość a piętrowość roślinna	Zastosowanie technik aktywizujących. Analiza i interpretacja. Stawianie i weryfikowanie hipotez. Ocena koleżeńska i samoocena. Mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris
--	---	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

„Roślinność śródziemnomorska” Film przedstawia roślinność śródziemnomorską.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. rozumie i posługuje się terminami: krajobraz strefowy, astrefowy, antropogeniczny, naturalny, strefy krajobrazowe świata, formacja roślinna, piętrowość roślin, strefowość roślin, fauna, flora 1. podaje przykłady formacji roślinnych dla poszczególnych stref krajobrazowych 1. wskazuje rozmieszczenie poszczególnych stref krajobrazowych 1. wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną na Ziemi oraz	1. rozumie i posługuje się terminami: krajobraz strefowy, astrefowy, antropogeniczny, naturalny, strefy krajobrazowe świata, formacja roślinna, piętrowość roślin, strefowość roślin, fauna, flora 1. podaje przykłady formacji roślinnych dla poszczególnych stref krajobrazowych 1. wskazuje rozmieszczenie poszczególnych stref krajobrazowych 1. podaje różnice między strefowością a piętrowością 1. v wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i	. rozumie i posługuje się terminami: krajobraz strefowy, astrefowy, antropogeniczny, naturalny, strefy krajobrazowe świata, formacja roślinna, piętrowość roślin, fauna, flora 2. wyjasnia różnice między krajobrazem strefowym i astrefowym, zależności między klimatem a krajobrazem 2. potrafi analizować wpływ różnych czynników na krajobraz 2. przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny do poszczególnych stref krajobrazowych 2. potrafi podać charakterystyczne cechy różnych typów krajobrazów, korzystać z mapy podczas omawiania krajobrazu lub strefy krajobrazowej: wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną	1. rozumie i posługuje się terminami: krajobraz strefowy, astrefowy, antropogeniczny, naturalny, strefy krajobrazowe świata, formacja roślinna, piętrowość roślin, fauna, flora 2. wyjasnia różnice między krajobrazem strefowym i astrefowym, zależności między klimatem a krajobrazem 2. potrafi analizować wpływ różnych czynników na krajobraz 2. przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny do poszczególnych stref krajobrazowych 2. potrafi podać charakterystyczne cechy różnych typów krajobrazów, korzystać z mapy podczas omawiania krajobrazu lub strefy krajobrazowej: 2. chakteryzuje poszczególne strefy krajobrazowe wymienia typowe rośliny i zwierzęta dla danej strefy, podając ich cechy przystosowania do warunków klimatycznych, wskazuje ich rozmieszczenie przestrzenne	1. rozumie i posługuje się terminami: krajobraz strefowy, astrefowy, antropogeniczny, naturalny, strefy krajobrazowe świata, formacja roślinna, piętrowość roślin, strefowość roślin, fauna, flora 2. wyjasnia różnice między krajobrazem strefowym i astrefowym, zależności między klimatem a krajobrazem 2. potrafi analizować wpływ różnych czynników na krajobraz 2. przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny do poszczególnych stref krajobrazowych 2. potrafi podać charakterystyczne cechy różnych typów krajobrazów, korzystać z mapy podczas omawiania krajobrazu lub strefy krajobrazowej: 2. chakteryzuje poszczególne strefy krajobrazowe wymienia typowe rośliny i zwierzęta dla danej strefy, podając ich cechy przystosowania do warunków klimatycznych, wskazuje ich rozmieszczenie przestrzenne 3. wyjasnia przyczyny zróżnicowania formacji roślinnych na Ziemi, przyporządkowuje formacje roślinne do poszczególnych stref krajobrazowych, 3. wyjasnia przyczyny zróżnicowanie formacji roślinnych w obrębie jednej strefy krajobrazowej na konkretnych przykładach 3. rozpoznaje zdjęcia stref krajobrazowych, i



przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi	piętrowość roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi	na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi	wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi	poszczególnych formacji roślinnych wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi
---	---	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć
8	Przykłady naruszania stabilności ekosystemów	Uczeń dowodzi na przykładach, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym	1. posługuje się terminologią: ekosystem, ekologia, stabilność ekologiczna, struktura pokarmowa ekosystemów (środowisko abiotyczne, producenci, konsumenci, reducenty), biotop, biocenoza 1. podaje przykłady istniejących ekosystemów np. staw, las, dżungla, łąka itp. 2. charakteryzuje dowolny ekosystem pod kątem struktury pokarmowej 2. wyszukuje informacji na temat naruszania stabilności ekosystemów w skali globalnej i regionalnej 3. charakteryzuje przypadki naruszania równowagi ekologicznej podając ich przyczyny i nieodwracalne konsekwencje dla środowiska naturalnego o charakterze globalnym i lokalnym np.: - zaburzenia ekosystemu, które powodują zmiany ilościowe populacji szczytek- krylla, - spadek w populacjach pszczół i trzmieli - degradację gleb - ocieplenie klimatu a zagrożenie egzystencji niedźwiedzia polarnego 3. dowodzi na przykładzie, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym	Punktem wyjścia jest ekran interaktywny : „ Czy człowiek dba o biosferę” z zasobów Scholaris Burza mózgów Ocena koleżeńska Praca z mapą fizyczną Prezentacja multimedialna stanowi tło toku lekcji. Burza mózgów podaje przykłady rozwiązań, które uczniowie porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie strony Scholaris -
- „Czy człowiek dba o biosferę? „ Ekran interaktywny wyjaśniający oddziaływanie człowieka i biosfery. Na przykładach przedstawiono różnice między ekosystemem a biosferą. Określono podstawowe elementy ekosystemu i biosfery.
- „Czynniki degradacji powierzchni Ziemi” Ekran interaktywny charakteryzujący czynniki degradacji powierzchni Ziemi. Omówiono, czym jest gleba i w jaki sposób powstaje oraz jakie jest jej znaczenie dla życia na naszej planecie.
- „Kwaśne deszcze, smog i dziura ozonowa” Ekran interaktywny ukazujący konsekwencje, jakie niesie wzmożone zanieczyszczenie atmosfery. Zaprezentowano powstawanie oraz skutki

kwaśnych deszczy. Podano dwa główne typy smogu i ich krótkie charakterystyki. Dodatkowo przedstawiono skutki tragicznego smogu, jaki miał miejsce w Londynie w 1952 roku.
 - „Rodzaje zanieczyszczeń wód” Ekran interaktywny przedstawiający problem zanieczyszczenia wód. Charakteryzuje różne rodzaje zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. Opisuje skutki zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.

Lekcje interaktywne:

„Degradacja powierzchni Ziemi” Lekcja interaktywna omawiająca zagadnienie degradacji powierzchni Ziemi. Opisuje czynniki wywołujące degradację gleby w ujęciu lokalnym, krajowym oraz globalnym. Wskazuje różne możliwości zapobiegania erozji gleb. Zwraca uwagę na rozmaite sposoby ochrony cennych gleb o wysokiej przydatności rolniczej. Przedstawiono problemy związane z rosnącą ilością odpadów. Wyjaśniono, na czym polega racjonalna gospodarka odpadami.

„Degradacja przyrody” Lekcja interaktywna przedstawiająca szeroką problematykę degradacji środowiska przyrodniczego oraz sposoby jego ochrony. Podano, w jaki sposób człowiek oddziałuje na przyrodę i jakie są tego konsekwencje. Wyjaśniono znaczenie turystyki we współczesnym świecie, a na przykładzie Polski zaprezentowano jej główne walory przyrodnicze. Omówiono, jak można skutecznie przeciwdziałać degradacji przyrody.

„Inne rodzaje zagrożeń dla środowiska” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca zagrożenia dla człowieka i środowiska wynikające z istnienia wielkich ośrodków miejskich. Omawia przyczyny nadmiernej migracji ludności do miast i związane z tym konsekwencje. Prezentuje współczesny styl życia ludzi w wielkich miastach i związane z tym skutki. Wyjaśnia, dlaczego hałas może być groźny dla człowieka i jak się przed nim chronić. Przybliży tematykę związaną ze szkodliwym promieniowaniem jonizującym i niejonizującym.

„Choroby związane z zanieczyszczeniem powietrza” Ekran interaktywny omawiający główne schorzenia, które mogą być efektem zanieczyszczenia atmosfery. Dokonano krótkiej charakterystyki poszczególnych chorób, a przede wszystkim podano najważniejsze czynniki je wywołujące. Na dodatkowej animacji wyjaśniono, w jaki sposób powstają i rozwijają się nowotwory.

Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia dział

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. posługuje się terminologią: ekosystem, ekologia, stabilność ekologiczna, struktura pokarmowa ekosystemów(środowisko abiotyczne, producenci, konsumenci, reducenti), biotop, biocenoza 1. podaje przykłady istniejących ekosystemów np. staw, las, dżungla, łąka itp. 1. wyszukuje przykład naruszenia stabilności ekosystemu	1. posługuje się terminologią: ekosystem, ekologia, stabilność ekologiczna, struktura pokarmowa ekosystemów(środowisko abiotyczne, producenci, konsumenci, reducenti), biotop, biocenoza 1. podaje przykłady istniejących ekosystemów np. staw, las, dżungla, łąka itp. 1. wyszukuje przykład naruszenia stabilności ekosystemu 1. podaje przykłady nieodwracalnej degradacji środowiska naturalnego np.	1. posługuje się terminologią: ekosystem, ekologia, stabilność ekologiczna, struktura pokarmowa ekosystemów(środowisko abiotyczne, producenci, konsumenci, reducenti), biotop, biocenoza 1. podaje przykłady istniejących ekosystemów np. staw, las, dżungla, łąka itp. 2. charakteryzuje dowolny ekosystem pod kątem struktury pokarmowej 2. wyszukuje informacji na temat naruszenia stabilności ekosystemów w skali globalnej i	1. posługuje się terminologią: ekosystem, ekologia, stabilność ekologiczna, struktura pokarmowa ekosystemów(środowisko abiotyczne, producenci, konsumenci, reducenti), biotop, biocenoza 1. podaje przykłady istniejących ekosystemów np. staw, las, dżungla, łąka itp. 2. charakteryzuje dowolny ekosystem pod kątem struktury pokarmowej 2. wyszukuje informacji na temat naruszenia stabilności ekosystemów w skali globalnej i regionalnej 2. podaje przypadki naruszenia równowagi ekologicznej, ich przyczyny i nieodwracalne konsekwencje dla środowiska naturalnego o charakterze globalnym i lokalnym np.: -zaburzenia ekosystemu, które powodują zmiany ilościowe populacji szczytek- krylla, -spadek w populacjach pszczoł i trzmieli	1. posługuje się terminologią: ekosystem, ekologia, stabilność ekologiczna, struktura pokarmowa ekosystemów(środowisko abiotyczne, producenci, konsumenci, reducenti), biotop, biocenoza 1. podaje przykłady istniejących ekosystemów np. staw, las, dżungla, łąka itp. 2. charakteryzuje dowolny ekosystem pod kątem struktury pokarmowej 2. wyszukuje informacji na temat naruszenia stabilności ekosystemów w skali globalnej i regionalnej 3. charakteryzuje przypadki naruszenia równowagi ekologicznej podając ich przyczyny i nieodwracalne konsekwencje dla środowiska naturalnego o charakterze globalnym i lokalnym np.: -zaburzenia ekosystemu, które powodują zmiany ilościowe populacji szczytek- krylla, -spadek w populacjach pszczoł i trzmieli -degradację gleb -ocieplenie klimatu a zagrożenie egzystencji niedźwiedzia polarnego 3. dowodzi na przykładzie, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w

		Czarnobyl, Fukushima itp.	regionalnej	-degradację gleb -ocieplenie klimatu a zagrożenie egzystencji niedźwiedzia polarnego	środowisku naturalnym
L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów.		Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć
9	Ochrona środowiska na Ziemi	Uczeń wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego;	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> posługuje się terminologią: zrównoważony rozwój, ochrona środowiska, restytucja wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego w skali globalnej i lokalnej np.: gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, recykling omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju wyszukuje informacje na temat działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska w najbliższej okolicy wymienia instytucje, których zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego ocenia możliwości realizacji zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej, regionalnej i globalnej wymienia przykłady programów restytucji w Polsce np.: wilka, żubra, rysia, sokoła wędrownego podaje przykłady programów restytucji różnych gatunków na świecie uzasadnia dlaczego restytucja i ochrona środowiska jest niezbędnym elementem współczesnego świata 		<p>Prezentacja ekranu interaktywnego „Ginące gatunki”</p> <p>Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi</p> <p>Dyskusja sterowana,</p> <p>Ćwiczenia praktyczne</p> <p>Wyszukiwanie informacji</p> <p>Praca z atlasem, mapami, testami źródłowymi</p> <p>Komputerem</p> <p>Krótki wykład wprowadzający w problematykę.</p> <p>Prezentacja multimedialna jest tłem toku lekcji.</p> <p>Zajęcia prowadzone są metodą dyskusji, która polega na tym, że w czasie debaty uczestnicy wspólnie dochodzą do końcowych konkluzji</p> <p>Samocena i ocena koleżeńska</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris					
<p>wykorzystanie zasobów platformy scholaris</p> <p>-,Ginące gatunki” Ekran interaktywny prezentujący wpływ działalności człowieka na faunę i florę kuli ziemskiej. Na charakterystycznych ilustracjach przedstawiono wymarłe gatunki zwierząt. Określono również liczbę gatunków wymarłych oraz zagrożonych.</p> <p>- Jak zapobiegać erozji gleb? Ekran interaktywny przedstawiający sposoby zapobiegania nadmiernej erozji gleb. Charakteryzuje najważniejsze metody ochrony gleby przed degradacją w skali lokalnej i globalnej.</p> <p>-,Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom powietrza” Ekran interaktywny podający sposoby przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza. Ukazane są typowe przykłady ograniczania emisji szkodliwych substancji do atmosfery w skali lokalnej i globalnej. Przedstawiono także wpływ związków siarki na rośliny.</p> <p>-,Czy człowiek dba o biosferę?” Ekran interaktywny wyjaśniający oddziaływanie człowieka i biosfery. Na przykładach przedstawiono różnice między ekosystemem a biosferą. Określono podstawowe elementy ekosystemu i biosfery.</p>					

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. posługuje się terminologią: zrównoważony rozwój, ochrona środowiska, restytucja</p> <p>1. wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego w skali globalnej i lokalnej np.: gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, recykling</p> <p>1. omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska w najbliższej okolicy</p>	<p>1. posługuje się terminologią: zrównoważony rozwój, ochrona środowiska, restytucja</p> <p>1. wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego w skali globalnej i lokalnej np.: gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, recykling</p> <p>1. omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska w najbliższej okolicy</p> <p>1. wymienia instytucje, których zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego</p>	<p>1. posługuje się terminologią: zrównoważony rozwój, ochrona środowiska, restytucja</p> <p>1. wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego w skali globalnej i lokalnej np.: gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, recykling</p> <p>1. omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska w najbliższej okolicy</p> <p>1. wymienia instytucje, których zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego</p> <p>2. ocenia możliwości realizacji zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej, regionalnej i globalnej</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat programów restytucji wilka, żubra, rysia, sokoła wędrownego w Polsce</p>	<p>1. posługuje się terminologią: zrównoważony rozwój, ochrona środowiska, restytucja</p> <p>1. wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego w skali globalnej i lokalnej np.: gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, recykling</p> <p>1. omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska w najbliższej okolicy</p> <p>1. wymienia instytucje, których zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego</p> <p>2. ocenia możliwości realizacji zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej, regionalnej i globalnej</p> <p>2. wymienia przykłady programów restytucji wilka, żubra, rysia, sokoła wędrownego w Polsce</p>	<p>1. posługuje się terminologią: zrównoważony rozwój, ochrona środowiska, restytucja</p> <p>1. wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego w skali globalnej i lokalnej np.: gospodarowanie zasobami naturalnymi zgodnie z zasadą zrównoważonego rozwoju, przeciwdziałanie zanieczyszczeniom, recykling</p> <p>1. omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat działań podejmowanych na rzecz ochrony środowiska w najbliższej okolicy</p> <p>1. wymienia instytucje, których zadaniem jest podejmowanie działań na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego</p> <p>2. ocenia możliwości realizacji zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej, regionalnej i globalnej</p> <p>2. wymienia przykłady programów restytucji wilka, żubra, rysia, sokoła wędrownego w Polsce</p> <p>3. podaje przykłady programów restytucji różnych gatunków na świecie</p> <p>3. uzasadnia dlaczego restytucja i ochrona środowiska jest niezbędnym elementem współczesnego świata</p>

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczególne cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć
10.	Zasady zrównoważonego rozwoju	Uczeń omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich -realizacji w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.	uczeń: 1.wyjaśnia znaczenie terminu zrównoważony rozwój, koncepcja podstawowych potrzeb , idea ograniczonych możliwości, wytrzymałości światowego systemu ekologicznego. 1.wyszukuje zasady zrównoważonego rozwoju ustanowionych na Konferencji Narodów Zjednoczonych ”Środowisko i Rozwój” podczas Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju, która odbyła się w dniach 03 do 14 czerwca 1992r. 2.omawia i interpretuje znaczenie zasad zrównoważanego rozwoju 3.ocenia możliwości realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej i globalnej 3. podaje przykłady działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej i globalnej	Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się analizie zasady zrównoważonego rozwoju Praca w grupach, Wizualizacja, Wykorzystanie techniki studium przypadku, analizy tekstu źródłowego, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Wspólna analizy zebranych informacji Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie platformy edukacyjnej Scholaris:

-„Racjonalne gospodarowanie powierzchnią Ziemi” Ekran interaktywny obrazujący zagadnienie racjonalnego wykorzystywania gleb. Na konkretnych przykładach zilustrowano racjonalne sposoby gospodarowania powierzchnią Ziemi. Uzasadniono, dlaczego gleba jest tak ważnym zasobem na naszej planecie. Dodatkowo pokaz slajdów wyjaśnia, na czym polega zrównoważone rolnictwo.

-„Rodzaje zanieczyszczeń wód”. Ekran interaktywny przedstawiający problem zanieczyszczenia

-„Charakteryzuje różne rodzaje zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych”. Opisuje skutki zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.

-„Skutki globalnego ocieplenia” Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wyjaśnia znaczenie terminu zrównoważony rozwój, koncepcja podstawowych potrzeb ,	1.wyjaśnia znaczenie terminu zrównoważony rozwój, koncepcja podstawowych potrzeb , idea ograniczonych możliwości,	1.wyjaśnia znaczenie terminu zrównoważony rozwój, koncepcja podstawowych potrzeb , idea ograniczonych możliwości,	1.wyjaśnia znaczenie terminu zrównoważony rozwój, koncepcja podstawowych potrzeb , idea ograniczonych możliwości,	1.wyjaśnia znaczenie terminu zrównoważony rozwój, koncepcja podstawowych potrzeb , idea ograniczonych możliwości, wytrzymałości światowego systemu

<p>idea ograniczonych możliwości, wytrzymałości światowego systemu ekologicznego.</p>	<p>wytrzymałości światowego systemu ekologicznego. 1.wyszukuje zasady zrównoważonego rozwoju ustanowionych na Konferencji Narodów Zjednoczonych "Środowisko i Rozwój" podczas Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju, która odbyła się w dniach 0d 3 do 14 czerwca 1992r.</p>	<p>wytrzymałości światowego systemu ekologicznego. 1.wyszukuje zasady zrównoważonego rozwoju ustanowionych na Konferencji Narodów Zjednoczonych "Środowisko i Rozwój" podczas Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju, która odbyła się w dniach 0d 3 do 14 czerwca 1992r. 2.wymienia zasady zrównoważanego rozwoju</p>	<p>wytrzymałości światowego systemu ekologicznego. 1.wyszukuje zasady zrównoważonego rozwoju ustanowionych na Konferencji Narodów Zjednoczonych "Środowisko i Rozwój" podczas Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju, która odbyła się w dniach 0d 3 do 14 czerwca 1992r. 2.omawia i interpretuje znaczenie zasad zrównoważanego rozwoju</p>	<p>ekologicznego. 1.wyszukuje zasady zrównoważonego rozwoju ustanowionych na Konferencji Narodów Zjednoczonych "Środowisko i Rozwój" podczas Szczytu Ziemi w Rio de Janeiro w sprawie środowiska i rozwoju, która odbyła się w dniach 0d 3 do 14 czerwca 1992r. 2.omawia i interpretuje znaczenie zasad zrównoważanego rozwoju 3.ocenia możliwości realizacji zasad zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej i globalnej 3. podaje przykłady działań zgodnych z zasadami zrównoważonego rozwoju w skali lokalnej i globalnej</p>
---	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczególne cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów. Po zajęciach uczeń:	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć
11	Pedosfera i biosfera ich znaczenie dla życia na Ziemi - utrwalenie materiału	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych oraz ocenia ich przydatność rolniczą; 2) planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania; 3) wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi; 4) dowodzi na przykładach, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym; 5) wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego; 6) omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich -realizacji w skali lokalnej, regionalnej i globalnej. 	<p>Rozwiązywanie testów i zadań z zakresu rozdziału: Pedosfera i biosfera Rozwiązywanie problemów, zadawanie pytań wyjaśnianie wątpliwości.</p>	<p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Metody seminarium</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda programowa- wizualizacja</p> <p>Ocena koleżeńska Wykorzystywanie zasobów Scholaris\</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

Wykorzystanie materiałów z portali Scholaris

„Czynniki degradacji powierzchni Ziemi” Ekran interaktywny charakteryzujący czynniki degradacji powierzchni Ziemi. Omówiono, czym jest gleba i w jaki sposób powstaje oraz jakie jest jej znaczenie dla życia na naszej planecie.

– „Czynniki glebotwórcze” Prezentacja przedstawia czynniki abiotyczne i biotyczne wpływających na powstanie gleby.

– „Czynniki glebotwórcze” Schemat przedstawia najważniejsze czynniki wpływające na przebieg procesu glebotwórczego. Materiał warto wykorzystać podczas omawiania pedosfery i zagadnień związanych z rodzajami gleby.

– „Gleba lessowa” Ilustracja przedstawia glebę lessową

– „Czy człowiek dba o biosferę? „ Ekran interaktywny wyjaśniający oddziaływanie człowieka i biosfery. Na przykładach przedstawiono różnice między ekosystemem a biosferą. Określono podstawowe elementy ekosystemu i biosfery.

– „Czynniki degradacji powierzchni Ziemi” Ekran interaktywny charakteryzujący czynniki degradacji powierzchni Ziemi. Omówiono, czym jest gleba i w jaki sposób powstaje oraz jakie jest jej znaczenie dla życia na naszej planecie.

– „Kwaśne deszcze, smog i dziura ozonowa” Ekran interaktywny ukazujący konsekwencje, jakie niesie wzmożone zanieczyszczenie atmosfery. Zaprezentowano powstawanie oraz skutki

kwaśnych deszczy. Podano dwa główne typy smogu i ich krótkie charakterystyki. Dodatkowo przedstawiono skutki tragicznego smogu, jaki miał miejsce w Londynie w 1952 roku.

-,Rodzaje zanieczyszczeń wód” Ekran interaktywny przedstawiający problem zanieczyszczenia wód. Charakteryzuje różne rodzaje zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych. Opisuje skutki zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.

Lekcje interaktywne:

„Degradacja powierzchni Ziemi” Lekcja interaktywna omawiająca zagadnienie degradacji powierzchni Ziemi. Opisuje czynniki wywołujące degradację gleby w ujęciu lokalnym, krajowym oraz globalnym. Wskazuje różne możliwości zapobiegania erozji gleb. Zwraca uwagę na rozmaite sposoby ochrony cennych gleb o wysokiej przydatności rolniczej. Przedstawiono problemy związane z rosnącą ilością odpadów. Wyjaśniono, na czym polega racjonalna gospodarka odpadami.

-,Degradacja gleb”, Ekran interaktywny wskazujący czynniki degradacji gleb w Polsce i na świecie. Dzięki mapie degradacji gleb w Polsce uczeń ocenia wybrane obszary pod względem wielkości zniszczenia pokrywy glebowej. Na mapie świata przedstawiono regiony o największej degradacji gleb. W pokazie slajdów wyjaśniono, jaki wpływ ma działalność rolnicza na niszczenie pokrywy glebowej.

-,Degradacja przyrody” Lekcja interaktywna przedstawiająca szeroką problematykę degradacji środowiska przyrodniczego oraz sposoby jego ochrony. Podano, w jaki sposób człowiek oddziałuje na przyrodę i jakie są tego konsekwencje. Wyjaśniono znaczenie turystyki we współczesnym świecie, a na przykładzie Polski zaprezentowano jej główne walory przyrodnicze. Omówiono, jak można skutecznie przeciwdziałać degradacji przyrody.

-,Inne rodzaje zagrożeń dla środowiska” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca zagrożenia dla człowieka i środowiska wynikające z istnienia wielkich ośrodków miejskich. Omawia przyczyny nadmiernej migracji ludności do miast i związane z tym konsekwencje. Prezentuje współczesny styl życia ludzi w wielkich miastach i związane z tym skutki. Wyjaśnia, dlaczego hałas może być groźny dla człowieka i jak się przed nim chronić. Przybliży tematykę związaną ze szkodliwym promieniowaniem jonizującym i niejonizującym.

-,Choroby związane z zanieczyszczeniem powietrza” Ekran interaktywny omawiający główne schorzenia, które mogą być efektem zanieczyszczenia atmosfery. Dokonano krótkiej charakterystyki poszczególnych chorób, a przede wszystkim podano najważniejsze czynniki je wywołujące. Na dodatkowej animacji wyjaśniono, w jaki sposób powstają i rozwijają się nowotwory.

-,Ginące gatunki” Ekran interaktywny prezentujący wpływ działalności człowieka na faunę i florę kuli ziemskiej. Na charakterystycznych ilustracjach przedstawiono wymarłe gatunki zwierząt. Określono również liczbę gatunków wymarłych oraz zagrożonych.

- Jak zapobiegać erozji gleb? Ekran interaktywny przedstawiający sposoby zapobiegania nadmiernej erozji gleb. Charakteryzuje najważniejsze metody ochrony gleby przed degradacją w skali lokalnej i globalnej.

-,Przeciwdziałanie zanieczyszczeniom powietrza” Ekran interaktywny podający sposoby przeciwdziałania zanieczyszczeniu powietrza. Ukazane są typowe przykłady ograniczania emisji szkodliwych substancji do atmosfery w skali lokalnej i globalnej. Przedstawiono także wpływ związków siarki na rośliny.

-,Czy człowiek dba o biosferę?” Ekran interaktywny wyjaśniający oddziaływanie człowieka i biosfery. Na przykładach przedstawiono różnice między ekosystemem a biosferą. Określono podstawowe elementy ekosystemu i biosfery.

-,Racjonalne gospodarowanie powierzchnią Ziemi” Ekran interaktywny obrazujący zagadnienie racjonalnego wykorzystywania gleb. Na konkretnych przykładach zilustrowano racjonalne sposoby gospodarowania powierzchnią Ziemi. Uzasadniono, dlaczego gleba jest tak ważnym zasobem na naszej planecie. Dodatkowo pokaz slajdów wyjaśnia, na czym polega zrównoważone rolnictwo.

-,Rodzaje zanieczyszczeń wód”. Ekran interaktywny przedstawiający problem zanieczyszczenia

-,Charakteryzuje różne rodzaje zanieczyszczeń odprowadzanych do wód powierzchniowych”. Opisuje skutki zanieczyszczeń wód podziemnych i powierzchniowych.

-,Skutki globalnego ocieplenia” Animacja prezentuje, jakie skutki może przynieść globalne ocieplenie klimatu

L.p.	Temat zajęć	Treści zapisane w podstawie programowej jako kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu
12	Pedosfera i biosfera ich znaczenie dla życia na Ziemi - test	Uczeń 1) charakteryzuje procesy glebotwórcze i omawia cechy głównych rodzajów gleb strefowych i niestrefowych oraz ocenia ich przydatność rolniczą; 2) planuje i przeprowadza obserwację profilu glebowego w miejscu zamieszkania; 3) wyjaśnia zróżnicowanie formacji roślinnych na Ziemi i piętrowość roślinną na Ziemi oraz przyporządkowuje typowe gatunki flory i fauny dla poszczególnych stref krajobrazowych Ziemi; 4) dowodzi na przykładach, że naruszenie stabilności ekosystemów może powodować nieodwracalne zmiany w środowisku naturalnym; 5) wskazuje podejmowane na świecie działania na rzecz ochrony i restytucji środowiska geograficznego; 6) omawia podstawowe zasady zrównoważonego rozwoju i ocenia możliwości ich -realizacji w skali lokalnej, regionalnej i globalnej.	Test wiedzy i umiejętności Diagnoza

**Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym-geografia społeczno –ekonomiczna
podział polityczny, demografia, urbanizacja**

Dział VII Klasyfikacja państw świata.

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

8. Sąsiedzi Polski

8.1. wykazuje zróżnicowanie społeczne i gospodarcze krajów sąsiadujących z Polską;

8.2. wyjaśnia przyczyny dynamicznego, gospodarczego rozwoju Niemiec

8.3. przedstawia współczesne przemiany społeczne i **gospodarcze** Ukrainy

8.4. wykazuje zróżnicowanie przyrodnicze, narodowościowe, kulturowe i **gospodarcze** Rosji

8.5. przedstawia główne cechy środowiska przyrodniczego, gospodarki oraz formy współpracy z krajem będącym najbliższym sąsiadem regionu, w którym uczeń mieszka

9. Europa. Relacje przyroda – człowiek. Uczeń:

9.1. wykazuje się znajomością mapy politycznej Europy

9.10. wykazuje na podstawie map tematycznych relacje między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego

10. Wybrane regiony świata. Relacje: kultura-przyroda-gospodarka.

Uczeń:

opisuje kontrasty społeczne i gospodarcze w Indiach; wyjaśnia przyczyny gwałtownego rozwoju nowoczesnych technologii

10.7. charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod kątem cech kulturowych, zasobów ropy naftowej, kierunków i poziomu rozwoju gospodarczego; wskazuje miejsca konfliktów zbrojnych
 10.13. opisuje najważniejsze regiony gospodarcze Stanów Zjednoczonych; wykazuje związki pomiędzy ich zagospodarowaniem a warunkami środowiska przyrodniczego; określa rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej
 10.14. opisuje na podstawie map tematycznych główne cechy gospodarki Australii na tle warunków środowiska przyrodniczego

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

Uczeń klasyfikuje kraje na podstawie analizy wskaźników rozwoju społecznego i gospodarczego; wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe) i podaje przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata
 Uczeń ocenia i projektuje różne formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych krajom i regionom dotkniętych kryzysem (klęskami ekologicznymi, wojnami, głodem)

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
1.	Podział polityczny państw świata	Uczeń odczytuje na mapach aktualny podział polityczny.	Uczeń: 1.zna i stasuje pojęcia: podział polityczny, kolonializm, terytorium zależne rodzaje terytoriów zależnych, neokolonializm 1.odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata 1.wskazuje na mapie nowe państwa świata i ich stolice, 2.wyjaśnia dlaczego współczesny podział polityczny jest zjawiskiem dynamicznym i zmienia się nieustannie 2.wymienia czynniki wpływające na współczesny podział polityczny świata 3.charakteryzuje te czynniki i podaje przykłady państw, na które miały największy wpływ 2.wskazuje na mapie największe i najmniejsze państwa świata pod względem powierzchni i liczby ludności, odróżnia ustroje polityczne i gospodarcze państw świata 3.wskazuje na mapie przykłady obecnych terytoriów niesamodzielnych, wymienia formy zależności między państwami, 2objaśnia termin neokolonializm, opisuje zmiany podziałów politycznych po drugiej wojnie światowej,	Praktyczne ćwiczenia z mapą polityczną świata Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja praca w parach Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów portalu

		źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu	Scholaris
--	--	--	-----------

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris
 - „Kraje bałkańskie” Schemat przedstawia państwa usytuowane na Półwyspie Bałkańskim.
 - „Kraje nadbałtyckie” Schemat przedstawia państwa usytuowane nad Morzem Bałtyckim.
 - „Kraje nordyckie i skandynawskie” Schemat przedstawia dwie grupy państw: nordyckie i skandynawskie.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.zna i stasuje pojęcia: podział polityczny, kolonializm, terytorium zależne, rodzaje terytoriów zależnych, neokolonializm 1.odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata	1.zna i stasuje pojęcia: podział polityczny, kolonializm, terytorium zależne, rodzaje terytoriów zależnych, neokolonializm 1.odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata 1. wskazuje na mapie nowe państwa świata i ich stolice	1.zna i stasuje pojęcia: podział polityczny, kolonializm, terytorium zależne, rodzaje terytoriów zależnych, neokolonializm 1.odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata 1. wskazuje na mapie nowe państwa świata i ich stolice, 2.wyjaśnia dlaczego współczesny podział polityczny jest zjawiskiem dynamicznym i zmienia się nieustannie 2.wymienia czynniki wpływające na współczesny podział polityczny świata 2.wskazuje na mapie największe i najmniejsze państwa świata pod względem powierzchni i liczby ludności, odróżnia ustroje polityczne i gospodarcze państw świata	1.zna i stasuje pojęcia: podział polityczny, kolonializm, terytorium zależne, rodzaje terytoriów zależnych, neokolonializm 1.odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata 1. wskazuje na mapie nowe państwa świata i ich stolice, 2.wyjaśnia dlaczego współczesny podział polityczny jest zjawiskiem dynamicznym i zmienia się nieustannie 2.wymienia czynniki wpływające na współczesny podział polityczny świata 2.wskazuje na mapie największe i najmniejsze państwa świata pod względem powierzchni i liczby ludności, odróżnia ustroje polityczne i gospodarcze państw świata 2 objaśnia termin neokolonializm, opisuje zmiany podziałów politycznych po drugiej wojnie światowej,	1.zna i stasuje pojęcia: podział polityczny, kolonializm, terytorium zależne, rodzaje terytoriów zależnych, neokolonializm 1.odczytuje na mapach aktualny podział polityczny świata 1. wskazuje na mapie nowe państwa świata i ich stolice, 2.wyjaśnia dlaczego współczesny podział polityczny jest zjawiskiem dynamicznym i zmienia się nieustannie 2.wymienia czynniki wpływające na współczesny podział polityczny świata 3.charakteryzuje te czynniki i podaje przykłady państw, na które miały największy wpływ 2.wskazuje na mapie największe i najmniejsze państwa świata pod względem powierzchni i liczby ludności, odróżnia ustroje polityczne i gospodarcze państw świata 3.wskazuje na mapie przykłady obecnych terytoriów niesamodzielnych, wymienia formy zależności między państwami, 2 objaśnia termin neokolonializm, opisuje zmiany podziałów politycznych po drugiej wojnie światowej,

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2.	Kryteria	Uczeń wyróżnia	Uczeń:	Praktyczne ćwiczenia z danymi



<p>podział u gospodarczego państw świata</p>	<p>kryteria podziału państw według PKB na jednego mieszkańca oraz Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI);</p>	<p>1.wyróżnia kryteria podziału państw według produkt krajowy brutto na 1 mieszkańca oraz jego wewnętrzną strukturę 1.wyróżnia kryteria podziału państw według Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI); 1.rozumie i stasuje, terminologię: podział gospodarczy państw świata, PKB, HDI, sektor gospodarczy , intensywność rolnictwa, wydajność rolnictwa, struktura towarowa itp. 2.opisuje i podaje składowe wskaźnika HDI 2.wymienia kryteria podziału gospodarczego państw świata np: ekonomiczne: - PKB -udział sektorów gospodarki narodowej w tworzeniu PKB, gospodarcze - dynamika przyrostu PKB gospodarcze: - produkcja energii elektrycznej na 1 mieszkańca, -intensywność rolnictwa mierzona wydajnością z 1 ha, -struktura towarowa handlu zagranicznego -struktura zawodowa społeczne: -dzienne spożycie kilokalorii i białka -liczba łóżek szpitalnych na 1000 mieszkańców -stopa przyrostu demograficzne: -średnia długość życia -śmiertelność niemowląt na 1000 mieszkańców 2.analizuje wskaźniki- dane statystyczne, podziału gospodarczego (ekonomiczne, gospodarcze, społeczne, demograficzne) 1.wyróżnia kryteria podziału państw według PKB oraz HDI 2.porównuje strukturę PKB krajów na różnym poziomie rozwoju gospodarczego oraz wartość HDI- właściwie interpretuje wskaźniki 2.wykazuje zróżnicowanie podziału gospodarczego państw świata - klasyfikuje państwa świata na podstawie analizy wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego takich jak: PKB, HDI na kraje wysoko, średnio i słabo rozwinięte, 3. podaje przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata na konkretnych przykładach korzystając z różnych źródeł informacji (np. przeszłość kolonialna, niestabilność polityczna, konflikty zbrojne, spadek popytu na surowce, zadłużenie państw słabo rozwiniętych, ujemny bilans handlowy, różnice w rozwoju demograficznym państw, eksplozje demograficzne, korupcja, bieda, słaby rozwój gospodarki, nierówności społeczne, ruchy migracyjne, klaski żywiołowe) 3.wskazuje i charakteryzuje przestrzenne zróżnicowanie państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego na mapie świata 2.wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe)</p>	<p>statystycznymi Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji statystycznych Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja praca w parach Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta samooceny</p>
--	--	---	---

			źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu	
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i stosuje terminologię: podział gospodarczy państw świata, PKB, HDI, sektor gospodarczy , intensywność rolnictwa, wydajność rolnictwa, struktura towarowa itp.</p> <p>2.opisuje i podaje składowe wskaźnika HDI</p> <p>1.wyróżnia kryteria podziału państw według PKB oraz HDI</p>	<p>1.rozumie i stosuje terminologię: podział gospodarczy państw świata, PKB, HDI, sektor gospodarczy , intensywność rolnictwa, wydajność rolnictwa, struktura towarowa itp.</p> <p>2.opisuje i podaje składowe wskaźnika HDI</p> <p>1.wyróżnia kryteria podziału państw według PKB oraz HDI</p> <p>1.grupuje państwa według wartości HDI i PKB</p>	<p>1.rozumie stasuje terminologię: podział gospodarczy państw świata, PKB, HDI, sektor gospodarczy , intensywność rolnictwa, struktura towarowa itp.</p> <p>2.opisuje i podaje składowe wskaźnika HDI</p> <p>2.wymienia kryteria podziału gospodarczego państw świata np: ekonomiczne: gospodarcze: społeczne: demograficzne:</p> <p>1.wyróżnia kryteria podziału państw według PKB oraz HDI</p> <p>2. porównuje strukturę PKB krajów na różnym poziomie rozwoju gospodarczego oraz wartość HDI- właściwie interpretuje wskaźniki</p> <p>2.wykazuje zróżnicowanie podziału gospodarczego państw świata - klasyfikuje państwa świata na podstawie analizy wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego takich jak: PKB, HDI na kraje wysoko, średnio i słabo rozwinięte,</p> <p>2.wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe)</p>	<p>1.rozumie stasuje terminologię: podział gospodarczy państw świata, PKB, HDI, sektor gospodarczy , intensywność rolnictwa, struktura towarowa itp.</p> <p>2.opisuje i podaje składowe wskaźnika HDI</p> <p>2.wymienia kryteria podziału gospodarczego państw świata np: ekonomiczne: gospodarcze: społeczne: demograficzne:</p> <p>1.wyróżnia kryteria podziału państw według PKB oraz HDI</p> <p>2. porównuje strukturę PKB krajów na różnym poziomie rozwoju gospodarczego oraz wartość HDI- właściwie interpretuje wskaźniki</p> <p>2.wykazuje zróżnicowanie podziału gospodarczego państw świata - klasyfikuje państwa świata na podstawie analizy wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego takich jak: PKB, HDI na kraje wysoko, średnio i słabo rozwinięte,</p> <p>2.wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe)</p>	<p>1.rozumie stasuje terminologię: podział gospodarczy państw świata, PKB, HDI, sektor gospodarczy , intensywność rolnictwa, wydajność rolnictwa, struktura towarowa itp.</p> <p>2.opisuje i podaje składowe wskaźnika HDI</p> <p>2.wymienia kryteria podziału gospodarczego państw świata np: ekonomiczne: gospodarcze: społeczne: demograficzne:</p> <p>1.wyróżnia kryteria podziału państw według PKB oraz HDI</p> <p>2. porównuje strukturę PKB krajów na różnym poziomie rozwoju gospodarczego oraz wartość HDI- właściwie interpretuje wskaźniki</p> <p>2.wykazuje zróżnicowanie podziału gospodarczego państw świata - klasyfikuje państwa świata na podstawie analizy wskaźników rozwoju społeczno-gospodarczego takich jak: PKB, HDI na kraje wysoko, średnio i słabo rozwinięte, 2.wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe)</p> <p>3. podaje przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata na konkretnych przykładach korzystając z różnych źródeł informacji (np. przeszłość kolonialna, niestabilność polityczna, konflikty zbrojne, spadek popytu na surowce, zadłużenie państw słabo rozwiniętych, ujemny bilans handlowy, różnice w rozwoju demograficznym państw, eksplozje demograficzne, korupcja, bieda, słaby rozwój gospodarki, nierówności społeczne, ruchy migracyjne, klaski żywiołowe)</p> <p>3.wskazuje i charakteryzuje przestrzenne zróżnicowanie państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego na mapie świata</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3.	Charakterystyka i rozmieszczenie przestrzenne państw słabo , średni i wysoko rozwiniętych.	Uczeń: - porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego; -przedstawia rozmieszczenie przestrzenne państw słabo , wysoko i średnio rozwiniętych	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> porównuje i analizuje dane statystyczne PKB, HDI oraz innych wskaźników społecznych, gospodarczych, ekonomicznych (np. bada udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB, długość życia, przyrost naturalny, solaryzację, dostępność wody pitnej, śmiertelność niemowląt itp.)dla wybranych krajów oblicza PKB na 1 mieszkańca dla wybranych krajów na podstawie zebranych danych klasyfikuje państwa na wysoko , średnio i słabo rozwinięte na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy demograficzne np. dla krajów wysoko rozwiniętych to: niski lub ujemny przyrost naturalny, wysoka średnia długość życia ludności, starzejące się społeczeństwo, dominacja zatrudnienia w III i IV sektorze, dostępność wody pitnej, niska śmiertelność niemowląt, niski poziom analfabetyzmu, wysoki poziom solaryzacji itp. na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy ekonomiczne, dla krajów wysoko rozwiniętych to:duży popyt na usługi i wysoka konsumpcja, wysoki udział w tworzeniu PKB, wysoki udział w handlu zagranicznego w tworzeniu PKB, dobrze rozwinięty przemysł z działami high-tech. , chłonny rynek zbytu, malejąca energochłonność produkcji, rosnąca wydajność produkcji, tworzenie i eksport nadwyżek kapitałowy.) na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych) cechy rolnictwa i tak dla krajów wysoko rozwiniętych to: wysoko kultura rolna, wysoka towarowość, wysoki udział hodowli itp na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych) cechy ekologiczne i tak dla krajów wysoko rozwiniętych to: np. intensywne przekształcanie i zamykanie szkodliwych dla środowiska działów przemysłowych, wysoka świadomość ekologiczna społeczeństw, malejąca emisja Co₂ i SO₂ itp charakteryzuje i omawia cechy krajów o wysokim, średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego wskazuje problemy gospodarcze i społeczne, ekologiczne tych krajów wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa średnio rozwiniętego wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego zna podział polityczny państw świata wskazuje na mapie świata rozmieszczenie dowolnego państw średnio i wysoko rozwiniętych wskazuje na mapie świata dowolne państwa słabo rozwiniętych 	<p>Przetwarzanie informacji statystycznych. (wnioskowanie i analiza, interpretacja)</p> <p>Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja praca w parach Ćwiczenia praktyczne Karta pracy Karta samooceny Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

		<p>3.umiejsacawia na mapie i klasyfikuje do odpowiedniej grupy państw: słabo , średnio i wysoko rozwiniętych, dowolny kraj.</p> <p>3. wyjaśnia przyczyny i konsekwencje podziału na bogatą Północ i biedne Południe</p> <p>3.na podstawie danych wskaźników ekonomicznych gospodarczych, społecznych HDI i PKB przyporządkuje dowolne państwa do grupy krajów wysoko, średnio lub słabo rozwiniętych gospodarczo oraz uzasadnia to przyporządkowanie</p> <p>źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu</p>		
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.porównuje i analizuje dane statystyczne PKB, HDI oraz innych wskaźników społecznych, gospodarczych, ekonomicznych (np. bada udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB, długość życia, przyrost naturalny, solaryzację, dostępność wody pitnej, śmiertelność niemowląt itp.)dla wybranych krajów</p> <p>1.oblicza PKB na 1 mieszkańca dla wybranych krajów</p> <p>1.podaje najważniejsze cechy państw słabo, wysoko i średnio rozwiniętych</p> <p>1. podaje przykłady tych państw</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie</p>	<p>1.porównuje i analizuje dane statystyczne PKB, HDI oraz innych wskaźników społecznych, gospodarczych, ekonomicznych (np. bada udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB, długość życia, przyrost naturalny, solaryzację, dostępność wody pitnej, śmiertelność niemowląt itp.)dla wybranych krajów</p> <p>1.oblicza PKB na 1 mieszkańca dla wybranych krajów</p> <p>1.podaje najważniejsze cechy państw słabo, wysoko i średnio rozwiniętych</p> <p>1.podaje przykłady tych państw</p> <p>1.wymienia skutki takiego podziału</p> <p>1.wskazuje na mapie</p>	<p>1.porównuje i analizuje dane statystyczne PKB, HDI oraz innych wskaźników społecznych, gospodarczych, ekonomicznych (np. bada udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB, długość życia, przyrost naturalny, solaryzację, dostępność wody pitnej, śmiertelność niemowląt itp.)dla wybranych krajów</p> <p>1.oblicza PKB na 1 mieszkańca dla wybranych krajów</p> <p>2.na podstawie zebranych danych klasyfikuje państwa na wysoko , średnio i słabo rozwinięte</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa średnio rozwiniętego</p> <p>1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego</p> <p>1.zna podział polityczny</p>	<p>1.porównuje i analizuje dane statystyczne PKB, HDI oraz innych wskaźników społecznych, gospodarczych, ekonomicznych (np. bada udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB, długość życia, przyrost naturalny, solaryzację, dostępność wody pitnej, śmiertelność niemowląt itp.)dla wybranych krajów</p> <p>1.oblicza PKB na 1 mieszkańca dla wybranych krajów</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy demograficzne</p> <p>2. na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy ekonomiczne,</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych) cechy rolnictwa</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy ekonomiczne</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych) cechy ekologiczne</p> <p>3.charakteryzuje i omawia cechy krajów o wysokim, średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wskazuje problemy gospodarcze i społeczne, ekologiczne tych krajów</p> <p>3. wyjaśnia przyczyny i konsekwencje podziału na bogatą Północ i biedne Południe</p>	<p>1.porównuje i analizuje dane statystyczne PKB, HDI oraz innych wskaźników społecznych, gospodarczych, ekonomicznych (np. bada udział poszczególnych działów gospodarki w tworzeniu PKB, długość życia, przyrost naturalny, solaryzację, dostępność wody pitnej, śmiertelność niemowląt itp.)dla wybranych krajów</p> <p>1.oblicza PKB na 1 mieszkańca dla wybranych krajów</p> <p>2.na podstawie zebranych danych klasyfikuje państwa na wysoko , średnio i słabo rozwinięte</p> <p>2. na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy demograficzne</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych)ich cechy ekonomiczne,</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych) cechy rolnictwa</p> <p>2.na podstawie zebranych danych wymienia dla każdej grupy państw (wysoko , średnio i słabo rozwiniętych) cechy ekologiczne</p> <p>3.charakteryzuje i omawia cechy krajów o wysokim, średnim i niskim poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wskazuje problemy gospodarcze i społeczne, ekologiczne tych krajów</p> <p>3. wyjaśnia przyczyny i konsekwencje podziału na bogatą Północ i biedne Południe</p>

<p>przykładów państwa średnio rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego</p>	<p>rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa średnio rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego 1.zna podział polityczny państw świata średnio i wysoko rozwiniętych</p>	<p>państw świata średnio i wysoko rozwiniętych 2.wskazuje na mapie świata rozmieszczenie dowolnych państw średnio i wysoko i słabo rozwiniętych 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa średnio rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego 1.zna podział polityczny państw świata średnio i wysoko rozwiniętych 2.wskazuje na mapie świata rozmieszczenie dowolnych państw średnio i wysoko i słabo rozwiniętych</p>	<p>cechy ekologiczne 2.wskazuje problemy gospodarcze i społeczne, ekologiczne tych krajów 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa średnio rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego 1.zna podział polityczny państw świata 2.wskazuje na mapie świata rozmieszczenie dowolnych państw średnio i wysoko i słabo rozwiniętych 2.zaznacza te państwa na mapie konturowej</p>	<p>3.na podstawie danych wskaźników ekonomicznych gospodarczych, społecznych HDI i PKB przyporządkuje dowolne państwa do grupy krajów wysoko, średnio lub słabo rozwiniętych gospodarczo oraz uzasadnia to przyporządkowanie 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa słabo rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa średnio rozwiniętego 1.wskazuje na mapie rozmieszczenie przykładów państwa wysoko rozwiniętego 1.zna podział polityczny państw świata 2.wskazuje na mapie świata rozmieszczenie dowolnych państw średnio i wysoko rozwiniętych 2.wskazuje na mapie świata dowolne państwa słabo rozwiniętych 3.umiejszcawia na mapie i klasyfikuje do odpowiedniej grupy państw: słabo , średnio i wysoko rozwiniętych, dowolny kraj. 3.podaje stolice państw</p>
--	---	---	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Struktura zatrudnienia a poziom rozwoju gospodarczego	Uczeń wyjaśnia zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych państwach i jej związek z poziomem rozwoju państwa;	<p>uczeń:</p> <p>1.zna i stosuje pojęcia: struktura zatrudnienia, sektor gospodarki, sektor I, II III, IV, wiek produkcyjny, stopa bezrobocia</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>1.prezentuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia wybranych państw</p> <p>2.analizuje i porównuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>2.charakteryzuje strukturę zatrudnienia w krajach słabo, wysoko i średnio rozwiniętych</p> <p>3.analizuje zależność struktury zatrudnienia od poszczególnych stadiów rozwoju gospodarki : przedprzemysłowe , wczesno przemysłowe , późno przemysłowe , poprzemysłowe</p> <p>3.formułuje prawidłowości określające zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych krajach na świecie w zależności od poziomu rozwoju kraju i stadium rozwoju gospodarki</p> <p>3.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania struktury zatrudnienia w wybranych krajach</p> <p>3.wskazuje tendencje zmian w strukturze zaludnienia ludności</p> <p>2.omawia zmiany i wielkość bezrobocia na świecie i w wybranych krajach, podaje skutki bezrobocia</p> <p>2.ocenia skalę i konsekwencje społeczne zjawiska bezrobocia oraz wpływ procesów globalizacji na</p>	<p>Metoda aktywizująca debata sokratejska</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Ćwiczenia praktyczne Przetwarzanie i wyszukiwanie danych</p>

		bezrobocie ludności na konkretnych przykładach			
		źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu			
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący	
<p>1.zna i stosuje pojęcia: struktura zatrudnienia, sektor gospodarki, sektor I, II III, IV, wiek produkcyjny, stopa bezrobocia</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>1.prezentuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia wybranych państw</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcia: struktura zatrudnienia, sektor gospodarki, sektor I, II III, IV, wiek produkcyjny, stopa bezrobocia</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>1.prezentuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia wybranych państw</p> <p>1.podaje strukturę zatrudnienia w kraju słabo i wysoko rozwiniętym</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcia: struktura zatrudnienia, sektor gospodarki, sektor I, II III, IV, wiek produkcyjny, stopa bezrobocia</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>1.prezentuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia wybranych państw</p> <p>2.analizuje i porównuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>2.charakteryzuje strukturę zatrudnienia w krajach słabo, wysoko i średnio rozwiniętych</p> <p>2.omawia zmiany i wielkość bezrobocia na świecie i w wybranych krajach, podaje skutki bezrobocia</p> <p style="text-align: center;">2</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcia: struktura zatrudnienia, sektor gospodarki, sektor I, II III, IV, wiek produkcyjny, stopa bezrobocia</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>1.prezentuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia wybranych państw</p> <p>2.analizuje i porównuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>2.charakteryzuje strukturę zatrudnienia w krajach słabo, wysoko i średnio rozwiniętych</p> <p>2.omawia zmiany i wielkość bezrobocia na świecie i w wybranych krajach, podaje skutki bezrobocia</p> <p>2.ocenia skalę i konsekwencje społeczne zjawiska bezrobocia oraz wpływ procesów globalizacji na bezrobocie ludności na konkretnych przykładach</p>	<p>1.zna i stosuje pojęcia: struktura zatrudnienia, sektor gospodarki, sektor I, II III, IV, wiek produkcyjny, stopa bezrobocia</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>1.prezentuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia wybranych państw</p> <p>2.analizuje i porównuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w wybranych państwach</p> <p>2.charakteryzuje strukturę zatrudnienia w krajach słabo, wysoko i średnio rozwiniętych</p> <p>3.analizuje zależność struktury zatrudnienia od poszczególnych stadiów rozwoju gospodarki : przedprzemysłowe , wczesno przemysłowe , późno przemysłowe , poprzemysłowe</p> <p>3.formułuje prawidłowości określające zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych krajach na świecie w zależności od poziomu rozwoju kraju i stadium rozwoju gospodarki</p> <p>3.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania struktury zatrudnienia w wybranych krajach</p> <p>3.wskazuje tendencje zmian w strukturze zaludnienia ludności</p> <p>2.omawia zmiany i wielkość bezrobocia na świecie i w wybranych krajach, podaje skutki bezrobocia</p> <p>2.ocenia skalę i konsekwencje społeczne zjawiska bezrobocia oraz wpływ procesów globalizacji na bezrobocie ludności na konkretnych przykładach</p>	

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągania celów
5	Utrwalenie wiadomości- podział polityczny i gospodarczy świata	Uczeń: -wyróżnia kryteria podziału państw według PKB na jednego mieszkańca oraz Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI); -porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego; -odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. - wyjaśnia zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych państwach i jej związek z poziomem rozwoju państwa;	Uczeń: -rozwiązuje zadania, analizuje, porównuje i interpretuje dane statystyczne, omawia mapę polityczka świata, - zna kryteria podziałów -podaje przyczyny i skutki podziałów	Burza mózgów Ocena koleżeńska Praca z atlasem Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów , uczniowie podają przykłady rozwiązań, które uczniowie porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris
 -„Kraje bałkańskie” Schemat przedstawia państwa usytuowane na Półwyspie Bałkańskim.
 -„Kraje nadbałtyckie” Schemat przedstawia państwa usytuowane nad Morzem Bałtyckim.
 -„Kraje nordyckie i skandynawskie” Schemat przedstawia dwie grupy państw: nordyckie i skandynawskie.
 -źródło: <http://www.stat.gov.pl/>
 -<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>



L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany	Procedury osiągnięcia celów
6	Test wiadomości i umiejętności- podział polityczny i gospodarczy świata	Uczeń: -wyróżnia kryteria podziału państw według PKB na jednego mieszkańca, oraz Wskaźnika Rozwoju Społecznego (HDI); -porównuje strukturę PKB państw znajdujących się na różnych poziomach rozwoju gospodarczego; -odczytuje na mapach aktualny podział polityczny. wyjaśnia zróżnicowanie struktury zatrudnienia w wybranych państwach i jej związek z poziomem rozwoju państwa;	Uczeń: rozwiązuje test wiedzy i umiejętności	diagnoza wiedzy i umiejętności

Dział VIII Ludność

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

5.Ludność Polski. Uczeń:

- 1) wyjaśnia i poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii: przyrost naturalny, urodzenia i zgony, średnia długość życia;
- 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego oraz piramidy płci i wieku) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia w Polsce; odczytuje wielkość i główne kierunki migracji z Polski i do Polski;
- 3) charakteryzuje, na podstawie map gęstości zaludnienia, zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i zamieszkiwanym regionie oraz wyjaśnia te różnice czynnikami przyrodniczymi, historycznymi, ekonomicznymi;
- 4) wykazuje różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i we własnym regionie; podaje główne, aktualne problemy rynku pracy w Polsce i we własnym regionie;

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z I klasy szkoły ponadgimnazjalnej

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1	Warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi na Ziemi	Uczeń analizuje, wyjaśnia i ocenia warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata);	<p>Uczeń</p> <p>1.analizuje (wymienia i charakteryzuje) warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata);</p> <p>1.wyróżnia, podaje przykłady obszarów o optymalnych i trudnych warunkach przyrodniczych dla osiedlania się ludzi na przykładach różnych regionów świata (biorąc pod uwagę różne bariery osadnicze,)</p> <p>1.charakteryzuje i ocenia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata);</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata);</p> <p>2.ocenia przyczyny zróżnicowania warunków osiedlania się człowieka na Ziemi wykorzystując do oceny czynniki przyrodnicze, historyczne, ekonomiczne,</p> <p>1.wykorzystuje różne źródła informacji</p> <p>1. zna liczbę ludność na Ziemi i jej zmiany</p> <p>1.interpretuje dane statystyczne</p> <p>2.formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie</p> <p>3.klasyfikuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach dla osiedlania się ludzi w skali regionalnej i globalnej podając czynniki decydujące o nierównomiernym rozmieszczeniu ludności na świecie (czynniki przyrodnicze i pozapryrodnicze)</p>	<p>Analiza i budowa modeli ukazujących zależności</p> <p>Praktyczne ćwiczenia z mapą.</p> <p>Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych.</p> <p>Ćwiczenia z mapą.</p> <p>Dyskusja sterowana</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie zasobów portalu Scholaris:</p> <p>-,Zaludnienie świata” - prezentacja dotycząca wzrostu liczby ludności na Ziemi, omawiająca główne etapy wzrostu. Ukazano V faz rozwoju demograficznego, ich główne cechy, przyczyny oraz kraje, które przechodzą daną fazę, a także przyrost naturalny Polski.</p> <p>-,Bariery rozwoju osadnictwa” Przedstawiono bariery rozwoju osadnictwa, na czym one polegają, które tereny są narażone na działanie tych barier oraz w jaki sposób oddziałują one na gospodarkę, organizm i psychikę człowieka.</p>				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.analizuje (wymienia i charakteryzuje) warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na	1.analizuje (wymienia i charakteryzuje) warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na	1.analizuje (wymienia i charakteryzuje) warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów	1.analizuje (wymienia i charakteryzuje) warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych	1.analizuje (wymienia i charakteryzuje) warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata);
				1.wyróżnia, podaje przykłady obszarów o

<p>przykładach różnych regionów świata); 1.wyróżnia, podaje przykłady obszarów o optymalnych i trudnych warunkach przyrodniczych dla osiedlania się ludzi na przykładach różnych regionów świata (biorąc pod uwagę różne bariery osadnicze,) 1.charakteryzuje ocenia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); 1</p>	<p>przykładach różnych regionów świata); 1.wyróżnia, podaje przykłady obszarów o optymalnych i trudnych warunkach przyrodniczych dla osiedlania się ludzi na przykładach różnych regionów świata (biorąc pod uwagę różne bariery osadnicze,) 1.charakteryzuje ocenia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); 1.wykorzystuje różne źródła informacji 1.interpretuje dane statystyczne</p>	<p>świata); 1.wyróżnia, podaje przykłady obszarów o optymalnych i trudnych warunkach przyrodniczych dla osiedlania się ludzi na przykładach różnych regionów świata (biorąc pod uwagę różne bariery osadnicze,) 1.charakteryzuje ocenia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); 2.ocenia przyczyny zróżnicowania warunków osiedlania się człowieka na Ziemi wykorzystując do oceny czynniki przyrodnicze, historyczne, ekonomiczne, 1.wykorzystuje różne źródła informacji 1.interpretuje dane statystyczne</p>	<p>regionów świata); 1.wyróżnia, podaje przykłady obszarów o optymalnych i trudnych warunkach przyrodniczych dla osiedlania się ludzi na przykładach różnych regionów świata (biorąc pod uwagę różne bariery osadnicze,) 1.charakteryzuje ocenia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się człowieka na Ziemi wykorzystując do oceny czynniki przyrodnicze, historyczne, ekonomiczne, 1.wykorzystuje różne źródła informacji 1.interpretuje dane statystyczne 2.formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie</p>	<p>optymalnych i trudnych warunkach przyrodniczych dla osiedlania się ludzi na przykładach różnych regionów świata (biorąc pod uwagę różne bariery osadnicze,) 1.charakteryzuje ocenia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania warunków dla osiedlania się człowieka na Ziemi wykorzystując do oceny czynniki przyrodnicze, historyczne, ekonomiczne, 1.wykorzystuje różne źródła informacji 1.interpretuje dane statystyczne 2.formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie 3.klasyfikuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach dla osiedlania się ludzi w skali regionalnej i globalnej podając czynniki decydujące o nierównomiernym rozmieszczeniu ludności na świecie (czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze)</p>
---	---	---	--	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2.	Obszary koncentracji i słabego zaludnienia na Ziemi	Uczeń określa cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi, wskazując	Uczeń: 1. wymienia i wskazuje na mapie obszary największej koncentracji ludności na Ziemi 1. wymienia i wskazuje na mapie obszary słabego zaludnienia na Ziemi 2. posługując się pojęciami ekumana, anekumena, subekumna 2. podaje cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi	Metoda ćwiczeń praktycznych Praca z mapą i danymi statystycznymi Praca w parach Metoda programowa

	obszary jej koncentracji i słabego zaludnienia;	3.omawia na przykładach znaczenie głównych czynników wpływających na gęstość zaludnienia 2.przedstawia konsekwencje dużej koncentracji ludności 3.ocenia wartość informacyjną wskaźnika gęstości zaludnienia 2.analizuje i interpretuje mapy i dane statystyczne prezentujące gęstość zaludnienia na świecie 2.oblicza gęstość zaludnienia 2.wymienia państwa o największej i małej gęstości zaludnienia 3.identyfikuje problemy wynikające z dużej gęstości zaludnienia (społeczne, demograficzne) 1.podaje przyczyny dużej i małej koncentracji ludności	Ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: -„Zaludnienie świata” - prezentacja dotycząca wzrostu liczby ludności na Ziemi, omawiająca główne etapy wzrostu. Ukazano V faz rozwoju demograficznego, ich główne cechy, przyczyny oraz kraje, które przechodzą daną fazę, a także przyrost naturalny Polski. -„Bariery rozwoju osadnictwa” Przedstawiono bariery rozwoju osadnictwa, na czym one polegają, które tereny są narażone na działanie tych barier oraz w jaki sposób oddziałują one na gospodarkę, organizm i psychikę człowieka.				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wymienia i wskazuje na mapie obszary największej koncentracji ludności na Ziemi 1.wymienia i wskazuje na mapie obszary słabego zaludnienia na Ziemi	1.wymienia i wskazuje na mapie obszary największej koncentracji ludności na Ziemi 1.wymienia i wskazuje na mapie obszary słabego zaludnienia na Ziemi 1.podaje przykłady tych obszarów na mapie	1.wymienia i wskazuje na mapie obszary największej koncentracji ludności na Ziemi 1.wymienia i wskazuje na mapie obszary słabego zaludnienia na Ziemi 2.posługując się pojęciami ekumana, anekumena, subekumnea 2.podaje cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi 2.przedstawia konsekwencje dużej koncentracji ludności 2.analizuje i interpretuje mapy i dane statystyczne prezentujące gęstość zaludnienia na świecie	1.wymienia i wskazuje na mapie obszary największej koncentracji ludności na Ziemi 1.wymienia i wskazuje na mapie obszary słabego zaludnienia na Ziemi 2.posługując się pojęciami ekumana, anekumena, subekumnea 2.podaje cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi 2.przedstawia konsekwencje dużej koncentracji ludności 2.analizuje i interpretuje mapy i dane statystyczne prezentujące gęstość zaludnienia na świecie 2.oblicza gęstość zaludnienia 2.wymienia państwa o największej i małej gęstości zaludnienia	1.wymienia i wskazuje na mapie obszary największej koncentracji ludności na Ziemi 1.wymienia i wskazuje na mapie obszary słabego zaludnienia na Ziemi 2.posługując się pojęciami ekumana, anekumena, subekumnea 2.podaje cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi 3.omawia na przykładach znaczenie głównych czynników wpływających na gęstość zaludnienia 2.przedstawia konsekwencje dużej koncentracji ludności 3.ocenia wartość informacyjną wskaźnika gęstości zaludnienia 2.analizuje i interpretuje mapy i dane statystyczne prezentujące gęstość zaludnienia na świecie 2.oblicza gęstość zaludnienia 2.wymienia państwa o największej i małej gęstości zaludnienia 3.identyfikuje problemy wynikające z dużej gęstości zaludnienia (społeczne, demograficzne)

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
3	Przestrzenne zróżnicowanie w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego;	Uczeń analizuje przestrzenne różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego;	Uczeń: 1.zna i posługuje się terminami wskaźników: urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego 1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów, liczby ludności 1.wie jakie czynniki mają wpływ na zmianę liczby ludności na świecie (przyrost naturalny, migracje) 1.właściwie interpretuje pojęcie przyrostu naturalnego, współczynnika, przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń i zgonów 2.analizuje przestrzenne i czasowe różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego oraz liczby ludności posługując się pojęciami kraje słabo , wysoko , średnio rozwinięte 2.analizuje i interpretuje diagramy wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla różnych państw i wykazuje ich przestrzenne różnice 3.analizuje przestrzenne zróżnicowanie wielkości wskaźników urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego jako efekt rozwoju gospodarczego państw	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Metoda programowa Ocena koleżeńska Samocena Praca z atlasem Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris
Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: -„Zaludnienie świata” - prezentacja dotycząca wzrostu liczby ludności na Ziemi, omawiająca główne etapy wzrostu. Ukazano V faz rozwoju demograficznego, ich główne cechy, przyczyny oraz kraje, które przechodzą daną fazę, a także przyrost naturalny Polski. -„Bariery rozwoju osadnictwa” Przedstawiono bariery rozwoju osadnictwa, na czym one polegają, które tereny są narażone na działanie tych barier oraz w jaki sposób oddziałują one na gospodarkę, organizm i psychikę człowieka.				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.zna i posługuje się terminami wskaźników: urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego 1.odczytuje wykresy współczynników	1.zna i posługuje się terminami wskaźników: urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego 1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów,	1.zna i posługuje się terminami wskaźników: urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego 1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów, liczby ludności 1.wie jakie czynniki mają wpływ na zmianę liczby ludności na	1.zna i posługuje się terminami wskaźników: urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego 1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów, liczby ludności 1.wie jakie czynniki mają wpływ na zmianę liczby ludności na świecie (przyrost naturalny, migracje)	1.zna i posługuje się terminami wskaźników: urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego 1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów, liczby ludności 1.wie jakie czynniki mają wpływ na zmianę liczby ludności na świecie (przyrost naturalny, migracje) 1.właściwie interpretuje pojęcie przyrostu

urodzeń i zgonów, liczby ludności 1.wie jakie czynniki mają wpływ na zmianę liczby ludności na świecie (przyrost naturalny, migracje)	liczby ludności 1.wie jakie czynniki mają wpływ na zmianę liczby ludności na świecie (przyrost naturalny, migracje) 1.właściwie interpretuje pojęcie przyrostu naturalnego, współczynnika, przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń i zgonów	świecie (przyrost naturalny, migracje) 1.właściwie interpretuje pojęcie przyrostu naturalnego, współczynnika, przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń i zgonów 2.analizuje przestrzenne i czasowe różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego oraz liczby ludności posługując się pojęciami kraje słabo , wysoko , średnio rozwinięte	1.właściwie interpretuje pojęcie przyrostu naturalnego, współczynnika, przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń i zgonów 2.analizuje przestrzenne i czasowe różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego oraz liczby ludności posługując się pojęciami kraje słabo , wysoko , średnio rozwinięte 2.analizuje i interpretuje diagramy wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla różnych państw i wykazuje ich przestrzenne różnice	naturalnego, współczynnika, przyrostu naturalnego, współczynnik urodzeń i zgonów 2.analizuje przestrzenne i czasowe różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego oraz liczby ludności posługując się pojęciami kraje słabo , wysoko , średnio rozwinięte 2.analizuje i interpretuje diagramy wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla różnych państw i wykazuje ich przestrzenne różnice 3.analizuje przestrzenne zróżnicowanie wielkości wskaźników urodzeń, zgonów i wskaźnika przyrostu naturalnego jako efekt rozwoju gospodarczego państw
---	--	--	--	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
4	Zróżnicowanie rozwoju demograficznego na świecie	Uczeń opisuje etapy rozwoju demograficznego o ludności na przykładach z wybranych państw świata;	Uczeń: 1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla wybranych państw świata 1.wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp.) na przykładach z wybranych państw świata 2.podaje główne przyczyny zmian przyrostu naturalnego ludności na przykładach z wybranych państw świata 2.zaznacza na wykresie współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla wybranych państw świata 2.podaje przyczyny różnego tempa przyrostu naturalnego na różnych kontynentach, na przykładach z wybranych państw świata 1.podaje charakterystyczne cechy poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2.wskazuje przykłady państw należących do poszczególnych faz przejścia demograficznego 1.zna i posługuje się pojęcia: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, fazy rozwoju demograficznego, 2.odczytuje na wykresie wielkość urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego dla poszczególnych	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Metoda programowa Ocena koleżeńska Samoocena Praca z atlasem Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

			<p>faz przejścia demograficznego, przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy przejścia demograficznego</p> <p>2.analizuje wykresy, diagramy i odczytuje wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata;</p> <p>2.na podstawie danych przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy rozwoju demograficznego</p> <p>2. wie, że :generalnie w I i II fazie oraz na początku III fazy znajdują się regiony słabo rozwinięte, a w końcu III fazy oraz w IV i V fazie - średnio i wysoko rozwinięte.</p> <p>3.formułuje zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państwa a faza transformacji demograficznej: że faza transformacji demograficznej, którą przechodzi dany kraj, jest na ogół adekwatna do poziomu jego rozwoju</p> <p>3. klasyfikuje państwa według faz przejścia demograficznego oraz poziomu rozwoju gospodarczego</p> <p>źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu</p>	
--	--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

-Fazy rozwoju demograficznego” Przedstawiono V faz rozwoju demograficznego, ich główne cechy, przyczyny oraz kraje, które przechodzą daną fazę.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla wybranych państw świata</p> <p>1.wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp) na przykładach z wybranych</p>	<p>1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla wybranych państw świata</p> <p>1.wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp.) na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>1. wymienia główne przyczyny zmian</p>	<p>1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla wybranych państw świata</p> <p>1.wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp) na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>2.podaje główne przyczyny zmian przyrostu naturalnego ludności na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>2.zaznacza na wykresie współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla wybranych państw świata</p> <p>2.podaje przyczyny różnego tempa przyrostu naturalnego na różnych kontynentach, na przykładach z</p>	<p>1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla wybranych państw świata</p> <p>1.wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp) na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>2.podaje główne przyczyny zmian przyrostu naturalnego ludności na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>2.zaznacza na wykresie współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla wybranych państw świata</p> <p>2.podaje przyczyny różnego tempa przyrostu naturalnego na różnych kontynentach, na przykładach z wybranych państw świata</p>	<p>1.odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla wybranych państw świata</p> <p>1.wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp) na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>2.podaje główne przyczyny zmian przyrostu naturalnego ludności na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>2.zaznacza na wykresie współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla wybranych państw świata</p> <p>2.podaje przyczyny różnego tempa przyrostu naturalnego na różnych kontynentach, na przykładach z wybranych państw świata</p> <p>1.podaje charakterystyczne cechy poszczególnych</p>



<p>państw świata 1. wymienia główne przyczyny zmian przyrostu naturalnego ludności na przykładach z wybranych państw świata 1. odczytuje z wykresów współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla wybranych państw świata 1. podaje charakterystyczne cechy poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 1. podaje charakterystyczne cechy poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata;</p>	<p>przyrostu naturalnego ludności na przykładach z wybranych państw świata 1. odczytuje z wykresów współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla wybranych państw świata 1. podaje charakterystyczne cechy poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, fazy rozwoju demograficznego,</p>	<p>wybranych państw świata 1. podaje charakterystyczne cechy poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2. wskazuje przykłady państw należących do poszczególnych faz przejścia demograficznego 1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, fazy rozwoju demograficznego, 2. odczytuje na wykresie wielkość urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz przejścia demograficznego, przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy przejścia demograficznego 2. analizuje wykresy, diagramy i odczytuje wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2. na podstawie danych przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy rozwoju demograficznego</p>	<p>1. podaje charakterystyczne cechy poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2. wskazuje przykłady państw należących do poszczególnych faz przejścia demograficznego 1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, fazy rozwoju demograficznego, 2. odczytuje na wykresie wielkość urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz przejścia demograficznego, przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy przejścia demograficznego 2. analizuje wykresy, diagramy i odczytuje wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2. na podstawie danych przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy rozwoju demograficznego 2. wie, że :generalnie w I i II fazie oraz na początku III fazy znajdują się regiony słabo rozwinięte, a w końcu III fazy oraz w IV i V fazie - średnio i wysoko rozwinięte.</p>	<p>fazy rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2. wskazuje przykłady państw należących do poszczególnych faz przejścia demograficznego 1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, fazy rozwoju demograficznego, 2. odczytuje na wykresie wielkość urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz przejścia demograficznego, przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy przejścia demograficznego 2. analizuje wykresy, diagramy i odczytuje wielkość urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego dla poszczególnych faz rozwoju demograficznego na przykładach z wybranych państw świata; 2. na podstawie danych przyporządkowuje społeczeństwa różnych krajów do odpowiedniej fazy rozwoju demograficznego 2. wie, że :generalnie w I i II fazie oraz na początku III fazy znajdują się regiony słabo rozwinięte, a w końcu III fazy oraz w IV i V fazie - średnio i wysoko rozwinięte. 3. formułuje zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państwa a fazą transformacji demograficznej: że faza transformacji demograficznej, którą przechodzi dany kraj, jest na ogół adekwatna do poziomu jego rozwoju 3. klasyfikuje państwa według faz przejścia demograficznego oraz poziomu rozwoju gospodarczego</p>
--	---	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
5.	Eksplozja demograficzna i regres demograficzny problemami	Uczeń ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej	Uczeń: 1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, 1. umiejscawia eksplozję demograficzną i regres demograficzny w stosunku do faz transformacji demograficznej	Metoda dyskusji sterowanej Metoda programowa

	współczesnego świata	j lub regresu demograficznego w wybranych państwach;	<p>1. wymienia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach</p> <p>2. wyjaśnia i ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach ,</p> <p>2. wyróżnia regiony wzrostu eksplozji demograficznej i regresu demograficznego</p> <p>3. podaje przyczyny i formułuje prawidłowości wzrostu i regresu demograficznego w wybranych państwach;</p> <p>2. na wybranych przykładach podaje skutki eksplozji demograficznej i regresu demograficznego</p> <p>1. zna i posługuje się pojęciami struktura ludności, struktura wieku i płci- piramida wieku, średnia długość życia, współczynniki feminizacji, maskulinizacji</p> <p>2. zna zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państw a wielkością wskaźników: strukturą wieku i płci, średnią długością życia, współczynnikiem feminizacji, maskulinizacji</p> <p>1. wie, że wiek społeczeństwa uzależniony jest od przeciętnej długości trwania życia</p> <p>1. analizuje, interpretuje i rozpoznaje piramidę wieku społeczeństwa starego i młodego, stagnacyjnego porównuje i wymienia cechy demograficzne społeczeństwa starego i młodego oraz stagnacyjnego</p> <p>2. wskazuje problemy społeczne i gospodarcze społeczeństw starzejących się i młodych</p> <p>1. prognozuje zmiany struktury wieku i tempa przyrostu ludności na podstawie piramidy wieku ludności</p> <p>2. wymienia działania niektórych państw zmierzające do walki z regresem demograficznym i eksplozją demograficzną</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat skutecznej, prorodzinnej polityki społecznej wybranych państw</p> <p>3. identyfikuje problemy demograficzne współczesnego świata na każdym etapie przejścia demograficznego</p> <p>1. ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej</p> <p>1. ocenia konsekwencje regresu</p> <p>źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu</p>	<p>Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Samooceana</p> <p>Karty pracy</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris</p>
--	----------------------	--	---	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

„Problemy demograficzne świata.” Definicja przyrostu naturalnego - wykres zmiany przyrostu w Polsce po II wojnie światowej; wykres faz rozwoju demograficznego; model rodziny - 2+1 i 2+2; zróżnicowanie współczynnika dzietności kobiet w wybranych krajach: piramida ludności Polski (1999 r) - wyże i niżej demograficzne; jak zmienia się piramida z upływem czasu.

-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220

- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

- <http://www.stat.gov.pl/gus/>

-<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja	1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja	1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres	1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny,	1. zna i posługuje się pojęciami: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, 1. umiejscawia eksplozje demograficzna i regres

<p>demograficzna, regres demograficzny, 1.umiejszcawia eksplozje demograficzna i regres demograficzny w stosunku do faz transformacji demograficznej 1.wymienia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach 1.zna i posługuje się pojęciami struktura ludności, struktura wieku i płci- piramida wieku, średnia długość życia, współczynniki feminizacji, maskulinizacji 1.wie, że wiek społeczeństwa uzależniony jest od przeciętnej długości trwania życia 1.analizuje, interpretuje i rozpoznaje piramidę wieku społeczeństwa starego i młodego, stagnacyjnego porównuje i wymienia cechy demograficzne społeczeństwa starego i młodego oraz stagnacyjnego</p>	<p>demograficzna, regres demograficzny, 1.umiejszcawia eksplozje demograficzna i regres demograficzny w stosunku do faz transformacji demograficznej 1.wymienia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach 1.zna i posługuje się pojęciami struktura ludności, struktura wieku i płci- piramida wieku, średnia długość życia, współczynniki feminizacji, maskulinizacji 1.wie, że wiek społeczeństwa uzależniony jest od przeciętnej długości trwania życia 1.analizuje, interpretuje i rozpoznaje piramidę wieku społeczeństwa starego i młodego, stagnacyjnego porównuje i wymienia cechy demograficzne społeczeństwa starego i młodego oraz stagnacyjnego 1.prognozuje zmiany struktury wieku i tempa przyrostu ludności na</p>	<p>demograficzny, 1.umiejszcawia eksplozje demograficzna i regres demograficzny w stosunku do faz transformacji demograficznej 1.wymienia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach 2.wyjaśnia i ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach , 2.wyróżnia regiony wzrostu eksplozji demograficznej i regresu demograficznego 2.na wybranych przykładach podaje skutki eksplozji demograficznej i regresu demograficznego 1.zna i posługuje się pojęciami struktura ludności, struktura wieku i płci- piramida wieku, średnia długość życia, współczynniki feminizacji, maskulinizacji 2.zna zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państw a wielkością wskaźników: strukturą wieku i płci, średnią długością życia, współczynnikiem feminizacji, maskulinizacji 1.wie, że wiek społeczeństwa uzależniony jest od przeciętnej długości trwania życia 1.analizuje, interpretuje i rozpoznaje piramidę wieku społeczeństwa starego i młodego, stagnacyjnego porównuje i</p>	<p>1.umiejszcawia eksplozje demograficzna i regres demograficzny w stosunku do faz transformacji demograficznej 1.wymienia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach 2.wyjaśnia i ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach , 2.wyróżnia regiony wzrostu eksplozji demograficznej i regresu demograficznego 2.na wybranych przykładach podaje skutki eksplozji demograficznej i regresu demograficznego 1.zna i posługuje się pojęciami struktura ludności, struktura wieku i płci- piramida wieku, średnia długość życia, współczynniki feminizacji, maskulinizacji 2.zna zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państw a wielkością wskaźników: strukturą wieku i płci, średnią długością życia, współczynnikiem feminizacji, maskulinizacji 1.wie, że wiek społeczeństwa uzależniony jest od przeciętnej długości trwania życia 1.analizuje, interpretuje i rozpoznaje piramidę wieku społeczeństwa starego i młodego, stagnacyjnego porównuje i wymienia cechy demograficzne społeczeństwa starego i młodego oraz stagnacyjnego 2.wskazuje problemy społeczne i gospodarcze społeczeństw starzejących się i młodych 1.prognozuje zmiany struktury wieku i tempa przyrostu ludności na podstawie piramidy wieku ludności 2.wymienia działania niektórych państw</p>	<p>demograficzny w stosunku do faz transformacji demograficznej 1.wymienia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach 2.wyjaśnia i ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej i regresu demograficznego w wybranych państwach , 2.wyróżnia regiony wzrostu eksplozji demograficznej i regresu demograficznego 3. podaje przyczyny i formułuje prawidłowości wzrostu i regresu demograficznego w wybranych państwach; 2.na wybranych przykładach podaje skutki eksplozji demograficznej i regresu demograficznego 1.zna i posługuje się pojęciami struktura ludności, struktura wieku i płci- piramida wieku, średnia długość życia, współczynniki feminizacji, maskulinizacji 2.zna zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państw a wielkością wskaźników: strukturą wieku i płci, średnią długością życia, współczynnikiem feminizacji, maskulinizacji 1.wie, że wiek społeczeństwa uzależniony jest od przeciętnej długości trwania życia 1.analizuje, interpretuje i rozpoznaje piramidę wieku społeczeństwa starego i młodego, stagnacyjnego porównuje i wymienia cechy demograficzne społeczeństwa starego i młodego oraz stagnacyjnego 2.wskazuje problemy społeczne i gospodarcze społeczeństw starzejących się i młodych 1.prognozuje zmiany struktury wieku i tempa przyrostu ludności na podstawie piramidy wieku ludności 2.wymienia działania niektórych państw zmierzające do walki z regresem demograficznym i eksplozją demograficzną 2.wyszukuje informacje na temat skutecznej,</p>
---	---	--	--	--

	podstawie piramidy wieku ludności	wymienia cechy demograficzne społeczeństwa starego i młodego oraz stagnacyjnego 1. prognozuje zmiany struktury wieku i tempa przyrostu ludności na podstawie piramidy wieku ludności	zmierzające do walki z regresem demograficznym i eksplozją demograficzną 2. wyszukuje informacje na temat skutecznej, prorodzinnej polityki społecznej wybranych państw	prorodzinnej polityki społecznej wybranych państw 3. identyfikuje problemy demograficzne współczesnego świata na każdym etapie przejścia demograficznego
--	-----------------------------------	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągania celów
6	Migracje współczesnego świata szansa czy zagrożenie?	Uczeń charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach;	Uczeń: 1. zna i stosuje pojęcie migracji ludności, wymienia i wyjaśnia rodzaje migracji z uwzględnieniem różnych kryteriów podziału, przyporządkowuje przykłady migracji do odpowiedniego rodzaju 1. wymienia i wyjaśnia przyczyny migracji, wskazuje motywy i czynniki migracji w różnych państwach; 2. określa główne kierunki migracji dawniej i obecnie na podstawie interpretacji mapy i danych statystycznych 2. przedstawia tendencje zmian w kierunkach migracji w różnych państwach; 2. charakteryzuje przyczyny i konsekwencje oraz ocenia skutki migracji 2. podaje przyczyny atrakcyjności niektórych regionów dla imigrantów 2. oblicza saldo migracji 2. analizuje wpływ migracji na zmianę liczby ludności w różnych państwach; 2. wskazuje na mapie świata państwa o dużym udziale imigrantów w ogólnej liczbie ludności 3. identyfikuje problemy związane z migracją w skali lokalnej i globalnej na konkretnych przykładach 2. klasyfikuje państwa według podziału na państwa emigracyjne i imigracyjne 3. ocenia skutki migracji z punktu widzenia państw emigracyjnych i państw imigracyjnych 3. uzasadnia klasyfikację państw na państwa emigracyjne i imigracyjne od poziomu rozwoju gospodarczego tych państw 1. charakteryzuje przyczyny migracji w różnych państwach 1. charakteryzuje konsekwencje migracji w różnych państwach	Ćwiczenia praktyczne Praca w małych grupach\ Atlas geograficzny Mapa fizyczna świata Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karty pracy Karta samooceny Interpretacja wykresów, danych statystycznych źródło: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. zna i stosuje pojęcie migracji ludności, wymienia i wyjaśnia rodzaje migracji z	1. zna i stosuje pojęcie migracji ludności, wymienia i wyjaśnia rodzaje migracji z	1. zna i stosuje pojęcie migracji ludności, wymienia i wyjaśnia rodzaje migracji z uwzględnieniem różnych kryteriów podziału, przyporządkowuje przykłady migracji do odpowiedniego	1. zna i stosuje pojęcie migracji ludności, wymienia i wyjaśnia rodzaje migracji z uwzględnieniem różnych kryteriów podziału, przyporządkowuje przykłady migracji do odpowiedniego rodzaju	1. zna i stosuje pojęcie migracji ludności, wymienia i wyjaśnia rodzaje migracji z uwzględnieniem różnych kryteriów podziału, przyporządkowuje przykłady migracji do odpowiedniego rodzaju 1. wymienia i wyjaśnia przyczyny migracji, wskazuje



uwzględnieniem różnych kryteriów podziału 1.przyporządkowuj e przykłady migracji do odpowiedniego rodzaju 1.wymienia i wyjaśnia przyczyny migracji, wskazuje motywy i czynniki migracji w różnych państwach;	uwzględnieniem różnych kryteriów podziału 1.przyporządkowuj e przykłady migracji do odpowiedniego rodzaju 1.wymienia i wyjaśnia przyczyny migracji, wskazuje motywy i czynniki migracji w różnych państwach; 1. wskazuje na mapie główne kierunki migracji	rodzaju 1.wymienia i wyjaśnia przyczyny migracji, wskazuje motywy i czynniki migracji w różnych państwach; 2.określa główne kierunki migracji dawniej i obecnie na podstawie interpretacji mapy i danych statystycznych 2.przedstawia tendencje zmian w kierunkach migracji w różnych państwach; 2.charakteryzuje przyczyny i konsekwencje oraz ocenia skutki migracji 2.podaje przyczyny atrakcyjności niektórych regionów dla imigrantów 2. oblicza saldo migracji 2.analizuje wpływ migracji na zmianę liczby ludności w różnych państwach; 2.wskazuje na mapie świata państwa o dużym udziale imigrantów w ogólnej liczbie ludności	1.wymienia i wyjaśnia przyczyny migracji, wskazuje motywy i czynniki migracji w różnych państwach; 2.określa główne kierunki migracji dawniej i obecnie na podstawie interpretacji mapy i danych statystycznych 2.przedstawia tendencje zmian w kierunkach migracji w różnych państwach; 2.charakteryzuje przyczyny i konsekwencje oraz ocenia skutki migracji 2.podaje przyczyny atrakcyjności niektórych regionów dla imigrantów 2. oblicza saldo migracji 2.analizuje wpływ migracji na zmianę liczby ludności w różnych państwach; 2.wskazuje na mapie świata państwa o dużym udziale imigrantów w ogólnej liczbie ludności 2.klasyfikuje państwa według podziału na państwa emigracyjne i imigracyjne	motywy i czynniki migracji w różnych państwach; 2.określa główne kierunki migracji dawniej i obecnie na podstawie interpretacji mapy i danych statystycznych 2.przedstawia tendencje zmian w kierunkach migracji w różnych państwach; 2.charakteryzuje przyczyny i konsekwencje oraz ocenia skutki migracji 2.podaje przyczyny atrakcyjności niektórych regionów dla imigrantów 2. oblicza saldo migracji 2.analizuje wpływ migracji na zmianę liczby ludności w różnych państwach; 2.wskazuje na mapie świata państwa o dużym udziale imigrantów w ogólnej liczbie ludności 3.identyfikuje problemy związane z migracją w skali lokalnej i globalnej na konkretnych przykładach 2.klasyfikuje państwa według podziału na państwa emigracyjne i imigracyjne 3. ocenia skutki migracji z punktu widzenia państw emigracyjnych i państw imigracyjnych 3. uzasadnia klasyfikacje państw na państwa emigracyjne i imigracyjne od poziomu rozwoju gospodarczego tych państw
--	---	---	--	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
7.	Utrwalanie materiału z zakresu zagadnień - Ludność	Uczeń analizuje, wyjaśnia i ocenia warunki przyrodnicze dla osiedlania się ludzi (na przykładach różnych regionów świata); Uczeń określa cechy rozmieszczenia ludności na Ziemi, wskazując obszary jej koncentracji i słabego zaludnienia; Uczeń analizuje przestrzenne różnice w wielkości wskaźników: urodzeń, zgonów i przyrostu naturalnego Uczeń opisuje etapy rozwoju demograficznego ludności na przykładach z wybranych państw świata; Uczeń ocenia konsekwencje eksplozji demograficznej lub regresu demograficznego w wybranych państwach;	Rozwiązywanie testów i zadań z zakresu rozdziału: Ludność Rozwiązywanie problemów, zadawanie pytań wyjaśnianie wątpliwości. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Metody seminarium Praca w grupach Metoda programowa- wizualizacja Ocena koleżeńska Wykorzystywanie zasobów Scholaris
8	Test wiedzy i umiejętności z zakresu: Ludności	Uczeń charakteryzuje przyczyny i konsekwencje migracji ludności w różnych państwach;	Test wiedzy i umiejętności z zakresu: Ludność

Wykorzystanie platformy Scholaris
<p>wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris</p> <p>-, „Zaludnienie świata” - prezentacja dotycząca wzrostu liczby ludności na Ziemi, omawiająca główne etapy wzrostu. Ukazano V faz rozwoju demograficznego, ich główne cechy, przyczyny oraz kraje, które przechodzą daną fazę, a także przyrost naturalny Polski.</p> <p>-, „Bariery rozwoju osadnictwa” Przedstawiono bariery rozwoju osadnictwa, na czym one polegają, które tereny są narażone na działanie tych barier oraz w jaki sposób oddziałują one na gospodarkę, organizm i psychikę człowieka.</p> <p>-Fazy rozwoju demograficznego” Przedstawiono V faz rozwoju demograficznego, ich główne cechy, przyczyny oraz kraje, które przechodzą daną fazę.</p> <p>-, „Problemy demograficzne świata.” Definicja przyrostu naturalnego - wykres zmiany przyrostu w Polsce po II wojnie światowej; wykres faz rozwoju demograficznego; model rodziny - 2+1 i 2+2; zróżnicowanie współczynnika dzietności kobiet w wybranych krajach: piramida ludności Polski (1999 r) - wyże i niże demograficzne; jak zmienia się piramida z upływem czasu.</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p> <p>-http://www.stat.gov.pl/gus/</p> <p>-http://epp.eurostat.ec.europa.eu</p>

Dział IX Zróżnicowanie etniczne, narodowościowe, językowe i religijne ludności świata

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

8. Sąsiedzi Polski uczeń: 8.1. wykazuje zróżnicowanie społeczne i gospodarcze krajów sąsiadujących z Polską;
9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń: 3) opisuje, na podstawie map tematycznych, zróżnicowanie regionalne, kulturowe, narodowościowe i etniczne współczesnej Europy oraz najważniejsze przyczyny i konsekwencje tego zróżnicowania;
10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń: 11) wyróżnia główne cechy i przyczyny zróżnicowania kulturowego i etnicznego Ameryki Północnej i Południowej;

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

Współczesne problemy demograficzne i społeczne świata. Uczeń:

6) wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego (np. wyjaśnia rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości w państwach Azji Południowo-Wschodniej).

<u>Poziomy osiągnięć uczniów</u> <u>1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny</u>				
L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
1	Struktura etniczna i narodowościowa ludności świata	Uczeń charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata;	<p>Uczeń:</p> <p>1.uczeń wyjaśnia istotę pojęcia etniczności i charakteryzuje pojęcie grupy etnicznej :</p> <ul style="list-style-type: none"> -silne poczucie tożsamości i mocne przekonanie o własnej odrębności. - odznaczają się spójnością i są połączone silną więzią społeczną, co sprzyja określeniu ich mianem grupy. -grupa etniczna odróżnia się od innych np. religią, językiem , obyczajami, wyglądem fizycznym -głębokie przekonanie o wspólnocie pochodzenia i więzach krwi -etniczność postrzegana jest jako cecha naturalna przypisana jednostkom niezależnie od ich woli, podobnie jak płeć -grupa etniczna musi mieć: nazwę zbiorowości, przekonanie o wspólnym pochodzeniu, wspólne dzieje, odrębna kulturę, związek z określonym terytorium, poczucie tożsamości i solidarności <p>1.podaje przykłady grup etnicznych np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -miejskie mniejszości etniczne- Polonia w Chichago, Arabowie w Paryżu -ludy tubylcze, miejscowe Aborygeni w Australii, Indianie w Kanadzie -kulturowo zróżnicowane populacje państw kolonialnych - tzw. protonarody, grupy mające własnych przywódców politycznych i dążące do niepodległości , Baskowie, <p>2.rozumie i stosuje pojęcie narodu, wskazuje różnice między grupą etniczną a narodem: (grupa etniczna nie posiada państwa , naród dąży do posiadania państwa, swojego terytorium,)</p> <p>2.rozumie i stasuje pojęcie mniejszości narodowej , podaje przykłady mniejszości narodowej</p> <p>2.wskazuje na mapie państwa o dużym udziale mniejszości narodowych,</p> <p>1. charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie narodowościowe i etniczne oraz procesy narodowościowe w różnych krajach np.</p>	<p>Mapa polityczna świata, materiały publicystyczne dotyczące zróżnicowania etnicznego i narodowościowego</p> <p>Wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będąca tłem toku lekcji</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>wykorzystanie zasobów portalu Scholiaris</p> <p>Karty pracy</p> <p>Karta samooceny</p>

			<p>-Szwajcaria-(cztery grupy narodowościowe-obowiązują cztery języki urzędowe: niemiecki, ,francuski, włoski ,język romansz, wywodzi się z łaciny ludowej)</p> <p>- Chin, Indii, USA, Rosji</p> <p>-narody aspirujące do utworzenia własnego państwa np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hiszpania Katalonia- Kastylia , Kraj Basków/ Francja , Hiszpania - Szkocja - Belgia (Flandria, Walonia) - Francja (Bretania, Prowansja) -Abchazowie w Gruzji -Czczenia w Rosji -Kurowie (Turcja , Iran , Irak, Syrai) - Tybetańczycy Chiny -Tamilowie Sri Lanka <p>-dążenia do połączenia z państwem macierzystym:</p> <ul style="list-style-type: none"> -Górny Karabach należy do Azerbejdżanu a chce się przyłączyć do Armenii -Irlandia północna należy do Wielkiej Brytanii a chce się przyłączyć do Irlandii -Cypr Północny należy do Cypru a chce się przyłączyć do Turcji -Ogaden należy do Etiopii a chce się przyłączyć do Somalii -Kaszmir należy do Indii a chce się przyłączyć do Pakistanu -Krym należy do Ukrainy a chce się przyłączyć do Rosji <p>3.omawia konsekwencję zróżnicowania etnicznego i narodowościowego ludności świata, wymienia regiony występowania konfliktów etnicznych, analizuje przyczyny konfliktów etnicznych i</p>	
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Schiolaris
 „Grupy etniczne” Tablica poglądowa dotycząca grup etnicznych istniejących na terenie Polski.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.uczeń wyjaśnia istotę pojęcia etniczności i charakteryzuje pojęcie grupy etnicznej 1.podaje przykłady grup etnicznych	11.uczeń wyjaśnia istotę pojęcia etniczności i charakteryzuje pojęcie grupy etnicznej 1.podaje przykłady grup etnicznych	1.uczeń wyjaśnia istotę pojęcia etniczności i charakteryzuje pojęcie grupy etnicznej 1.podaje przykłady grup etnicznych 2.rozumie i stosuje pojęcie narodu, wskazuje różnice między grupą etniczną a narodem:	1.uczeń wyjaśnia istotę pojęcia etniczności i charakteryzuje pojęcie grupy etnicznej 1.podaje przykłady grup etnicznych 2.rozumie i stosuje pojęcie narodu, wskazuje różnice między grupą etniczną a narodem: (grupa etniczna nie posiada państwa , naród dąży do posiadania państwa, swojego terytorium,)	1.uczeń wyjaśnia istotę pojęcia etniczności i charakteryzuje pojęcie grupy etnicznej 1.podaje przykłady grup etnicznych 2.rozumie i stosuje pojęcie narodu, wskazuje różnice między grupą etniczną a narodem: (grupa etniczna nie posiada państwa , naród dąży do posiadania państwa, swojego terytorium,) 2.rozumie i stasuje pojęcie mniejszości narodowej ,



1. wie co to jest mniejszość narodowa 1. podaje przykłady mniejszości narodowej	1. wie co to jest mniejszość narodowa 1. podaje przykłady mniejszości narodowej 1. odczytuje strukturę narodowościową państw świata	(grupa etniczna nie posiada państwa, naród dąży do posiadania państwa, swojego terytorium,) 2. rozumie i stosuje pojęcie mniejszości narodowej, podaje przykłady mniejszości narodowej 2. wskazuje na mapie państwa o dużym udziale mniejszości narodowych, 2. charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata	2. rozumie i stosuje pojęcie mniejszości narodowej, podaje przykłady mniejszości narodowej 2. wskazuje na mapie państwa o dużym udziale mniejszości narodowych, 2. charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata 2. charakteryzuje zróżnicowanie narodowościowe i etniczne oraz procesy narodowościowe w różnych krajach - narody aspirujące do utworzenia własnego państwa - dążenia do połączenia z państwem macierzystym	podaje przykłady mniejszości narodowej 2. wskazuje na mapie państwa o dużym udziale mniejszości narodowych, 2. charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata 2. charakteryzuje zróżnicowanie narodowościowe i etniczne oraz procesy narodowościowe w różnych krajach - narody aspirujące do utworzenia własnego państwa - dążenia do połączenia z państwem macierzystym 3. omawia konsekwencję zróżnicowania etnicznego i narodowościowego ludności świata, wymienia regiony występowania konfliktów etnicznych, analizuje przyczyny konfliktów etnicznych i
--	---	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Upowszechnianie się wybranych języków a zróżnicowanie językowe na świecie	Uczeń wskazuje przyczyny i konsekwencje upowszechniania się wybranych języków na świecie.	Uczeń: 1. zna i stosuje terminy: język ojczysty, język urzędowy, język żywy, język martwy, sztuczny międzynarodowy 1. analizuje podział języków na rodziny językowe (omawia najliczniejsze rodziny językowe i przykłady najmniej licznych rodzin językowych) 2. analizuje rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzin językowych 2. zna podział rodziny indoeuropejskiej na grupy i języki 3. przyporządkowuje wybrane języki świata do odpowiednich grup i rodzin językowych (wybór zależy od nauczyciela) 2. wskazuje na mapie rozmieszczenie najbardziej liczebnych języków 2. wyszukuje informacji na temat zanikania języków 3. podaje przykłady obszarów gdzie najdynamiczniej przebiega proces zanikania języków na Ziemi np.: - Wschodnia Syberia- np. język jukagirski, należący do rodziny języków uralskich, - Północna Australia np. Queensland, Terytorium Północne i Australia Zachodnia, spotkać można 153 języki zgrupowane w 62 rodzinach. Jedenastoma z tych języków posługuje się mniej niż 400 osób. W Australii lingwiści odnaleźli ludzi, którzy pamiętają, jak posługiwać się językiem <i>amurdag</i> , który uznany został za wyginięty ćwierć wieku temu... Posługiwało się nim aż pięć osób!, - środek Ameryki Południowej- Lingwiści w Boliwii plemiona Indian <i>Kallawayas</i> . Udaje się im	Praca w grupach Prezentacja grup Ocena koleżeńska Dyskusja panelowa- metody aktywizujące Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Praca z tekstem źródłowym Analiza przypadku Wykorzystanie platformy Scholaris

			<p>opierać wpływom zewnętrznym, nadal posługują się językiem keczua, językiem Imperium Inkaskiego, którym mówili wyłącznie mężczyźni, a którego wersja pisana w ogóle nie istnieje. - jako ciekawostkę podajmy też, że najwięcej języków istnieje na wyspie Borneo. Jest ich tam aż 1800!</p> <p style="text-align: center;">2. wymienia najczęściej używane języki świata</p> <p>2. podaje przykłady upowszechniania się wybranych języków na świecie np. języka angielskiego, chińskiego, arabskiego, hiszpańskiego</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p> <p>1. omawia konsekwencje zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p>	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>- wykorzystanie zasobów strony: www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				



Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna i stosuje terminy: język ojczysty, język urzędowy, język żywy język martwy , sztuczny międzynarodowy</p> <p>1.analizuje podział języków na rodziny językowe (omawia najliczniejsze rodziny językowe i przykłady najmniej licznych rodzin językowych)</p> <p>1 wskazuje rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzin językowych</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p> <p>1.omawia konsekwencje zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p>	<p>1.zna i stosuje terminy: język ojczysty, język urzędowy, język żywy język martwy , sztuczny międzynarodowy</p> <p>1.analizuje podział języków na rodziny językowe (omawia najliczniejsze rodziny językowe i przykłady najmniej licznych rodzin językowych)</p> <p>1 wskazuje rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzin językowych</p> <p>1.odczytuje podział rodziny indoeuropejskiej na grupy i języki</p>	<p>1.zna i stosuje terminy: język ojczysty, język urzędowy, język żywy język martwy , sztuczny międzynarodowy</p> <p>1.analizuje podział języków na rodziny językowe (omawia najliczniejsze rodziny językowe i przykłady najmniej licznych rodzin językowych)</p> <p>2.analizuje rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzin językowych</p> <p>2.zna podział rodziny indoeuropejskiej na grupy i języki</p> <p>2.wskazuje na mapie rozmieszczenie najbardziej liczebnych języków</p> <p>2. wyszukuje informacji na temat zanikania języków</p> <p>2. wymienia najczęściej używane języki świata</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p> <p>1.omawia konsekwencje zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p>	<p>1.zna i stosuje terminy: język ojczysty, język urzędowy, język żywy język martwy , sztuczny międzynarodowy</p> <p>1.analizuje podział języków na rodziny językowe (omawia najliczniejsze rodziny językowe i przykłady najmniej licznych rodzin językowych)</p> <p>2.analizuje rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzin językowych</p> <p>2.zna podział rodziny indoeuropejskiej na grupy i języki</p> <p>2.wskazuje na mapie rozmieszczenie najbardziej liczebnych języków</p> <p>2. wyszukuje informacji na temat zanikania języków</p> <p>2. wymienia najczęściej używane języki świata</p> <p>2.podaje przykłady upowszechniania się wybranych języków na świecie np. języka angielskiego, chińskiego , arabskiego , hiszpańskiego</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p> <p>1.omawia konsekwencje zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p>	<p>1.zna i stosuje terminy: język ojczysty, język urzędowy, język żywy język martwy , sztuczny międzynarodowy</p> <p>1.analizuje podział języków na rodziny językowe (omawia najliczniejsze rodziny językowe i przykłady najmniej licznych rodzin językowych)</p> <p>2.analizuje rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzin językowych</p> <p>2.zna podział rodziny indoeuropejskiej na grupy i języki</p> <p>3.przyporządkowuje wybrane języki świata do odpowiednich grup i rodzin językowych (wybór zależy od nauczyciela)</p> <p>2.wskazuje na mapie rozmieszczenie najbardziej liczebnych języków</p> <p>2. wyszukuje informacji na temat zanikania języków</p> <p>3.podaje przykłady obszarów gdzie najdynamiczniej przebiega proces zanikania języków na Ziemi</p> <p>2.wymienia najczęściej używane języki świata</p> <p>2.podaje przykłady upowszechniania się wybranych języków na świecie np. języka angielskiego, chińskiego , arabskiego , hiszpańskiego</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p> <p>1.omawia konsekwencje zanikania i upowszechniania się niektórych języków na świecie</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągania celów
3	Zróżnicowanie religijne ludności świata	Uczeń charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata i ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę;	Uczeń: 1. Zna i stosuje pojęcia: religia, religia monoteistyczna, politeistyczna 2. wymienia główne religie monoteistyczne i politeistyczne na świecie, przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie i liczbę wyznawców oraz podaje główne zasady wiary największych religii na świecie 3. charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności na świecie, 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania religijnego ludności na świecie 2. wyszukuje informacji na temat wpływu religii na postawy społeczne i gospodarkę w życiu codziennym 2. ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę na podstawie zgromadzonego materiału np. -Judaizmu: kieruje się zasadą pełnej uczciwości i rzetelności, zaniedbanie pracy jest grzechem przeciw Bogu i bliźniemu, tora zabrania również kradzieży, zdobywanie pieniędzy w sposób nieuczciwy lub upokarzający bliźniego. - Islam -obowiązkiem każdego muzułmanina jest modlitwa, jałmużna, post, pielgrzymka do Kaby. Obowiązki te nazywają się w teologii muzułmańskiej pięcioma filarami islamu, islam zabrania spożywania wieprzowiny, co niesie za sobą brak hodowli trzody chlewnej, głosi życie w umiarze, bez zbytku, bez marnotrawstwa, każdy muzułmanin ma obowiązek „szukać” przez całe życie, • powoduje to wysoki poziom intelektualny wyznawców tej religii (oraz kiedyś było przyczyną wielu epokowych odkryć we wszystkich dziedzinach nauki) - induizm podział na kast, mała waga wykształcenia, w porównaniu do „dobrego pochodzenia”, ściśle powiązania kasty z wykonywaną profesją (rodzinne tradycje), zjawisko „świętych żebraków”, cnotą dla Indusa jest nie zabijanie zwierząt itp.	Pogadanka, praca z atlasem, metoda problemowa (dedukcja) Burza mózgów Praca w grupach Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Praca z tekstem źródłowym Analiza przypadku http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. Zna i stosuje pojęcia: religia, religia monoteistyczna, politeistyczna 1. podaje przykład religii monoteistycznej i politeistycznej na świecie,	1. Zna i stosuje pojęcia: religia, religia monoteistyczna, politeistyczna 1. podaje przykład religii monoteistycznej i politeistycznej na świecie, 1. odczytuje z mapy obszar występowania tej religii	1. Zna i stosuje pojęcia: religia, religia monoteistyczna, politeistyczna 2. wymienia główne religie monoteistyczne i politeistyczne na świecie, przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie i liczbę wyznawców oraz podaje główne zasady wiary największych religii na świecie 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania religijnego ludności na świecie 2. wyszukuje informacji na temat wpływu religii na postawy społeczne i gospodarkę w życiu codziennym	1. Zna i stosuje pojęcia: religia, religia monoteistyczna, politeistyczna 2. wymienia główne religie monoteistyczne i politeistyczne na świecie, przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie i liczbę wyznawców oraz podaje główne zasady wiary największych religii na świecie 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania religijnego ludności na świecie 2. wyszukuje informacji na temat wpływu religii na postawy społeczne i gospodarkę w życiu codziennym 2. ocenia wpływ religii na postawy	1. Zna i stosuje pojęcia: religia, religia monoteistyczna, politeistyczna 2. wymienia główne religie monoteistyczne i politeistyczne na świecie, przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie i liczbę wyznawców oraz podaje główne zasady wiary największych religii na świecie 3. charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności na świecie, 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania religijnego ludności na świecie 2. wyszukuje informacji na temat wpływu religii na postawy społeczne i gospodarkę w życiu codziennym 2. ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę na podstawie zgromadzonego materiału 3. uzasadnia twierdzenie, że religia jest warunkuje życie

			społeczne i gospodarkę na podstawie zgromadzonego materiału	społeczne i gospodarcze niektórych państw
--	--	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
4	Kręgi kutrowe a cywilizacje współczesnego świata	Uczeń zauważa, że poszczególne grupy ludzkości mają swoje własne drogi rozwoju. tworzą wiele różnych cywilizacji lub kręgów kulturowych.	Uczeń 1.rozumie i posługuje się terminami : krąg kulturowy , cywilizacja 1.analizuje rozmieszczenie głównych kręgów kulturowych na świecie 2.chraklteryzuje główne kręgi kulturowe świata ich drogi rozwoju, osiągnięcia 2.wykazuje na przykładach zróżnicowanie kulturowe ludności 3.omawia wpływ cech kulturowych na życie społeczne i gospodarcze 2.potrafi wyjaśnić znaczenie cechy kultury i kryteria jej wyróżniania (język, rasa, religia, położenie geograficzne) 2.podaje przykłady państw z różnych kręgów kulturowych 3.wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji w procesie zróżnicowania regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego na konkretnych przykładach korzystając z różnych źródeł informacji w tym podaje przykłady wpływu religii i tradycji na gospodarkę, strukturę społeczną, mentalność, życie codzienne 3. wykazuje związki przyczynowe pomiędzy głównymi cechami kulturowymi a religią, oraz między religią a gospodarką 2. klasyfikuje państwa pod względem przynależności do kręgów kulturowych 3. omawia problemy społeczne, demograficzne itp. związane z różnorodnością kulturową na konkretnych przykładach korzystając z różnych źródeł informacji 1.omawia zróżnicowanie rasowe ludności świata	Praca w grupach Prezentacja grup Ocena koleżeńska Dyskusja panelowa- metody aktywizujące Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karta pracy Karty samooceny

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.rozumie i posługuje się terminami : krąg kulturowy , cywilizacja 1.analizuje rozmieszczenie głównych kręgów kulturowych na świecie	1.rozumie i posługuje się terminami : krąg kulturowy , cywilizacja 1.analizuje rozmieszczenie głównych kręgów kulturowych na	1.rozumie i posługuje się terminami : krąg kulturowy , cywilizacja 1.analizuje rozmieszczenie głównych kręgów kulturowych na świecie 2.chraklteryzuje główne kręgi kulturowe świata ich drogi rozwoju, osiągnięcia 2.wykazuje na przykładach	1.rozumie i posługuje się terminami : krąg kulturowy , cywilizacja 1.analizuje rozmieszczenie głównych kręgów kulturowych na świecie 2.chraklteryzuje główne kręgi kulturowe świata ich drogi rozwoju, osiągnięcia 2.wykazuje na przykładach zróżnicowanie kulturowe ludności 2.potrafi wyjaśnić znaczenie cechy	1.rozumie i posługuje się terminami : krąg kulturowy , cywilizacja 1.analizuje rozmieszczenie głównych kręgów kulturowych na świecie 2.chraklteryzuje główne kręgi kulturowe świata ich drogi rozwoju, osiągnięcia 2.wykazuje na przykładach zróżnicowanie kulturowe ludności 2.potrafi wyjaśnić znaczenie cechy kultury i kryteria jej wyróżniania (język, rasa, religia, położenie geograficzne) 2.podaje przykłady państw z różnych kręgów kulturowych 3.wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji w procesie zróżnicowania



1. wymienia główne kręgi kulturowe	świecie 1. wymienia główne kręgi kulturowe 1.charakteryzuje wybrany krąg kulturowy	zróżnicowanie kulturowe ludności 2.potrafi wyjaśnić znaczenie cechy kultury i kryteria jej wyróżniania (język, rasa, religia, położenie geograficzne) 2.podaje przykłady państw z różnych kręgów kulturowych	kultury i kryteria jej wyróżniania (język, rasa, religia, położenie geograficzne) 2.podaje przykłady państw z różnych kręgów kulturowych 2. klasyfikuje państwa pod względem przynależności do kręgów kulturowych	regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego na konkretnych przykładach korzystając z różnych źródeł informacji w tym podaje przykłady wpływu religii i tradycji na gospodarkę, strukturę społeczną, mentalność, życie codzienne 3. wykazuje związki przyczynowe pomiędzy głównymi cechami kulturowymi a religią, oraz między religią a gospodarką 2. klasyfikuje państwa pod względem przynależności do kręgów kulturowych 3. omawia problemy społeczne, demograficzne itp. związane z różnorodnością kulturową na konkretnych przykładach korzystając z różnych źródeł informacji
------------------------------------	--	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
5	Zróżnicowanie cywilizacyjne współczesnego świata Utrwalenie materiału	Uczeń charakteryzuje strukturę etniczną i narodowościową ludności świata Uczeń wskazuje przyczyny i konsekwencje upowszechniania się wybranych języków na świecie. Uczeń charakteryzuje zróżnicowanie religijne ludności świata i ocenia wpływ religii na postawy społeczne i gospodarkę; Uczeń zauważa , że poszczególne grupy ludzkości mają swoje własne drogi rozwoju. tworzą wiele różnych cywilizacji lub kręgów kulturowych,	Uczeń - analizuje przygotowana przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień Zróżnicowanie cywilizacyjne współczesnego świata - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów	Gra dydaktyczna Praca w parach Samocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej
6.	Test		Test wiedzy i umiejętności	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie zasobów portalu Schiolaris „Grupy etniczne” Tablica poglądowa dotycząca grup etnicznych istniejących na terenie Polski.				

Dział X Zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie				
Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji				
<p>9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń:</p> <p>7) przedstawia główne cechy położenia, wielkości, układu przestrzennego oraz znaczenie Paryża lub Londynu jako światowej metropolii;</p> <p>10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń: 3) analizuje wykresy i dane liczbowe dotyczące rozwoju ludnościowego i urbanizacji w Chinach;</p> <p>12) określa cechy rozwoju i problemy wielkich miast w Brazylii</p>				
<u>Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej</u>				
<p>1. Współczesne problemy demograficzne i społeczne świata. Uczeń:</p> <p>4) wyjaśnia zróżnicowanie procesów urbanizacji na świecie; opisuje procesy tworzenia się aglomeracji miejskich oraz ich formy;</p> <p>5) identyfikuje i wyjaśnia procesy wzrostu liczby ludności oraz ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata (np. poznaje przyczyny powstawania dzielnic nędzy, wzrostu przestępczości, degradacji środowiska przyrodniczego, problemów komunikacyjnych);</p>				
<u>Poziomy osiągnięć uczniów</u>				
<u>1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny</u>				
L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1	Zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na Ziemi	Uczeń przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie	<p>Uczeń:</p> <p>1. rozumie i posługuje się pojęciem urbanizacji, dostrzega jego wieloznaczność, wielowymiarowość w różnych płaszczyznach: demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej</p> <p>2. wymienia i charakteryzuje poszczególne fazy procesu urbanizacji biorąc pod uwagę:</p> <ul style="list-style-type: none"> - etapy koncentracji ludności (koncentracja, dekoncentracja i jej tempo), - płaszczyzny, w których zachodzi proces urbanizacji - zmiany liczby ludności (w których obszarach miasta są największe czy w centralnych czy zewnętrznych) - które sektory gospodarki odgrywają największą rolę w fazie procesów urbanizacyjnych, <p>1. ocenia na podstawie poszczególnych faz urbanizacji poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny i skutki eksplozji wielkich miast</p> <p>2. wyjaśnia zjawisko urbanizacji pozornej i ocenia jej skutki</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny powstawania suburbiów</p> <p>2. analizuje przyczyny i skutki zmian funkcji dzielnic centralnych w miastach europejskich i północnoamerykańskich</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>2. podaje cechy procesów urbanizacyjnych w różnych rejonach świata</p>	<p>Metody pracy zastosowane na zajęciach to: wykład, (wykład wprowadzający), dyskusja, dyskusja sterowana, analizowanie i rozwiązywanie problemów (burza mózgów, studium przypadku), ćwiczenia praktyczne, praca z tekstem, wizualizacja – wykorzystanie prezentacji multimedialnej</p> <p>Formy pracy to: praca w grupie, praca indywidualna</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p>

		<p>2. wyjaśnia specyfikę procesów urbanizacji w krajach Ameryki Łacińskiej, (urbanizacja pozorna, nadurbanizacja)</p> <p>3. wyjaśnia zróżnicowanie współczesnych procesów urbanizacyjnych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> -dalszy rozwoju istniejących miast i powstawanie nowych; -tworzenie się aglomeracji miejskich o różnym charakterze - łączenie się aglomeracji miejskich w wieloprzestrzenne układy metropolitalne, które integrując się funkcjonalnie, tworzą megalopolis; - urbanizacja obszarów wiejskich, prowadzącej do zanikania dychotomii miasto-wieś. <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między fazami urbanizacji a zmianami rozkładu gęstości zaludnienia w miastach</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy, między procesami urbanizacyjnymi a procesami demograficzno-ekonomicznymi państw świata i ich poziomem rozwoju gospodarczego</p> <p>2. ocenia wpływ wzrostu liczny ludności na Ziemi na procesy urbanizacyjne w poszczególnych fazach urbanizacji w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2. charakteryzuje zjawisko ekspansji przestrzennej wielkich metropolii w krajach wysoko i słabo rozwiniętych</p> <p>3. analizuje wykres rozkładu gęstości zaludnienia w poszczególnych fazach rozwoju urbanizacji w obszarach centralnych i peryferyjnych</p> <p>1. przedstawia procesy urbanizacyjne na Świecie</p>	<p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Wykład wprowadzający w temat zagadnienia ilustrowany prezentacją multimedialną, karty pracy.</p> <p>Samoocena i ocena koleżeńska</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Wykorzystanie zasobów Scholaris</p>
--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

-„Osadnictwo wiejskie” Film przedstawia osadnictwo wiejskie.

-„Zjawisko deglomracji” Film przedstawia zjawisko deglomracji.

-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220

- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

-<http://www.stat.gov.pl/gus/>

-<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. rozumie i posługuje się pojęciem urbanizacji, dostrzega jego wieloznaczność, wielowymiarowość w różnych płaszczyznach: demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej</p>	<p>1. rozumie i posługuje się pojęciem urbanizacji, dostrzega jego wieloznaczność, wielowymiarowość w różnych płaszczyznach:</p>	<p>1. rozumie i posługuje się pojęciem urbanizacji, dostrzega jego wieloznaczność, wielowymiarowość w różnych płaszczyznach: demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej</p>	<p>1. rozumie i posługuje się pojęciem urbanizacji, dostrzega jego wieloznaczność, wielowymiarowość w różnych płaszczyznach: demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej</p> <p>2. wymienia i charakteryzuje poszczególne fazy procesu urbanizacji biorąc pod uwagę</p>	<p>1. rozumie i posługuje się pojęciem urbanizacji, dostrzega jego wieloznaczność, wielowymiarowość w różnych płaszczyznach: demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej</p> <p>2. wymienia i charakteryzuje poszczególne fazy procesu urbanizacji biorąc pod uwagę</p> <p>1. ocenia na podstawie poszczególnych faz urbanizacji poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny i skutki eksplozji wielkich miast</p> <p>2. wyjaśnia zjawisko urbanizacji pozornej i ocenia jej skutki</p>

<p>1. ocenia na podstawie poszczególnych faz urbanizacji poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1. wymienia fazy urbanizacji</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny i skutki eksplozji wielkich miast</p> <p>1. wymienia fazy urbanizacji</p> <p>1. podaje najważniejsze cechy poszczególnych faz</p>	<p>demograficznej, ekonomicznej, przestrzennej</p> <p>1. ocenia na podstawie poszczególnych faz urbanizacji poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1. wymienia fazy urbanizacji</p> <p>1. podaje najważniejsze cechy poszczególnych faz</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny i skutki eksplozji wielkich miast</p>	<p>2. wymienia i charakteryzuje poszczególne fazy procesu urbanizacji biorąc pod uwagę</p> <p>1. ocenia na podstawie poszczególnych faz urbanizacji poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny i skutki eksplozji wielkich miast</p> <p>2. wyjaśnia zjawisko urbanizacji pozornej i ocenia jej skutki</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny powstawania suburbiów</p> <p>2. analizuje przyczyny i skutki zmian funkcji dzielnic centralnych w miastach europejskich i północnoamerykańskich</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>2. podaje cechy procesów urbanizacyjnych w różnych rejonach świata</p>	<p>1. ocenia na podstawie poszczególnych faz urbanizacji poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1. wyjaśnia przyczyny i skutki eksplozji wielkich miast</p> <p>2. wyjaśnia zjawisko urbanizacji pozornej i ocenia jej skutki</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny powstawania suburbiów</p> <p>2. analizuje przyczyny i skutki zmian funkcji dzielnic centralnych w miastach europejskich i północnoamerykańskich</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>2. podaje cechy procesów urbanizacyjnych w różnych rejonach świata</p> <p>2. wyjaśnia specyfikę procesów urbanizacji w krajach Ameryki Łacińskiej, (urbanizacja pozorna, nadurbanizacja) procesów urbanizacyjnych w szczególności:</p> <p>- dalszy rozwoju istniejących miast i</p>	<p>2. wyjaśnia przyczyny powstawania suburbiów</p> <p>2. analizuje przyczyny i skutki zmian funkcji dzielnic centralnych w miastach europejskich i północnoamerykańskich</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>2. podaje cechy procesów urbanizacyjnych w różnych rejonach świata</p> <p>2. wyjaśnia specyfikę procesów urbanizacji w krajach Ameryki Łacińskiej, (urbanizacja pozorna, nadurbanizacja)</p> <p>3. wyjaśnia zróżnicowanie współczesnych procesów urbanizacyjnych w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - dalszy rozwoju istniejących miast i powstawanie nowych; - tworzenie się aglomeracji miejskich o różnym charakterze - łączenie się aglomeracji miejskich w wielkoprzestrzenne układy metropolitalne, które integrując się funkcjonalnie, tworzą megalopolis; - urbanizacja obszarów wiejskich, prowadzącej do zanikania dychotomii miasto-wieś. <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między fazami urbanizacji a zmianami rozkładu gęstości zaludnienia w miastach</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy, między procesami urbanizacyjnymi a procesami demograficzno-ekonomicznymi państw świata i ich poziomem rozwoju gospodarczego</p> <p>2. ocenia wpływ wzrostu liczny ludności na Ziemi na procesy urbanizacyjne w poszczególnych fazach urbanizacji w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2. charakteryzuje zjawisko ekspansji przestrzennej wielkich metropolii w krajach wysoko i słabo rozwiniętych</p> <p>3. analizuje wykres rozkładu gęstości zaludnienia w poszczególnych fazach rozwoju urbanizacji w obszarach centralnych i peryferyjnych</p>
---	--	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów. Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Struktura	Uczeń określa	Uczeń:	Metody pracy:



funkcjonalno - przestrzenna miast i jej zmiany	strukturę funkcjonalno-przestrzenną różnych miast i ocenia jej zmiany wraz z rozwojem państw;	<p>1.rozumie niejednoznaczność pojęcia – „osadnictwo miejskie- miasto” ze względu na różnorodne kryteria (geograficzne, ekonomiczne, prawne, socjologiczne i in.), jakie są przyjmowane przy analizowaniu poszczególnych typów jednostek osadniczych., podaje najpopularniejsze kryterium w postaci arbitralnej decyzji władz- prawa miejskie</p> <p>2.analizuje kryteria wydzielenia miast : statystyczno-demograficzne, ekonomiczno-funkcjonalne lub fizjonomiczne</p> <p>2.porównuje kryteria wydzielenia miast w różnych krajach np. Argentyna , Szwecja, Holandia Japonia</p> <p>2.podaje przykłady funkcji miast: handlowa, przemysłowa itp.</p> <p>2.wyjaśnia pojęcie funkcje miastotwórcze oraz charakteryzuje najważniejsze z nich: polityczne, handlowe, komunikacyjne, przemysłowe, usługowe , turystyczne, usługowe, obronne i inne.</p> <p>2.podaje przykłady miast powstałych pod wpływem tych funkcji</p> <p>3.omawia wpływ rozwoju demograficzno ekonomicznego państw świata na zmiany funkcji miast (współczesne miasta pełnia role wielofunkcyjne)</p> <p>1.opisuje procesy tworzenia się różnych typów zespołów miejskich na przykładzie konkretnych funkcji miastotwórczych</p> <p>1.charakteryzuje przestrzenne rozmieszczeni miast jako konsekwencje rozmieszczenia ludności-stosunków demograficznych</p> <p>1.podaje nazwy kontynentów ,na których w ostatnich latach nastąpił największy rozwój miast(w Europie, Ameryce Północnej i Azji- ukształtowały się tam największe miasta i zespoły miejskie świata)</p> <p>2.wyjaśnia na czym polega ekspansja miast (przejmowaniem terenów podmiejskich, rolniczych i przeobrażaniem ich w obszary zurbanizowane.)</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny tworzenie się stref przejściowych (powstaje gdy za przemianami socjologiczno-demograficznymi nie nadążają przeobrażenia urbanistyczno-architektoniczne, o</p> <p>2.wyjasnia czym odznacza się w charakterze zabudowy strefa przejściowa(odznacza się chaotyczną zabudową, słabo wykształconymi układami komunikacyjnymi, niewielkim zapleczem usługowym itp.)</p> <p>2.podaje znaczenie ceny gruntów jako elementu od, którego uzależniona jest ekspansja miast w krajach wysoko i słabo rozwiniętych np. drapacze chmur, intensywny rozwój budownictwa poza prawnie wyznaczonymi granicami miast, rozwój przedmieść oraz osad podmiejskich</p> <p>2.wyjaśnia znaczenie pojęcia: strefa funkcjonalno-przestrzenna miast</p> <p>1.wymienia przykłady modeli prezentujących układy funkcjonalno-przestrzenna miast</p> <p>2.charakteryzuje modele funkcjonalno przestrzenne miast: model koncentryczny ,sektorowy-klinowy, wielordzeniowy (policentryczny)</p> <p>3. analizuje strukturę przestrzenną dowolnego miasta i dokonuje klasyfikacji do odpowiedniego modelu przestrzennego np. Krakowa</p>	<p>Wkład wprowadzający, wykorzystanie prezentacji multimedialnej inicjuje lekcję i wprowadza w temat.</p> <p>Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli”.</p> <p>Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie.</p> <p>Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek).</p> <p>Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. wreszcie dochodzi do ostateczne go wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków .</p> <p>Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Samoocena</p> <p>Mapy</p> <p>Karty pracy</p>
--	---	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

-wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
 „Funkcje miast polskich” Film przedstawia funkcje miast polskich.
 „Funkcje miast „Tablica przedstawia główne funkcje miast.
 -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
 -wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumiemie niejednoznaczność pojęcia – „osadnictwo miejskie-miasto” 1.podaje przykłady funkcji miast: handlowa, przemysłowa itp. 1.opisuje procesy tworzenia się różnych typów zespołów miejskich na przykładzie konkretnych funkcji miastotwórczych 1.charakteryzuje przestrzenne rozmieszczenia ludności-stosunków demograficznych 1.podaje nazwy</p>	<p>1.rozumiemie niejednoznaczność pojęcia – „osadnictwo miejskie-miasto” 1.podaje przykłady funkcji miast: handlowa, przemysłowa itp. 1.opisuje procesy tworzenia się różnych typów zespołów miejskich na przykładzie konkretnych funkcji miastotwórczych 1.charakteryzuje przestrzenne rozmieszczenia miast jako konsekwencje rozmieszczenia ludności-stosunków demograficznych 1.podaje nazwy</p>	<p>1.rozumiemie niejednoznaczność pojęcia – „osadnictwo miejskie- miasto” 2.analizuje kryteria wydzielenia miast : statystyczno-demograficzne, ekonomiczno-funkcjonalne lub fizjonomiczne 2.porównuje kryteria wydzielenia miast w różnych krajach np. Argentyna , Szwecja, Holandia Japonia 1.podaje przykłady funkcji miast: handlowa, przemysłowa itp. 2.wyjaśnia pojęcie funkcje miastotwórcze oraz charakteryzuje najważniejsze z nich: polityczne, handlowe, komunikacyjne, przemysłowe, usługowe , turystyczne, usługowe, obronne i inne. 2.podaje przykłady miast powstałych pod wpływem tych funkcji 1.opisuje procesy tworzenia się różnych typów zespołów miejskich na przykładzie konkretnych funkcji miastotwórczych 1.charakteryzuje przestrzenne rozmieszczenia miast jako konsekwencje rozmieszczenia ludności- stosunków demograficznych 1.podaje nazwy kontynentów ,na których w ostatnich latach nastąpił największy rozwój miast 2.wyjaśnia na czym polega ekspansja miast (przejmowaniem terenów podmiejskich,</p>	<p>1.rozumiemie niejednoznaczność pojęcia – „osadnictwo miejskie- miasto” 2.analizuje kryteria wydzielenia miast : statystyczno-demograficzne, ekonomiczno-funkcjonalne lub fizjonomiczne 2.porównuje kryteria wydzielenia miast w różnych krajach np. Argentyna , Szwecja, Holandia Japonia 1.podaje przykłady funkcji miast: handlowa, przemysłowa itp. 2.wyjaśnia pojęcie funkcje miastotwórcze oraz charakteryzuje najważniejsze z nich: polityczne, handlowe, komunikacyjne, przemysłowe, usługowe , turystyczne, usługowe, obronne i inne. 2.podaje przykłady miast powstałych pod wpływem tych funkcji 3.omawia wpływ rozwoju demograficzno ekonomicznego państw świata na zmiany funkcji miast (współczesne miasta pełnia role wielofunkcyjne) 1.opisuje procesy tworzenia się różnych typów zespołów miejskich na przykładzie konkretnych funkcji miastotwórczych 1.charakteryzuje przestrzenne rozmieszczenia miast jako konsekwencje rozmieszczenia ludności- stosunków demograficznych 1.podaje nazwy kontynentów ,na których w ostatnich latach nastąpił największy rozwój miast 2.wyjaśnia na czym polega ekspansja miast (przejmowaniem terenów podmiejskich, rolniczych i przeobrażaniem ich w obszary zurbanizowane.) 2.wyjaśnia przyczyny tworzenia się stref przejściowych</p>	

miast jako konsekwencje rozmieszczenia i ludności-	kontynentów ,na których w ostatnich latach nastąpił największy rozwój miast 1.wymienia przykłady modeli prezentujących układy funkcjonalno-przestrzenna miast	ludności- stosunków demograficznych 1.podaje nazwy kontynentów ,na których w ostatnich latach nastąpił największy rozwój miast 2.wyjaśnia na czym polega ekspansja miast 2.wyjaśnia przyczyny tworzenie się stref przejściowych 2.wyjasnia czym odznacza się w charakterze zabudowy strefa przejściowa 2.wyjaśnia znaczenie pojęcia: strefa funkcjonalno-przestrzenna miast 1.wymienia przykłady modeli prezentujących układy funkcjonalno-przestrzenna miast 2.charakteryzuje modele funkcjonalno przestrzenne miast: model koncentryczny ,sektorowy-klinowy, wielordzeniowy (policentryczny)	rolniczych i przeobrażaniem ich w obszary zurbanizowane.) 2.wyjaśnia przyczyny tworzenie się stref przejściowych 2.wyjasnia czym odznacza się w charakterze zabudowy strefa przejściowa 2.podaje znaczenie ceny gruntów jako elementu od, którego uzależniona jest ekspansja miast w krajach wysoko i słabo rozwiniętych 2.wyjaśnia znaczenie pojęcia: strefa funkcjonalno-przestrzenna miast 1.wymienia przykłady modeli prezentujących układy funkcjonalno-przestrzenna miast 2.charakteryzuje modele funkcjonalno przestrzenne miast: model koncentryczny ,sektorowy-klinowy, wielordzeniowy (policentryczny)	2.wyjasnia czym odznacza się w charakterze zabudowy strefa przejściowa 2.podaje znaczenie ceny gruntów jako elementu od, którego uzależniona jest ekspansja miast w krajach wysoko i słabo rozwiniętych 2.wyjaśnia znaczenie pojęcia: strefa funkcjonalno-przestrzenna miast 1.wymienia przykłady modeli prezentujących układy funkcjonalno-przestrzenna miast 2.charakteryzuje modele funkcjonalno przestrzenne miast: model koncentryczny ,sektorowy-klinowy, wielordzeniowy (policentryczny) 3. analizuje strukturę przestrzenną dowolnego miasta i dokonuje klasyfikacji do odpowiedniego modelu przestrzennego np. Krakowa
--	--	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
3	Zróznicowanie typów i wielkości miast	Uczeń przedstawia zróznicowanie poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i wielkości; typy jednostek osadniczych) przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie i zróznicowanie	Uczeń: 1.wymienia znane typy zespołów miejskich 2.charakteryzuje typy zespołów miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis) 2.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis) 2.wymienia i wskazuje na mapie świata przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis) 3.podaje przykłady aglomeracji z dwoma ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne) 3.wymienia istniejące współcześnie megalopolis(okręgu Wielkich Jezior w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, wschodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych (tzw.	Praca z podręcznikiem, atlasem Praca w grupach Wizualizacja Metoda sytuacyjna -analiza przypadków wzbogacona prezentacją multimedialną. Analiza przypadków to samodzielne rozwiązywanie problemów, dochodzeniu do wiedzy wykorzystując konkretne przykłady ze świata w skali globalnej i regionalnej. Wykorzystanie informacji umieszczonych na stronie Scholaris.

		<p>poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i wielkości;</p>	<p>BosWash), megalopolis zachodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych z aglomeracjami San Francisco, japońskie megalopolis Pas Taiheiyo,(składa się z metropolii Greater Tokyo Area (Tokio-Kawasaki-Jokohama-Chiba-Saitama), metropolii Greater Osaka Area (Osaka-Kioto-Kōbe) , metropolii Chūkyō -Nagoja), megalopolis brytyjskie, megalopolis brazylijskie, megalopolis w krajach Beneluksu, Delta Jangcy w Chinach, Delta rzeki Perłowej w Chinach</p> <p>2.charakteryzuje obszary magalopolitarne na Ziemi, podaje ich liczbę mieszkańców oraz genezę powstania i wymienia aglomeracje oraz metropolie wchodzące w ich skład</p> <p>2.wskazuje na mapie świata przykłady wielkich metropolii i obszarów megalopolitarnych</p> <p>2.charakteryzuje problemy metropolii i obszarów megalopolitarnych na konkretnych przykładach</p> <p>1.zna pojęcia: metropolia, megamiasto, slumsy</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje megalopolis)</p> <p>3.omawia typów genetycznych zespołów miejskich jako produkty faz urbanizacji oraz opisuje proces ich powstawania (aglomeracja mono ,i policentryczna , megalopolis)</p>	<p>Wprowadzenie do lekcji odbywa się na zasadzie krótkiego wykładu, ilustrowanego prezentacją multimedialną. Następnie analizuje się konkretne przypadki zaproponowane przez nauczyciela</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja.</p> <p>Wykorzystanie mapy fizycznej świata.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris „Amsterdam” Film przedstawia miasto Amsterdam.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich</p> <p>1.zna pojęcia: metropolia, megamiasto, slumsy, aglomeracja mono i policentryczna</p> <p>1. wskazuje na mapie przykłady różnych typów miast</p> <p>1.podaje różnice między poszczególnymi typami miast</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich</p> <p>1.zna pojęcia: metropolia, megamiasto, slumsy, aglomeracja mono i policentryczna</p> <p>1. wskazuje na mapie przykłady różnych typów miast</p> <p>1.podaje różnice</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich</p> <p>1.zna pojęcia: metropolia, megamiasto, slumsy, aglomeracja mono i policentryczna</p> <p>2.charakteryzuje typy zespołów miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis)</p> <p>2.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich</p> <p>2.charakteryzuje typy zespołów miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis)</p> <p>2.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis)</p> <p>2.wymienia i wskazuje na mapie świata przykłady typów jednostek miejskich</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich</p> <p>2.charakteryzuje typy zespołów miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis)</p> <p>2.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis)</p> <p>2.wymienia i wskazuje na mapie świata przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis)</p> <p>3.podaje przykłady aglomeracji z dwoma ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne)</p> <p>3.wymienia istniejące współcześnie megalopolis(okręgu Wielkich Jezior w Stanach Zjednoczonych i Kanadzie, wschodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych (tzw. BosWash), megalopolis zachodniego wybrzeża Stanów Zjednoczonych z aglomeracjami San Francisco, japońskie megalopolis Pas</p>

	<p>między poszczególnymi typami miast 1.wyszukuje informacji na temat różnych typów miasta na Ziemi</p>	<p>monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis) 2.wymienia i wskazuje na mapie świata przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis) 2.wskazuje na mapie świata przykłady wielkich metropolii i obszarów megalopolitarnych</p>	<p>(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne, megalopolis) 2.wskazuje na mapie świata przykłady wielkich metropolii i obszarów megalopolitarnych 2.charakteryzuje problemy metropolii i obszarów megalopolitarnych na konkretnych przykładach 1.zna pojęcia: metropolia, megamiasto, slumsy 2.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje megalopolis)</p>	<p>Taiheiyo,(składa się z metropolis Greater Tokyo Area (Tokio-Kawasaki-Jokohama-Chiba-Saitama), metropolis Greater Osaka Area (Osaka-Kioto-Kōbe) , metropolis Chūkyō -Nagoja), megalopolis brytyjskie, megalopolis brazylijskie, megalopolis w krajach Beneluksu, Delta Jangcy w Chinach, Delta rzeki Perłowej w Chinach 2.charakteryzuje obszary megalopolitarne na Ziemi, podaje ich liczbę mieszkańców oraz genezę powstania i wymienia aglomeracje oraz metropolie wchodzące w ich skład 2.wskazuje na mapie świata przykłady wielkich metropolii i obszarów megalopolitarnych 2.charakteryzuje problemy metropolii i obszarów megalopolitarnych na konkretnych przykładach 1.zna pojęcia: metropolia, megamiasto, slumsy 2.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje megalopolis) 3.omawia typów genetycznych zespołów miejskich jako produkty faz urbanizacji oraz opisuje proces ich powstawania (aglomeracja mono ,i policentryczna , megalopolis)</p>
--	---	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Wygląd miast -największe miasta świata i ich regionalne zróżnicowanie	Uczeń określa strukturę funkcjonalno-przestrzenną różnych miast i ocenia jej zmiany wraz z rozwojem państw;	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.podaje przykłady i charakteryzuje wygląd miast starożytnych, średniowiecznych, renesansowych, barokowych, miasta epoki przemysłowej, miasta socjalistyczne, 1.wyszukuje informacji na temat wyglądu miast z różnych stron świata 2.omawia charakterystyczne cechy zróżnicowania regionalnego miast Ameryki Północnej, Południowej, muzułmańskie Afryki i Azji, pozostałe miasta Afrykańskie, Europejskie. 2.wskazuje na mapie największe miasta na poszczególnych kontynentach 3.podaje związek między wyglądem miast a poziomem rozwoju gospodarczego kraju 	<p>Metody pracy praca w małych zespołach, ćwiczenia praktyczne z mapą fizyczną świata, rozmieszczeniem miast na świecie Karty pracy i samooceny Prezentacja multimedialna tłem toku lekcji , wykorzystanie materiałów Scholaris Motywowanie i wdrażanie do samodzielności i nauki Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Studium przypadku</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris				
-wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris „Barcelona” Film przedstawia Barcelonę, stolicę Katalonii. -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl -wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.podaje przykłady i charakteryzuje wygląd miast starożytnych, średniowiecznych, renesansowych, barokowych, miasta epoki przemysłowej, miasta socjalistyczne	1.podaje przykłady i charakteryzuje wygląd miast starożytnych, średniowiecznych, renesansowych, barokowych, miasta epoki przemysłowej, miasta socjalistyczne, 1.wyszukuje informacji na temat wyglądu miast z różnych stron świata	1.podaje przykłady i charakteryzuje wygląd miast starożytnych, średniowiecznych, renesansowych, barokowych, miasta epoki przemysłowej, miasta socjalistyczne, 1.wyszukuje informacji na temat wyglądu miast z różnych stron świata 2.omawia charakterystyczne cechy zróżnicowania regionalnego miast Ameryki Północnej, Południowej, muzułmańskie Afryki i Azji, pozostałe miasta Afrykańskie, Europejskie.	1.podaje przykłady i charakteryzuje wygląd miast starożytnych, średniowiecznych, renesansowych, barokowych, miasta epoki przemysłowej, miasta socjalistyczne, 1.wyszukuje informacji na temat wyglądu miast z różnych stron świata 2.omawia charakterystyczne cechy zróżnicowania regionalnego miast Ameryki Północnej, Południowej, muzułmańskie Afryki i Azji, pozostałe miasta Afrykańskie, Europejskie. 2.wskazuje na mapie największe miasta na poszczególnych kontynentach	1.podaje przykłady i charakteryzuje wygląd miast starożytnych, średniowiecznych, renesansowych, barokowych, miasta epoki przemysłowej, miasta socjalistyczne, 1.wyszukuje informacji na temat wyglądu miast z różnych stron świata 2.omawia charakterystyczne cechy zróżnicowania regionalnego miast Ameryki Północnej, Południowej, muzułmańskie Afryki i Azji, pozostałe miasta Afrykańskie, Europejskie. 2.wskazuje na mapie największe miasta na poszczególnych kontynentach 3.podaje związek między wyglądem miast a poziomem rozwoju gospodarczego kraju

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
5	Zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach;	Uczeń określa strukturę funkcjonalno-przestrzenną różnych miast i ocenia jej zmiany wraz z rozwojem państw;	Uczeń: 1.rozumie i posługuje się pojęciem wskaźnik urbanizacji 1. na podstawie danych statystycznych oblicza współczynnik urbanizacji 2.wymienia podstawowe wskaźniki poziomu życia ludności miejskiej 2.na podstawie zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach omawia zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach 2. wyszukuje informacji o zróżnicowaniu poziomie życia ludności w miastach 2.podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia w wybranych miastach na świecie 3.formułuje zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państw a poziomem życia ludności w miastach 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między fazami urbanizacji,	Metoda problemowa (dedukcja) Burza mózgów Praca w grupach Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analiza zebranych informacji celowe wyróżnienie specyficznych problemów.

		<p>zróżnicowaniem rozwoju gospodarczego a zróżnicowaniem poziomu życia w miastach</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy, między procesami urbanizacyjnymi a procesami demograficzno-ekonomicznymi państw świata i ich poziomem rozwoju gospodarczego oraz ich wpływem na poziom życia ludności w miastach</p>	<p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris</p>
--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

-wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

„Życie w miastach „Ekran interaktywny określający główne walory życia w mieście. Na konkretnych przykładach zilustrowano czynniki przyciągające ludność do miast. Opisano największe miasta na świecie. Dzięki mapie uczeń ma możliwość poznania najważniejszych aglomeracji w Polsce.

„Inne Inne rodzaje zagrożeń dla środowiska” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca zagrożenia dla człowieka i środowiska wynikające z istnienia wielkich ośrodków miejskich. Omawia przyczyny nadmiernej migracji ludności do miast i związane z tym konsekwencje. Prezentuje współczesny styl życia ludzi w wielkich miastach i związane z tym skutki. Wyjaśnia, dlaczego hałas może być groźny dla człowieka i jak się przed nim chronić. Przybliży tematykę związaną ze szkodliwym promieniowaniem jonizującym i niejonizującym.

„Rodzaje zagrożeń dla środowiska”

Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca zagrożenia dla człowieka i środowiska wynikające z istnienia wielkich ośrodków miejskich. Omawia przyczyny nadmiernej migracji ludności do miast i związane z tym konsekwencje. Prezentuje współczesny styl życia ludzi w wielkich miastach i związane z tym skutki. Wyjaśnia, dlaczego hałas może być groźny dla człowieka i jak się przed nim chronić. Przybliży tematykę związaną ze szkodliwym promieniowaniem jonizującym i niejonizującym.

-<http://www.stat.gov.pl/gus/>

-<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl

-wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.rozumie i posługuje się pojęciem wskaźnik urbanizacji 1. na podstawie danych statystycznych oblicza współczynnik	1.rozumie i posługuje się pojęciem wskaźnik urbanizacji 1. na podstawie danych statystycznych oblicza współczynnik urbanizacji	1.rozumie i posługuje się pojęciem wskaźnik urbanizacji 1. na podstawie danych statystycznych oblicza współczynnik urbanizacji 2.wymienia podstawowe wskaźniki poziomu życia ludności miejskiej 2.na podstawie zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na	1.rozumie i posługuje się pojęciem wskaźnik urbanizacji 1. na podstawie danych statystycznych oblicza współczynnik urbanizacji 2.wymienia podstawowe wskaźniki poziomu życia ludności miejskiej 2.na podstawie zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach	1.rozumie i posługuje się pojęciem wskaźnik urbanizacji 1. na podstawie danych statystycznych oblicza współczynnik urbanizacji 2.wymienia podstawowe wskaźniki poziomu życia ludności miejskiej 2.na podstawie zróżnicowania procesów urbanizacyjnych na poszczególnych kontynentach omawia zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach 2. wyszukuje informacji o zróżnicowaniu poziomie życia ludności w miastach 2.podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia w wybranych

urbanizacji 1.omawia zróżnicowanie poziomu życia w miastach	1.omawia zróżnicowanie poziomu życia w miastach na konkretnych przykładach	poszczególnych kontynentach omawia zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach 2. wyszukuje informacji o zróżnicowaniu poziomie życia ludności w miastach	omawia zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach 2. wyszukuje informacji o zróżnicowaniu poziomie życia ludności w miastach 2.podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia w wybranych miastach na świecie	miastach na świecie 3.formułuje zależność między poziomem rozwoju gospodarczego państw a poziomem życia ludności w miastach 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między fazami urbanizacji, zróżnicowaniem rozwoju gospodarczego a zróżnicowaniem poziomu życia w miastach 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy, między procesami urbanizacyjnymi a procesami demograficzno-ekonomicznymi państw świata i ich poziomem rozwoju gospodarczego oraz ich wpływie na poziom życia ludności w miastach
--	--	---	---	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
6	Utrwalenie materiału- Zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie	Uczeń: -przedstawia procesy urbanizacyjne na świecie i zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach różnych typów i wielkości; - określa strukturę funkcjonalno-przestrzenną różnych miast i ocenia jej zmiany wraz z rozwojem państw;	Uczeń - analizuje przygotowaną przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu: Zróżnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów	Gra dydaktyczna Praca w parach Samocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcionują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris

7	Test wiedzy i umiejętności- Zróźnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie		test wiedzy i umiejętności z Zróźnicowanie procesów urbanizacyjnych na świecie	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>-wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris: „Życie w miastach „Ekran interaktywny określający główne walory życia w mieście. Na konkretnych przykładach zilustrowano czynniki przyciągające ludność do miast. Opisano największe miasta na świecie. Dzięki mapie uczeń ma możliwość poznania najważniejszych aglomeracji w Polsce. „Inne Inne rodzaje zagrożeń dla środowiska” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca zagrożenia dla człowieka i środowiska wynikające z istnienia wielkich ośrodków miejskich. Omawia przyczyny nadmiernej migracji ludności do miast i związane z tym konsekwencje. Prezentuje współczesny styl życia ludzi w wielkich miastach i związane z tym skutki. Wyjaśnia, dlaczego hałas może być groźny dla człowieka i jak się przed nim chronić. Przybliży tematykę związaną ze szkodliwym promieniowaniem jonizującym i niejonizującym. „Rodzaje zagrożeń dla środowiska” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca zagrożenia dla człowieka i środowiska wynikające z istnienia wielkich ośrodków miejskich. Omawia przyczyny nadmiernej migracji ludności do miast i związane z tym konsekwencje. Prezentuje współczesny styl życia ludzi w wielkich miastach i związane z tym skutki. Wyjaśnia, dlaczego hałas może być groźny dla człowieka i jak się przed nim chronić. Przybliży tematykę związaną ze szkodliwym promieniowaniem jonizującym i niejonizującym. „Amsterdam” Film przedstawia miasto Amsterdam. „Funkcje miast polskich” Film przedstawia funkcje miast polskich. „Funkcje miast „Tablica przedstawia główne funkcje miast. „Osadnictwo wiejskie” Film przedstawia osadnictwo wiejskie. „Zjawisko deglomeracji” Film przedstawia zjawisko deglomeracji „Berlin – stolica państwa” Film przedstawia Berlin – stolicę państwa. „Florencja” Film przedstawia Florencję. „Frankfurt nad Menem” Film przedstawia Frankfurt nad Menem. „Genua” Film przedstawia miasto Genuę „Lion” Film przedstawia miasto Lion „Paryż” Film przedstawia miasto Paryż. -wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl -wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym-geografia społeczno -ekonomiczna

Działalność gospodarcza na świecie

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń:
 4) wykazuje, na podstawie map tematycznych, związki między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego
 5) wykazuje, na przykładzie rolnictwa Francji lub innego kraju europejskiego, związek pomiędzy warunkami przyrodniczymi a kierunkiem i efektywnością produkcji rolnej; identyfikuje cechy rolnictwa towarowego;



- 6) przedstawia, na podstawie wskazanych źródeł informacji geograficznej, główne kierunki i przyczyny zmian w strukturze przemysłu wybranego regionu (lub okręgu) przemysłowego w Europie Zachodniej;
- 8) wykazuje wpływ gór na cechy środowiska przyrodniczego oraz gospodarkę krajów alpejskich;
- 9) wykazuje związki między rozwojem turystyki w Europie Południowej a warunkami przyrodniczymi oraz dziedzictwem kultury śródziemnomorskiej;
- 10) prezentuje opracowaną na podstawie map, przewodników, Internetu trasę wy ciecarki po Europie lub jej części.
10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń:
- 1) wykazuje, na podstawie map tematycznych, że kontynent Azji jest obszarem wielkich geograficznych kontrastów;
- 7) charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod kątem cech kulturowych, zasobów ropy naftowej, kierunków i poziomu rozwoju gospodarczego; wskazuje miejsca konfliktów zbrojnych;
- 10) określa związki pomiędzy problemami wyżywienia, występowaniem chorób (m.in. AIDS) a poziomem życia w krajach Afryki na południe od Sahary;
- 12) identyfikuje konflikt interesów pomiędzy ekologicznymi skutkami wylesiania Amazonii a jej gospodarczym wykorzystaniem;
- 13) wykazuje związki między gospodarką a warunkami środowiska przyrodniczego w najważniejszych regionach gospodarczych Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej; określa rolę Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej;
- 14) przedstawia, na podstawie map tematycznych, główne cechy gospodarki Australii na tle warunków środowiska przyrodniczego;

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

3. opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne
- 3.4. wyjaśnia z czego wynikają różnice w wielkości i strukturze spożycia Żywności na świecie (uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział Żywności w skali globalnej)
- 3.5. opisuje zmiany w funkcji obszarów wiejskich na wybranych przykładach (np. w Unii Europejskiej, w regionach turystycznych w krajach rozwijających się); potrafi wyjaśnić szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców poszczególnych regionów, wynikające z procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich
- 3.6. charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie i podaje przykłady gospodarowania zasobami leśnymi (pozytywne i negatywne)
- 3.7. charakteryzuje cechy gospodarki morskiej i podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego, oraz zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich
- 3.8. charakteryzuje i ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie; dokonuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem”
- 3.10. przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii i podaje przykłady jego lokalizacji na świecie; poznaje nowe formy przestrzenne i funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych
- 3.11. charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie; wyjaśnia dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków; identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego
- 3.12. ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym
- 3.13. wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów; wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich roli w rozwoju regionów
- 3.14. podaje przykłady procesów globalizacji i ich wpływu na rozwój regionalny i lokalny
- 3.15. wyjaśnia na wybranych przykładach (w skali lokalnej, regionalnej i globalnej) przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne
- 3.9. konsekwencje globalizacji wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych i komunikacyjnych

Dział XI Działalność gospodarcza na świecie- rolnictwo

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
1.	Czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa	Uczeń wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa	Uczeń: 1.rozumie i posługuje się pojęciami rolnictwo, hodowla , uprawa roślin, chów zwierząt, grunty orne 1.wyjasnia specyfikę rolnictwa jako działu gospodarki narodowej 1.wymienia formy użytkowania rolniczego ziemi na świecie(grunty rolne -pola, sady, winnice, plantacje oraz ugory i odłogi, użytki zielone -łąki i pastwiska, lasy, pozostałe grunty -tereny nieużytkowane rolniczo, zabudowane, kopalnie, drogi, nieużytki, bagna, łądolody.) 1.wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa(ukształtowanie powierzchni i wysokość na d poziom morza, warunki klimatyczna, warunki glebowe, warunki wodne itp.) 1.charakteryzuje czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa 1.wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych na rozwój rolnictwa 3.uzasadnia malejącą rolę wpływu czynników przyrodniczych wraz z rozwojem technologii i postępu	Metody pracy: -wykład inicjujący prezentacja multimedialna będąca tłem toku lekcji -dyskusja sterowana - praca w małych zespołach -praktyczne ćwiczenia z mapą Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris:

-,Czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa:” Schemat przedstawia czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.rozumie i posługuje się pojęciami rolnictwo, hodowla , uprawa roślin, chów zwierząt, grunty orne	1.rozumie i posługuje się pojęciami rolnictwo, hodowla , uprawa roślin, chów zwierząt, grunty orne	1.rozumie i posługuje się pojęciami rolnictwo, hodowla , uprawa roślin, chów zwierząt, grunty orne 1.wyjasnia specyfikę rolnictwa jako	1.rozumie i posługuje się pojęciami rolnictwo, hodowla , uprawa roślin, chów zwierząt, grunty orne 1.wyjasnia specyfikę rolnictwa jako	1.rozumie i posługuje się pojęciami rolnictwo, hodowla , uprawa roślin, chów zwierząt, grunty orne 1.wyjasnia specyfikę rolnictwa jako

<p>1. wyjasnia specyfikę rolnictwa jako działu gospodarki narodowej</p> <p>1. wymienia formy użytkowania rolniczego ziemi na świecie</p> <p>1. podaje przykłady czynników przyrodniczych wpływających na rozwój rolnictwa</p> <p>1. charakteryzuje czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa</p>	<p>1. wyjasnia specyfikę rolnictwa jako działu gospodarki narodowej</p> <p>1. wymienia formy użytkowania rolniczego ziemi na świecie (grunty rolne - pola, sady, winnice, plantacje oraz ugory i odłogi, użytki zielone - łąki i pastwiska, lasy, pozostałe grunty - tereny nieużytkowane rolniczo, zabudowane, kopalnie, drogi, nieużytki, bagna, łądolody.)</p> <p>1. wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa (ukształtowanie powierzchni i wysokość nad poziom morza, warunki klimatyczne, warunki glebowe, warunki wodne itp.)</p> <p>1. charakteryzuje czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa</p>	<p>działu gospodarki narodowej</p> <p>1. wymienia formy użytkowania rolniczego ziemi na świecie (grunty rolne - pola, sady, winnice, plantacje oraz ugory i odłogi, użytki zielone - łąki i pastwiska, lasy, pozostałe grunty - tereny nieużytkowane rolniczo, zabudowane, kopalnie, drogi, nieużytki, bagna, łądolody.)</p> <p>1. wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa (ukształtowanie powierzchni i wysokość nad poziom morza, warunki klimatyczne, warunki glebowe, warunki wodne itp.)</p> <p>1. charakteryzuje czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa</p> <p>2. wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych na rozwój rolnictwa</p>	<p>działu gospodarki narodowej</p> <p>1. wymienia formy użytkowania rolniczego ziemi na świecie (grunty rolne - pola, sady, winnice, plantacje oraz ugory i odłogi, użytki zielone - łąki i pastwiska, lasy, pozostałe grunty - tereny nieużytkowane rolniczo, zabudowane, kopalnie, drogi, nieużytki, bagna, łądolody.)</p> <p>1. wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa (ukształtowanie powierzchni i wysokość nad poziom morza, warunki klimatyczne, warunki glebowe, warunki wodne itp.)</p> <p>1. charakteryzuje czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa</p> <p>2. wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych na rozwój rolnictwa</p> <p>2. analizuje zmiany znaczenia czynników przyrodniczych rozwoju rolnictwa wraz z rozwojem technologii</p>	<p>działu gospodarki narodowej</p> <p>1. wymienia formy użytkowania rolniczego ziemi na świecie (grunty rolne - pola, sady, winnice, plantacje oraz ugory i odłogi, użytki zielone - łąki i pastwiska, lasy, pozostałe grunty - tereny nieużytkowane rolniczo, zabudowane, kopalnie, drogi, nieużytki, bagna, łądolody.)</p> <p>1. wymienia czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa (ukształtowanie powierzchni i wysokość nad poziom morza, warunki klimatyczne, warunki glebowe, warunki wodne itp.)</p> <p>1. charakteryzuje czynniki przyrodnicze wpływające na rozwój rolnictwa</p> <p>2. wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych na rozwój rolnictwa</p> <p>3. uzasadnia malejącą rolę wpływu czynników przyrodniczych wraz z rozwojem technologii i postępu</p>
---	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2.	Czynniki społeczno-ekonomiczne rozwoju rolnictwa	uczeń wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa	<p>Uczeń:</p> <p>1. rozumie i stosuje pojęcia: melioracja, irygacja, siła robocza, uprawy pracochłonne, ustrój rolny, kultura rolna, liberalizm, protekcjonizm, cło, subwencja, kontyngent, struktura agrarna</p> <p>1. wymienia czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>1. uczeń charakteryzuje czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>2. charakteryzuje czynniki ekonomiczne w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> - melioracje - zasoby siły roboczej - ustrój rolny (własność prywatna, własność państwowa, własność spółdzielcza) 	<p>Praktyczne ćwiczenia</p> <p>Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji statystycznych</p> <p>Karty pracy</p> <p>Karty samooceny</p> <p>Ćwiczenia z mapą.</p> <p>Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi</p>

		<ul style="list-style-type: none"> -wielkość gospodarstw -poziom kultury rolnej -polityka państwa <p>-uwarunkowania międzynarodowe</p> <p>2. ocenia wpływ czynników ekonomiczny na rozwój rolnictwa</p> <p>3.uzasadnia stwierdzenie, że w współczesne rolnictwo musi być objęte protekcjonizmem państwowym</p>	<p>Wizualizacja</p> <p>Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem</p> <p>przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris
 -„Problemy rolników” Film przedstawia problemy rolników.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: melioracja, irygacja, siła robocza, uprawy pracochłonne, ustrój rolny, kultura rolna, liberalizm, protekcjonizm, cło , subwencja . kontyngent, struktura agrarna</p> <p>1.wymienia czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: melioracja, irygacja, siła robocza, uprawy pracochłonne, ustrój rolny, kultura rolna, liberalizm, protekcjonizm, cło , subwencja . kontyngent, struktura agrarna</p> <p>1.wymienia czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>1 uczeń charakteryzuje czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: melioracja, irygacja, siła robocza, uprawy pracochłonne, ustrój rolny, kultura rolna, liberalizm, protekcjonizm, cło , subwencja . kontyngent, struktura agrarna</p> <p>1.wymienia czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>1.uczeń charakteryzuje czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>2.charakteryzuje czynniki ekonomiczne w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> -melioracje -zasoby siły roboczej -ustrój rolny(własność prywatna, własność państwowa, własność spółdzielcza) -wielkość gospodarstw -poziom kultury rolnej -polityka państwa -uwarunkowania międzynarodowe 	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: melioracja, irygacja, siła robocza, uprawy pracochłonne, ustrój rolny, kultura rolna, liberalizm, protekcjonizm, cło , subwencja . kontyngent, struktura agrarna</p> <p>1.wymienia czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>1.uczeń charakteryzuje czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>2.charakteryzuje czynniki ekonomiczne w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> -melioracje -zasoby siły roboczej -ustrój rolny(własność prywatna, własność państwowa, własność spółdzielcza) -wielkość gospodarstw -poziom kultury rolnej -polityka państwa -uwarunkowania międzynarodowe <p>2. ocenia wpływ czynników ekonomiczny na rozwój rolnictwa</p> <p>3.uzasadnia stwierdzenie, że w współczesne rolnictwo musi być objęte protekcjonizmem państwowym</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: melioracja, irygacja, siła robocza, uprawy pracochłonne, ustrój rolny, kultura rolna, liberalizm, protekcjonizm, cło , subwencja . kontyngent, struktura agrarna</p> <p>1.wymienia czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>1.uczeń charakteryzuje czynniki ekonomiczne mające wpływ na rozwój rolnictwa</p> <p>2.charakteryzuje czynniki ekonomiczne w szczególności:</p> <ul style="list-style-type: none"> -melioracje -zasoby siły roboczej -ustrój rolny(własność prywatna, własność państwowa, własność spółdzielcza) -wielkość gospodarstw -poziom kultury rolnej -polityka państwa -uwarunkowania międzynarodowe <p>2. ocenia wpływ czynników ekonomiczny na rozwój rolnictwa</p> <p>3.uzasadnia stwierdzenie, że w współczesne rolnictwo musi być objęte protekcjonizmem państwowym</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3.	Rodzaje produkcji rolnej na świecie i jej uwarunkowania – produkcja roślinna	Uczeń wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na ich przydatność na: żywieniowe- alimentacyjne , pastewne, przemysłowe, plony zbiory wymienia zboża uprawiane na świecie i klimaty , w których roślinny te rosną(pszenżyto, żyto , proso , sorgo, gryka, jęczmień, ryżu, pszenicy, kukurydzy, owies) charakteryzuje uprawę ryżu, pszenicy, kukurydzy, omawiając ich wymagania klimatyczne i glebowe oraz przeznaczenie i głównych producentów przedstawia rozmieszczenie przestrzenne upraw zbóż na świecie wymienia rośliny bulwiaste i okopowe (ziemniaki , bataty, maniok- kasawa, taro, jam,) charakteryzuje rośliny bulwiaste i okopowe ich wymagania glebowe i klimatyczne oraz przeznaczenie i głównych producentów przedstawia rozmieszczenie przestrzenne roślin okopowych na ziemi wymienia rośliny cukrodajne oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne charakteryzuje rośliny cukrodajne, ich wymagania glebowe i klimatyczne wymienia rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne charakteryzuje rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne prezentuje rozmieszczenie przestrzenne roślin oleistych i włóknistych, używek i warzyw analizuje produkcję roślinną na świecie w skali globalnej i lokalnej na przykładach państwa , kontynentów oblicza plony roślin i zbiory wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi 	<p>Przetwarzanie informacji statystycznych. (wnioskowanie i analiza, interpretacja)</p> <p>Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja Praca w parach Ćwiczenia obliczeniowe (plony i zbiory roślin uprawnych)</p> <p>Mapa polityczna świata, mapa rolnictwa świata, mapa gospodarcza</p> <p>Samocena i ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na ich przydatność na: żywieniowe- alimentacyjne	1. przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na ich przydatność na: żywieniowe- alimentacyjne ,	1. przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na ich przydatność na: żywieniowe- alimentacyjne , pastewne, przemysłowe	1. przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na ich przydatność na: żywieniowe- alimentacyjne , pastewne, przemysłowe	1. przedstawia podział roślin uprawnych ze względu na ich przydatność na: żywieniowe- alimentacyjne , pastewne, przemysłowe

<p>, pastewne, przemysłowe</p> <p>1.wymienia zboża uprawiane na świecie i klimaty , w których rośliny te rosną(pszenżyto, żyto , proso , sorgo, gryka, jęczmień, ryżu, pszenicy, kukurydzy, owies)</p> <p>1.charakteryzuje uprawę ryżu, pszenicy, kukurydzy, omawiając ich wymagania klimatyczne i glebowe oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>1.wymienia rośliny bulwiaste i okopowe (ziemniaki , bataty, maniok- kasawa, taro, jam,)</p> <p>1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne roślin okopowych na ziemi</p> <p>1.wymienia rośliny cukrodajne oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1.wymienia rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1. prezentuje rozmieszczenie przestrzenne roślin oleistych i włóknistych, użytki i warzyw</p> <p>1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi</p>	<p>pastewne, przemysłowe</p> <p>1.wymienia zboża uprawiane na świecie i klimaty , w których rośliny te rosną(pszenżyto, żyto , proso , sorgo, gryka, jęczmień, ryżu, pszenicy, kukurydzy, owies)</p> <p>1.charakteryzuje uprawę ryżu, pszenicy, kukurydzy, omawiając ich wymagania klimatyczne i glebowe oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>1.wymienia rośliny bulwiaste i okopowe (ziemniaki , bataty, maniok- kasawa, taro, jam,)</p> <p>1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne roślin okopowych na ziemi</p> <p>1.wymienia rośliny cukrodajne oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1.wymienia rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1. prezentuje rozmieszczenie przestrzenne roślin oleistych i włóknistych, użytki i warzyw</p> <p>1. wykazuje specyfikę produkcji roślinnej na Ziemi</p> <p>1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji</p>	<p>1.wymienia zboża uprawiane na świecie i klimaty , w których rośliny te rosną(pszenżyto, żyto , proso , sorgo, gryka, jęczmień, ryżu, pszenicy, kukurydzy, owies)</p> <p>1.charakteryzuje uprawę ryżu, pszenicy, kukurydzy, omawiając ich wymagania klimatyczne i glebowe oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>2.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne upraw zbóż na świecie</p> <p>1.wymienia rośliny bulwiaste i okopowe (ziemniaki , bataty, maniok- kasawa, taro, jam,)</p> <p>2.charakteryzuje rośliny bulwiaste i okopowe ich wymagania glebowe i klimatyczne oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne roślin okopowych na ziemi</p> <p>1.wymienia rośliny cukrodajne oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>2.charakteryzuje rośliny cukrodajne, ich wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1.wymienia rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>2.charakteryzuje rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1. prezentuje rozmieszczenie przestrzenne roślin oleistych i włóknistych, użytki i warzyw</p> <p>1. wykazuje zależności między</p>	<p>1.wymienia zboża uprawiane na świecie i klimaty , w których rośliny te rosną(pszenżyto, żyto , proso , sorgo, gryka, jęczmień, ryżu, pszenicy, kukurydzy, owies)</p> <p>1.charakteryzuje uprawę ryżu, pszenicy, kukurydzy, omawiając ich wymagania klimatyczne i glebowe oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>2.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne upraw zbóż na świecie</p> <p>1.wymienia rośliny bulwiaste i okopowe (ziemniaki , bataty, maniok- kasawa, taro, jam,)</p> <p>2.charakteryzuje rośliny bulwiaste i okopowe ich wymagania glebowe i klimatyczne oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne roślin okopowych na ziemi</p> <p>1.wymienia rośliny cukrodajne oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>2.charakteryzuje rośliny cukrodajne, ich wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1.wymienia rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>2.charakteryzuje rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1. prezentuje rozmieszczenie przestrzenne roślin oleistych i włóknistych, użytki i warzyw</p> <p>2.omawia znaczenie produkcji</p>	<p>1.wymienia zboża uprawiane na świecie i klimaty , w których rośliny te rosną(pszenżyto, żyto , proso , sorgo, gryka, jęczmień, ryżu, pszenicy, kukurydzy, owies)</p> <p>1.charakteryzuje uprawę ryżu, pszenicy, kukurydzy, omawiając ich wymagania klimatyczne i glebowe oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>2.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne upraw zbóż na świecie</p> <p>1.wymienia rośliny bulwiaste i okopowe (ziemniaki , bataty, maniok- kasawa, taro, jam,)</p> <p>2.charakteryzuje rośliny bulwiaste i okopowe ich wymagania glebowe i klimatyczne oraz przeznaczenie i głównych producentów</p> <p>1.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne roślin okopowych na ziemi</p> <p>1.wymienia rośliny cukrodajne oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>2.charakteryzuje rośliny cukrodajne, ich wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1.wymienia rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>2.charakteryzuje rośliny oleiste i włókniste, użytki, warzywa oraz przeznaczenie i głównych producentów, wymagania glebowe i klimatyczne</p> <p>1. prezentuje rozmieszczenie przestrzenne roślin oleistych i włóknistych, użytki i warzyw</p> <p>3.analizuje produkcję roślinną na świecie w skali globalnej i lokalnej na przykładach państwa , kontynentów</p> <p>2. oblicza plony roślin i zbiory</p>
---	--	--	---	--

	rolnej a warunkami naturalnymi	rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi	roślinnej na Ziemi 2. oblicza plony roślin i zbiory 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi	1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi
--	--------------------------------	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Rodzaje produkcji rolnej na świecie i jej uwarunkowania – produkcja zwierzęca	Uczeń wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie;	Uczeń: 1. uczeń posługuje się i rozumie terminy: chów zwierząt: chów ekstensywny, chów intensywny, hodowla 1. analizuje dane statystyczne pogłowia zwierząt hodowlanych na ziemi(stała tendencja wzrostowa w hodowli trzody i bydła, sadek w hodowli owiec 1. analizuje zróżnicowanie hodowli bydła na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1. analizuje zróżnicowanie hodowli trzody chlewnej na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1. analizuje zróżnicowanie hodowli owiec, koni, osłów mułów , wielbłądów, reniferów, lam, na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1. zróżnicowanie hodowli drobiu i rosnące jej znaczenie 1. hodowla pszczół i jej zagrożenia 1. hodowla jedwabników 2. analizuje znaczenie produkcji zwierzęcej 2. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne hodowli zwierząt na Ziemi 3. ocenia zróżnicowanie produkcji zwierzęcej na świecie 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi	Praca w małych zespołach Analiza map gospodarczych i danych statystycznych, Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja Praca w parach Mapa polityczna świata, mapa rolnictwa świata, mapa gospodarcza Samocena i ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Karty pracy Karty samooceny

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. uczeń posługuje się i rozumie terminy: chów zwierząt: chów ekstensywny, chów intensywny, hodowla 1. analizuje dane statystyczne pogłowia zwierząt hodowlanych na ziemi(stała tendencja wzrostowa w hodowli trzody i	1. uczeń posługuje się i rozumie terminy: chów zwierząt: chów ekstensywny, chów intensywny, hodowla 1. analizuje dane statystyczne pogłowia zwierząt hodowlanych na ziemi(stała tendencja wzrostowa w hodowli trzody i	1. uczeń posługuje się i rozumie terminy: chów zwierząt: chów ekstensywny, chów intensywny, hodowla 1. analizuje dane statystyczne pogłowia zwierząt hodowlanych na ziemi(stała tendencja wzrostowa w hodowli trzody i bydła, sadek w	1. uczeń posługuje się i rozumie terminy: chów zwierząt: chów ekstensywny, chów intensywny, hodowla 1. analizuje dane statystyczne pogłowia zwierząt hodowlanych na ziemi(stała tendencja wzrostowa w hodowli trzody i bydła, sadek w	1. uczeń posługuje się i rozumie terminy: chów zwierząt: chów ekstensywny, chów intensywny, hodowla 1. analizuje dane statystyczne pogłowia zwierząt hodowlanych na ziemi(stała tendencja wzrostowa w hodowli trzody i bydła, sadek w hodowli owiec



<p>bydła, sadek w hodowli owiec 1.analizuje różnicowanie hodowli bydła na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli trzody chlewnej na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli owiec, koni, osłów mułów , wielbłądów, reniferów, lam, na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.zróżnicowanie hodowli drobiu i rosnące jej znaczenie 1.hodowla pszczół i jej zagrożenia 1.hodowla jedwabników 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi</p>	<p>bydła, sadek w hodowli owiec 1.analizuje różnicowanie hodowli bydła na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli trzody chlewnej na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli owiec, koni, osłów mułów , wielbłądów, reniferów, lam, na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.zróżnicowanie hodowli drobiu i rosnące jej znaczenie 1.hodowla pszczół i jej zagrożenia 1. produkcja zwierzęca na świecie i jej znaczenie 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi</p>	<p>hodowli owiec 1.analizuje różnicowanie hodowli bydła na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli trzody chlewnej na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli owiec, koni, osłów mułów , wielbłądów, reniferów, lam, na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.zróżnicowanie hodowli drobiu i rosnące jej znaczenie 1.hodowla pszczół i jej zagrożenia 1.hodowla jedwabników 2.analizuje znaczenie produkcji zwierzęcej 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi</p>	<p>hodowli owiec 1.analizuje różnicowanie hodowli bydła na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli trzody chlewnej na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli owiec, koni, osłów mułów , wielbłądów, reniferów, lam, na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.zróżnicowanie hodowli drobiu i rosnące jej znaczenie 1.hodowla pszczół i jej zagrożenia 1.hodowla jedwabników 2.analizuje znaczenie produkcji zwierzęcej 2.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne hodowli zwierząt na Ziemi 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi</p>	<p>1.analizuje różnicowanie hodowli bydła na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli trzody chlewnej na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.analizuje różnicowanie hodowli owiec, koni, osłów mułów , wielbłądów, reniferów, lam, na świecie (cechy hodowli, udział poszczególnych państw w produkcji światowej, rozmieszczenie hodowli) 1.zróżnicowanie hodowli drobiu i rosnące jej znaczenie 1.hodowla pszczół i jej zagrożenia 1.hodowla jedwabników 2.analizuje różnicowanie produkcji zwierzęcej 2.przedstawia rozmieszczenie przestrzenne hodowli zwierząt na Ziemi 3.ocenia różnicowanie produkcji zwierzęcej na świecie 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi</p>
--	--	--	--	---

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
5	Rozmieszczenie przestrzenne głównych rodzajów upraw i hodowli zwierząt na świecie- regiony rolnicze na Ziemi	Uczeń wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie;	Uczeń: 1.wymienia regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje na mapie regiony rolnicze na Ziemi 2.charakteryzuje regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi w poszczególnych strefach klimatycznych 2.zaznacza obszary hodowli zwierząt i upraw roślin na mapach konturowych 2.podaje specyfikę warunków naturalnych poszczególnych roślin i zwierząt i wskazuje obszary ich hodowli i uprawy 3. analizuje przestrzenne rozmieszczenie upraw roślin i hodowli zwierząt w zależności od poziomu rozwoju państw 1. wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje	Praktyczne ćwiczenia z mapą, mapą konturową Mapą gospodarczą Mapa fizyczną świata, mapą klimatyczną Praca w grupach Karty pracy. Karty samooceny Motywowanie do nauki wdrażanie do samodzielności Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wymienia regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje na mapie regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli	1.wymienia regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje na mapie regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi 1.wskazuje obszary	1.wymienia regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje na mapie regiony rolnicze na Ziemi 2.charakteryzuje regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy	1.wymienia regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje na mapie regiony rolnicze na Ziemi 2.charakteryzuje regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi w poszczególnych strefach klimatycznych	1.wymienia regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje na mapie regiony rolnicze na Ziemi 2.charakteryzuje regiony rolnicze na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi 1.wskazuje obszary głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi w poszczególnych strefach klimatycznych 2.zaznacza obszary hodowli zwierząt i upraw roślin na mapach konturowych

zwierząt na Ziemi 1.wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje	głównych uprawy roślin i hodowli zwierząt na Ziemi w poszczególnych strefach klimatycznych 1.wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje	roślin i hodowli zwierząt na Ziemi w poszczególnych strefach klimatycznych 2.zaznacza obszary hodowli zwierząt i upraw roślin na mapach konturowych 1.wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje	2.zaznacza obszary hodowli zwierząt i upraw roślin na mapach konturowych 2.podaje specyfikę warunków naturalnych poszczególnych roślin i zwierząt i wskazuje obszary ich hodowli i uprawy 1.wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje	2.podaje specyfikę warunków naturalnych poszczególnych roślin i zwierząt i wskazuje obszary ich hodowli i uprawy 3. analizuje przestrzenne rozmieszczenie upraw roślin i hodowli zwierząt w zależności od poziomu rozwoju państw 1.wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje
---	--	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
6	Typy rolnictwa na świecie i ich zróżnicowanie	Uczeń wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie;	Uczeń 1.dokonuje podziału rolnictwa ze względu na wielkość nakładów na: rolnictwo ekstensywne rolnictwo intensywne rolnictwo intensywne pracochłonne rolnictwo intensywne kapitałochłonne 2.chrakteryzuje typy rolnictwa ze względu na wielkość nakładów podając ich główne cechy 2.podaje przykłady państw, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady 2.wskazuje na mapie państwa, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady 2.podaje zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo 2.wykazuje duże zróżnicowanie przestrzenne państwa między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo 3.wyjasnia zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w	Metody pracy: -wykład wprowadzający w tematykę ilustrowany prezentacją multimedialną -dyskusja sterowana -praca z materiałem źródłowym Formy pracy praca w grupach, parach Samocena i ocena koleżeńska Mapa fizyczna świata Mapa z podziałem politycznym Mapa PKB Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie platformy Scholaris

			<p>tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>2. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na przeznaczenie produkcji na naturalne i towarowe, wskazuje państwa, dla których ten typ produkcji jest charakterystyczny</p> <p>2. wymienia rodzaje gospodarstw rolnych:</p> <p>gospodarstwa rodzinne</p> <p>farmy</p> <p>plantacje</p> <p>latyfundia</p> <p>3. charakteryzuje różne rodzaje gospodarstw rolnych i wskazuje przykłady, państw, w których gospodarstwa te występują</p> <p>3. omawia zróżnicowanie typów gospodarstw rolnych na świecie</p> <p>2. analizuje rozmieszczenie ludności i jej wpływ na typ gospodarowania i rodzaj gospodarowania oraz rodzaj produkcji rolnej</p> <p>1. charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie</p>	
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris
 - „Typy gospodarstw rolnych” Prezentacja multimedialna przedstawiająca typy gospodarstw na świecie

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na wielkość nakładów na</p> <p>1. wymienia typy rolnictwa ze względu na wielkość nakładów podając ich główne cechy</p> <p>1. podaje zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na</p>	<p>1. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na wielkość nakładów na</p> <p>1. wymienia typy rolnictwa ze względu na wielkość nakładów podając ich główne cechy</p> <p>1. podaje zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>1. zna podział rolnictwa ze względu</p>	<p>1. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na wielkość nakładów na</p> <p>2. charakteryzuje typy rolnictwa ze względu na wielkość nakładów podając ich główne cechy</p> <p>2. podaje przykłady państw, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady</p> <p>2. wskazuje na mapie państwa, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady</p> <p>2. podaje zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>2. wykazuje duże zróżnicowanie przestrzenne państwa między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i</p>	<p>1. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na wielkość nakładów na</p> <p>2. charakteryzuje typy rolnictwa ze względu na wielkość nakładów podając ich główne cechy</p> <p>2. podaje przykłady państw, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady</p> <p>2. wskazuje na mapie państwa, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady</p> <p>2. podaje zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>2. wykazuje duże zróżnicowanie przestrzenne państwa między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i</p>	<p>1. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na wielkość nakładów na</p> <p>2. charakteryzuje typy rolnictwa ze względu na wielkość nakładów podając ich główne cechy</p> <p>2. podaje przykłady państw, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady</p> <p>2. wskazuje na mapie państwa, w których występuje dany typ rolnictwa ze względu na nakłady</p> <p>2. podaje zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>2. wykazuje duże zróżnicowanie przestrzenne państwa między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>3. wyjaśnia zależność między stopniem rozwoju państw a udziałem rolnictwa w tworzeniu PKB oraz w zatrudnieniu i wielkości nakładów na rolnictwo</p> <p>2. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na</p>



rolnictwo 1.zna podział rolnictwa ze względu na przeznaczenie produkcji na naturalne i towarowe 1.charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie	na przeznaczenie produkcji na naturalne i towarowe, 1. zna rodzaje gospodarstw rolnych 1.charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie	wielkości nakładów na rolnictwo 2. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na przeznaczenie produkcji na naturalne i towarowe, wskazuje państwa , dla których ten typ produkcji jest charakterystyczny 2. wymienia rodzaje gospodarstw rolnych 2.analizuje rozmieszczenie ludności i jej wpływ na typ gospodarowania i rodzaj produkcji rolnej 1.charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie	wielkości nakładów na rolnictwo 2. dokonuje podziału rolnictwa ze względu na przeznaczenie produkcji na naturalne i towarowe, wskazuje państwa , dla których ten typ produkcji jest charakterystyczny 2. wymienia rodzaje gospodarstw rolnych 1.charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie	przeznaczenie produkcji na naturalne i towarowe, wskazuje państwa , dla których ten typ produkcji jest charakterystyczny 2. wymienia rodzaje gospodarstw rolnych 3.charakteryzuje różne rodzaje gospodarstw rolnych i wskazuje przykłady , państw , w których gospodarstwa te występują 3.omawia zróżnicowanie typów gospodarstw rolnych na świecie 1.charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie
--	---	--	---	--

L.p .	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
7	GMO szansa czy zagrożenie współczesnego rolnictwa?	Uczeń wskazuje problemy związane z upowszechnianiem się roślin uprawnych zmodyfikowanych genetycznie i wskazuje rejony ich upraw	<p>Uczeń:</p> <p>1.wyjaśnia idee rolnictwa ekologicznego , wymienia cechy rolnictwa ekologicznego</p> <p>1.wyjaśnia idee rolnictwa GMO, oraz znaczenie skrótu GMO</p> <p>1.wyszukuje informacji dotyczących GMO</p> <p>2.omawia na czym polega tworzenie transgenicznych roślin i zwierząt</p> <p>1.podaje obszar jaki współcześnie zajmują uprawy GMO, oraz rodzaj najczęściej modyfikowanych roślin</p> <p>1.podaje zmiany jakie mogą uzyskać producenci stosując uprawy GMO np odporności na szkodniki oraz środki chwastobójcze, rośliny są odporne na choroby i niekorzystne warunki klimatyczne (mróz, susza),mogą być długo przechowywane i nie tracą przy tym walorów odżywczych i smakowych itp.</p> <p>1.omawia przykłady modyfikacji zwierząt np.</p> <ul style="list-style-type: none"> -szybciej rosnące świny, ryby, -zastosowaniu ich w produkcji białek, enzymów, innych substancji wykorzystanych w przemyśle farmaceutycznym (jako bioreaktory), -uodpornieniu na choroby. <p>2.podaje trudności w modyfikowaniu zwierząt:</p> <ul style="list-style-type: none"> - proces jest bardzo skomplikowany trwa długo, koszty są bardzo duże. -zwierzęta modyfikowane genetycznie często chorują, są bezpłodne <p>1.wymienia państwa, w których ten rodzaj produkcji jest stasowany- największych producentów: dane z 2006 źródło : http://www.biotechnolog.pl/</p> <ul style="list-style-type: none"> -Stany Zjednoczone: 54,6 miliona hektarów. -Argentyna: 18 milionów hektarów -Brazylia: 11,5 milionów hektarów. -Kanada: 6,1 miliona hektarów -Indie: 3,8 miliona hektarów. 	<p>Analiza i budowa modeli ukazujących zależności</p> <p>Praktyczne ćwiczenia z mapą.</p> <p>Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych.</p> <p>Metody pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> Wykład inicjujący/ wprowadzający Praca z tekstem źródłowym Wyszukiwanie informacji Burza mózgów Praca w małych zespołach Prezentacja multimedialna będąca tłem toku lekcji <p>Mapa fizyczna, polityczna z mapą.</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności</p>

		<p>-Chiny: 3,5 miliona hektarów.- -Paragwaj: 2 miliony hektarów. -Republika Południowej Afryki: 1,4 miliona hektarów -Urugwaj: 400 000 hektarów. -Filipiny: 200 000 hektarów i Australia 200 000 ha -Meksyk i Hiszpania: 60 000 hektarów.</p> <p>2.wyszukuje informacji o roślinach transgenicznych np.: - kukurydza Bt - odmiana MON 810 firmy Monsanto, 8 września 2004 Komisja Europejska podjęła decyzję o dodaniu do listy nasion dopuszczonych do sprzedaży na terenie UE 17 odmian zmodyfikowanej kukurydzy - MON 810, opracowanej przez biotechnologiczny koncern Monsanto. Zastosowana modyfikacja uodparnia roślinę na larwy szkodnika-owada - omacnicę prosowiankę (<i>Ostrinia nubilalis</i>) źródło http://www.biotechnolog.pl/ 2. na podstawie różnych źródeł informacji np. http://www.biotechnolog.pl, podaje kontrowersje związane z GMO np.:</p> <p>-szkodliwość upraw transgenicznych względem środowiska naturalnego oraz konsumentów -nastawienie koncernów produkujących żywność GMO na zysk np. dotychczas rolnik mógł wykorzystywać część swoich plonów, jako materiał siewny w następnym roku. Jeśli zaś zdecyduje się na uprawę odmiany transgenicznej, każdorazowo zmuszony będzie do kupna nasion od koncernu biotechnologicznego. Jak więc sugerują przeciwnicy GMO producentom nie chodzi o poprawienie jakości żywności i ochronę środowiska, a jedynie o zyski finansowe.</p> <p>-rośliny odporne na herbicydy wcale nie przyczyniają się do ograniczenia stosowania środków chemicznych. Dzięki ich tolerancji na wyższe stężenia pewnych substancji możliwe staje się zwiększone ich użycie bez szkody dla uprawianego gatunku. Podobnie kwestionuje się białka toksyczne produkowane przez same rośliny GMO.</p> <p>-Kontrowersje wzbudzają też antybiotyki, które często stosowane są przy produkcji roślin genetycznie modyfikowanych. Istnieją obawy, że mikroorganizmy żyjące w przewodach pokarmowych konsumentów, mogłyby uodpornić się na działanie antybiotyków.</p> <p>-może dojść do powstania superchwastu, odpornego na działanie środków ochrony, a tym samym niemożliwego do zniszczenia. Niebezpieczeństwem może być też zbyt duże ujednoczenie upraw. W przypadku wystąpienia choroby straty byłyby być ogromne. Przypadek taki miał miejsce w Irlandii w XIXw. Uprawiano tam wtedy tylko jedną odmianę ziemniaka. Na skutek zarazy ziemniaczanej doszło do klęski głodu i śmierci ok. 2 milionów ludzi w ciągu niespełna 5 lat. Tak więc bardzo ważne jest zachowanie bioróżnorodności upraw, aby w razie potrzeby odmianę podatną na występującą chorobę, zastąpić inną – odporną itp. Źródło http://www.biotechnolog.pl/</p> <p>2.ustala fakty dotyczące GMO , wykorzystując różne źródła informacji : Do tej pory nie udało się stwierdzić negatywnego wpływu genetycznie modyfikowanej żywności na organizm ludzki. Nie udało się też jednak udowodnić jej całkowitej nieszkodliwości. Nadal nie znane są skutki jakie może wywołać długotrwałe spożywanie GMO. Źródło http://www.biotechnolog.pl/</p> <p>1.wie co to są. strefy wolną od GMO , podaje przykłady tych stref. 3.odczytuje zapisy prawa unijnego dotycząca GMO tj.: 8 września 2004 roku Komisja Europejska zezwoliła na dopuszczenie na unijny rynek nasion</p>	<p>problemów</p>
--	--	--	------------------

		zmodyfikowanych genetycznie roślin uprawnych. Chodzi konkretnie o 17 odmian kukurydzy, linii MON 810 amerykańskiego koncernu Monsanto. Zarządzenie Unii ma znaczny charakter symboliczny. Kontynent, który długo przeciwstawiał się użyciu inżynierii genetycznej w rolnictwie, po raz pierwszy pozwolił na uprawę zmodyfikowanej rośliny na swoim terytorium. Każde państwo może wprowadzić poprawkę do unijnej ustawy i zakazać uprawiania genetycznie zmodyfikowanej kukurydzy mimo odgórnej zgody UE. W parkach narodowych i rezerwach jest ustawowy zakaz wprowadzania organizmów genetycznie zmodyfikowanych (Ustawa o Ochronie Przyrody, Art. 15 par. 1, podpunkt: 26). Źródło http://www.biotechnolog.pl/	
--	--	---	--

wykorzystanie zasobów portalu : <http://www.biotechnolog.pl/>

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wyjaśnia idee rolnictwa ekologicznego , wymienia cechy rolnictwa ekologicznego</p> <p>1. wyjaśnia idee rolnictwa GMO, oraz znaczenie skrótu GMO</p> <p>1. podaje obszar jaki współcześnie zajmują uprawy GMO, oraz rodzaj najczęściej modyfikowanych roślin</p> <p>1. podaje zmiany jakie mogą uzyskać producenci stosując uprawy GMO</p> <p>1. omawia przykłady modyfikacji zwierząt</p> <p>1. wie co to są. strefy wolną od GMO , podaje przykłady tych stref.</p> <p>1. zaoznaje się z informacjami na temat GMO z www.biotechnolog.pl</p>	<p>1. wyjaśnia idee rolnictwa ekologicznego , wymienia cechy rolnictwa ekologicznego</p> <p>1. wyjaśnia idee rolnictwa GMO, oraz znaczenie skrótu GMO</p> <p>1. wyszukuje informacji dotyczących GMO</p> <p>1. podaje obszar jaki współcześnie zajmują uprawy GMO, oraz rodzaj najczęściej modyfikowanych roślin</p> <p>1. podaje zmiany jakie mogą uzyskać producenci stosując uprawy GMO</p> <p>1. omawia przykłady modyfikacji zwierząt</p> <p>1. wie co to są. strefy wolną od GMO , podaje przykłady tych stref.</p> <p>1. zapoznaje się z informacjami na temat GMO z www.biotechnolog.pl/</p>	<p>1. wyjaśnia idee rolnictwa ekologicznego , wymienia cechy rolnictwa ekologicznego</p> <p>1. wyjaśnia idee rolnictwa GMO, oraz znaczenie skrótu GMO</p> <p>1. wyszukuje informacji dotyczących GMO</p> <p>1. podaje obszar jaki współcześnie zajmują uprawy GMO, oraz rodzaj najczęściej modyfikowanych roślin</p> <p>1. podaje zmiany jakie mogą uzyskać producenci stosując uprawy GMO</p> <p>1. omawia przykłady modyfikacji zwierząt</p> <p>2. podaje trudności w modyfikowaniu zwierząt:</p> <p>1. wymienia państwa, w których ten rodzaj produkcji jest stasowany- największych producentów:</p> <p>2. podaje kontrowersje związane z GMO</p> <p>2. ustala fakty dotyczące GMO , wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>1. wie co to są. strefy wolną od GMO , podaje przykłady tych stref.</p> <p>3. wyszukiwanie i praca tekstem - interpretacja</p> <p>1. wie co to są. strefy wolną od</p>	<p>1. wyjaśnia idee rolnictwa ekologicznego , wymienia cechy rolnictwa ekologicznego</p> <p>1. wyjaśnia idee rolnictwa GMO, oraz znaczenie skrótu GMO</p> <p>1. wyszukuje informacji dotyczących GMO</p> <p>2. omawia na czym polega tworzenie transgenicznych roślin i zwierząt jakie (wprowadzenie obcego DNA do organizmu)</p> <p>1. podaje obszar jaki współcześnie zajmują uprawy GMO, oraz rodzaj najczęściej modyfikowanych roślin</p> <p>1. podaje zmiany jakie mogą uzyskać producenci stosując uprawy GMO</p> <p>1. omawia przykłady modyfikacji zwierząt</p> <p>2. podaje trudności w modyfikowaniu zwierząt:</p> <p>1. wymienia państwa, w których ten rodzaj produkcji jest stasowany- największych producentów:</p> <p>2. wyszukuje informacji o roślinach transgenicznych</p> <p>2. podaje kontrowersje związane z GMO</p> <p>2. ustala fakty dotyczące GMO , wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>1. wie co to są. strefy wolną od GMO , podaje przykłady tych stref.</p> <p>3. wyszukiwanie i praca tekstem - interpretacja</p> <p>prawa unijnego dotycząca GMO</p>	<p>1. wyjaśnia idee rolnictwa ekologicznego , wymienia cechy rolnictwa ekologicznego</p> <p>1. wyjaśnia idee rolnictwa GMO, oraz znaczenie skrótu GMO</p> <p>1. wyszukuje informacji dotyczących GMO</p> <p>2. omawia na czym polega tworzenie transgenicznych roślin i zwierząt jakie (wprowadzenie obcego DNA do organizmu)</p> <p>1. podaje obszar jaki współcześnie zajmują uprawy GMO, oraz rodzaj najczęściej modyfikowanych roślin</p> <p>1. podaje zmiany jakie mogą uzyskać producenci stosując uprawy GMO</p> <p>1. omawia przykłady modyfikacji zwierząt</p> <p>2. podaje trudności w modyfikowaniu zwierząt:</p> <p>1. wymienia państwa, w których ten rodzaj produkcji jest stasowany- największych producentów:</p> <p>2. wyszukuje informacji o roślinach transgenicznych</p> <p>2. podaje kontrowersje związane z GMO</p> <p>2. ustala fakty dotyczące GMO , wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>1. wie co to są. strefy wolną od GMO , podaje przykłady tych stref.</p> <p>3. wyszukiwanie i praca tekstem - interpretacja</p> <p>prawa unijnego dotycząca GMO</p>

		GMO , podaje przykłady tych stref.	
--	--	------------------------------------	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
8.	Problemy wyżywienia ludności na świecie dystrybucją żywności na świecie	Uczeń porównuje i uzasadnia strukturę spożycia żywności w państwach wysoko i słabo rozwiniętych	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wie, że wzrost liczby ludności wymusza zwiększone zapotrzebowanie na żywność a tym samym zwiększanie obszarów użytków rolnych wymienia czynniki od których zależy użytkowanie ziemi podaje przykład kraju , który zwiększa powierzchnię użytków rolnych przez osuszenie części zatok morskich i płytkich jezior przybrzeżnych powstawanie tzw. polderów- Holandii, Izraela jako przykład współczesnych możliwości przekształcania obszarów o niekorzystnych warunkach przyrodniczych na potrzeby intensywnego rolnictwa. porównuje wykorzystanie rolnicze ziem na poszczególnych kontynentach zna wielkość i strukturę spożycia żywności na poszczególnych kontynentach i w poszczególnych państwach (słabo wysoko i średnio rozwiniętych) oraz w poszczególnych regionach wykorzystując różne źródła informacji potrafi wyjaśnić różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie w tych państwach i regionach uwarunkowaniami przyrodniczymi, kulturowymi, społecznymi i politycznymi, podaje przykłady specyficznych uwarunkowaniach w skali globalnej i regionalnej mających wpływ na wielkości i strukturze spożycia żywności omawia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej wyjaśnia różnice między głodem ilościowym a jakościowym; opisuje zróżnicowanie regionów świata pod względem zaspokajania potrzeb żywnościowych; wskazuje obszary głodu i niedożywienia na świecie; wskazuje zagrożenia zdrowotne wynikające ze zbyt ubogiej i zbyt bogatej diety; wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie poziomem rozwoju gospodarczego państwa 	<p>Metoda ćwiczeń praktycznych Praca z mapą i danymi statystycznymi Praca w parach Metoda programowa</p> <p>Ocena koleżeńska Karty pracy Kart samooceny Wizualizacja jako tło toku lekcji w postaci prezentacji multimedialnej Wykorzystanie zasobów Scholaris Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie platformy Scholaris				
-,Przyczyny głodu” Schemat przedstawiające główne przyczyny głodu (mapa mentalna)				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie, że wzrost liczby ludności wymusza zwiększone zapotrzebowanie na żywność a tym samym zwiększanie obszarów użytków rolnych</p> <p>1.wymienia czynniki od których zależy użytkowanie ziemi</p> <p>1.zna wielkość i strukturę spożycia żywności na poszczególnych kontynentach i w poszczególnych państwach (słabo wysoko i średnio rozwiniętych) oraz w poszczególnych regionach wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>1.omawia mechanizmy wpływające na</p>	<p>1.wie, że wzrost liczby ludności wymusza zwiększone zapotrzebowanie na żywność a tym samym zwiększanie obszarów użytków rolnych</p> <p>1.wymienia czynniki od których zależy użytkowanie ziemi</p> <p>1.zna wielkość i strukturę spożycia żywności na poszczególnych kontynentach i w poszczególnych państwach (słabo wysoko i średnio rozwiniętych) oraz w poszczególnych regionach wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>1.omawia mechanizmy wpływające na</p>	<p>1.wie, że wzrost liczby ludności wymusza zwiększone zapotrzebowanie na żywność a tym samym zwiększanie obszarów użytków rolnych</p> <p>1.wymienia czynniki od których zależy użytkowanie ziemi</p> <p>2.podaje przykład kraju , który zwiększa powierzchnię użytków rolnych przez osuszenie części zatok morskich i płytkich jezior przybrzeżnych powstawanie tzw. polderów- Holandii, Izraela jako przykład współczesnych możliwości przekształcania obszarów o niekorzystnych warunkach przyrodniczych na potrzeby intensywnego rolnictwa.</p> <p>1.zna wielkość i strukturę spożycia żywności na poszczególnych kontynentach i w poszczególnych państwach (słabo wysoko i średnio rozwiniętych) oraz w poszczególnych regionach wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>2. potrafi wyjaśnić różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie w tych państwach i regionach uwarunkowaniami przyrodniczymi, kulturowymi, społecznymi i</p>	<p>1.wie, że wzrost liczby ludności wymusza zwiększone zapotrzebowanie na żywność a tym samym zwiększanie obszarów użytków rolnych</p> <p>1.wymienia czynniki od których zależy użytkowanie ziemi</p> <p>2.podaje przykład kraju , który zwiększa powierzchnię użytków rolnych przez osuszenie części zatok morskich i płytkich jezior przybrzeżnych powstawanie tzw. polderów- Holandii, Izraela jako przykład współczesnych możliwości przekształcania obszarów o niekorzystnych warunkach przyrodniczych na potrzeby intensywnego rolnictwa.</p> <p>2.porównuje wykorzystanie rolnicze ziem na poszczególnych kontynentach</p> <p>uczeń</p> <p>1.zna wielkość i strukturę spożycia żywności na poszczególnych kontynentach i w poszczególnych państwach (słabo wysoko i średnio rozwiniętych) oraz w poszczególnych regionach wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>2. potrafi wyjaśnić różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie w tych państwach i regionach uwarunkowaniami przyrodniczymi, kulturowymi, społecznymi i politycznymi,</p> <p>3.podaje przykłady specyficznych uwarunkowaniach w skali globalnej i regionalnej mających wpływ na wielkości i strukturze spożycia żywności</p> <p>1.omawia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej</p> <p>1. wyjaśnia różnice między głodem ilościowym a jakościowym;</p> <p>1.opisuje zróżnicowanie regionów świata pod</p>	<p>1.wie, że wzrost liczby ludności wymusza zwiększone zapotrzebowanie na żywność a tym samym zwiększanie obszarów użytków rolnych</p> <p>1.wymienia czynniki od których zależy użytkowanie ziemi</p> <p>2.podaje przykład kraju , który zwiększa powierzchnię użytków rolnych przez osuszenie części zatok morskich i płytkich jezior przybrzeżnych powstawanie tzw. polderów- Holandii, Izraela jako przykład współczesnych możliwości przekształcania obszarów o niekorzystnych warunkach przyrodniczych na potrzeby intensywnego rolnictwa.</p> <p>2.porównuje wykorzystanie rolnicze ziem na poszczególnych kontynentach</p> <p>uczeń</p> <p>1.zna wielkość i strukturę spożycia żywności na poszczególnych kontynentach i w poszczególnych państwach (słabo wysoko i średnio rozwiniętych) oraz w poszczególnych regionach wykorzystując różne źródła informacji</p> <p>2. potrafi wyjaśnić różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie w tych państwach i regionach uwarunkowaniami przyrodniczymi, kulturowymi, społecznymi i politycznymi,</p> <p>3.podaje przykłady specyficznych uwarunkowaniach w skali globalnej i regionalnej mających wpływ na wielkości i strukturze spożycia żywności</p> <p>1.omawia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej</p> <p>1. wyjaśnia różnice między głodem ilościowym a jakościowym;</p> <p>1.opisuje zróżnicowanie regionów świata pod</p>

		<p>politycznymi, 1.omawia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej 1. wyjaśnia różnice między głodem ilościowym a jakościowym; 1.opisuje zróżnicowanie regionów świata pod względem zaspokajania potrzeb żywnościowych; 1.wskazuje obszary głodu i niedożywienia na świecie; 1.wskazuje zagrożenia zdrowotne wynikające ze zbyt ubogiej i zbyt bogatej diety;</p>	<p>państwach i regionach uwarunkowaniami przyrodniczymi, kulturowymi, społecznymi i politycznymi, 1.omawia mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej 1. wyjaśnia różnice między głodem ilościowym a jakościowym; 1.opisuje zróżnicowanie regionów świata pod względem zaspokajania potrzeb żywnościowych; 1.wskazuje obszary głodu i niedożywienia na świecie; 1.wskazuje zagrożenia zdrowotne wynikające ze zbyt ubogiej i zbyt bogatej diety;</p>	<p>względem zaspokajania potrzeb żywnościowych; 1.wskazuje obszary głodu i niedożywienia na świecie; 1.wskazuje zagrożenia zdrowotne wynikające ze zbyt ubogiej i zbyt bogatej diety; 3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między zróżnicowaniem w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie poziomem rozwoju gospodarczego państwa</p>
--	--	--	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
9	Racjonalne gospodarowanie zasobami leśnymi koniecznością współczesnego świata	Uczeń uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie;	<p>Uczeń:</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary leśne świata 1.charakteryzuje główne obszary leśne świata 1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne); 1.wyjasnia pojęcie lesistości, podaje zróżnicowanie lesistości w poszczególnych obszarach na Ziemi 2.charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie w krajach wysoko i słabo rozwiniętych (w wyniku procesów wylesiania i zalesiania) na przykładach z poszczególnych kont netów , państw regionów 1.wyszukuje informacji na temat racjonalnej gospodarki leśnej i wyjaśnia zacnie pojęcie racjonalne gospodarowanie lasami ,podaje przykłady takiej gospodarki 1.wyszukuje informacji na temat rabunkowej gospodarki leśnej, wyjaśnia znaczenie pojęcia rabunkowa gospodarka leśna , podaje przykłady takiej gospodarki 2.opisuje racjonalną gospodarkę leśną jako dbanie, by ubytki spowodowane eksploatacją były zrównoważone przyrostem masy drzewnej. Dbanie o zwiększanie powierzchni lasów oraz utrzymuje naturalnego skład gatunkowego .</p>	<p>Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi</p> <p>Metoda programowa</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności</p>

			<p>Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez :</p> <ul style="list-style-type: none"> -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury wiekowej, -zachowaniem bogactwa biologicznego. <p>Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.</p> <ul style="list-style-type: none"> -godzenie funkcji ochrony przyrody z funkcjami gospodarczymi. <p>2.podaje pozytywne i negatywne przykłady gospodarowania zasobami leśnymi;</p> <p>3.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej</p> <p>1. uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie</p> <p>3.wyjaśnia twierdzenie, że kraje rozwinięte gospodarczo prowadzą gospodarkę leśną w sposób racjonalny</p> <p>Natomiast w krajach rozwijających się dominuje gospodarka rabunkowa</p> <p>3.podaje w jaki sposób wykorzystuje się drewno w krajach wysoko i słabo rozwiniętych</p> <p>2.uzasadnia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem gospodarki leśnej a poziomem rozwoju gospodarczego państw</p>	problemów
--	--	--	--	-----------

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: zdjęcia lasów
 wykorzystanie zasobów <http://www.ekoedu.uw.edu.pl/>
 wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220
 wykorzystanie zasobów strony [/www.geografia.lo4.poznan.pl](http://www.geografia.lo4.poznan.pl)

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne świata</p> <p>1.charakteryzuje główne obszary leśne świata</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.wyjasnia pojęcie lesistości, podaje zróżnicowanie</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne świata</p> <p>1.charakteryzuje główne obszary leśne świata</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.wyjasnia pojęcie lesistości, podaje zróżnicowanie lesistości w</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne świata</p> <p>1.charakteryzuje główne obszary leśne świata</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.wyjasnia pojęcie lesistości, podaje zróżnicowanie lesistości w poszczególnych obszarach na Ziemi</p> <p>2.charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie w krajach wysoko i słabo rozwiniętych (w wyniku procesów wylesiania i</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne świata</p> <p>1.charakteryzuje główne obszary leśne świata</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.wyjasnia pojęcie lesistości, podaje zróżnicowanie lesistości w poszczególnych obszarach na Ziemi</p> <p>2.charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie w krajach wysoko i słabo rozwiniętych (w wyniku procesów wylesiania i zalesiania) na przykładach z poszczególnych kont netów , państw regionów</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne świata</p> <p>1.charakteryzuje główne obszary leśne świata</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.wyjasnia pojęcie lesistości, podaje zróżnicowanie lesistości w poszczególnych obszarach na Ziemi</p> <p>2.charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie w krajach wysoko i słabo rozwiniętych (w wyniku procesów wylesiania i zalesiania) na przykładach z poszczególnych kont netów , państw regionów</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat racjonalnej gospodarki leśnej i wyjaśnia znacznie pojęcie</p>



<p>lesistości w poszczególnych obszarach na Ziemi</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat racjonalnej gospodarki leśnej i wyjaśnia znacznie pojęcie racjonalne gospodarowanie lasami ,podaje przykłady takiej gospodarki</p>	<p>poszczególnych obszarach na Ziemi</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat racjonalnej gospodarki leśnej i wyjaśnia znacznie pojęcie racjonalne gospodarowanie lasami ,podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat rabunkowej gospodarki leśnej, wyjaśnia znaczenie pojęcia rabunkowa gospodarka leśna , podaje przykłady takiej gospodarki</p>	<p>zalesiania) na przykładach z poszczególnych kont netów , państw regionów</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat racjonalnej gospodarki leśnej i wyjaśnia znacznie pojęcie racjonalne gospodarowanie lasami ,podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat rabunkowej gospodarki leśnej, wyjaśnia znaczenie pojęcia rabunkowa gospodarka leśna , podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>2.opisuje racjonalną gospodarkę leśną jako dbanie, by ubytki spowodowane eksploatacją były zrównoważone przyrostem masy drzewnej. Dbanie o zwiększanie powierzchni lasów oraz utrzymuje naturalnego skład gatunkowego .</p> <p>Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez: :</p> <ul style="list-style-type: none"> -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury wiekowej, -zachowaniem bogactwa biologicznego. <p>Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.</p> <p>-godzenie funkcji ochrony przyrody z funkcjami gospodarczymi.</p> <p>2. uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie</p>	<p>1.wyszukuje informacji na temat racjonalnej gospodarki leśnej i wyjaśnia znacznie pojęcie racjonalne gospodarowanie lasami ,podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat rabunkowej gospodarki leśnej, wyjaśnia znaczenie pojęcia rabunkowa gospodarka leśna , podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>2.opisuje racjonalną gospodarkę leśną jako dbanie, by ubytki spowodowane eksploatacją były zrównoważone przyrostem masy drzewnej. Dbanie o zwiększanie powierzchni lasów oraz utrzymuje naturalnego skład gatunkowego .</p> <p>Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez: :</p> <ul style="list-style-type: none"> -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury wiekowej, -zachowaniem bogactwa biologicznego. <p>Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.</p> <p>-godzenie funkcji ochrony przyrody z funkcjami gospodarczymi.</p> <p>2.podaje pozytywne i negatywne przykłady gospodarowania zasobami leśnymi;</p> <p>3.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2. uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie</p>	<p>racjonalne gospodarowanie lasami ,podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat rabunkowej gospodarki leśnej, wyjaśnia znaczenie pojęcia rabunkowa gospodarka leśna , podaje przykłady takiej gospodarki</p> <p>2.opisuje racjonalną gospodarkę leśną jako dbanie, by ubytki spowodowane eksploatacją były zrównoważone przyrostem masy drzewnej. Dbanie o zwiększanie powierzchni lasów oraz utrzymuje naturalnego skład gatunkowego .</p> <p>Racjonalne użytkowanie zasobów leśnych przez: :</p> <ul style="list-style-type: none"> -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury gatunkowej -kształtowanie ich właściwej struktury wiekowej, -zachowaniem bogactwa biologicznego. <p>Oznacza to rozwijanie idei trwale zrównoważonej i wielofunkcyjnej gospodarki leśnej.</p> <p>-godzenie funkcji ochrony przyrody z funkcjami gospodarczymi.</p> <p>2.podaje pozytywne i negatywne przykłady gospodarowania zasobami leśnymi;</p> <p>3.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2. uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie</p> <p>3.wyjaśnia twierdzenie, że kraje rozwinięte gospodarczo prowadzą gospodarkę leśną w sposób racjonalny Natomiast w krajach rozwijających się dominuje gospodarka rabunkowa</p> <p>3.podaje w jaki sposób wykorzystuje się drewno w krajach wysoko i słabo rozwiniętych</p>
---	--	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
10	Możliwości wykorzystanie zasobów oceanów i mórz	Uczeń wskazuje możliwości rozwoju wykorzystania zasobów oceanów i mórz;	Uczeń: 1.wymienia zasoby morskie występujące w ocenach i morzach na ziemi 1.podaj przykłady wykorzystania zasobów morskich, oceanu światowego w skali globalnej i lokalnej 1.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali globalnej i lokalnej 1.wyszukuje danych statystycznych dotyczących zasobów mórz i oceanów i ich zmiany w czasie 2.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki morskiej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej 2.uzasadnia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem gospodarki morskiej i leśnej a poziomem rozwoju gospodarczego państw 1.wskazuje na mapie największe łowiska na Ziemi 1.podaje przyczyny rozmieszczenie łowisk na świecie 1.wskazuje możliwości wykorzystania zasobów oceanów i rozwoju tego sposobu pozyskiwania żywności 3.ocenia skutki wzrostu wykorzystania zasobów morskich	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Metoda programowa Ocena koleżeńska Praca z atlasem Wizualizacja Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
- <http://www.ekoedu.uw.edu.pl/>
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220
- wykorzystanie zasobów strony [/www.geografia.lo4.poznan.pl](http://www.geografia.lo4.poznan.pl)

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wymienia zasoby morskie występujące w ocenach i morzach na ziemi 1.podaj przykłady wykorzystania zasobów morskich, oceanu światowego w skali	1.wymienia zasoby morskie występujące w ocenach i morzach na ziemi 1.podaj przykłady wykorzystania zasobów morskich, oceanu światowego w skali	1.wymienia zasoby morskie występujące w ocenach i morzach na ziemi 1.podaj przykłady wykorzystania zasobów morskich, oceanu światowego w skali globalnej i lokalnej 1.podaje przykłady zagrożeń	1.wymienia zasoby morskie występujące w ocenach i morzach na ziemi 1.podaj przykłady wykorzystania zasobów morskich, oceanu światowego w skali globalnej i lokalnej 1.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali globalnej i lokalnej	1.wymienia zasoby morskie występujące w ocenach i morzach na ziemi 1.podaj przykłady wykorzystania zasobów morskich, oceanu światowego w skali globalnej i lokalnej 1.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali globalnej i lokalnej

<p>globalnej i lokalnej</p> <p>1.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali globalnej i lokalnej</p> <p>1.wyszukuje danych statystycznych dotyczących zasobów mórz i oceanów i ich zmiany w czasie</p> <p>1.wskazuje na mapie największe łowiska na Ziemi</p> <p>1.wskazuje możliwości wykorzystania zasobów oceanów i rozwoju tego sposobu pozyskiwania żywności</p>	<p>globalnej i lokalnej</p> <p>1.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali globalnej i lokalnej</p> <p>1.wyszukuje danych statystycznych dotyczących zasobów mórz i oceanów i ich zmiany w czasie</p> <p>1.wskazuje na mapie największe łowiska na Ziemi</p> <p>1.podaje przyczyny rozmieszczenia łowisk na świecie</p> <p>1.wskazuje możliwości wykorzystania zasobów oceanów i rozwoju tego sposobu pozyskiwania żywności</p>	<p>wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali globalnej i lokalnej</p> <p>1.wyszukuje danych statystycznych dotyczących zasobów mórz i oceanów i ich zmiany w czasie</p> <p>2.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki morskiej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej</p> <p>1.wskazuje na mapie największe łowiska na Ziemi</p> <p>1.podaje przyczyny rozmieszczenia łowisk na świecie</p> <p>1.wskazuje możliwości wykorzystania zasobów oceanów i rozwoju tego sposobu pozyskiwania żywności</p>	<p>1.wyszukuje danych statystycznych dotyczących zasobów mórz i oceanów i ich zmiany w czasie</p> <p>2.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki morskiej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2.uzasadnia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem gospodarki morskiej i leśnej a poziomem rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1.wskazuje na mapie największe łowiska na Ziemi</p> <p>1.podaje przyczyny rozmieszczenia łowisk na świecie</p> <p>1.wskazuje możliwości wykorzystania zasobów oceanów i rozwoju tego sposobu pozyskiwania żywności</p>	<p>1.wyszukuje danych statystycznych dotyczących zasobów mórz i oceanów i ich zmiany w czasie</p> <p>2.ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki morskiej na wybranych przykładach w skali globalnej i lokalnej</p> <p>2.uzasadnia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem gospodarki morskiej i leśnej a poziomem rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1.wskazuje na mapie największe łowiska na Ziemi</p> <p>1.podaje przyczyny rozmieszczenia łowisk na świecie</p> <p>1.wskazuje możliwości wykorzystania zasobów oceanów i rozwoju tego sposobu pozyskiwania żywności</p> <p>3.ocenia skutki wzrostu wykorzystania zasobów morskich</p>
---	--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
11	<p>Działalność gospodarcza na świecie- rolnictwo</p> <p>Utrwalenie materiału</p>	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wyjaśnia wpływ czynników przyrodniczych i społeczno-ekonomicznych na rozwój rolnictwa; -wykazuje zależności między rodzajami produkcji rolnej a warunkami naturalnymi i rozmieszczeniem ludności oraz charakteryzuje różne typy rolnictwa na świecie; -wskazuje problemy związane z upowszechnianiem się roślin 	<p>Uczeń:</p> <ul style="list-style-type: none"> -rozwiązuje zadania, analizuje, porównuje i interpretuje dane statystyczne, praca z mapą polityczną światem i atlasem geograficznym, - 	<p>Burza mózgów</p> <p>Ocena koleżeńska</p> <p>Praca z atlasem</p> <p>Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów , uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach.</p> <p>Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny.</p>

		<p>uprawnych zmodyfikowanych genetycznie i wskazuje rejony ich upraw; -porównuje i uzasadnia strukturę spożycia żywności w państwach wysoko i słabo rozwiniętych; -uzasadnia konieczność racjonalnego gospodarowania zasobami leśnymi na świecie; -wskazuje możliwości rozwoju wykorzystania zasobów oceanów i mórz;</p>		<p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów Scholaris</p>
12	<p>Działalność gospodarcza na świecie- rolnictwo</p> <p>Test wiedzy i umiejętności</p>		<p>Uczeń: -rozwiązuje test wiedzy i umiejętności</p>	<p>diagnoza wiedzy i umiejętności</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris
 „Problemy rolników” Film przedstawia problemy rolników
 „Czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa:” Schemat przedstawia czynniki przyrodnicze warunkujące rozwój rolnictwa.
 „Typy gospodarstw rolnych” Prezentacja multimedialna przedstawiająca typy gospodarstw na świecie
 -„Przyczyny głodu” Schemat przedstawiające główne przyczyny głodu (mapa mentalna)
pokaz slajdów: Cechy klimatu morskiego i kontynentalnego Pokaz slajdów przedstawia cechy klimatu morskiego i kontynentalnego.
 wykorzystanie zasobów portalu Scholaris: zdjęcia lasów
 wykorzystanie zasobów portalu : <http://www.biotechnolog.pl/>
 wykorzystanie zasobów <http://www.ekoedu.uw.edu.pl/>
 wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220
 wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Dział XII Działalność gospodarcza na świecie- przemysł

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1	Zmiany w strukturze zużycia energii	Uczeń charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym	Uczeń: 1.analizuje i charakteryzuje na podstawie danych statystycznych zmiany w wielkości produkcji energii na świecie i w wybranych krajach 1.podaje przyczyny wzrostu produkcji energii elektrycznej na świecie, określa rolę	Metody aktywizujące gry dydaktyczne Praca w grupach



		<p>państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii</p>	<p>energii elektrycznej we współczesnym świecie 1. podaje konsekwencje wzrostu produkcji energii elektrycznej 1. odczytuje zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej z wykresów 1. przedstawia zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej 2. wyjaśnia przyczyny zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej 2. charakteryzuje zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie 2. ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie 2. dokonuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem” 3. ocenia strategie poszczególnych państw w radzeniu sobie z problemem uzależnienia od źródeł energii a poziomem rozwoju gospodarczego tych państw 1. charakteryzuje zmiany użycia energii elektrycznej wraz z rozwojem gospodarczym państw 1. ocenia skutki wynikające z rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną</p>	<p>Metoda programowa- wizualizacja</p> <p>Ocena koleżeńska Analiza tekstu źródłowego Wykorzystanie platformy Scholaris</p> <p>http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu</p>
--	--	---	---	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
 „Zmiany w bilansie energetycznym świata” Ekran interaktywny przedstawiający zmiany w bilansie energetycznym świata. Uczeń dowiaduje się, jak zmieniało się zapotrzebowanie na energię i w jaki sposób ją pozyskiwano na przestrzeni wieków.
 „Zużycie energii na Ziemi na przestrzeni lat”- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220
 „Produkcja energii elektrycznej” Schemat do uzupełnienia, gdzie na podstawie danych statystycznych należy stworzyć diagram ukazujący procentowy udział poszczególnych typów elektrowni
 „Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii” Diagram przedstawia główne źródła energii na początku rewolucji przemysłowej.
 „Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii ” Diagram przedstawia główne źródło energii przed rewolucją przemysłową.
 „Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii ” Diagram przedstawia główne źródła energii po rewolucji przemysłowej.
 „Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii ”Diagram przedstawia główne źródła energii w czasach obecnych (w procentach).
 - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. analizuje i charakteryzuje na podstawie danych statystycznych zmiany w	1. analizuje i charakteryzuje na podstawie danych statystycznych zmiany w	1. analizuje i charakteryzuje na podstawie danych statystycznych zmiany w wielkości produkcji energii na świecie i w wybranych	1. analizuje i charakteryzuje na podstawie danych statystycznych zmiany w wielkości produkcji energii na świecie i w wybranych krajach	1. analizuje i charakteryzuje na podstawie danych statystycznych zmiany w wielkości produkcji energii na świecie i w wybranych krajach



<p>wielkości produkcji energii na świecie i w wybranych krajach</p> <p>1.podaje przyczyny wzrostu produkcji energii elektrycznej na świecie, określa rolę energii elektrycznej we współczesnym świecie</p> <p>1.podaje konsekwencje wzrostu produkcji energii elektrycznej</p> <p>1.odczytuje zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej z wykresów</p> <p>1.przedstawia zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>1.charakteryzuje zmiany użycia energii elektrycznej wraz z rozwojem gospodarczym państw</p> <p>1.ocenia skutki wynikające z rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną</p>	<p>wielkości produkcji energii na świecie i w wybranych krajach</p> <p>1.podaje przyczyny wzrostu produkcji energii elektrycznej na świecie, określa rolę energii elektrycznej we współczesnym świecie</p> <p>1.podaje konsekwencje wzrostu produkcji energii elektrycznej</p> <p>1.odczytuje zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej z wykresów</p> <p>1.przedstawia zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>1. analizuje wykres zmian struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>1.charakteryzuje zmiany użycia energii elektrycznej wraz z rozwojem gospodarczym państw</p> <p>1.ocenia skutki wynikające z rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną</p>	<p>krajach</p> <p>1.podaje przyczyny wzrostu produkcji energii elektrycznej na świecie, określa rolę energii elektrycznej we współczesnym świecie</p> <p>1.podaje konsekwencje wzrostu produkcji energii elektrycznej</p> <p>1. odczytuje zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej z wykresów</p> <p>1.przedstawia zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>2.ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>1.charakteryzuje zmiany użycia energii elektrycznej wraz z rozwojem gospodarczym państw</p> <p>1.ocenia skutki wynikające z rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną</p>	<p>1.podaje przyczyny wzrostu produkcji energii elektrycznej na świecie, określa rolę energii elektrycznej we współczesnym świecie</p> <p>1.podaje konsekwencje wzrostu produkcji energii elektrycznej</p> <p>1. odczytuje zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej z wykresów</p> <p>1.przedstawia zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>2.ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>2.dokonyuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem</p> <p>1.charakteryzuje zmiany użycia energii elektrycznej wraz z rozwojem gospodarczym państw</p> <p>1.ocenia skutki wynikające z rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną</p>	<p>1.podaje przyczyny wzrostu produkcji energii elektrycznej na świecie, określa rolę energii elektrycznej we współczesnym świecie</p> <p>1.podaje konsekwencje wzrostu produkcji energii elektrycznej</p> <p>1. odczytuje zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej z wykresów</p> <p>1.przedstawia zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie w skali czasowej</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>2.ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie</p> <p>2.dokonyuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem</p> <p>3.ocenia strategię poszczególnych państw w radzeniu sobie z problemem uzależnieniem od źródeł energii a poziomem rozwoju gospodarczego tych państw</p> <p>1.charakteryzuje zmiany użycia energii elektrycznej wraz z rozwojem gospodarczym państw</p> <p>1.ocenia skutki wynikające z rosnącego zapotrzebowania na energię elektryczną</p>
---	--	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Rozmieszczenie przestrzenne głównych źródeł energii współczesnego świata i okręgów przemysłowych	Uczeń charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii	<p>Uczeń</p> <ol style="list-style-type: none"> wskazuje na mapie rozmieszczenie przestrzenne tradycyjnych źródeł energii: węgla kamiennego, węgla brunatnego, ropy naftowej, gazu ziemnego zaznacza na mapie konturowej rozmieszczenie przestrzenne głównych surowców mineralnych wyszukuje dane statystyczne prezentujące wielkość wydobycia surowców energetycznych w skali lokalnej i globalnej charakteryzuje tradycyjne źródła energii podaje zalety i wady tradycyjnych źródeł energii uzasadnia konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii posługuje się pojęciami okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy, technopolie, wskazuje cechy okręgów przemysłowych dokonuje podziału okręgów przemysłowych na surowcowe, miejskie, portowe, poligenetyczne wskazuje na mapie przykłady największych okręgów przemysłowych na mapie świata 	<p>Metody aktywizujące pracy z mapą</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Wykorzystanie materiałów z platformy Scholaris</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta samooceny</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris:

„Surowce energetyczne „Schemat do uzupełnienia, gdzie na podstawie danych statystycznych należy uzupełnić mapę miejsc wydobycia surowców energetycznych

„Surowce energetyczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce energetyczne. Przedstawia głównych producentów takich surowców jak: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny. Uczeń zapoznaje się z definicjami smoły, gazu węglowego, koksu i benzyny.

-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220

- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

-<http://www.stat.gov.pl/gus/>

-<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. wskazuje na mapie rozmieszczenie	1. wskazuje na mapie rozmieszczenie	1. wskazuje na mapie rozmieszczenie przestrzenne: węgla kamiennego, węgla brunatnego, ropy naftowej,	1. wskazuje na mapie rozmieszczenie przestrzenne: węgla kamiennego, węgla brunatnego, ropy naftowej, gazu ziemnego	1. wskazuje na mapie rozmieszczenie przestrzenne: węgla kamiennego, węgla brunatnego, ropy naftowej, gazu ziemnego

przestrzenne: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropy naftowej, gazu ziemnego	przestrzenne: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropy naftowej, gazu ziemnego 1.zaznacza na mapie konturowej rozmieszczenie przestrzenne głównych surowców mineralnych	gazu ziemnego 1.zaznacza na mapie konturowej rozmieszczenie przestrzenne głównych surowców mineralnych 2.wyszukuje dane statystyczne prezentujące wielkość wydobycia surowców energetycznych w skali lokalnej i globalnej 2.postępuje się pojęciami okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy , technopolie , wskazuje cechy okręgów przemysłowych	1.zaznacza na mapie konturowej rozmieszczenie przestrzenne głównych surowców mineralnych 2.wyszukuje dane statystyczne prezentujące wielkość wydobycia surowców energetycznych w skali lokalnej i globalnej 2.postępuje się pojęciami okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy , technopolie , wskazuje cechy okręgów przemysłowych 2.wskazuje na mapie przykłady największych okręgów przemysłowych na mapie świata	1.zaznacza na mapie konturowej rozmieszczenie przestrzenne głównych surowców mineralnych 2.wyszukuje dane statystyczne prezentujące wielkość wydobycia surowców energetycznych w skali lokalnej i globalnej 2.postępuje się pojęciami okręg przemysłowy, ośrodek przemysłowy , technopolie , wskazuje cechy okręgów przemysłowych 3.dokonuje podziału okręgów przemysłowych na surowcowe, miejskie , portowe, poligenetyczne 2.wskazuje na mapie przykłady największych okręgów przemysłowych na mapie świata
--	--	--	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
3	Konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii	Uczeń charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii	Uczeń: 1.wyясnа znaczenie terminu alternatywne źródła energii 1.wymienia rodzaje alternatywnych źródeł energii 1.charakteryzuje alternatywne źródła energii 1.podaje zalety i wady alternatywnych źródeł energii 2.uzasadnia konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii 3.przedstawia perspektywy wykorzystania nowych źródeł energii we współczesnym świecie	Mapa polityczna świata, materiały publicystyczne dotyczące alternatywnych źródeł energii Wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będąca tłem toku lekcji Wykorzystanie materiałów platformy Scholaris

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie platformy Scholaris”

„Alternatywne źródła energii” Animacja omawia wykorzystanie energii promieniowania słonecznego przy wykorzystaniu paneli słonecznych.

„Energia geotermalna” Animacja omawia wykorzystanie energii geotermalnej do produkcji prądu

„Energia wiatru” Animacja omawia wykorzystanie elektrowni wiatrowych do produkcji prądu.

„Energia alternatywna” Tablica przedstawiająca typy elektrowni bazujące na alternatywnych źródłach energii oraz warunki budowy tego typu obiektów, barier i utrudnień z tym związanych, a także miejsca, gdzie istnieją już takie elektrownie.

„Alternatywne źródła energii” Ekran interaktywny przedstawiający niekonwencjonalne źródła energii. Wykorzystywanie między innymi energii wiatru, wnętrza ziemi, wód morskich, energii słonecznej, termoelektrycznej, pływów. Wprowadzono definicje pływów i biogazu.
 „Rozmieszczenie elektrowni jądrowych w Europie” Mapa przedstawia rozmieszczenie elektrowni jądrowych w Europie.

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wyjasnia znaczenie terminu alternatywne źródła energii 1.wymienia rodzaje alternatywnych źródeł energii 1.charakteryzuje alternatywne źródła energii	1.wyjasnia znaczenie terminu alternatywne źródła energii 1.wymienia rodzaje alternatywnych źródeł energii 1.charakteryzuje alternatywne źródła energii 1.podaje zalety i wady alternatywnych źródeł energii	1.wyjasnia znaczenie terminu alternatywne źródła energii 1.wymienia rodzaje alternatywnych źródeł energii 1.charakteryzuje alternatywne źródła energii 1.podaje zalety i wady alternatywnych źródeł energii 2.uzasadnia konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii	1.wyjasnia znaczenie terminu alternatywne źródła energii 1.wymienia rodzaje alternatywnych źródeł energii 1.charakteryzuje alternatywne źródła energii 1.podaje zalety i wady alternatywnych źródeł energii 2.uzasadnia konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii 2.wyszukuje informacje na temat wykorzystania alternatywnych źródeł energii w skali globalnej i lokalnej	1.wyjasnia znaczenie terminu alternatywne źródła energii 1.wymienia rodzaje alternatywnych źródeł energii 1.charakteryzuje alternatywne źródła energii 1.podaje zalety i wady alternatywnych źródeł energii 2.uzasadnia konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii 3.przedstawia perspektywy wykorzystania nowych źródeł energii we współczesnym świecie

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
4	Wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż	Uczeń wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż	Uczeń: 1.zna i posługuje się pojęciami: przemysł, gałęzie przemysłu, branże, czynniki lokalizacji 1.wymienia podstawowe gałęzie przemysłu 1.wymienia podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne, przestrzenne, społeczne) 2.charakteryzuje podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne, przestrzenne, społeczne) 1.wymienia podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu 1.klasyfikuje i charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu w zależności od stopnia powiązania zakładów ze źródłami zaopatrzenia na: czynniki lokalizacji przymusowej, swobodnej, związanej 2.klasyfikuje i charakteryzuje podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu według podziału: -przyrodnicze (baza surowcowa, źródła energii zasoby wodne, bariery ekologiczne) -techniczno-ekonomiczne(infrastruktura techniczna, korzyści, rynek zbytu, siła robocza, zaplecze naukowo-techniczne) -społeczno-polityczne (protesty ludności mogą doprowadzić do zaniechania budowy, wśród czynników znajdujących się w tej grupie możemy wyróżnić, politykę państwa, prawodawstwo, czynniki społeczne, czynniki strategiczne)	Dyskusja sterowana Praca w grupach Prezentacja multimedialna będąca tłem lekcji Samoocena i ocena koleżeńska Mapa gospodarcza świata Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów

			<p>1. wskazuje przykłady dominujących czynników lokalizacji w niektórych gałęziach i branżach przemysłu np. górnictwie , hutnictwo , przemysł tartaczny itp.</p> <p>2.charakteryzuje rozmieszczenie wybranych gałęzi przemysłu</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny rozmieszczenia (lokalizacji) wybranych gałęzi przemysłu i podaje przyczyny rozwoju tych gałęzi przemysłu</p> <p>3. wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż</p>	
--	--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

„Główne cechy czynników lokalizacji przemysłu” Tablica przedstawiająca główne czynniki lokalizacji przemysłu, gałęzie/branże przemysłu uzależnione od nich, zmiany roli tych czynników oraz typy państw, w których mają one znaczenie.

„Czynniki lokalizacji elektrowni konwencjonalnych” Ekran interaktywny przedstawiający czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na lokalizację przemysłu. W trakcie zajęć uczeń uczy się określać rodzaj elektrowni ze względu na wykorzystywane źródło energii. Poznaje zasadę działania elektrowni węglowej.

„Czynniki lokalizacji przemysłu” Ekran interaktywny przedstawiający przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji i rozwoju przemysłu.

„Etapy rozwoju gospodarki” Ekran interaktywny prezentujący cztery etapy rozwoju gospodarki światowej. Przedstawiono również zmiany na mapie politycznej świata. Uczeń poznaje definicję gospodarki oraz rewolucji przemysłowej.

„Rozwój przemysłu „ Lekcja interaktywna przedstawiająca rozwój światowej gospodarki na przestrzeni dziejów. Zaprezentowano czynniki lokalizacji i rozwoju przemysłu. Opisano rewolucje przemysłowe oraz wynalazki, które je symbolizują. Omówiono również przemiany, jakim podlegała gospodarka Polski na przestrzeni ostatnich 20 lat;

„Rozwój przemysłu” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca rozwój światowej gospodarki na przestrzeni dziejów. Zaprezentowano czynniki lokalizacji i rozwoju przemysłu. Opisano rewolucje przemysłowe oraz wynalazki, które je symbolizują. Omówiono również przemiany, jakim podlegała gospodarka Polski na przestrzeni ostatnich 20 lat.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna i posługuje się pojęciami: przemysł, gałęzie przemysłu , branże, czynniki lokalizacji</p> <p>1.wymienia podstawowe gałęzie przemysłu</p> <p>1.wymienia podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>2.charakteryzuje podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>1.wymienia podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu</p> <p>1.klasyfikuje i charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu w zależności od stopnia powiązania zakładów ze źródłami</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: przemysł, gałęzie przemysłu , branże, czynniki lokalizacji</p> <p>1.wymienia podstawowe gałęzie przemysłu</p> <p>1.wymienia podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>2.charakteryzuje podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>1.wymienia podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu</p> <p>1.klasyfikuje i charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: przemysł, gałęzie przemysłu , branże, czynniki lokalizacji</p> <p>1.wymienia podstawowe gałęzie przemysłu</p> <p>1.wymienia podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>2.charakteryzuje podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>1.wymienia podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu</p> <p>1.klasyfikuje i charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu w zależności od stopnia powiązania zakładów ze źródłami zaopatrzenia</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: przemysł, gałęzie przemysłu , branże, czynniki lokalizacji</p> <p>1.wymienia podstawowe gałęzie przemysłu</p> <p>1.wymienia podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>2.charakteryzuje podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>1.wymienia podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu</p> <p>1.klasyfikuje i charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu w zależności od stopnia powiązania zakładów ze źródłami zaopatrzenia na: czynniki</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: przemysł, gałęzie przemysłu , branże, czynniki lokalizacji</p> <p>1.wymienia podstawowe gałęzie przemysłu</p> <p>1.wymienia podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>2.charakteryzuje podstawowe funkcje przemysłu (produkcyjne ,przestrzenne ,społeczne)</p> <p>1.wymienia podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu</p> <p>1.klasyfikuje i charakteryzuje czynniki lokalizacji przemysłu w zależności od stopnia powiązania zakładów ze źródłami zaopatrzenia na: czynniki</p>

<p>zaopatrzenia na: czynniki lokalizacji przymusowej , swobodnej, związanej</p> <p>2.klasyfikuje i charakteryzuje podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu według podziału:</p> <p>-przyrodnicze (baza surowcowa, źródła energii zasoby wodne, bariery ekologiczne)</p> <p>-techniczno-ekonomiczne(infrastruktura techniczna, korzyści , rynek zbytu, siła robocza , zaplecze naukowo-techniczne)</p> <p>-społeczno-polityczne (protesty ludności mogą doprowadzić do zaniechania budowy, wśród czynników znajdujących się w tej grupie możemy wyróżnić, politykę państwa, prawodawstwo, czynniki społeczne, czynniki strategiczne)</p> <p>1.wskazuje przykłady dominujących czynników lokalizacji w niektórych gałęziach i branżach przemysłu np. górnictwo , hutnictwo , przemysł tartaczny itp.</p>	<p>w zależności od stopnia powiązania zakładów ze źródłami zaopatrzenia na:</p> <p>czynniki lokalizacji przymusowej , swobodnej, związanej</p> <p>2.klasyfikuje i charakteryzuje podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu według podziału:</p> <p>-przyrodnicze (baza surowcowa, źródła energii zasoby wodne, bariery ekologiczne)</p> <p>-techniczno-ekonomiczne(infrastruktura techniczna, korzyści , rynek zbytu, siła robocza , zaplecze naukowo-techniczne)</p> <p>-społeczno-polityczne (protesty ludności mogą doprowadzić do zaniechania budowy, wśród czynników znajdujących się w tej grupie możemy wyróżnić, politykę państwa, prawodawstwo, czynniki społeczne, czynniki strategiczne)</p> <p>1.wskazuje przykłady dominujących czynników lokalizacji w niektórych gałęziach i branżach przemysłu np. górnictwo , hutnictwo , przemysł tartaczny itp.</p>	<p>na: czynniki lokalizacji przymusowej , swobodnej, związanej</p> <p>2.klasyfikuje i charakteryzuje podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu według podziału:</p> <p>-przyrodnicze (baza surowcowa, źródła energii zasoby wodne, bariery ekologiczne)</p> <p>-techniczno-ekonomiczne(infrastruktura techniczna, korzyści , rynek zbytu, siła robocza , zaplecze naukowo-techniczne)</p> <p>-społeczno-polityczne (protesty ludności mogą doprowadzić do zaniechania budowy, wśród czynników znajdujących się w tej grupie możemy wyróżnić, politykę państwa, prawodawstwo, czynniki społeczne, czynniki strategiczne)</p> <p>1.wskazuje przykłady dominujących czynników lokalizacji w niektórych gałęziach i branżach przemysłu np. górnictwo , hutnictwo , przemysł tartaczny itp.</p> <p>2.charakteryzuje rozmieszczenie wybranych gałęzi przemysłu</p>	<p>na: czynniki lokalizacji przymusowej , swobodnej, związanej</p> <p>2.klasyfikuje i charakteryzuje podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu według podziału:</p> <p>-przyrodnicze (baza surowcowa, źródła energii zasoby wodne, bariery ekologiczne)</p> <p>-techniczno-ekonomiczne(infrastruktura techniczna, korzyści , rynek zbytu, siła robocza , zaplecze naukowo-techniczne)</p> <p>-społeczno-polityczne (protesty ludności mogą doprowadzić do zaniechania budowy, wśród czynników znajdujących się w tej grupie możemy wyróżnić, politykę państwa, prawodawstwo, czynniki społeczne, czynniki strategiczne)</p> <p>1.wskazuje przykłady dominujących czynników lokalizacji w niektórych gałęziach i branżach przemysłu np. górnictwo , hutnictwo , przemysł tartaczny itp.</p> <p>2.charakteryzuje rozmieszczenie wybranych gałęzi przemysłu</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny rozmieszczenia (lokalizacji) wybranych gałęzi przemysłu i podaje przyczyny rozwoju tych gałęzi przemysłu</p>	<p>lokalizacji przymusowej , swobodnej, związanej</p> <p>2.klasyfikuje i charakteryzuje podstawowe czynniki lokalizacji przemysłu według podziału:</p> <p>-przyrodnicze (baza surowcowa, źródła energii zasoby wodne, bariery ekologiczne)</p> <p>-techniczno-ekonomiczne (infrastruktura techniczna, korzyści , rynek zbytu, siła robocza , zaplecze naukowo-techniczne)</p> <p>-społeczno-polityczne (protesty ludności mogą doprowadzić do zaniechania budowy, wśród czynników znajdujących się w tej grupie możemy wyróżnić, politykę państwa, prawodawstwo, czynniki społeczne, czynniki strategiczne)</p> <p>1.wskazuje przykłady dominujących czynników lokalizacji w niektórych gałęziach i branżach przemysłu np. górnictwo , hutnictwo , przemysł tartaczny itp.</p> <p>2.charakteryzuje rozmieszczenie wybranych gałęzi przemysłu</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny rozmieszczenia (lokalizacji) wybranych gałęzi przemysłu i podaje przyczyny rozwoju tych gałęzi przemysłu</p> <p>3.wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż</p>
--	---	---	---	---

L.p .	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów
5	Zróżnicowanie produkcji	Uczeń uzasadnia różnice ilościowe i jakościowe	Uczeń: 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne- ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego	Praca w małych grupach Wykład wprowadzający Praca nad analizą danych



przemysłowej na świecie	produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego i ocenia wpływ przemysłu zawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia;	<p>1.analizuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego pod kątem wielkości i struktury produkcji przemysłowej</p> <p>1.porównuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1. wskazuje różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wyясnа różnice ilościowe i jakościowe w wielkości produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wyясnа różnice ilościowe i jakościowe w strukturze produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.ocenia zmiany w strukturze produkcji przemysłowej na świecie i miejscu zamieszkania</p> <p>3.charakteryzuje zróżnicowanie produkcji przemysłowej na świecie, uzasadniając różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p>	<p>statystycznych</p> <p>Prezentacja multimedialna będąca tłem toku lekcji</p> <p>Samooceńca i ocena koleżeńska</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p> <p>źródła: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu</p>
-------------------------	---	---	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wyszukuje aktualne dane statystyczne- ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1.analizuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego pod kątem wielkości i struktury produkcji</p> <p>1.porównuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji</p>	<p>1.wyszukuje aktualne dane statystyczne- ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1.analizuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego pod kątem wielkości i struktury produkcji przemysłowej</p> <p>1.porównuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1. wskazuje różnice</p>	<p>1.wyszukuje aktualne dane statystyczne- ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1.analizuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego pod kątem wielkości i struktury produkcji przemysłowej</p> <p>1.porównuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1. wskazuje różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wyясnа różnice ilościowe i jakościowe w wielkości produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p>	<p>1.wyszukuje aktualne dane statystyczne- ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1.analizuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego pod kątem wielkości i struktury produkcji przemysłowej</p> <p>1.porównuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1. wskazuje różnice ilościowe i jakościowe w wielkości produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wyясnа różnice ilościowe i jakościowe w strukturze produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.ocenia zmiany w strukturze produkcji przemysłowej na świecie i miejscu zamieszkania</p>	<p>1.wyszukuje aktualne dane statystyczne- ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1.analizuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego pod kątem wielkości i struktury produkcji przemysłowej</p> <p>1.porównuje dane statystyczne ilościowe i jakościowe dotyczące produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wyясnа różnice ilościowe i jakościowe w wielkości produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1. wskazuje różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.wyясnа różnice ilościowe i jakościowe w strukturze produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2.ocenia zmiany w strukturze produkcji przemysłowej na świecie i miejscu zamieszkania</p>



przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego	ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego	poziomie rozwoju gospodarczego 2.wyjaśnia różnice ilościowe i jakościowe w strukturze produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego	zamieszkania	3.charakteryzuje zróżnicowanie produkcji przemysłowej na świecie, uzasadniając różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego
--	---	---	--------------	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia	
6	Wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia	Uczeń uzasadnia różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego i ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia;	Uczeń: 1.przedstawia cechy przemysłu zaawansowanej technologii, 1.podaje przykłady lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii w skali lokalnej i globalnej 1.omawia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanej technologii 1.wymienia formy przestrzenne przemysłu zaawansowanej technologii- technopolie , parki technologiczne , parki naukowe , klastry 1.podaje funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe 1omawia zmiany struktury zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narowiej spowodowane rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych (bezrobocie technologiczne) 1.wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych na konkretnych przykładach bezrobocie technologiczne 2.ocenia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem przemysłu wysokiej technologii a poziomem rozwoju gospodarczego państw 2.wyszukuje informacje na temat ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii, charakteryzuje dowolny okręg zaawansowanych technologii na świecie 3.omawia rolę przemysłu wysokiej technologii w kształtowaniu konkurencyjności i atrakcyjności regionów oraz podnoszeniu jakości życia, podaje przykłady wpływu nowoczesnych gałęzi przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia człowieka	Metoda pracy: praca w małych zespołach wykład inicjujący lekcję prezentacja multimedialna karta pracy kart samooceny mapa fizyczna świata mapa gospodarcza świata Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów źródła: http://www.stat.gov.pl/gus/ http://epp.eurostat.ec.europa.eu Gurbała M. <i>Rola przemysłu zaawansowanej technologii w rozwoju regionalnym i lokalnym W-A 2004</i>	
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający		dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.przedstawia cechy		1.przedstawia cechy	1.przedstawia cechy przemysłu	1.przedstawia cechy przemysłu	1.przedstawia cechy przemysłu

<p>przemysłu zaawansowanej technologii, 1.podaje przykłady lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii w skali lokalnej i globalnej 1.omawia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanej technologii 1.wymienia formy przestrzenne przemysłu zaawansowanej technologii- technopolie , parki technologiczne , parki naukowe , klastry 1.podaje funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe 1omawia zmiany struktury zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narowiej spowodowane rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych (bezrobocie technologiczne)</p>	<p>przemysłu zaawansowanej technologii, 1.podaje przykłady lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii w skali lokalnej i globalnej 1.omawia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanej technologii 1.wymienia formy przestrzenne przemysłu zaawansowanej technologii- technopolie , parki technologiczne , parki naukowe , klastry 1.podaje funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe 1omawia zmiany struktury zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narowiej spowodowane rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych (bezrobocie technologiczne) 1.wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych na konkretnych przykładach bezrobocie technologiczne</p>	<p>zaawansowanej technologii, 1.podaje przykłady lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii w skali lokalnej i globalnej 1.omawia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanej technologii 1.wymienia formy przestrzenne przemysłu zaawansowanej technologii- technopolie , parki technologiczne , parki naukowe , klastry 1.podaje funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe 1omawia zmiany struktury zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narowiej spowodowane rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych (bezrobocie technologiczne) 1.wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych na konkretnych przykładach bezrobocie technologiczne 2.ocenia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem przemysłu wysokiej technologii a poziomem rozwoju gospodarczego państw</p>	<p>zaawansowanej technologii, 1.podaje przykłady lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii w skali lokalnej i globalnej 1.omawia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanej technologii 1.wymienia formy przestrzenne przemysłu zaawansowanej technologii- technopolie , parki technologiczne , parki naukowe , klastry 1.podaje funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe 1omawia zmiany struktury zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narowiej spowodowane rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych (bezrobocie technologiczne) 1.wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych na konkretnych przykładach bezrobocie technologiczne 2.ocenia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem przemysłu wysokiej technologii a poziomem rozwoju gospodarczego państw 2.wyszukuje informacje na temat ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii, charakteryzuje dowolny okręg zaawansowanych technologii na świecie</p>	<p>zaawansowanej technologii, 1.podaje przykłady lokalizacji ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii w skali lokalnej i globalnej 1.omawia czynniki lokalizacji przemysłu zaawansowanej technologii 1.wymienia formy przestrzenne przemysłu zaawansowanej technologii- technopolie , parki technologiczne , parki naukowe , klastry 1.podaje funkcje ośrodków przemysłowych – technopolie, klastry, dystrykty przemysłowe 1omawia zmiany struktury zatrudnienia w poszczególnych działach gospodarki narowiej spowodowane rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych (bezrobocie technologiczne) 1.wyjaśnia na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjnych na konkretnych przykładach bezrobocie technologiczne 2.ocenia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem przemysłu wysokiej technologii a poziomem rozwoju gospodarczego państw 2.wyszukuje informacje na temat ośrodków przemysłu zaawansowanej technologii, charakteryzuje dowolny okręg zaawansowanych technologii na świecie 3.omawia rolę przemysłu wysokiej technologii w kształtowaniu konkurencyjności i atrakcyjności regionów oraz podnoszeniu jakości życia, podaje przykłady wpływu nowoczesnych gałęzi przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia człowieka</p>
---	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
7	Działalność gospodarcza na świecie- przemysł - utrwalenie materiału	Uczeń: -charakteryzuje zmiany w strukturze zużycia energii postępujące wraz z rozwojem gospodarczym państw świata i ocenia skutki wynikające z rosnącego zużycia energii oraz konieczność pozyskiwania nowych źródeł energii; -wskazuje wpływ czynników lokalizacji przemysłu na rozmieszczenie i rozwój wybranych branż; -uzasadnia różnice ilościowe i jakościowe produkcji przemysłowej państw na różnym poziomie rozwoju gospodarczego i ocenia wpływ przemysłu zaawansowanych technologii na rozwój gospodarczy i jakość życia;	Uczeń prezentuje wiedzę i umiejętności w zakresie: -dostrzegania prawidłowości dotyczących środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki, człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek-przyroda gospodarka korzystając z różnych źródeł wiedzy geograficznej w tym map -Uczeń wskazuje i analizuje prawidłowości i zależności wynikające z funkcjonowania sfer ziemskich oraz działalności człowieka w różnorodnych warunkach środowiska, wskazując znaczenie rosnącej roli człowieka i jego działań w środowisku geograficznym w różnych skalach (lokalnej, regionalnej i globalnej) korzystając z różnych źródeł wiedzy geograficznej	Metoda programowa Praca w grupach Prezentacja prac Rozwiązywanie zadań Metody sprawdzania osiągnięć ucznia: -ocena koleżeńska -samoocena Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów Scholaris
8	Działalność gospodarcza na świecie- przemysł Test		test wiedzy i umiejętności z zakresu działu	diagnoza
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris</p> <p>„Zmiany w bilansie energetycznym świata” Ekran interaktywny przedstawiający zmiany w bilansie energetycznym świata. Uczeń dowiaduje się, jak zmieniło się zapotrzebowanie na energię i w jaki sposób ją pozyskiwano na przestrzeni wieków.</p> <p>„Zużycie energii na Ziemi na przestrzeni lat”- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220</p> <p>„Produkcja energii elektrycznej” Schemat do uzupełnienia, gdzie na podstawie danych statystycznych należy stworzyć diagram ukazujący procentowy udział poszczególnych typów elektrowni</p> <p>„Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii” Diagram przedstawia główne źródła energii na początku rewolucji przemysłowej.</p> <p>„Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii” Diagram przedstawia główne źródło energii przed rewolucją przemysłową.</p> <p>„Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii” Diagram przedstawia główne źródła energii po rewolucji przemysłowej.</p> <p>„Diagram ukazujący źródła wykorzystania energii” Diagram przedstawia główne źródła energii w czasach obecnych (w procentach).</p> <p>„Surowce energetyczne „Schemat do uzupełnienia, gdzie na podstawie danych statystycznych należy uzupełnić mapę miejsc wydobywania surowców energetycznych</p> <p>„Surowce energetyczne” Ekran interaktywny przedstawiający surowce energetyczne. Przedstawia głównych producentów takich surowców jak: węgiel kamienny, węgiel brunatny, ropa naftowa, gaz ziemny. Uczeń zapoznaje się z definicjami smoły, gazu węglowego, koksu i benzyny.</p> <p>„Alternatywne źródła energii” Animacja omawia wykorzystanie energii promieniowania słonecznego przy wykorzystaniu paneli słonecznych.</p>				

„Energia geotermalna” Animacja omawia wykorzystanie energii geotermalnej do produkcji prądu

„Energia wiatru” Animacja omawia wykorzystanie elektrowni wiatrowych do produkcji prądu.

„Energia alternatywna” Tablica przedstawiająca typy elektrowni bazujące na alternatywnych źródłach energii oraz warunki budowy tego typu obiektów, barier i utrudnień z tym związanych, a także miejsca, gdzie istnieją już takie elektrownie.

„Alternatywne źródła energii” Ekran interaktywny przedstawiający niekonwencjonalne źródła energii. Wykorzystywanie między innymi energii wiatru, wnętrza ziemi, wód morskich, energii słonecznej, termoelektrycznej, pływów. Wprowadzono definicje pływów i biogazu.

„Rozmieszczenie elektrowni jądrowych w Europie” Mapa przedstawia rozmieszczenie elektrowni jądrowych w Europie.

„Główne cechy czynników lokalizacji przemysłu” Tablica przedstawiająca główne czynniki lokalizacji przemysłu, gałęzie/branże przemysłu uzależnione od nich, zmiany roli tych czynników oraz typy państw, w których mają one znaczenie.

„Czynniki lokalizacji elektrowni konwencjonalnych” Ekran interaktywny przedstawiający czynniki przyrodnicze i pozaprzyrodnicze wpływające na lokalizację przemysłu. W trakcie zajęć uczeń uczy się określać rodzaj elektrowni ze względu na wykorzystywane źródło energii. Poznaje zasadę działania elektrowni węglowej.

„Czynniki lokalizacji przemysłu” Ekran interaktywny przedstawiający przyrodnicze i pozaprzyrodnicze czynniki lokalizacji i rozwoju przemysłu.

„Etapy rozwoju gospodarki” Ekran interaktywny prezentujący cztery etapy rozwoju gospodarki światowej. Przedstawiono również zmiany na mapie politycznej świata. Uczeń poznaje definicję gospodarki oraz rewolucji przemysłowej.

„Rozwój przemysłu „Lekcja interaktywna przedstawiająca rozwój światowej gospodarki na przestrzeni dziejów. Zaprezentowano czynniki lokalizacji i rozwoju przemysłu. Opisano rewolucje przemysłowe oraz wynalazki, które je symbolizują. Omówiono również przemiany, jakim podlegała gospodarka Polski na przestrzeni ostatnich 20 lat;

„Rozwój przemysłu” Lekcja interaktywna dla nauczycieli przedstawiająca rozwój światowej gospodarki na przestrzeni dziejów. Zaprezentowano czynniki lokalizacji i rozwoju przemysłu. Opisano rewolucje przemysłowe oraz wynalazki, które je symbolizują. Omówiono również przemiany, jakim podlegała gospodarka Polski na przestrzeni ostatnich 20 lat.

„Rewolucje przemysłowe” Ekran interaktywny opisujący trzy rewolucje przemysłowe oraz najważniejsze wynalazki z tych epok. Uczeń dowiadyuje się, jaka jest geneza jednostki mocy.

„Rozwój przemysłu po II wojnie światowej” - technopolie

-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220

- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Dział XIII Działalność gospodarcza na świecie- usługi

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
1	Znaczenie usług materialnych i	Uczeń charakteryzuje znaczenie usług	Uczeń: 1.zna i posługuje się pojęciami: usługi, usługi materialne, usługi niematerialne, Europejska Klasyfikacja Działalności Gospodarczej, usługi lokalne, usługi ponadlokalne, potrzeby wyższego rzędu, potrzeby codzienne	Metody pracy -wykład, (wykład



<p>niematerialnych we współczesnym świecie</p>	<p>materiałnych i niematerialnych</p>	<p>1.klasyfikacja usług ze względu na funkcje usług w procesie zaspokajania potrzeb ludności: -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania 2.charakteryzuje usługi: -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania 1.zapoznaje się z podziałem usług według Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (NACE): -usługi dla rolnictwa i leśnictwo -usługi dla górnictwa i przetwórstwa przemysłowego -zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz i wodę -handel hurtowy i detaliczny -naprawa pojazdów samochodowych, motocykli oraz artykułów użytku osobistego i domowego -hotele i restauracje -transport, gospodarka magazynowa i łączność -pośrednictwo finansowe, ubezpieczenia -obsługa nieruchomości, wynajem i usługi związane z prowadzeniem działalności gospodarczej -administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i powszechne ubezpieczenie zdrowotne -edukacja -ochrona zdrowia i pomoc społeczna -usługi komunalne (odprowadzanie ścieków, gospodarowanie odpadami) -działalność organizacji pracodawców, związków zawodowych kultura, sport i rekreacja 1.wymienia rodzaje usług materiałnych i niematerialnych 2.charakteryzuje usługi materiałne i niematerialne 2.dzieli usługi według kryterium zasięgu ich przestrzennego oddziaływania na: -lokalne - podstawowe -ponadlokalne wyspecjalizowane 3. inny podział usług na: -usługi rynkowe: (“Handel i naprawy”, “Hotele i restauracje”, “Transport, gospodarka magazynowa i łączność”, “Pośrednictwo finansowe”, “Obsługa nieruchomości i firm” oraz “Pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna”) -usługi nierynkowe: („Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne”,</p>	<p>wprowadzający) -dyskusja sterowana, -ćwiczenia praktyczne, praca z tekstem , -wizualizacja – wykorzystanie prezentacji multimedialnej Formy pracy to : -praca w grupie, -praca indywidualna Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykład wprowadzający w temat zagadnienia ilustrowany prezentacją multimedialną , karty pracy. Samoocena i ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	---------------------------------------	--	--

			<p>“Edukacja”, “Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, “Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”)</p> <p>2.charakteryzuje znaczenie sektora usług w tym materialnych i niematerialnych dla współczesnej gospodarki:</p> <ul style="list-style-type: none"> -oddziaływanie na produkcje, -wymianę, -konsumpcje, - na życie poszczególnych jednostek. 	
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna i posługuje się pojęciami: usługi, usługi materialne, usługi niematerialne, Europejska Klasyfikacja Działalności Gospodarczej, usługi lokalne, usługi ponadlokalne, potrzeby wyższego rzędu, potrzeby codzienne</p> <p>1.klasyfikacja usług ze względu na funkcje usług w procesie zaspokajania potrzeb ludności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>2.charakteryzuje usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>1.wymienia rodzaje usług materialnych i</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: usługi, usługi materialne, usługi niematerialne, Europejska Klasyfikacja Działalności Gospodarczej, usługi lokalne, usługi ponadlokalne, potrzeby wyższego rzędu, potrzeby codzienne</p> <p>1.klasyfikacja usług ze względu na funkcje usług w procesie zaspokajania potrzeb ludności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>2.charakteryzuje usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>1.zapoznaje się z podziałem usług według</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: usługi, usługi materialne, usługi niematerialne, Europejska Klasyfikacja Działalności Gospodarczej, usługi lokalne, usługi ponadlokalne, potrzeby wyższego rzędu, potrzeby codzienne</p> <p>1.klasyfikacja usług ze względu na funkcje usług w procesie zaspokajania potrzeb ludności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>2.charakteryzuje usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>1.zapoznaje się z podziałem usług według Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (NACE):</p> <p>1.wymienia rodzaje usług</p>	<p>1.zna i posługuje się pojęciami: usługi, usługi materialne, usługi niematerialne, Europejska Klasyfikacja Działalności Gospodarczej, usługi lokalne, usługi ponadlokalne, potrzeby wyższego rzędu, potrzeby codzienne</p> <p>1.klasyfikacja usług ze względu na funkcje usług w procesie zaspokajania potrzeb ludności na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>2.charakteryzuje usługi:</p> <ul style="list-style-type: none"> -socjalno-bytowe -oświatowo-kulturalne -turystyczno-rekreacyjne -badawczo-rozwojowe -administracji i zarządzania <p>1.zapoznaje się z podziałem usług według Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (NACE):</p> <p>1.wymienia rodzaje usług materialnych i niematerialnych</p> <p>2.charakteryzuje usługi materialne i niematerialne</p> <p>2.dzieli usługi według kryterium zasięgu ich przestrzennego oddziaływania na:</p> <ul style="list-style-type: none"> -lokalne - ponadlokalne. <p>3. podaje podział usług na:</p> <p>-usługi rynkowe:</p> <p>(“Handel i naprawy”, “Hotele i restauracje”, “Transport, gospodarka</p>	

niematerialnych	Europejskiej Klasyfikacji Działalności Gospodarczej (NACE): 1.wymienia rodzaje usług materialnych i niematerialnych	materialnych i niematerialnych 2.charakteryzuje usługi materialne i niematerialne 2.dzieli usługi według kryterium zasięgu ich przestrzennego oddziaływania na: -lokalne - ponadlokalne.	2.charakteryzuje usługi materialne i niematerialne 2.dzieli usługi według kryterium zasięgu ich przestrzennego oddziaływania na: -lokalne - ponadlokalne. 2. charakteryzuje znaczenie sektora usług w tym materialnych i niematerialnych	magazynowa i łączność”, “Pośrednictwo finansowe”, “Obsługa nieruchomości i firm” oraz “Pozostała działalność usługowa komunalna, społeczna i indywidualna”) _ usługi nierynkowe: („Administracja publiczna i obrona narodowa, obowiązkowe ubezpieczenia społeczne i zdrowotne”, “Edukacja”, “Ochrona zdrowia i opieka społeczna”, “Gospodarstwa domowe zatrudniające pracowników”) 2. charakteryzuje znaczenie sektora usług w tym materialnych i niematerialnych
-----------------	--	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
2	Rosnące znaczenie usług we współczesnej gospodarce państw świata – rola turystyki	Uczeń charakteryzuje znaczenie usług materialnych i niematerialnych	Uczeń: 1.definiuje pojęcie turystyki, 1. uzasadnia rosnące znaczenie turystyki we współczesnym świecie 1.ocenia funkcje turystyki w rozwoju społecznym i gospodarczym; 1. wymienia obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie 1. wskazuje na mapie obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie 2.charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie 2. ocenia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne opisywanych obszarów; 2. identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego szanse i zagrożenia 3. ocenia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem turystyki a poziomem rozwoju gospodarczego państw	Metody pracy: Wkład wprowadzający, Prezentacja multimedialna inicjuje lekcję i wprowadza w temat. Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli”. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków . Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.definiuje pojęcie	1.definiuje pojęcie turystyki,	1.definiuje pojęcie turystyki, 1. uzasadnia rosnące znaczenie	1.definiuje pojęcie turystyki, 1. uzasadnia rosnące znaczenie turystyki	1.definiuje pojęcie turystyki, 1. uzasadnia rosnące znaczenie turystyki we współczesnym

<p>turystyki, 1. uzasadnia rosnące znaczenie turystyki we współczesnym świecie 1. ocenia funkcje turystyki w rozwoju społecznym i gospodarczym; 1. wymienia obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie ;</p>	<p>1. uzasadnia rosnące znaczenie turystyki we współczesnym świecie 1. ocenia funkcje turystyki w rozwoju społecznym i gospodarczym; 1. wymienia obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 1. wskazuje na mapie obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie ;</p>	<p>turystyki we współczesnym świecie 1. ocenia funkcje turystyki w rozwoju społecznym i gospodarczym; 1. wymienia obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 1. wskazuje na mapie obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 2. charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 2. ocenia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne opisywanych obszarów;</p>	<p>we współczesnym świecie 1. ocenia funkcje turystyki w rozwoju społecznym i gospodarczym; 1. wymienia obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 1. wskazuje na mapie obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 2. charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 2. ocenia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne opisywanych obszarów; 2. identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego szanse i zagrożenia</p>	<p>świecie 1. ocenia funkcje turystyki w rozwoju społecznym i gospodarczym; 1. wymienia obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 1. wskazuje na mapie obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 2. charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowane turystycznie na świecie 2. ocenia przyrodnicze i pozaprzyrodnicze walory turystyczne opisywanych obszarów; 2. identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego szanse i zagrożenia 3. ocenia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem turystyki a poziomem rozwoju gospodarczego państw</p>
---	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
3	Rosnące znaczenie usług komunikacyjnych w gospodarce państw świata – transport i łączność	Uczeń charakteryzuje znaczenie usług materialnych i niematerialnych	<p>Uczeń:</p> <p>1. rozumie znaczenie pojęcia komunikacja (transport i łączność)</p> <p>1. uzasadnia stwierdzenie, że techniki informacyjne i komunikacyjne są czynnikiem integrującym różne obszary wiedzy bez których nie może się ona rozwijać: informatyka twarda, miękka, teleinformatyka , multimedia)</p> <p>1. wyjaśnia, że łączność polega na przesyłaniu danych (gromadzeniu , przetwarzaniu u aplikowanie, generacji, pobieraniu) oraz traktowanie informacja jako :”towaru”</p> <p>1. rozumie stwierdzenie że: wiedza i informacja stają się źródłem strategii i przemian społeczeństwa, a nowe techniki informacyjno-komunikacyjne są podstawą myślenia technicznego decydującego dla innowacji przemysłowych (informacja i wiedza stymulatorem rozwoju gospodarczego świata)</p> <p>2. wskazuje zależności między informacją i wiedzą a relacjami społeczno gospodarczymi na</p>	<p>Praca z tekstem, atlasem</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Wizualizacja</p> <p>Metoda sytuacyjna -analiza przypadków wzbogacona prezentacją multimedialną.</p> <p>Analiza przypadków to samodzielne rozwiązywanie problemów, dochodzeniu do wiedzy wykorzystując konkretne przykłady ze świata w skali globalnej i regionalnej.</p>

		<p>konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej (społeczeństwo informacyjne, gospodarka oparta na wiedzy klastry technologiczne- przemysł wysokiej technologii)</p> <p>2. wymienia techniki komunikacyjne i informacyjne XXI w (informatyka, teleinformatyka, elektronika, inf. przemysłowa, automatyka i robotyka)</p> <p>2. podaje przykłady zastosowania nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym</p> <p>3. podaje beneficjentów nowoczesnych usług komunikacyjnych</p> <p>1. omawia rodzaje transportu we współczesnym świecie;</p> <p>2. charakteryzuje dominujące kierunki przepływu osób i towarów na świecie;</p> <p>2. wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów;</p> <p>1. wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów;</p> <p>2. ocenia znaczenie poszczególnych rodzajów transportu dla przesyłu określonych towarów i osób;</p> <p>2. ocenia znaczenie transportu dla procesów rozwoju społecznego i gospodarczego.</p>	<p>Wprowadzenie do lekcji odbywa się na zasadzie krótkiego wykładu, ilustrowanego prezentacją multimedialną. Następnie analizuje się konkretne przypadki zaproponowane przez nauczyciela</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie mapy fizycznej świata.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	---	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. rozumie znaczenie pojęcia komunikacja (transport i łączność)</p> <p>1. uzasadnia stwierdzenie, że techniki informacyjne i komunikacyjne są czynnikiem integrującym różne obszary wiedzy bez których nie może się ona rozwijać: informatyka twarda, miękka, teleinformatyka , multimedia)</p> <p>1. wyjaśnia, że łączność polega na przesyłaniu danych (gromadzeniu , przetwarzaniu u aplikowanie, generacji, pobieraniu) oraz</p>	<p>1. rozumie znaczenie pojęcia komunikacja (transport i łączność)</p> <p>1. uzasadnia stwierdzenie, że techniki informacyjne i komunikacyjne są czynnikiem integrującym różne obszary wiedzy bez których nie może się ona rozwijać: informatyka twarda, miękka, teleinformatyka , multimedia)</p> <p>1. wyjaśnia, że łączność polega na przesyłaniu danych (gromadzeniu , przetwarzaniu u aplikowanie, generacji,</p>	<p>1. rozumie znaczenie pojęcia komunikacja (transport i łączność)</p> <p>1. uzasadnia stwierdzenie, że techniki informacyjne i komunikacyjne są czynnikiem integrującym różne obszary wiedzy bez których nie może się ona rozwijać: informatyka twarda, miękka, teleinformatyka , multimedia)</p> <p>1. wyjaśnia, że łączność polega na przesyłaniu danych (gromadzeniu , przetwarzaniu u aplikowanie, generacji, pobieraniu) oraz traktowanie informacja jako :”towaru”</p> <p>1. rozumie stwierdzenie że: wiedza i informacja stają się źródłem strategii i przemian społeczeństwa, a nowe techniki informacyjno-komunikacyjne są podstawą myślenia technicznego decydującego dla innowacji przemysłowych (informacja i wiedza stymulatorem rozwoju gospodarczego</p>	<p>1. rozumie znaczenie pojęcia komunikacja (transport i łączność)</p> <p>1. uzasadnia stwierdzenie, że techniki informacyjne i komunikacyjne są czynnikiem integrującym różne obszary wiedzy bez których nie może się ona rozwijać: informatyka twarda, miękka, teleinformatyka , multimedia)</p> <p>1. wyjaśnia, że łączność polega na przesyłaniu danych (gromadzeniu , przetwarzaniu u aplikowanie, generacji, pobieraniu) oraz traktowanie informacja jako :”towaru”</p> <p>1. rozumie stwierdzenie że: wiedza i informacja stają się źródłem strategii i przemian społeczeństwa, a nowe techniki informacyjno-komunikacyjne są podstawą myślenia technicznego decydującego dla innowacji przemysłowych (informacja i wiedza stymulatorem rozwoju gospodarczego świata)</p> <p>2. wskazuje zależności między informacją i</p>	<p>1. rozumie znaczenie pojęcia komunikacja (transport i łączność)</p> <p>1. uzasadnia stwierdzenie, że techniki informacyjne i komunikacyjne są czynnikiem integrującym różne obszary wiedzy bez których nie może się ona rozwijać: informatyka twarda, miękka, teleinformatyka , multimedia)</p> <p>1. wyjaśnia, że łączność polega na przesyłaniu danych (gromadzeniu , przetwarzaniu u aplikowanie, generacji, pobieraniu) oraz traktowanie informacja jako :”towaru”</p> <p>1. rozumie stwierdzenie że: wiedza i informacja stają się źródłem strategii i przemian społeczeństwa, a nowe techniki informacyjno-komunikacyjne są podstawą myślenia technicznego decydującego dla innowacji przemysłowych (informacja i wiedza stymulatorem rozwoju gospodarczego świata)</p> <p>2. wskazuje zależności między informacją i</p>

<p>traktowanie informacja jako :”towaru” 1.rozumie stwierdzenie że: wiedza i informacja stają się źródłem strategii i przemian społeczeństwa, a nowe techniki informacyjno-komunikacyjne są podstawą myślenia technicznego decydującego dla innowacji przemysłowych (informacja i wiedza stymulatorem rozwoju gospodarczego świata) 1. omawia rodzaje transportu we współczesnym świecie; 1. wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów; ;</p>	<p>pobieraniu) oraz traktowanie informacja jako :”towaru” 1.rozumie stwierdzenie że: wiedza i informacja stają się źródłem strategii i przemian społeczeństwa, a nowe techniki informacyjno-komunikacyjne są podstawą myślenia technicznego decydującego dla innowacji przemysłowych (informacja i wiedza stymulatorem rozwoju gospodarczego świata) 1. omawia rodzaje transportu we współczesnym świecie; 1. wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów; ;</p>	<p>świata) 2.wskazuje zależności między informacją i wiedzą a relacjami społeczno gospodarczymi na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej (społeczeństwo informacyjne, gospodarka oparta na wiedzy klastry technologiczne-przemysł wysokiej technologii) 2. wymienia techniki komunikacyjne i informacyjne XXI w (informatyka, teleinformatyka, elektronika, inf. przemysłowa, automatyka i robotyka) 2. podaje przykłady zastosowania nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym 1. omawia rodzaje transportu we współczesnym świecie; 2. charakteryzuje dominujące kierunki przepływu osób i towarów na świecie; 2.wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów; 1.wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów; 2.ocenia znaczenie poszczególnych rodzajów transportu dla przesyłu określonych towarów i osób;</p>	<p>2.wskazuje zależności między informacją i wiedzą a relacjami społeczno gospodarczymi na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej (społeczeństwo informacyjne, gospodarka oparta na wiedzy klastry technologiczne-przemysł wysokiej technologii) 2. wymienia techniki komunikacyjne i informacyjne XXI w (informatyka, teleinformatyka, elektronika, inf. przemysłowa, automatyka i robotyka) 2. podaje przykłady zastosowania nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym 1. omawia rodzaje transportu we współczesnym świecie; 2. charakteryzuje dominujące kierunki przepływu osób i towarów na świecie; 2.wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów; 1.wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów; 2.ocenia znaczenie poszczególnych rodzajów transportu dla przesyłu określonych towarów i osób; 2.ocenia znaczenie transportu dla procesów rozwoju społecznego i gospodarczego</p>	<p>wiedzą a relacjami społeczno gospodarczymi na konkretnych przykładach w skali globalnej i regionalnej (społeczeństwo informacyjne, gospodarka oparta na wiedzy klastry technologiczne- przemysł wysokiej technologii) 2. wymienia techniki komunikacyjne i informacyjne XXI w (informatyka, teleinformatyka, elektronika, inf. przemysłowa, automatyka i robotyka) 2. podaje przykłady zastosowania nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym 3. podaje beneficjentów nowoczesnych usług komunikacyjnych 1. omawia rodzaje transportu we współczesnym świecie; 2. charakteryzuje dominujące kierunki przepływu osób i towarów na świecie; 2.wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów; 1.wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów; 2.ocenia znaczenie poszczególnych rodzajów transportu dla przesyłu określonych towarów i osób; 2.ocenia znaczenie transportu dla procesów rozwoju społecznego i gospodarczego</p>
---	--	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
4	Zapotrzebowanie na usługi podstawowe i wyspecjalizowane a poziom rozwoju	Uczeń przedstawia, na podstawie danych statystycznych, poziom zaspokojenia potrzeb na usługi	Uczeń: 1.zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak: a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców b) wskaźniki strukturalne usług	Metoda problemowa (dedukcja) Burza mózgów Praca w grupach Metoda analizowania i rozwiązywania problemów.

	gospodarczego państw	podstawowe i wyspecjalizowane w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego;	<p>udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p> <p>c) wskaźnik nasycenia usługami liczba instytucji usługowych do 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>d) wskaźniki funkcjonowania usług liczba osób korzystająca z określonej jednostki usługi np.: liczba mieszkańców na jednostkę powierzchni sklepów, liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną liczba książek wypożyczonych na 1 czytelnika</p> <p>1. wie, że wskaźnikiem rozwoju usług może być zatrudnienie w usługach, zna interpretacje danych ilościowych zatrudnienia w sektorze usług dla krajów słabo i wysoko rozwiniętych oraz średnio rozwiniętych.</p> <p>1. wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na lokalne – podstawowe usługi</p> <p>1. wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na ponadlokalne - wyspecjalizowane usługi</p> <p>1. przedstawia na podstawie danych statystycznych poziom zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2. wykazuje zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu zaspokajania potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane na przykładzie wybranych państw</p> <p>2. przedstawia związek pomiędzy zatrudnieniem w usługach a poziomem rozwoju gospodarczego w różnych krajach</p> <p>2. podaje przyczyny dynamicznego rozwoju sektora usług na świecie</p> <p>3. chrakteryzuje sektor usług w krajach słabo i wysoko rozwiniętych uzasadniając swoje tezy danymi statystycznymi</p>	<p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Zapotrzebowanie na usługi podstawowe i wyspecjalizowane a poziom rozwoju gospodarczego państw</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analiza zebranych danych .</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji..</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>	
Propozycje kryteriów oceny					
	dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak:</p> <p>a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>b) wskaźniki strukturalne usług</p>	<p>1. zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak:</p> <p>a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>b) wskaźniki strukturalne usług</p>	<p>1. zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak:</p> <p>a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>b) wskaźniki strukturalne usług udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p>	<p>1. zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak:</p> <p>a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>b) wskaźniki strukturalne usług udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p>	<p>1. zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak:</p> <p>a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>b) wskaźniki strukturalne usług udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p>	<p>1. zna mierniki poziomu rozwoju usług takie jak:</p> <p>a) wskaźnik natężenia usług liczba zatrudnionych w usługach na 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>b) wskaźniki strukturalne usług udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p> <p>c) wskaźnik nasycenia usługami</p>

<p>udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p> <p>c) wskaźnik nasycenia usługami liczba instytucji usługowych do 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>d) wskaźniki funkcjonowania usług liczba osób korzystająca z określonej jednostki usługi np.: liczba mieszkańców na jednostkę powierzchni sklepów, liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną liczba książek wypożyczonych na 1 czytelnika 1.wie, że wskaźnikiem rozwoju usług może być zatrudnienie w usługach 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na lokalne – podstawowe usługi 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na ponadlokalne - wyspecjalizowane usługi</p>	<p>udział zatrudnionych w danym rodzaju usług w stosunku do 100 zatrudnionych ogółem</p> <p>c) wskaźnik nasycenia usługami liczba instytucji usługowych do 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>d) wskaźniki funkcjonowania usług liczba osób korzystająca z określonej jednostki usługi np.: liczba mieszkańców na jednostkę powierzchni sklepów, liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną liczba książek wypożyczonych na 1 czytelnika 1.wie, że wskaźnikiem rozwoju usług może być zatrudnienie w usługach 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na lokalne – podstawowe usługi 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na ponadlokalne - wyspecjalizowane usługi 1.przedstawia na podstawie danych statystycznych poziom zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym</p>	<p>c) wskaźnik nasycenia usługami liczba instytucji usługowych do 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>d) wskaźniki funkcjonowania usług liczba osób korzystająca z określonej jednostki usługi np.: liczba mieszkańców na jednostkę powierzchni sklepów, liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną liczba książek wypożyczonych na 1 czytelnika 1.wie, że wskaźnikiem rozwoju usług może być zatrudnienie w usługach 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na lokalne – podstawowe usługi 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na ponadlokalne - wyspecjalizowane usługi 1.przedstawia na podstawie danych statystycznych poziom zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 2. wykazuje zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu zaspokajania potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane na przykładzie wybranych państw 2.przedstawia związek pomiędzy zatrudnieniem w usługach a poziomem rozwoju gospodarczego w</p>	<p>c) wskaźnik nasycenia usługami liczba instytucji usługowych do 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>d) wskaźniki funkcjonowania usług liczba osób korzystająca z określonej jednostki usługi np.: liczba mieszkańców na jednostkę powierzchni sklepów, liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną liczba książek wypożyczonych na 1 czytelnika 1.wie, że wskaźnikiem rozwoju usług może być zatrudnienie w usługach 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na lokalne – podstawowe usługi 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na ponadlokalne - wyspecjalizowane usługi 1.przedstawia na podstawie danych statystycznych poziom zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 2. wykazuje zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu zaspokajania potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane na przykładzie wybranych państw 2.przedstawia związek pomiędzy zatrudnieniem w usługach a poziomem rozwoju gospodarczego w różnych krajach</p>	<p>liczba instytucji usługowych do 1000 lub 10000 mieszkańców</p> <p>d) wskaźniki funkcjonowania usług liczba osób korzystająca z określonej jednostki usługi np.: liczba mieszkańców na jednostkę powierzchni sklepów, liczba uczniów na 1 izbę lekcyjną liczba książek wypożyczonych na 1 czytelnika 1.wie, że wskaźnikiem rozwoju usług może być zatrudnienie w usługach 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na lokalne – podstawowe usługi 1.wyszukuje aktualne dane statystyczne dotyczące zaspokajania potrzeb na ponadlokalne - wyspecjalizowane usługi 1.przedstawia na podstawie danych statystycznych poziom zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 2. wykazuje zróżnicowanie zaspokojenia potrzeb na podstawowe i wyspecjalizowane usługi w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu zaspokajania potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane na przykładzie wybranych państw 2.przedstawia związek pomiędzy zatrudnieniem w usługach a poziomem rozwoju gospodarczego w różnych krajach 2.podaje przyczyny dynamicznego rozwoju sektora usług na świecie 3.chrakteryzujesektor usług w krajach słabo i wysoko rozwiniętych uzasadniając swoje tezy danymi statystycznymi</p>
--	--	--	--	---

	poziomie rozwoju gospodarczego	różnych krajach	2.podaje przyczyny dynamicznego rozwoju sektora usług na świecie	
--	--------------------------------	-----------------	--	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
5	Handel zagraniczny jego znaczenie we współczesnym świecie	Uczeń analizuje kierunki geograficzne i strukturę towarową eksportu i importu w wybranych państwach;	<p>Uczeń:</p> <p>1.zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo obrotów bieżących, saldo obrotów kapitałowych, obroty bieżące.</p> <p>1.wymienia dziedziny handlu zagranicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> -obroty towarowe i usługowe, -obroty dobrami niematerialnymi w tym :- know-how - pozyskanie wiedzy jak wytwarzać dane dobro, dokumentacja techniczna, receptura, instruktaż, - licencja - uprawnienie do wykorzystania rozwiązań naukowych chronionych patentami lub prawami autorskimi np. zakup wynalazku, - leasing - polega na wdzierzawieniu maszyn, urządzeń itp. importer może z nich korzystać bez konieczności zakupu, - migrację siły roboczej; - obroty kapitałowe np. inwestycje, kredyty <p>1.wymienia czynniki przyczyniające się do rozwoju handlu zagranicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> -odmienna struktura gospodarcza poszczególnych państw, -zróżnicowany poziom techniczny osiągnięty przez dany kraj, -warunki klimatyczne -nierówny podział surowców na Ziemi <p>1.wymienia cechy gospodarki umożliwiające handel zagraniczny (specjalizacja produkcji, zintegrowane społeczeństwo, rosnący popyt na coraz to nowe towary, dobrze rozwinięta komunikacja, stabilizacja ekonomiczna i polityczna, nierównomierne rozmieszczenie bogactw i zróżnicowanie kosztów wytwarzania poszczególnych wyrobów.)</p> <p>2.analizuje wpływ handlu zagranicznego na gospodarkę wewnętrzną państw np.: zmienia dochód narodowy, zaspakaja potrzebny państw</p> <p>2.analizuje wpływ polityki państw na wymianę międzynarodową towarów i usług, wskazuje na malejącą rolę państwa w wymianie międzynarodowej, podaje instrumenty jakim mogą posłużyć się państwa aby wpłynąć na charakter wymiany :</p> <ul style="list-style-type: none"> -instrumenty ekonomiczne: <p> cła na wyroby importowane, opodatkowanie importu, cła eksportowe (subwencje), manipulowanie kursem danej waluty, udzielanie kredytów eksportowych itp.</p>	<p>Metoda problemowa (dedukcja)</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów.</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Znaczenie handlu zagranicznego we współczesnym świecie</p> <p>Wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusja sterowana.</p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p> Wspólna analiza danych statystycznych , karty pracy i samooceny</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

			<p>- instrumenty administracyjne: kontyngenty importowe i eksportowe zakazy wywozu i przywozu określonych produktów</p> <p>1. wymienia najważniejsze wyznaczniki obrotów bieżących w handlu zagranicznym</p> <p>2. podaje korzyści jakie wynikają z wymiany międzynarodowej towarów i usług</p> <p>2. charakteryzuje korzyści wynikające z wymiany międzynarodowej towarów i usług</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące salda wymiany towarowej, bilansu handlowego, bilansu płatniczego, salda obrotów bieżących, salda obrotów kapitałowych dla poszczególnych państw</p> <p>3. interpretuje dane statystyczne dotyczące salda wymiany towarowej, bilansu handlowego, bilansu płatniczego, salda obrotów bieżących, salda obrotów kapitałowych dla poszczególnych państw</p>	
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo obrotów bieżących, saldo obrotów kapitałowych, obroty bieżące.</p> <p>1. wymienia dziedziny handlu zagranicznego:</p> <p>- obroty towarowe i usługowe, ·</p> <p>- obroty dobrami niematerialnymi w tym :- know-how - pozyskanie wiedzy jak wytwarzać dane dobro, dokumentacja techniczna, receptura,</p>	<p>1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo obrotów bieżących, saldo obrotów kapitałowych, obroty bieżące.</p> <p>1. wymienia dziedziny handlu zagranicznego:</p> <p>- obroty towarowe i usługowe, ·</p> <p>- obroty dobrami niematerialnymi w tym :- know-how - pozyskanie wiedzy jak wytwarzać dane dobro, dokumentacja techniczna, receptura, instruktaż, ·</p> <p>- licencja - uprawnienie do wykorzystania rozwiązań</p>	<p>1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo obrotów bieżących, saldo obrotów kapitałowych, obroty bieżące.</p> <p>1. wymienia dziedziny handlu zagranicznego:</p> <p>- obroty towarowe i usługowe, ·</p> <p>- obroty dobrami niematerialnymi w tym :- know-how - pozyskanie wiedzy jak wytwarzać dane dobro, dokumentacja techniczna, receptura, instruktaż, ·</p> <p>- licencja - uprawnienie do wykorzystania rozwiązań naukowych chronionych patentami lub prawami autorskimi np. zakup wynalazku, ·</p> <p>- leasing - polega na wydzierżawieniu maszyn, urządzeń itp. importer może z nich korzystać bez konieczności zakupu, ·</p> <p>migrację siły roboczej, ·</p> <p>obroty kapitałowe</p>	<p>1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo obrotów bieżących, saldo obrotów kapitałowych, obroty bieżące.</p> <p>1. wymienia dziedziny handlu zagranicznego:</p> <p>- obroty towarowe i usługowe, ·</p> <p>- obroty dobrami niematerialnymi w tym :- know-how - pozyskanie wiedzy jak wytwarzać dane dobro, dokumentacja techniczna, receptura, instruktaż, ·</p> <p>- licencja - uprawnienie do wykorzystania rozwiązań naukowych chronionych patentami lub prawami autorskimi np. zakup wynalazku, ·</p> <p>- leasing - polega na wydzierżawieniu maszyn, urządzeń itp. importer może z nich korzystać bez konieczności zakupu, ·</p> <p>migrację siły roboczej, ·</p> <p>obroty kapitałowe np. inwestycje, kredyty</p> <p>1. wymienia czynniki przyczyniające się do rozwoju handlu zagranicznego:</p>	<p>1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo obrotów bieżących, saldo obrotów kapitałowych, obroty bieżące.</p> <p>1. wymienia dziedziny handlu zagranicznego:</p> <p>- obroty towarowe i usługowe, ·</p> <p>- obroty dobrami niematerialnymi w tym :- know-how - pozyskanie wiedzy jak wytwarzać dane dobro, dokumentacja techniczna, receptura, instruktaż, ·</p> <p>- licencja - uprawnienie do wykorzystania rozwiązań naukowych chronionych patentami lub prawami autorskimi np. zakup wynalazku, ·</p> <p>- leasing - polega na wydzierżawieniu maszyn, urządzeń itp. importer może z nich korzystać bez konieczności zakupu, ·</p> <p>migrację siły roboczej, ·</p> <p>obroty kapitałowe np. inwestycje, kredyty</p> <p>1. wymienia czynniki przyczyniające się do rozwoju handlu zagranicznego:</p> <p>- odmienna struktura gospodarcza poszczególnych państw, ·</p> <p>- zróżnicowany poziom techniczny osiągnięty przez dany</p>

<p>instruktaż, - licencja - uprawnienie do wykorzystania rozwiązań naukowych chronionych patentami lub prawami autorskimi np. zakup wynalazku, - leasing - polega na wydzierżawieniu maszyn, urządzeń itp. importer może z nich korzystać bez konieczności zakupu, - migrację siły roboczej; obroty kapitałowe np. inwestycje, kredyty 1. wymienia czynniki przyczyniające się do rozwoju handlu zagranicznego: - odmienna struktura gospodarcza poszczególnych państw; - zróżnicowany poziom techniczny osiągnięty przez dany kraj; - warunki klimatyczne - nierówny podział surowców na Ziemi 1. wymienia cechy gospodarki umożliwiające handel zagraniczny (specjalizacja produkcji, zintegrowane społeczeństwo, rosnący popyt na coraz to nowe towary, dobrze rozwinięta komunikacja,</p>	<p>naukowych chronionych patentami lub prawami autorskimi np. zakup wynalazku, - leasing - polega na wydzierżawieniu maszyn, urządzeń itp. importer może z nich korzystać bez konieczności zakupu, - migrację siły roboczej; obroty kapitałowe np. inwestycje, kredyty 1. wymienia czynniki przyczyniające się do rozwoju handlu zagranicznego: - odmienna struktura gospodarcza poszczególnych państw; - zróżnicowany poziom techniczny osiągnięty przez dany kraj; - warunki klimatyczne - nierówny podział surowców na Ziemi 1. wymienia cechy gospodarki umożliwiające handel zagraniczny (specjalizacja produkcji, zintegrowane społeczeństwo, rosnący popyt na coraz to nowe towary, dobrze rozwinięta komunikacja, stabilizacja ekonomiczna i polityczna, nierównomierne rozmieszczenie bogactw i zróżnicowanie kosztów wytwarzania poszczególnych wyrobów.)</p>	<p>np. inwestycje, kredyty 1. wymienia czynniki przyczyniające się do rozwoju handlu zagranicznego: - odmienna struktura gospodarcza poszczególnych państw; - zróżnicowany poziom techniczny osiągnięty przez dany kraj; - warunki klimatyczne - nierówny podział surowców na Ziemi 1. wymienia cechy gospodarki umożliwiające handel zagraniczny (specjalizacja produkcji, zintegrowane społeczeństwo, rosnący popyt na coraz to nowe towary, dobrze rozwinięta komunikacja, stabilizacja ekonomiczna i polityczna, nierównomierne rozmieszczenie bogactw i zróżnicowanie kosztów wytwarzania poszczególnych wyrobów.) 2. analizuje wpływ handlu zagranicznego na gospodarkę wewnętrzną państw np.: zmienia dochód narodowy, zaspakaja potrzebny państw 2. analizuje wpływ polityki państw na wymianę międzynarodową towarów i usług, wskazuje na malejącą rolę państwa w wymianie międzynarodowej, podaje instrumenty jakim mogą posłużyć się państwa aby wpłynąć na charakter wymiany : - instrumenty ekonomiczne: cła na wyroby importowane, opodatkowanie importu, cła eksportowe (subwencje), manipulowanie kursem danej waluty, udzielanie kredytów eksportowych itp.</p>	<p>- odmienna struktura gospodarcza poszczególnych państw; - zróżnicowany poziom techniczny osiągnięty przez dany kraj; - warunki klimatyczne - nierówny podział surowców na Ziemi 1. wymienia cechy gospodarki umożliwiające handel zagraniczny (specjalizacja produkcji, zintegrowane społeczeństwo, rosnący popyt na coraz to nowe towary, dobrze rozwinięta komunikacja, stabilizacja ekonomiczna i polityczna, nierównomierne rozmieszczenie bogactw i zróżnicowanie kosztów wytwarzania poszczególnych wyrobów.) 2. analizuje wpływ handlu zagranicznego na gospodarkę wewnętrzną państw np.: zmienia dochód narodowy, zaspakaja potrzebny państw 2. analizuje wpływ polityki państw na wymianę międzynarodową towarów i usług, wskazuje na malejącą rolę państwa w wymianie międzynarodowej, podaje instrumenty jakim mogą posłużyć się państwa aby wpłynąć na charakter wymiany : - instrumenty ekonomiczne: cła na wyroby importowane, opodatkowanie importu, cła eksportowe (subwencje), manipulowanie kursem danej waluty, udzielanie kredytów eksportowych itp. - instrumenty administracyjne: kontyngenty importowe i eksportowe zakazy wywozu i przywozu określonych produktów 1. wymienia najważniejsze wyznaczniki obrotów bieżących w handlu zagranicznym</p>	<p>kraj; - warunki klimatyczne - nierówny podział surowców na Ziemi 1. wymienia cechy gospodarki umożliwiające handel zagraniczny (specjalizacja produkcji, zintegrowane społeczeństwo, rosnący popyt na coraz to nowe towary, dobrze rozwinięta komunikacja, stabilizacja ekonomiczna i polityczna, nierównomierne rozmieszczenie bogactw i zróżnicowanie kosztów wytwarzania poszczególnych wyrobów.) 2. analizuje wpływ handlu zagranicznego na gospodarkę wewnętrzną państw np.: zmienia dochód narodowy, zaspakaja potrzebny państw 2. analizuje wpływ polityki państw na wymianę międzynarodową towarów i usług, wskazuje na malejącą rolę państwa w wymianie międzynarodowej, podaje instrumenty jakim mogą posłużyć się państwa aby wpłynąć na charakter wymiany : - instrumenty ekonomiczne: cła na wyroby importowane, opodatkowanie importu, cła eksportowe (subwencje), manipulowanie kursem danej waluty, udzielanie kredytów eksportowych itp. - instrumenty administracyjne: kontyngenty importowe i eksportowe zakazy wywozu i przywozu określonych produktów 1. wymienia najważniejsze wyznaczniki obrotów bieżących w handlu zagranicznym 2. podaje korzyści jakie wynikają z wymiany międzynarodowej towarów i usług 2. charakteryzuje korzyści wynikające z wymiany międzynarodowej towarów i usług 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące salda wymiany towarowej, bilansu handlowego, bilansu płatniczego, salda obrotów bieżących, salda obrotów kapitałowych dla poszczególnych państw 3. interpretuje dane statystyczne dotyczące salda</p>
---	---	--	--	--

<p>stabilizacja ekonomiczna i polityczna, nierównomierne rozmieszczenie bogactw i zróżnicowanie kosztów wytwarzania poszczególnych wyrobów.)</p>	<p>1.wymienia najważniejsze wyznaczniki obrotów bieżących w handlu zagranicznym</p>	<p>- instrumenty administracyjne: kontyngenty importowe i eksportowe zakazy wywozu i przywozu określonych produktów 1.wymienia najważniejsze wyznaczniki obrotów bieżących w handlu zagranicznym 2.podaje korzyści jakie wynikają z wymiany międzynarodowej towarów i usług 2.charakteryzuje korzyści wynikają z wymiany międzynarodowej towarów i usług</p>	<p>2.podaje korzyści jakie wynikają z wymiany międzynarodowej towarów i usług 2.charakteryzuje korzyści wynikają z wymiany międzynarodowej towarów i usług 2.wyszukuje dane statystyczne dotyczące salda wymiany towarowej, bilansu handlowego, bilansu płatniczego, salda obrotów bieżących, salda obrotów kapitałowych dla poszczególnych państw</p>	<p>wymiany towarowej, bilansu handlowego, bilansu płatniczego, salda obrotów bieżących, salda obrotów kapitałowych dla poszczególnych państw</p>
--	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
6	Struktura towarowa i kierunki geograficzne w handlu zagranicznym na świecie	Uczeń analizuje kierunki geograficzne i strukturę towarową eksportu i importu w wybranych państwach;	<p>uczeń:</p> <p>1.stosuje i rozumie pojęcia struktura towarowa handlu zagranicznego, struktura wymiany towarowej, struktura wymiany usług</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat struktury towarowej i struktury usług we współczesnym świecie</p> <p>1.predstawia strukturę towarową handlu zagranicznego we współczesnym świecie w tym: strukturę towarową i strukturę usług</p> <p>1.wymienia głównych eksporterów i importerów towarów i usług</p> <p>1.wskazuje na mapie kierunki wymiany towarowej i usług we współczesnym świecie</p> <p>2.analizuje strukturę handlu zagranicznego we współczesnym świecie</p> <p>2. porównuje strukturę towarową i strukturę usług (głównych eksporterów i importerów towarów i usług na świecie)</p> <p>2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach wysoko rozwiniętych</p> <p>2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach słabo rozwiniętych i średnio rozwiniętych</p> <p>2.opisuje handel zagraniczny w poszczególnych fazach rozwoju gospodarczego państw</p> <p>1.wyszukuje dane statystyczne ilustrujące strukturę towarową handlu zagranicznego w skali globalnej dla państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego</p> <p>1.wyszukuje dane dotyczące udziału i struktury usług w handlu</p>	<p>Metoda problemowa (dedukcja)</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów.</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie strukturę towarową i kierunki geograficzne w handlu zagranicznym na świecie</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki dyskusji sterowanej.</p> <p>Wspólna analiza zebranych danych i map</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>

			zagranicznym oraz największych eksporterów usług w skali globalnej 2.porównuje dane dotyczące największych eksporterów usług na świecie 3.przedstawia strukturę towarową i kierunki geograficzne w handlu zagranicznym na świecie	
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.stsouje i rozumie pojęcia struktura towarowa handlu zagranicznego, struktura wymiany towarowej, struktura wymiany usług 1.wyszukuje informacje na temat struktury towarowej i struktury usług we współczesnym świecie 1.przedstawia strukturę towarową handlu zagranicznego we współczesnym świecie w tym: strukturę towarową i strukturę usług 1.wymienia głównych eksporterów i importerów towarów i usług 1.wskazuje na mapie kierunki wymiany towarowej i usług we współczesnym świecie	1.stsouje i rozumie pojęcia struktura towarowa handlu zagranicznego, struktura wymiany towarowej, struktura wymiany usług 1.wyszukuje informacje na temat struktury towarowej i struktury usług we współczesnym świecie 1.przedstawia strukturę towarową handlu zagranicznego we współczesnym świecie w tym: strukturę towarową i strukturę usług 1.wymienia głównych eksporterów i importerów towarów i usług 1.wskazuje na mapie kierunki wymiany towarowej i usług we współczesnym świecie 1.wyszukuje dane dotyczące udziału i struktury usług w	1.stsouje i rozumie pojęcia struktura towarowa handlu zagranicznego, struktura wymiany towarowej, struktura wymiany usług 1.wyszukuje informacje na temat struktury towarowej i struktury usług we współczesnym świecie 1.przedstawia strukturę towarową handlu zagranicznego we współczesnym świecie w tym: strukturę towarową i strukturę usług 1.wymienia głównych eksporterów i importerów towarów i usług 1.wskazuje na mapie kierunki wymiany towarowej i usług we współczesnym świecie 2.analizuje strukturę handlu zagranicznego we współczesnym świecie 2. porównuje strukturę towarową i strukturę usług (głównych eksporterów i importerów towarów i usług na świecie) 2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach wysoko rozwiniętych 2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach słabo rozwiniętych i średnio rozwiniętych 2.opisuje handel zagraniczny w poszczególnych fazach rozwoju gospodarczego państw 1.wyszukuje dane statystyczne ilustrujące strukturę towarową handlu zagranicznego w skali globalnej dla	1.stsouje i rozumie pojęcia struktura towarowa handlu zagranicznego, struktura wymiany towarowej, struktura wymiany usług 1.wyszukuje informacje na temat struktury towarowej i struktury usług we współczesnym świecie 1.przedstawia strukturę towarową handlu zagranicznego we współczesnym świecie w tym: strukturę towarową i strukturę usług 1.wymienia głównych eksporterów i importerów towarów i usług 1.wskazuje na mapie kierunki wymiany towarowej i usług we współczesnym świecie 2.analizuje strukturę handlu zagranicznego we współczesnym świecie 2. porównuje strukturę towarową i strukturę usług (głównych eksporterów i importerów towarów i usług na świecie) 2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach wysoko rozwiniętych 2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach słabo rozwiniętych i średnio rozwiniętych 2.opisuje handel zagraniczny w poszczególnych fazach rozwoju gospodarczego państw 1.wyszukuje dane statystyczne ilustrujące strukturę towarową handlu zagranicznego w skali globalnej dla państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego	1.stsouje i rozumie pojęcia struktura towarowa handlu zagranicznego, struktura wymiany towarowej, struktura wymiany usług 1.wyszukuje informacje na temat struktury towarowej i struktury usług we współczesnym świecie 1.przedstawia strukturę towarową handlu zagranicznego we współczesnym świecie w tym: strukturę towarową i strukturę usług 1.wymienia głównych eksporterów i importerów towarów i usług 1.wskazuje na mapie kierunki wymiany towarowej i usług we współczesnym świecie 2.analizuje strukturę handlu zagranicznego we współczesnym świecie 2. porównuje strukturę towarową i strukturę usług (głównych eksporterów i importerów towarów i usług na świecie) 2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach wysoko rozwiniętych 2. opisuje strukturę handlu zagranicznego w krajach słabo rozwiniętych i średnio rozwiniętych 2.opisuje handel zagraniczny w poszczególnych fazach rozwoju gospodarczego państw 1.wyszukuje dane statystyczne ilustrujące strukturę towarową handlu zagranicznego w skali globalnej dla państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 1.wyszukuje dane dotyczące udziału i struktury usług w handlu zagranicznym oraz największych eksporterów usług w skali globalnej 2.porównuje dane dotyczące największych eksporterów usług na świecie 3.przedstawia strukturę towarową i kierunki

świecie	handlu zagranicznym oraz największych eksporterów usług w skali globalnej	państw o różnym poziomie rozwoju gospodarczego 1. wyszukuje dane dotyczące udziału i struktury usług w handlu zagranicznym oraz największych eksporterów usług w skali globalnej	1. wyszukuje dane dotyczące udziału i struktury usług w handlu zagranicznym oraz największych eksporterów usług w skali globalnej 2. porównuje dane dotyczące największych eksporterów usług na świecie	geograficzne w handlu zagranicznym na świecie
---------	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
7	Zróznicowanie usług w moim regionie	Uczeń planuje i prowadzi badania zróznicowania usług w miejscu zamieszkania;	Uczeń: 1. wyszukuje i sekcjonuje informacje na temat zróznicowania usług w moim regionie 1. zna cel i zarys problemów badawczych, ustala zakres czasowy i przestrzenny badań, przedmiot badań, wybiera metody i techniki badawcze, sposób prezentacji wyników badań, opisuje wybrane techniki i metody badań 2. oracowuje w grupach plan działań badawczych 3. wyszukuje informacji na temat problemów badawczych- przedmiotu badań 2. opracuje kryteria oceny badań 1. prezentuje wyniki badań w sposób atrakcyjny i komunikatywny	Lekcja badawcza w formie warsztatu, laboratorium, zajęć terenowych Metody pracy Praca w małych zespołach, Ćwiczenia praktyczne Karty pracy i samooceny Analiza i interpretacja danych statystycznych Wykorzystanie metod kartograficznego przedstawiania danych Prezentacja multimedialna tłem toku lekcji

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
8	Utrwalenie materiału- Działalność gospodarcza na świecie- usługi	Uczeń: -charakteryzuje znaczenie usług materialnych i niematerialnych; -przedstawia, na podstawie danych statystycznych, poziom zaspokojenia potrzeb na usługi podstawowe i wyspecjalizowane w państwach o różnym poziomie rozwoju gospodarczego;	Uczeń - analizuje przygotowane przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu: Działalność gospodarcza na świecie- usługi - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów	Gra dydaktyczna Praca w parach Samoocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji

		-analizuje kierunki geograficzne i strukturę towarową eksportu i importu w wybranych państwach; -planuje i prowadzi badania różnicowania usług w miejscu zamieszkania;		materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Wykorzystanie platformy Scholaris Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów
9	Test wiedzy i umiejętności-		test wiedzy i umiejętności z działu: Działalność gospodarcza na świecie- usługi	test

Dział XIV Procesy globalizacyjne na świecie

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń:

7) charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod kątem cech kulturowych, zasobów ropy naftowej, kierunków i poziomu rozwoju gospodarczego; wskazuje miejsca konfliktów zbrojnych;

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

Zróżnicowanie gospodarcze świata

14) podaje przykłady procesów globalizacji i ich wpływu na rozwój regionalny i lokalny;

15) wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata;

16) wyjaśnia na wybranych przykładach (w skali lokalnej, regionalnej i globalnej) przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne.

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1	Procesy integracji politycznej na świecie	Uczeń wskazuje i uzasadnia pozytywne i negatywne skutki globalizacji i	Uczeń: 1. uczeń zna i stasuje pojęcia: integracja gospodarcza, integracji społeczna, integracja polityczna 1. wskazuje zakres i przykłady integracji gospodarczej, integracji społecznej i integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych 1. dowodzi, że procesy integracji politycznej są efektem integracji gospodarczej i społecznej na	Metody pracy zastosowane na zajęciach to: - wykład, (wykład wprowadzający) - dyskusja sterowana,

2.	Skutki procesów integracji politycznej na świecie	integracji politycznej	<p>przykładzie UE</p> <p>2. przedstawia rys historyczny procesów integracyjnych Europy</p> <p>1. wymienia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1. podaje przykłady ugrupowań integracyjnych w państwach wysoko słabo rozwiniętych</p> <p>2. wymienia ugrupowania integracyjne występujące w Europie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Unia Europejska - Europejskie Stowarzyszenie Wolnego handlu (EFTA) - Środkoeuropejskie Porozumienie o Wolnym Handlu (CEFTA) <p>2. wymienia ugrupowania integracyjne w Ameryce:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Północnoamerykańska Strefa Wolnego Handlu (NAFTA) - Wspólny Rynek Ameryki Południowej (Mercosur) - Stowarzyszenie Integracyjne Ameryki Łacińskiej (LAIA) powstałe z LAFTA - Wspólny Rynek Andyjski (ANCOM) - Wspólnota Karaibska (CARICOM) - Wspólny Rynek Ameryki Środkowej (CACM) <p>2. wymienia ugrupowania integracyjne w Azji</p> <ul style="list-style-type: none"> - Stowarzyszenie Krajów Azji Południowo-Wschodniej (ASEAN) - Strefa Wolnego Handlu państw ASEAN (AFTA) <p>2. ugrupowania integracyjne w Afryce</p> <ul style="list-style-type: none"> - Południowoafrykańska Unia Celna (SACU) - Wspólny Rynek dla Wschodniej i Południowej Afryki (COMESA) - Wspólnota Gospodarcza Państw Zachodniej Afryki (ECOWAS) <p>3. charakteryzuje dowolne ugrupowania integracyjne państw wysoko i słabo rozwiniętych</p> <p>2. wyszukuj informacji na temat dowolnych ugrupowań integracyjnych państw wysoko i słabo rozwiniętych</p> <p>źródło : Międzynarodowe stosunki gospodarcze K. Duczkowska -Małysz</p>	<p>- studium przypadku</p> <p>- ćwiczenia praktyczne,</p> <p>- praca z tekstem ,</p> <p>- wizualizacja – wykorzystanie prezentacji multimedialnej</p> <p>Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Wykład wprowadzający w temat Procesów integracji politycznej na świecie .</p> <p>Zagadnienia ilustrowany prezentacją multimedialną , karty pracy.</p> <p>Samooocena i ocena koleżeńska</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris</p>
----	---	------------------------	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

„Integracja polityczna państw świata”- scenariusz lekcji. Lekcja umożliwi poznanie wspólnot politycznych i gospodarczych na świecie.

„Integracja polityczna państw świata” Prezentacja charakteryzuje wybrane organizacje polityczne i gospodarcze

„Unia Europejska” Prezentacja przedstawia wybrane kraje Unii Europejskiej. Poza charakterystyką można również obejrzeć flagi poszczególnych krajów członkowskich.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. uczeń zna i stasuje pojęcia:	1. uczeń zna i stasuje pojęcia: integracja	1. uczeń zna i stasuje pojęcia: integracja gospodarcza, integracji społeczna	1. uczeń zna i stasuje pojęcia: integracja gospodarcza, integracji społeczna integracja	1. uczeń zna i stasuje pojęcia: integracja gospodarcza, integracji społeczna integracja



<p>integracja gospodarcza, integracja społeczna integracja polityczna</p> <p>1.wskazuje zakres i przykłady integracji gospodarczej, integracji społecznej i integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.wymienia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p>	<p>gospodarcza, integracji społeczna integracja polityczna</p> <p>1.wskazuje zakres i przykłady integracji gospodarczej, integracji społecznej i integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.dowodzi , że procesy integracji politycznej są efektem integracji gospodarczej i społecznej na przykładzie UE</p> <p>1.wymienia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p>	<p>integracja polityczna</p> <p>1.wskazuje zakres i przykłady integracji gospodarczej, integracji społecznej i integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.dowodzi , że procesy integracji politycznej są efektem integracji gospodarczej i społecznej na przykładzie UE</p> <p>2. przedstawia rys historyczny procesów integracyjnych Europy</p> <p>1.wymienia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.podaje przykłady ugrupowań integracyjnych w państwach wysoko słabo rozwiniętych</p> <p>2.wymienia ugrupowania integracyjne występujące w Europie:</p> <p>2.wymienia ugrupowania integracyjne w Ameryce:</p> <p>2. wymienia ugrupowania integracyjne w Azji</p> <p>2.ugrupowania integracyjne w Afryce</p> <p>2.wyszukuj informacji na temat dowolnych ugrupowań integracyjnych państw wysoko i słabo rozwiniętych</p>	<p>polityczna</p> <p>1.wskazuje zakres i przykłady integracji gospodarczej, integracji społecznej i integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.dowodzi , że procesy integracji politycznej są efektem integracji gospodarczej i społecznej na przykładzie UE</p> <p>2. przedstawia rys historyczny procesów integracyjnych Europy</p> <p>1.wymienia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.podaje przykłady ugrupowań integracyjnych w państwach wysoko słabo rozwiniętych</p> <p>2.wymienia ugrupowania integracyjne występujące w Europie:</p> <p>2.wymienia ugrupowania integracyjne w Ameryce:</p> <p>2. wymienia ugrupowania integracyjne w Azji</p> <p>2.ugrupowania integracyjne w Afryce</p> <p>2.wyszukuj informacji na temat dowolnych ugrupowań integracyjnych państw wysoko i słabo rozwiniętych</p>	<p>polityczna</p> <p>1.wskazuje zakres i przykłady integracji gospodarczej, integracji społecznej i integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.dowodzi , że procesy integracji politycznej są efektem integracji gospodarczej i społecznej na przykładzie UE</p> <p>2. przedstawia rys historyczny procesów integracyjnych Europy</p> <p>1.wymienia pozytywne i negatywne skutki integracji politycznej w krajach wysoko rozwiniętych i słabo rozwiniętych</p> <p>1.podaje przykłady ugrupowań integracyjnych w państwach wysoko słabo rozwiniętych</p> <p>2.wymienia ugrupowania integracyjne występujące w Europie:</p> <p>2.wymienia ugrupowania integracyjne w Ameryce:</p> <p>2. wymienia ugrupowania integracyjne w Azji</p> <p>2.ugrupowania integracyjne w Afryce</p> <p>3.charakteryzuje dowolne ugrupowania integracyjne państw wysoko i słabo rozwiniętych</p> <p>2.wyszukuj informacji na temat dowolnych ugrupowań integracyjnych państw wysoko i słabo rozwiniętych</p>
--	--	--	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
3	Procesy globalizacji na świecie	Uczeń wskazuje i uzasadnia pozytywne i negatywne skutki globalizacji i integracji	Uczeń: 1.zna wielowymiarowość pojęcia globalizacji: -globalizacja w rozumieniu internacjonalizacji -globalizacja jako przejaw liberalizacji-w procesie międzynarodowej integracji gospodarczej, -proces globalizacji sprowadzony do uniwersalizmu- globalizacja identyfikuje ten proces z westernalizacją i modernizacją, globalizacja jest pojmowana jako McDonaldyzacja	Metody pracy: wkład wprowadzający, wykorzystanie prezentacji multimedialnej inicjuje lekcję i wprowadza w temat. Praca uczniów została

4	Pozytywne i negatywne skutki procesów globalizacyjnych	politycznej	<p>1. uczeń wymienia czynniki kształtujące procesy globalizacyjne na świecie:</p> <ul style="list-style-type: none"> -postęp techniczny -liberalizacji międzynarodowych stosunków gospodarczych -rozwoju infrastruktury biznesu -zmian w konkurencji międzynarodowej -polityki ekonomicznej państwa <p>1. opisuje rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji oraz podaje cechy korporacji, które przyczyniły się do globalizacji:</p> <ul style="list-style-type: none"> - suwerenność -rozproszenie geograficzne i produkcyjno – handlowe ; -elastyczność organizacyjna w zakresie procesów produkcyjno - handlowych o charakterze ponadnarodowym; -specjalizacja w zakresie produkcji dóbr lub podzespołów pod kątem popytu kraju zlokalizowania inwestycji lub rynku światowego; zdolność integrowania -zdolność polegająca na przeprowadzaniu wielu operacji jednocześnie na różnych rynkach, w celu wykorzystania różnic ekonomicznych (w cenach, w warunkach produkcji, zasobach, w regulacjach podatkowych), -w efekcie zdolność do wysokiej bieżącej bądź perspektywicznej efektywności działania. <p>1. wyszukuje i podaje dane statystyczne dotyczące funkcjonowania korporacji transnarodowych na przestrzeni 40 lat np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> -1969 r. na świecie działało około 7 tys. korporacji transnarodowych.¹¹. -w 1992 r. już ponad 37 tys. korporacji kontrolujących około 200 tysięcy filii zagranicznych, - 1996 r. liczba ta wzrosła do ponad 44,5 tysięcy, kontrolujących ponad 270 tys. filii, -w 2000 r. do ponad 62 tys. z 820 tys. filiami zagranicznymi¹². <p>1. wyszukuje i wymienia 10 największych korporacji ponadnarodowych współczesnego świata oraz określa ich branże tych np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> General Electric USA Elektronika Vodafone Group Plc Wielka Brytania Telekomunikacja Ford Motor Company USA Motoryzacja General Motors USA Motoryzacja British Petroleum Company Plc Wielka Brytania Przemysł surowcowy (ropa naftowa) ExxonMobil Corporation USA Przemysł surowcowy (ropa naftowa) Royal Dutch/Shell Group Wielka Brytania/ Holandia Przemysł surowcowy (ropa naftowa) Toyota Motor Corporation Japonia Motoryzacja 	<p>zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli””. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy. Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskie, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Praca z tekstem Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
---	--	-------------	---	---

¹¹ A. Zorska, *Ku globalizacji?* op. cit. s. 48

¹² *World Investment Report 1994. Transnational Corporations Employment and the Workplace, United Nations, New York and Geneva 1994, s. 21-24, World Investment Report 1997. Transnational..op.cit s.7, World Investment Report, UNCTAD, 2001, s. 15 -17.*

			<p>Total Francja Przemysł surowcowy (ropa naftowa) France Telecom Francja Telekomunikacja¹³</p> <p>1. wyszukuje informacji dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych korporacji ponadnarodowych do krajów wysoko rozwiniętych, średnio rozwiniętych i słabo rozwiniętych 2. wyszukuje informacje na temat problemów korporacji ponadnarodowych 1. przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające procesów globalizacji:¹⁴</p> <table border="1" data-bbox="616 355 1650 1129"> <thead> <tr> <th data-bbox="616 355 1131 387">Korzyści płynące z globalizacji</th> <th data-bbox="1131 355 1650 387">Zagrożenia związane z globalizacją</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="616 387 1131 515"> <p>A/globalizacja jest to zwięźczenie rozwoju gospodarki rynkowej, pochodną likwidacji barier dla działania gospodarki rynkowej, przejaw wolności gospodarczej;</p> </td> <td data-bbox="1131 387 1650 483"> <p>A/globalizacja ogranicza rolę państwa, rodzi sprzeczność między globalnym rynkiem a państwem;</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="616 515 1131 754"> <p>B/globalizacja jest procesem, który prowadzi do ujednoczenia reguł i respektowania praw własności podmiotów działających ponad granicami państwa;</p> </td> <td data-bbox="1131 483 1650 754"> <p>B/destrukcja instytucji państwa następuje poprzez likwidację narzędzi ochrony granicznej, ujednoczenia reguł polityki gospodarczej, korporacje ponadnarodowe stają się elementem globalnej regulacji obok takich mechanizmów jak: Unia Europejska, GATT, WTO, ONZ.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="616 754 1131 898"> <p>C/globalizacja podnosi jakościowy poziom metod wytwarzania ze względu na lepsze wykorzystanie kapitału intelektualnego i fizycznego;</p> </td> <td data-bbox="1131 754 1650 898"> <p>C/osłabienie roli państwa w: korygowaniu mechanizmu rynkowego, zmniejszaniu rozpiętości dochodowych, w ochronie zdrowej konkurencji¹⁷.</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="616 898 1131 1010"> <p>D/globalizacja zwiększając natężenie konkurencji, poprawia jakość i zwiększa dojrzałość gospodarki¹⁵;</p> </td> <td data-bbox="1131 898 1650 1074"> <p>D/Globalizacja podważa państwo opiekuńcze, pewien kontrakt społeczny, obejmujący: prawo do pracy, walkę z ubóstwem, ochronę jednostki i społeczeństw przed różnymi ryzykami, promocję równych szans;</p> </td> </tr> <tr> <td data-bbox="616 1010 1131 1129"> <p>E/ według F. Fukuyamy globalizacja zmniejsza ubóstwo, stwarzając szanse rozwoju krajom najsłabiej rozwiniętym. Globaliści uważają, że tylko w pierwszym jej</p> </td> <td data-bbox="1131 1074 1650 1129"> <p>E/ Globalizacja narusza jeden z podstawowych filarów państwa narodowego – rynek</p> </td> </tr> </tbody> </table>	Korzyści płynące z globalizacji	Zagrożenia związane z globalizacją	<p>A/globalizacja jest to zwięźczenie rozwoju gospodarki rynkowej, pochodną likwidacji barier dla działania gospodarki rynkowej, przejaw wolności gospodarczej;</p>	<p>A/globalizacja ogranicza rolę państwa, rodzi sprzeczność między globalnym rynkiem a państwem;</p>	<p>B/globalizacja jest procesem, który prowadzi do ujednoczenia reguł i respektowania praw własności podmiotów działających ponad granicami państwa;</p>	<p>B/destrukcja instytucji państwa następuje poprzez likwidację narzędzi ochrony granicznej, ujednoczenia reguł polityki gospodarczej, korporacje ponadnarodowe stają się elementem globalnej regulacji obok takich mechanizmów jak: Unia Europejska, GATT, WTO, ONZ.</p>	<p>C/globalizacja podnosi jakościowy poziom metod wytwarzania ze względu na lepsze wykorzystanie kapitału intelektualnego i fizycznego;</p>	<p>C/osłabienie roli państwa w: korygowaniu mechanizmu rynkowego, zmniejszaniu rozpiętości dochodowych, w ochronie zdrowej konkurencji¹⁷.</p>	<p>D/globalizacja zwiększając natężenie konkurencji, poprawia jakość i zwiększa dojrzałość gospodarki¹⁵;</p>	<p>D/Globalizacja podważa państwo opiekuńcze, pewien kontrakt społeczny, obejmujący: prawo do pracy, walkę z ubóstwem, ochronę jednostki i społeczeństw przed różnymi ryzykami, promocję równych szans;</p>	<p>E/ według F. Fukuyamy globalizacja zmniejsza ubóstwo, stwarzając szanse rozwoju krajom najsłabiej rozwiniętym. Globaliści uważają, że tylko w pierwszym jej</p>	<p>E/ Globalizacja narusza jeden z podstawowych filarów państwa narodowego – rynek</p>	<p>Wykorzystanie zasobów Scholaris</p>
Korzyści płynące z globalizacji	Zagrożenia związane z globalizacją															
<p>A/globalizacja jest to zwięźczenie rozwoju gospodarki rynkowej, pochodną likwidacji barier dla działania gospodarki rynkowej, przejaw wolności gospodarczej;</p>	<p>A/globalizacja ogranicza rolę państwa, rodzi sprzeczność między globalnym rynkiem a państwem;</p>															
<p>B/globalizacja jest procesem, który prowadzi do ujednoczenia reguł i respektowania praw własności podmiotów działających ponad granicami państwa;</p>	<p>B/destrukcja instytucji państwa następuje poprzez likwidację narzędzi ochrony granicznej, ujednoczenia reguł polityki gospodarczej, korporacje ponadnarodowe stają się elementem globalnej regulacji obok takich mechanizmów jak: Unia Europejska, GATT, WTO, ONZ.</p>															
<p>C/globalizacja podnosi jakościowy poziom metod wytwarzania ze względu na lepsze wykorzystanie kapitału intelektualnego i fizycznego;</p>	<p>C/osłabienie roli państwa w: korygowaniu mechanizmu rynkowego, zmniejszaniu rozpiętości dochodowych, w ochronie zdrowej konkurencji¹⁷.</p>															
<p>D/globalizacja zwiększając natężenie konkurencji, poprawia jakość i zwiększa dojrzałość gospodarki¹⁵;</p>	<p>D/Globalizacja podważa państwo opiekuńcze, pewien kontrakt społeczny, obejmujący: prawo do pracy, walkę z ubóstwem, ochronę jednostki i społeczeństw przed różnymi ryzykami, promocję równych szans;</p>															
<p>E/ według F. Fukuyamy globalizacja zmniejsza ubóstwo, stwarzając szanse rozwoju krajom najsłabiej rozwiniętym. Globaliści uważają, że tylko w pierwszym jej</p>	<p>E/ Globalizacja narusza jeden z podstawowych filarów państwa narodowego – rynek</p>															

¹³ <http://globaleconomy.pl/>

¹⁴ Dr hab. /prof. AP/ Janina Pach, ROLA KORPORACJI PONADNARODOWYCH W PROCESIE GLOBALIZACJI GOSPODARKI ŚWIATOWEJ

¹⁵ Według Hayeka konkurencja prowadzi do odkrywania wiedzy. Por. F.A. Hayek. *Konkurencja jako sposób odkrywania wiedzy*, [w] *Gospodarka nakazowa*, In Plus, Warszawa 1988, s. 12-13.

¹⁷ Rynek pozostawiony sam sobie podlega degradacji i monopolizacji i jedną z funkcji państwa jest ochrona zdrowej konkurencji. Szerzej, M. Jorg Thieme, *Spoleczna gospodarka rynkowa*, C.H. Beck, Warszawa 1995, s. 17-21.

			<p>okresie/ podobnie jak w okresie rewolucji przemysłowej/ rosną nierówności ;</p> <p>F/ korzyści z globalizacji utożsamiane są często z korzyściami płynącymi z bezpośrednich inwestycji zagranicznych, dokonywanych przez korporacje ponadnarodowe, będące główną jej siłą. Obejmują one wpływ bezpośrednich inwestycji zagranicznych na: postęp technologiczny, bilans płatniczy kraju, nakłady na badania i wdrożenia, na poziom umiejętności technicznych, zdolności eksportowe kraju lokalizacji BIZ, proces prywatyzacji i restrukturyzacji majątku, podnoszenie kwalifikacji siły roboczej¹⁶, itp.</p> <p>G/ globalizacja prowadzi do integracji przedsiębiorstw przemysłowych, sieci handlowych, instytucji bankowych, centrów zarządzania i informacji,</p> <p>H/ globalizacja stanowi ważny czynnik rozwoju gospodarczego zarówno gospodarek narodowych jak i gospodarki światowej.</p>	<p>narodowy;</p> <p>F/ zbyt silny wpływ korporacji ponadnarodowych na gospodarkę danego kraju, dokonujących przejęć, fuzji, aliansów¹⁸;</p> <p>G/ liberalizacja przepływów kapitałowych powoduje wzrost zagrożeń kryzysami finansowymi. Napływ kapitału powoduje często nadwartościowanie waluty krajowej, wzrost deficytu handlowego, finansowanego kolejnym napływem kapitału.</p> <p>H/ zagrożenia związane z globalizacją identyfikowane są często z negatywnymi skutkami funkcjonowania bezpośrednich inwestycji zagranicznych w gospodarce światowej, do których zaliczyć należy: eksploatacyjny charakter bezpośrednich inwestycji zagranicznych, uruchamianie przez korporacje ponadnarodowych produkcji importochłonnej, wykorzystywanie różnic podatkowych, bądź niepłacenie podatków, przejmowanie przedsiębiorstw itp.</p> <p>I/ wzrost dysproporcji dochodowych . W 1960 r. PKB na mieszkańca w 20 najbogatszych krajach świata był 18 krotnie większy niż w 20 krajach najuboższych. W 1995 r. relacja ta sięgnęła 37 krotności⁹</p>		<p>2.ocenia rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji na świecie</p> <p>2.dostrzega różnicę między procesami integracyjnymi a globalizacją</p> <p>3.przedstawia rozmieszczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych największych korporacji ponadnarodowych na świecie</p>
Wykorzystanie platformy Scholaris						

¹⁶ Ralf Darendorf uważa, że Europa aby sprostała wyzwaniom globalizacyjnym winna stworzyć warunki do odpowiedniej konkurencyjności, co wymaga redukcji podatków, nie może w realizowanych przemianach całkowicie odejść od założeń państwa opiekuńczego, musi zachować wolność polityczną.

¹⁸ Największe korporacje transnarodowe mają obroty równe wielkości dochodu narodowego niektórych krajów: General Motors (obroty 178,2 mld USD)pod względem wielkości porównywalne z PKB Szwecji (184,3 mld USD), Ford (153,6 mld USD) porównywalne z PKB Austrii (157,9 mld USD), Shell (128,2 mld USD) z PKB Portugalii (122,1 mld USD). Por. A.K. Koźmiński, Zarządzanie międzynarodowe, PWE, Warszawa 1999, s.52

⁹ Jest to skutek działania wielu czynników, w tym także globalizacji – rośnie bogactwo wielu narodów, ale jeszcze bardziej szerzy się niesprawiedliwość w stosunkach podziału, G. W. Kołodko, *Globalizacja a perspektywy rozwoju krajów postsocjalistycznych*, Toruń 2001, s.125.

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
 „Istota globalizacji” Ekran interaktywny przedstawiający przemiany zachodzące we współczesnym świecie sprzyjające tworzeniu się "globalnej wioski" oraz prezentujący czynniki składające się na istotę globalizacji.
 „Płaszczyzny globalizacji” Ekran interaktywny przedstawiający płaszczyzny globalizacji i odpowiadające im zjawiska
 „Postawy wobec globalizacji” Ekran interaktywny prezentujący postawy zajmowane przez ludzi wobec globalizacji.
 - wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl/index.php?strona=220
 - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.zna wielowymiarowość pojęcia globalizacji 1.uczeń wymienia czynniki kształtujące procesy globalizacyjne na świecie: 1.opisuje rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji oraz podaje cechy korporacji, które przyczyniły się do globalizacji 1.wyszukuje i podaje dane statystyczne dotyczące funkcjonowania korporacji transnarodowych na przestrzeni 40 lat np.: 1.wyszukuje i wymienia 10 największych korporacji ponadnarodowych współczesnego świata oraz określa ich branże 1.przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające procesów globalizacji	1.zna wielowymiarowość pojęcia globalizacji 1.uczeń wymienia czynniki kształtujące procesy globalizacyjne na świecie: 1.opisuje rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji oraz podaje cechy korporacji, które przyczyniły się do globalizacji 1.wyszukuje i podaje dane statystyczne dotyczące funkcjonowania korporacji transnarodowych na przestrzeni 40 lat np.: 1.wyszukuje i wymienia 10 największych korporacji ponadnarodowych współczesnego świata oraz określa ich branże 1.wyszukuje informacji dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych korporacji ponadnarodowych do krajów wysoko rozwiniętych , średnio rozwiniętych i słabo rozwiniętych i słabo	1.zna wielowymiarowość pojęcia globalizacji 1.uczeń wymienia czynniki kształtujące procesy globalizacyjne na świecie: 1.opisuje rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji oraz podaje cechy korporacji, które przyczyniły się do globalizacji 1.wyszukuje i podaje dane statystyczne dotyczące funkcjonowania korporacji transnarodowych na przestrzeni 40 lat np.: 1.wyszukuje i wymienia 10 największych korporacji ponadnarodowych współczesnego świata oraz określa ich branże 1.wyszukuje informacji dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych korporacji ponadnarodowych do krajów wysoko rozwiniętych , średnio rozwiniętych i słabo rozwiniętych 1.przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające procesów globalizacji	1.zna wielowymiarowość pojęcia globalizacji 1.uczeń wymienia czynniki kształtujące procesy globalizacyjne na świecie: 1.opisuje rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji oraz podaje cechy korporacji, które przyczyniły się do globalizacji 1.wyszukuje i podaje dane statystyczne dotyczące funkcjonowania korporacji transnarodowych na przestrzeni 40 lat np.: 1.wyszukuje i wymienia 10 największych korporacji ponadnarodowych współczesnego świata oraz określa ich branże 1.wyszukuje informacji dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych korporacji ponadnarodowych do krajów wysoko rozwiniętych , średnio rozwiniętych i słabo rozwiniętych 1.przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające procesów globalizacji 2.ocenia rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji na świecie 2.dostrzega różnicę między procesami integracyjnymi a globalizacją	1.zna wielowymiarowość pojęcia globalizacji 1.uczeń wymienia czynniki kształtujące procesy globalizacyjne na świecie: 1.opisuje rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji oraz podaje cechy korporacji, które przyczyniły się do globalizacji 1.wyszukuje i podaje dane statystyczne dotyczące funkcjonowania korporacji transnarodowych na przestrzeni 40 lat np.: 1.wyszukuje i wymienia 10 największych korporacji ponadnarodowych współczesnego świata oraz określa ich branże 1.wyszukuje informacji dotyczących bezpośrednich inwestycji zagranicznych korporacji ponadnarodowych do krajów wysoko rozwiniętych , średnio rozwiniętych i słabo rozwiniętych 1.przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające procesów globalizacji 2.ocenia rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji na świecie 2.dostrzega różnicę między procesami integracyjnymi a globalizacją 3.przedstawia rozmieszczenie bezpośrednich inwestycji zagranicznych największych korporacji ponadnarodowych na świecie

	rozwinętych 1.przedstawia korzyści i zagrożenia wynikające procesów globalizacji	2.ocenia rolę korporacji ponadnarodowych w procesie globalizacji na świecie		
--	---	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
5	Przyczyny konfliktów zbrojnych współczesnego świata	Uczeń wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata	uczeń: 1.rozumie i posługuje się pojęciem konfliktów zbrojnych 1.wymienia fazy konfliktów zbrojnych: -wybuch (początek) konfliktu -eskalacja konfliktu - deeskalacja konfliktu - zakończenie konfliktu 2.opisuje fazy konfliktów zbrojnych\ 1. dokonuje podziałów konfliktów zbrojnych na: globalne , regionalne , lokalne 1.dokonuje podziału konfliktów zbrojnych według zaangażowania supermocarstw na: wewnętrzne , peryferyjne, regionalne ,światowe 1.wyszukuje informacji na temat konfliktów zbrojnych 1. analiza przypadków 1.wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych 2.chrakteryzuje przyczyny konfliktów zbrojnych na konkretnych przypadkach 2. klasyfikuje przyczyny konfliktów zbrojnych : strukturalne, koniunkturalne, okazjonalne 1.analiza rozmieszczenia przestrzennego przykładów konfliktów zbrojnych 3.analizuje przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych 3wymienia grupy czynniki wywołujących konflikty zbrojne: ekonomiczne polityczne ideologiczne	Analiza przypadków Burza mózgów Praca w grupach Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie przykłady konfliktów zbrojnych. Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez. Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.rozumie i posługuje się pojęciem konfliktów zbrojnych 1.wymienia fazy konfliktów zbrojnych:	1.rozumie i posługuje się pojęciem konfliktów zbrojnych 1.wymienia fazy konfliktów zbrojnych:	1.rozumie i posługuje się pojęciem konfliktów zbrojnych 1.wymienia fazy konfliktów zbrojnych: -wybuch (początek) konfliktu	1.rozumie i posługuje się pojęciem konfliktów zbrojnych 1.wymienia fazy konfliktów zbrojnych: -wybuch (początek) konfliktu	1.rozumie i posługuje się pojęciem konfliktów zbrojnych 1.wymienia fazy konfliktów zbrojnych: -wybuch (początek) konfliktu -eskalacja konfliktu

<p>-wybuch (początek) konfliktu -eskalacja konfliktu - deeskalacja konfliktu - zakończenie konfliktu 1.wyszukuje informacji na temat konfliktów zbrojnych 1. analiza przypadków 1. dokonuje podziałów konfliktów zbrojnych na: globalne , regionalne , lokalne 1.dokonuje podziału konfliktów zbrojnych według zaangażowania supermocarstw na: wewnętrzne , peryferyjne, regionalne ,światowe</p>	<p>-wybuch (początek) konfliktu -eskalacja konfliktu - deeskalacja konfliktu - zakończenie konfliktu 1.wyszukuje informacji na temat konfliktów zbrojnych 1. analiza przypadków 1.wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych 1.analiza rozmieszczenia przestrzennego przykładów konfliktów zbrojnych 1. dokonuje podziałów konfliktów zbrojnych na: globalne , regionalne , lokalne 1.dokonuje podziału konfliktów zbrojnych według zaangażowania supermocarstw na: wewnętrzne , peryferyjne, regionalne ,światowe</p>	<p>-eskalacja konfliktu - deeskalacja konfliktu - zakończenie konfliktu 2.opisuje fazy konfliktów zbrojnych\ 1.wyszukuje informacji na temat konfliktów zbrojnych 1. analiza przypadków 1.wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych 1. dokonuje podziałów konfliktów zbrojnych na: globalne , regionalne , lokalne 1.dokonuje podziału konfliktów zbrojnych według zaangażowania supermocarstw na: wewnętrzne , peryferyjne, regionalne ,światowe</p>	<p>-eskalacja konfliktu - deeskalacja konfliktu - zakończenie konfliktu 2.opisuje fazy konfliktów zbrojnych\ 1.wyszukuje informacji na temat konfliktów zbrojnych 1. analiza przypadków 1.wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych 2.chrakteryzuje przyczyny konfliktów zbrojnych na konkretnych przypadkach 1. dokonuje podziałów konfliktów zbrojnych na: globalne , regionalne , lokalne 1.dokonuje podziału konfliktów zbrojnych według zaangażowania supermocarstw na: wewnętrzne , peryferyjne, regionalne ,światowe</p>	<p>- deeskalacja konfliktu - zakończenie konfliktu 2.opisuje fazy konfliktów zbrojnych\ 1.wyszukuje informacji na temat konfliktów zbrojnych 1. analiza przypadków 1.wymienia przyczyny konfliktów zbrojnych 2.chrakteryzuje przyczyny konfliktów zbrojnych na konkretnych przypadkach 3.analizuje przyczyny współczesnych konfliktów zbrojnych 1. dokonuje podziałów konfliktów zbrojnych na: globalne , regionalne , lokalne 1.dokonuje podziału konfliktów zbrojnych według zaangażowania supermocarstw na: wewnętrzne , peryferyjne, regionalne ,światowe</p>
---	---	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
6	Przebieg konfliktów zbrojnych współczesnego świata	Uczeń wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata	Uczeń: 1.wyszukuje informacji na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach np.: -Wojna domowa w Somalii -Ludobójstwo w Rwandzie (1994) -"Diamentowa wojna" w Sierra Leone -Konflikt w Sudanie i wojna z Czadem -Etiopia - Erytrea: wojna o pogranicze -Druga wojna w Zatoce Perskiej -Wojna w Afganistanie -Wojna w Bośni i Hercegowinie (1992 - 1995) -Kosowo jako przykład interwencji humanitarnej i jej konsekwencji -Konflikt na Bliskim Wschodzie. Druga wojna w Libanie -Konflikt o Górski Karabach -Konflikt w Gruzji: Adżaria, Abchazja i Osetia Południowa -Kolumbia - sześćdziesiąt lat wojny domowej	Studium przypadku Praca w grupach Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Przebiegu konfliktów zbrojnych współczesnego świata Wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Analiza zebranych informacji Wdrażanie do samokształcenia

		<p>- Czeczenia- konflikt o którym się nie mówi</p> <p>1.selekcjonuje informacje na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach konstruując prezentacje</p> <p>2.podaje przyczyny konfliktów, oraz ich rozmieszczenie przestrzenne , zaangażowane strony, sytuację społeczną i ekonomiczną państw zaangażowanych, kontekst międzynarodowy,</p> <p>2. wymienia trwające i potencjalne konflikty występujące w Europie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - irlandzki (Irlandia Północna), - baskijski (Kraj Basków) - albańsko-serbski (Kosowo), - albańsko-grecki (Północny Epir), - macedońsko-grecki (Macedonia Egejska), - chorwacko-serbski (Kraina i Sławonia), - grecko-turecki (Cypr, Wschodni Epir), - bułgarsko-turecki (problem mniejszości tureckiej) , - rumuńsko-węgierski (Siedmiogród) - słowacko-węgierski (obszar południowosłowacki), - słowacko-ukraiński (Ruś Zakarpacka), - mołdawsko-rosyjski (Nadniestrze), - bułgarsko-rumuński (Dobruża), - rosyjsko-estoński (problem mniejszości rosyjskiej), - rosyjsko-łotewski (problem mniejszości rosyjskiej). <p>3. analizuje przebieg konfliktów występujących w Europie</p> <p>2.wymienia konflikty na terenie byłego ZSRR- Rosji np.: (Czeczenia, Dagestan), Gruzji (Abchazja), Mołdawii (Naddniestrze), walki Azerów z Ormianami, Mołdawian z Rosjanami i Ukraińcami</p> <p>3. analizuje przebieg dowolnego konfliktu na terenie byłego ZSRR</p>	<p>przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów</p>
--	--	--	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wyszukuje informacji na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.selekcjonuje informacje na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p>	<p>1.wyszukuje informacji na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.selekcjonuje informacje na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p>	<p>1.wyszukuje informacji na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.selekcjonuje informacje na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach konstruując prezentacje</p> <p>2.podaje przyczyny konfliktów, oraz ich rozmieszczenie przestrzenne , zaangażowane strony, sytuację społeczną i ekonomiczną państw</p>	<p>1.wyszukuje informacji na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.selekcjonuje informacje na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach konstruując prezentacje</p> <p>2.podaje przyczyny konfliktów, oraz ich rozmieszczenie przestrzenne , zaangażowane strony, sytuację społeczną i ekonomiczną państw zaangażowanych, kontekst międzynarodowy,</p>	<p>1.wyszukuje informacji na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach</p> <p>1.selekcjonuje informacje na temat przebiegu konfliktów zbrojnych na poszczególnych kontynentach konstruując prezentacje</p> <p>2.podaje przyczyny konfliktów, oraz ich rozmieszczenie przestrzenne , zaangażowane strony, sytuację społeczną i ekonomiczną państw zaangażowanych, kontekst międzynarodowy,</p> <p>2. wymienia trwające i potencjalne konflikty występujące w Europie:</p> <p>3. analizuje przebieg konfliktów występujących w Europie</p>



poszczególnych kontynentach konstruuując prezentację 1.prezentuje przebieg dowolnego konfliktu zbrojnego	konstruując prezentację 1.prezentuje przebieg dowolnego konfliktu zbrojnego	zaangażowanych, kontekst międzynarodowy, 2. wymienia trwające i potencjalne konflikty występujące w Europie: 2.wymienia konflikty na terenie byłego ZSRR- Rosji 1.prezentuje przebieg dowolnego konfliktu zbrojnego	2. wymienia trwające i potencjalne konflikty występujące w Europie: 2.wymienia konflikty na terenie byłego ZSRR- Rosji 1.prezentuje przebieg dowolnego konfliktu zbrojnego	2.wymienia konflikty na terenie byłego ZSRR- Rosji 3. analizuje przebieg dowolne konflikty na terenie byłego ZSRR 1.prezentuje przebieg dowolnego konfliktu zbrojnego
--	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
7	Zróżnicowanie przestrzenne konfliktów zbrojnych na świecie	Uczeń wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata.	Uczeń: 1.wymienia konflikty współczesnego świata 1.podaje obszary konfliktów współczesnego świat 1.wskazuje na mapie fizycznej świata miejsca konfliktów 1.wskazuje na mapie politycznej miejsca konfliktów 2.zaznacza na mapie konturowej dowolne miejsca konfliktów zbrojnych współczesnego świata 2.opisuje mapę konturową podając strony konfliktów i przyczyny 3.charakteryzuje dowolne konflikty zbrojne na Ziemi\ 2.wymienia skutki konfliktów zbrojnych 2. wyszukuje informacje na temat skutków konfliktów zbrojnych 2.opisuje skutki konfliktów zbrojnych	Metoda problemowa (dedukcja) Burza mózgów Praca w grupach Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Zróżnicowanie poziomu życia ludzi w miastach Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analiza zebranych informacji celowe wyróżnienie specyficznych problemów. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wymienia	1.wymienia konflikty	1.wymienia konflikty współczesnego	1.wymienia konflikty współczesnego świata	1.wymienia konflikty współczesnego świata

<p>konflikty współczesnego świata</p> <p>1.podaje obszary konfliktów współczesnego świat</p> <p>1.wskazuje na mapie fizycznej świata miejsca konfliktów</p> <p>1.wskazuje na mapie politycznej miejsca konfliktów</p>	<p>współczesnego świata</p> <p>1.podaje obszary konfliktów współczesnego świat</p> <p>1.wskazuje na mapie fizycznej świata miejsca konfliktów</p> <p>1.wskazuje na mapie politycznej miejsca konfliktów</p> <p>1.klasyfikuje konflikty zbrojne</p>	<p>świata</p> <p>1.podaje obszary konfliktów współczesnego świat</p> <p>1.wskazuje na mapie fizycznej świata miejsca konfliktów</p> <p>1.wskazuje na mapie politycznej miejsca konfliktów</p> <p>2.zaznacza na mapie konturowej dowolne miejsca konfliktów zbrojnych współczesnego świata</p> <p>2.opisuje mapę konturową podając strony konfliktów i przyczyny</p> <p>2.wymienia skutki konfliktów zbrojnych</p> <p>2.opisuje skutki konfliktów zbrojnych</p>	<p>1.podaje obszary konfliktów współczesnego świat</p> <p>1.wskazuje na mapie fizycznej świata konfliktów</p> <p>1.wskazuje na mapie politycznej miejsca konfliktów</p> <p>2.zaznacza na mapie konturowej dowolne miejsca konfliktów zbrojnych współczesnego świata</p> <p>2.opisuje mapę konturową podając strony konfliktów i przyczyny</p> <p>2.wymienia skutki konfliktów zbrojnych</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat skutków konfliktów zbrojnych</p> <p>2.opisuje skutki konfliktów zbrojnych</p>	<p>1.podaje obszary konfliktów współczesnego świat</p> <p>1.wskazuje na mapie fizycznej świata miejsca konfliktów</p> <p>1.wskazuje na mapie politycznej miejsca konfliktów</p> <p>2.zaznacza na mapie konturowej dowolne miejsca konfliktów zbrojnych współczesnego świata</p> <p>2.opisuje mapę konturową podając strony konfliktów i przyczyny</p> <p>3.charakteryzuje dowolne konflikty zbrojne na Ziemi\</p> <p>2.wymienia skutki konfliktów zbrojnych</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat skutków konfliktów zbrojnych</p> <p>2.opisuje skutki konfliktów zbrojnych</p>
---	--	--	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
8	Utrwalenie wiadomości Procesy globalizacyjne współczesnego świata Konflikty zbrojne	Uczeń: -wskazuje i uzasadnia pozytywne i negatywne skutki globalizacji i integracji politycznej; -wskazuje przyczyny konfliktów zbrojnych współczesnego świata	Uczeń - analizuje przygotowana przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu: Procesy globalizacyjne współczesnego świata Konflikty zbrojne - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów	Metaplan Praca w parach Samoocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcionują pracując w grupach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów

9	Test wiedzy i umiejętności Procesy globalizacyjne współczesnego świata Konflikty zbrojne	-wyjaśnia przyczyny i przebieg konfliktów zbrojnych w wybranych regionach współczesnego świata.	test wiedzy i umiejętności z działu: Procesy globalizacyjne współczesnego świata Konflikty zbrojne	
---	--	---	---	--

Program nauczania geografii dla szkół ponadgimnazjalnych na poziomie rozszerzonym-geografia Polski

Dział XV Geografia Polski – środowisko przyrodnicze.

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

4. Położenie i środowisko przyrodnicze Polski. Uczeń:

- 1)charakteryzuje, na podstawie map różnej treści, położenie własnego regionu w Polsce oraz położenie Polski na świecie i w Europie; opisuje podział administracyjny Polski; podaje nazwy i wskazuje na mapie województwa oraz ich stolice;
- 2)opisuje najważniejsze wydarzenia (obrazy) z przeszłości geologicznej Polski: powstanie węgla kamiennego, powstawanie gór, zalewy mórz, zlodowacenia; wykazuje zależności pomiędzy współczesną rzeźbą Polski a wybranymi wydarzeniami geologicznymi;
- 3)rozpoznaje główne rodzaje skał występujących we własnym regionie i w Polsce; wskazuje na mapie najważniejsze obszary ich występowania; podaje przykłady wykorzystania skał w różnych dziedzinach życia człowieka;
- 4)podaje główne cechy klimatu Polski; wykazuje ich związek z czynnikami je kształtującymi; wyjaśnia mechanizm powstawania wiatru halnego i bryzy morskiej;
- 5)wymienia główne rodzaje zasobów naturalnych Polski i własnego regionu: lasów, wód, gleb, surowców mineralnych; korzystając z mapy, opisuje ich rozmieszczenie i określa znaczenie gospodarcze.

Geografia Polski – środowisko przyrodnicze.

Geografia Polski – środowisko przyrodnicze

Położenie geograficzne, budowa geologiczna, minerały budujące Polskę ,uksztaltowanie powierzchni ,

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia								
1.	Konsekwencje geograficzne i geopolityczne położenia Polski w Europie	Uczeń dostrzega prawidłowości dotyczące środowiska przyrodniczego, życia i gospodarki człowieka oraz wzajemnych powiązań i zależności w systemie człowiek- przyroda- gospodarka - nawiązanie do wymagań na III etapie wdukcacji.	<p>Uczeń:</p> <p>1.odczytuje z mapy i podaje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów Polski na N, S, E, W</p> <p>2.oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski</p> <p>1.wskazuje i opisuje przebieg granic Polski</p> <p>2.opisuje cechy położenia fizycznogeograficznego i geopolitycznego Polski</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geograficznego Polski a konsekwencjami przyrodniczymi i gospodarczymi wynikającymi z tych cech np.:</p> <table border="1" data-bbox="658 794 1809 1233"> <thead> <tr> <th data-bbox="658 794 1037 831">cecha położenia</th> <th data-bbox="1037 794 1809 831">konsekwencje</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="658 831 1037 922">Polska leży między 14⁰07' E a 24⁰08' E</td> <td data-bbox="1037 831 1809 922">położenie w dwóch strefach czasowych środkowo europejskiej i wschodnioeuropejskiej czas zimowy według 15⁰E, czas letni według 30⁰E</td> </tr> <tr> <td data-bbox="658 922 1037 986">położenie na półkuli północnej</td> <td data-bbox="1037 922 1809 986">-Słońce widoczne jest przez cały rok po południowej stronie nieba, -ułatwienie wyznaczania w dzień kierunków geograficznych</td> </tr> <tr> <td data-bbox="658 986 1037 1233">między 49⁰00' N a 54⁰50' N</td> <td data-bbox="1037 986 1809 1233">- położenie w strefie klimatów umiarkowanych -rozciągłość południkowa -występowanie sześciu pór roku --różna wysokość Słońca w południe nad horyzontem, w różnych szerokościach geograficznych Polski w ciągu roku -różnica między długością dnia i nocy między Polską na północy i południu w ziemie i lecie</td> </tr> </tbody> </table> <p>itp</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geopolitycznego Polski a konsekwencjami politycznymi wynikającymi z tych cech np. Polska jest częścią Unii Europejskiej, konsekwencje członkostwa to między innymi brak kontroli osób przekraczających granice między państwami członkowskimi UE na mocy porozumienie z Schengen</p>	cecha położenia	konsekwencje	Polska leży między 14 ⁰ 07' E a 24 ⁰ 08' E	położenie w dwóch strefach czasowych środkowo europejskiej i wschodnioeuropejskiej czas zimowy według 15 ⁰ E, czas letni według 30 ⁰ E	położenie na półkuli północnej	-Słońce widoczne jest przez cały rok po południowej stronie nieba, -ułatwienie wyznaczania w dzień kierunków geograficznych	między 49 ⁰ 00' N a 54 ⁰ 50' N	- położenie w strefie klimatów umiarkowanych -rozciągłość południkowa -występowanie sześciu pór roku --różna wysokość Słońca w południe nad horyzontem, w różnych szerokościach geograficznych Polski w ciągu roku -różnica między długością dnia i nocy między Polską na północy i południu w ziemie i lecie	<p>Metody pracy:</p> <ul style="list-style-type: none"> -wykład inicjujący (omawia podział na grupy , zakres treści, karty pracy, czas pracy , kryteria samooceny i oceny koleżeńskiej, prezentacja multimedialna jako tło toku lekcji zawiera szczegóły wyżej wymienione szczegóły organizacyjne i podsumowanie zadań) - praca w małych zespołach -praktyczne ćwiczenia atlasem Polski -dyskusja sterowana -pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. -karty pracy: zestawienie cech i konsekwencji geograficznego położenia Polski, zestawienie cech i konsekwencji położenia geopolitycznego Polski Karta samooceny
cecha położenia	konsekwencje											
Polska leży między 14 ⁰ 07' E a 24 ⁰ 08' E	położenie w dwóch strefach czasowych środkowo europejskiej i wschodnioeuropejskiej czas zimowy według 15 ⁰ E, czas letni według 30 ⁰ E											
położenie na półkuli północnej	-Słońce widoczne jest przez cały rok po południowej stronie nieba, -ułatwienie wyznaczania w dzień kierunków geograficznych											
między 49 ⁰ 00' N a 54 ⁰ 50' N	- położenie w strefie klimatów umiarkowanych -rozciągłość południkowa -występowanie sześciu pór roku --różna wysokość Słońca w południe nad horyzontem, w różnych szerokościach geograficznych Polski w ciągu roku -różnica między długością dnia i nocy między Polską na północy i południu w ziemie i lecie											

			3. wskazuje zależność między położeniem geograficznym, warunkami przyrodniczymi a gospodarką 3. wózkuje możliwości wykorzystania położenia geograficznego Polski dla jej rozwój	Ocena koleżeńska, Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
--	--	--	--	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.odczytuje z mapy i podaje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów Polski na N, S, E, W</p> <p>1.wskazuje i opisuje przebieg granic Polski</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geograficznego Polski a konsekwencjami przyrodniczymi i gospodarczymi wynikającymi z tych cech</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geopolitycznego Polski a konsekwencjami politycznymi wynikającymi z tych cech</p>	<p>1.odczytuje z mapy i podaje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów Polski na N, S, E, W</p> <p>1.wskazuje i opisuje przebieg granic Polski</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geograficznego Polski a konsekwencjami przyrodniczymi i gospodarczymi wynikającymi z tych cech</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geopolitycznego Polski a konsekwencjami politycznymi wynikającymi z tych cech</p> <p>1.charakteryzuje podstawowe cechy położenia geograficznego Polski</p>	<p>1.odczytuje z mapy i podaje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów Polski na N, S, E, W</p> <p>1.wskazuje i opisuje przebieg granic Polski</p> <p>2.opisuje cechy położenia fizycznogeograficznego i geopolitycznego Polski</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geograficznego Polski a konsekwencjami przyrodniczymi i gospodarczymi wynikającymi z tych cech</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geopolitycznego Polski a konsekwencjami politycznymi wynikającymi z tych cech</p>	<p>1.odczytuje z mapy i podaje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów Polski na N, S, E, W</p> <p>2.oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski</p> <p>1.wskazuje i opisuje przebieg granic Polski</p> <p>2.opisuje cechy położenia fizycznogeograficznego i geopolitycznego Polski</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geograficznego Polski a konsekwencjami przyrodniczymi i gospodarczymi wynikającymi z tych cech</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geopolitycznego Polski a konsekwencjami politycznymi wynikającymi z tych cech</p>	<p>1.odczytuje z mapy i podaje współrzędne geograficzne najdalej wysuniętych punktów Polski na N, S, E, W</p> <p>2.oblicza rozciągłość południkową i równoleżnikową Polski</p> <p>1.wskazuje i opisuje przebieg granic Polski</p> <p>2.opisuje cechy położenia fizycznogeograficznego i geopolitycznego Polski</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geograficznego Polski a konsekwencjami przyrodniczymi i gospodarczymi wynikającymi z tych cech</p> <p>1.dostrzega prawidłowości między cechami położenia geopolitycznego Polski a konsekwencjami politycznymi wynikającymi z tych cech</p> <p>3.wskazuje zależność między położeniem geograficznym, warunkami przyrodniczymi a gospodarką</p> <p>3.wózkuje możliwości wykorzystania położenia geograficznego Polski dla jej rozwój</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
2.	Najważniejsze wydarzenia geologiczne w dziejach Polski	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju	Uczeń: 1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1. posługuje się pojęciami: tarcza , platforma, orogeneza, sedymentacja , regresja transgresja, wysad solny, itp. 1. wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1. posługuje się podziałem na ery i okresy tablicy stratygraficznej 2.przedstawia przebieg orogenez na obszarze Polski 2.opisuje rozwój terytorium Polski w poszczególnych erach geologicznych 2.analizuje i interpretuje mapy i przekroje geologiczne 3.odtwarza przeszłość geologiczną wybranych regionów na podstawie przekrojów geologicznych	Praca z tekstem źródłowym Praca w grupach Ćwiczenia z mapą Geologia –tektonika Europy i Polski Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja Praca w parach Samoocena i ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1. posługuje się pojęciami tarcza , platforma, orogeneza, sedymentacja , regresja transgresja itp.	1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1. posługuje się pojęciami tarcza , platforma, orogeneza, sedymentacja , regresja transgresja itp. 1. posługuje się podziałem na ery i okresy tablicy stratygraficznej	1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1. posługuje się pojęciami tarcza , platforma, orogeneza, sedymentacja , regresja transgresja itp. 1. posługuje się podziałem na ery i okresy tablicy stratygraficznej 2.przedstawia przebieg orogenez na obszarze Polski 2.opisuje rozwój terytorium Polski	1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1. posługuje się pojęciami tarcza , platforma, orogeneza, sedymentacja , regresja transgresja itp. 1. posługuje się podziałem na ery i okresy tablicy stratygraficznej 2.przedstawia przebieg orogenez na obszarze Polski 2.opisuje rozwój terytorium Polski w poszczególnych erach geologicznych	1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1.charakteryzuje najważniejsze wydarzenia z przeszłości geologicznej Polski 1. posługuje się pojęciami tarcza , platforma, orogeneza, sedymentacja , regresja transgresja itp. 1. posługuje się podziałem na ery i okresy tablicy stratygraficznej 2.przedstawia przebieg orogenez na obszarze Polski 2.opisuje rozwój terytorium Polski w poszczególnych erach geologicznych 2.analizuje i interpretuje mapy i przekroje geologiczne 3.odtwarza przeszłość geologiczną wybranych regionów na podstawie przekrojów geologicznych

		w poszczególnych erach geologicznych	2.analizuje i interpretuje mapy i przekroje geologiczne	
--	--	--------------------------------------	---	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
3.	Budowa geologiczna Polski i jej związek z ukształtowaniem powierzchni Polski	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju;	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1.analizuje mapę fizyczna Polski- ukształtowanie powierzchni (wskazuje obszar Nizy, Wyżyn, Gór) 1.korzysta z map: Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Geologia – stratygrafia Polski, Mapa fizyczna Polski 1.wymienia jednostki geologiczno –tektoniczne Polski 1.wskazuje zasięg jednostek geologiczno –tektonicznych Polski na mapie Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski 1.zaznacza zasięg struktur geologicznych Polski na mapie konturowej Polski 1.rozumie i posługuje się pojęciami: trzcza i platforma, orogeneza, wyniesienie, obniżenie, uskoki, monoklina, strefa TT, Platforma Wschodnioeuropejska, Zachodnioeuropejska, sedymentacja, 2.porównuje struktury geologiczne budujące Polskę : Platformę Wschodnioeuropejską,, Zachodnioeuropejską, obszar sfałdowań alpejskich 1. wskazuje na mapie Geologia tektonika Europy granicę TT 2.analizuje przekrój geologiczny Platformy Wschodnioeuropejskiej, porównuje obszar wyniesień i obniżen , budowę geologiczną podłoża, stabilność tektoniczną 1.wymienia elementy struktur paleozoicznych: platforma paleozoiczna Platforma zachodnioeuropejska, Sudety, Góry Świętokrzyskie , Zapadlisko Śląsko –Krakowskie, wulkanizm (Strzegom, Ślęza, Strzelin) 1.wskazuje na mapie fizycznej elementy struktur paleozoicznych 2.zaznacza na mapie konturowej elementy struktur paleozoicznych 1.charakteryzuje Platformę Zachodnioeuropejska , wymienia jednostki tektoniczne wchodzące w jej skład: Monoklin Przedsudecka, Niecka Szczecińska, Mogileńska , Łódzka, Miechowska, Wał Kujawsko-Pomorski 1.wskazuje na mapie jednostki tektoniczne wchodzące w skład Platformy Zachodnioeuropejskiej 2.podaje nazwę okresów i nazwy ruchów górotwórczych w wyniku których powstały Sudety i Góry Świętokrzyskie 1. wskazuje na mapie obszar sfałdowań alpejskich w Polsce (Karpaty, Zapadlisko Przedkarpackie) 	<p>Praca w parach z wykorzystaniem atlasów geograficznych, mapy fizycznej Polski i Geologii tektoniki Europy i Polski, map konturowych</p> <p>Dyskusja sterowana Prezentacja multimedialna Punktem wyjścia jest prezentacja dotycząca: Budowa geologiczna Polski i jej związku z ukształtowaniem powierzchni Polski . Prezentacja podaje krok po kroku sposoby dojścia do celu czyli wykazuje związek ukształtowania powierzchni z budową geologiczną Polski Wykład konwersatoryjny polega na przeplataniu fragmentów mówionych wykładu z wypowiedziami słuchaczy lub z wykonywaniem przez nich odpowiednich zadań teoretycznych lub praktycznych zamieszczonych w prezentacji multimedialnej. Przekazywana słuchaczom wiedza znajduje bezpośrednie zastosowanie w ich działaniu i dlatego łatwiej ją przyswajają Praca w grupach , ocena koleżeńska i samoocena mają ucznia motywować do samokształcenia przez pobudzenia zainteresowania tematem Praktyczne ćwiczenia. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji Karty pracy Karty samooceny</p>

		2.dostrzeża związek budowy geologicznej Polski z ukształtowaniem powierzchni 3.dostrzeża związek skomplikowanej budowy geologiczno tektonicznej Polski z procesami endogenicznymi takimi jak: tworzenie się tarcz i platform- najstarszych zaczątków łądów, ruchy e wulkanizm, transgresje regresje, sedymentacja	Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris
„Pasowość rzeźby Polski” Film przedstawia pasowość rzeźby Polski

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.analizuje mapę fizyczna Polski- ukształtowanie powierzchni (wskazuje obszar Niziu, Wyżyn, Gór) 1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia jednostki geologiczno –tektoniczne Polski 1.wskazuje zasięg jednostek geologiczno – tektonicznych Polski na mapie Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski 1.zaznacza zasięg struktur geologicznych Polski na mapie konturowej Polski 1.rozumie i posługuje się pojęciami: tracza i platforma, orogeneza, wyniesienie, obniżenie, uskoc, monoklina, strefa TT, Platforma Wschodnioeuropejska, Zachodnioeuropejska,	1.analizuje mapę fizyczna Polski- ukształtowanie powierzchni (wskazuje obszar Niziu, Wyżyn, Gór) 1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia jednostki geologiczno –tektoniczne Polski 1.wskazuje zasięg jednostek geologiczno –tektonicznych Polski na mapie Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski 1.zaznacza zasięg struktur geologicznych Polski na mapie konturowej Polski 1.rozumie i posługuje się pojęciami: tracza i platforma, orogeneza, wyniesienie, obniżenie, uskoc, monoklina, strefa TT, Platforma Wschodnioeuropejska, Zachodnioeuropejska, sedymentacja, 1. wskazuje na mapie Geologia tektonika Europy granicę TT 1.wymienia elementy struktur	1.analizuje mapę fizyczna Polski- ukształtowanie powierzchni (wskazuje obszar Niziu, Wyżyn, Gór) 1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia jednostki geologiczno – tektoniczne Polski 1.wskazuje zasięg jednostek geologiczno –tektonicznych Polski na mapie Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski 1.zaznacza zasięg struktur geologicznych Polski na mapie konturowej Polski 1.rozumie i posługuje się pojęciami: tracza i platforma, orogeneza, wyniesienie, obniżenie, uskoc, monoklina, strefa TT, Platforma Wschodnioeuropejska, Zachodnioeuropejska, sedymentacja, 2.porównuje struktury geologiczne budujące Polskę : Platformę Wschodnioeuropejską,, Zachodnioeuropejską, obszar sfałdowań alpejskich	1.analizuje mapę fizyczna Polski- ukształtowanie powierzchni (wskazuje obszar Niziu, Wyżyn, Gór) 1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia jednostki geologiczno – tektoniczne Polski 1.wskazuje zasięg jednostek geologiczno –tektonicznych Polski na mapie Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski 1.zaznacza zasięg struktur geologicznych Polski na mapie konturowej Polski 1.rozumie i posługuje się pojęciami: tracza i platforma, orogeneza, wyniesienie, obniżenie, uskoc, monoklina, strefa TT, Platforma Wschodnioeuropejska, Zachodnioeuropejska, sedymentacja, 2.porównuje struktury geologiczne budujące Polskę : Platformę Wschodnioeuropejską,, Zachodnioeuropejską, obszar sfałdowań alpejskich 1. wskazuje na mapie Geologia tektonika Europy granicę TT 2.analizuje przekrój geologiczny Platformy Wschodnioeuropejskiej, porównuje obszar wyniesień i obniżeń , budowę geologiczną	1.analizuje mapę fizyczna Polski- ukształtowanie powierzchni (wskazuje obszar Niziu, Wyżyn, Gór) 1.korzysta z mapy Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski, Mapy Fizycznej Polski 1.wymienia jednostki geologiczno – tektoniczne Polski 1.wskazuje zasięg jednostek geologiczno –tektonicznych Polski na mapie Geologia tektonika Europy i Geologia tektonika Polski 1.zaznacza zasięg struktur geologicznych Polski na mapie konturowej Polski 1.rozumie i posługuje się pojęciami: tracza i platforma, orogeneza, wyniesienie, obniżenie, uskoc, monoklina, strefa TT, Platforma Wschodnioeuropejska, Zachodnioeuropejska, sedymentacja, 2.porównuje struktury geologiczne budujące Polskę : Platformę Wschodnioeuropejską,, Zachodnioeuropejską, obszar sfałdowań alpejskich 1. wskazuje na mapie Geologia tektonika Europy granicę TT 2.analizuje przekrój geologiczny Platformy Wschodnioeuropejskiej, porównuje obszar wyniesień i obniżeń , budowę geologiczną

<p>sedymentacja, 1. wskazuje na mapie Geologia tektonika Europy granicę TT 1. wymienia elementy struktur paleozoicznych: platforma paleozoiczna Platforma zachodnioeuropejska, Sudety, Góry Świętokrzyskie, Zapadlisko Śląsko – Krakowskie, wulkanizm (Strzegom, Ślęza, Strzelin) 1. wskazuje na mapie fizycznej elementy struktur paleozoicznych 1. charakteryzuje Platformę Zachodnioeuropejską, wymienia jednostki tektoniczne wchodzące w jej skład: Monoklin Przedśudecka, Niecka Szczecińska, Mogileńska, Łódzka, Miechowska, Wał Kujawsko-Pomorski 1. wskazuje na mapie jednostki tektoniczne wchodzące w skład Platformy Zachodnioeuropejskiej 1. wskazuje na mapie obszar sfałdowań alpejskich w Polsce (Karpaty, Zapadlisko Przedkarpackie) 1.</p>	<p>paleozoicznych: platforma paleozoiczna Platforma zachodnioeuropejska, Sudety, Góry Świętokrzyskie, Zapadlisko Śląsko – Krakowskie, wulkanizm (Strzegom, Ślęza, Strzelin) 1. wskazuje na mapie fizycznej elementy struktur paleozoicznych 1. charakteryzuje Platformę Zachodnioeuropejską, wymienia jednostki tektoniczne wchodzące w jej skład: Monoklin Przedśudecka, Niecka Szczecińska, Mogileńska, Łódzka, Miechowska, Wał Kujawsko-Pomorski 1. wskazuje na mapie jednostki tektoniczne wchodzące w skład Platformy Zachodnioeuropejskiej 1. wskazuje na mapie obszar sfałdowań alpejskich w Polsce (Karpaty, Zapadlisko Przedkarpackie) 1.</p>	<p>1. wskazuje na mapie Geologia tektonika Europy granicę TT 2. analizuje przekrój geologiczny Platformy Wschodnioeuropejskiej, porównuje obszar wyniesień i obniżeń, budowę geologiczną podłoża, stabilność tektoniczną 1. wymienia elementy struktur paleozoicznych: platforma paleozoiczna Platforma zachodnioeuropejska, Sudety, Góry Świętokrzyskie, Zapadlisko Śląsko – Krakowskie, wulkanizm (Strzegom, Ślęza, Strzelin) 1. wskazuje na mapie fizycznej elementy struktur paleozoicznych 1. charakteryzuje Platformę Zachodnioeuropejską, wymienia jednostki tektoniczne wchodzące w jej skład: Monoklin Przedśudecka, Niecka Szczecińska, Mogileńska, Łódzka, Miechowska, Wał Kujawsko-Pomorski 1. wskazuje na mapie jednostki tektoniczne wchodzące w skład Platformy Zachodnioeuropejskiej 2. podaje nazwę okresów i nazwy ruchów górotwórczych w wyniku których powstały Sudety i Góry Świętokrzyskie 1. wskazuje na mapie obszar sfałdowań alpejskich w Polsce (Karpaty, Zapadlisko Przedkarpackie) 2. dostrzega związek budowy geologicznej Polski z ukształtowaniem powierzchni</p>	<p>Platformy Wschodnioeuropejskiej, porównuje obszar wyniesień i obniżeń, budowę geologiczną podłoża, stabilność tektoniczną 1. wymienia elementy struktur paleozoicznych: platforma paleozoiczna Platforma zachodnioeuropejska, Sudety, Góry Świętokrzyskie, Zapadlisko Śląsko – Krakowskie, wulkanizm (Strzegom, Ślęza, Strzelin) 1. wskazuje na mapie fizycznej elementy struktur paleozoicznych 2. zaznacza na mapie konturowej elementy struktur paleozoicznych 1. charakteryzuje Platformę Zachodnioeuropejską, wymienia jednostki tektoniczne wchodzące w jej skład: Monoklin Przedśudecka, Niecka Szczecińska, Mogileńska, Łódzka, Miechowska, Wał Kujawsko-Pomorski 1. wskazuje na mapie jednostki tektoniczne wchodzące w skład Platformy Zachodnioeuropejskiej 2. podaje nazwę okresów i nazwy ruchów górotwórczych w wyniku których powstały Sudety i Góry Świętokrzyskie 1. wskazuje na mapie obszar sfałdowań alpejskich w Polsce (Karpaty, Zapadlisko Przedkarpackie) 2. dostrzega związek budowy geologicznej Polski z ukształtowaniem powierzchni</p>	<p>podłoża, stabilność tektoniczną 1. wymienia elementy struktur paleozoicznych: platforma paleozoiczna Platforma zachodnioeuropejska, Sudety, Góry Świętokrzyskie, Zapadlisko Śląsko – Krakowskie, wulkanizm (Strzegom, Ślęza, Strzelin) 1. wskazuje na mapie fizycznej elementy struktur paleozoicznych 2. zaznacza na mapie konturowej elementy struktur paleozoicznych 1. charakteryzuje Platformę Zachodnioeuropejską, wymienia jednostki tektoniczne wchodzące w jej skład: Monoklin Przedśudecka, Niecka Szczecińska, Mogileńska, Łódzka, Miechowska, Wał Kujawsko-Pomorski 1. wskazuje na mapie jednostki tektoniczne wchodzące w skład Platformy Zachodnioeuropejskiej 2. podaje nazwę okresów i nazwy ruchów górotwórczych w wyniku których powstały Sudety i Góry Świętokrzyskie 1. wskazuje na mapie obszar sfałdowań alpejskich w Polsce (Karpaty, Zapadlisko Przedkarpackie) 2. dostrzega związek budowy geologicznej Polski z ukształtowaniem powierzchni 3. dostrzega związek skomplikowanej budowy geologiczno tektonicznej Polski z procesami endogenicznymi takimi jak: tworzenie się tarcz i platform- najstarszych zaczątków lądów, ruchy e wulkanizm, transgresje regresje, sedymentacja</p>
--	--	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
4	Minerały i skały w Polsce	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenezy i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju	Uczeń 1. wykorzystuje mapę: Polska Gospodarka, 1. wskazuje na mapie występowania głównych surowców mineralnych 1. podaje i lokalizuje na mapie fizycznej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. zaznacza na mapie konturowej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. podaje zasoby głównych surowców mineralnych w Polsce 3. wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem surowców mineralnych 2. ocenia bazę surowcową Polski	Praca w małych zespołach Analiza map gospodarczych, animacji i ekranu interaktywnego z zasobów platformy Scholaris i danych statystycznych, Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja Praca w parach Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Mapa polityczna świata, mapa rolnictwa świata, mapa gospodarcza Samoocena i ocena koleżeńska
Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris				
„Poziom wydobycia niektórych surowców w Polsce na przestrzeni ostatnich 50 lat - gaz ziemny” Animacja przedstawia poziom wydobycia gazu ziemnego w Polsce na przestrzeni 50 lat.				
„Poziom wydobycia niektórych surowców w Polsce na przestrzeni ostatnich 50 lat - ropa naftowa.” Animacja przedstawia poziom wydobycia ropy naftowej w Polsce na przestrzeni 50 lat.				
„Poziom wydobycia niektórych surowców w Polsce na przestrzeni ostatnich 50 lat - węgiel brunatny” Animacja przedstawia poziom wydobycia węgla brunatnego w Polsce na przestrzeni 50 lat.				
„Poziom wydobycia niektórych surowców w Polsce na przestrzeni ostatnich 50 lat - węgiel kamienny” Animacja przedstawia poziom wydobycia węgla kamiennego w Polsce na przestrzeni 50 lat - wydobycie to znacznie spadło.				
„Surowce mineralne Polski „Ekran interaktywny przedstawiający surowce mineralne w Polsce, miejsca i wielkość ich wydobycia (pozycja Polski na świecie pod względem wydobycia). Przedstawiony także został poziom wydobycia surowców mineralnych na przestrzeni 50 lat.				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. wykorzystuje mapę: Polska Gospodarka, 1. wskazuje na mapie występowania głównych surowców mineralnych 1. podaje i lokalizuje na mapie fizycznej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych	1. wykorzystuje mapę: Polska Gospodarka, 1. wskazuje na mapie występowania głównych surowców mineralnych 1. podaje i lokalizuje na mapie fizycznej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 1. omawia genezę skał	1. wykorzystuje mapę: Polska Gospodarka, 1. wskazuje na mapie występowania głównych surowców mineralnych 1. podaje i lokalizuje na mapie fizycznej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. zaznacza na mapie konturowej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. podaje zasoby głównych surowców mineralnych w Polsce	1. wykorzystuje mapę: Polska Gospodarka, 1. wskazuje na mapie występowania głównych surowców mineralnych 1. podaje i lokalizuje na mapie fizycznej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. zaznacza na mapie konturowej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. podaje zasoby głównych surowców mineralnych w Polsce	1. wykorzystuje mapę: Polska Gospodarka, 1. wskazuje na mapie występowania głównych surowców mineralnych 1. podaje i lokalizuje na mapie fizycznej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 1. omawia genezę skał 2. zaznacza na mapie konturowej Polski miejsca występowania głównych surowców mineralnych 2. podaje zasoby głównych surowców mineralnych w Polsce

		1. omawia genezę skał	2. ocenia bazę surowcową Polski 1.omawia genezę skał	3.wykazuje związek między budową geologiczną a występowaniem surowców mineralnych 2. ocenia bazę surowcową Polski
--	--	-----------------------	---	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
5	Wpływ procesów zewnętrznych na kształtowanie powierzchni Polski	Uczeń opisuje cechy kształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na kształtowanie powierzchni kraju	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> opisuje wpływ procesów zewnętrznych na kształtowania powierzchni Polski np. wietrzenie, działalność wiatru, wód płynących, morza, lodowców i lądolodu, grawitacyjnych ruchów masowych itp. wskazuje formy kształtowanie powierzchni będące efektem działalności procesów zewnętrznych opisuje genezę form powstałych na skutek działalności czynników zewnętrznych ropoznaje na zdjęciach formy kształtowania powierzchni występujące w Polsce, powstałe na skutek działalności czynników zewnętrznych ocenia wpływu działalności lądolodu na rzeźbę Polski wymienia zlodowacenia występujące na obszarze Polski wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego wymienia typy krajobrazów polodowcowych charakteryzuje typy krajobrazów polodowcowych w Polsce wskazuje na mapie zasięg krajobrazów polodowcowych występujących na obszarze Polski wykazuje wpływ zlodowaceń na kształtowanie powierzchni kraju 	<p>Praktyczne ćwiczenia z mapą i mapą konturową</p> <p>Wykorzystanie mapy gospodarczej, fizycznej świata</p> <p>Mapa fizyczną świata, mapą klimatyczną</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Karty pracy.</p> <p>Karty samooceny</p> <p>Motywowanie do nauki wdrażanie do samodzielności</p> <p>Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p>

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.opisuje wpływ procesów zewnętrznych na kształtowania powierzchni Polski np. wietrzenie, działalność wiatru,	1.opisuje wpływ procesów zewnętrznych na kształtowania powierzchni Polski np. wietrzenie, działalność wiatru, wód płynących, morza, lodowców i	1.opisuje wpływ procesów zewnętrznych na kształtowania powierzchni Polski np. wietrzenie, działalność wiatru, wód płynących, morza, lodowców i lądolodu, grawitacyjnych ruchów masowych itp.	1.opisuje wpływ procesów zewnętrznych na kształtowania powierzchni Polski np. wietrzenie, działalność wiatru, wód płynących, morza, lodowców i lądolodu, grawitacyjnych ruchów masowych itp. 1.wskazuje formy kształtowanie powierzchni będące efektem działalności	1.opisuje wpływ procesów zewnętrznych na kształtowania powierzchni Polski np. wietrzenie, działalność wiatru, wód płynących, morza, lodowców i lądolodu, grawitacyjnych ruchów masowych itp. 1.wskazuje formy kształtowanie powierzchni będące efektem działalności procesów zewnętrznych 2.opisuje genezę form powstałych na skutek działalności



<p>wód płynących, morza, lodowców i łądolu, grawitacyjnych ruchów masowych itp.</p> <p>1.wskazuje formy ukształtowanie powierzchni będące efektem działalności procesów zewnętrznych</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów polodowcowych</p> <p>1.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski</p>	<p>1.wskazuje formy ukształtowanie powierzchni będące efektem działalności procesów zewnętrznych</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów polodowcowych</p> <p>1, charakteryzuje typy krajobrazów polodowcowych w Polsce</p> <p>1.wymienia zlodowacenia występujące na obszarze Polski</p> <p>1.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski</p>	<p>1.wskazuje formy ukształtowanie powierzchni będące efektem działalności procesów zewnętrznych</p> <p>1, charakteryzuje typy krajobrazów polodowcowych w Polsce</p> <p>2.opisuje genezę form powstałych na skutek działalności czynników zewnętrznych</p> <p>2.ropoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni występujące w Polsce, powstałe na skutek działalności czynników zewnętrznych</p> <p>2.ocenia wpływu działalności łądolu na rzeźbę Polski</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów polodowcowych</p> <p>1.wymienia zlodowacenia występujące na obszarze Polski</p> <p>1.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p>	<p>procesów zewnętrznych</p> <p>1, charakteryzuje typy krajobrazów polodowcowych w Polsce</p> <p>2.opisuje genezę form powstałych na skutek działalności czynników zewnętrznych</p> <p>2.ropoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni występujące w Polsce, powstałe na skutek działalności czynników zewnętrznych</p> <p>2.ocenia wpływu działalności łądolu na rzeźbę Polski</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów polodowcowych</p> <p>2.wskazuje na mapie zasięg krajobrazów polodowcowych występujących na obszarze Polski</p> <p>1.wymienia zlodowacenia występujące na obszarze Polski</p> <p>1.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p>	<p>czynników zewnętrznych</p> <p>2.ropoznaje na zdjęciach formy ukształtowania powierzchni występujące w Polsce, powstałe na skutek działalności czynników zewnętrznych</p> <p>2.ocenia wpływu działalności łądolu na rzeźbę Polski</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów polodowcowych</p> <p>1, charakteryzuje typy krajobrazów polodowcowych w Polsce</p> <p>2.wskazuje na mapie zasięg krajobrazów polodowcowych występujących na obszarze Polski</p> <p>3.wykazuje wpływ zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju</p> <p>1.wymienia zlodowacenia występujące na obszarze Polski</p> <p>1.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p>
--	---	---	--	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
6	Cechy ukształtowania powierzchni Polski	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ	Uczeń: 1.wymienia cechy ukształtowania Polski 1.opisuje charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski 1.przestawia na mapie najniżej i najwyżej położone punkty kraju 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania ukształtowania powierzchni Polski 2.charakteryzuje pasowość rzeźby powierzchni Polski 1.wskazuje na mapie pas pobrzeży, nizin, wyżyn gór i kotlin śródgórskich posługując się ich nazwami własnymi 2.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski i	Praktyczne ćwiczenia z mapą. Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji zawartych w atlasach geograficznych. Metody pracy:

	orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju	<p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów naturalnych i lokalizuje je na mapie Polski</p> <p>1.omawia rzeźbę terenu Polski na mapie Rzeźby terenu Polski</p> <p>2.opisuje cechy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p> <p>1.podaje przykład związku budowy geologicznej z ukształtowaniem powierzchni i wpływu lądolodu na rzeźbę Polski</p> <p>1.wymienia krainy geograficzne Polski wskazuje je na mapie podając cechy ukształtowania</p> <p>2.wymienia cechy środowiska decydujące o typie krajobrazu naturalnego niżu(pobrzeża, nizin, pojezierzy) wyżyn, gór i kotlin śródgórskich</p> <p>2.rozpoznaje typ krajobrazu naturalnego na podstawie: zdjęć, opisu, mapy poziomicowej, schematycznego rysunku</p> <p>2.ocenia walory krajobrazowe Polski</p> <p>3.wykazuje związek ukształtowania powierzchni Polski z budową geologiczną</p> <p>3.wykazuje związek ukształtowania powierzchni Polski ze zlodowaceniami i ruchami orogenicznymi</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p> <p>3.opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju</p>	<p>Wykład inicjujący/ Burza mózgów Praca w małych zespołach Prezentacja multimedialna będąca tłem toku lekcji</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p>
--	---	---	---

wykorzystanie zasobów portalu Scholaris

„Pasowość rzeźby Polski” Film przedstawia pasowość rzeźby Polski

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia cechy ukształtowania Polski</p> <p>1.opisuje charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski</p> <p>1.przestawia na mapie najniżej i najwyżej położone punkty kraju</p> <p>1.omawia</p>	<p>1.wymienia cechy ukształtowania Polski</p> <p>1.opisuje charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski</p> <p>1.przestawia na mapie najniżej i najwyżej położone punkty kraju</p> <p>1.omawia rzeźbę terenu Polski na mapie Rzeźby</p>	<p>1.wymienia cechy ukształtowania Polski</p> <p>1.opisuje charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski</p> <p>1.przestawia na mapie najniżej i najwyżej położone punkty kraju</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania powierzchni Polski</p> <p>2.charakteryzuje pasowość rzeźby powierzchni Polski</p> <p>1.wskazuje na mapie pas pobrzeży, nizin, wyżyn gór i kotlin śródgórskich posługując się ich nazwami własnymi</p> <p>2.wskazuje zasięg zlodowaceń</p>	<p>1.wymienia cechy ukształtowania Polski</p> <p>1.opisuje charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski</p> <p>1.przestawia na mapie najniżej i najwyżej położone punkty kraju</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania powierzchni Polski</p> <p>2.charakteryzuje pasowość rzeźby powierzchni Polski</p> <p>1.wskazuje na mapie pas pobrzeży, nizin, wyżyn gór i kotlin śródgórskich posługując się ich nazwami własnymi</p> <p>2.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski i</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p> <p>2.charakteryzuje pasowość rzeźby powierzchni Polski</p> <p>1.wskazuje na mapie pas pobrzeży, nizin, wyżyn gór i kotlin śródgórskich posługując się ich nazwami własnymi</p> <p>2.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski i</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p>	<p>1.wymienia cechy ukształtowania Polski</p> <p>1.opisuje charakterystyczne cechy ukształtowania powierzchni Polski</p> <p>1.przestawia na mapie najniżej i najwyżej położone punkty kraju</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania ukształtowania powierzchni Polski</p> <p>2.charakteryzuje pasowość rzeźby powierzchni Polski</p> <p>1.wskazuje na mapie pas pobrzeży, nizin, wyżyn gór i kotlin śródgórskich posługując się ich nazwami własnymi</p> <p>2.wskazuje zasięg zlodowaceń występujących na obszarze Polski i</p> <p>2.charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p> <p>1.wymienia typy krajobrazów naturalnych i lokalizuje je na mapie Polski</p> <p>1.omawia rzeźbę terenu Polski na mapie Rzeźby terenu Polski</p>

<p>rzeźbę terenu Polski na mapie Rzeźby terenu Polski</p> <p>1. wymienia krainy geograficzne Polski wskazując je na mapie podając cechy ukształtowania</p>	<p>terenu Polski</p> <p>1. podaje przykład związku budowy geologicznej z ukształtowaniem powierzchni i wpływu lądolodu na rzeźbę Polski</p> <p>1. wymienia krainy geograficzne Polski wskazując je na mapie podając cechy ukształtowania</p>	<p>występujących na obszarze Polski i</p> <p>2. charakteryzuje poszczególne zlodowacenia i ich wpływ na rzeźbę Polski i typ krajobrazu polodowcowego</p> <p>1. wymienia typy krajobrazów naturalnych i lokalizuje je na mapie Polski</p> <p>1. omawia rzeźbę terenu Polski na mapie Rzeźby terenu Polski</p> <p>2. opisuje cechy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p> <p>2. wymienia cechy środowiska decydujące o typie krajobrazu naturalnego nizin, wyżyn i gór i kotlin śródgórskich</p> <p>2. rozpoznaje typ krajobrazu naturalnego na podstawie: zdjęć, opisu, mapy poziomicowej, schematycznego rysunku</p>	<p>1. wymienia typy krajobrazów naturalnych i lokalizuje je na mapie Polski</p> <p>1. omawia rzeźbę terenu Polski na mapie Rzeźby terenu Polski</p> <p>1. podaje przykład związku budowy geologicznej z ukształtowaniem powierzchni i wpływu lądolodu na rzeźbę Polski</p> <p>1. wymienia krainy geograficzne Polski wskazując je na mapie podając cechy ukształtowania</p> <p>2. opisuje cechy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p> <p>2. wymienia cechy środowiska decydujące o typie krajobrazu naturalnego nizin, wyżyn i gór i kotlin śródgórskich</p> <p>2. rozpoznaje typ krajobrazu naturalnego na podstawie: zdjęć, opisu, mapy poziomicowej, schematycznego rysunku</p> <p>2. ocenia walory krajobrazowe Polski</p> <p>3. wykazuje związek ukształtowania powierzchni Polski z budową geologiczną</p> <p>1. wymienia typy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p>	<p>1. podaje przykład związku budowy geologicznej z ukształtowaniem powierzchni i wpływu lądolodu na rzeźbę Polski</p> <p>1. wymienia krainy geograficzne Polski wskazując je na mapie podając cechy ukształtowania</p> <p>2. opisuje cechy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p> <p>2. wymienia cechy środowiska decydujące o typie krajobrazu naturalnego nizin, wyżyn i gór i kotlin śródgórskich</p> <p>2. rozpoznaje typ krajobrazu naturalnego na podstawie: zdjęć, opisu, mapy poziomicowej, schematycznego rysunku</p> <p>2. ocenia walory krajobrazowe Polski</p> <p>3. wykazuje związek ukształtowania powierzchni Polski z budową geologiczną</p> <p>3. wykazuje związek ukształtowania powierzchni Polski ze zlodowaczeniami i ruchami orogenicznymi</p> <p>1. wymienia typy krajobrazów naturalnych występujących w Polsce</p> <p>3. opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenezy i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju</p>
--	--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
7.	Utrwalenie materiału- ukształtowanie Polski jako wyniki budowy geologicznej i działania czynników endo i egzogenicznych	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenezy i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju	Uczeń - analizuje przygotowane przez nauczyciela materiały - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów	Gra dydaktyczna Praca w parach Samooceńca Prezentacja multimedialna z zadaniami Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

8	Test wiedzy i umiejętności		Uczeń: -rozwiązuje test wiedzy i umiejętności	diagnoza wiedzy i umiejętności
---	----------------------------	--	--	--------------------------------

Geografia Polski – środowisko przyrodnicze.

Zróżnicowanie klimatyczne Polski, reżim rzek polskich, jeziora zbiorniki sztuczne, bilans wodny dla Polski, problem niedoboru wody w Polsce, Morze Bałtyckie

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
1	Zróżnicowanie klimatu Polski	Uczeń charakteryzuje klimat Polski na podstawie danych	Uczeń 1.opisuje wpływ położenia geograficznego na klimat Polski 1.wymienia i opisuje czynniki kształtujące klimat Polski (strefowe, meteorologiczne, fizycznogeograficzne itp.) 1.podaje cechy klimatu Polski	Metoda aktywizująca pytań i odpowiedzi Metoda programowa
2	Konsekwencje zróżnicowania klimatu Polski	liczbowych i map klimatycznych i ocenia gospodarcze konsekwencje zróżnicowania długości okresu wegetacyjnego w Polsce;	2.charakteryzuje cechy klimatu Polski 1.wymienia masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce 1.charakteryzuje masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce i podaje ich wpływ na pogodę 2.na podstawie opisu stanu pogody rozpoznaje masy powietrza napływające nad Polskę 1.wyjaśnia przyczyny częstych zmian stanów pogody w Polsce 2.wykazuje związek między położeniem Polski a przejściowością klimatu 2.charakteryzuje rozkład izoterm w styczniu i w lipcu oraz wielkość i rozkład rocznych sum opadów 2.analizuje mapy klimatyczne 2.wyjaśnia rozkład temperatur i opadów oraz np. długość zalegania pokrywy śnieżnej, wiatry, występowanie gradobii itp. 2.rozpoznaje stacje meteorologiczne na podstawie klimatogramów i danych statystycznych 2.porównuje klimat Polski z klimatem innych obszarów Europy 2. wyjaśnia zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego na obszarze Polski 2.omawia regionalizację klimatyczną Polski 3.ocenia zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego oraz rozkładu opadów w ciągu roku dla gospodarki rolnej 2.usadzenia przyczyny zróżnicowania klimatu Polski i wpływ zróżnicowania klimatu Polski na	Ocena koleżeńska Karty pracy Karty samooceny Praca z atlasem, mapami danymi statystycznymi Wizualizacja Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

			gospodarkę rolną 1.charakteryzuje klimat Polski	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
-wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris „Obszary zagrożone zanieczyszczeniem atmosfery w Polsce” Ekran interaktywny omawiający najważniejsze obszary narażone na zanieczyszczenia atmosferyczne w naszym kraju. Podano czynniki powodujące taki stan na tych obszarach. Przedstawiono schematycznie przemieszczanie się zanieczyszczeń powietrza nad terytorium Polski wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.opisuje wpływ położenia geograficznego na klimat Polski</p> <p>1.wymienia i opisuje czynniki kształtujące klimat Polski</p> <p>1.podaje cechy klimatu Polski</p> <p>1.wymienia masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce i podaje ich wpływ na pogodę</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny częstych zmian stanów pogody w Polsce</p>	<p>1.opisuje wpływ położenia geograficznego na klimat Polski</p> <p>1.wymienia i opisuje czynniki kształtujące klimat Polski</p> <p>1.podaje cechy klimatu Polski</p> <p>1.wymienia masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce i podaje ich wpływ na pogodę</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny częstych zmian stanów pogody w Polsce</p>	<p>1.opisuje wpływ położenia geograficznego na klimat Polski</p> <p>1.wymienia i opisuje czynniki kształtujące klimat Polski</p> <p>1.podaje cechy klimatu Polski</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie cech klimatu Polski</p> <p>1.wymienia masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce i podaje ich wpływ na pogodę</p> <p>2.na podstawie opisu stanu pogody rozpoznaje masy powietrza napływające nad Polskę</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny częstych zmian stanów pogody w Polsce</p> <p>2.wykazuje związek między położeniem Polski a przejściowością klimatu</p> <p>2.charakteryzuje rozkład izoterm w styczniu i w lipcu oraz wielkość i rozkład rocznych sum opadów</p> <p>2.analizuje mapy klimatyczne</p> <p>2.wyjaśnia rozkład temperatur i opadów</p> <p>2.rozpoznaje stacje meteorologiczne na podstawie klimatogramów i danych statystycznych</p> <p>2.porównuje klimat Polski z klimatem</p>	<p>1.opisuje wpływ położenia geograficznego na klimat Polski</p> <p>1.wymienia i opisuje czynniki kształtujące klimat Polski</p> <p>1.podaje cechy klimatu Polski</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie cech klimatu Polski</p> <p>1.wymienia masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce i podaje ich wpływ na pogodę</p> <p>2.na podstawie opisu stanu pogody rozpoznaje masy powietrza napływające nad Polskę</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny częstych zmian stanów pogody w Polsce</p> <p>2.wykazuje związek między położeniem Polski a przejściowością klimatu</p> <p>2.charakteryzuje rozkład izoterm w styczniu i w lipcu oraz wielkość i rozkład rocznych sum opadów</p> <p>2.analizuje mapy klimatyczne</p> <p>2.wyjaśnia rozkład temperatur i opadów</p> <p>2.rozpoznaje stacje meteorologiczne na podstawie klimatogramów i danych statystycznych</p> <p>2.porównuje klimat Polski z klimatem innych obszarów Europy</p> <p>2.wyjaśnia zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego na obszarze Polski</p> <p>2.omawia regionalizację klimatyczną Polski</p> <p>3.ocenia zróżnicowanie długości okresu</p>	<p>1.opisuje wpływ położenia geograficznego na klimat Polski</p> <p>1.wymienia i opisuje czynniki kształtujące klimat Polski</p> <p>1.podaje cechy klimatu Polski</p> <p>2.charakteryzuje zróżnicowanie cech klimatu Polski</p> <p>1.wymienia masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje masy powietrza kształtujące pogodę w Polsce i podaje ich wpływ na pogodę</p> <p>2.na podstawie opisu stanu pogody rozpoznaje masy powietrza napływające nad Polskę</p> <p>1.wyjaśnia przyczyny częstych zmian stanów pogody w Polsce</p> <p>2.wykazuje związek między położeniem Polski a przejściowością klimatu</p> <p>2.charakteryzuje rozkład izoterm w styczniu i w lipcu oraz wielkość i rozkład rocznych sum opadów</p> <p>2.analizuje mapy klimatyczne</p> <p>2.wyjaśnia rozkład temperatur i opadów</p> <p>2.rozpoznaje stacje meteorologiczne na podstawie klimatogramów i danych statystycznych</p> <p>2.porównuje klimat Polski z klimatem innych obszarów Europy</p> <p>2.wyjaśnia zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego na obszarze Polski</p> <p>2.omawia regionalizację klimatyczną Polski</p> <p>3.ocenia zróżnicowanie długości okresu</p>

		innych obszarów Europy 2. wyjaśnia zróżnicowanie długości okresu wegetacyjnego na obszarze Polski 2.omawia regionalizację klimatyczną Polski	wegetacyjnego na obszarze Polski 2.omawia regionalizację klimatyczną Polski 2.uzasadnia przyczyny zróżnicowania klimatu Polski i wpływ zróżnicowania klimatu Polski na gospodarkę rolną	wegetacyjnego oraz rozkładu opadów w ciągu roku gospodarki rolnej 2.uzasadnia przyczyny zróżnicowania klimatu Polski i wpływ zróżnicowania klimatu Polski na gospodarkę rolną
--	--	--	---	--

Działalność gospodarcza na świecie- przemysł

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
3	Reżim polskich rzek	Uczeń omawia cechy reżimu polskich rzek;	Uczeń: 1.wymienia cechy sieci rzek w Polsce 1.charakteryzuje i wyjaśnia cechy rzek w Polsce (zlewiska , dorzecza , asymetrie dopływów, spójność sieci rzecznej , obszary źródłkowe)\ 1.podaje przestrzenne zróżnicowanie rzek Polski na mapie 1. omawia stan wód w rzekach Polski 1.opisuje reżim polskich rzek 1.konstruuje wykres średnich rocznych przepływów dla głównych rzek Polskich 1.odczytuje z wykresu i podaje miesiące , których występują tzw. wyżówki i niżówki, wykazuje zależność między rodzajem zasilania a wahaniami stanów wody w rzekach w ciągu roku 2.wyznacza działy wodne dorzeczy położonych w zlewisku Bałtyku 1. podaje typy powodzi w Polsce 2. wyjaśnia przyczyny występowania powodzi w różnych regionach Polski 1. omawia reżim Polskich rzek 3.ocenia wpływ reżimu rzek Polskich na powodzie	Metody gry dydaktycznej, warsztaty Praca w grupach Karty pracy Karty samooceny Metoda programowa- wizualizacja Ocena koleżeńska Mapa fizyczna Polski Mapa Konturowa Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
 - wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wymienia cechy sieci rzek w Polsce 1.charakteryzuje i wyjaśnia cechy rzek w	1.wymienia cechy sieci rzek w Polsce 1.charakteryzuje i wyjaśnia cechy rzek w Polsce	1.wymienia cechy sieci rzek w Polsce 1.charakteryzuje i wyjaśnia cechy rzek w Polsce (zlewiska ,	1.wymienia cechy sieci rzek w Polsce 1.charakteryzuje i wyjaśnia cechy rzek w Polsce (zlewiska , dorzecza , asymetrie dopływów, spójność sieci rzecznej ,	1.wymienia cechy sieci rzek w Polsce 1.charakteryzuje i wyjaśnia cechy rzek w Polsce (zlewiska , dorzecza , asymetrie dopływów, spójność sieci rzecznej , obszary źródłkowe)\



<p>Polsce (zlewiska , dorzecza , asymetrie dopływów, spójność sieci rzecznej , obszary źródłiskowe)\</p> <p>1.podaje przestrzenne zróżnicowanie rzek Polski na mapie</p> <p>1. omawia stan wód w rzekach Polski</p> <p>1.opisuje reżim polskich rzek</p> <p>1.konstruuje wykres średnich rocznych przepływów dla głównych rzek Polskich</p> <p>1.odczytuje z wykresu i podaje miesiące , których występują tzw. wyżówki i niżówki, wykazuje zależność między rodzajem zasilania a wahaniami stanów wody w rzekach w ciągu roku</p> <p>1. omawia reżim Polskich rzek</p>	<p>(zlewiska , dorzecza , asymetrie dopływów, spójność sieci rzecznej , obszary źródłiskowe)\</p> <p>1.podaje przestrzenne zróżnicowanie rzek Polski na mapie</p> <p>1. omawia stan wód w rzekach Polski</p> <p>1.opisuje reżim polskich rzek</p> <p>1.konstruuje wykres średnich rocznych przepływów dla głównych rzek Polskich</p> <p>1.odczytuje z wykresu i podaje miesiące , których występują tzw. wyżówki i niżówki, wykazuje zależność między rodzajem zasilania a wahaniami stanów wody w rzekach w ciągu roku</p> <p>1. podaje typy powodzi w Polsce</p> <p>1. omawia reżim Polskich rzek</p>	<p>dorzecza , asymetrie dopływów, spójność sieci rzecznej , obszary źródłiskowe)\</p> <p>1.podaje przestrzenne zróżnicowanie rzek Polski na mapie</p> <p>1. omawia stan wód w rzekach Polski</p> <p>1.opisuje reżim polskich rzek</p> <p>1.konstruuje wykres średnich rocznych przepływów dla głównych rzek Polskich</p> <p>1.odczytuje z wykresu i podaje miesiące , których występują tzw. wyżówki i niżówki, wykazuje zależność między rodzajem zasilania a wahaniami stanów wody w rzekach w ciągu roku</p> <p>2.wyznacza działy wodne dorzeczy położonych w zlewisku Bałtyku</p> <p>1. podaje typy powodzi w Polsce</p> <p>1. omawia reżim Polskich rzek</p>	<p>obszary źródłiskowe)\</p> <p>1.podaje przestrzenne zróżnicowanie rzek Polski na mapie</p> <p>1. omawia stan wód w rzekach Polski</p> <p>1.opisuje reżim polskich rzek</p> <p>1.konstruuje wykres średnich rocznych przepływów dla głównych rzek Polskich</p> <p>1.odczytuje z wykresu i podaje miesiące , których występują tzw. wyżówki i niżówki, wykazuje zależność między rodzajem zasilania a wahaniami stanów wody w rzekach w ciągu roku</p> <p>2.wyznacza działy wodne dorzeczy położonych w zlewisku Bałtyku</p> <p>1. podaje typy powodzi w Polsce</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny występowania powodzi w różnych regionach Polski</p> <p>1. omawia reżim Polskich rzek</p>	<p>1.podaje przestrzenne zróżnicowanie rzek Polski na mapie</p> <p>1. omawia stan wód w rzekach Polski</p> <p>1.opisuje reżim polskich rzek</p> <p>1.konstruuje wykres średnich rocznych przepływów dla głównych rzek Polskich</p> <p>1.odczytuje z wykresu i podaje miesiące , których występują tzw. wyżówki i niżówki, wykazuje zależność między rodzajem zasilania a wahaniami stanów wody w rzekach w ciągu roku</p> <p>2.wyznacza działy wodne dorzeczy położonych w zlewisku Bałtyku</p> <p>1. podaje typy powodzi w Polsce</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny występowania powodzi w różnych regionach Polski</p> <p>1. omawia reżim Polskich rzek</p> <p>3.ocenia wpływ reżimu rzek Polskich na powodzie</p>
---	---	---	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Jeziora, zbiorniki sztuczne, ich znaczenie gospodarcze i przyrodnicze	Uczeń wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze jezior i sztucznych zbiorników wodnych;	Uczeń: 1.zna i posługuje się pojęciem jeziorności, typy genetyczne mis jeziornych 1. wymienia obszary o największej jeziorności 2.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania jeziorności poszczególnych obszarów Polski 1. wskazuje na mapach obszary o największej jeziorności 1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze	Metody aktywizujące praca z mapą Praca w grupach Wizualizacja Ocena koleżeńska, samoocena Wykorzystanie materiałów z platformy Scholaris Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

			<ol style="list-style-type: none"> 1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych 2. opisuje genezę wskazanych jezior w Polsce 2. przedstawia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie jezior 3. uzasadnia, że jeziora są ważnym elementem sieci hydrograficznej Polski <ol style="list-style-type: none"> 1. wskazuje na mapie najważniejsze kanały i sztuczne zbiorniki wodne <ol style="list-style-type: none"> 1. wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych i kanałów <ol style="list-style-type: none"> 1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze sztucznych zbiorników i kanałów 	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris:				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. zna i posługuje się pojęciem jeziorności, typy genetyczne mis jeziornych</p> <p>1. wymienia obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze</p> <p>1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych</p> <p>1. wskazuje na mapie najważniejsze kanały i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>1. wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych i kanałów</p> <p>1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze sztucznych zbiorników i kanałów</p>	<p>1. zna i posługuje się pojęciem jeziorności, typy genetyczne mis jeziornych</p> <p>1. wymienia obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze</p> <p>1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych</p> <p>1. wskazuje na mapie najważniejsze kanały i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>1. wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych i kanałów</p> <p>1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze sztucznych</p>	<p>1. zna i posługuje się pojęciem jeziorności, typy genetyczne mis jeziornych</p> <p>1. wymienia obszary o największej jeziorności</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania jeziorności poszczególnych obszarów Polski</p> <p>1. wskazuje na mapach obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze</p> <p>1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych</p> <p>2. opisuje genezę wskazanych jezior w Polsce</p> <p>1. wskazuje na mapie najważniejsze kanały i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>1. wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych i kanałów</p> <p>1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze sztucznych zbiorników i kanałów</p>	<p>1. zna i posługuje się pojęciem jeziorności, typy genetyczne mis jeziornych</p> <p>1. wymienia obszary o największej jeziorności</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania jeziorności poszczególnych obszarów Polski</p> <p>1. wskazuje na mapach obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze</p> <p>1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych</p> <p>1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze</p> <p>1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych</p> <p>2. opisuje genezę wskazanych jezior w Polsce</p> <p>2. przedstawia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie jezior</p> <p>1. wskazuje na mapie najważniejsze kanały i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>1. wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych i kanałów</p> <p>1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze sztucznych zbiorników i kanałów</p> <p>1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i</p>	<p>1. zna i posługuje się pojęciem jeziorności, typy genetyczne mis jeziornych</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania jeziorności poszczególnych obszarów Polski</p> <p>1. wskazuje na mapach obszary o największej jeziorności</p> <p>1. wskazuje na mapach jeziora o największej powierzchni i jeziora najgłębsze</p> <p>1. klasyfikuje jeziora w Polsce według typów genetycznych</p> <p>2. przedstawia przyrodnicze i gospodarcze znaczenie jezior</p> <p>1. wskazuje na mapie najważniejsze kanały i sztuczne zbiorniki wodne</p> <p>1. wymienia funkcje sztucznych zbiorników wodnych i kanałów</p> <p>1. wskazuje znaczenie przyrodnicze i gospodarcze sztucznych zbiorników i kanałów</p> <p>3. uzasadnia, że jeziora są ważnym elementem sieci hydrograficznej Polski</p>

	zbiorników i kanałów		gospodarcze sztucznych zbiorników i kanałów	
--	----------------------	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
5	Bilans wodny dla Polski	Uczeń charakteryzuje składowe bilansu wodnego Polski w roku hydrologicznym;	Uczeń: 1. uczeń wymienia czynniki, od których zależy bilans wodny 1. wymienia składowe bilansu wodnego 1. podaje ramy czasowe roku hydrologicznego w Polsce 2. charakteryzuje składowe bilansu wodnego: przychód, rozchód, retencje 2. analizuje przykładowy Bilans wodny Polski dla średnich wartości w roku hydrologicznym w XX, porównuje wartości przychodu, rozchodu i retencji 2. wyszukuje informacje na temat bilansu wodnego dla Polski, opisuje bilans wodny Polski 2. wymienia i lokalizuje na mapie obszary nadmiaru i deficytu wody 2. ocenia zmiany w składowych bilansu wodnego w roku hydrologicznym 2. wyjaśnia przyczyny rozmieszczenia obszarów nadmiaru i deficytu wody 3. omawia konsekwencje niedoboru wody dla gospodarki kraju 1. porównuje zasoby wodne Polski z innymi krajami Europy 1. wskazuje obszary o największych deficytach wody, analizuje rozmieszczenie tych obszarów pod kątem gęstości zaludnienia i działalności gospodarczej	Mapa polityczna świata Wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będąca tłem toku lekcji Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. uczeń wymienia czynniki, od których zależy bilans wodny 1. wymienia składowe bilansu wodnego 1. podaje ramy czasowe roku hydrologicznego w Polsce 1. porównuje zasoby Polski z innymi	1. uczeń wymienia czynniki, od których zależy bilans wodny 1. wymienia składowe bilansu wodnego 1. podaje ramy czasowe roku hydrologicznego w Polsce 1. wyszukuje informacje na temat składowych bilansu wodnego dla Polski w roku	1. uczeń wymienia czynniki, od których zależy bilans wodny 1. wymienia składowe bilansu wodnego 1. podaje ramy czasowe roku hydrologicznego w Polsce 2. charakteryzuje składowe bilansu wodnego: przychód, rozchód, retencje 2. analizuje przykładowy Bilans wodny Polski dla średnich wartości w roku	1. uczeń wymienia czynniki, od których zależy bilans wodny 1. wymienia składowe bilansu wodnego 1. podaje ramy czasowe roku hydrologicznego w Polsce 2. charakteryzuje składowe bilansu wodnego: przychód, rozchód, retencje 2. analizuje przykładowy Bilans wodny Polski dla średnich wartości w roku hydrologicznym w XX, porównuje wartości przychodu, rozchodu i retencji 2. opisuje bilans wodny Polski	1. uczeń wymienia czynniki, od których zależy bilans wodny 1. wymienia składowe bilansu wodnego 1. podaje ramy czasowe roku hydrologicznego w Polsce 2. charakteryzuje składowe bilansu wodnego: przychód, rozchód, retencje 2. analizuje przykładowy Bilans wodny Polski dla średnich wartości w roku hydrologicznym w XX, porównuje wartości przychodu, rozchodu i retencji 2. opisuje bilans wodny Polski



<p>krajami Europy 1. wskazuje obszary o największych deficytach wody , analizuje rozmieszczenie tych obszarów pod kątem gęstości zaludnienia i działalności gospodarczej</p>	<p>hydrologicznym 1. porównuje zasobu Polski z innymi krajami Europy 1. wskazuje obszary o największych deficytach wody , analizuje rozmieszczenie tych obszarów pod kątem gęstości zaludnienia i działalności gospodarczej</p>	<p>hydrologicznym w XX, porównuje wartości przychodu , rozchodu i retencji 2.opisuje bilans wodny Polski 2.wymienia i lokalizuje na mapie obszary nadmiaru i deficytu wody 1. porównuje zasobu Polski z innymi krajami Europy 1. wskazuje obszary o największych deficytach wody , analizuje rozmieszczenie tych obszarów pod kątem gęstości zaludnienia i działalności gospodarczej</p>	<p>2.wymienia i lokalizuje na mapie obszary nadmiaru i deficytu wody 2.ocenia zmiany w składowych bilansu wodnego w roku hydrologicznym 2.wyjaśnia przyczyny rozmieszczenia obszarów nadmiaru i deficytu wody 1. porównuje zasobu Polski z innymi krajami Europy 1. wskazuje obszary o największych deficytach wody , analizuje rozmieszczenie tych obszarów pod kątem gęstości zaludnienia i działalności gospodarczej</p>	<p>2.wymienia i lokalizuje na mapie obszary nadmiaru i deficytu wody 2.ocenia zmiany w składowych bilansu wodnego w roku hydrologicznym 2.wyjaśnia przyczyny rozmieszczenia obszarów nadmiaru i deficytu wody 3.omawia konsekwencje niedoboru wody dla gospodarki kraju 1. porównuje zasobu Polski z innymi krajami Europy 1. wskazuje obszary o największych deficytach wody , analizuje rozmieszczenie tych obszarów pod kątem gęstości zaludnienia i działalności gospodarczej</p>
--	---	--	---	---

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
6	Przyczyny niedoboru wody w Polsce	wyjaśnia przyczyny niedoboru wody w wybranych regionach i wskazuje skutki gospodarcze;	<p>Uczeń:</p> <p>1.wymienia i charakteryzuje skutki niedoboru wody: -stepowienie, odwodnienie obszarów np. Wielkopolski około 60 tys km² prowadzi do degradacji gleb i utraty przez nie walorów rolniczych</p> <p>1.wymienia przyczyny niedoboru wody w Polsce -zróznicowanie opadów (zasobów) w czasie i przestrzeni nawet poniżej 500 mm w roku przy jednoczesnym dużym parowaniu, ewapotranspiracja w okresie wegetacyjnym > opady -przyspieszenie odpływu wody w wyniku działalności człowieka (odwodnienia, uszczelnienia powierzchni, zmiany użytkowania itp. -globalne zmiany klimatu (zwiększenie częstotliwości występowania zjawisk ekstremalnych) -szybki odpływ wód zanieczyszczonych związkami biogennymi -nadmierne osuszenie obszarów rolnych i leśnych w wyniku budowy systemów odwadniających -degradacja obszarów bagiennych w wyniku obniżenia zwierciadła wód gruntowych i -ograniczenia zalewów wiosennych dolin rzecznych -nadmierna koncentracja ludzi i działalność gospodarcza -nadmierna wycinka lasów -częste susze</p> <p>1. wskazuje przykłady zapobiegania degradacji warunków wodnych przez np.: - zachowanie śródlęśnych zbiorników i cieków w stanie zbliżonym do naturalnego lub ich odtwarzanie,</p>	<p>Dyskusja sterowana Praca w grupach Prezentacja multimedialna będąca tłem lekcji Samocena i ocena koleżeńska Mapa gospodarcza świata Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p>

			<p>- zachowanie w stanie naturalnym śródleśnych bagien, trzęsawisk, mszarów, torfowisk i łąk jako regulatorów wilgotności siedlisk i użytków ekologicznych różnicujących warunki siedliskowe,</p> <p>- zachowanie w dolinach rzek lasów łęgowych, olsów i innych naturalnych formacji przyrodniczych jako ostoi rzadkich gatunków roślin i zwierząt oraz regulatorów wilgotności siedlisk i klimatu lokalnego (mikroklimatu),</p> <p>- przywracanie lasów w wylesionych partiach zlewni górskich i w strefach wododziałowych, - dostosowywanie sposobów zagospodarowania lasów wodochronnych do pełnienia przez nich funkcji, które były kryterium uznania ich za ochronne.</p> <p>-budowa zbiorników sztucznych</p> <p>2.wymienia sposoby rozwiązań poprawy warunków wodnych</p> <p>-zwiększanie zasobów wodnych poprzez retencjonowanie wody lub spowalnianie jej obiegu w zlewni,</p> <p>-regulowany odpływ,</p> <p>-nawodnienia w szkółkach leśnych,</p> <p>-odwodnienia w sytuacjach wyjątkowych.</p> <p>-zwiększenie małej retencji wodnej (wykorzystanie istniejących śródpolnych zbiorników wodnych, odtworzenie oczek polodowcowych, retencja wód drenarskich w zagłębieniach terenu, wprowadzenie zastawek na rowach)</p> <p>-zwiększenie retencji glebowej,</p> <p>-właściwe kształtowanie struktury szaty roślinnej</p> <p>2. wyjaśnia znaczenie pojęć: mała retencja.(zwiększenie możliwości gromadzenia (retencjonowania) wody w miejscu powstawania jej zasobów w wyniku opadów atmosferycznych, to jest na obszarach rolnych i leśnych, a także zurbanizowanych.)</p> <p>2.wie czemu ma służyć mała retencja (poprawie struktury bilansu wodnego zlewni poprzez zwiększenie jej zdolności retencyjnych, tworzy warunki zrównoważonego korzystania z zasobów wodnych i wzbogacania walorów przyrodniczych krajobrazu rolniczego, leśnego, zurbanizowanego)</p> <p>2.wskazuje funkcje małej retencji</p> <p>Hydrologiczne (zwiększenie zasobów wodnych, wpływ na poziom wód gruntowych, ochrona przed powodzią)</p> <p>Meteorologiczne (kształtowanie mikroklimatu)</p> <p>Biologiczne (zwiększenie biologicznej różnorodności)</p> <p>Ochronne (bariery biogeochemiczne ograniczające migrację zanieczyszczeń)</p> <p>Krajobrazowe (zwiększenie walorów estetycznych i turystycznych)</p> <p>3.wyszukuje informacji na temat podpisanej przez Polskę w 2001 roku Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia</p> <p>2.podaje współczesne obszary stepowienia w Polsce: pas od Lubuskiego po Wielkopolskę, Łódź, Pomorze, Kujawy, Mazowsze, Podlasie i Polesie.</p> <p>źródło:</p> <p>-„Zagrożenie pustynnieniem w Polsce „Łukasz Kudlicki</p> <p>-„Współczesne problemy pustynnienia” Grażyna Porębska, Maciej Sadowski</p>	
--	--	--	--	--

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wymienia i charakteryzuje skutki niedoboru wody: 1. wskazuje przykłady zapobiegania degradacji warunków wodnych przez</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje skutki niedoboru wody: 1. wskazuje przykłady zapobiegania degradacji warunków wodnych przez 1. wskazuje obszary niedoboru wody</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje skutki niedoboru wody: 1. wskazuje przykłady zapobiegania degradacji warunków wodnych przez 2. wyjaśnia znaczenie pojęć: mała retencja.(zwiększenie możliwości gromadzenia (retencjonowania) wody w miejscu powstawania jej zasobów w wyniku opadów atmosferycznych, to jest na obszarach rolnych i leśnych, a także zurbanizowanych.) 2.wie czemu ma służyć mała retencja</p> <p>źródło: „Zagrożenie pustynnieniem w Polsce „Łukasz Kudlicki</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje skutki niedoboru wody: 1. wskazuje przykłady zapobiegania degradacji warunków wodnych przez 2. wyjaśnia znaczenie pojęć: mała retencja.(zwiększenie możliwości gromadzenia (retencjonowania) wody w miejscu powstawania jej zasobów w wyniku opadów atmosferycznych, to jest na obszarach rolnych i leśnych, a także zurbanizowanych.) 2.wie czemu ma służyć mała retencja 2. wskazuje funkcje małej retencji</p> <p>źródło: „Zagrożenie pustynnieniem w Polsce „Łukasz Kudlicki</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje skutki niedoboru wody: 1. wskazuje przykłady zapobiegania degradacji warunków wodnych przez 2. wyjaśnia znaczenie pojęć: mała retencja.(zwiększenie możliwości gromadzenia (retencjonowania) wody w miejscu powstawania jej zasobów w wyniku opadów atmosferycznych, to jest na obszarach rolnych i leśnych, a także zurbanizowanych.) 2.wie czemu ma służyć mała retencja 2. wskazuje funkcje małej retencji 3. wyszukuje informacji na temat podpisanej przez Polskę w 2001 roku Konwencji Narodów Zjednoczonych w sprawie zwalczania pustynnienia</p> <p>źródło: „Zagrożenie pustynnieniem w Polsce „Łukasz Kudlicki</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
7	Morze Bałtyckie i jego rozwój	Uczeń opisuje cechy ukształtowania powierzchni Polski i określa jej związek z budową geologiczną, wykazuje wpływ orogenez i zlodowaceń na ukształtowanie powierzchni kraju	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wymienia etapy powstawania Bałtyku charakteryzuje położenie geograficzne Bałtyku wymienia baseny Morza Bałtyckiego podaje cechy fizyczne i chemiczne wód Bałtyku wymienia rodzaje wybrzeży morskich wyjasnia przyczyny zanieczyszczenia Bałtyku wymienia przykłady działań międzynarodowych na rzecz ochrony wód Bałtyku podaje przyczyny małego zasolenia i niskich temperatur wymienia zasoby naturalne występujące w Bałtyku, wymienia państwa leżące nad Bałtykiem, analizuje zjawisko zlodzenia Bałtyku opisuje cechy pobraża południowo bałtyckiego 	<p>Praca w małych zespołach Analiza map gospodarczych morza Bałtyckiego, map fizycznych, i danych statystycznych,</p> <p>Ćwiczenia z mapą. Metoda aktywizująca – pytania i odpowiedzi Wizualizacja Karty pracy Mapa polityczna świata, mapy tematyczne, mapa gospodarcza Samoocena i ocena koleżeńska Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p>

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia etapy powstawania Bałtyku</p> <p>1.charakteryzuje położenie geograficzne Bałtyku</p> <p>1.wymienia baseny Morza Bałtyckiego</p> <p>1.podaje cechy fizyczne i chemiczne wód Bałtyku</p>	<p>1.wymienia etapy powstawania Bałtyku</p> <p>1.charakteryzuje położenie geograficzne Bałtyku</p> <p>1.wymienia baseny Morza Bałtyckiego</p> <p>1.podaje cechy fizyczne i chemiczne wód Bałtyku</p> <p>1.określa położenie geograficzne Bałtyku</p>	<p>1.wymienia etapy powstawania Bałtyku</p> <p>1.charakteryzuje położenie geograficzne Bałtyku</p> <p>1.wymienia baseny Morza Bałtyckiego</p> <p>1.podaje cechy fizyczne i chemiczne wód Bałtyku</p> <p>2.wymienia rodzaje wybrzeży morskich</p> <p>2.wyясnia przyczyny zanieczyszczenia Bałtyku</p> <p>2.podaje przyczyny małego zasolenia</p> <p>2. podaje zasoby naturalne występujące w Bałtyku, wymienia państwa leżące nad Bałtykiem, analizuje zjawisko zlodzenia Bałtyku</p>	<p>1.wymienia etapy powstawania Bałtyku</p> <p>1.charakteryzuje położenie geograficzne Bałtyku</p> <p>1.wymienia baseny Morza Bałtyckiego</p> <p>1.podaje cechy fizyczne i chemiczne wód Bałtyku</p> <p>2.wymienia rodzaje wybrzeży morskich Bałtyku</p> <p>2.wymienia przykłady działań międzynarodowych na rzecz ochrony wód Bałtyku</p> <p>2.podaje przyczyny małego zasolenia</p> <p>2. podaje zasoby naturalne występujące w Bałtyku, wymienia państwa leżące nad Bałtykiem, analizuje zjawisko zlodzenia Bałtyku</p>	<p>1.wymienia etapy powstawania Bałtyku</p> <p>1.charakteryzuje położenie geograficzne Bałtyku</p> <p>1.wymienia baseny Morza Bałtyckiego</p> <p>1.podaje cechy fizyczne i chemiczne wód Bałtyku</p> <p>2.wymienia rodzaje wybrzeży morskich Bałtyku</p> <p>2.wymienia przykłady działań międzynarodowych na rzecz ochrony wód Bałtyku</p> <p>2.podaje przyczyny małego zasolenia</p> <p>2. podaje zasoby naturalne występujące w Bałtyku, wymienia państwa leżące nad Bałtykiem, analizuje zjawisko zlodzenia Bałtyku</p> <p>3.opisuje cechy pobraża południowo bałtyckiego</p>

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania.	Procedury osiągnięcia celów
8	Utrwalenie materiału	Uczeń: -wyjaśnia wpływ czynników	Uczeń: -rozwiązuje zadania, analizuje, porównuje i interpretuje dane statystyczne, praca z mapą polityczną światem i atlasem geograficznym, -	Burza mózgów Ocena koleżeńska Praca z atlasem Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny

				koleżeńskiej Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
9	Test wiedzy i umiejętności		Uczeń: -rozwiązuje test wiedzy i umiejętności	diagnoza wiedzy i umiejętności

Geografia Polski – środowisko przyrodnicze.

Zróżnicowanie gleb Polski, naturalne zbiorowiska roślinne, działania na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów
1	Przyczyny zróżnicowania gleb w Polsce	Uczeń wyjaśnia występowanie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce;	Uczeń: 1. posługuje się mapą gleb Polskich i Europy 1. odczytuje z mapy typy gleb występujących w Polsce strefowe i niestrefowe 1. charakteryzuje przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce z wykorzystaniem tekstów źródłowych i profili glebowych 1. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne gleb w Polsce 2. charakteryzuje i rozpoznaje przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce 3. wymienia i charakteryzuje procesy glebotwórcze mające wpływ na powstanie gleb Polskich 2. opisuje rozmieszczenie gleb w Polsce 3. dostrzega związków przyczynowo skutkowy między rodzajem skały macierzystej, roślinnością a rodzajem gleb 2. ocenia i uzasadnia przydatność rolniczą gleb Polskich 3. wymienia klasy bonitacyjne gleb Polski 2. podaje przykłady obszarów gleb zdegradowanych, wyjaśnia przyczyny degradacji gleb w Polsce 2. opisuje sposoby zapobiegania degradacji gleb	Praca w małych grupach- ćwiczenia praktyczne Wykład wprowadzający w ćwiczenia i zadania Karty pracy Karty samooceny Indywidualizacja pracy- ćwiczenia stopniujące trudności wykonywane we własnym tempie, motywowanie do nauki Praca z profilami glebowymi Prezentacja multimedialna będąca tłem toku lekcji Ocena koleżeńska Wykorzystanie platformy Scholaris

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

„Gleby Polski” Prezentacja ilustrująca i poszerzająca wiedzę ze scenariusza "Gleby Polski". Podaje definicję gleby, funkcje i miejsce gleby w środowisku. Uczniowie mogą przyjrzeć się przykładowym profilom glebowym.

„Gleby Polski” Tablica pogładowa prezentująca profile czterech typów gleb występujących w Polsce. Może służyć jako przykład ogólny budowy gleby oraz jako pomoc w ukazaniu czterech typów gleb, różnic w ich profilach i przyczyn tych różnic.

„Gleby Polski” Karta pracy ucznia pozwalająca usystematyzować wiedzę na temat gleb Polski

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. posługuje się mapą gleb Polskich i Europy 1. odczytuje z mapy typy gleb występujących w Polsce strefowe i niestrefowe 1. charakteryzuje i r przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce z wykorzystaniem tekstów źródłowych i profili glebowych	1. posługuje się mapą gleb Polskich i Europy 1. odczytuje z mapy typy gleb występujących w Polsce strefowe i niestrefowe 1. charakteryzuje i r przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce z wykorzystaniem tekstów źródłowych i profili glebowych 1. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne gleb w Polsce	1. posługuje się mapą gleb Polskich i Europy 1. odczytuje z mapy typy gleb występujących w Polsce strefowe i niestrefowe 2. charakteryzuje i rozpoznaje przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce 2. opisuje rozmieszczenie gleb w Polsce 2. ocenia i uzasadnia przydatność rolniczą gleb Polskich 2. podaje przykłady obszarów gleb zdegradowanych, wyjaśnia przyczyny degradacji gleb w Polsce 2. opisuje sposoby zapobiegania degradacji gleb	1. posługuje się mapą gleb Polskich i Europy 1. odczytuje z mapy typy gleb występujących w Polsce strefowe i niestrefowe 1. charakteryzuje i r przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce z wykorzystaniem tekstów źródłowych i profili glebowych 1. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne gleb w Polsce 2. charakteryzuje i rozpoznaje przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce 2. opisuje rozmieszczenie gleb w Polsce, roślinnością a rodzajem gleb 2. ocenia i uzasadnia przydatność rolniczą gleb Polskich 2. podaje przykłady obszarów gleb zdegradowanych, wyjaśnia przyczyny degradacji gleb w Polsce 2. opisuje sposoby zapobiegania degradacji gleb	1. posługuje się mapą gleb Polskich i Europy 1. odczytuje z mapy typy gleb występujących w Polsce strefowe i niestrefowe 1. charakteryzuje i r przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce z wykorzystaniem tekstów źródłowych i profili glebowych 1. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne gleb w Polsce 2. charakteryzuje i rozpoznaje przekroje genetyczne gleb występujących w Polsce 3. wymienia i charakteryzuje procesy glebotwórcze mające wpływ na powstanie gleb Polskich 2. opisuje rozmieszczenie gleb w Polsce 3. dostrzega związek przyczynowo skutkowy między rodzajem skały macierzystej, roślinnością a rodzajem gleb 2. ocenia i uzasadnia przydatność rolniczą gleb Polskich 3. wymienia klasy bonitacyjne gleb Polski 2. podaje przykłady obszarów gleb zdegradowanych, wyjaśnia przyczyny degradacji gleb w Polsce 2. opisuje sposoby zapobiegania degradacji gleb

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Typy naturalnych zbiorowisk roślinnych w Polsce	Uczeń charakteryzuje typy naturalnych zbiorowisk roślinnych i wskazuje charakterystyczne gatunki;	Uczeń: 1.wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.charakteryzuje poszczególne naturalne zbiorowiska roślinności Polski 2.podaje przykłady gatunków charakterystycznych dla poszczególnych zbiorowisk 2. rozpoznaje na zdjęciach typy naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.zna i posługuje się terminami: endemit, relik, rośliny przechodnie, lesistość 1.wskazuje na mapie największe kompleksy leśne Polski, 1.wyjaśnia rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych oraz ocenia ich skład gatunkowy 3.wyjaśnia przyczyny zróżnicowania zbiorowisk roślinnych w Polsce 2.podaje znaczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych dla stosunków wodnych i przyrody 2.wymienia wyjaśnia, dlaczego przez Polskę przechodzą granice zasięgów występowania wielu roślin europejskich	Ćwiczenia praktyczne Praca w małych zespołach Wykład inicjujący lekcję Prezentacja multimedialna Karta pracy zawierające zadania o rosnącym poziomie trudności Karta samooceny Mapa fizyczna Polski Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.charakteryzuje poszczególne naturalne zbiorowiska roślinności Polski 1.zna i posługuje się terminami: endemit, relik, rośliny przechodnie, lesistość 1.wskazuje na mapie największe kompleksy leśne Polski,	1.wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.charakteryzuje poszczególne naturalne zbiorowiska roślinności Polski 1.zna i posługuje się terminami: endemit, relik, rośliny przechodnie, lesistość 1.wskazuje na mapie największe kompleksy leśne Polski, 1.wyjaśnia rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych oraz ocenia ich skład	1.wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.charakteryzuje poszczególne naturalne zbiorowiska roślinności Polski 2.podaje przykłady gatunków charakterystycznych dla poszczególnych zbiorowisk 2. rozpoznaje na zdjęciach typy naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.zna i posługuje się terminami: endemit, relik, rośliny przechodnie, lesistość 1.wskazuje na mapie największe	1.wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.charakteryzuje poszczególne naturalne zbiorowiska roślinności Polski 2.podaje przykłady gatunków charakterystycznych dla poszczególnych zbiorowisk 2. rozpoznaje na zdjęciach typy naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.zna i posługuje się terminami: endemit, relik, rośliny przechodnie, lesistość 1.wskazuje na mapie największe	1.wymienia i wskazuje na mapie rozmieszczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.charakteryzuje poszczególne naturalne zbiorowiska roślinności Polski 2.podaje przykłady gatunków charakterystycznych dla poszczególnych zbiorowisk 2. rozpoznaje na zdjęciach typy naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski 1.zna i posługuje się terminami: endemit, relik, rośliny przechodnie, lesistość 1.wskazuje na mapie największe kompleksy leśne Polski, 1.wyjaśnia rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych oraz ocenia ich skład

	gatunkowy	kompleksy leśne Polski, 1. wyjaśnia rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych oraz ocenia ich skład gatunkowy 2. podaje znaczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych dla stosunków wodnych i przyrody	kompleksy leśne Polski, 1. wyjaśnia rozmieszczenie głównych kompleksów leśnych oraz ocenia ich skład gatunkowy 2. podaje znaczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych dla stosunków wodnych i przyrody 2. wymienia wyjaśnia, dlaczego przez Polskę przechodzą granice zasięgów występowania wielu roślin europejskich	gatunkowy 3. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania zbiorowisk roślinnych w Polsce 2. podaje znaczenie naturalnych zbiorowisk roślinnych dla stosunków wodnych i przyrody 2. wymienia wyjaśnia, dlaczego przez Polskę przechodzą granice zasięgów występowania wielu roślin europejskich
--	-----------	---	---	---

Działalność gospodarcza na świecie- usługi

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3	Działania na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce	Uczeń :uzasadnia konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	Uczeń: 1.rozumie i posługuje się pojęciami restytucja środowiska naturalnego 1.wyszukuje informacji na temat działań związanych z restytucją w Polsce oraz współpracy Polski z innymi państwami w tym zakresie np. motyla -Apollo, sokoła wędrownego, rysia, żubra, wilka. 1. wymienia gatunki zagrożone w Polsce i poddane programom restytucji gatunku np.: rysie, wilki, niedźwiedzie, bobry, foki szare w Bałtyku Południowym, bezkręgowce, które są wrażliwe na zmiany w środowisku, np. zagrożone motyle, chrząszcze, itp. 1. wymienia gatunki , które wyginęły bezpowrotnie w Polsce 2. opisuje działania związane z restytucją gatunku na konkretnym przykładzie 3.wymienia działania np. polityka ekologiczna państwa na rzecz restytucji 1. wskazuje na mapie obszary najbardziej zdegradowane w Polsce oraz ocenia stopień zniszczenia środowiska w skali kraju i regionu 1.wymienia i opisuje formy ochrony przyrody stosowane w Polsce 2.wskazuje na mapie rozmieszczenie obszarów chronionych w Polsce 2.wymienia walory przyrodnicze wybranych parków narodowych 3.ocenia współpracę Polski z innymi państwami w zakresie ochrony środowiska 1. uzasadnia na przykładzie konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania	Kula śniegowa Wykład wprowadzający Dyskusja sterowana, Ćwiczenia praktyczne, Praca z tekstem , atlasem ,mapą Wizualizacja –wykorzystanie prezentacji multimedialnej Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Wykład wprowadzający w temat zagadnienia ilustrowany prezentacją multimedialną , karty pracy.

		naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	Indywidualizacja pracy polega na stopniowaniu trudności zadań i wdrażaniu do samooceny i kontroli
Propozycje kryteriów oceny			
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry
celujący			
<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami restytucja środowiska naturalnego</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat działań związanych z restytucją w Polsce oraz współpracy Polski z innymi państwami w tym zakresie np. motyla -Apollo, sokoła wędrownego, rysia, żubra, wilka.</p> <p>1. wymienia gatunki zagrożone w Polsce i poddane programom restytucji gatunku np.: rysie, wilki, niedźwiedzie, bobry, foki szare w Bałtyku Południowym, bezkręgowce, które są wrażliwe na zmiany w środowisku, np. zagrożone motyle, chrząszcze, itp.</p> <p>1. wymienia gatunki , które wyginęły bezpowrotnie w Polsce</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary najbardziej zdegradowane w Polsce oraz ocenia stopień zniszczenia środowiska w skali kraju i regionu</p> <p>1.podaje argumenty za restytucją</p> <p>1. uzasadnia na przykładzie</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami restytucja środowiska naturalnego</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat działań związanych z restytucją w Polsce oraz współpracy Polski z innymi państwami w tym zakresie np. motyla -Apollo, sokoła wędrownego, rysia, żubra, wilka.</p> <p>1. wymienia gatunki zagrożone w Polsce i poddane programom restytucji gatunku np.: rysie, wilki, niedźwiedzie, bobry, foki szare w Bałtyku Południowym, bezkręgowce, które są wrażliwe na zmiany w środowisku, np. zagrożone motyle, chrząszcze, itp.</p> <p>1. wymienia gatunki , które wyginęły bezpowrotnie w Polsce</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary najbardziej zdegradowane w Polsce oraz ocenia stopień zniszczenia środowiska w skali kraju i regionu</p> <p>1.wymienia i opisuje formy ochrony przyrody stosowane w Polsce</p> <p>1.podaje argumenty za restytucją</p> <p>1. uzasadnia na przykładzie</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami restytucja środowiska naturalnego</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat działań związanych z restytucją w Polsce oraz współpracy Polski z innymi państwami w tym zakresie np. motyla -Apollo, sokoła wędrownego, rysia, żubra, wilka.</p> <p>1. wymienia gatunki zagrożone w Polsce i poddane programom restytucji gatunku np.: rysie, wilki, niedźwiedzie, bobry, foki szare w Bałtyku Południowym, bezkręgowce, które są wrażliwe na zmiany w środowisku, np. zagrożone motyle, chrząszcze, itp.</p> <p>1. wymienia gatunki , które wyginęły bezpowrotnie w Polsce</p> <p>2. opisuje działania związane z restytucją gatunku na konkretnym przykładzie</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary najbardziej zdegradowane w Polsce oraz ocenia stopień zniszczenia środowiska w skali kraju i regionu</p> <p>1.wymienia i opisuje formy ochrony przyrody stosowane w Polsce</p> <p>2.wskazuje na mapie rozmieszczenie obszarów chronionych w Polsce</p> <p>1. uzasadnia na przykładzie</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami restytucja środowiska naturalnego</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat działań związanych z restytucją w Polsce oraz współpracy Polski z innymi państwami w tym zakresie np. motyla -Apollo, sokoła wędrownego, rysia, żubra, wilka.</p> <p>1. wymienia gatunki zagrożone w Polsce i poddane programom restytucji gatunku np.: rysie, wilki, niedźwiedzie, bobry, foki szare w Bałtyku Południowym, bezkręgowce, które są wrażliwe na zmiany w środowisku, np. zagrożone motyle, chrząszcze, itp.</p> <p>1. wymienia gatunki , które wyginęły bezpowrotnie w Polsce</p> <p>2. opisuje działania związane z restytucją gatunku na konkretnym przykładzie</p> <p>3.wymienia działania np. polityka ekologiczna państwa na rzecz restytucji</p> <p>1.wskazuje na mapie obszary najbardziej zdegradowane w Polsce oraz ocenia stopień zniszczenia środowiska w skali kraju i regionu</p> <p>1.wymienia i opisuje formy ochrony przyrody stosowane w Polsce</p> <p>2.wskazuje na mapie rozmieszczenie obszarów chronionych w Polsce</p> <p>2.wymienia walory przyrodnicze wybranych parków narodowych</p> <p>3.ocenia współpracę Polski z innymi</p>

konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	1. uzasadnia na przykładzie konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	państwami 2. uzasadnia na przykładzie konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami
--	--	--	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
4	Utrwalenie materiału- gleby , roślinność i ochrona środowiska w Polsce	Uczeń: - wyjaśnia występowanie gleb strefowych i niestrefowych w Polsce; - charakteryzuje typy naturalnych zbiorowisk roślinnych i wskazuje charakterystyczne gatunki; - uzasadnia konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	Uczeń prezentuje wiedzę i umiejętności w zakresie: - zróżnicowania gleb strefowych i niestrefowych w Polsce; - typów naturalnych zbiorowisk roślinnych Polski i znajomości charakterystycznych gatunków; - uzasadnia konieczność działań na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami -znajomości działań podejmowanych w Polsce na rzecz restytucji i zachowania naturalnych elementów środowiska w Polsce (w tym także działań podejmowanych we współpracy z innymi państwami	Gra dydaktyczna Praca w grupach Wykorzystanie materiałów Scholaris Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Możliwość wykorzystania zasobów platformy Scholaris Rozwiązuje zadania
5	Test- gleby , roślinność i ochrona środowiska w Polsce		test wiedzy i umiejętności z zakresu działu	diagnoza
Wykorzystanie platformy Scholaris				
„Co by się stało, gdyby”. Symulacja pokazuje, jak mogłaby wyglądać Polska, gdyby znacznie podniósł się poziom wód oceanicznych.				

Geografia Polski – środowisko przyrodnicze.

Krainy geograficzne Polski i ich walory oraz cechy środowiska decydujące o krajobrazie, analiza map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich pod kątem dominujących cech środowiska krain geograficznych Polski

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
1	Niż Polski – Pobrzeża Południowo bałtyckie i Pojezierza	Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski; -przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;	Uczeń: 1. rozumie i stosuje pojęcie waloru krajobrazu jako specyficznych cechy i elementów środowiska naturalnego oraz przejawy działalności człowieka, które są przedmiotem zainteresowania turystów. Cechy walorów ma takie środowisko przyrodnicze, które jest atrakcyjne z punktu widzenia turystycznego ¹⁹ . 1.dokonuje podziału walorów turystycznych ²⁰ : ze względu na pochodzenie są to:(-walory środowiska przyrodniczego; -walory środowiska antropogenicznego.) ze względu na sposób wykorzystania walorów (motyw podejmowania aktywności turystycznej) można wyróżnić: -walory wypoczynkowe; -walory krajoznawcze; -walory specjalistyczne. ze względu na charakter (wymiar) waloru są to: -walory miejsca (site); -walory wydarzeń (event). 1.rozumie i stosuje pojęcie cechy środowiska, 1.wskazuje na mapie obszar Niziny Polski 1.wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Polskiego (pobrzeża, pojezierza i niziny)	Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli”. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu, w oparciu o przygotowane materiały, zdjęcia, mapy, filmy z platformy Scholaris, własną wiedzę uczniów, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków, indywidualizację. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym

¹⁹ Aleksander Panasiuk, *Ekonomika Turystyki*, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2006

²⁰ Jacek Kaczmarek, *Produkt turystyczny. Pomysł. Organizacja. Zarządzanie*,

		<p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Pobrzeża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>1.określa cechy środowiska Niżu Polski decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Pobrzeża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego i na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie tych regionów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Pobrzeża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej</p> <p>3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Płaski</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>stopniu trudności i złożoności problemów</p> <p>Wykorzystanie platformy Scholaris.</p>
--	--	---	---

Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

„Kanał Elbląsko-Ostródzki” Film przedstawia Kanał Elbląsko-Ostródzki.

„Nadmorski krajobraz” Film przedstawia krajobraz nadmorski.

„Piękno krajobrazu Kaszub” Film przedstawia piękno krajobrazu Kaszub

„Powstanie mierzei” Animacja przedstawia powstanie mierzei. Prezentuje akumulację materiału i powstanie mierzei oraz przedstawia mierzeje występujące w Polsce

„Raczkki Elbląskie – największa depresja w Polsce” Film przedstawia Raczkki Elbląskie – największą depresję w Polsce.

„Jezioro Gardno” Zdjęcie przedstawiające jezioro Gardno.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>stosuje pojęcie waloru krajobrazu</p> <p>1.dokonuje podziału walorów turystycznych:</p> <p>ze względu na pochodzenie</p> <p>ze względu na sposób</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie waloru krajobrazu</p> <p>1.dokonuje podziału walorów turystycznych:</p> <p>ze względu na pochodzenie</p> <p>ze względu na sposób wykorzystania walorów</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie waloru krajobrazu</p> <p>1.dokonuje podziału walorów turystycznych:</p> <p>ze względu na pochodzenie</p> <p>ze względu na sposób wykorzystania walorów</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie waloru krajobrazu</p> <p>1.dokonuje podziału walorów turystycznych:</p> <p>ze względu na pochodzenie</p> <p>ze względu na sposób wykorzystania walorów</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie waloru krajobrazu</p> <p>1.dokonuje podziału walorów turystycznych:</p> <p>ze względu na pochodzenie</p> <p>ze względu na sposób wykorzystania walorów</p> <p>ze względu na charakter (</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcie cechy środowiska,</p>

<p>wykorzystania walorów ze względu na charakter (</p> <p>1.rozumie i stasuje pojęcie cechy środowiska,</p> <p>1.wskazuje na mapie obszar Niżu Polski</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Niżu Polskiego (pobraże , pojezierza i niziny)</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>1.określa cechy środowiska Niżu Polski decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego i na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>1. wskazuje różnice przyrodnicze i gospodarcze tych krain geograficznych</p>	<p>ze względu na charakter (</p> <p>1.rozumie i stasuje pojęcie cechy środowiska,</p> <p>1.wskazuje na mapie obszar Niżu Polski</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Niżu Polskiego (pobraże , pojezierza i niziny)</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>1.określa cechy środowiska Niżu Polski decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego i na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p>	<p>ze względu na charakter (</p> <p>1.rozumie i stasuje pojęcie cechy środowiska,</p> <p>1.wskazuje na mapie obszar Niżu Polski</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Niżu Polskiego (pobraże , pojezierza i niziny)</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>1.określa cechy środowiska Niżu Polski decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego i na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p>	<p>ze względu na charakter (</p> <p>1.rozumie i stasuje pojęcie cechy środowiska,</p> <p>1.wskazuje na mapie obszar Niżu Polski</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Niżu Polskiego (pobraże , pojezierza i niziny)</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>1.określa cechy środowiska Niżu Polski decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego i na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej podaje przykłady zabytków kultury materialnej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Niżu Polski</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Niżu Polskiego (pobraże , pojezierza i niziny)</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>1.określa cechy środowiska Niżu Polski decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego i na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie tych regionów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Pobraża Południowobałtyckiego , Pojezierzy Mazurskiego, Pomorskiego, Wielkopolskiego</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej podaje przykłady zabytków kultury materialnej</p> <p>3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Ploski</p>
---	---	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Niziny środkowopolskie	Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski; -przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;	Nizina Wielkopolska, Nizina Mazowiecka, Nizina Podlaska, 1. wskazuje na mapie obszar Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej, 1. wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej 1. określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej 1. określa cechy środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 3. ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie tych regionów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej 2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej podaje przykłady zabytków kultury materialnej Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej 3. opisuje na przykładach różnice cech środowiska, walorów turystycznych, społecznych, gospodarki Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę. 3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Płoski 1. planuje wycieczkę, której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej	Praca z podręcznikiem, atlasem Praca w grupach Wizualizacja Metoda sytuacyjna -analiza przypadków wzbogacona prezentacją multimedialną, filmem z platformy Scholaris. Analiza przypadków to samodzielne rozwiązywanie problemów, dochodzeniu do wiedzy wykorzystując konkretne przykłady regionalnej. Wprowadzenie do lekcji odbywa się na zasadzie krótkiego wykładu, ilustrowanego prezentacją multimedialną. Następnie analizuje się konkretne przypadki zaproponowane przez nauczyciela Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Wykorzystanie mapy fizycznej świata. Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris				
wykorzystanie zasobów platformy Scholaris „Na Mazowszu” Film opowiada o Mazowszu.				

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wskazuje na mapie obszar Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej,</p> <p>1. wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>1. planuje wycieczkę, której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy</p>	<p>1. wskazuje na mapie obszar Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej,</p> <p>1. wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>1. wskazuje różnice przyrodnicze i gospodarcze tych krain geograficznych</p>	<p>1. wskazuje na mapie obszar Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej,</p> <p>1. wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p>	<p>1. wskazuje na mapie obszar Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej,</p> <p>1. wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego</p> <p>Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>3. opisuje na przykładach różnice cech środowiska, walorów turystycznych, społecznych, gospodarki Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę</p> <p>3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Płaski</p>	<p>1. wskazuje na mapie obszar Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej,</p> <p>1. wymienia regiony wchodzące w skład Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>1. określa cechy środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>3. ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie tych regionów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego</p> <p>Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>3. opisuje na przykładach różnice cech środowiska, walorów turystycznych, społecznych, gospodarki Niziny Wielkopolskiej, Niziny Mazowieckiej, Niziny Podlaskiej</p> <p>podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę</p> <p>3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Płaski</p>

środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej				
---	--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
3	Wyżyny i Kotliny Śródgórskie w Polsce	<p>Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski;</p> <p>-przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p>	<p>Uczeń:</p> <p>1.wskazuje na mapie obszar Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie tych regionów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej podaje przykłady zabytków kultury materialnej Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>3. opisuje na przykładach różnice cech środowiska , walorów turystycznych, społecznych ,gospodarki Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę .</p> <p>3.rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Polski</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki wspinaczkowej</p> <p>1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze tych krain geograficznych</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>Metoda problemowa (dedukcja)</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów.</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Ocenia walory i cechy środowiska decydujących o krajobrazie Wyżyn i Kotliny Śródgórskich w Polsce;</p> <p>-przedstawia dominanty środowiska tych krain geograficznych na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich- filmów zdjęć</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Wspólna analiza zebranych danych celowe wyróżnienie specyficznych problemów.</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p>

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wskazuje na mapie obszar Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>1. . planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki wspinaczkowej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki wspinaczkowej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>1.określa cechy środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie tych regionów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej</p> <p>podaje przykłady zabytków kultury materialnej Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce</p> <p>3. opisuje na przykładach różnice cech środowiska , walorów turystycznych, społecznych ,gospodarki Wyżyn i Kotlin Śródgórskich w Polsce podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę .</p> <p>3.rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Polski</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki wspinaczkowej</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
4	Góry Świętokrzyskie	Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski; -przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;	Uczeń: 1. wskazuje na mapie obszar Gór Świętokrzyskich 1. wymienia regiony wchodzące w skład Gór Świętokrzyskich 1. określa cechy środowiska Gór Świętokrzyskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Gór Świętokrzyskich na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 3. ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Gór Świętokrzyskich, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Gór Świętokrzyskich 2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej, podaje przykłady zabytków kultury materialnej Gór Świętokrzyskich 3. opisuje na przykładach cechy środowiska, walorów turystycznych, społecznych, gospodarczych Gór Świętokrzyskich podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę. 3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Polski 2. analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki 2. wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Gór Świętokrzyskich 1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Gór Świętokrzyskich 1. planuje wycieczkę, której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej	Metoda problemowa (dedukcja) Burza mózgów Praca w grupach Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie Ocenię walorów i cech środowiska decydujących o krajobrazie Gór Świętokrzyskich; dominanty środowiska Gór Świętokrzyskich na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich- filmów zdjęć Aby to osiągnąć wykorzystuje się techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej, doświadczenia i wiedzy uczestników. Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analiza danych informacji, karty pracy i samooceny Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.
5.	Góry Świętokrzyskie			
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. wskazuje na mapie obszar Gór Świętokrzyskich 1. wymienia regiony wchodzące w skład Gór Świętokrzyskich 1. określa cechy	1. wskazuje na mapie obszar Gór Świętokrzyskich 1. wymienia regiony wchodzące w skład Gór Świętokrzyskich 1. określa cechy środowiska Gór	1. wskazuje na mapie obszar Gór Świętokrzyskich 1. wymienia regiony wchodzące w skład Gór Świętokrzyskich 1. określa cechy środowiska Gór Świętokrzyskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę	1. wskazuje na mapie obszar Gór Świętokrzyskich 1. wymienia regiony wchodzące w skład Gór Świętokrzyskich 1. określa cechy środowiska Gór Świętokrzyskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę	1. wskazuje na mapie obszar Gór Świętokrzyskich 1. wymienia regiony wchodzące w skład Gór Świętokrzyskich 1. określa cechy środowiska Gór Świętokrzyskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę

<p>środowiska Gór Świętokrzyskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>Świętokrzyskich w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Gór Świętokrzyskich na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>1. przedstawia dominanty środowiska Gór Świętokrzyskich na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Gór Świętokrzyskich</p> <p>3. rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Polski</p> <p>2. analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>1. przedstawia dominanty środowiska Gór Świętokrzyskich na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Gór Świętokrzyskich</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Gór Świętokrzyskich</p> <p>2. analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>	<p>1. przedstawia dominanty środowiska Gór Świętokrzyskich na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Gór Świętokrzyskich</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Gór Świętokrzyskich</p> <p>2. analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2. wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Gór Świętokrzyskich</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p>
---	--	---	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
6	Sudety	<p>Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski;</p> <p>-przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski na podstawie map tematycznych,</p>	<p>Uczeń:</p> <p>1. wskazuje na mapie obszar Sudetów</p> <p>1. wymienia regiony wchodzące w skład Sudetów</p> <p>1. określa cechy środowiska Sudetów w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę</p> <p>1. przedstawia dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p> <p>3. ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Gór Sudetów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Sudetów</p> <p>2. opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Sudetów</p>	<p>Metoda problemowa -burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie Ocena walorów i cech środowiska decydujących o krajobrazie Sudetów; dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich- filmów zdjęć</p>

		<p>danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;</p>	<p>3.opisuje na przykładach cechy środowiska ,walorów turystycznych, społecznych ,gospodarczych Sudetów podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę . 3.rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Polski 2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki 2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Sudetów, kamieniołomów, wulkanów 1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Sudetów 1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Sudetów ,podaje cechy obszarów : -odcinak przedsudeckiego Nysa – Złoty Stok -Kłodzko-złotostocki masyw granitowy -metamorfik Kłodzki – jednostka bardzka \-krawędź bloku Gór Sowich, Góry Sowie - depresja śródsudecka SE i W -formacje wulkaniczne Gór Kamiennych - metamorfik Gór Janowickich</p>	<p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki dyskusji sterowanej. Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analiza zebranych danych i map Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji. Indywidualizacja pracy uczniów z wykorzystaniem kart pracy i samooceny.</p>
--	--	--	---	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wskazuje na mapie obszar Sudetów 1.wymienia regiony wchodzące w skład Sudetów 1.określa cechy środowiska Sudetów w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 2.opisuje walory</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Sudetów 1.wymienia regiony wchodzące w skład Sudetów 1.określa cechy środowiska Sudetów w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Sudetów 2.analizuje wpływ budowy</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Sudetów 1.wymienia regiony wchodzące w skład Sudetów 1.określa cechy środowiska Sudetów w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Sudetów 2.analizuje wpływ budowy</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Sudetów 1.wymienia regiony wchodzące w skład Sudetów 1.określa cechy środowiska Sudetów w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Sudetów 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszar Sudetów 1.wymienia regiony wchodzące w skład Sudetów 1.określa cechy środowiska Sudetów w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Sudetów na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie Gór Sudetów, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego Sudetów 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje</p>

<p>przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Sudetów</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Sudetów, kamieniołomów, wulkanów</p> <p>1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Sudetów</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p> <p>1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Sudetów ,podaje cechy obszarów</p> <p>-odcinak przedsudeckiego Nysa – Złoty Stok</p> <p>-Kłodzko-złotostocki masyw granitowy</p> <p>-metamorfik Kłodzki – jednostka bardzka</p> <p>\-krawędź bloku Gór Sowich, Góry Sowie</p> <p>- depresja sródsudecka SE i W</p> <p>-formacje wulkaniczne Gór Kamiennych</p> <p>- metamorfik Gór Janowickich</p>	<p>geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Sudetów, kamieniołomów, wulkanów</p> <p>1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Sudetów</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p> <p>1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Sudetów ,podaje cechy obszarów</p> <p>-odcinak przedsudeckiego Nysa – Złoty Stok</p> <p>-Kłodzko-złotostocki masyw granitowy</p> <p>-metamorfik Kłodzki – jednostka bardzka</p> <p>\-krawędź bloku Gór Sowich, Góry Sowie</p> <p>- depresja sródsudecka SE i W</p> <p>-formacje wulkaniczne Gór Kamiennych</p> <p>- metamorfik Gór Janowickich</p>	<p>geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Sudetów, kamieniołomów, wulkanów</p> <p>1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Sudetów</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p> <p>1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Sudetów ,podaje cechy obszarów</p> <p>-odcinak przedsudeckiego Nysa – Złoty Stok</p> <p>-Kłodzko-złotostocki masyw granitowy</p> <p>-metamorfik Kłodzki – jednostka bardzka</p> <p>\-krawędź bloku Gór Sowich, Góry Sowie</p> <p>- depresja sródsudecka SE i W</p> <p>-formacje wulkaniczne Gór Kamiennych</p> <p>- metamorfik Gór Janowickich</p>	<p>zabytków kultury materialnej Sudetów</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Sudetów, kamieniołomów, wulkanów</p> <p>1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Sudetów</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p> <p>1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Sudetów ,podaje cechy obszarów :</p> <p>-odcinak przedsudeckiego Nysa – Złoty Stok</p> <p>-Kłodzko-złotostocki masyw granitowy</p> <p>-metamorfik Kłodzki – jednostka bardzka</p> <p>\-krawędź bloku Gór Sowich, Góry Sowie</p> <p>- depresja sródsudecka SE i W</p> <p>-formacje wulkaniczne Gór Kamiennych</p> <p>- metamorfik Gór Janowickich</p>	<p>przykłady zabytków kultury materialnej Sudetów</p> <p>3.opisuje na przykładach cechy środowiska ,walorów turystycznych, społecznych ,gospodarczych Sudetów podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę .</p> <p>3.rozpoznaje na zdjęciach slajdach Kariny geograficzne Polski</p> <p>2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki</p> <p>2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Sudetów, kamieniołomów, wulkanów</p> <p>1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Sudetów</p> <p>1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej</p> <p>1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Sudetów ,podaje cechy obszarów :</p> <p>-odcinak przedsudeckiego Nysa – Złoty Stok</p> <p>-Kłodzko-złotostocki masyw granitowy</p> <p>-metamorfik Kłodzki – jednostka bardzka</p> <p>\-krawędź bloku Gór Sowich, Góry Sowie</p> <p>- depresja sródsudecka SE i W</p> <p>-formacje wulkaniczne Gór Kamiennych</p> <p>- metamorfik Gór Janowickich</p>
--	--	--	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
7	Karpaty	Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski; -przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych	Uczeń: 1.wskazuje na mapie obszar Karpat 1.wymienia regiony wchodzące w skład Karpat 1.określa cechy środowiska Karpat w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Karpat na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie regionów wchodzących w skład Karpat, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego regionów Karpat 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej, podaje przykłady zabytków kultury materialnej Karpat 3.opisuje na przykładach cechy środowiska, walorów turystycznych, społecznych, gospodarczych Karpat podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę.	Metody pracy Praca w małych zespołach, Ćwiczenia praktyczne Karty pracy i samooceny Prezentacja multimedialna tłem toku lekcji Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
8	Karpaty	Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;	3.rozpoznaje na zdjęciach, slajdach Kariny geograficzne Polski 2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki 2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Karpat, kamieniołomów, wulkanów 1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Karpat 1. planuje wycieczkę, której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Karpat	Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

„Dolina Pięciu Stawów” Zdjęcie przedstawia Dolinę Pięciu Stawów.
 „W Bieszczadach” Film przedstawia Góry Bieszczadzkie.
 „W dolinie Dunajca” Film przedstawia dolinę Dunajca.
 „Sudety - walory turystyczne” Prezentacja przedstawia przyrodnicze i turystyczne walory Sudetów, ich podział fizjograficzny oraz klimat.
 „Giewont” Zdjęcie przedstawia Giewont masyw górski w Tatrach Zachodnich.
 „Kopa Kondracka” Kopa Kondracka widoczna na zdjęciu jest szczytem w Tatrach Zachodnich należącym do grupy Czerwonych Wierchów.
 „Najwyższe szczyty w Polsce” Prezentacja na temat najwyższych szczytów w Polsce

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wskazuje na mapie obszar	1.wskazuje na mapie obszar Karpat	1.wskazuje na mapie obszar Karpat 1.wymienia regiony wchodzące w	1.wskazuje na mapie obszar Karpat 1.wymienia regiony wchodzące w skład	1.wskazuje na mapie obszar Karpat 1.wymienia regiony wchodzące w skład Karpat



<p>Karpat 1.wymienia regiony wchodzące w skład Karpat 1.określa cechy środowiska Karpat w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Karpat na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 1.planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1.analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Karpat</p>	<p>1.wymienia regiony wchodzące w skład Karpat 1.określa cechy środowiska Karpat w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Karpat na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Karpat 1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Karpat</p>	<p>skład Karpat 1.określa cechy środowiska Karpat w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Karpat na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Karpat 2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki 2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Karpat, kamieniołomów, wulkanów 1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Karpat 1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Karpat</p>	<p>Karpat 1.określa cechy środowiska Karpat w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Karpat na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego regionów Karpat 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Karpat 2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki 2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Karpat, kamieniołomów, wulkanów 1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Karpat 1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Karpat</p>	<p>1.określa cechy środowiska Karpat w Polsce decydujące o jego specyficznym krajobrazie oraz opisuje ich genezę 1. przedstawia dominanty środowiska Karpat na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich; 3.ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie regionów wchodzących w skład Karpat, przedstawia je na mapach tematycznych i za pomocą danych statystycznych 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące dominant środowiska geograficznego regionów Karpat 2.opisuje walory przyrodnicze decydujące o rozwoju turystyki wypoczynkowej , podaje przykłady zabytków kultury materialnej Karpat 3.opisuje na przykładach cechy środowiska ,walorów turystycznych, społecznych ,gospodarczych Karpat podając ich rozmieszczenie przestrzenne i genezę . 3.rozpoznaje na zdjęciach ,slajdach Kariny geograficzne Polski 2.analizuje wpływ budowy geologicznej na ukształtowanie powierzchni tego terenu oraz rozwój turystyki 2.wyszukuje informacje na temat skamieniałości pochodzące z obszarów Karpat, kamieniołomów, wulkanów 1.wskazuje różnice gospodarcze i przyrodnicze Karpat 1. planuje wycieczkę , której trasa uwzględni wszystkie walory turystyczne i cechy środowiska oraz cechy gospodarcze i zabytki kultury materialnej 1. analizuje procesy zachodzące w przeszłości geologicznej prowadzące do powstania Karpat</p>
--	--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów
9	Utrwalenie materiału- Krainy geograficzne Polski	Uczeń ocenia walory i określa cechy środowiska decydujące o krajobrazie wybranych krain geograficznych Polski; -przedstawia dominanty środowiska krain geograficznych Polski na podstawie map tematycznych, danych statystycznych i obserwacji bezpośrednich;	Uczeń - analizuje przygotowane przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu Krainy geograficzne Polski , rozwiązuje zadania złożone, -ocenia zadania złożone według podanych kryteriów Możliwość wykorzystania prezentacji „Najwyższe szczyty w Polsce” Prezentacja na temat najwyższych szczytów w Polsce z zasobów platformy Scholris	Gra dydaktyczna Praca w parach Samoocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi . Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcionują, pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej oraz indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Indywidualizacja pracy przez zastosowanie treści o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
10	Test wiedzy i umiejętności- Krainy geograficzne Polski		test wiedzy i umiejętności z działu Krainy geograficzne Polski	

Dział XVI Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe, osadnictwo

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

5. Ludność Polski. Uczeń:

- 1) wyjaśnia i poprawnie stosuje podstawowe pojęcia z zakresu demografii i: przyrost naturalny, urodzenia i zgony, średnia długość życia;
- 2) odczytuje z różnych źródeł informacji (m.in. rocznika statystycznego oraz piramidy płci i wieku) dane dotyczące: liczby ludności Polski, urodzeń, zgonów, przyrostu naturalnego, struktury płci, średniej długości życia w Polsce; odczytuje wielkość i główne kierunki migracji z Polski i do Polski;
- 3) charakteryzuje, na podstawie map gęstości zaludnienia, zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Polsce i zamieszkiwanym regionie oraz wyjaśnia te różnice czynnikami przyrodniczymi, historycznymi, ekonomicznymi;
- 4) wykazuje różnice w strukturze zatrudnienia ludności w Polsce i we własnym regionie;
- 5) podaje główne, aktualne problemy rynku pracy w Polsce i we własnym regionie;
- 6) analizuje, porównuje, ocenia rozmieszczenie i wielkość miast w Polsce i zamieszkiwanym regionie; wyjaśnia przyczyny rozwoju wielkich miast w Polsce.
9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń:
- 7) przedstawia główne cechy położenia, wielkości, układu przestrzennego oraz znaczenie Paryża lub Londynu jako światowej metropolii

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

1. Współczesne problemy demograficzne i społeczne świata. Uczeń:
 1) wyróżnia i charakteryzuje obszary o optymalnych i trudnych warunkach do zamieszkania w skali globalnej i regionalnej; formułuje prawidłowości rządzące rozmieszczeniem ludności na świecie;
 2) charakteryzuje główne procesy demograficzne (fazy przejścia demograficznego i przejścia epidemiologicznego) na przykładzie całego świata i poszczególnych kontynentów;
 3) klasyfikuje migracje, podaje ich przyczyny i ocenia skutki tego zjawiska charakteryzuje współczesne kierunki emigracji Polaków i czynniki wpływające na atrakcyjność niektórych państw dla imigrantów;
 4) wyjaśnia zróżnicowanie procesów urbanizacji na świecie; opisuje procesy tworzenia się aglomeracji miejskich oraz ich formy;
 5) identyfikuje i wyjaśnia procesy wzrostu liczby ludności oraz ekspansji przestrzennej wielkich metropolii świata (np. poznaje przyczyny powstawania dzielnic nędzy, wzrostu przestępczości, degradacji środowiska przyrodniczego, problemów komunikacyjnych);
 6) wyjaśnia znaczenie kultury i tradycji regionalnych w procesie różnicowania się regionów pod względem rozwoju społecznego i gospodarczego (np. wyjaśnia rolę tradycji w rozwoju przedsiębiorczości w państwach Azji Południowo-Wschodniej)..

Geografia Polski – zagadnienia ludnościowe

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
1	Rozwój demograficzny Polski a rozwój gospodarczy Polski	Uczeń charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych i wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski wraz z rozwojem gospodarczym oraz porównuje ją z innymi	Uczeń: 1. przedstawia zmiany liczby ludności Polski oraz prezentuje te zmiany na tle Europy 1. przedstawia przyrost naturalny i jego zmiany 1. podaje przyczyny zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni czasu 1. analizuje zmiany demograficzne Polski na tle zmian gospodarczych 1. analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego Polski 1. wyszukuje informacji na temat rozwoju demograficznego Polski 2. wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski 2. interpretuje zestawienia statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego 3. podaje związek przyczynowo skutkowy między rozwojem demograficznym a rozwojem gospodarczym 3. prównuje rozwój demograficzny Polski z innymi państwami 1. odczytuje wykresy współczynników urodzeń i zgonów dla Polski w różnych okresach z czasu 1. wymienia czynniki wpływające na poziom współczynnika urodzeń (społeczne, gospodarcze itp)	Metody pracy zastosowane na zajęciach to: - wykład (wykład wprowadzający) - dyskusja sterowana, - studium przypadku - ćwiczenia praktyczne, - praca z danymi statystycznymi , - wizualizacja – wykorzystanie prezentacji multimedialnej Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna Mapa Podziału Politycznego Europy, Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Wykład wprowadzający w temat Rozwoju demograficznego Polski a rozwoju gospodarczego Polski

	państwami;	2.podaje główne przyczyny zmian przyrostu naturalnego ludności Polski i porównuje je do państw Europy 2.zaznacza na wykresie współczynników urodzeń i zgonów przyrost naturalny dla Polski 1.zna i posługuje się pojęcia: dzietność kobiet, eksplozja demograficzna, regres demograficzny, fazy rozwoju demograficznego,	Zagadnienia ilustrowany prezentacją multimedialną , Karty pracy. Karta samooceny Ocena koleżeńska, Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów
--	------------	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

”

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.przedstawia zmiany liczby ludności Polski oraz prezentuje te zmiany na tle Europy 1. przestawia przyrost naturalny i jego zmiany 1. podaje przyczyny zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni czasu 1. analizuje zmiany demograficzne Polski na tle zmian gospodarczych 1.analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego Polski	1.przedstawia zmiany liczby ludności Polski oraz prezentuje te zmiany na tle Europy 1. przestawia przyrost naturalny i jego zmiany 1. podaje przyczyny zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni czasu 1. analizuje zmiany demograficzne Polski na tle zmian gospodarczych 1.analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego Polski	1.przedstawia zmiany liczby ludności Polski oraz prezentuje te zmiany na tle Europy 1. przestawia przyrost naturalny i jego zmiany 1. podaje przyczyny zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni czasu 1. analizuje zmiany demograficzne Polski na tle zmian gospodarczych 1.analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego Polski 2. wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski	1.przedstawia zmiany liczby ludności Polski oraz prezentuje te zmiany na tle Europy 1. przestawia przyrost naturalny i jego zmiany 1. podaje przyczyny zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni czasu 1. analizuje zmiany demograficzne Polski na tle zmian gospodarczych 1.analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego Polski 2. wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski 2.interpretuje zestawienia statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego	1.przedstawia zmiany liczby ludności Polski oraz prezentuje te zmiany na tle Europy 1. przestawia przyrost naturalny i jego zmiany 1. podaje przyczyny zmiany liczby ludności Polski na przestrzeni czasu 1. analizuje zmiany demograficzne Polski na tle zmian gospodarczych 1.analizuje dane statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego Polski 2. wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski 2.interpretuje zestawienia statystyczne dotyczące rozwoju demograficznego 3.podaje związek przyczynowo skutkowy między rozwojem demograficznym a rozwojem gospodarczym 3.prównuje rozwój demograficzny Polski z innymi państwami

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Struktura płci i wieku i jej wpływ na liczbę ludności Polski	Uczeń charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych i wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski wraz z rozwojem gospodarczym oraz porównuje ją z innymi państwami;	Uczeń 1.analizuje dane statystyczne przyrostu naturalnego, współczynników urodzeń i zgonów 1.sporządza wykres przyrostu naturalnego dla Polski 1.wyszukuje aktualne informacje ze stron GUS na temat struktury płci i wieku ludności Polski 1.charakteryzuje okresy wyżów i niżów demograficznych 1.wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności dla Polski 1.analizuje wpływ przyrostu naturalnego na liczbę ludności 1.podaje konsekwencje starzenia się społeczeństwa 2.podaje związek między spadkiem przyrostu naturalnego a starzeniem się społeczeństwa 2.umiejscawia przemiany demograficzne w Polsce w poszczególnych latach w stosunku do etapów cyklu demograficznego i rozwoju gospodarczego 3.podaje związek przyczynowo skutkowy między strukturą płci i wieku a rozwojem gospodarczym 3.prównuje strukturę płci i wieku dla Polski ze strukturą płci i wieku dla innych państw	Metody pracy: Wkład wprowadzający, wykorzystanie prezentacji multimedialnej Metoda aktywizująca „śniegowej kuli”. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków . Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Karty pracy. Karta samooceny Ocena koleżeńska, Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.analizuje dane statystyczne przyrostu naturalnego, współczynników urodzeń i zgonów 1.sporządza wykres przyrostu naturalnego dla Polski 1.charakteryzuje okresy wyżów i niżów demograficznych 1.wyjaśnia zmiany kształtu	1.analizuje dane statystyczne przyrostu naturalnego, współczynników urodzeń i zgonów 1.sporządza wykres przyrostu naturalnego dla Polski 1.wyszukuje aktualne informacje ze stron GUS na temat struktury płci i wieku ludności Polski	1.analizuje dane statystyczne przyrostu naturalnego, współczynników urodzeń i zgonów 1.sporządza wykres przyrostu naturalnego dla Polski 1.wyszukuje aktualne informacje ze stron GUS na temat struktury płci i wieku ludności Polski 1.charakteryzuje okresy	1.analizuje dane statystyczne przyrostu naturalnego, współczynników urodzeń i zgonów 1.sporządza wykres przyrostu naturalnego dla Polski 1.wyszukuje aktualne informacje ze stron GUS na temat struktury płci i wieku ludności Polski 1.charakteryzuje okresy wyżów i niżów demograficznych 1.wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności dla Polski	1.analizuje dane statystyczne przyrostu naturalnego, współczynników urodzeń i zgonów 1.sporządza wykres przyrostu naturalnego dla Polski 1.wyszukuje aktualne informacje ze stron GUS na temat struktury płci i wieku ludności Polski 1.charakteryzuje okresy wyżów i niżów demograficznych 1.wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności dla Polski 1.analizuje wpływ przyrostu naturalnego na liczbę ludności



<p>piramidy wieku i płci ludności dla Polski 1.analizuje wpływ przyrostu naturalnego na liczbę ludności 1.podaje konsekwencje starzenia się społeczeństwa</p>	<p>1.charakteryzuje okresy wyżów i niżów demograficznych 1.wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności dla Polski 1.analizuje wpływ przyrostu naturalnego na liczbę ludności 1.podaje konsekwencje starzenia się społeczeństwa</p>	<p>wyżów i niżów demograficznych 1.wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności dla Polski 1.analizuje wpływ przyrostu naturalnego na liczbę ludności 1.podaje konsekwencje starzenia się społeczeństwa 2.podaje związek między spadkiem przyrostu naturalnego a starzeniem się społeczeństwa</p>	<p>1.analizuje wpływ przyrostu naturalnego na liczbę ludności 1.podaje konsekwencje starzenia się społeczeństwa 2.podaje związek między spadkiem przyrostu naturalnego a starzeniem się społeczeństwa 2.umiejszcawia przemiany demograficzne w Polsce w poszczególnych latach w stosunku do etapów cyklu demograficznego i rozwoju gospodarczego</p>	<p>1.podaje konsekwencje starzenia się społeczeństwa 2.podaje związek między spadkiem przyrostu naturalnego a starzeniem się społeczeństwa 2.umiejszcawia przemiany demograficzne w Polsce w poszczególnych latach w stosunku do etapów cyklu demograficznego i rozwoju gospodarczego 3.podaje związek przyczynowo skutkowy między strukturą płci i wieku a rozwojem gospodarczym 3.prównuje strukturę płci i wieku dla Polski ze strukturą płci i wieku dla innych państw</p>
---	--	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3	Migracje i ich wpływ na liczbę ludności Polski	Uczeń analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych oraz wyjaśnia ich przyczyny;	<p>Uczeń:</p> <p>1.wyszukuje dane statystyczne na temat migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. porównuje i analizuje dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. wiec co to jest saldo migracji</p> <p>1. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na podstawie danych statystycznych</p> <p>1.wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i podaje ich główne kierunki</p> <p>1.podaje główne przyczyny, kierunki i wielkość współczesnych migracji zewnętrznych</p> <p>2.opisuje społeczne i gospodarcze skutki migracji zewnętrznych</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny wewnętrznych migracji ludności</p> <p>2.ocenia wpływ migracji wewnętrznych i zewnętrznych na zróżnicowanie gęstość zaludnienia w państwach Europy i Polski</p> <p>2.podje związek przyczynowy między wpływem salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na liczbę ludności krajów Europy i Polski</p> <p>2.analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych</p> <p>3.widzi związek między migracjami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz analizuje okresowe zmiany salda migracji wewnętrznych i ich wpływ na gospodarkę</p>	<p>Analiza przypadków</p> <p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie wpływ migracji na liczbę ludności Polski:</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej.</p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta pracy</p> <p>Ocena koleżeńska</p>

Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wyszukuje dane statystyczne na temat migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. porównuje i analizuje dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na podstawie danych statystycznych</p> <p>1. wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i podaje ich główne kierunki</p> <p>1. podaje główne przyczyny, kierunki i wielkość współczesnych migracji zewnętrznych</p>	<p>1. wyszukuje dane statystyczne na temat migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. porównuje i analizuje dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. wiec co to jest saldo migracji</p> <p>1. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na podstawie danych statystycznych</p> <p>1. wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i podaje ich główne kierunki</p> <p>1. podaje główne przyczyny, kierunki i wielkość współczesnych migracji zewnętrznych</p>	<p>1. wyszukuje dane statystyczne na temat migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. porównuje i analizuje dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. wiec co to jest saldo migracji</p> <p>1. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na podstawie danych statystycznych</p> <p>1. wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i podaje ich główne kierunki</p> <p>1. podaje główne przyczyny, kierunki i wielkość współczesnych migracji zewnętrznych</p> <p>2. opisuje społeczne i gospodarcze skutki migracji zewnętrznych</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny wewnętrznych migracji ludności</p> <p>2. ocenia wpływ migracji wewnętrznych i zewnętrznych na zróżnicowanie gęstość zaludnienia w państwach Europy i Polski</p> <p>2. podje związek przyczynowy między wpływem salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na liczbę ludności krajów Europy i Polski</p>	<p>1. wyszukuje dane statystyczne na temat migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. porównuje i analizuje dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. wiec co to jest saldo migracji</p> <p>1. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na podstawie danych statystycznych</p> <p>1. wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i podaje ich główne kierunki</p> <p>1. podaje główne przyczyny, kierunki i wielkość współczesnych migracji zewnętrznych</p> <p>2. opisuje społeczne i gospodarcze skutki migracji zewnętrznych</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny wewnętrznych migracji ludności</p> <p>2. ocenia wpływ migracji wewnętrznych i zewnętrznych na zróżnicowanie gęstość zaludnienia w państwach Europy i Polski</p> <p>2. podje związek przyczynowy między wpływem salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na liczbę ludności krajów Europy i Polski</p> <p>2. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych</p>	<p>1. wyszukuje dane statystyczne na temat migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. porównuje i analizuje dane statystyczne dotyczące migracji wewnętrznych i zewnętrznych w Polsce w ostatnim 60 leciu strona GUS</p> <p>1. wiec co to jest saldo migracji</p> <p>1. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na podstawie danych statystycznych</p> <p>1. wymienia przyczyny migracji wewnętrznych i podaje ich główne kierunki</p> <p>1. podaje główne przyczyny, kierunki i wielkość współczesnych migracji zewnętrznych</p> <p>2. opisuje społeczne i gospodarcze skutki migracji zewnętrznych</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny wewnętrznych migracji ludności</p> <p>2. ocenia wpływ migracji wewnętrznych i zewnętrznych na zróżnicowanie gęstość zaludnienia w państwach Europy i Polski</p> <p>2. podje związek przyczynowy między wpływem salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych na liczbę ludności krajów Europy i Polski</p> <p>2. analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych</p> <p>3. widzi związek między migracjami wewnętrznymi i zewnętrznymi oraz analizuje okresowe zmiany salda migracji wewnętrznych i ich wpływ na gospodarkę</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
4	Przyczyny zamiany struktura zatrudnia w Polsce	Uczeń wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski;	Uczeń: 1.wyszukuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.interpretuje i wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach 2.wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zatrudnieni w Polsce 2.omawia związek między zmianami struktury zatrudnienia a zmianami poziomu rozwoju gospodarczego Polski 3. wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski na tle zmian społeczno gospodarczych	Analiza przypadków Praca w grupach Warsztaty, na których poddaje się analizie przyczyny zmiany struktury zatrudnienia w Polsce Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez. Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Karta pracy Ocena koleżeńska

Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris

wykorzystanie zasobów platformy Scholaris
„Zatrudnienie w rolnictwie” Film przedstawia zatrudnienie w rolnictwie.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1.wyszukuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.interpretuje i wyjaśnia zmiany w strukturze	1.wyszukuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.interpretuje i wyjaśnia zmiany w strukturze	1.wyszukuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.interpretuje i wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach 2.wyjaśnia przyczyny zmian w	1.wyszukuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.interpretuje i wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach 2.wyjaśnia przyczyny zmian w	1.wyszukuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące struktury zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach i państwach Europy 1.interpretuje i wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach 2.wyjaśnia przyczyny zmian w strukturze zatrudnieni w Polsce 2.omawia związek między zmianami struktury zatrudnienia a zmianami poziomu rozwoju

zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach	zatrudnienia w Polsce w ostatnich 60 latach 1.przedstawia strukturę zatrudnienia w Polsce	strukturze zatrudnieni w Polsce	strukturze zatrudnieni w Polsce 2.omawia związek między zmianami struktury zatrudnienia a zmianami poziomemu rozwoju gospodarczego Polski	gospodarczego Polski 3. wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski na tle zmian społeczno gospodarczych
---	--	---------------------------------	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
5	Rynek pracy w Polsce i jego regionalne zróżnicowanie	Uczeń wskazuje regionalne zróżnicowanie rynku pracy w Polsce	<p>Uczeń:</p> <p>1.rozumie i posługuje się pojęciami charakteryzującymi rynek pracy: rynek pracy, pracodawca , przedsiębiorca, pracownik, konkurencyjność, mobilność , podaż pracy, popyt na pracę, bezrobocie</p> <p>1.wymienia wskaźniki opisujące rynek pracy dotyczące struktury pracujących, mierników rynku pracy, mierników technicznych, poziomu inwestycji oraz miary przedsiębiorczości i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. np.: liczba osób pracujących, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, przemyśle, usługach, budownictwie , wskaźnik zatrudnienia, zatrudnienie kobiet, wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem , liczba nieaktywnych zawodowo, współczynnik aktywności zawodowej</p> <p>liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia, średnia miesięczna płaca, średnia miesięczna płaca w sektorze przedsiębiorstw, usług, rolnictwie , budownictwie, handlu itp.</p> <p>1.określa rolę konkurencyjności rynków pracy, wymienia czynniki wpływające na konkurencyjności rynków pracy np. instytucje, infrastruktura społeczno-ekonomiczna, stabilność makroekonomiczna, jakość zasobów pracujących, efektywność funkcjonowania rynku pracy, rozwój rynku finansowego, poziom umiędzynarodowienia gospodarki, poziom technologii oraz innowacje, wielkość rynku, warunki prowadzenia działalność gospodarczej itp.</p> <p>1.wyszukuje informacji statystycznych dotyczących czynników konkurencyjności rynków pracy w poszczególnych województwach ze strony GUS www.stat.gov.pl np.</p> <ul style="list-style-type: none"> -udział pracujących w rolnictwie, -udział pracujących w usługach rynkowych, - udział bezrobotnych ogółem -udział bezrobotnych długookresowych w bezrobotnych ogółem, -majątek trwały w przedsiębiorstwach na 1000 pracujących, -udział podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w <p>1.wykonuje zestawienia wskaźników opisujących konkurencyjność rynku pracy dla poszczególnych województw</p> <p>1.wykorzystuje mapy konturowe województw do wykonania kartogramów za pomocą barwy dla poszczególnych wskaźników</p> <p>1.analizuje zestawienia statystyczne i mapy wskaźników opisujących zróżnicowanie rynków pracy dla poszczególnych województw oraz określa ich zróżnicowanie konkurencyjności na podstawie tych wskaźników</p>	<p>Praca w grupach</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się analizie problemy zróżnicowanie rynku pracy w Polsce .</p> <p>Wizualizacja jest tłem toku lekcji, Dyskusji sterowana.</p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Analiza zebranych informacji, danych statystycznych</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów</p> <p>Karta pracy</p> <p>Karta samooceny, ocena koleżeńska</p>
6.	Rynek pracy w Polsce i jego regionalne zróżnicowanie			

		1.wymienia problemy wynikające z bezrobocia i podaje przykłady ich rozwiązywania 2.na podstawie zebranych danych wyjaśnia przyczyny regionalnego zróżnicowania rynku pracy 3.analizuje i wyjaśnia przestrzenne zróżnicowanie regionalnego zróżnicowania rynku pracy		
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami charakteryzującymi rynek pracy: rynek pracy, pracodawca , przedsiębiorca, pracownik, konkurencyjność, mobilność , podaż pracy, popyt na pracę, bezrobocie</p> <p>1.wymienia wskaźniki opisujące rynek pracy dotyczące struktury pracujących, mierników rynku pracy, mierników technicznych, poziomu inwestycji oraz miary przedsiębiorczości i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. np.: liczba osób pracujących, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, przemysłe, usługach, budownictwie , wskaźnik zatrudnienia, zatrudnienie kobiet, wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem , liczba nieaktywnych zawodowo, współczynnik aktywności zawodowej</p> <p>liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia, średnia miesięczna płaca, średnia miesięczna płaca w sektorze przedsiębiorstw, usług, rolnictwie , budownictwie, handlu itp.</p> <p>1.określa rolę konkurencyjności rynków pracy, wymienia czynniki wpływające na</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami charakteryzującymi rynek pracy: rynek pracy, pracodawca , przedsiębiorca, pracownik, konkurencyjność, mobilność , podaż pracy, popyt na pracę, bezrobocie</p> <p>1.wymienia wskaźniki opisujące rynek pracy dotyczące struktury pracujących, mierników rynku pracy, mierników technicznych, poziomu inwestycji oraz miary przedsiębiorczości i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. np.: liczba osób pracujących, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, przemysłe, usługach, budownictwie , wskaźnik zatrudnienia, zatrudnienie kobiet, wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem , liczba nieaktywnych zawodowo, współczynnik aktywności zawodowej</p> <p>liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia, średnia miesięczna płaca, średnia miesięczna płaca w sektorze przedsiębiorstw, usług, rolnictwie , budownictwie, handlu itp.</p> <p>1.określa rolę konkurencyjności rynków pracy, wymienia czynniki wpływające na konkurencyjności</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami charakteryzującymi rynek pracy: rynek pracy, pracodawca , przedsiębiorca, pracownik, konkurencyjność, mobilność , podaż pracy, popyt na pracę, bezrobocie</p> <p>1.wymienia wskaźniki opisujące rynek pracy dotyczące struktury pracujących, mierników rynku pracy, mierników technicznych, poziomu inwestycji oraz miary przedsiębiorczości i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. np.: liczba osób pracujących, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, przemysłe, usługach, budownictwie , wskaźnik zatrudnienia, zatrudnienie kobiet, wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem , liczba nieaktywnych zawodowo, współczynnik aktywności zawodowej</p> <p>liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia, średnia miesięczna płaca, średnia miesięczna płaca w sektorze przedsiębiorstw, usług, rolnictwie , budownictwie, handlu itp.</p> <p>1.określa rolę konkurencyjności rynków pracy, wymienia czynniki wpływające na konkurencyjności</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami charakteryzującymi rynek pracy: rynek pracy, pracodawca , przedsiębiorca, pracownik, konkurencyjność, mobilność , podaż pracy, popyt na pracę, bezrobocie</p> <p>1.wymienia wskaźniki opisujące rynek pracy dotyczące struktury pracujących, mierników rynku pracy, mierników technicznych, poziomu inwestycji oraz miary przedsiębiorczości i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. np.: liczba osób pracujących, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, przemysłe, usługach, budownictwie , wskaźnik zatrudnienia, zatrudnienie kobiet, wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem , liczba nieaktywnych zawodowo, współczynnik aktywności zawodowej</p> <p>liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia, średnia miesięczna płaca, średnia miesięczna płaca w sektorze przedsiębiorstw, usług, rolnictwie , budownictwie, handlu itp.</p> <p>1.określa rolę konkurencyjności rynków pracy, wymienia czynniki wpływające na konkurencyjności</p>	<p>1.rozumie i posługuje się pojęciami charakteryzującymi rynek pracy: rynek pracy, pracodawca , przedsiębiorca, pracownik, konkurencyjność, mobilność , podaż pracy, popyt na pracę, bezrobocie</p> <p>1.wymienia wskaźniki opisujące rynek pracy dotyczące struktury pracujących, mierników rynku pracy, mierników technicznych, poziomu inwestycji oraz miary przedsiębiorczości i umiędzynarodowienia działalności gospodarczej. np.: liczba osób pracujących, przeciętne zatrudnienie w sektorze przedsiębiorstw, przemysłe, usługach, budownictwie , wskaźnik zatrudnienia, zatrudnienie kobiet, wskaźnik zatrudnienia osób z wyższym wykształceniem , liczba nieaktywnych zawodowo, współczynnik aktywności zawodowej</p> <p>liczba osób bezrobotnych, stopa bezrobocia, średnia miesięczna płaca, średnia miesięczna płaca w sektorze przedsiębiorstw, usług, rolnictwie , budownictwie, handlu itp.</p> <p>1.określa rolę konkurencyjności rynków pracy, wymienia czynniki wpływające na konkurencyjności</p>

<p>konkurencyjności rynków pracy np. instytucje, infrastruktura społeczno-ekonomiczna, stabilność makroekonomiczna, jakość zasobów pracujących, efektywność funkcjonowania rynku pracy, rozwój rynku finansowego, poziom umiędzynarodowienia gospodarki, poziom technologii oraz innowacje, wielkość rynku, warunki prowadzenia działalność gospodarczej itp.</p> <p>1. wyszukuje informacji statystycznych dotyczących czynników konkurencyjności rynków pracy w poszczególnych województwach ze strony GUS www.stat.gov.pl.np.</p> <p>-udział pracujących w rolnictwie, -udział pracujących w usługach rynkowych, - udział bezrobotnych ogółem -udział bezrobotnych długookresowo w bezrobotnych ogółem, -majątek trwały w przedsiębiorstwach na 1000 pracujących, -udział podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w</p> <p>1. wykonuje zestawienia wskaźników opisujących konkurencyjność rynku pracy dla poszczególnych województw</p> <p>1. wykorzystuje mapy konturowe województw do wykonania kartogramów za pomocą barwy dla poszczególnych wskaźników</p> <p>1. analizuje zestawienia</p>	<p>rynków pracy np. instytucje, infrastruktura społeczno-ekonomiczna, stabilność makroekonomiczna, jakość zasobów pracujących, efektywność funkcjonowania rynku pracy, rozwój rynku finansowego, poziom umiędzynarodowienia gospodarki, poziom technologii oraz innowacje, wielkość rynku, warunki prowadzenia działalność gospodarczej itp.</p> <p>1. wyszukuje informacji statystycznych dotyczących czynników konkurencyjności rynków pracy w poszczególnych województwach ze strony GUS www.stat.gov.pl.np.</p> <p>-udział pracujących w rolnictwie, -udział pracujących w usługach rynkowych, - udział bezrobotnych ogółem -udział bezrobotnych długookresowo w bezrobotnych ogółem, -majątek trwały w przedsiębiorstwach na 1000 pracujących, -udział podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w</p> <p>1. wykonuje zestawienia wskaźników opisujących konkurencyjność rynku pracy dla poszczególnych województw</p> <p>1. wykorzystuje mapy konturowe województw do wykonania kartogramów za pomocą barwy dla poszczególnych wskaźników</p> <p>1. analizuje zestawienia</p>	<p>rynków pracy np. instytucje, infrastruktura społeczno-ekonomiczna, stabilność makroekonomiczna, jakość zasobów pracujących, efektywność funkcjonowania rynku pracy, rozwój rynku finansowego, poziom umiędzynarodowienia gospodarki, poziom technologii oraz innowacje, wielkość rynku, warunki prowadzenia działalność gospodarczej itp.</p> <p>1. wyszukuje informacji statystycznych dotyczących czynników konkurencyjności rynków pracy w poszczególnych województwach ze strony GUS www.stat.gov.pl.np.</p> <p>-udział pracujących w rolnictwie, -udział pracujących w usługach rynkowych, - udział bezrobotnych ogółem -udział bezrobotnych długookresowo w bezrobotnych ogółem, -majątek trwały w przedsiębiorstwach na 1000 pracujących, -udział podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w</p> <p>1. wykonuje zestawienia wskaźników opisujących konkurencyjność rynku pracy dla poszczególnych województw</p> <p>1. wykorzystuje mapy konturowe województw do wykonania kartogramów za pomocą barwy dla poszczególnych wskaźników</p> <p>1. analizuje zestawienia</p>	<p>funkcjonowania rynku pracy, rozwój rynku finansowego, poziom umiędzynarodowienia gospodarki, poziom technologii oraz innowacje, wielkość rynku, warunki prowadzenia działalność gospodarczej itp.</p> <p>1. wyszukuje informacji statystycznych dotyczących czynników konkurencyjności rynków pracy w poszczególnych województwach ze strony GUS www.stat.gov.pl.np.</p> <p>-udział pracujących w rolnictwie, -udział pracujących w usługach rynkowych, - udział bezrobotnych ogółem -udział bezrobotnych długookresowo w bezrobotnych ogółem, -majątek trwały w przedsiębiorstwach na 1000 pracujących, -udział podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w</p> <p>1. wykonuje zestawienia wskaźników opisujących konkurencyjność rynku pracy dla poszczególnych województw</p> <p>1. wykorzystuje mapy konturowe województw do wykonania kartogramów za pomocą barwy dla poszczególnych wskaźników</p> <p>1. analizuje zestawienia statystyczne i mapy wskaźników opisujących zróżnicowanie rynków pracy dla poszczególnych województw oraz określa ich zróżnicowanie konkurencyjności na podstawie tych wskaźników</p> <p>1. wymienia problemy wynikające z</p>	<p>funkcjonowania rynku pracy, rozwój rynku finansowego, poziom umiędzynarodowienia gospodarki, poziom technologii oraz innowacje, wielkość rynku, warunki prowadzenia działalność gospodarczej itp.</p> <p>1. wyszukuje informacji statystycznych dotyczących czynników konkurencyjności rynków pracy w poszczególnych województwach ze strony GUS www.stat.gov.pl.np.</p> <p>-udział pracujących w rolnictwie, -udział pracujących w usługach rynkowych, - udział bezrobotnych ogółem -udział bezrobotnych długookresowo w bezrobotnych ogółem, -majątek trwały w przedsiębiorstwach na 1000 pracujących, -udział podmiotów z udziałem kapitału zagranicznego w</p> <p>1. wykonuje zestawienia wskaźników opisujących konkurencyjność rynku pracy dla poszczególnych województw</p> <p>1. wykorzystuje mapy konturowe województw do wykonania kartogramów za pomocą barwy dla poszczególnych wskaźników</p> <p>1. analizuje zestawienia statystyczne i mapy wskaźników opisujących zróżnicowanie rynków pracy dla poszczególnych województw oraz określa ich zróżnicowanie konkurencyjności na podstawie tych wskaźników</p> <p>1. wymienia problemy wynikające z</p>
---	--	--	--	--

statystyczne i mapy wskaźników opisujących różnicowanie rynków pracy dla poszczególnych województw oraz określa ich różnicowanie konkurencyjności na podstawie tych wskaźników	statystyczne i mapy wskaźników opisujących różnicowanie rynków pracy dla poszczególnych województw oraz określa ich różnicowanie konkurencyjności na podstawie tych wskaźników 1. wymienia problemy wynikające z bezrobocia i podaje przykłady ich rozwiązywania	statystyczne i mapy wskaźników opisujących różnicowanie rynków pracy dla poszczególnych województw oraz określa ich różnicowanie konkurencyjności na podstawie tych wskaźników 1. wymienia problemy wynikające z bezrobocia i podaje przykłady ich rozwiązywania	bezrobocia i podaje przykłady ich rozwiązywania 2. na podstawie zebranych danych wyjaśnia przyczyny regionalnego różnicowania rynku pracy	bezrobocia i podaje przykłady ich rozwiązywania 2. na podstawie zebranych danych wyjaśnia przyczyny regionalnego różnicowania rynku pracy 3. analizuje i wyjaśnia przestrzenne różnicowanie regionalnego różnicowania rynku pracy
--	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
7	Ludność Polski na tle ludności Europy-	Uczeń wskazuje regionalne różnicowanie rynku pracy w Polsce	Uczeń 1. wymienia czynniki opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 1. analizuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 2. interpretuje zebrane dane opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 1. podaje podobieństwa i różnice struktury demograficznej oraz rynków pracy Polski i innych krajów europejskich 2. przedstawia różnicowanie przestrzenne zebranych informacji 3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między strukturą demograficzną i różnicowaniem konkurencyjności rynków pracy państw Europejskich a rozwojem poziomu gospodarczego tych państw	Studium przypadku Praca w grupach Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: porównania sytuacji ludność Polski z sytuacją ludności Europy Wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Analiza zebranych informacji Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez. Indywidualizacja pracy przez zastosowanie zadań o różnym stopniu trudności i złożoności problemów Karta pracy Karta samooceny, ocena koleżeńska

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. wymienia czynniki opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na	1. wymienia czynniki opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 1. analizuje dane	1. wymienia czynniki opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące wskaźników	1. wymienia czynniki opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy	1. wymienia czynniki opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 1. analizuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy



<p>tle Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 1. podaje podobieństwa i różnice struktury demograficznej oraz rynków pracy Polski i innych krajów europejskich</p>	<p>statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 1. podaje podobieństwa i różnice struktury demograficznej oraz rynków pracy Polski i innych krajów europejskich 1.ocenia miejsce Polski w europie</p>	<p>demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 1.analizuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 2.interpertuje zebrane dane opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 1. podaje podobieństwa i różnice struktury demograficznej oraz rynków pracy Polski i innych krajów europejskich</p>	<p>1.analizuje dane statystyczne dotyczące wskaźników demograficznych oraz rynku pracy dla państw Europy 2.interpertuje zebrane dane opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 1. podaje podobieństwa i różnice struktury demograficznej oraz rynków pracy Polski i innych krajów europejskich 2.przedstawia zróżnicowanie przestrzenne zebranych informacji</p>	<p>2.interpertuje zebrane dane opisujące położenie społeczno gospodarcze ludności Polski na tle Europy 1. podaje podobieństwa i różnice struktury demograficznej oraz rynków pracy Polski i innych krajów europejskich 2.przedstawia zróżnicowanie przestrzenne zebranych informacji 3.wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy między strukturą demograficzną i zróżnicowaniem konkurencyjności rynków pracy państw Europejskich a rozwojem poziomu gospodarczego tych państw</p>
---	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów
8	Zagadnienia ludnościowe w Polsce Utrwalenie wiadomości	<p>Uczeń: -charakteryzuje rozwój demograficzny Polski w wybranych okresach na podstawie danych statystycznych i wyjaśnia zmiany kształtu piramidy wieku i płci ludności Polski wraz z rozwojem gospodarczym oraz porównuje ją z innymi państwami; -wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski; -wskazuje regionalne zróżnicowanie rynku pracy w Polsce; -analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych oraz wyjaśnia ich przyczyny;</p>	<p>Uczeń - analizuje przygotowana przez nauczyciela materiały źródłowe - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów</p>	<p>Gra dydaktyczna Praca w parach Samocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem polega na stopniowaniu trudności i motywowaniu do samodzielnej pracy i kontroli</p>
9	Zagadnienia ludnościowe w Polsce Test wiedzy i umiejętności	<p>gospodarczym oraz porównuje ją z innymi państwami; -wyjaśnia zmiany w strukturze zatrudnienia ludności Polski; -wskazuje regionalne zróżnicowanie rynku pracy w Polsce; -analizuje okresowe zmiany salda migracji zewnętrznych i wewnętrznych oraz wyjaśnia ich przyczyny;</p>	<p>test wiedzy i umiejętności</p>	<p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem polega na stopniowaniu trudności i motywowaniu do samodzielnej pracy i kontroli</p>

Dział VII Geografia Polski – osadnictwo

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń:

7) charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod kątem cech kulturowych, zasobów ropy naftowej, kierunków i poziomu rozwoju gospodarczego; wskazuje miejsca konfliktów zbrojnych;

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

Zróżnicowanie gospodarcze świata

14) podaje przykłady procesów globalizacji i ich wpływu na rozwój regionalny i lokalny;

15) wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata;

16) wyjaśnia na wybranych przykładach (w skali lokalnej, regionalnej i globalnej) przyczyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne.

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1.	Uwarunkowania procesów urbanizacyjnych w Polsce	Uczeń wyjaśnia uwarunkowania i specyfikę procesów urbanizacyjnych i osadnictwa wiejskiego w Polsce wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi.	Uczeń 1.zna pojęcie i posługuje się pojęciem miasto w znaczeniu polskiego prawodawstwa (Przez miasta (obszary miejskie) rozumiane są jednostki podziału terytorialnego kraju, którym aktem prawnym nadano status miasta. W myśl obowiązujących przepisów są to miasta na prawach powiatu pozostałe gminy miejskie oraz części miejskie gmin miejsko- wiejskich ²¹ . 1.wymienia uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce oraz ich specyfikę wynikającą z historii, tradycji kulturowych, poziomu rozwoju gospodarczego, zmian społecznych i politycznych (<i>wolniejszy rozwój miast i jego przyczyny (poddaństwo chłopów , brak mobilności , przewodnia rola szlachty , drugorzędna rola mieszczaństwa , kultura wiejsko ziemiańska, rozbiory, w 1578 r. ludność miejska stanowiła 28,8% mieszkańców ziem polskich, a w połowie XIX wieku (1842 r.) tylko 20% (Herbst, 1954; Dumala, 1974), początki urbanizacji związane z uprzemysłowieniem w stylu zachodnim zapoczątkowane zostały na ziemiach polskich dopiero w drugiej połowie XIX wieku., rozwój miast²² , etapy urbanizacji do czasów współczesnych)</i> 1.opisuje uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce 1.charakteryzuje urbanizację w Polsce w warunkach gospodarki sterowanej centralnie powstanie takich miast jak Konin, Tarnobrzeg, Puławy, Płock, Bełchatów, Legnica i	Metoda problemowa (dedukcja), praca z tekstem źródłowym Praca w grupach Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Uwarunkowania procesów urbanizacyjnych w Polsce Wizualizacja, dyskusja sterowana. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Indywidualizacja pracy z uczniem polega na stopniowaniu trudności i motywowaniu do samodzielnej pracy i kontroli Indywidualizacja procesu nauczania poprzez: - uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów – stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej,

²¹ MRR Rozwój miast w Polsce W-a 2010

²² MRR Rozwój miast w Polsce W-a 2010

		<p>Tychy</p> <p>2.opisuje specyfika miasta Polskiego jako miasta socjalistycznego</p> <p>1.wymienia uwarunkowania rozwoju współczesnej sieci osadniczej w Polsce np.:</p> <p>-procesy integracyjne</p> <p>-przemiany społeczno demograficzne</p> <p>2. podaje przykłady procesów warunkujących współczesne przemiany sieci osadniczej w Polsce</p> <p>3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między procesami urbanizacyjnymi zachodzącymi w Polsce a uwarunkowaniami historyczne, politycznymi i gospodarczymi</p> <p>3.wykazuje specyfikę procesów demograficznych zachodzących w Polsce</p> <p>źródło <i>ROZWÓJ MIAST W POLSCE</i></p>	<p>pracy w grupach, jasne kryteria oceniania podawane do każdej lekcji, specjalny dobór uczniów słabszych z lepszymi w pracy w grupach)</p> <p>- rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów przez wskazywanie różnych źródeł aktualnej wiedzy na dany temat</p> <p>Zastosowanie metod aktywizujących uczniów, w tym sprzyjających zastosowaniu zdobytej wiedzy w działaniu wdraża do samodzielności i motywuje do nauki.</p>
--	--	--	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.zna pojęcie i posługuje się pojęciem miasto w znaczeniu polskiego prawodawstwa</p> <p>1.wymienia uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce oraz ich specyfikę wynikającą z historii, tradycji kulturowych, poziomu rozwoju gospodarczego, zmian społecznych i politycznych</p> <p>1.opisuje uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje urbanizacje w Polsce w warunkach</p>	<p>1.zna pojęcie i posługuje się pojęciem miasto w znaczeniu polskiego prawodawstwa</p> <p>1.wymienia uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce oraz ich specyfikę wynikającą z historii, tradycji kulturowych, poziomu rozwoju gospodarczego, zmian społecznych i politycznych</p> <p>1.opisuje uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje urbanizacje w Polsce w warunkach gospodarki sterowanej centralnie powstanie takich miast jak Konin, Tarnobrzeg, Puławy, Płock, Bełchatów, Legnica i Tychy</p>	<p>1.zna pojęcie i posługuje się pojęciem miasto w znaczeniu polskiego prawodawstwa</p> <p>1.wymienia uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce oraz ich specyfikę wynikającą z historii, tradycji kulturowych, poziomu rozwoju gospodarczego, zmian społecznych i politycznych</p> <p>1.opisuje uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje urbanizacje w Polsce w warunkach gospodarki sterowanej centralnie powstanie takich miast jak Konin, Tarnobrzeg, Puławy, Płock, Bełchatów, Legnica i Tychy</p> <p>2.opisuje specyfika miasta Polskiego jako miasta socjalistycznego</p> <p>1.wymienia uwarunkowania rozwoju współczesnej sieci osadniczej w Polsce np.:</p> <p>-procesy integracyjne</p> <p>-przemiany społeczno demograficzne</p> <p>2. podaje przykłady procesów warunkujących współczesne przemiany sieci osadniczej w Polsce</p> <p>1.wymienia uwarunkowania rozwoju współczesnej sieci osadniczej w Polsce np.:</p> <p>-procesy integracyjne</p> <p>-przemiany społeczno demograficzne</p> <p>2. podaje przykłady procesów warunkujących współczesne przemiany sieci osadniczej w Polsce</p> <p>3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między procesami urbanizacyjnymi zachodzącymi w Polsce a uwarunkowaniami</p>	<p>1.zna pojęcie i posługuje się pojęciem miasto w znaczeniu polskiego prawodawstwa</p> <p>1.wymienia uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce oraz ich specyfikę wynikającą z historii, tradycji kulturowych, poziomu rozwoju gospodarczego, zmian społecznych i politycznych</p> <p>1.opisuje uwarunkowania historyczne procesów urbanizacyjnych w Polsce</p> <p>1.charakteryzuje urbanizacje w Polsce w warunkach gospodarki sterowanej centralnie powstanie takich miast jak Konin, Tarnobrzeg, Puławy, Płock, Bełchatów, Legnica i Tychy</p> <p>2.opisuje specyfika miasta Polskiego jako miasta socjalistycznego</p> <p>1.wymienia uwarunkowania rozwoju współczesnej sieci osadniczej w Polsce np.:</p> <p>-procesy integracyjne</p> <p>-przemiany społeczno demograficzne</p> <p>2. podaje przykłady procesów warunkujących współczesne przemiany sieci osadniczej w Polsce</p> <p>3.wykazuje związek przyczynowo skutkowy między procesami urbanizacyjnymi zachodzącymi w Polsce a uwarunkowaniami</p>	



gospodarki sterowanej centralnie powstanie takich miast jak Konin, Tarnobrzeg, Puławy, Płock, Bełchatów, Legnica i Tychy	1.wymienia uwarunkowania rozwoju współczesnej sieci osadniczej w Polsce np.: -procesy integracyjne -przemiany społeczno demograficzne	-procesy integracyjne -przemiany społeczno demograficzne		historyczne, politycznymi i gospodarczymi 3.wykazuje specyfikę procesów demograficznych zachodzących w Polsce 3. wykorzystuje publikacje MRR <i>ROZWÓJ MIAST W POLSCE</i>
--	---	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
2.	Zróżnicowanie przestrzenne typów jednostek osadniczych w Polsce i ich funkcje	Uczeń wyjaśnia zmiany procesów urbanizacyjnych i osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce.	<p>Uczeń</p> <p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich występujące w Polsce oraz przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie (policentryczny charakter sieci osadniczej)</p> <p>1.charakteryzuje typy zespołów miejskich występujących w Polsce podając różnice między nimi (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne.)</p> <p>1.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,) występujących w Polsce</p> <p>2.na podstawie map, planów miast Polskich rozpoznaje ich strukturę przestrzenną</p> <p>1.wymienia i wskazuje na mapie Polski przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.podaje przykłady aglomeracji z dwoma ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne)</p> <p>3.wyясniasn przyczyny braku megalopolis w Polsce</p> <p>1.podaje genezę powstania układu metropolitarnego w Polsce np. – Metropolii Warszawskiej(wymienia czynniki decydujące o rozwoju układów metropolitarnych)</p> <p>2. klasyfikuje duże ośrodki miejskie w Polsce według podziału ESPON²³ i charakteryzuje układy metropolitarne w Polsce należące do typów Mega⁴ według tego podziału tzn. Warszawa, Kraków, Gdańsk-Gdynia, Wrocław, Poznań, Katowice wraz z konurbacją górnośląską, Łódź i Szczecin.</p> <p>2. porównuje największe zespoły miejskie Polski z miastami europejskimi biorąc pod uwagę wielkości ,układ przestrzenny, zróżnicowanie funkcjonalne,</p> <p>1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarny)</p>	<p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Metoda analizowania i rozwiązywania problemów.</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Zróżnicowania przestrzennego typów jednostek osadniczych w Polsce i ich funkcji</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja toku lekcji w postaci prezentacji multimedialnej, wykorzystanie techniki studium przypadku-plany miast , dyskusja sterowana.</p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników.</p> <p>Wspólna analiza zebranych informacji</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji.</p> <p>Indywidualizacja procesu nauczania poprzez: - uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów przez stasowanie pracy w grupach uczniów słabszych ze zdolniejszymi,</p>

²³ W ramach projektu ESPON sklasyfikowane zostały duże ośrodki miejskie, które podzielone zostały na następujące kategorie: miasta globalne (w Europie jedynie Londyn i Paryż) oraz tzw. MEGA (Europejskie Metropolitarne Obszary Wzrostu), które podzielono na MEGA 1 (europejskie metropolie), MEGA 2 (silne metropolie), MEGA 3 (potencjalne metropolie), MEGA 4 (słabo wykształcone metropolie). „Rozwój Miast w Polsce” MRR 2010 rok

		<p>3.omawia typy genetyczne zespołów miejskich jako produkty faz urbanizacji oraz opisuje proces ich powstawania (aglomeracja mono ,i policentryczna , obszaru metropolitarnego)</p> <p>2. wyjaśnia zmiany funkcji pełnionych przez miasta wraz z rozwojem gospodarczym miast na przykładach</p> <p>1.klasyfikuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce na wiejskie i miejskie</p> <p>1.opisuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce wsie i miasta</p> <p>2. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne miast i wsi w Polsce</p> <p>2.przedstawia główne cechy osadnictwa wiejskiego</p> <p>1.wymienia i opisuje typy kształtów wsi</p> <p>2.wymienia współczesne zmiany w osadnictwie wiejskim i podaje ich przyczyny</p> <p>2.omawia związek między zmianami funkcji wsi a przemianami społeczno-gospodarczymi</p> <p>2.wyjaśnia przyczyny wyludniania się wsi w Polsce</p>	<p>stasowanie karty oceny koleżeńskiej, oraz jasnych kryteriów do każdej lekcji</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów poprzez wykorzystanie ich wiedzy i umiejętności, wdrażanie do samodzielnego uczenia, delegowanie odpowiedzialności za osiągnięte wyniki przez zastosowanie karty samooceny, motywowanie i zainteresowanie tematem.</p> <p>Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris</p>
--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

- wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris
- „Funkcje miast polskich” Film przedstawia funkcje miast polskich.
- wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl
- wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich występujące w Polsce oraz przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie (policentryczny charakter sieci osadniczej)</p> <p>1.charakteryzuje typy zespołów miejskich występujących w Polsce podając różnice między nimi (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.rozpoznaje graficzne modele typów układów</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich występujące w Polsce oraz przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie (policentryczny charakter sieci osadniczej)</p> <p>1.charakteryzuje typy zespołów miejskich występujących w Polsce podając różnice między nimi (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne,</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich występujące w Polsce oraz przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie (policentryczny charakter sieci osadniczej)</p> <p>1.charakteryzuje typy zespołów miejskich występujących w Polsce podając różnice między nimi (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,) występujących w Polsce</p> <p>1.wymienia i wskazuje na mapie Polski przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja</p>	<p>1.wymienia znane typy zespołów miejskich występujące w Polsce oraz przedstawia ich przestrzenne zróżnicowanie (policentryczny charakter sieci osadniczej)</p> <p>1.charakteryzuje typy zespołów miejskich występujących w Polsce podając różnice między nimi (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.rozpoznaje graficzne modele typów układów miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,) występujących w Polsce</p> <p>2.na podstawie map, planów miast Polskich rozpoznaje ich strukturę przestrzenną</p> <p>1.wymienia i wskazuje na mapie Polski przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.podaje przykłady aglomeracji z dwoma</p>	

<p>miejskich(aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,) występujących w Polsce</p> <p>1.wymienia i wskazuje na mapie Polski przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.podaje genezę powstania układu metropolitarne go w Polsce np. – Metropolii Warszawskiej(wymienia czynniki decydujące o rozwoju układów metropolitarne go)</p> <p>1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarne go)</p> <p>1.klasyfikuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce na wiejskie i miejskie</p> <p>1.opisuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce wsie i miasta</p>	<p>policentryczna, układy metropolitarne,) występujących w Polsce</p> <p>1.wymienia i wskazuje na mapie Polski przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.podaje przykłady aglomeracji z dwoma ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne)</p> <p>1.podaje genezę powstania układu metropolitarne go w Polsce np. – Metropolii Warszawskiej(wymienia czynniki decydujące o rozwoju układów metropolitarne go)</p> <p>2. porównuje największe zespoły miejskie Polski z miastami europejskimi biorąc pod uwagę wielkości ,układ przestrzenne, zróżnicowanie funkcjonalne, 1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarne go)</p> <p>1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarne go)</p> <p>1.klasyfikuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce na</p>	<p>monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.podaje przykłady aglomeracji z dwoma ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne)</p> <p>1.podaje genezę powstania układu metropolitarne go w Polsce np. – Metropolii Warszawskiej(wymienia czynniki decydujące o rozwoju układów metropolitarne go)</p> <p>2. porównuje największe zespoły miejskie Polski z miastami europejskimi biorąc pod uwagę wielkości ,układ przestrzenne, zróżnicowanie funkcjonalne, 1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarne go)</p> <p>2. wyjaśnia zmiany funkcji pełnionych przez miasta wraz z rozwojem gospodarczym miast na przykładach</p> <p>1.klasyfikuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce na wiejskie i miejskie</p> <p>1.opisuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce wsie i miasta</p> <p>2. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne miast i wsi w Polsce</p> <p>2.przedstawia główne cechy osadnictwa wiejskiego</p>	<p>przykłady typów jednostek miejskich (aglomeracja monocentryczne, policentryczna, układy metropolitarne,)</p> <p>1.podaje przykłady aglomeracji z dwoma ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne)</p> <p>1.podaje genezę powstania układu metropolitarne go w Polsce np. – Metropolii Warszawskiej(wymienia czynniki decydujące o rozwoju układów metropolitarne go)</p> <p>2. klasyfikuje duże ośrodki miejskie w Polsce według podziału ESPON</p> <p>2. porównuje największe zespoły miejskie Polski z miastami europejskimi biorąc pod uwagę wielkości ,układ przestrzenne, zróżnicowanie funkcjonalne, 1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarne go)</p> <p>2. wyjaśnia zmiany funkcji pełnionych przez miasta wraz z rozwojem gospodarczym miast na przykładach</p> <p>1.klasyfikuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce na wiejskie i miejskie</p> <p>1.opisuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce wsie i miasta</p> <p>2. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne miast i wsi w Polsce</p> <p>2.przedstawia główne cechy osadnictwa wiejskiego</p>	<p>ośrodkami centralnymi (aglomeracja bydgosko-toruńska, gdzie ośrodkami centralnymi są Bydgoszcz oraz Toruń, aglomeracja kalisko-ostrowska, gdzie ośrodkami centralnymi są Kalisz oraz Ostrów Wielkopolski i inne)</p> <p>3.wyясnіa przyczyny braku megalopolis w Polsce</p> <p>1.podaje genezę powstania układu metropolitarne go w Polsce np. – Metropolii Warszawskiej(wymienia czynniki decydujące o rozwoju układów metropolitarne go)</p> <p>2. klasyfikuje duże ośrodki miejskie w Polsce według podziału ESPON</p> <p>2. porównuje największe zespoły miejskie Polski z miastami europejskimi biorąc pod uwagę wielkości ,układ przestrzenne, zróżnicowanie funkcjonalne, 1.charakteryzuje poszczególne jednostki osadnicze występujące w Polsce podając ich funkcje i przestrzenne zróżnicowanie, (wieś, miasta, strefy podmiejskie aglomeracje , konurbacje, obszar metropolitarne go)</p> <p>3.omawia typy genetyczne zespołów miejskich jako produkty faz urbanizacji oraz opisuje proces ich powstawania (aglomeracja mono ,i policentryczna , obszaru metropolitarne go)</p> <p>2. wyjaśnia zmiany funkcji pełnionych przez miasta wraz z rozwojem gospodarczym miast na przykładach</p> <p>1.klasyfikuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce na wiejskie i miejskie</p> <p>1.opisuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce wsie i miasta</p> <p>2. przedstawia rozmieszczenie przestrzenne miast i wsi w Polsce</p> <p>2.przedstawia główne cechy osadnictwa wiejskiego</p> <p>1.wymienia i opisuje typy kształtów wsi</p>
--	--	--	--	---

1.wymienia i opisuje typy kształtów wsi 1.wymienia współczesne zmiany w osadnictwie wiejskim	wiejskie i miejskie 1.opisuje typy genetyczne jednostek osadniczych w Polsce wsie i miasta 1.wymienia i opisuje typy kształtów wsi 1.wymienia współczesne zmiany w osadnictwie wiejskim	1.wymienia i opisuje typy kształtów wsi 2.wymienia współczesne zmiany w osadnictwie wiejskim i podaje ich przyczyny 2.omawia związek między zmianami funkcji wsi a przemianami społeczno-gospodarczymi 2.wyjaśnia przyczyny wyludniania się wsi w Polsce	1.wymienia i opisuje typy kształtów wsi 2.wymienia współczesne zmiany w osadnictwie wiejskim i podaje ich przyczyny 2.omawia związek między zmianami funkcji wsi a przemianami społeczno-gospodarczymi 2.wyjaśnia przyczyny wyludniania się wsi w Polsce	2.wymienia współczesne zmiany w osadnictwie wiejskim i podaje ich przyczyny 2.omawia związek między zmianami funkcji wsi a przemianami społeczno-gospodarczymi 2.wyjaśnia przyczyny wyludniania się wsi w Polsce
---	--	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
3	Struktura sieci osadniczej w Polsce	Uczeń wyjaśnia zmiany procesów urbanizacyjnych i osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce.	<p>Uczeń:</p> <p>1. posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia:</p> <ul style="list-style-type: none"> -struktura sieci osadniczej - wie co się składa na strukturę sieci osadniczej (ilość miast , podział miast ze względu na wielkość, liczbę mieszkańców , rozmieszczenie przestrzenne jednostek osadniczych) -policentryczny charakter sieci osadniczej, (specyficzny układ hierarchii miast) <p>1.wymienia cechy charakterystyczne struktury sieci osadniczej w Polsce:</p> <ul style="list-style-type: none"> -odziedziczony policentryczny charakter systemu osadniczego Polski -odporność systemu osadniczego na zakłócenia ze strony czynników zewnętrznych jak i wewnętrznych- tzw. wysoko inercja systemu osadniczego -wyszukuje aktualną liczbę polskich miast na stronie GUSu -wyszukuje aktualną liczbę polskich miast przekraczających 200 tys. mieszkańców (17 miast) -wyszukuje aktualną liczbę polskich miast przekraczających 500 tys. mieszkańców (Warszawa, Kraków, Łódź, Wrocław, Poznań); -wyszukuje aktualną liczbę polskich miast pomiędzy 300-500 tys. mieszkańców (Gdańsk, Szczecin, Bydgoszcz, Lublin, Katowice) -wyszukuje aktualną liczbę polskich miast pomiędzy 200 a 300 tys. mieszkańców (Białystok, Gdynia, Częstochowa, Radom, Sosnowiec, Toruń, Kielce)- -wyszukuje informacje na temat ilości odsetka ludności Polski mieszkających w 17 miastach powyżej 200 tys. mieszkańców w Polsce -(20,9% ludności Polski -wyszukuje informacji na temat udziału metropolii stołecznej w liczbie ludności kraju (niewielki udział metropolii stołecznej w liczbie ludności kraju Warszawa – 4,2%, Madryt – 7,3%, Londyn – 12,3%, aglomeracja paryska – 17%), -ocenia niską pozycję polskich metropolii w rankingach europejskich (Warszawa – Mega⁴ w klasyfikacjach 	Praca w małych zespołach Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Struktury sieci osadniczej w Polsce . Pracy w małych zespołach towarzyszy wizualizacja w postaci prezentacji multimedialnej będącej tłem toku lekcji. Wykorzystanie techniki studium przypadku i dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników z zakresu procesów urbanizacyjnych na

		<p>ośmiogrupowych), -ocenia niski stopień urbanizacji – niespełna 62% - który od 12 lat pozostaje na niezmiennym poziomie, -charakteryzuje bardzo silnie rozproszone osadnictwo na obszarach wiejskich, które zamieszkuje aż 38% ludności Polski. -przestawia nierównomierne rozmieszczenie ośrodków miejskich w Polsce: zachodnie obszary Polski charakteryzują się znacznie większą gęstością miast, niż wschodnie, co jest wynikiem historycznych procesów dyfuzji urbanizacji, która w przypadku ziem polskich przebiegała właśnie w tym kierunku. Współcześnie najwięcej miast istnieje w województwach wielkopolskim i dolnośląskim, zaś najmniej na obszarze województw podlaskiego i lubelskiego²⁴⁾</p> <p>1. wyszukuje informacji na temat zmian powierzchni miast i zmian liczby ludności w miastach – miasta zajmowały w Polsce obszar 21 402 km², co stanowiło 6,8% powierzchni kraju. Ludność miejska Polski liczyła ogółem 23 306 165 osób, a jej udział w ogólnej liczbie ludności wyniósł 61,1%. W porównaniu z 2004 r. powierzchnia miast wzrosła o 157 km² (od roku 2000 wzrost powierzchni miast wyniósł łącznie 308 km²), a liczba ludności zmniejszyła się o 163 935 osób (od 2000 r. łącznie o 364 135 osób)²⁵.</p> <p>1. analizuje i interpretuje zebrane informacje na temat zmiany powierzchni miast i zmiany liczby ludności w miastach oraz wpływu tych zmian na wskaźniki statystyczne: liczbę mieszkańców miast, wskaźnik urbanizacji : -Oficjalne dane statystyczne dla lat 2000-2008, wskazując na spadek liczby mieszkańców miast w Polsce , pozornie świadczą o zahamowaniu procesu urbanizacji/początkową fazę procesu dezurbanizacji. W rzeczywistości proces urbanizacji postępuje, ale znaczna część migracji do miast i stref podmiejskich nie jest rejestrowana, a powolne zmiany statusu administracyjnego , obszarów wiejskich w pobliżu miast dodatkowo zaburzą obraz. Dotyczy to zwłaszcza procesów suburbanizacji w strefie obszarów metropolitalnych. Gminy podmiejskie, pomimo znacznego napływu mieszkańców zarówno z głównego ośrodka miejskiego, jaki i z obszarów wiejskich i innych rejonów Polski zachowują status administracyjny obszarów wiejskich.)²⁶</p> <p>1. wymienia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich</p> <p>2. ocenia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich: -wyludnienie wielu obszarów wiejskich i małych miast -zmniejszanie się liczby ludności obszarów centralnych w największych miastach. -koncentracja ludności na obszarach metropolitalnych np.: największy wzrost ludności następował w licznych gminach miejskich, miejsko-wiejskich i wiejskich znajdujących się w obszarach aglomeracyjnych największych miast: - Piaseczno, Ząbki, Marki, Łomianki, Halinów, Józefów, Radzymin, Serock i Kobyłka w aglomeracji warszawskiej, -Kórnik, Luboń, Pobiedziska, Swarzędz i Mosina w aglomeracji poznańskiej,</p>	<p>świecie Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji. Indywidualizacja pracy ucznia polega na uwzględnieniu jego zróżnicowanych potrzeb i możliwości przez stasowanie pracy w grupach uczniów słabszych ze zdolniejszymi, stasowanie karty oceny koleżeńskiej, oraz jasnych kryteriów sukcesu do każdej lekcji Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów odbywa się poprzez wykorzystanie ich wiedzy i umiejętności, wdrażanie do samodzielnego uczenia, delegowanie</p>
--	--	--	---

²⁴ „Rozwój Miast w Polsce” MRR 2010 rok

²⁵ „Rozwój Miast w Polsce” MRR 2010 rok, strona 21

²⁶ „Rozwój Miast w Polsce” MRR 2010 rok, strona 26

			<p>-Żukowo, Pruszcz Gdański i Reda w aglomeracji trójmiejskiej, Święta Katarzyna i Kąty Wrocławskie w aglomeracji wrocławskiej, -Tyczyn i Głogów Małopolski w aglomeracji rzeszowskiej, -Choroszcz, Wasilków i Supraśl w aglomeracji białostockiej -Wieliczka i Niepołomice w aglomeracji krakowskiej. -Wyjątek stanowią Borne Sulinowo w województwie zachodniopomorskim, Grodzisk Mazowiecki oraz Wilamowice sąsiadujące z Bielsko-Białą.²⁷</p> <p>-duża koncentracja ludności w miastach Polski wschodniej oraz w miastach średnich pełniących funkcje regionalne wobec otaczających obszarów wiejskich i mniejszych miasteczek- wzmocnienie policentryczności struktury osadniczej kraju, -wzrost liczby ludności na obszarach wiejskich wokół aglomeracji dużych miast</p> <p>2. analizuje zmiany liczby ludności w miastach: - wzrost liczby ludności w Warszawie , Krakowie Wrocławiu, Olsztynie, Zielonej Górze i Toruniu , -spadek w Katowicach, Kielcach i Łodzi</p> <p>2.uzasadnia twierdzenie, że suburbanizacja jest podstawowym elementem kształtowania się obszarów metropolitalnych. 2.wskazuje na przykładzie zmian w sieci osadniczej Polski procesy , które są wyznacznikiem tworzenia obszarów metropolitalnych</p> <p>3. wskazuje obszary metropolitarne zakwalifikowane do MEG ⁴ według podziału ESPON</p> <p>2. charakteryzuje osadnictwo wiejskie posługując się danymi statystycznymi ze strony GUSu (liczba gmin wiejskich i wiejsko-miejskich, średnia liczbą mieszkańców tych gmin, wielkością przyrostu naturalnego , migracje, salda migracji, struktura przestrzenną)</p> <p>2. ocenia strukturę sieci osadniczej w Polsce w kontekście przemian gospodarczych i społecznych</p> <p>3. podaje związek przyczynowy między zamianami struktury sieci osadniczej a zróżnicowaniem funkcji pełnionych przez miasta na przykładach</p>	<p>odpowiedzialności za osiągnięte wyniki przez zastosowanie karty samooceny, motywowanie i zainteresowanie tematem. Ważnym elementem jest dynamiczny tok lekcji, precyzyjnie zaplanowany w czasie.</p>
--	--	--	---	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia: -struktura sieci osadniczej - wie co się składa na strukturę sieci osadniczej (ilość miast , podział miast ze względu na wielkość,	1. posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia: -struktura sieci osadniczej - wie co się składa na strukturę sieci osadniczej (ilość miast , podział miast ze względu na wielkość, liczbę mieszkańców	1. posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia: -struktura sieci osadniczej - wie co się składa na strukturę sieci osadniczej (ilość miast , podział miast ze względu na wielkość, liczbę mieszkańców ,rozmieszczenie przestrzenne jednostek osadniczych) -policentryczny charakter sieci osadniczej, (specyficzny układ	1. posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia: -struktura sieci osadniczej - wie co się składa na strukturę sieci osadniczej (ilość miast , podział miast ze względu na wielkość, liczbę mieszkańców ,rozmieszczenie przestrzenne jednostek osadniczych) -policentryczny charakter sieci osadniczej, (specyficzny układ	1. posługuje się pojęciami i rozumie pojęcia: -struktura sieci osadniczej - wie co się składa na strukturę sieci osadniczej (ilość miast , podział miast ze względu na wielkość, liczbę mieszkańców ,rozmieszczenie przestrzenne jednostek osadniczych) -policentryczny charakter sieci osadniczej, (specyficzny układ hierarchii miast) 1. wymienia cechy charakterystyczne struktury sieci osadniczej w Polsce

²⁷ Rozwój Miast w Polsce”“ MRR 2010 rok, strona 27

<p>liczbę mieszkańców ,rozmieszczenie przestrzenne jednostek osadniczych) -policentryczny charakter sieci osadniczej, (specyficzny układ hierarchii miast) 1.wymienia cechy charakterystyczne struktury sieci osadniczej w Polsce</p> <p>1. wyszukuje informacji na temat zmian powierzchni miast i zmian liczby ludności w miastach</p> <p>1.analizuje i interpretuje zebrane informacje na temat zmiany powierzchni miast i zmiany liczby ludności w miastach oraz wpływu tych zmian na wskaźniki statystyczne: liczbę mieszkańców miast, wskaźnik urbanizacji :</p> <p>1. wymienia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich</p> <p>1.przedstawia strukturę przestrzenną miast Polskich: 1.przedstawia za pomocą źródeł zmiany liczby ludności w miastach:</p>	<p>,rozmieszczenie przestrzenne jednostek osadniczych) -policentryczny charakter sieci osadniczej, (specyficzny układ hierarchii miast) 1.wymienia cechy charakterystyczne struktury sieci osadniczej w Polsce</p> <p>1. wyszukuje informacji na temat zmian powierzchni miast i zmian liczby ludności w miastach</p> <p>1.analizuje i interpretuje zebrane informacje na temat zmiany powierzchni miast i zmiany liczby ludności w miastach oraz wpływu tych zmian na wskaźniki statystyczne: liczbę mieszkańców miast, wskaźnik urbanizacji :</p> <p>1. wymienia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich</p> <p>1.przedstawia strukturę przestrzenną miast Polskich: 1.przedstawia za pomocą źródeł zmiany liczby ludności w miastach: - wzrost liczby ludności</p>	<p>hierarchii miast) 1.wymienia cechy charakterystyczne struktury sieci osadniczej w Polsce</p> <p>1. wyszukuje informacji na temat zmian powierzchni miast i zmian liczby ludności w miastach</p> <p>1.analizuje i interpretuje zebrane informacje na temat zmiany powierzchni miast i zmiany liczby ludności w miastach oraz wpływu tych zmian na wskaźniki statystyczne: liczbę mieszkańców miast, wskaźnik urbanizacji :</p> <p>1. wymienia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich</p> <p>2.ocenia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich: 2. analizuje zmiany liczby ludności w miastach: - wzrost liczby ludności w Warszawie , Krakowie Wrocławiu, Olsztynie, Zielonej Górze i Toruniu , -spadek w Katowicach, Kielcach i Łodzi</p> <p>2.uzasadnia twierdzenie, że suburbanizacja jest podstawowym elementem kształtowania się obszarów metropolitalnych.</p> <p>2. charakteryzuje osadnictwo wiejskie posługując się danymi statystycznymi ze strony GUSu (liczba gmin wiejskich i wiejsko-miejskich, średnia liczbą mieszańców tych gmin, wielkością przyrostu naturalnego ,</p>	<p>hierarchii miast) 1.wymienia cechy charakterystyczne struktury sieci osadniczej w Polsce</p> <p>1. wyszukuje informacji na temat zmian powierzchni miast i zmian liczby ludności w miastach</p> <p>1.analizuje i interpretuje zebrane informacje na temat zmiany powierzchni miast i zmiany liczby ludności w miastach oraz wpływu tych zmian na wskaźniki statystyczne: liczbę mieszkańców miast, wskaźnik urbanizacji :</p> <p>1. wymienia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich</p> <p>2.ocenia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich: 2. analizuje zmiany liczby ludności w miastach: - wzrost liczby ludności w Warszawie , Krakowie Wrocławiu, Olsztynie, Zielonej Górze i Toruniu , -spadek w Katowicach, Kielcach i Łodzi</p> <p>2.uzasadnia twierdzenie, że suburbanizacja jest podstawowym elementem kształtowania się obszarów metropolitalnych.</p> <p>2. charakteryzuje osadnictwo wiejskie posługując się danymi statystycznymi ze strony GUSu (liczba gmin wiejskich i wiejsko-miejskich, średnia liczbą mieszańców tych gmin, wielkością przyrostu naturalnego , migracje, salda migracji, struktura</p>	<p>1. wyszukuje informacji na temat zmian powierzchni miast i zmian liczby ludności w miastach</p> <p>1.analizuje i interpretuje zebrane informacje na temat zmiany powierzchni miast i zmiany liczby ludności w miastach oraz wpływu tych zmian na wskaźniki statystyczne: liczbę mieszkańców miast, wskaźnik urbanizacji :</p> <p>1. wymienia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich</p> <p>2.ocenia zmiany w układzie przestrzennym miast Polskich: 2. analizuje zmiany liczby ludności w miastach: - wzrost liczby ludności w Warszawie , Krakowie Wrocławiu, Olsztynie, Zielonej Górze i Toruniu , -spadek w Katowicach, Kielcach i Łodzi</p> <p>2.uzasadnia twierdzenie, że suburbanizacja jest podstawowym elementem kształtowania się obszarów metropolitalnych.</p> <p>3.wskazuje na przykładzie zmian w sieci osadniczej Polski procesy , które są wyznacznikiem tworzenia obszarów metropolitalnych</p> <p>3. wskazuje obszary metropolitarne zakwalifikowane do MEG⁴ według podziału ESPON</p> <p>2. charakteryzuje osadnictwo wiejskie posługując się danymi statystycznymi ze strony GUSu (liczba gmin wiejskich i wiejsko-miejskich, średnia liczbą mieszańców tych gmin, wielkością przyrostu naturalnego , migracje, salda migracji, struktura przestrzenną) 2. ocenia strukturę sieci osadniczej w Polsce w</p>
--	--	--	--	---

- wzrost liczby ludności w Warszawie , Krakowie Wrocławiu, Olsztynie, Zielonej Górze i Toruniu , -spadek w Katowicach, Kielcach i Łodzi	w Warszawie , Krakowie Wrocławiu, Olsztynie, Zielonej Górze i Toruniu , -spadek w Katowicach, Kielcach i Łodzi 1.wymienia główne cechy osadnictwa wiejskiego	migracje, salda migracji, struktura przestrzenną) 2. ocenia strukturę sieci osadniczej w Polsce w kontekście przemian gospodarczych i społecznych 2. podaje związek przyczynowy między zamianami struktury sieci osadniczej a zróżnicowaniem funkcji pełnionych przez miasta na przykładach	przestrzenną) 2. ocenia strukturę sieci osadniczej w Polsce w kontekście przemian gospodarczych i społecznych 2. podaje związek przyczynowy między zamianami struktury sieci osadniczej a zróżnicowaniem funkcji pełnionych przez miasta na przykładach	kontekście przemian gospodarczych i społecznych 2. podaje związek przyczynowy między zamianami struktury sieci osadniczej a zróżnicowaniem funkcji pełnionych przez miasta na przykładach 3. podaje związek przyczynowy między zamianami struktury sieci osadniczej a zróżnicowaniem funkcji pełnionych przez miasta na przykładach
--	--	---	---	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
4	Wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne i rozwój osadnictwa wiejskiego w Polsce	Uczeń wyjaśnia zmiany procesów urbanizacyjnych i osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce.	Uczeń: 1.wymienia skutki transformacji społeczno-gospodarczej w 1989 r. w Polsce dla transformacji miast polskich do warunków gospodarki rynkowej: - przemiany struktury zatrudnienia w miastach (wzrost w usługach spadek w przemyśle) -wzrost znaczenia ceny za grunt /renty gruntowej i innych mechanizmów rynkowych oraz związanych z nimi zmian w strukturze własnościowej ziemi w miastach -wzrost ilościowy małych i średnich przedsiębiorstw w miastach - przesunięcie kontroli nad przestrzenią miejską z władz centralnych do władz lokalnych w wyniku powstania rzeczywistych samorządów terytorialnych reprezentujących interesy lokalnych społeczności, - wzrost zróżnicowań społeczno-przestrzennych oraz zmianę zachowań przestrzennych mieszkańców miast - zmiana krajobrazu miejskiego i architektury, -wzrost intensywność użytkowania ziemi, -zmiana funkcji wielu obszarów miasta, zwłaszcza w jego centralnych częściach -zanik kategorii tzw. chłopy –robotników będących w warunkach gospodarki centralnie sterowanej istotnym nośnikiem urbanizacji obszarów wiejskich. -zwiększenie konkurencyjność miast -wzrost znaczenia polityki władz samorządowych decyduje o atrakcyjności inwestycyjnej. 1.opisuje wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne w Polsce: -wzrost atrakcyjności w zakresie przyciągania inwestycji i ludzi obszarów metropolitalnych Warszawy, Poznania, Wrocławia, Krakowa i Trójmiasta oraz w mniejszym stopniu pozostałych miast wojewódzkich -spadek atrakcyjności inwestycyjnej miast w miarę przesuwania się z zachodu na wschód	Dyskusja sterowana Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Wpływu przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne i rozwój osadnictwa wiejskiego w Polsce Praca w grupach. Wykorzystanie kart pracy , danych statystycznych ze stron GUS ma przygotować uczniów do dyskusji sterowanej. Wizualizacja toku lekcji za pomocą prezentacji multimedialnej usprawnia i dynamizuje zajęcia. Wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników zakresu problemów urbanizacji na świecie. Przedstawienie zebranych informacji. Wspólna analiza i dyskusja. To metody aktywizujące. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł
5	Wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne i rozwój osadnictwa wiejskiego w Polsce			

		<p>Polski i w związku z tym zmiana charakteru jakościowych i ilościowych procesów urbanizacyjnych między Polską wschodnią i zachodnią.</p> <p>2. omawia różnice występujące w procesie urbanizacji Polski Wschodniej i Polski Zachodniej:</p> <ul style="list-style-type: none"> -w zachodniej części kraju urbanizacja podlega restrukturyzacji w postaci szybszego rozwoju procesów suburbanizacji i krystalizacji sieci miast średnich, dużego udziału migracji między miastami (z miast mniejszych do większych). -w Polsce Wschodniej dominuje klasyczna forma urbanizacji polegająca głównie na migracji ze wsi do miasta. <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące przedstawienia współczesnych zamian w procesie urbanizacji na obszarze Polski:</p> <ul style="list-style-type: none"> -migracje ze wsi do miast -wzrost liczny mieszkańców miast <p>3. wykazuje związek przyczynowo skutkowy między rozwojem procesów urbanizacyjnych a przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce</p> <p>1. przedstawia specyfikę osadnictwa wiejskiego w Polsce</p> <p>1. omawia zmiany osadnictwa wiejskiego w Polsce</p>	<p>informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Indywidualizacja pracy ucznia polega na uwzględnieniu jego zróżnicowanych potrzeb i możliwości przez stosowanie pracy w grupach uczniów słabszych ze zdolniejszymi, stosowanie karty oceny koleżeńskiej, oraz jasnych kryteriów sukcesu do każdej lekcji</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów odbywa się poprzez wykorzystanie ich wiedzy i umiejętności, wdrażanie do samodzielnego uczenia, delegowanie odpowiedzialności za osiągnięte wyniki przez zastosowanie karty samooceny, motywowanie i zainteresowanie tematem.</p> <p>Ważnym elementem jest dynamiczny tok lekcji, precyzyjnie zaplanowany w czasie.</p>
--	--	---	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wymienia skutki transformacji społeczno-gospodarczej w 1989 r. w Polsce dla transformacji miast polskich do warunków gospodarki rynkowej</p> <p>1. opisuje wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne w Polsce</p>	<p>1. wymienia skutki transformacji społeczno-gospodarczej w 1989 r. w Polsce dla transformacji miast polskich do warunków gospodarki rynkowej</p> <p>1. opisuje wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne w Polsce</p> <p>1. wymienia różnice występujące w procesie urbanizacji Polski W i E</p>	<p>1. wymienia skutki transformacji społeczno-gospodarczej w 1989 r. w Polsce dla transformacji miast polskich do warunków gospodarki rynkowej</p> <p>1. opisuje wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne w Polsce</p> <p>2. omawia różnice występujące w procesie urbanizacji Polski Wschodniej i Polski Zachodniej:</p>	<p>1. wymienia skutki transformacji społeczno-gospodarczej w 1989 r. w Polsce dla transformacji miast polskich do warunków gospodarki rynkowej</p> <p>1. opisuje wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne w Polsce</p> <p>2. omawia różnice występujące w procesie urbanizacji Polski Wschodniej i Polski Zachodniej:</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące przedstawienia współczesnych zamian w procesie urbanizacji na obszarze Polski:</p> <ul style="list-style-type: none"> -migracje ze wsi do miast -wzrost liczny mieszkańców miast 	<p>1. wymienia skutki transformacji społeczno-gospodarczej w 1989 r. w Polsce dla transformacji miast polskich do warunków gospodarki rynkowej</p> <p>1. opisuje wpływ przemian gospodarczych i społecznych na procesy urbanizacyjne w Polsce</p> <p>2. omawia różnice występujące w procesie urbanizacji Polski Wschodniej i Polski Zachodniej:</p> <p>2. wyszukuje dane statystyczne dotyczące przedstawienia współczesnych zamian w procesie urbanizacji na obszarze Polski:</p> <ul style="list-style-type: none"> -migracje ze wsi do miast -wzrost liczny mieszkańców miast <p>3. wykazuje związek przyczynowo skutkowy między rozwojem procesów urbanizacyjnych a przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
6	Poziom życia ludności w	Uczeń wyjaśnia zmiany procesów urbanizacyjnych i	Uczeń: 1. wymienia wskaźniki charakteryzujące poziom życia ludności:	Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Różnicowanie poziomu życia ludzi w Polsce i w



	<p>Polsce na tle innych państw europejskich</p>	<p>osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - liczbę ludności Polski na tle Europy- - przeciętna długość życia Polski na tle Europy - urodzenia żywe - przyrost naturalny - wskaźnik obciążenia demograficznego - wskaźnik zatrudnienia - wskaźnik aktywności zawodowej - stopa bezrobocia - wskaźnik zagrożenia ubóstwem - współczynnik dzietności - liczba studentów szkół wyższych na 1000 mieszkańców - PKB na 1 mieszkańca według parytetu siły nabywczej itp. <p>1. rozumie znaczenie i właściwie interpretuje wymienione współczynniki charakteryzujące poziom życia ludności .</p> <p>1. wyszukuje na stronie GUS publikacje dotyczące warunków życia ludności Polski na tle Europy w pt. Polska w Unii Europejskiej 2011</p> <p>1. analizuje i interpretuje zamieszczone tam dane ilościowe</p> <p>1. wyszukuje i analizuje dane dotyczące warunków życia w poszczególnych województwach Polski</p> <p>1. analizuje dane ilościowe dotyczące zróżnicowania warunków życia w poszczególnych województwach Polski</p> <p>1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych województw</p> <p>1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych państw Europy</p> <p>2. porównuje i ocenia poziom życia ludności w Polsce i w innych krajach na podstawie przeprowadzonych analiz i zestawień statystycznych</p> <p>2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności Polski</p> <p>2. wyjaśnia zróżnicowanie poziomu życia państw Europejskich</p> <p>3. charakteryzuje poziom życia ludności w Polsce na tle innych państw europejskich</p>	<p>innych państwach Europy</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja jako tło toku lekcji, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej.</p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników z tego zakresu materiału..</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p> <p>Wykorzystanie różnych źródeł informacji, atlas , mapy z podziałem politycznym Europy, prezentacja GUSu, dane statystyczne</p> <p>Indywidualizacja pracy ucznia polega na uwzględnieniu jego zróżnicowanych potrzeb i możliwości przez stasowanie pracy w grupach uczniów słabszych ze zdolniejszymi, stasowanie karty oceny koleżeńskiej, oraz jasnych kryteriów sukcesu do każdej lekcji</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów odbywa się poprzez wykorzystanie ich wiedzy i umiejętności, wdrażanie do samodzielnego uczenia, delegowanie odpowiedzialności za osiągnięte wyniki przez zastosowanie karty samooceny, motywowanie i zainteresowanie tematem.</p> <p>Ważnym elementem jest dynamiczny tok lekcji, precyzyjnie zaplanowany w czasie.</p>
--	---	---	---	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wymienia wskaźniki charakteryzujące poziom życia ludności</p> <p>1. rozumie znaczenie i właściwie interpretuje wymienione</p>	<p>1. wymienia wskaźniki charakteryzujące poziom życia ludności</p> <p>1. rozumie znaczenie i właściwie interpretuje</p>	<p>1. wymienia wskaźniki charakteryzujące poziom życia ludności</p> <p>1. rozumie znaczenie i właściwie interpretuje wymienione</p>	<p>1. wymienia wskaźniki charakteryzujące poziom życia ludności</p> <p>1. rozumie znaczenie i właściwie interpretuje wymienione</p>	<p>1. wymienia wskaźniki charakteryzujące poziom życia ludności</p> <p>1. rozumie znaczenie i właściwie interpretuje wymienione współczynniki charakteryzujące poziom życia ludności .</p>

<p>współczynniki charakteryzujące poziom życia ludności . 1.wyszukuje na stronie GUS publikacje dotyczące warunków życia ludności Polski na tle Europy w pt. Polska w Unii Europejskiej 2011 1.analizuje i interpretuje zamieszone tam dane ilościowe 1.wyszukuje i analizuje dane dotyczące warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.analizuje dane ilościowe dotyczące zróżnicowania warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych województw 1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych państw Europy 1 .podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia między Europą i Polską 1.podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia państw Europejskich</p>	<p>wymienione współczynniki charakteryzujące poziom życia ludności . 1.wyszukuje na stronie GUS publikacje dotyczące warunków życia ludności Polski na tle Europy w pt. Polska w Unii Europejskiej 2011 1.analizuje i interpretuje zamieszone tam dane ilościowe 1.wyszukuje i analizuje dane dotyczące warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.analizuje dane ilościowe dotyczące zróżnicowania warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych województw 1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych państw Europy 2.porównuje i ocenia poziom życia ludności w Polsce i w innych krajach na podstawie przeprowadzonych analiz i zestawień statystycznych 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności Polski 1.podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia państw Europejskich</p>	<p>współczynniki charakteryzujące poziom życia ludności . 1.wyszukuje na stronie GUS publikacje dotyczące warunków życia ludności Polski na tle Europy w pt. Polska w Unii Europejskiej 2011 1.analizuje i interpretuje zamieszone tam dane ilościowe 1.wyszukuje i analizuje dane dotyczące warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.analizuje dane ilościowe dotyczące zróżnicowania warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych województw 1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych państw Europy 2.porównuje i ocenia poziom życia ludności w Polsce i w innych krajach na podstawie przeprowadzonych analiz i zestawień statystycznych 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności Polski 1.podaje przykłady zróżnicowania poziomu życia państw Europejskich</p>	<p>współczynniki charakteryzujące poziom życia ludności . 1.wyszukuje na stronie GUS publikacje dotyczące warunków życia ludności Polski na tle Europy w pt. Polska w Unii Europejskiej 2011 1.analizuje i interpretuje zamieszone tam dane ilościowe 1.wyszukuje i analizuje dane dotyczące warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.analizuje dane ilościowe dotyczące zróżnicowania warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych województw 1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych państw Europy 2.porównuje i ocenia poziom życia ludności w Polsce i w innych krajach na podstawie przeprowadzonych analiz i zestawień statystycznych 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności Polski 2. wyjaśnia zróżnicowanie poziomu życia państw Europejskich</p>	<p>1.wyszukuje na stronie GUS publikacje dotyczące warunków życia ludności Polski na tle Europy w pt. Polska w Unii Europejskiej 2011 1.analizuje i interpretuje zamieszone tam dane ilościowe 1.wyszukuje i analizuje dane dotyczące warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.analizuje dane ilościowe dotyczące zróżnicowania warunków życia w poszczególnych województwach Polski 1.przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych województw 1. przedstawia przestrzenne zróżnicowanie danych ilościowych dla poszczególnych państw Europy 2.porównuje i ocenia poziom życia ludności w Polsce i w innych krajach na podstawie przeprowadzonych analiz i zestawień statystycznych 2. wyjaśnia przyczyny zróżnicowania poziomu życia ludności Polski 2. wyjaśnia zróżnicowanie poziomu życia państw Europejskich 3.charakteryzuje poziom życia ludności w Polsce na tle innych państw europejskich</p>
---	--	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do	Procedury osiągania celów
7	Utrwalenie wiadomości- procesy urbanizacyjne i osadnictwo wiejskie	Uczeń wyjaśnia zmiany procesów urbanizacyjnych i osadnictwa wiejskiego, wiążąc je z przemianami gospodarczymi i społecznymi w Polsce.	Rozwiązywanie zadań złożonych o różnym poziomie trudności	Gra dydaktyczna Praca w parach Samoocena Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcjonują pracując w grupach lub małych zespołach. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów
8	Test- procesy urbanizacyjne i osadnictwo wiejskie		Test wiedzy i umiejętność	

Dział XVIII Geografia Polski – działalność gospodarcza- rolnictwo

Treści nauczania i umiejętności – wymagania szczegółowe z etapu III edukacji

6. Wybrane zagadnienia geografii gospodarczej Polski. Uczeń:

- 1) wyróżnia główne cechy struktury użytkowania ziemi, wielkości i własności gospodarstw rolnych, zasiewów i hodowli w Polsce na podstawie analizy map, wykresów, danych liczbowych;
- 2) podaje przyczyny zróżnicowania w rozmieszczeniu wybranych upraw (pszenicy, ziemniaków, buraków cukrowych) oraz chowu bydła i trzody chlewnej w Polsce;
- 3) przedstawia, na podstawie różnych źródeł informacji, strukturę wykorzystania źródeł energii w Polsce i ocenia jej wpływ na stan środowiska przyrodniczego;
- 4) wyjaśnia przyczyny zmian zachodzących w przemyśle w Polsce i we własnym regionie oraz wskazuje najlepiej rozwijające się obecnie w Polsce gałęzie produkcji przemysłowej;
- 5) rozróżnia rodzaje usług; wyjaśnia szybki rozwój wybranych usług w Polsce i we własnym regionie;
- 6) wykazuje na przykładach walory turystyczne Polski oraz opisuje obiekty znajdujące się na Liście Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości;
- 7) opisuje na podstawie map i wyjaśnia zróżnicowanie gęstości i jakości sieci trans portowej w Polsce i wykazuje jej wpływ na rozwój innych dziedzin działalności gospodarczej;
- 8) wykazuje konieczność ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego w Polsce; wymienia formy jego ochrony, proponuje konkretne działania na rzecz jego ochrony we własnym regionie.

9. Europa. Relacje przyroda – człowiek – gospodarka. Uczeń

- 4) wykazuje, na podstawie map tematycznych, związki między głównymi cechami środowiska przyrodniczego Europy Północnej a głównymi kierunkami rozwoju gospodarczego;
- 5) wykazuje, na przykładzie rolnictwa Francji lub innego kraju europejskiego, związek pomiędzy warunkami przyrodniczymi a kierunkiem i efektywnością produkcji rolnej; identyfikuje cechy rolnictwa towarowego;
- 6) przedstawia, na podstawie wskazanych źródeł informacji geograficznej, główne kierunki i przyczyny zmian w strukturze przemysłu wybranego regionu (lub okręgu) przemysłowego w Europie Zachodniej;

10. Wybrane regiony świata. Relacje: człowiek – przyroda – gospodarka. Uczeń:

- 3) analizuje wykresy i dane liczbowe dotyczące rozwoju ludnościowego i urbanizacji w Chinach; wyjaśnia, na podstawie map tematycznych, zróżnicowanie rozmieszczenia ludności na obszarze Chin; podaje kierunki rozwoju gospodarczego Chin oraz wskazuje zmiany znaczenia Chin w gospodarce światowej;
- 4) wykazuje znaczenie czynników społeczno-kulturowych w tworzeniu nowo czesnej gospodarki Japonii na tle niekorzystnych cech środowiska przyrodniczego;

- 5) wykazuje związek pomiędzy rytmem upraw i „kulturą ryżu” a cechami klimatu monsunowego w Azji Południowo-Wschodniej;
- 6) opisuje kontrasty społeczne i gospodarcze w Indiach; wyjaśnia przyczyny gwałtownego rozwoju nowoczesnych technologii;
- 7) charakteryzuje region Bliskiego Wschodu pod kątem cech kulturowych, zasobów ropy naftowej, kierunków i poziomu rozwoju gospodarczego; wskazuje miejsca konfliktów zbrojnych
- 8) charakteryzuje na podstawie map tematycznych i wyjaśnia występowanie stref klimatyczno-roślinno-glebowych w Afryce;
- 9) wykazuje, na przykładzie strefy Sahelu, związek pomiędzy formami gospodarowania człowieka a zasobami wodnymi; uzasadnia potrzebę racjonalnego gospodarowania w środowisku charakteryzującym się poważnymi niedoborami słodkiej wody;
- 10) określa związki pomiędzy problemami wyżywienia, występowaniem chorób (m.in. AIDS) a poziomem życia w krajach Afryki na południe od Sahary;
- 11) wyróżnia główne cechy i przyczyny zróżnicowania kulturowego i etnicznego Ameryki Północnej i Południowej;
- 12) identyfikuje konflikt interesów pomiędzy ekologicznymi skutkami wylesiania Amazonii a jej gospodarczym wykorzystaniem; określa cechy rozwoju i problemy wielkich miast w Brazylii;

Treści podstawy programowej z klasy I szkoły ponadgimnazjalnej

2. Zróżnicowanie gospodarcze świata. Uczeń:

- 1) klasyfikuje państwa na podstawie analizy wskaźników rozwoju społecznego i gospodarczego; wyróżnia regiony bogate i biedne (bogatą Północ i biedne Południe) i podaje przyczyny dysproporcji w poziomie rozwoju społeczno-gospodarczego regionów świata;
- 2) ocenia i projektuje różne formy pomocy państwa i organizacji pozarządowych państwom i regionom dotkniętym kryzysem (klęskami ekologicznymi, wojnami, głodem);
- 3) opisuje główne obszary upraw i chowu zwierząt na świecie, wyjaśnia ich zróżnicowanie przestrzenne;
- 4) wyjaśnia, z czego wynikają różnice w wielkości i strukturze spożycia żywności na świecie (uwarunkowania przyrodnicze, kulturowe, społeczne i polityczne, mechanizmy wpływające na nierównomierny rozdział żywności w skali globalnej);
- 5) opisuje zmiany w funkcji obszarów wiejskich na wybranych przykładach (np. w Unii Europejskiej, w regionach turystycznych w państwach rozwijających się); potrafi wyjaśnić szanse i zagrożenia dla środowiska przyrodniczego i mieszkańców poszczególnych regionów, wynikające z procesów przemian zachodzących na terenach wiejskich;
- 6) charakteryzuje kierunki zmian w powierzchni lasów na świecie (w wyniku procesów wylesiania i zalesiania) i podaje przykłady gospodarowania zasobami leśnymi (pozytywne i negatywne);
- 7) charakteryzuje cechy gospodarki morskiej i podaje przykłady wykorzystania oceanu światowego oraz zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich;
- 8) charakteryzuje i ocenia zróżnicowanie i zmiany struktury wykorzystania surowców energetycznych na świecie; dokonuje oceny zjawiska uzależnienia produkcji energii na świecie od źródeł zaopatrzenia surowców nieodnawialnych, potrafi wyjaśnić twierdzenie „ropa rządzi światem”;
- 9) wyjaśnia, na czym polegają zmiany zachodzące na rynku pracy w skali globalnej i regionalnej, wynikające z rozwoju nowoczesnych technologii informacyjno-komunikacyjnych;
- 10) przedstawia cechy przemysłu wysokiej technologii i podaje przykłady jego lokalizacji na świecie; poznaje nowe funkcje ośrodków przemysłowych i nowe formy przestrzenne – technopolie, klastry i dystrykty przemysłowe;
- 11) charakteryzuje wybrane obszary intensywnie zagospodarowywane turystycznie na świecie; wyjaśnia, dlaczego zmieniają się kierunki wyjazdów turystycznych Polaków; identyfikuje skutki rozwoju turystyki dla środowiska przyrodniczego;
- 12) ocenia rolę nowoczesnych usług komunikacyjnych w funkcjonowaniu gospodarki i w życiu codziennym;
- 13) wyjaśnia zmiany zachodzące w kierunkach i natężeniu ruchu osób i towarów; wskazuje przykłady lokalizacji nowoczesnych terminali i ich rolę w rozwoju regionów;
- 14) podaje przykłady procesów globalizacji i ich wpływu na rozwój regionalny i lokalny;
- 15) wyjaśnia współczesne zmiany na mapie politycznej świata;
- 16) wyjaśnia na wybranych przykładach (w skali lokalnej, regionalnej i globalnej) przy czyny procesów integracyjnych i ich skutki gospodarcze, społeczne i polityczne.

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
1	Czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce	Uczeń ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i	Uczeń 1. wymienia i charakteryzuje czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce podając ich słabe i mocne strony 1. wymienia i charakteryzuje czynniki rozwoju rolnictwa nie związane z warunkami naturalnymi 1. porównuje: strukturę użytków rolnych, zatrudnienie w	Metody pracy zastosowane na zajęciach to: - wykład, (wykład wprowadzający) - dyskusja sterowana, - studium przypadku - ćwiczenia praktyczne, - praca z tekstem ,



		<p>rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej;</p>	<p>rolnictwie, strukturę wielkości i władności gospodarstw rolnych, nakłady kapitałowe i nakłady pracy Polski z innymi państwami Europy</p> <p>1. na podstawie map różnej treści oraz danych statystycznych dotyczących czynników pozarolniczych określa przydatność danego obszaru dla gospodarki rolnej</p> <p>2. ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych w gospodarce rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej (wydajności)</p> <p>2. ocenia wpływ pozaprzyrodniczych czynników rozwoju rolnictwa na poziom gospodarki rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej</p> <p>3. wyjaśnia związek przyczynowo skutkowy istniejący między czynnikami rozwoju rolnictwa a wielkością produkcji rolniczej</p>	<p>-wizualizacja –wykorzystanie prezentacji multimedialnej</p> <p>Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Wykład wprowadzający w temat Czynniki rozwoju rolnictwa w Polsce</p> <p>Prezentacja multimedialna , karty pracy.</p> <p>Samoocena i ocena koleżeńska</p> <p>Indywidualizację procesu nauczania osiąga się przez zastosowanie pytań kluczowych w dyskusji sterownej do wszy kich uczniów szczególnie tych słabszych.</p> <p>Uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów odbywa się poprzez zastosowanie takiego metod aktywizujących w postaci dyskusji sterownej i studium przypadku. Dbałość o właściwe tempo pracy zapewni zastosowanie stopniowania trudności poleceniach i zadaniach.</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów przez syntetyczny dobór treści oraz zastosowanie metod aktywizujących uczniów, w tym sprzyjających zastosowaniu zdobytej wiedzy w działaniu..</p>
--	--	--	--	---

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris „Problemy rolników” Film przedstawia problemy rolników.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce podając ich słabe i mocne strony</p> <p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki rozwoju rolnictwa nie związane z warunkami naturalnymi</p> <p>1. porównuje: strukturę użytków rolnych, zatrudnienie w rolnictwie, strukturę wielkości i władności gospodarstw</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce podając ich słabe i mocne strony</p> <p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki rozwoju rolnictwa nie związane z warunkami naturalnymi</p> <p>1. porównuje: strukturę użytków rolnych, zatrudnienie w rolnictwie, strukturę wielkości i władności gospodarstw</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce podając ich słabe i mocne strony</p> <p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki rozwoju rolnictwa nie związane z warunkami naturalnymi</p> <p>1. porównuje: strukturę użytków rolnych, zatrudnienie w rolnictwie, strukturę wielkości i władności gospodarstw rolnych, nakłady kapitałowe i nakłady pracy Polski z innymi państwami Europy</p> <p>1. na podstawie map różnej treści oraz</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce podając ich słabe i mocne strony</p> <p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki rozwoju rolnictwa nie związane z warunkami naturalnymi</p> <p>1. porównuje: strukturę użytków rolnych, zatrudnienie w rolnictwie, strukturę wielkości i władności gospodarstw rolnych, nakłady kapitałowe i nakłady pracy Polski z innymi państwami Europy</p> <p>1. na podstawie map różnej treści</p>	<p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki przyrodnicze rozwoju rolnictwa w Polsce podając ich słabe i mocne strony</p> <p>1. wymienia i charakteryzuje czynniki rozwoju rolnictwa nie związane z warunkami naturalnymi</p> <p>1. porównuje: strukturę użytków rolnych, zatrudnienie w rolnictwie, strukturę wielkości i władności gospodarstw rolnych, nakłady kapitałowe i nakłady pracy Polski z innymi państwami Europy</p> <p>1. na podstawie map różnej treści oraz danych statystycznych dotyczących czynników pozarolniczych określa przydatność danego</p>

rolnych, nakłady kapitałowe i nakłady pracy Polski z innymi państwami Europy 1.na podstawie map różnej treści oraz danych statystycznych dotyczących czynników pozarolniczych określa przydatność danego obszaru dla gospodarki rolnej	rolnych, nakłady kapitałowe i nakłady pracy Polski z innymi państwami Europy 1.na podstawie map różnej treści oraz danych statystycznych dotyczących czynników pozarolniczych określa przydatność danego obszaru dla gospodarki rolnej 1.wymienia jak można wykorzystać warunki naturalne i pozaprzrodnicze w rolnictwie	danych statystycznych dotyczących czynników pozarolniczych określa przydatność danego obszaru dla gospodarki rolnej 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych w gospodarce rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej (wydajności) 2.ocenia wpływ pozaprzrodniczych czynników rozwoju rolnictwa na poziom gospodarki rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej	oraz danych statystycznych dotyczących czynników pozarolniczych określa przydatność danego obszaru dla gospodarki rolnej 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych w gospodarce rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej (wydajności) 2.ocenia wpływ pozaprzrodniczych czynników rozwoju rolnictwa na poziom gospodarki rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej	obszaru dla gospodarki rolnej 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych w gospodarce rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej (wydajności) 2.ocenia wpływ pozaprzrodniczych czynników rozwoju rolnictwa na poziom gospodarki rolnej za pomocą wskaźników wielkości produkcji rolniczej 3.wyjasnia związek przyczynowo skutkowy istniejący między czynnikami rozwoju rolnictwa a wielkością produkcji rolniczej
---	--	---	--	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Specyfika produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce	Uczeń ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej;	Uczeń: 1.wymienia główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców 1.usadnia lokalizację główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców 1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji roślinnej w Polsce, wydajności w q/ ha upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców	Metody pracy: Wkład wprowadzający z wykorzystaniem prezentacji multimedialnej. Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli”. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. Wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy
3	Specyfika produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce	Uczeń ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej;	1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji roślinnej w Polsce i jego przyczyny 1 .porównuje wyniki produkcji roślinnej z innymi państwami Europy 1.podaje najważniejsze obszary hodowli bydła i trzody chlewnej 1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji zwierzęcej w Polsce 1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji	Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków . Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskej, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Wykorzystanie map tematycznych i mapy fizycznej Europy i Polski Danych statystycznych ze strony GUSu

		<p>zwierzęcej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji zwierzęcej w Polsce z innymi państwami Europy</p> <p>2.wyjaśnia rozmieszczenie obszarów koncentracji upraw poszczególnych roślin, oraz produkcji zwierzęcej czynnikami przyrodniczymi i pozaprzyrodniczymi</p> <p>3.wykazuje związek przyczynowy między obszarami koncentracji chowu poszczególnych zwierząt a warunkami naturalnymi i produkcją roślinną</p> <p>1.anlizuje mapy koncentracji chowu zwierząt i upraw roślinnych</p>	<p>Indywidualizację procesu nauczania na tej lekcji osiągnie się przez stasowanie metody aktywizującej pozwalające nauczycielowi na monitoring postępów prac grup</p> <p>Inny sposób na indywidualizację i stymulowanie pracy samodzielnej uczniów to odpowiedni dobór grup pozwala to na uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów poprzez dynamiczny tok lekcji i ciekawe treści , logicznie zaplanowane i dozujące stopień trudności.</p> <p>Nauka przez działanie , ćwiczenia praktyczne weryfikowanie poglądów z wykorzystaniem wiedzy zdobytej wcześniej.</p> <p>Wykorzystanie karty pracy z zasobu Scholaris</p>
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

„Produkcja zwierzęca” Karta pracy do lekcji realizującej hasło programowe: Rolnictwo. Zakres treści obejmuje wykazanie wpływu warunków naturalnych na rozmieszczenie produkcji zwierzęcej w Polsce. Uczniowie poznają główne kierunki chowu i hodowli zwierząt w Polsce, oraz znaczenie chowu zwierząt. Kształcone jest rozwijanie dociekliwości przy samodzielnym rozwiązywaniu problemu. Formy pracy: praca indywidualna. Metody: analiza danych statystycznych i wykresu, praca z mapą

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>.wymienia główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.usasadnia lokalizację główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji roślinnej w Polsce, wydajności w q/ ha upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji roślinnej w Polsce i jego</p>	<p>1.wymienia główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.usasadnia lokalizację główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji roślinnej w Polsce, wydajności w q/ ha upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji roślinnej w Polsce i jego</p>	<p>1.wymienia główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.usasadnia lokalizację główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji roślinnej w Polsce, wydajności w q/ ha upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji roślinnej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji roślinnej z innymi państwami</p>	<p>1.wymienia główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.usasadnia lokalizację główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji roślinnej w Polsce, wydajności w q/ ha upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji roślinnej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji roślinnej z innymi państwami Europy</p> <p>1.podaje najważniejsze obszary hodowli bydła i trzody chlewnej</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat</p>	<p>1.wymienia główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.usasadnia lokalizację główne obszary upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji roślinnej w Polsce, wydajności w q/ ha upraw zbóż, roślin przemysłowych, ziemniaków, warzyw i owoców</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji roślinnej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji roślinnej z innymi państwami Europy</p> <p>1.podaje najważniejsze obszary hodowli bydła i trzody chlewnej</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji zwierzęcej w Polsce</p>

<p>przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji roślinnej z innymi państwami Europy</p> <p>1.podaje najważniejsze obszary hodowli bydła i trzody chlewnej</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji zwierzęcej w Polsce</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji zwierzęcej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji zwierzęcej w Polsce z innymi państwami Europy</p>	<p>przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji roślinnej z innymi państwami Europy</p> <p>1.podaje najważniejsze obszary hodowli bydła i trzody chlewnej</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji zwierzęcej w Polsce</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji zwierzęcej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji zwierzęcej w Polsce z innymi państwami Europy</p> <p>1.anlizuje mapy koncentracji chowu zwierząt i upraw roślinnych .</p>	<p>Europy</p> <p>1.podaje najważniejsze obszary hodowli bydła i trzody chlewnej</p> <p>1.wyszukuje informacje na temat wielkości produkcji zwierzęcej w Polsce</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji zwierzęcej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji zwierzęcej w Polsce z innymi państwami Europy</p> <p>2.wyjaśnia rozmieszczenie obszarów koncentracji upraw poszczególnych roślin, oraz produkcji zwierzęcej czynnikami przyrodniczymi i pozaprzyrodniczymi</p>	<p>wielkości produkcji zwierzęcej w Polsce</p> <p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji zwierzęcej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji zwierzęcej w Polsce z innymi państwami Europy</p> <p>2.wyjaśnia rozmieszczenie obszarów koncentracji upraw poszczególnych roślin, oraz produkcji zwierzęcej czynnikami przyrodniczymi i pozaprzyrodniczymi</p> <p>2.podaje argument za tym, że istnieje związek między obszarami koncentracji chowu poszczególnych zwierząt a warunkami naturalnymi i produkcją roślinną</p>	<p>1. analizuje zróżnicowanie przestrzenne produkcji zwierzęcej w Polsce i jego przyczyny</p> <p>1 .porównuje wyniki produkcji zwierzęcej w Polsce z innymi państwami Europy</p> <p>2.wyjaśnia rozmieszczenie obszarów koncentracji upraw poszczególnych roślin, oraz produkcji zwierzęcej czynnikami przyrodniczymi i pozaprzyrodniczymi</p> <p>3.wykazuje związek przyczynowy między obszarami koncentracji chowu poszczególnych zwierząt a warunkami naturalnymi i produkcją roślinną</p>
---	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Zmiany strukturalne w rolnictwie Polskim	Uczeń wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie;	<p>Uczeń:</p> <p>1.wie , że zmiany strukturalne w Polskim rolnictwie zostały wymuszone polityką rolną Unii Europejskiej</p> <p>1.zna mechanizmy polityki rolnej Unii Europejskiej takie jak:</p> <p>-system organizacji rynków rolnych, mający na celu zapewnienie rolnikom odpowiedniego poziomu dochodów oraz ochronę rolnictwa wspólnotowego przed konkurencją światową;</p> <p>-polityka strukturalna, która wspiera przemiany strukturalne w rolnictwie i na obszarach wiejskich.</p> <p>1. zna trzy podstawowe zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej:</p> <p>-jednolitość rynku - zniesienie wszelkich ograniczeń w handlu produktami rolnymi pomiędzy krajami Wspólnoty, oraz wprowadzenie wspólnych jednolitych regulacji dotyczących funkcjonowania rynku rolnego (wspólne ceny, reguły konkurencji, harmonizacja przepisów administracyjnych, weterynaryjnych, ochrony środowiska, wspólne przepisy w handlu z krajami trzecimi</p> <p>- solidarność finansowa - wspólne i solidarne ponoszenie kosztów prowadzenia WPR. Koszty obciążają wszystkie państwa członkowskie, niezależnie od stopnia w jakim korzystają one ze środków przeznaczonych</p>	<p>Praca w grupach</p> <p>Wykład wprowadzający z wykorzystaniem wizualizacji toku lekcji za pomocą prezentacji multimedialnej będącej tłem działań nauczyciela.</p> <p><u>Wykorzystanie techniki studium przypadku</u> do analizy funduszy strukturalnych dla Polskiego rolnictwa.</p> <p><u>Dyskusja sterowana</u></p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Działania wspierające rozwój młodzieży i indywidualizujące pracę w zakresie kształtowania:</p> <p>- umiejętności interpersonalnych- praca</p>

		<p>-preferencje dla krajów członkowskich - pierwszeństwo zbytu towarów rolnych pochodzących z krajów członkowskich, rozbudowany system ochrony przed importem rolnym z krajów trzecich.</p> <p>1.wie , że celem polityki strukturalnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest :</p> <ul style="list-style-type: none"> -wspieranie przemian w rolnictwie prowadzących do wyrównania różnic w poziomie rozwoju regionów wiejskich, -podniesienia produktywności rolnictwa, -poprawy struktury agrarnej, -przekształcania gospodarstw nierentownych w nowoczesne i wydajne, -optymalizacji zatrudnienia w sektorze rolnym, -wdrażania postępu technicznego, -zmian w strukturze produkcji, -podwyższenia jakości produktów rolnych, a także poprawy stanu środowiska naturalnego. <p>Obejmuje ona również wspieranie wielofunkcyjnego rozwoju obszarów wiejskich, przede wszystkim poprzez rozwój leśnictwa, agroturystyki oraz różnego rodzaju usług.</p> <p>2.analizuje politykę rolną Polski w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej -pomocy udzielanej polskim rolnikom oferowanej w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany)</p> <p>1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie między latami 2000 2012</p> <p>1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w latach 2000 2012</p> <p>1.analizuje zmianę liczby gospodarstw rolnych w Polsce w okresie od 2000 2012</p> <p>1.analizuje udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych o powierzchni od 5-10 , 10-50 i powyżej ha</p> <p>1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha,</p> <p>1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012</p> <p>1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy za lata 2000-2012</p> <p>2.ocenia i wskazuje zmiany wynikające z poprawy struktury agrarnej przez powiększenie wielkości gospodarstw, likwidację słabych mało wydajnych gospodarstw</p> <p>2. ocenia zmiany w organizacji produkcji rolnej (specjalizacja produkcji itp.)</p> <p>1.podaje wnioski dotyczące zmiany strukturalnych w rolnictwie Polskim :</p> <ul style="list-style-type: none"> -za najważniejsze uznaje: spadek liczby gospodarstw przy jednoczesnym wzroście udziału gospodarstw największych; co ma bezpośredni wpływ na wzrost średniej powierzchni gospodarstwa w kraju, -spadek liczby osób pracujących w rolnictwie -postępującą koncentrację i specjalizację produkcji rolniczej. <p>2.ocenia tempo zmian strukturalnych w Polskim rolnictwie, (jako powolne jednocześnie nie mogą być</p>	<p>w grupie</p> <ul style="list-style-type: none"> - kontroli emocji umiejętność dyskusji, praca w grupie - samooceny za pomocą karty samooceny - umiejętności uczenia się samodzielnie dochodzenie do wniosków, właściwa argumentacja - umiejętności planowania pracy na lekcji dzięki właściwej organizacji lekcji, zaangażowania wszystkich uczniów - brak presji oceny(stosowanie oceny koleżeńskiej i samooceny) -otwartość w stosunkach uczeń nauczyciel , uczeń uczeń - jasne precyzyjne określanie celów lekcji i kryteriów oceniania do każdej lekcji. <p>Działania te motywują, powodują zainteresowanie tematem a przez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, jasno określonych celów i do każdej lekcji wdrażają do samokształcenia .</p> <p>Metaplan, to końcowy etap lekcji , podsumowanie pracy grup Celem tej metody jest analiza problemu i poszukiwanie rozwiązania. Metaplan to graficzny zapis prowadzonej w w kilku równoległe pracujących grupach dyskusji. Nauczyciel przedstawia problem, który będzie przedmiotem dyskusji i przygotowuje materiały potrzebne do wykonania plakatów w tym teksty źródłowe.</p> <p>Taka forma dyskusji umożliwia wypowiedzenie się wszystkim uczniom, nawet tym najbardziej nieśmiałym, a plakat jest efektem kreatywnej pracy</p>
--	--	---	---

		skutecznie przyspieszone z powodu uwarunkowań pozarolniczych.) 3.wymienia i analizuje czynniki pozarolnicze mające wpływ na powolne tempo zmian strukturalnych w Polskim rolnictwie 3. podaje związek przyczynowo skutkowy między zmianami strukturalnymi w Polskim rolnictwie a członkowstwem w Unii Europejskiej	całego zespołu lub całej klasy.	
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wie , że zmiany strukturalne w Polskim rolnictwie zostały wymuszone polityką rolną Unii Europejskiej 1.zna mechanizmy polityki rolnej Unii Europejskiej takie 1. zna trzy podstawowe zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej: 1.wie ,jakie są cele polityki strukturalnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest :</p> <p>1.analizuje zmianę liczby gospodarstw rolnych w Polsce w okresie od 2000 2012 1.analizuje udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych o powierzchni od 5-10 , 10-50 i powyżej ha 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach</p>	<p>1.wie , że zmiany strukturalne w Polskim rolnictwie zostały wymuszone polityką rolną Unii Europejskiej 1.zna mechanizmy polityki rolnej Unii Europejskiej takie 1. zna trzy podstawowe zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej: 1.wie ,jakie są cele polityki strukturalnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest :</p> <p>1.analizuje udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych o powierzchni od 5-10 , 10-50 i powyżej ha 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np.</p>	<p>1.wie , że zmiany strukturalne w Polskim rolnictwie zostały wymuszone polityką rolną Unii Europejskiej 1.zna mechanizmy polityki rolnej Unii Europejskiej takie 1. zna trzy podstawowe zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej: 1.wie ,jakie są cele polityki strukturalnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest :</p> <p>2.analizuje politykę rolną Polski w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej 1.analizuje zmianę liczby gospodarstw rolnych w Polsce w okresie od 2000 2012 1.analizuje udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych o powierzchni od 5-10 , 10-50 i powyżej ha 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012</p>	<p>1.wie , że zmiany strukturalne w Polskim rolnictwie zostały wymuszone polityką rolną Unii Europejskiej 1.zna mechanizmy polityki rolnej Unii Europejskiej takie 1. zna trzy podstawowe zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej: 1.wie ,jakie są cele polityki strukturalnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest :</p> <p>2.analizuje politykę rolną Polski w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej 1.analizuje zmianę liczby gospodarstw rolnych w Polsce w okresie od 2000 2012 1.analizuje udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych o powierzchni od 5-10 , 10-50 i powyżej ha 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012 1.analizuje dane dotyczące</p>	<p>1.wie , że zmiany strukturalne w Polskim rolnictwie zostały wymuszone polityką rolną Unii Europejskiej 1.zna mechanizmy polityki rolnej Unii Europejskiej takie 1. zna trzy podstawowe zasady Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej: 1.wie ,jakie są cele polityki strukturalnej Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej jest :</p> <p>2.analizuje politykę rolną Polski w kontekście Wspólnej Polityki Rolnej Unii Europejskiej 1.analizuje zmianę liczby gospodarstw rolnych w Polsce w okresie od 2000 2012 1.analizuje udział gospodarstw indywidualnych w ogólnej liczbie gospodarstw rolnych o powierzchni od 5-10 , 10-50 i powyżej ha 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012 2.ocenia i wskazuje zmiany wynikające z</p>

<p>na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy za lata 2000-2012</p>	<p>udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za lata 2000-2012 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy za lata 2000-2012 1. podaje wnioski dotyczące zmiany strukturalnych w rolnictwie Polskim</p>	<p>1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów gospodarstw indywidualnych, udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy za lata 2000-2012 2. ocenia i wskazuje zmiany wynikające z poprawy struktury agrarnej przez powiększenie wielkości gospodarstw, likwidację słabych mało wydajnych gospodarstw 2. ocenia zmiany w organizacji produkcji rolnej (specjalizacja produkcji itp.) 1. podaje wnioski dotyczące zmiany strukturalnych w rolnictwie Polskim</p>	<p>intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, udział podatku rolnego w dochodach własnych gminy za lata 2000-2012 2. ocenia i wskazuje zmiany wynikające z poprawy struktury agrarnej przez powiększenie wielkości gospodarstw, likwidację słabych mało wydajnych gospodarstw 2. ocenia zmiany w organizacji produkcji rolnej (specjalizacja produkcji itp.) 1. podaje wnioski dotyczące zmiany strukturalnych w rolnictwie Polskim 2. ocenia tempo zmian strukturalnych w Polskim rolnictwie,</p>	<p>poprawy struktury agrarnej przez powiększenie wielkości gospodarstw, likwidację słabych mało wydajnych gospodarstw 2. ocenia zmiany w organizacji produkcji rolnej (specjalizacja produkcji itp.) 1. podaje wnioski dotyczące zmiany strukturalnych w rolnictwie Polskim 2. ocenia tempo zmian strukturalnych w Polskim rolnictwie, 3. wymienia i analizuje czynniki pozarolnicze mające wpływ na powolne tempo zmian strukturalnych w Polskim rolnictwie 3. podaje związek przyczynowo skutkowy między zmianami strukturalnymi w Polskim rolnictwie a członkostwem w Unii Europejskiej</p>
--	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
5	Gospodarka leśna i morska w Polsce na tle państw Europy	Uczeń wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie	<p>Uczeń</p> <p>1. wskazuje na mapie obszary leśne w Polsce</p> <p>1. analizuje zasoby leśne w Polsce ,wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok” , w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielkość powierzchni lasów według województw - skład gatunkowy drzewostanu lasów według województw, - wieku drzewostanu lasów w poszczególnych województwach <p>1. porównuje wielkość zasobów leśnych pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i lasów prywatnych według województw w tym:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wielkość powierzchni - wiek drzewostanu - skład gatunkowy <p>1. analizuje gospodarkę leśną, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok” , w tym :</p> <ul style="list-style-type: none"> - działania związane z hodowlą i ochrona lasu w tym zalesianie między 19945-2010 - zadrzewienie i pozyskiwanie drewna według województw <p>1. analizuje informacje dotyczące zagrożenia i ochronę środowiska leśnego wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok” w tym:</p>	<p>Warsztaty praktyczne. Praca w małych zespołach. Analiza przygotowanych zestawień z danymi statystycznymi Wykorzystanie kart pracy , kart samooceny , oceny koleżeńskiej</p> <p>Burza mózgów Metody pracy zastosowane na zajęciach to:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wykładu wprowadzającego - dyskusji sterowanej, - studium przypadku - ćwiczenia praktyczne, - praca z tekstem , - wizualizacja – wykorzystanie prezentacji

		<p>-monitoring lasów -zagrożenia pożarami, chorobami - ochronę lasów w Parkach Narodowych 1 analizuje ekonomiczne aspekty leśnictwa w tym: produkcję globalną gospodarki leśnej, eksport i import produktów leśnictwa, nakłady inwestycyjne i środki trwałe w leśnictwie . 1.analizuje i porównuje dane statystyczne Polski do danych państw Europejskich, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok” takich jak: -powierzchnia lasów , -wiek drzewostanu -skład gatunkowy lasów -pozyskiwanie drewna - formy własności lasów -liczba pożarów -ważniejsze obszary chronione -stan i zagrożenie fauny i flory 1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce morskiej w Polsce w porównaniu z poprzednimi latami, na podstawie opracowania GUS „Gospodarka morska w Polsce w 2011 roku „, w tym: - liczba statków floty transportowej w Polsce w 2011 roku liczyła (135 statków) - łączna nośność floty transportowej w Polsce w 2011 , (2932,1 tys. ton) i pojemność brutto GT 2044,5, GT 2039,2, GT 5,3 tys. -przewozy w 2011 r. statków morskiej floty transportowej, eksploatowanej przez polskie przedsiębiorstwa -7737,5 tys. Ton ładunków (o 7,5% mniej w stosunku do roku 2010). -informacje dotyczące : obrotów ładunkowych z krajami Europy, Ameryki Północnej , Południowej, Azji, Afryki -liczby statków transportowych, które zawięły do polskich portów morskich w 2011 r.(wyniosła 18,9 tys., tj. o 4,3% mniej, lecz o 0,5% pojemności brutto więcej i o 5,4% nośności mniej niż przed rokiem.) -liczbie wyprodukowanych w 2011 r. w Polsce jednostek pływających,(14) tj. o blisko połowę mniej w porównaniu z rokiem poprzednim, - liczbie wyremontowanych jednostek (wyniosła 624 jednostki.) - zasobach polskiej floty rybackiej(liczyła 790 jednostek -o 3 sztuki mniej niż przed rokiem, o łącznej pojemności brutto GT 33,4 tys. (o 10,4% mniejszej) oraz o mocy 82,9 tys. kW (o 4,6% mniejszej).) W 2011 r. połowy ryb i innych organizmów morskich wyniosły 179,9 tys. ton, przy czym połowy bałtyckie stanowiły 64,6% połowów ogółem. W roku 2011 polska flota rybacka zaprzestała działalności połowowej na wodach Atlantyku Północno-Zachodniego 1.analizuje informacje dotyczące żeglugi morskiej i przybrzeżnej w Polsce , przemysłu stoczniowego</p>	<p>multimedialnej Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Zagadnienia ilustrowane prezentacją multimedialną. Indywidualizację procesu nauczania na tej lekcji osiągnie się przez stasowanie metod aktywizujących pozwalających nauczycielowi na monitorownie postępów prac grup . Inny sposób na indywidualizację i stymulowanie pracy samodzielnej uczniów to odpowiedni dobór uczniów w grupie, pozwala to na uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów. Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów poprzez dynamiczny tok lekcji i ciekawe treści , logicznie zaplanowane i dozuujące stopień trudności. Nauka przez działanie , ćwiczenia praktyczne weryfikowanie poglądów z wykorzystaniem wiedzy zdobytej wcześniej. Wykorzystanie aktualnej wiedzy zebranej w raportach o gospodarce morskiej i leśnej przez GUS</p>
--	--	--	--

		<p>, portów morskich, rybołówstwa morskiego w Polsce i porównuje je z danymi z innych państw europejskich.</p> <p>2. ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej i morskiej na wybranych przykładach</p> <p>2.wymienia zasoby morskie występujące w Morzu Bałtyckim</p> <p>2.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali lokalnej</p> <p>3. uzasadnia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem gospodarki morskiej i leśnej a poziomem rozwoju gospodarczego państw</p> <p>3. rola gospodarki leśnej i morskiej w UE</p>		
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne w Polsce</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.analizuje zasoby leśne w Polsce ,wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.porównuje wielkość zasobów leśnych pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i lasów prywatnych według województw</p> <p>1.analizuje gospodarkę leśną, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1 analizuje ekonomiczne aspekty leśnictwa w tym: produkcje globalną gospodarki leśnej, eksport i import produktów leśnictwa, nakłady inwestycyjne i środki trwałe w leśnictwie .</p> <p>1.analizuje i porównuje dane statystyczne Polski do danych państw Europejskich, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce morskiej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne w Polsce</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.analizuje zasoby leśne w Polsce ,wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.porównuje wielkość zasobów leśnych pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i lasów prywatnych według województw</p> <p>1.analizuje gospodarkę leśną, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1 analizuje ekonomiczne aspekty leśnictwa w tym: produkcje globalną gospodarki leśnej, eksport i import produktów leśnictwa, nakłady inwestycyjne i środki trwałe w leśnictwie .</p> <p>1.analizuje i porównuje dane statystyczne Polski do danych państw Europejskich, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce morskiej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne w Polsce</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.analizuje zasoby leśne w Polsce ,wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.porównuje wielkość zasobów leśnych pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i lasów prywatnych według województw</p> <p>1.analizuje gospodarkę leśną, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1 analizuje ekonomiczne aspekty leśnictwa w tym: produkcje globalną gospodarki leśnej, eksport i import produktów leśnictwa, nakłady inwestycyjne i środki trwałe w leśnictwie .</p> <p>1.analizuje i porównuje dane statystyczne Polski do danych państw Europejskich, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce morskiej</p>	<p>1.wskazuje na mapie obszary leśne w Polsce</p> <p>1.opisuje funkcje obszarów leśnych (ekologiczne, gospodarcze, społeczne);</p> <p>1.analizuje zasoby leśne w Polsce ,wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.porównuje wielkość zasobów leśnych pozostających w zarządzie Lasów Państwowych i lasów prywatnych według województw</p> <p>1.analizuje gospodarkę leśną, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1 analizuje ekonomiczne aspekty leśnictwa w tym: produkcje globalną gospodarki leśnej, eksport i import produktów leśnictwa, nakłady inwestycyjne i środki trwałe w leśnictwie .</p> <p>1.analizuje i porównuje dane statystyczne Polski do danych państw Europejskich, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok”</p> <p>1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce morskiej w Polsce w porównaniu z poprzednimi latami, na podstawie opracowania GUS „Gospodarka morska w Polsce w 2011 roku</p> <p>1.analizuje informacje dotyczące żeglugi morskiej i przybrzeżnej w Polsce , przemysłu stocznioowego , portów morskich, rybołówstwa morskiego w Polsce i porównuje je z danymi z innych państw europejskich.</p>	

<p>leśnictwie . 1.analizuje i porównuje dane statystyczne Polski do danych państw Europejskich, wykorzystując opracowanie GUS „Leśnictwo 2011 rok” 1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce w Polsce w porównaniu z poprzednimi latami, na podstawie opracowania GUS „Gospodarka morską w Polsce w 2011 roku</p>	<p>1.odczytuje podstawowe informacje o gospodarce morskiej w Polsce w porównaniu z poprzednimi latami, na podstawie opracowania GUS „Gospodarka morską w Polsce w 2011 roku 1.analizuje informacje dotyczące żeglugi morskiej i przybrzeżnej w Polsce , przemysłu stocznioowego , portów morskich, rybołówstwa morskiego w Polsce i porównuje je z danymi z innych państw europejskich. 1.wymienia skutki racjonalnej gospodarki morskiej i leśnej</p>	<p>w Polsce w porównaniu z poprzednimi latami, na podstawie opracowania GUS „Gospodarka morską w Polsce w 2011 roku 1.analizuje informacje dotyczące żeglugi morskiej i przybrzeżnej w Polsce , przemysłu stocznioowego , portów morskich, rybołówstwa morskiego w Polsce i porównuje je z danymi z innych państw europejskich. 2. ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej i morskiej na wybranych przykładach 2.wymienia zasoby morskie występujące w Morzu Bałtyckim</p>	<p>podstawie opracowania GUS „Gospodarka morską w Polsce w 2011 roku 1.analizuje informacje dotyczące żeglugi morskiej i przybrzeżnej w Polsce , przemysłu stocznioowego , portów morskich, rybołówstwa morskiego w Polsce i porównuje je z danymi z innych państw europejskich. 2. ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej i morskiej na wybranych przykładach 2.wymienia zasoby morskie występujące w Morzu Bałtyckim 2.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali lokalnej</p>	<p>2. ocenia skutki racjonalnej i nieracjonalnej gospodarki leśnej i morskiej na wybranych przykładach 2.wymienia zasoby morskie występujące w Morzu Bałtyckim 2.podaje przykłady zagrożeń wynikających ze zbyt intensywnej eksploatacji zasobów morskich w skali lokalnej 3. uzasadnia związek przyczynowo skutkowy między rozwojem gospodarki morskiej i leśnej a poziomem rozwoju gospodarczego państw 3. rola gospodarki leśnej i morskiej w UE</p>
--	--	---	--	---

L.p .	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
6	Rolnictwo Polskie na tle państw UE	Uczeń ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej - wskazuje zmiany	Uczeń: 1.analizuje wyniki osiągnę w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce w porównaniu z państwami Unii Europejskiej –na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany) 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie w państwach UE 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w państwach UE 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za 1.analizuje dane dotyczące intensywności	Metoda aktywizująca - Analiza SWOT Warsztaty praktyczne. Praca w małych zespołach. Analiza przygotowanych zestawień z danymi statystycznymi Wykorzystanie kart pracy , kart samooceny , oceny koleżeńskiej - wykład wprowadzający - ćwiczenia praktyczne, - wizualizacja jako tło toku lekcji Uczeń dysponuje wiedzą i umiejętnościami zdobytymi na poprzednich lekcjach. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Zagadnienia ilustrowane prezentacją multimedialną. Indywidualizację procesu nauczania na tej lekcji osiągnie się przez stasowanie

	<p>strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie</p>	<p>produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej 2.przedstawia podobieństwa i różnice między rolnictwem w Polsce i w krajach UE 2.omawia zasady polityki rolnej w UE na konkretnych przykładach państw UE 3.porównuje cechy rolnictwa polskiego i innych krajów unijnych interpretuje dane statystyczne i na ich podstawie określa cechy gospodarki rolnej</p>	<p>metod aktywizujących pozwalających nauczycielowi na monitorowanie postępów prac grup . Inny sposób na indywidualizację i stymulowanie pracy samodzielnej uczniów to odpowiedni dobór uczniów w grupie, pozwala to na uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów poprzez dynamiczny tok lekcji i ciekawe treści , logicznie zaplanowane i dozujące stopień trudności. Nauka przez działanie , ćwiczenia praktyczne weryfikowanie poglądów z wykorzystaniem wiedzy zdobytej wcześniej. Wykorzystanie aktualnej wiedzy zebranej w raportach przez GUS</p> <p>Każda grupa porównuje wyniki gospodarki rolnej Polski z wynikami państw Unii europejskiej. Następnie określa słabe i moc e strony naszego rolnictwa .</p>
--	---	---	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.analizuje wyniki osiągnę w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce w porównaniu z państwami Unii Europejskie –na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany) 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie w państwach UE 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w państwach UE 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia</p>	<p>1.analizuje wyniki osiągnę w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce w porównaniu z państwami Unii Europejskie –na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany) 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie w państwach UE 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w państwach UE 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość</p>	<p>1.analizuje wyniki osiągnę w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce w porównaniu z państwami Unii Europejskie –na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany) 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie w państwach UE 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w państwach UE 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach</p>	<p>1.analizuje wyniki osiągnę w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce w porównaniu z państwami Unii Europejskie –na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany) 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie w państwach UE 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w w państwach UE 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w</p>	<p>1.analizuje wyniki osiągnę w produkcji roślinnej i zwierzęcej w Polsce w porównaniu z państwami Unii Europejskie –na podstawie analizy tekstu źródłowego i za pomocą danych statystycznych ze strony GUSu (ocenia wielkość tej pomocy i jej wpływ na zamiany) 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę zatrudnienia w rolnictwie w państwach UE 1.uczeń analizuje i porównuje strukturę wielkości i własności gospodarstw w państwach UE 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji takich jak: średnia wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w</p>

wielkość stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za	stada bydła i trzody chlewnej w sztukach, obsada trzody chlewnej i bydła na gospodarstwo w sztukach na 100 ha, 1. analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej: np. udziału gruntów ornych w gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych,	rolnych w gospodarstwach indywidualnych za 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej 2.przedstawia podobieństwa i różnice między rolnictwem w Polsce i w krajach UE 2.omawia zasady polityki rolnej w UE na konkretnych przykładach państw UE	gruntach rolnych w gospodarstwach indywidualnych za 1.analizuje dane dotyczące intensywności produkcji rolniczej np.: udziału zbóż w strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej 2.przedstawia podobieństwa i różnice między rolnictwem w Polsce i w krajach UE 2.omawia zasady polityki rolnej w UE na konkretnych przykładach państw UE	strukturze zasiewów ogólnej powierzchni pod zasiewami gospodarstw indywidualnych, 2.ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej 2.przedstawia podobieństwa i różnice między rolnictwem w Polsce i w krajach UE 2.omawia zasady polityki rolnej w UE na konkretnych przykładach państw UE 3.porównuje cechy rolnictwa polskiego i innych krajów unijnych interpretuje dane statystyczne i na ich podstawie określa cechy gospodarki rolnej
--	---	--	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągnięcia celów
7	Utrwalenie wiadomości Gospodarka rolna, leśna i morska w Polsce	Uczeń: - wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie wskazuje zmiany strukturalne zachodzące w polskim rolnictwie - ocenia poziom wykorzystania warunków naturalnych na podstawie wielkości i rodzajów produkcji rolniczej w	Uczeń - analizuje przygotowana przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu: Gospodarka rolna, leśna i morska w Polsce -rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania	Metoda aktywizująca – rozwiązywanie problemów Praca w parach Samooceana Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi, zadaniami problemowymi jako tło lekcji Rozwiązywanie problemów – zadania problemowe rozwiązują pary Metoda ta uczy znajdowania optymalnych rozwiązań skomplikowanych zagadnień. Składa się z trzech faz: 1.Diagnoza problemu. Co się stało? Dlaczego? Kto jest weń uwikłany? Komu może zależeć na jego rozwiązaniu? Jakich informacji mi brakuje i gdzie można je uzyskać? 2.Poszukiwanie rozwiązania problemu. Jakie są sposoby jego rozwikłania? Jakie są ich wady i zalety? Jakie szanse i zagrożenia ze sobą niosą? 3.Wybór rozwiązania. Które rozwiązanie jest najlepsze ze względu na przyjęte wartości (np. sprawiedliwość) oraz inne kryteria (np. niski koszt lub prostotę)? Jakie trudności mogą się pojawić przy jego realizacji? Jak powinny wyglądać kolejne kroki przy wprowadzaniu go w życie? Kto lub co może je utrudnić lub uniemożliwić? Na kogo można liczyć jako na sojusznika Kolejny etap to prezentowanie rozwiązań zadań problemowych na zasadzie metaplanu Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów;

		porównaniu z innymi państwami Unii Europejskiej	złożone według podanych kryteriów	samooceny, dyskusji, wystąpień publicznych pracy w grupie. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków pracując w parze. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej Zwracanie uwagi na: - efektywność prac grup, aktywności; uczenia przez działanie -oryginalność w myśleniu i działaniu, chęć poznania nowego; - myślenie analityczne; - zainteresowanie poznawcze, zdolność do koncentracji uwagi, - wytrwałość w ich rozwiązywaniu problemów; -przeżywanie satysfakcji z rozwiązywania problemów i pokonywania trudności intelektualnych. Indywidualizacja pracy przez odpowiedni dobór® zadań dla poszczególnych grup, stopniowanie trudności.
8	Test wiedzy i umiejętności Gospodarka rolna, leśna i morska w Polsce		test wiedzy i umiejętności	Test z zadaniami problemowymi

Dział XIX Geografia Polski – działalność gospodarcza- przemysł

Poziomy osiągnięć uczniów
1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczególne cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
1	Zasoby naturalnych w Polsce i zmiany wielkości ich eksploatacji	Uczeń wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych i analizuje zmiany wielkości ich eksploatacji;	Uczeń: 1.wymienia zasoby naturalne Polski 1.wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce 1.zaznacza na mapie konturowej obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce 1.wyszukuje informacji na temat wielkości zasobów naturalnych w Polsce 2.analizuje zmiany wielkości eksploatacji podstawowych zasobów naturalnych	Metody pracy zastosowane na zajęciach to: -wykład wprowadzający - ćwiczenia praktyczne z zastosowaniem mapy gospodarczej Polski i rocznika statystycznego -wizualizacja –wykorzystanie prezentacji multimedialnej jako tła toku lekcji Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Samoocena i ocena koleżeńska Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „ śniegowej kuli ”. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu zawartych w kartach pracy, następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. Wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i

			<p>analizuje w Polsce</p> <p>2.interpretuje dane statystyczne , wykresy p argumentuje wnioski</p> <p>3.porównuje wielkość wydobycia głównych surowców w różnych okresach wyjaśnia przyczyny zmian w wielkości wydobycia poszczególnych surowców</p>	<p>wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na plakacie lub tablicy</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków . Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja.</p> <p>Wykorzystanie map tematycznych Danych statystycznych ze strony GUSu</p> <p>Indywidualizację procesu nauczania na tej lekcji osiągnie się przez stasowanie metody aktywizującej pozwalające nauczycielowi na monitoring postępów prac grup . Inny sposób na indywidualizację i stymulowanie pracy samodzielnej uczniów to odpowiedni dobór grup pozwala to na uwzględnienie zróżnicowanych potrzeb i możliwości uczniów.</p> <p>Rozwijanie zdolności i zainteresowań uczniów poprzez dynamiczny tok lekcji i ciekawe treści , logicznie zaplanowane i dozujące stopień trudności. Nauka przez działanie , ćwiczenia praktyczne weryfikowanie poglądów z wykorzystaniem wiedzy zdobytej wcześniej.</p>
--	--	--	---	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.wymienia zasoby naturalne Polski</p> <p>1.wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.zaznacza na mapie konturowej obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat wielkości zasobów naturalnych w Polsce</p>	<p>1.wymienia zasoby naturalne Polski</p> <p>1.wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.zaznacza na mapie konturowej obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat wielkości zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.dostrzega zmiany w wielkości eksploatacji surowców naturalnych</p>	<p>1.wymienia zasoby naturalne Polski</p> <p>1.wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.zaznacza na mapie konturowej obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat wielkości zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>2.analizuje zmiany wielkości eksploatacji podstawowych zasobów naturalnych analizuje w Polsce</p>	<p>1.wymienia zasoby naturalne Polski</p> <p>1.wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.zaznacza na mapie konturowej obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat wielkości zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>2.analizuje zmiany wielkości eksploatacji podstawowych zasobów naturalnych analizuje w Polsce</p> <p>2.interpretuje dane statystyczne , wykresy p argumentuje wnioski</p>	<p>1.wymienia zasoby naturalne Polski</p> <p>1.wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.zaznacza na mapie konturowej obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>1.wyszukuje informacji na temat wielkości zasobów naturalnych w Polsce</p> <p>2.analizuje zmiany wielkości eksploatacji podstawowych zasobów naturalnych analizuje w Polsce</p> <p>2.interpretuje dane statystyczne , wykresy p argumentuje wnioski</p> <p>3.porównuje wielkość wydobycia głównych surowców w różnych okresach wyjaśnia przyczyny zmian w wielkości wydobycia poszczególnych surowców</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągania celów
2	Struktura produkcji energii elektrycznej w Polsce na tle innych państw świata	Uczeń porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata;	<p>Uczeń:</p> <p>1.analizuje bilans energetyczny dla Polski zawarty w <u>opracowaniu GUS Gospodarka Paliwowo energetyczna w latach 2009 2010 dla Polski</u></p> <p>1.podaje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej na świecie</p> <p>1.analizuje strukturę zużycia niektórych nośników energii elektrycznej w Polsce(źródeł tradycyjnych i alternatywnych)</p> <p>2.porównuje i wyjaśnia strukturę zużycia źródeł energii w bilansie energetycznym Polski</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>3.porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata</p>	<p>Metody pracy:</p> <p>Wkład wprowadzający, wykorzystanie prezentacji multimedialnej inicjuje lekcję i wprowadza w temat. Możliwość wykorzystanie zasobów platformy Scholaris</p> <p>Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą Debata „za” i „przeciw”</p> <p>Ten rodzaj debaty stosujemy, gdy chcemy, aby uczniowie spojrzeli na ten sam problem z dwóch różnych punktów widzenia, wspólnie go przeanalizowali, a następnie podjęli decyzję. Taka forma dyskusji rozwija umiejętności logicznego myślenia i argumentowania, rozwiązywania problemów, poszukiwania i porządkowania informacji, weryfikowania własnych, często powierzchownych poglądów itp.</p> <p>Tematem dyskusji jest Porównanie wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata pod kątem planowania sposobów pozyskiwania energii w przyszłości</p> <p>Uczniowie przygotowują się do debaty jedna grupa szykuje argumenty za i przeciw energii pozyskiwanej w tradycyjny sposób , druga grupa szykuje argumenty za i przeciw energii pozyskiwanej ze źródeł alternatywnych, trzecia grupa szykuje argumenty za i przeciw energii pozyskanej z reakcji atomowej.</p> <p>Uczniowie przygotowują się do debaty w grupach.</p> <p>W trakcie dyskusji nauczyciel słucha uważnie wypowiedzi uczniów, nie komentując ich. Debatujące strony przedstawiają własne argumenty. O tym, czyje argumenty okazały się bardziej przekonujące słuchacze decydują (metodą głosowania) Dyskusją kieruje nauczyciel.</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni wniosków Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskie, stawianie hipotez i ich weryfikację.</p> <p>Zajęcia te mają również za zadanie indywidualizację pracy z uczniem, nauczyciel stosuje metody aktywizujące sprzyjające rozwojowi ucznia, zmierzające do niwelowania niekorzystnych różnic między uczniami (łącząc w grupy uczniów o różnym poziomie umiejętności i wiadomości), pobudzające uczniów do twórczego działania, mobilizujące do efektywniejszej pracy, praktycznego rozumienia zjawisk, aktywnego współuczestniczenia w procesie edukacji.</p> <p>Indywidualizując pracę z uczniem w zespole klasowym nauczyciel uwzględnia :predyspozycje ucznia i jego dążenie do poznawania, ciekawość badacza.</p>

Wykorzystanie platformy Scholaris				
wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris „Problemy energetyczne świata i Polski” Lekcja interaktywna przedstawiająca problemy energetyczne świata i Polski. Przedstawia różne źródła energii elektrycznej i możliwości jej wykorzystania.				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.analizuje bilans energetyczny dla Polski zawarty w opracowaniu GUS Gospodarka Paliwowo energetyczna w latach 2009 2010 dla Polski</p> <p>1.podaje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej na świecie</p> <p>1.analizuje strukturę zużycia niektórych nośników energii elektrycznej w Polsce</p>	<p>1.analizuje bilans energetyczny dla Polski zawarty w opracowaniu GUS Gospodarka Paliwowo energetyczna w latach 2009 2010 dla Polski</p> <p>1.podaje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej na świecie</p> <p>1.analizuje strukturę zużycia niektórych nośników energii elektrycznej w Polsce</p>	<p>1.analizuje bilans energetyczny dla Polski zawarty w opracowaniu GUS Gospodarka Paliwowo energetyczna w latach 2009 2010 dla Polski</p> <p>1.podaje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej na świecie</p> <p>1.analizuje strukturę zużycia niektórych nośników energii elektrycznej w Polsce</p> <p>2.porównuje i wyjaśnia strukturę zużycia źródeł energii w bilansie energetycznym Polski</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p>	<p>1.analizuje bilans energetyczny dla Polski zawarty w opracowaniu GUS Gospodarka Paliwowo energetyczna w latach 2009 2010 dla Polski</p> <p>1.podaje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej na świecie</p> <p>1.analizuje strukturę zużycia niektórych nośników energii elektrycznej w Polsce</p> <p>2.porównuje i wyjaśnia strukturę zużycia źródeł energii w bilansie energetycznym Polski</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>3.porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata</p>	<p>1.analizuje bilans energetyczny dla Polski zawarty w opracowaniu GUS Gospodarka Paliwowo energetyczna w latach 2009 2010 dla Polski</p> <p>1.podaje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej przypadającej na osobę oraz strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce</p> <p>1.podaje wielkość produkcji energii elektrycznej na świecie</p> <p>1.analizuje strukturę zużycia niektórych nośników energii elektrycznej w Polsce</p> <p>2.porównuje i wyjaśnia strukturę zużycia źródeł energii w bilansie energetycznym Polski</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>2.porównuje strukturę zużycia źródeł energii w produkcji energii elektrycznej w Polsce i wybranych krajach Europy i świata</p> <p>3.porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata</p>

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
3	Restrukturyzacja i modernizacja przemysłu w Polsce	Uczeń przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 r	<p>Uczeń:</p> <ol style="list-style-type: none"> wyясnias znaczenie pojęcia restrukturyzacja przemysłu , polityka restrukturyzacji opisuje na czym polega proces restrukturyzacji w przemyśle i polityk restrukturyzacji: <ul style="list-style-type: none"> -polega on na przekształceniu gałęzi przemysłu przestarzałych, nierentownych i nie wytrzymujących wymogów konkurencji do gałęzi nowoczesnych, bardziej rentownych i bardziej konkurencyjnych, za pomocą narzędzi ekonomicznych, -polityka restrukturyzacyjna ma na celu przebudowanie istniejących struktur gospodarczych w taki sposób, aby elementy teży struktury notowały wyższą efektywność ekonomiczną oraz charakteryzowały się nowoczesnością.. Prowadząc politykę restrukturyzacji państwo ma na celu wzrost konkurencyjności jego gospodarki w skali międzynarodowej, bądź poprawę funkcjonowania niewydajnych sektorów gospodarki²⁸. wymienia powody dla których podjęto w Polsce restrukturyzację i modernizację przemysłu, podaje gałęzie w których zainicjowano ten proces, oraz ramy czasowe . <p>1. analizuje fragmenty tekstu źródłowy : Krzysztofa Widermana pt.: Restrukturyzacja i modernizacja hutnictwa żelaza górnośląskiego okręgi przemysłowego po 1989 roku przy pomocy kary pracy</p> <ol style="list-style-type: none"> wymienia cele restrukturyzacji , czynniki warunkujące zmiany w hutnictwie w wyniku transformacji gospodarczej, analizuje przeobrażenia struktury własnościowej i organizacyjnej hut w Polsce, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzacje zatrudnienia. na podstawie tekstu źródłowego potrafi opisać cele restrukturyzacji zakładów przemysłu ciężkiego, etapy restrukturyzacji (restrukturyzacja struktury własnościowej i organizacyjnej, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzacje zatrudnienia.) ocenia pozytywne i negatywne skutki restrukturyzacji przemysłu w Polsce podje przykłady restrukturyzacji zakładów przemysłowych i okręgów przemysłowych w Polsce i na świecie. przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 podaje związek przyczynowo skutkowy między poziomem rozwoju gospodarczego państw a procesami restrukturyzacji i modernizacji przemysłu oraz zastosowanie nowych technologii. 	<p>Analiza przypadków, tekstu źródłowego. Wykorzystanie ekranu interaktywnego Burza mózgów Praca w grupach Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie przykłady Restrukturyzacja i modernizacja przemysłu w Polsce Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Możliwość wykorzystania zasobów platformy Scholaris „Restrukturyzacja przemysłu w Polsce”.</p>

²⁸ Polityka gospodarcza, pr. zbior. pod red. H.Ćwiklińskiego, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2000

Wykorzystanie zasobów platformy scholaris

„Restrukturyzacja przemysłu w Polsce” Ekran interaktywny przedstawiający istotę restrukturyzacji gospodarki Polski na przestrzeni ostatnich 20 lat. Uczeń dowiaduje się, na czym polega prywatyzacja oraz plan Balcerowicza.

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wyjasnia znaczenie pojęcia restrukturyzacja przemysłu, polityka restrukturyzacji</p> <p>1. opisuje na czym polega proces restrukturyzacji w przemyśle i polityk restrukturyzacji:</p> <p>1. wymienia powody dla których podjęto w Polsce restrukturyzację i modernizację przemysłu, podaje gałęzie w których zainicjowano ten proces, oraz ramy czasowe.</p> <p>1. analizuje fragmenty tekstu źródłowy: Krzysztofa Widermana pt.: Restrukturyzacja i modernizacja hutnictwa żelaza górnośląskiego okręgi przemysłowego po 1989 roku przy pomocy kary pracy</p> <p>1. wymienia cele restrukturyzacji, czynniki warunkujące zmiany w hutnictwie w wyniku transformacji gospodarczej,</p> <p>1. analizuje przeobrażenia struktury własnościowej i</p>	<p>1. wyjasnia znaczenie pojęcia restrukturyzacja przemysłu, polityka restrukturyzacji</p> <p>1. opisuje na czym polega proces restrukturyzacji w przemyśle i polityk restrukturyzacji:</p> <p>1. wymienia powody dla których podjęto w Polsce restrukturyzację i modernizację przemysłu, podaje gałęzie w których zainicjowano ten proces, oraz ramy czasowe.</p> <p>1. analizuje fragmenty tekstu źródłowy: Krzysztofa Widermana pt.: Restrukturyzacja i modernizacja hutnictwa żelaza górnośląskiego okręgi przemysłowego po 1989 roku przy pomocy kary pracy</p> <p>1. wymienia cele restrukturyzacji, czynniki warunkujące zmiany w hutnictwie w wyniku transformacji gospodarczej,</p> <p>1. analizuje przeobrażenia struktury własnościowej i organizacyjnej hut w Polsce, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzację</p>	<p>1. wyjasnia znaczenie pojęcia restrukturyzacja przemysłu, polityka restrukturyzacji</p> <p>1. opisuje na czym polega proces restrukturyzacji w przemyśle i polityk restrukturyzacji:</p> <p>1. wymienia powody dla których podjęto w Polsce restrukturyzację i modernizację przemysłu, podaje gałęzie w których zainicjowano ten proces, oraz ramy czasowe.</p> <p>1. analizuje fragmenty tekstu źródłowy: Krzysztofa Widermana pt.: Restrukturyzacja i modernizacja hutnictwa żelaza górnośląskiego okręgi przemysłowego po 1989 roku przy pomocy kary pracy</p> <p>1. wymienia cele restrukturyzacji, czynniki warunkujące zmiany w hutnictwie w wyniku transformacji gospodarczej,</p> <p>1. analizuje przeobrażenia struktury własnościowej i organizacyjnej hut w Polsce, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzację zatrudnienia.</p> <p>1. na podstawie tekstu źródłowego potrafi opisać cele restrukturyzacji zakładów przemysłu ciężkiego, etapy restrukturyzacji (restrukturyzacja struktury własnościowej i organizacyjnej,</p>	<p>1. wyjasnia znaczenie pojęcia restrukturyzacja przemysłu, polityka restrukturyzacji</p> <p>1. opisuje na czym polega proces restrukturyzacji w przemyśle i polityk restrukturyzacji:</p> <p>1. wymienia powody dla których podjęto w Polsce restrukturyzację i modernizację przemysłu, podaje gałęzie w których zainicjowano ten proces, oraz ramy czasowe.</p> <p>1. analizuje fragmenty tekstu źródłowy: Krzysztofa Widermana pt.: Restrukturyzacja i modernizacja hutnictwa żelaza górnośląskiego okręgi przemysłowego po 1989 roku przy pomocy kary pracy</p> <p>1. wymienia cele restrukturyzacji, czynniki warunkujące zmiany w hutnictwie w wyniku transformacji gospodarczej,</p> <p>1. analizuje przeobrażenia struktury własnościowej i organizacyjnej hut w Polsce, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzację zatrudnienia.</p> <p>1. na podstawie tekstu źródłowego potrafi opisać cele restrukturyzacji zakładów przemysłu ciężkiego, etapy restrukturyzacji (restrukturyzacja struktury własnościowej i organizacyjnej, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzację zatrudnienia.)</p> <p>2. ocenia pozytywne i negatywne skutki restrukturyzacji przemysłu w Polsce</p> <p>2. odje przykłady restrukturyzacji zakładów przemysłowych i okręgów przemysłowych w Polsce i na świecie.</p>	<p>1. wyjasnia znaczenie pojęcia restrukturyzacja przemysłu, polityka restrukturyzacji</p> <p>1. opisuje na czym polega proces restrukturyzacji w przemyśle i polityk restrukturyzacji:</p> <p>1. wymienia powody dla których podjęto w Polsce restrukturyzację i modernizację przemysłu, podaje gałęzie w których zainicjowano ten proces, oraz ramy czasowe.</p> <p>1. analizuje fragmenty tekstu źródłowy: Krzysztofa Widermana pt.: Restrukturyzacja i modernizacja hutnictwa żelaza górnośląskiego okręgi przemysłowego po 1989 roku przy pomocy kary pracy</p> <p>1. wymienia cele restrukturyzacji, czynniki warunkujące zmiany w hutnictwie w wyniku transformacji gospodarczej,</p> <p>1. analizuje przeobrażenia struktury własnościowej i organizacyjnej hut w Polsce, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzację zatrudnienia.</p> <p>1. na podstawie tekstu źródłowego potrafi opisać cele restrukturyzacji zakładów przemysłu ciężkiego, etapy restrukturyzacji (restrukturyzacja struktury własnościowej i organizacyjnej, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzację zatrudnienia.)</p> <p>2. ocenia pozytywne i negatywne skutki restrukturyzacji przemysłu w Polsce</p> <p>2. odje przykłady restrukturyzacji zakładów przemysłowych i okręgów przemysłowych w Polsce i na świecie.</p>

organizacyjnej hut w Polsce, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzacje zatrudnienia.	zatrudnienia. 1. na podstawie tekstu źródłowego potrafi opisać cele restrukturyzacji zakładów przemysłu ciężkiego, etapy restrukturyzacji (restrukturyzacja struktury własnościowej i organizacyjnej, zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzacje zatrudnienia.)	zmiany technologiczne i modernizację, restrukturyzacje zatrudnienia.) 2. ocenia pozytywne i negatywne skutki restrukturyzacji przemysłu w Polsce 2. odje przykłady restrukturyzacji zakładów przemysłowych i okręgów przemysłowych w Polsce i na świecie	technologiczne i modernizację, restrukturyzacje zatrudnienia.) 2. ocenia pozytywne i negatywne skutki restrukturyzacji przemysłu w Polsce 2. odje przykłady restrukturyzacji zakładów przemysłowych i okręgów przemysłowych w Polsce i na świecie. 2.przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990	2.przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990 3. podaje związek przyczynowo skutkowy między poziomem rozwoju gospodarczego państw a procesami restrukturyzacji i modernizacji przemysłu oraz zastosowanie nowych technologii
---	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Znaczenia inwestycji zagranicznych w Polsce	Uczeń wskazuje przykłady i znaczenie inwestycji zagranicznych w Polsce dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju;	<p>Uczeń:</p> <p>1.rozumie i stosuje pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych</p> <p>1.analizuje zestawienie udziału spółek z kapitałem zagranicznym w ogólnej ilości spółek handlowych w Polsce w podziale na województwa oraz z zestawienie spółek ogółem w Polsce z podziałem na województwa Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 1/2009, GUS, Warszawa 2009</p> <p>1.odczytuje zróżnicowanie przestrzenne rozmieszczenia spółek z kapitałem zagranicznym w Polsce według województw</p> <p>1. uczeń wyszukuje przykłady BIZ w Polsce np.:</p> <p>-Sony Pictures działa w Gdyni od listopada roku.2010 Najnowsze przedsięwzięcie firmy w Polsce to otwarcie centrum finansowego Sony Pictures Global Business Service w gdyńskim Łużycka Office Park.</p> <p>Zadaniem centrum finansowego Sony jest świadczenie wsparcia finansowo-księgowego dla operacji Sony Pictures Entertainment w Europie a także poza kontynentem. W ramach tej inwestycji w przyszłości znajdzie zatrudnienie ponad stu specjalistów w dziedzinie księgowości. Utworzenie nowych miejsc pracy będzie miało pozytywny wpływ na trójmiejski rynek zatrudnienia, jak i całą lokalną gospodarkę. Centrum jest w trakcie rozbudowy, docelowo ma zatrudniać do 150 osób: głównie doświadczonych księgowych i analityków zajmujących się obsługą finansową europejskich spółek koncernu.</p> <p>Trójmiasto o inwestora walczyło m.in. z Warszawą, Berlinem, Pragą i Budapesztem. Ostatecznie Sony wybrało Gdynię. Spółka investGDA miała kluczowy wpływ w przyciągnięciu tej inwestycji do Trójmiasta.</p> <p><u>Źródło http://www.investgda.pl</u></p> <p>- Wartość inwestycji skandynawskich w Polsce wzrosła z 143,5 milionów euro w 2002 do 1613,9</p>	<p>Praktyczne ćwiczenia , wykorzystanie danych statystycznych , tekstów źródłowych.</p> <p>Pozyskiwanie i przetwarzanie informacji .</p> <p>Burza mózgów Wizualizacja Praca w parach</p> <p>Ocena koleżeńska, samoocena</p> <p>Prezentacja multimedialna połączona z ćwiczeniami praktycznymi jako tło toku lekcji.</p> <p>Zastosowanie technik aktywizujących – burzy mózgów .</p> <p>Karta samooceny, karty pracy</p> <p>Indywidualizacja pracy z uczniem przez stopniowanie treści o różnym poziomie trudności i złożoności problemów, zastosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej , metod aktywizujących,</p>

		<p>milionów euro w 2008. Łączne bezpośrednie inwestycje zagraniczne z Danii, Finlandii, Norwegii i Szwecji przewyższyły w 2008 roku na przykład inwestycje francuskie, holenderskie czy amerykańskie, czyniąc Skandynawię drugim największym inwestorem zagranicznym w Polsce, zaraz za Niemcami - wynika z raportu Skandynawsko-Polskiej Izby Gospodarczej / źródło http://www.egospodarka.pl</p> <p>1. omawia strategiczne znaczenie BIZ dla gospodarki Polski (rolę BIZ w kształtowaniu podaźowych czynników wzrostu gospodarczego-wpływ na wzrost PKB, większa efektywność ekonomiczna, wpływ na rozwój eksportu,</p> <p>1. wymienia pozytywne oddziaływanie na gospodarkę BIZ i rozwój gospodarczy:</p> <ul style="list-style-type: none"> - napływ kapitału do budżetu, jak i wzrost nakładów inwestycyjnych dokonywanych przez przedsiębiorstwa - wpływ na restrukturyzację - efekt naśladownictwa, opisany m.in. badaniach Bąka i Kulawczuka⁶, szczególnie dostrzegany w branży spożywczej i produkcji środków czystości. W tych obszarach polskie firmy bardzo szybko starają się dorównać silnej konkurencji zagranicznej i nie tylko wzorują się na niej w zakresie asortymentu, lecz również w sposobie reklamy i marketingu - wzrost zatrudnienia w firmach z udziałem zagranicznym, - zmiany organizacyjne i strategiczne przedsiębiorstw krajowych. - wzrost kooperacji z firmami krajowymi, przejawiający się m.in. zwiększeniem konkurencyjności sektorów²⁹. <p>1. wymienia efekty negatywnych oddziaływania kapitału zagranicznego:</p> <ul style="list-style-type: none"> - omijanie polskiego systemu podatkowego oraz niska skłonność do reinwestowania zysków - niewielki odsetek inwestycji - wysoki udział importu zaopatrzeniowego w całości importu firm z udziałem zagranicznym - dość powolne włączanie polskich przedsiębiorstw w kooperację³⁰. <p>2. ocenia szanse Polski w obecnej sytuacji gospodarczej na BIZ w naszym kraju</p> <p>3. podaje związek przyczynowo skutkowy między BIZ a poziomem rozwoju gospodarczego kraju</p>	<p>samodzielnego dochodzenia do wiedzy. Jasne kryteria oceny do każdej lekcji, nacisku na rozumienie faktów i zdarzeń związków i zależności w procesie edukacji powoduje:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szybszą naukę, - opanowanie przez ucznia szerszego zakresu materiału, - zwracanie uwagi na związki przyczynowo skutkowych, dążenie do odkryć, - swobodniejsze zestawianie wiadomości - wytrwałość w nauce chętni do pracy na lekcji.
--	--	---	--

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. rozumie i stosuje pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych</p> <p>1. analizuje zestawienie udziału spółek z kapitałem zagranicznym w ogólnej ilości spółek handlowych</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych</p> <p>1. analizuje zestawienie udziału spółek z kapitałem zagranicznym w ogólnej ilości spółek handlowych w Polsce w podziale</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych</p> <p>1. analizuje zestawienie udziału spółek z kapitałem zagranicznym w ogólnej ilości spółek handlowych w Polsce w podziale</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych</p> <p>1. analizuje zestawienie udziału spółek z kapitałem zagranicznym w ogólnej ilości spółek handlowych w Polsce w podziale na województwa oraz z</p>	<p>1. rozumie i stosuje pojęcie bezpośrednich inwestycji zagranicznych</p> <p>1. analizuje zestawienie udziału spółek z kapitałem zagranicznym w ogólnej ilości spółek handlowych w Polsce w podziale na województwa oraz z zestawienie spółek ogółem w Polsce z podziałem na</p>

²⁹ Karpiński A. (1999), *Ocena wpływu kapitału zagranicznego na strukturę przemysłową*, w: Z. Sadowski (red.), *Kapitał zagraniczny w Polsce. Warunki działania*, Polskie Towarzystwo Ekonomiczne i Dom Wydawniczy Bellona, Warszawa.

³⁰ Dziemianowicz W. *Inwestycje zagraniczne jako czynnik rozwoju polskich regionów* Uniwersytet Warszawski



<p>w Polsce w podziale na województwa oraz z zestawieniem spółek ogółem w Polsce z podziałem na województwa Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 1/2009, GUS, Warszawa 2009</p> <p>1. odczytuje zróżnicowanie przestrzennego rozmieszczenie spółek z kapitałem zagranicznym według województw</p> <p>1. uczeń wyszukuje przykłady BIZ w Polsce np.:</p> <p>1. omawia strategiczne znaczenie BIZ dla gospodarki Polski (rolę BIZ w kształtowaniu podażowych czynników wzrostu gospodarczego- wpływ na wzrost PKB, większa efektywność ekonomiczna, wpływ na rozwój eksportu, 1. wymienia pozytywne oddziaływanie na gospodarkę BIZ i rozwój gospodarczy:</p>	<p>na województwa oraz z zestawieniem spółek ogółem w Polsce z podziałem na województwa Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 1/2009, GUS, Warszawa 2009</p> <p>1. odczytuje zróżnicowanie przestrzennego rozmieszczenie spółek z kapitałem zagranicznym według województw</p> <p>1. uczeń wyszukuje przykłady BIZ w Polsce np.:</p> <p>1. omawia strategiczne znaczenie BIZ dla gospodarki Polski (rolę BIZ w kształtowaniu podażowych czynników wzrostu gospodarczego- wpływ na wzrost PKB, większa efektywność ekonomiczna, wpływ na rozwój eksportu, 1. wymienia pozytywne oddziaływanie na gospodarkę BIZ i rozwój gospodarczy:</p> <p>1. wymienia efekty negatywnych oddziaływania kapitału zagranicznego</p>	<p>na województwa oraz z zestawieniem spółek ogółem w Polsce z podziałem na województwa Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 1/2009, GUS, Warszawa 2009</p> <p>1. odczytuje zróżnicowanie przestrzennego rozmieszczenie spółek z kapitałem zagranicznym według województw</p> <p>1. uczeń wyszukuje przykłady BIZ w Polsce np.:</p> <p>1. omawia strategiczne znaczenie BIZ dla gospodarki Polski (rolę BIZ w kształtowaniu podażowych czynników wzrostu gospodarczego- wpływ na wzrost PKB, większa efektywność ekonomiczna, wpływ na rozwój eksportu, 1. wymienia pozytywne oddziaływanie na gospodarkę BIZ i rozwój gospodarczy:</p> <p>1. wymienia efekty negatywnych oddziaływania kapitału zagranicznego</p> <p>2. wymienia największe spółki zagraniczne inwestujące w Polsce oraz branże, w które inwestują</p>	<p>zestawienie spółek ogółem w Polsce z podziałem na województwa Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 1/2009, GUS, Warszawa 2009</p> <p>1. odczytuje zróżnicowanie przestrzennego rozmieszczenie spółek z kapitałem zagranicznym według województw</p> <p>1. uczeń wyszukuje przykłady BIZ w Polsce np.:</p> <p>1. omawia strategiczne znaczenie BIZ dla gospodarki Polski (rolę BIZ w kształtowaniu podażowych czynników wzrostu gospodarczego- wpływ na wzrost PKB, większa efektywność ekonomiczna, wpływ na rozwój eksportu, 1. wymienia pozytywne oddziaływanie na gospodarkę BIZ i rozwój gospodarczy:</p> <p>1. wymienia efekty negatywnych oddziaływania kapitału zagranicznego</p> <p>2. ocenia szanse Polski w obecnej sytuacji gospodarczej na BIZ w naszym kraju</p> <p>2. wymienia największe spółki zagraniczne inwestujące w Polsce oraz branże, w które inwestują</p>	<p>województwa Źródło: Biuletyn Statystyczny nr 1/2009, GUS, Warszawa 2009</p> <p>1. odczytuje zróżnicowanie przestrzennego rozmieszczenie spółek z kapitałem zagranicznym według województw</p> <p>1. uczeń wyszukuje przykłady BIZ w Polsce np.:</p> <p>1. omawia strategiczne znaczenie BIZ dla gospodarki Polski (rolę BIZ w kształtowaniu podażowych czynników wzrostu gospodarczego- wpływ na wzrost PKB, większa efektywność ekonomiczna, wpływ na rozwój eksportu, 1. wymienia pozytywne oddziaływanie na gospodarkę BIZ i rozwój gospodarczy:</p> <p>1. wymienia efekty negatywnych oddziaływania kapitału zagranicznego</p> <p>2. ocenia szanse Polski w obecnej sytuacji gospodarczej na BIZ w naszym kraju</p> <p>2. wymienia największe spółki zagraniczne inwestujące w Polsce oraz branże, w które inwestują</p> <p>3. podaje związek przyczynowo skutkowy między BIZ a poziomem rozwoju gospodarczego kraju</p>
--	---	--	--	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
5	Dynamika produkcji przemysłowej i jej zmiany	Uczeń wskazuje dziedziny produkcji przemysłowej dynamicznie się	uczeń: 1. wyszukuje znaczenia , rozumie i stosuje termin-dynamiki produkcji przemysłowej: Dynamika produkcji przemysłowej jest indeksem mierzącym comiesięczne zmiany wartości produkcji sprzedanej w cenach bazowych (przychód ze sprzedaży własnych wyrobów, robót i usług w cenach realizacji /bez podatku od towarów i usług/,	Metoda analizowania i rozwiązywania problemów. Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie problem dotyczący: Dynamiki produkcji przemysłowej i jej zmian w Polsce Praca w grupach, wizualizacja, wykorzystanie

	rozwijające	<p>pomniejszony o podatek akcyzowy, a powiększony o dotacje otrzymane do produktu) podmiotów działających w działach przetwórstwo przemysłowe, górnictwo i kopalnictwo oraz wytwarzaniu i zaopatrywaniu w energię elektryczną, gaz, wodę, zatrudniających co najmniej 10 osób. Jest to jeden z najważniejszych wskaźników gospodarczych pozwalających prognozować szybkość rozwoju gospodarki. Dynamika produkcji sprzedanej należy do najważniejszych danych makroekonomicznych. Pozwala na ocenę poziomu aktywności gospodarczej na długo zanim pojawią się szacunki podstawowego miernika jakim jest produkt krajowy brutto (PKB).</p> <p>Dynamika produkcji przemysłowej może dawać ogólny pogląd na to jak przeciętnie kształtuje się sprzedaż np. notowanych na giełdzie przedsiębiorstw przemysłowych. Ponieważ dane publikowane są co miesiąc, to inwestorzy otrzymują ogląd sytuacji zanim jeszcze opublikowane zostaną kwartalne sprawozdania finansowe firm. Im większa sprzedaż tym z reguły większe zyski spółek.</p> <p>Warto zauważyć, że niekonieczna jest dodatnia dynamika produkcji przemysłowej, aby przewidywać nadchodzące ożywienie gospodarki. Rychłego wejścia w fazę wzrostową cyklu koniunkturalnego można oczekiwać także wtedy gdy wielkość produkcji jeszcze spada, ale niżki cechują się słabnącą dynamiką (czyli kolejne spadki są coraz mniejsze) a równocześnie zaczynają wzrastać tzw. wskaźniki wyprzedzające koniunktury. Najczęściej w takiej sytuacji zdecydowanie rosną też ceny akcji.³¹</p> <p>1. wyszukuje przedsiębiorstwa o największej dynamice produkcji przemysłowej w Polsce na stronie GUS tj.</p> <p>- wzrost dynamiki produkcji przemysłowej/ produkcji sprzedanej odnotowało w PL w stosunku do czerwca ub. roku w 18 (spośród 34) działów przemysłu m.in. w produkcji <u>urządzeń elektrycznych – o 11,1%, chemikaliów i wyrobów chemicznych – o 9,3%, papieru i wyrobów z papieru – o 8,2%, artykułów spożywczych – o 7,0%, maszyn i urządzeń – o 5,7% oraz wyrobów z metali – o 4,8%.</u></p> <p>-Spadek produkcji sprzedanej przemysłu, w porównaniu z czerwcem ub. roku wystąpił w 16 działach, m.in. w produkcji <u>wyrobów farmaceutycznych – o 12,5%, w wydobywaniu węgla kamiennego i brunatnego – o 9,2%, w produkcji mebli – o 8,8%, wyrobów z pozostałych mineralnych surowców niemetalicznych – o 7,6% oraz pojazdów samochodowych, przyczep i naczep – o 7,2%.</u> <u>źródło/</u> http://www.stat.gov.pl/gus/5840_1099_PLK_HTML.htm</p> <p>1. właściwie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej 2. samodzielnie wyszukuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dla Polski za okres poprzedni oraz dla innych państw Europy 2. samodzielnie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dla</p>	<p>techniki studium przypadku, dyskusji sterowanej. Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Przedstawienie zebranych informacji za pomocą prezentacji multimedialnej. Wspólna analiza zebranych informacji celowe wyróżnienie specyficznych problemów.</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p> <p>Zajęcia te mają również za zadanie indywidualizację pracy z uczniem, nauczyciel stasuje metody aktywizujące sprzyjające rozwojowi ucznia, zmierzające do niwelowania niekorzystnych różnic między uczniami, pobudzające uczniów do twórczego działania, mobilizujące do efektywniejszej pracy, praktycznego rozumienia zjawisk, aktywnego współuczestniczenia w procesie edukacji.</p> <p>Indywidualizując pracę z uczniem w zespole klasowym nauczyciel uwzględnia :predyspozycje ucznia i jego dążenie do poznawania, ciekawość badacza.</p> <p>Możliwość wykorzystanie zasobów platformy Scholaris „Plan Balcerowicza” Pokaz slajdów</p>
--	-------------	---	--

³¹ <http://www.expander.pl>

			<p>Polski za okres poprzedni i dla innych państw Europy</p> <p>2. wskazuje dziedziny produkcji przemysłowej dynamicznie się rozwijające zgodnie z aktualnymi danymi GUSu</p> <p>3. podaje przyczyny zmian koniunkturalnych wpływających na dynamikę produkcji przemysłowej,</p>	
Wykorzystanie platformy Scholaris				
<p>-wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris</p> <p>„Plan Balcerowicza” Pokaz slajdów przedstawia plan Balcerowicza i jego efekt: spadek tempa wzrostu inflacji, pojawiły się towary na półkach sklepowych, konkurencja, zwiększenie wydajności pracy, Polska stała się atrakcyjnym partnerem biznesowym dla Europy Zachodniej</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony: www.geo.norwid24.waw.pl</p> <p>-wykorzystanie zasobów strony /www.geografia.lo4.poznan.pl</p>				
Propozycje kryteriów oceny				
dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. wyszukuje znaczenia , rozumie i stosuje termin-dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. wyszukuje przedsiębiorstwa o największej dynamice produkcji przemysłowej na stronie GUS</p> <p>1. właściwie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej</p>	<p>1. wyszukuje znaczenia , rozumie i stosuje termin-dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. wyszukuje przedsiębiorstwa o największej dynamice produkcji przemysłowej na stronie GUS</p> <p>1. właściwie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. samodzielnie wyszukuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dal Polski za okres poprzedni i dla innych państw Europy</p>	<p>1. wyszukuje znaczenia , rozumie i stosuje termin-dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. wyszukuje przedsiębiorstwa o największej dynamice produkcji przemysłowej na stronie GUS</p> <p>1. właściwie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. samodzielnie wyszukuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dal Polski za okres poprzedni i dla innych państw Europy</p> <p>2. samodzielnie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dal Polski za okres poprzedni i dla innych państw Europy</p>	<p>1. wyszukuje znaczenia , rozumie i stosuje termin-dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. wyszukuje przedsiębiorstwa o największej dynamice produkcji przemysłowej na stronie GUS</p> <p>1. właściwie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej</p> <p>1. samodzielnie wyszukuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dal Polski za okres poprzedni i dla innych państw Europy</p> <p>2. samodzielnie interpretuje informacje dotyczące dynamiki produkcji przemysłowej dal Polski za okres poprzedni i dla innych państw Europy</p> <p>2. wskazuje dziedziny produkcji przemysłowej dynamicznie się rozwijające zgodnie z aktualnymi danymi GUSu</p> <p>3. podaje przyczyny zmian koniunkturalnych wpływające na dynamikę produkcji przemysłowej</p>	

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów
6	Utrwalenie wiadomości Geografia Polski – działalność gospodarcza- przemysł	Uczeń: -wskazuje obszary występowania podstawowych zasobów naturalnych i analizuje zmiany wielkości ich eksploatacji; - porównuje wielkość i strukturę produkcji energii elektrycznej w Polsce i innych państwach świata; - przedstawia zmiany w gospodarce Polski spowodowane jej restrukturyzacją i modernizacją po 1990	Uczeń - analizuje przygotowana przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu: Geografia Polski – działalność gospodarcza- przemysł - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów	Debata „za i przeciw” Praca w parach Samooceńca Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcionują pracując w grupach.. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceny. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej
7	Test wiedzy i umiejętności Geografia Polski – działalność gospodarcza- przemysł	- wskazuje przykłady i znaczenie inwestycji zagranicznych w Polsce dla rozwoju społeczno-gospodarczego kraju; - wskazuje dziedziny produkcji przemysłowej dynamicznie się rozwijające	test wiedzy i umiejętności z działu: Geografia Polski – działalność gospodarcza- przemysł	Uczniowie po rozwiązaniu testu wymieniają się pracami i na podstawie modelu odpowiedzi i schematu oceniania przeprowadzają wstępną ocenę

Dział XX Geografia Polski – działalność gospodarcza- usługi i handel zagraniczny

Poziomy osiągnięć uczniów

1 – podstawowy, 2 – rozszerzony, 3 – kompletny

L.p.	Temat zajęć	Kryteria	Sposób dojścia do celu	Procedury osiągania celów
1	Zróżnicowanie sektora usług w Polsce i	Uczeń przedstawi a	Uczeń: 1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto jako: wartość produktów (wyrobów i usług) wytworzona przez jednostki krajowe rynkowe i	Metody pracy zastosowane na zajęciach to: -wykład, (wykład wprowadzający)



<p>innych państwach Unii Europejskiej</p>	<p>zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej</p>	<p>nierynkowe pomniejszona o zużycie pośrednie poniesione w związku z jej wytworzeniem/ źródło http://www.stat.gov.pl/gus/definicje_PLK_HTML.htm?id=POJ-1011.htm -rynek usług/usługi rynkowe – obejmuje dobra które są konsumowane w trakcie ich produkcji, np.: usługi spedycyjne, bankowe -usługi nierynkowe- usługi publiczne –świadczone przez administrację publiczną obywatelom</p> <p>1.analizuje udział poszczególnych działów gospodarki narodowej w strukturze wartości dodanej brutto wie, że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1. porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB usług ,w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej (z analizy danych przedstawionych widać, że najwyższy PKB <i>per capita</i> występuje w krajach, w których sektor usług odgrywa decydującą rolę w tworzeniu wartości dodanej i stanowi główne źródło absorpcji siły roboczej³²)</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej, ze strony http://epp.eurostat.ec.europa.eu,</p> <p>1. interpretuje te dane i wyciąga wnioski według klucza: -najwyższy udział sektora usług w tworzeniu wartości dodanej wystąpił w 2007 roku w takich państwach jak: Luksemburg (85,2%), Cypr (78,6%), Wielka Brytania (77,4%) i Francja (77,2%). Z kolei najniższy udział, poniżej 60%, odnotowano w Rumunii (55,3%) i Republice Czeskiej (59,3%). W Unii Europejskiej (27) zatrudnieni w usługach w 2007 roku stanowili 69,2% ogółu zatrudnionych. Najwyższy udział zatrudnionych w sektorze usług wystąpił w Wielkiej Brytanii (80,8%) i w Holandii (80,1%). Najniższy natomiast w Rumunii (38,7%), Bułgarii (52,0%) i w Polsce (54,4%). Z przeprowadzonej analizy widać wyraźnie , że kraje przodujące pod względem poziomu PKB na 1 mieszkańca to gospodarki usługowe. Sektor usług zatrudnia tam ponad 70% ogółu zatrudnionych i wytwarza ponad 70 % wartości dodanej brutto. Z kolei kraje „biedne”, w których poziom PKB na 1 mieszkańca nie przekracza 55% poziomu PKB dla Unii Europejskiej, charakteryzują się zdecydowanie słabiej rozwiniętym sektorem usług. Przejawia się to w stosunkowo niskim udziale sektora usług w tworzeniu wartości dodanej i w zatrudnieniu. Najniższy poziom PKB per capita osiągnęły w 2007 roku Bułgaria (37,0% średniego poziomu Unii Europejskiej), Rumunia (39,0%), Polska (52,0%), Łotwa (54,0%) i Litwia (56%). Są to równocześnie kraje, w których sektor usług w zdecydowanie mniejszym stopniu niż w krajach wysoko rozwiniętych partycypuje w tworzeniu PKB³³</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce (wykazuje, że utrzymały one w 2010 r. swój trend w kierunku struktury obserwowanej w krajach OECD, gdzie usługi rynkowe partycypują w ok. 50% wartości dodanej w gospodarce, a usługi nierynkowe⁷³ w ok. 20% (w Polsce w 2010 roku odpowiednio 50,1% i 14,7%, a w I kw. 2011 odpowiednio: 48,9% i 17,5%)³⁴.</p>	<p>- dyskusja sterowana, - studium przypadku - ćwiczenia praktyczne, -praca z tekstem , -wizualizacja –wykorzystanie prezentacji multimedialnej Formy pracy to : praca w grupie, praca indywidualna</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej</p> <p>Wykład wprowadzający w temat Procesów integracji politycznej na świecie . Zagadnienia ilustrowany prezentacją multimedialną , karty pracy.</p> <p>Samooocena i ocena koleżeńska</p>
---	--	---	---

³² Węgrzyn G., *Rola sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej*, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu,

³³ Węgrzyn G., *Rola sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej*, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu

³⁴ Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz *Raport o stanie gospodarki 2011 rok*

		<p>1.dokonyuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy : Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p> <p>1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego , ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych</p> <p>2. porównuje , interpretuje i wyjaśnia tendencje rozwoju usług w Polsce na tle państw UE</p> <p>2. wymienia przyczyny szybkiego rozwoju usług w Polsce po 1990 roku</p> <p>3. wykazuje rolę sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej</p> <p>1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	
--	--	--	--

Wykorzystanie platformy Scholaris

wykorzystanie map ćwiczeniowych z zasobów portalu Scholaris

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie , że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1. porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług ,w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie , że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1. porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług ,w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce</p> <p>1.dokonyuje ogólnej</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie , że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1. porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług ,w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce 1.dokonyuje ogólnej charakterystyki usług w</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie , że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1. porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług ,w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce 1.dokonyuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy : Ministerstwa</p>	<p>1.rozumie i stosuje pojęcia: wartości dodanej brutto</p> <p>1.wie , że sektor usług ma w Polsce największy wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB (64,8%)</p> <p>1. porównuje wkład w tworzenie wartości dodanej brutto i PKB, usług ,w innych państwach UE, analizując zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej</p> <p>1. analizuje zestawienie PKB per capita, wartość dodaną brutto i zatrudnieni w sektorze usług w Unii Europejskiej,</p> <p>1. interpretuje te</p> <p>1.analizuje zamiany struktury sektora usług w Polsce 1.dokonyuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy : Ministerstwa</p>

<p>I.dokonyuje ogólnej charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy : Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług wg sektorów własności i sekcji PKD 2004 w latach 2009 2010 oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p> <p>1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego , ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>charakterystyki usług w oparciu o tekst źródłowy : Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług wg sektorów własności i sekcji PKD 2004 w latach 2009 2010 oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p> <p>1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego , ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych</p> <p>1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>oparciu o tekst źródłowy : Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług wg sektorów własności i sekcji PKD 2004 w latach 2009 2010 oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p> <p>1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego , ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych</p> <p>2. porównuje tendencje rozwoju usług w Polsce z państwami UE</p> <p>1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług wg sektorów własności i sekcji PKD 2004 w latach 2009 2010 oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p> <p>1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego , ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych</p> <p>2. porównuje tendencje rozwoju usług w Polsce z państwami UE</p> <p>2. wymienia przyczyny szybkiego rozwoju usług w Polsce po 1990 roku</p> <p>1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>	<p>Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str 187</i></p> <p>1.analizuje dane dotyczące podmiotów gospodarczych sektora usług wg sektorów własności i sekcji PKD 2004 w latach 2009 2010 oraz przeciętne zatrudnienie w sektorze usług rynkowych i nierynkowych ze strony 188, <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz</p> <p>1. wymienia, na podstawie tekstu źródłowego , ogólne problemy sektora usług w Polsce <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok</i>, Ministerstwa Gospodarki, Departamentu Analiz i Prognoz str. 193</p> <p>1. wymienia typy usług w sektorze usług rynkowych i w sektorze usług nierynkowych</p> <p>2. porównuje tendencje rozwoju usług w Polsce z państwami UE</p> <p>2. wymienia przyczyny szybkiego rozwoju usług w Polsce po 1990 roku</p> <p>3. wykazuje rolę sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej</p> <p>1. przedstawia zróżnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej na podstawie zebranych informacji</p>
---	--	---	--	---

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu zapisane jako treści nauczania z podstawy programowej	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągania celów Proponowane metody/ techniki prowadzenia zajęć i metody sprawdzania osiągnięć ucznia
2	Wpływ przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług	Uczeń podaje przykłady przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce mające wpływ na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług	<p>Uczeń:</p> <p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęciami : wartości dodanej brutto, PKB, nakłady inwestycyjne, eksportu , importu, struktury produkcji, know-how, efektywności gospodarowania, wzrostu gospodarczego, optymalizacji procesów wytwórczych, sekcjach gospodarki</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udział sektora prywatnego w wartości dodanej brutto ogółem, w wybranych sekcjach gospodarki dla Polski</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udział sektora prywatnego w podstawowych kategoriach ekonomicznych tj. wartości dodanej brutto, pracujących, nakładów inwestycyjnych, eksportu , importu</p> <p>1. uczeń interpretuje dane statystyczne i wyciąga wnioski odnośnie wzrastającej roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p> <p>1. analizuje tekst źródłowy pt: „Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych³⁵ pod kątem zagadnień dotyczących -wpływu przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług, uczeń uzasadnia twierdzenia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora prywatnego jest istotnym warunkiem szybszego i stabilnego wzrostu gospodarczego, - prywatyzacja przyczynia się do wzrostu inwestycji, realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej zapewniają dostęp do know-how oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych na inwestycje. - procesy przekształceń własnościowych wpływają na poprawę kondycji finansowej przedsiębiorstw, - procesy przekształceń własnościowych wpływają na optymalizacji procesów wytwórczych i uzyskiwania trwałej zdolności do konkurowania na rynku globalnym, przyczynia się do poprawy konkurencyjności podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania - procesy przekształceń własnościowych wpływają na równowagę budżetu państwa. - procesy przekształceń własnościowych mogą kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju. <p>1. wymienia sposoby przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych:</p> <ul style="list-style-type: none"> - komercjalizacja, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Następnym etapem przekształceń jest prywatyzacja pośrednia (kapitałowa), 	<p>Wkład wprowadzający, wykorzystanie prezentacji multimedialnej inicjuje lekcję i wprowadza w temat: Wpływu przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług</p> <p>Praca uczniów została zaprojektowana metodą aktywizującą „śniegowej kuli”. Polega ona na przechodzeniu od pracy indywidualnej do pracy w całej grupie. Nauczyciel prosi uczniów o samodzielne, indywidualne przemyślenie problemu na podstawie tekstów źródłowych , następnie o przedyskutowanie go w parach (i ewentualnie sporządzenie krótkich notatek). Dalszy etap: pary łączą się w „czwórki” i w tych zespołach następuje wymiana poglądów, wspólne ustalenia i ewentualna notatka. itp. wreszcie dochodzi do ostatecznego wyniku i wyciągnięcia wniosków w całej klasie. Wynik pracy zapisuje się na</p>

³⁵ Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz *Raport o stanie gospodarki 2011 rok str.198*

		<ul style="list-style-type: none"> – prywatyzacja bezpośrednia, pracownicza – likwidacja z przyczyn ekonomicznych <p>2. opisuje wady i zalety sposobów przekształceń własnościowych na podstawie tekstu źródłowego Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 199</i></p> <p>1. uczeń podkreśla rolę Giełdy Papierów Wartościowych jako sposób pozyskania przychodów z prywatyzacji, podaje przykłady debiutu na GPW państwowych przedsiębiorstwach (PZU SA, Tauron oraz GPW, PGE SA oraz KGHM SA.)</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat przykładów przekształceń własnościowych firm np. Enei, GZE, Vattenfal Heat Poland, Zachemu SA, Stomilu Bydgoszcz oraz Zakładów Azotowych Anwil SA. (podając ich strukturę produkcji oraz dynamikę produkcji przed i po procesie prywatyzacji,)</p> <p>2. podaje przykłady prywatyzacji udanych i nieudanych np. Tabryka Kabli w Ożarowie, Zarat SA w Warszawie</p> <p>2. ocenia proces przekształceń własnościowych na podstawie wskaźników ekonomicznych prezentujących wpływ procesu prywatyzacji na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług</p> <p>3. podaje związek przyczynowo skutkowy między wpływem przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług</p>	<p>plakacie lub tablicy</p> <p>Taki tok lekcji pozwala na wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków. Motywowanie do nauki przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceny i oceny koleżeńskiej, stawianie hipotez i ich weryfikacja. Indywidualizację pracy z uczniem przez zastosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej.</p>
--	--	---	---

Propozycje kryteriów oceny

dopuszczający	dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
<p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęciami : wartości dodanej brutto, PKB, nakłady inwestycyjne, eksportu , importu, struktury produkcji, know-how, efektywności gospodarowania, wzrostu gospodarczego, optymalizacji procesów wytwórczych, sekcjach gospodarki</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w wartości dodanej brutto ogółem, w wybranych sekcjach gospodarki dla Polski</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w podstawowych kategoriach</p>	<p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęciami : wartości dodanej brutto, PKB, nakłady inwestycyjne, eksportu , importu, struktury produkcji, know-how, efektywności gospodarowania, wzrostu gospodarczego, optymalizacji procesów wytwórczych, sekcjach gospodarki</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w wartości dodanej brutto ogółem, w wybranych sekcjach gospodarki dla Polski</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w</p>	<p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęciami : wartości dodanej brutto, PKB, nakłady inwestycyjne, eksportu , importu, struktury produkcji, know-how, efektywności gospodarowania, wzrostu gospodarczego, optymalizacji procesów wytwórczych, sekcjach gospodarki</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w wartości dodanej brutto ogółem, w wybranych sekcjach gospodarki dla Polski</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w podstawowych kategoriach ekonomicznych tj. wartości dodanej brutto, pracujących, nakładów inwestycyjnych, eksportu , importu</p>	<p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęciami : wartości dodanej brutto, PKB, nakłady inwestycyjne, eksportu , importu, struktury produkcji, know-how, efektywności gospodarowania, wzrostu gospodarczego, optymalizacji procesów wytwórczych, sekcjach gospodarki</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w wartości dodanej brutto ogółem, w wybranych sekcjach gospodarki dla Polski</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w podstawowych kategoriach ekonomicznych tj. wartości dodanej brutto, pracujących, nakładów inwestycyjnych, eksportu , importu</p> <p>1. uczeń interpretuje dane statystyczne i wyciąga wnioski odnośnie wzrastającej roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p>	<p>1. uczeń rozumie i stosuje pojęciami : wartości dodanej brutto, PKB, nakłady inwestycyjne, eksportu , importu, struktury produkcji, know-how, efektywności gospodarowania, wzrostu gospodarczego, optymalizacji procesów wytwórczych, sekcjach gospodarki</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w wartości dodanej brutto ogółem, w wybranych sekcjach gospodarki dla Polski</p> <p>1. uczeń analizuje dane statystyczne dotyczące udziału sektora prywatnego w podstawowych kategoriach ekonomicznych tj. wartości dodanej brutto, pracujących, nakładów inwestycyjnych, eksportu , importu</p> <p>1. uczeń interpretuje dane statystyczne i wyciąga wnioski odnośnie wzrastającej roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p>

<p>ekonomicznych t.j. wartości dodanej brutto, pracujących, nakładów inwestycyjnych, eksportu , importu</p> <p>1. uczeń interpretuje dane statystyczne i wyciąga wnioski odnośnie wzrastającej roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p> <p>1. analizuje tekst źródłowy pt: „Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych pod kątem zagadnień dotyczących - wpływu przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług, uczeń uzasadnia twierdzenia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora prywatnego jest istotnym warunkiem szybszego i stabilnego wzrostu gospodarczego, - prywatyzacja przyczynia się do wzrostu inwestycji, realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej zapewniają dostęp do know-how oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych na inwestycje. - procesy przekształceń własnościowych wpływają na poprawę 	<p>podstawowych kategoriach ekonomicznych tj. wartości dodanej brutto, pracujących, nakładów inwestycyjnych, eksportu , importu</p> <p>1. uczeń interpretuje dane statystyczne i wyciąga wnioski odnośnie wzrastającej roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p> <p>1. analizuje tekst źródłowy pt: „Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych pod kątem zagadnień dotyczących - wpływu przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług, uczeń uzasadnia twierdzenia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora prywatnego jest istotnym warunkiem szybszego i stabilnego wzrostu gospodarczego, - prywatyzacja przyczynia się do wzrostu inwestycji, realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej zapewniają dostęp do know-how oraz możliwości 	<p>1. uczeń interpretuje dane statystyczne i wyciąga wnioski odnośnie wzrastającej roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p> <p>1. analizuje tekst źródłowy pt: „Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych pod kątem zagadnień dotyczących - wpływu przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług, uczeń uzasadnia twierdzenia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora prywatnego jest istotnym warunkiem szybszego i stabilnego wzrostu gospodarczego, - prywatyzacja przyczynia się do wzrostu inwestycji, realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej zapewniają dostęp do know-how oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych na inwestycje. - procesy przekształceń własnościowych wpływają na poprawę kondycji finansowej przedsiębiorstw, - procesy przekształceń własnościowych wpływają na optymalizacji procesów wytwórczych i uzyskiwania trwałej zdolności do konkurowania na rynku globalnym, przyczynia się do poprawy konkurencyjności 	<p>roli przedsiębiorstw prywatnych w gospodarce Polski</p> <p>1. analizuje tekst źródłowy pt: „Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych pod kątem zagadnień dotyczących - wpływu przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług, uczeń uzasadnia twierdzenia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora prywatnego jest istotnym warunkiem szybszego i stabilnego wzrostu gospodarczego, - prywatyzacja przyczynia się do wzrostu inwestycji, realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej zapewniają dostęp do know-how oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych na inwestycje. - procesy przekształceń własnościowych wpływają na poprawę kondycji finansowej przedsiębiorstw, - procesy przekształceń własnościowych wpływają na optymalizacji procesów wytwórczych i uzyskiwania trwałej zdolności do konkurowania na rynku globalnym, przyczynia się do poprawy konkurencyjności podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania - procesy przekształceń własnościowych wpływają na równowagę budżetu państwa. - procesy przekształceń 	<p>1. analizuje tekst źródłowy pt: „Przekształcenia własnościowe przedsiębiorstw państwowych pod kątem zagadnień dotyczących - wpływu przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług, uczeń uzasadnia twierdzenia, że:</p> <ul style="list-style-type: none"> - rozwój sektora prywatnego jest istotnym warunkiem szybszego i stabilnego wzrostu gospodarczego, - prywatyzacja przyczynia się do wzrostu inwestycji, realizowane procesy prywatyzacyjne, poprzez zmianę struktury właścicielskiej zapewniają dostęp do know-how oraz możliwości pozyskiwania środków finansowych na inwestycje. - procesy przekształceń własnościowych wpływają na poprawę kondycji finansowej przedsiębiorstw, - procesy przekształceń własnościowych wpływają na optymalizacji procesów wytwórczych i uzyskiwania trwałej zdolności do konkurowania na rynku globalnym, przyczynia się do poprawy konkurencyjności podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania - procesy przekształceń własnościowych wpływają na równowagę budżetu państwa. - procesy przekształceń własnościowych mogą kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju. <p>1. wymienia sposoby przekształceń</p>
--	--	---	---	--

<p>kondycji finansowej przedsiębiorstw, - procesy przekształceń własnościowych wpływają na optymalizacji procesów wytwórczych i uzyskiwania trwałej zdolności do konkurowania na rynku globalnym, przyczynia się do poprawy konkurencyjności podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania - procesy przekształceń własnościowych wpływają na równowagę budżetu państwa. - procesy przekształceń własnościowych mogą kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju.</p> <p>1. wymienia sposoby przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych: -komercjalizacja, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Następnym etapem przekształceń jest prywatyzacja pośrednia</p>	<p>pozyskiwania środków finansowych na inwestycje. - procesy przekształceń własnościowych wpływają na poprawę kondycji finansowej przedsiębiorstw, - procesy przekształceń własnościowych wpływają na optymalizacji procesów wytwórczych i uzyskiwania trwałej zdolności do konkurowania na rynku globalnym, przyczynia się do poprawy konkurencyjności podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania - procesy przekształceń własnościowych wpływają na równowagę budżetu państwa. - procesy przekształceń własnościowych mogą kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju.</p> <p>1. wymienia sposoby przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych: -komercjalizacja, tj.</p>	<p>podmiotów i w rezultacie do wzrostu efektywności gospodarowania - procesy przekształceń własnościowych wpływają na równowagę budżetu państwa. - procesy przekształceń własnościowych mogą kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju.</p> <p>1. wymienia sposoby przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych: -komercjalizacja, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Następnym etapem przekształceń jest prywatyzacja pośrednia (kapitałowa), – prywatyzacja bezpośrednia, pracownicza – likwidacja z przyczyn ekonomicznych</p> <p>2.opisuje wady i zalety sposobów przekształceń własnościowych na podstawie tekstu źródłowego Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 199</i> 1.uczeń podkreśla rolę Giełdy Papierów Wartościowych jako sposób pozyskania przychodów z prywatyzacji, podaje przykłady debiutu na GPW państwowych przedsiębiorstw (PZU SA, Tauron oraz GPW, PGE SA oraz KGHM SA.)</p>	<p>własnościowych mogą kreować nowe możliwości dla polskich przedsiębiorstw oraz korzystne warunki dla ich rozwoju.</p> <p>1. wymienia sposoby przekształceń własnościowych przedsiębiorstw państwowych: -komercjalizacja, tj. przekształcenie przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Następnym etapem przekształceń jest prywatyzacja pośrednia (kapitałowa), – prywatyzacja bezpośrednia, pracownicza – likwidacja z przyczyn ekonomicznych</p> <p>2.opisuje wady i zalety sposobów przekształceń własnościowych na podstawie tekstu źródłowego Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 199</i> 1.uczeń podkreśla rolę Giełdy Papierów Wartościowych jako sposób pozyskania przychodów z prywatyzacji, podaje przykłady debiutu na GPW państwowych przedsiębiorstw (PZU SA, Tauron oraz GPW, PGE SA oraz KGHM SA.) 1.wyszukuje informacje na temat przykładów przekształceń własnościowych firm np. Enei, GZE, Vattenfal Heat Poland, Zachemu SA, Stomilu Bydgoszcz oraz Zakładów Azotowych Anwil SA. (podając ich strukturę produkcji oraz dynamikę produkcji przed i po procesie prywatyzacji.) 2. podaje przykłady prywatyzacji</p>	<p>własnościowych przedsiębiorstw państwowych 2.opisuje wady i zalety sposobów przekształceń własnościowych na podstawie tekstu źródłowego Ministerstwo Gospodarki Departament Analiz i Prognoz <i>Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 199</i> 1.uczeń podkreśla rolę Giełdy Papierów Wartościowych jako sposób pozyskania przychodów z prywatyzacji, podaje przykłady debiutu na GPW państwowych przedsiębiorstw (PZU SA, Tauron oraz GPW, PGE SA oraz KGHM SA.) 1.wyszukuje informacje na temat przykładów przekształceń własnościowych firm np. Enei, GZE, Vattenfal Heat Poland, Zachemu SA, Stomilu Bydgoszcz oraz Zakładów Azotowych Anwil SA. (podając ich strukturę produkcji oraz dynamikę produkcji przed i po procesie prywatyzacji.) 2. podaje przykłady prywatyzacji udanych i nieudanych np. Fabryka Kabli w Ożarowie, Zarat SA w Warszawie 2. ocenia proces przekształceń własnościowych na podstawie wskaźników ekonomicznych prezentujących wpływ procesu prywatyzacji na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług 3.podaje związek przyczynowo skutkowy między wpływem przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług</p>
--	---	---	--	---

<p>(kapitałowa), – prywatyzacja bezpośrednia, pracownicza – likwidacja z przyczyn ekonomicznych</p> <p>1. uczeń podkreśla rolę Giełdy Papierów Wartościowych jako sposób pozyskania przychodów z prywatyzacji, podaje przykłady debiutu na GPW państwowych przedsiębiorstw (PZU SA, Tauron oraz GPW, PGE SA oraz KGHM SA.)</p>	<p>przekształcenie przedsiębiorstwa w jednoosobową spółkę Skarbu Państwa. Następnym etapem przekształceń jest prywatyzacja pośrednia (kapitałowa), – prywatyzacja bezpośrednia, pracownicza – likwidacja z przyczyn ekonomicznych</p> <p>1. uczeń podkreśla rolę Giełdy Papierów Wartościowych jako sposób pozyskania przychodów z prywatyzacji, podaje przykłady debiutu na GPW państwowych przedsiębiorstw (PZU SA, Tauron oraz GPW, PGE SA oraz KGHM SA.)</p> <p>1. wyszukuje informacje na temat przykładów przekształceń własnościowych firm np. Enei, GZE, Vattenfal Heat Poland, Zachemu SA, Stomilu Bydgoszcz oraz Zakładów Azotowych Anwil SA. (podając ich strukturę produkcji oraz dynamikę produkcji przed i po procesie prywatyzacji.)</p>	<p>1. wyszukuje informacje na temat przykładów przekształceń własnościowych firm np. Enei, GZE, Vattenfal Heat Poland, Zachemu SA, Stomilu Bydgoszcz oraz Zakładów Azotowych Anwil SA. (podając ich strukturę produkcji oraz dynamikę produkcji przed i po procesie prywatyzacji.)</p> <p>2. podaje przykłady prywatyzacji udanych i nieudanych np. Tabryka Kabli w Ożarowie, Zarat SA w Warszawie</p>	<p>udanych i nieudanych np. Tabryka Kabli w Ożarowie, Zarat SA w Warszawie</p> <p>2. ocenia proces przekształceń własnościowych na podstawie wskaźników ekonomicznych prezentujących wpływ procesu prywatyzacji na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług</p>	
--	--	---	---	--

L.p.	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów	
3	Kierunki geograficzne, struktura towarowa i partnerzy wymiany międzynarodowej Polski	Uczeń wskazuje głównych partnerów handlowych oraz kierunki geograficzne i strukturę towarową wymiany międzynarodowej Polski	<p>Uczeń:</p> <p>1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo bilansu handlowego i płatniczego</p> <p>1. wskazuje głównych partnerów handlowych wymiany międzynarodowej Polski analizując strukturę geograficzną obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (źródło/na stronie GUS)</p> <p>1. podaje wnioski analizy struktury geograficznej obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (wzrost udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem, spadek – krajów UE i pozostałych krajów rozwiniętych)</p> <p>1. wskazuje strukturę towarową wymiany międzynarodowej dla Polski za ostatnie lata 2009-, 2012, ocenia zmiany tej struktury</p> <p>1. wskazuje kierunki geograficzne wymiany międzynarodowej Polski w latach 2008-2012 i uzasadnia je</p> <p>2. wymienia głównych partnerów handlowych Polski, opisuje różnice w strukturze towarowej handlu z poszczególnymi krajami</p> <p>1. uczeń analizuje dane dotyczące obrotów handlu zagranicznego dla Polski za lata 2010, 2011, 2012-pierwszy kwartał</p> <p>1. analizuje bilans handlowy dla Polski za ostatnie lata, podaje ile Polska gospodarka eksportuje towarów, a ile ich importuje, czy mamy do czynienia z deficytem handlowym (przewagą importu nad eksportem), czy z dodatnim bilansem handlowym (nadwyżką eksportu nad importem). omawia wpływ bilansu handlowego i płatniczego na rozwój gospodarczy kraju</p> <p>2. ocenia zmiany w handlu zagranicznym Polski</p> <p>3. podaje związek przyczynowy między rozwojem handlu zagranicznego a wzrostem wskaźników ekonomicznych (wzrostem gospodarczym)</p>	<p>Burza mózgów</p> <p>Praca w grupach</p> <p>Warsztaty, na których poddaje się wnikliwej analizie Kierunki geograficzne, strukturę towarową i partnerów wymiany międzynarodowej Polski</p> <p>Praca w grupach, wizualizacja, dyskusja sterowana.</p> <p>Wykorzystywanie doświadczenia i wiedzy uczestników</p> <p>Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzenie do wniosków</p> <p>Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stosowanie samooceny i oceny koleżeńskiej. Wykorzystanie różnorodnych źródeł informacji, stawianie i weryfikowanie hipotez.</p>	
Propozycje kryteriów oceny					
dopuszczający		dostateczny	dobry	bardzo dobry	celujący
1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo bilansu handlowego i płatniczego		1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo bilansu handlowego i płatniczego 1. wskazuje głównych partnerów handlowych wymiany	1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo bilansu handlowego i płatniczego 1. wskazuje głównych partnerów handlowych wymiany	1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo bilansu handlowego i płatniczego 1. wskazuje głównych partnerów handlowych wymiany	1. zna i posługuje się terminami: handel zagraniczny, import, eksport, reeksport, tranzyt, wymiana towarowa, saldo wymiany towarowej, bilans handlowy, bilans płatniczy, saldo bilansu handlowego i płatniczego 1. wskazuje głównych partnerów handlowych wymiany międzynarodowej Polski analizując strukturę geograficzną

<p>1. wskazuje głównych partnerów handlowych wymiany międzynarodowej Polski analizując strukturę geograficzną obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (źródło/na strona GUS)</p> <p>1. podaje wnioski analizy struktury geograficznej obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (wzrost udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem, spadek – krajów UE i pozostałych krajów rozwiniętych)</p> <p>1. wskazuje strukturę towarową wymiany międzynarodowej dla Polski za ostanie lata 2009-, 2012, ocenia zmiany tej struktury</p> <p>1. wskazuje kierunki geograficzne wymiany międzynarodowej Polski w latach 2008-2012 i uzasadnia je</p> <p>1. uczeń analizuje dane dotyczące obrotów handlu zagranicznego dla Polski za lata 2010, 2011, 2012- pierwszy kwartał</p>	<p>międzynarodowej Polski analizując strukturę geograficzną obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (źródło/na strona GUS)</p> <p>1. podaje wnioski analizy struktury geograficznej obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (wzrost udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem, spadek – krajów UE i pozostałych krajów rozwiniętych)</p> <p>1. wskazuje strukturę towarową wymiany międzynarodowej dla Polski za ostanie lata 2009-, 2012, ocenia zmiany tej struktury</p> <p>1. wskazuje kierunki geograficzne wymiany międzynarodowej Polski w latach 2008-2012 i uzasadnia je</p> <p>1. uczeń analizuje dane dotyczące obrotów handlu zagranicznego dla Polski za lata 2010, 2011, 2012- pierwszy kwartał</p> <p>1. analizuje bilans handlowy dla Polski za ostanie lata, podaje ile Polska gospodarka eksportuje towarów, a ile ich importuje, czy mamy do czynienia z deficytem handlowym (przewagą importu nad eksportem), czy z dodatnim bilansem handlowym (nadwyżką eksportu nad importem).omawia wpływ bilansu handlowego i płatniczego na rozwój gospodarczy kraju</p>	<p>międzynarodowej Polski analizując strukturę geograficzną obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (źródło/na strona GUS)</p> <p>1. podaje wnioski analizy struktury geograficznej obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (wzrost udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem, spadek – krajów UE i pozostałych krajów rozwiniętych)</p> <p>1. wskazuje strukturę towarową wymiany międzynarodowej dla Polski za ostanie lata 2009-, 2012, ocenia zmiany tej struktury</p> <p>1. wskazuje kierunki geograficzne wymiany międzynarodowej Polski w latach 2008-2012 i uzasadnia je</p> <p>2. wymienia głównych partnerów handlowych Polski ,opisuje różnice w strukturze towarowej handlu z poszczególnymi krajami</p> <p>1. uczeń analizuje dane dotyczące obrotów handlu zagranicznego dla Polski za lata 2010, 2011, 2012- pierwszy kwartał</p> <p>1. analizuje bilans handlowy dla Polski za ostanie lata, podaje ile Polska gospodarka eksportuje towarów, a ile ich importuje, czy mamy do czynienia z deficytem handlowym (przewagą importu nad eksportem), czy z dodatnim bilansem handlowym (nadwyżką eksportu nad importem).omawia wpływ bilansu handlowego i płatniczego na rozwój gospodarczy kraju</p>	<p>międzynarodowej Polski analizując strukturę geograficzną obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (źródło/na strona GUS)</p> <p>1. podaje wnioski analizy struktury geograficznej obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (wzrost udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem, spadek – krajów UE i pozostałych krajów rozwiniętych)</p> <p>1. wskazuje strukturę towarową wymiany międzynarodowej dla Polski za ostanie lata 2009-, 2012, ocenia zmiany tej struktury</p> <p>1. wskazuje kierunki geograficzne wymiany międzynarodowej Polski w latach 2008-2012 i uzasadnia je</p> <p>2. wymienia głównych partnerów handlowych Polski ,opisuje różnice w strukturze towarowej handlu z poszczególnymi krajami</p> <p>1. uczeń analizuje dane dotyczące obrotów handlu zagranicznego dla Polski za lata 2010, 2011, 2012- pierwszy kwartał</p> <p>1. analizuje bilans handlowy dla Polski za ostanie lata, podaje ile Polska gospodarka eksportuje towarów, a ile ich importuje, czy mamy do czynienia z deficytem handlowym (przewagą importu nad eksportem), czy z dodatnim bilansem handlowym (nadwyżką eksportu nad importem).omawia wpływ bilansu handlowego i płatniczego na rozwój gospodarczy kraju</p>	<p>obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (źródło/na strona GUS)</p> <p>1. podaje wnioski analizy struktury geograficznej obrotów handlu zagranicznego w okresie styczeń – kwiecień 2012 (wzrost udziału krajów Europy Środkowo-Wschodniej w obrotach ogółem, spadek – krajów UE i pozostałych krajów rozwiniętych)</p> <p>1. wskazuje strukturę towarową wymiany międzynarodowej dla Polski za ostanie lata 2009-, 2012, ocenia zmiany tej struktury</p> <p>1. wskazuje kierunki geograficzne wymiany międzynarodowej Polski w latach 2008-2012 i uzasadnia je</p> <p>2. wymienia głównych partnerów handlowych Polski ,opisuje różnice w strukturze towarowej handlu z poszczególnymi krajami</p> <p>1. uczeń analizuje dane dotyczące obrotów handlu zagranicznego dla Polski za lata 2010, 2011, 2012- pierwszy kwartał</p> <p>1. analizuje bilans handlowy dla Polski za ostanie lata, podaje ile Polska gospodarka eksportuje towarów, a ile ich importuje, czy mamy do czynienia z deficytem handlowym (przewagą importu nad eksportem), czy z dodatnim bilansem handlowym (nadwyżką eksportu nad importem).omawia wpływ bilansu handlowego i płatniczego na rozwój gospodarczy kraju</p> <p>2. ocenia zmiany w handlu zagranicznym Polski</p> <p>3. podaje związek przyczynowy między rozwojem handlu zagranicznego a wzrostem wskaźników ekonomicznych (wzrostem gospodarczym)</p>
--	---	---	---	---

			2.ocenia zmiany w handlu zagraniczny Polski	
--	--	--	---	--

L.p	Temat zajęć	Kryteria osiągnięcia celu	Sposób dojścia do celu zapisany jako szczegółowe cele kształcenia i wychowania. Planowane osiągnięcia uczniów	Procedury osiągnięcia celów
4	Utrwalenie wiadomości Geografia Polski – działalność gospodarcza- usługi i handel zagraniczny	Uczeń: -przedstawia różnicowanie sektora usług w Polsce i innych państwach Unii Europejskiej; -podaje przykłady przekształceń własnościowych w polskiej gospodarce mające wpływ na zmiany struktury produkcji i stopień zaspokojenia potrzeb materialnych i usług; -wskazuje głównych partnerów handlowych oraz kierunki geograficzne i strukturę towarową wymiany międzynarodowej Polski	Uczeń -analizuje przygotowana przez nauczyciela materiały źródłowe pod kątem zagadnień z działu: Geografia Polski – działalność gospodarcza- usługi i handel zagraniczny - rozwiązuje zadania złożone, - ocenia zadania złożone według podanych kryteriów <u>Wykorzystanie zasobów platformy Scholaris</u> „Szanse i zagrożenia globalizacji w Polsce” Ekran interaktywny przedstawiający procesy globalizacyjne zachodzące w Polsce oraz ich pozytywne i negatywne skutki	Gra dydaktyczna Praca w parach Samooceana Prezentacja multimedialna z zadaniami i danymi statystycznymi Burza mózgów, uczniowie podają przykłady rozwiązań, które porządkują, selekcionują pracując w grupach.. Dzięki temu kształtują umiejętności wyszukiwania i gromadzenia odpowiednich informacji oraz selekcji materiałów; samooceany. Wdrażanie do samokształcenia przez samodzielne dochodzeni do wniosków, pracę w grupach. Motywowanie przez zainteresowanie tematem oraz poprzez stasowanie samooceany i oceny koleżeńskiej
5	Test wiedzy i umiejętności Geografia Polski – działalność gospodarcza- usługi i handel zagraniczny		Test wiedzy i umiejętności z działu Geografia Polski – działalność gospodarcza- usługi i handel zagraniczny	test
6.	Powtórzenie materiału	Zakres: geografia fizyczna i społeczno ekonomiczna	Utrwalenie wiedzy z kresu geografii na poziom rozszerzony	Rozwiązywanie testów i zadań maturalnych Praca w parach. Ćwiczenia praktyczne
7	Test wiedzy i umiejętności	Matura próbna	Test wiedzy i umiejętności na zasadzie matury próbnej	Rozwiązywanie zadań Praca indywidualna Ćwiczenia praktyczne
8.	Analiza wyników	Analiza zadań sprawiających największe trudności	Analiza i omówienie zadań sprawiających najwięcej trudności	Rozwiązywanie zadań. Praca indywidualna Ćwiczenia praktyczne

Materiały dydaktyczne**Przykłady konspektów, kart pracy, kart samooceny****1.Karta samooceny do tematu: Charakterystyka gleb strefowych**

Lp.	Czy potrafisz	Odpowiedź +/-
1.	wyjaśnić co to jest gleba?	
2.	wyjaśnić przyczyny podziału gleb na strefowe i niestrefowe?	
3.	wymienić główne typy gleb strefowych na kuli ziemskiej?	
4.	wykazać wpływ klimatu na zróżnicowanie gleb na Ziemi?	
5.	wskazać obszary dowolnej gleby strefowej na mapie fizycznej świata?	
6.	scharakteryzować główne rodzaje gleb strefowych?	
7.	na konkretnym przykładzie wykazać zależność między klimatem, naturalną szatą roślinną a typem gleby na ziemi?	
8.	wyjaśnić znaczenie pojęć: żyzność gleby, urodzajność gleby, klasa bonitacyjna?	
9.	rozpoznać podstawowe typy gleb na podstawie przekrojów?	
10.	wykazać związków pomiędzy występowaniem żyznych gleb a obszarami rolniczymi i gęstością zaludnienia?	
11.	narysować przekroje genetyczne głównych typów gleb strefowych?	
12.	przedstawić rozmieszczenie przestrzenne na mapie świata głównych typów gleb strefowych w odniesieniu do stref klimatycznych?	

2.Karta samooceny do tematu: Gleba jako efekt działania procesów glebotwórczych

Lp.	Czy potrafisz	Odpowiedź
1.	wyjaśnić co to jest pedosfera?	
2.	wyjaśnić co to jest proces glebotwórczy?	
3.	wymienić przemiany zachodzące w skale macierzystej określane mianem procesu glebotwórczego prowadzące do powstania gleby?	
4.	wyjaśnić pojęcie żyzność gleb?	
5.	wyjaśnić znaczenie pojęcia próchnicy?	
6.	wymienić procesy glebotwórcze zachodzące w pedosferze .?	
7.	wymienić czynniki od których zależą procesy glebotwórcze?	
8.	scharakteryzować dowolny proces glebotwórczy?	
9.	wymienić poziomy genetyczne w profilu glebowym zgodnie z nomenklaturą stosowaną w gleboznawstwie?	
10.	narysować profil glebowy stosując właściwą symbolikę?	
11.	scharakteryzować podstawowe poziomy genetyczne gleb?	

3.Karta Pracy do tematu: Rolnicza przydatność gleb w Polsce

Przyporządkuj odpowiedniej klasie bonitacyjnej gruntów ornych w Polsce poszczególne klasy gleb znajdujące się pod tabelą

Klasy bonitacyjne gruntów ornych w Polsce

Klasa	Nazwa klasy	Gleby
I	gleby orne najlepsze	
II	gleby orne bardzo dobre	

III a	gleby orne dobre	
III b	gleby orne średnio dobre	
IV a	gleby orne średniej jakości, lepsze	
IV b	gleby orne średniej jakości, gorsze	
V	gleby orne słabe	
VI	gleby orne najslabsze	
VI z	gleba pod zalesienie	

gleba inicjalna z warstwą próchnicy do 15 cm

mady pyłowe, próchniczne

gleby rdzawe i bielice orne najslabsze

brunatne oraz płowe i bielice wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych

brunatne i płowe, opadowo-glejowe i gorsze odmiany czarnoziemów

brunatne na glinach

brunatne słabe, rdzawe, płowe, płytkie rędziny, płytkie mady, wytworzone ze żwirów i piasków

gleby orne bardzo dobre – mady, czarnoziemy, czarne ziemie

zbliżone do klasy IVa – bardziej od nich wadliwe: albo zbyt suche, albo zbyt wilgotne – brunatne, płowe, bielice wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych, mady pyłowe i

piaszczyste rędziny

3. Klucz odpowiedzi do karty pracy: Rolnicza przydatność gleb w Polsce

Klasa	Nazwa klasy	Gleby
I	gleby orne najlepsze	mady pyłowe, próchniczne
II	gleby orne bardzo dobre	gleby orne bardzo dobre – mady, czarnoziemy
III a	gleby orne dobre	brunatne na glinach
III b	gleby orne średnio dobre	brunatne i płowe, opadowo-glejowe oraz gorsze odmiany czarnoziemów
IV a	gleby orne średniej jakości, lepsze	brunatne oraz płowe i bielice wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych
IV b	gleby orne średniej jakości, gorsze	zbliżone do klasy IV a – bardziej od nich wadliwe: albo zbyt suche, albo zbyt wilgotne – brunatne, płowe, bielice wytworzone z różnych piasków i żwirów gliniastych, mady pyłowe i piaszczyste rędziny
V	gleby orne słabe	brunatne słabe, rdzawe, płowe, płytkie rędziny, płytkie mady, wytworzone ze żwirów i piasków
VI	gleby orne najslabsze	gleby rdzawe i bielice orne najslabsze
VI z	gleba pod zalesienie	gleba inicjalna z warstwą próchnicy do 15 cm

Konspekt lekcji

Temat lekcji: Rzeźbotwórcza działalność lodowców i łądolodów

CEL GŁÓWNY:

Zapoznanie uczniów z formami ukształtowania powierzchni Ziemi, które powstają na skutek działalności lodowców i łądolodów oraz wód fluwioglacjalnych

Poszerzenie wiedzy na temat rzeźbotwórczej działalności lodowców i łądolodów

CELE SZCZEGÓŁOWE:



Uczeń:

- zna formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności lodowców i lądolodów oraz potrafi je charakteryzować i rozpoznawać,
- zna formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku erozyjnej działalności lodowców i lądolodów oraz potrafi je charakteryzować i rozpoznawać,
- ,- zna formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku j działalności transportowej lodowców i lądolodów oraz potrafi je charakteryzować i rozpoznawać,
- ,- zna formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności transportowej, akumulacyjnej i erozyjnej wód fluwioglacjalnych oraz potrafi je charakteryzować i rozpoznawać,
- zna genezę wszystkich prezentowanych form,
- doskonali umiejętność prezentacji wypracowanych materiałów.

METODY PRACY:

- podająca – opis, instrukcja, pogadanka, wykład informacyjny,
- praca w grupach – zbieranie informacji, analiza kart pracy, karty samooceny
- dyskusja sterowana – analiza genezy form ukształtowania powierzchni,
- praktyczna – ćwiczenia z wykorzystaniem kart pracy.

FORMY PRACY:

- indywidualna,
- w grupach,
- zbiorowa.

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- prezentacja multimedialna
- karta pracy (załączniki I)
- karta samooceny

TYP LEKCJI:

- lekcja systematyzująca wiedzę.

CZAS LEKCJI: 45 minut.

PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Faza wstępna (5 minut)

Nauczyciel sprawdza listę obecności, podaje temat lekcji, zapisuje i objaśnia cele lekcji:

- pytania kluczowe nawiązujące do poprzedniej lekcji

Faza zasadnicza (25 minut)

1.Uczniowie w grupach uzupełniają karty pracy -7 minut

2.Prezentują wyniki prac w grupach.

3.Analizują slajdy z odpowiednimi formami ukształtowania powierzchni, zwracając uwagę na:

- genezę formy,
- rodzaj formy,
- charakterystyczne elementy

Karta pracy: Rzeźbotwórcza działalność lodowców i lądolodów

Rozpoznaj formę po opisie.

Odgadnij genezę formy, czy jest ona związana z działalnością erozyjną , akumulacyjną, czy transportową lodowców lub wód fluwioglacjalnych?

- A Nieckowate zagłębienie otoczone z trzech stron stromymi zboczami, a z czwartej wygładzonym progiem skalnym. Powstaje w miejscu dawnego pola firnowego – intensywne wietrzenie mrozowe. Po ustąpieniu lodowca zagłębienie może wypełnić się wodą. Forma
- B Forma powstała na skutek działalności łądolodu w wyniku nagromadzenia osadów przed jego czołem
- C Zadrapanie na powierzchni skał w dnie i zboczach dolin, spowodowane żłobieniem podłoża przez materiał skalny wtopiony w lodowiec; Forma....
- D Powierzchnie litej skały wyszlifowane przez przesuwający się lód o asymetrycznych zboczach, tworzące wybrzeża skierowe. Forma.....
- E Wał położony wzdłuż bocznych krawędzi jezora lodowcowego zbudowany z ostrokrawędzistych okruchów pochodzących z niszczenia zboczy górskich. Forma.....
- F Dolina o płaskim, szerokim dnie i prawie pionowych stokach wyrzeźbiona przez jezoro lodowcowe, zwana inaczej doliną żłobową. Powstała z przekształcenia górskiej doliny rzecznej V-kształtnej w wyniku intensywnego wietrzenia mrozowego; Forma.....
- G Boczna dolina o dnie położonym na wyższym poziomie niż dno głównej doliny polodowcowej. Forma.....
- H Forma powstała na skutek działalności skoncentrowanego odpływu wód pochodzących z topniejącego czoła łądolodu (wzdłuż czoła łądolodu) tworzyła koryto rzeki przed czołem łądolodu
- I Forma powstaje w wyniku połączenia moren bocznych dwóch łączących się jezorów lodowcowych; Forma.....
- J Wzniesienie zbudowane z materiału niszczonego podłoża i zboczy gór, wtopionego w lód i przemieszczanego pod jego naciskiem. Wyróżnia się ich kilka typów Forma
- K Forma terenu lekko faliste wzniesienie zbudowane z okruchów skalnych wtopionych w dno lodowca i osadzonych na dnie doliny; Forma.....
- L Forma powstała na skutek działalności wód pochodzących z topniejącego czoła łądolodu w postaci rozległej równiny zbudowanej z zespołu stożków napływowych na przedpolu lodowca
- Ł Zagłębienie o wydłużonym kształcie powstałe pod łądolodem na skutek działalności wód pochodzących z topnienia lodu krążących w szczelinach mających kontakt z podłożem po którym przesuwa się łądolód
- M Długie, wąskie i kręte pagóry powstałe na skuteki zazwyczaj piaszczystego materiału w szczelinach i tunelach łądolodu przez krążące tam wody topnieniowe
- N Pagóry o warstwowej budowie i wyrównanym wierzchołku będące efektem materiału przez wody pochodzące z topniejących brył martwego lodu
- O Forma powstała na skutek działalności tworzy ją materiał dostający się na powierzchnię lodowca z terenu położonego poniżej granicy wiecznego śniegu,
- P Forma ta jest tworzona na przedpolu lodowca (łądolodu) na skutek zatamowania spływu wód ku północy przez łądolód (np. zastoisko sandomierskie i warszawskie w czasie recesji łądolodu środkowopolskiego). Charakterystyczny osad akumulowany w tej formie . to ily warwowe, o na przemian warstwach jasnych, letnich i ciemnych zimowych.
- R Duże głazy przywleczone przez łądolód i osadzone na powierzchni, gdy lód się stopi. Forma łądolodu

*

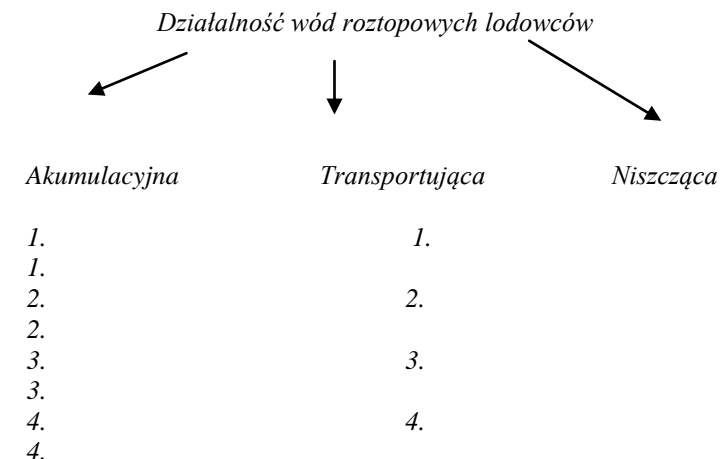
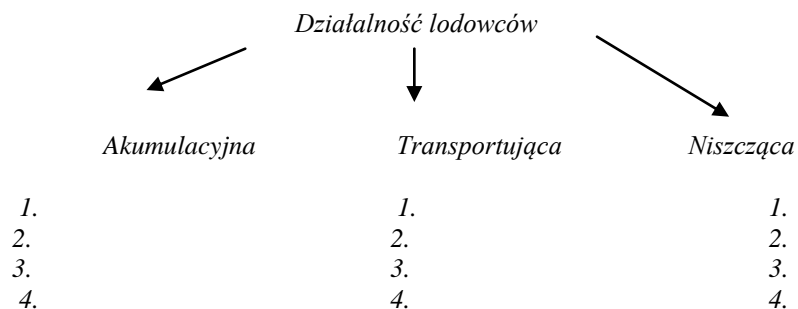
Odpowiedzi:

- a- cyrk, kar, jezioro cyrkowe ,
b- morena czołowa
c- rysa lodowcowa,
d- mutony, barańce,
e-morena boczna
f- dolina U-kształtna,
g- dolina (zawieszona)
h.- pradolina,
i- morena środkowa

- j- morena
k- morena denna
l- równina sandrowa
ł- jezioro rynnowe
m- oz
n-. kem
o.- morena powierzchniowa;
p.-jeziora zaporowe (zastoiskowe)
r.- głazy narzutowe, eratyki

Karta Pracy: Rzeźbotwórcza działalność lodowców i lądolodów

Uzupełnij poniższe schematy



Karta samooceny: Rzeźbotwórcza działalność lodowców i lądolodów

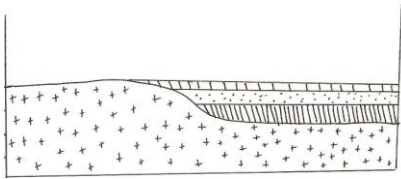
Lp.	Czy potrafisz	Odpowiedź ż +/-
1.	wymienić formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności lodowców i lądolodów ?	
2.	charakteryzować i rozpoznawać, formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku akumulacyjnej działalności lodowców i lądolodów ?	
3.	wymienić formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku erozyjnej działalności lodowców i lądolodów?,	
4.	charakteryzować i rozpoznawać formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku erozyjnej działalności lodowców i lądolodów?,	
5..	wymieniać formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku j działalności transportowej lodowców i lądolodów ?	
6.	charakteryzować i rozpoznawać, formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku j działalności transportowej lodowców i lądolodów?	
7.	wymieniać formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności transportowej, akumulacyjnej i erozyjnej wód fluwioglacjalnych oraz potrafi je?	
8.	charakteryzować i rozpoznawać formy ukształtowania powierzchni powstałe w wyniku działalności transportowej, akumulacyjnej i erozyjnej wód fluwioglacjalnych ?	
9.	wyjaśnić genezę wszystkich prezentowanych form?	

Załącznik: do lekcji Morze Bałtyckie Zadania i ich kryteria

Lp.	Polecenia	Elementy charakterystyki Morza Bałtyckiego	Kryterium osiągnięcia celów
1.	Korzystając z mapy Skandynawii, podaj rozciągłość południkową i równoleżnikową Morza Bałtyckiego. Odszukaj najdalej wysunięte na N, S, W, E, punkty Morza Bałtyckiego.	Rozciągłość południkowa wynosi w stopniach, km Rozciągłość równoleżnikowa wynosi w stopniach,	Podanie właściwej odpowiedzi w stopniach i km.

	 km	
2.	Określ typ Morza Bałtyckiego, podaj przykłady dwóch mórz o tym samym typie	Morze Bałtyckie należy do mórz Przykłady mórz o podobnym typie: 1. 2.	Podanie właściwego typu Morza Bałtyckiego oraz dwóch podobnych mórz.
3.	Dokonaj podziału Morza Bałtyckiego na akweny.	Zatoka Zatoka Zatoka Bałtyk Cieśniny a) wewnętrzne: – – – b) zewnętrzne: – –	Wymienienie wszystkich akwenów wchodzących w skład Morza Bałtyckiego.
4.	Podaj typ klimatu obszaru na którym leży Morze Bałtyckie (skorzystaj z mapy klimatu Ziemi w atlasie).	Obszar Bałtyku Południowego leży w klimacie Obszar Bałtyku Północnego leży w klimacie	Podanie pełnych nazw dwóch typów klimatu.
5.	Przedstaw zróżnicowanie temperatury Bałtyku.	Bałtyk jest morzem Zimą w północnej części Bałtyku, w akwenie Zatoki, temperatura w przy powierzchniowej warstwie wody jest..... (ujemna/dodatnia). W południowej części Bałtyku, temperatura wód przy powierzchniowych zimą wynosi..... Różnice temperatury Morza Bałtyckiego są spowodowane:	Analiza zróżnicowania temperatury wód powierzchniowych: – określenie charakteru termicznego Bałtyku, – podanie zróżnicowania temperatur, – podanie przyczyny zróżnicowania temperatur wód powierzchniowych
6.	Na podstawie analizy map dokonaj analizy zasięgu występowania lodu stałego i kry lodowej na Bałtyku. (Podaj obszary występowania kry lodowej i lodu stałego oraz obszary, gdzie kry i lodu nie ma, zastanów się, dlaczego tak jest, stosuj nazwy akwenów i kierunków głównych).	Lód stały występuje na obszarze w Kra lodowa występuje na obszarze Zjawiska lodowe na Bałtyku związane są z	Podanie obszaru występowania lodu stałego oraz kry lodowej na Bałtyku, posługując się nazwami akwenów i kierunkami głównymi. -Podanie pełnego uzasadnienia występowania zjawisk lodowych na Bałtyku.
7.	Na mapie: zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego odszukaj obszar należący do zlewiska Bałtyku. Wyjaśnij znaczenie tego pojęcia.	Zlewisko to	Podanie znaczenia pojęcia. Wypisanie trzech rzek.

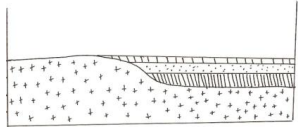
	Wypisz trzy rzeki wpadające do Bałtyku. Rzeki wpadające do Bałtyku : – – –	
8.	Dokonaj analizy zasolenia Morza Bałtyckiego. Podaj wartości zasolenia w konkretnych miejscach. Wymień obszary o maksymalnym i minimalnym zasoleniu. Wyjaśnij przyczyny takiego zasolenia na Bałtyku.	Zasolenie na Bałtyku wynosi: – na zachodzie w – na wschodzie w Przyczyny zasolenia: – – – – –	Podanie obszarów i wartości zasolenia w tych obszarach (za pomocą nazw akwenów i kierunków geograficznych) Podanie przyczyn zasolenia Bałtyku.
9.	Analizując mapę: charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego, przedstaw cyrkulację prądów morskich na Bałtyku (kierunki geograficzne) oraz zastanów się, jaki czynnik decyduje o takim przebiegu prądów morskich. Jaki mają wpływ prądy morskie na typ wybrzeża morskiego?	Prądy morskie przebiegają Na taki przebieg prądów morskich mają wpływ	Właściwa charakterystyka przebiegu prądów morskich za pomocą kierunków głównych i nazw akwenów. Podanie nazwy właściwych czynników decydujących o takim układzie prądów morskich.
10.	Czy na Bałtyku występują fale wiatrowe, pływy i sejsze? Odpowiedz i wyjaśnij pojęcia	Właściwa odpowiedź. Wyjaśnienie pojęć.
11.	Z jakim zjawiskiem wiążemy genezę Morza Bałtyckiego. Podaj wiek Bałtyku.	Poprawna odpowiedź. Właściwy wiek Bałtyku.
12.	Dokonaj analizy mapy: geologia, tektonika w atlasie i Podaj, z jakimi jednostkami tektonicznymi związana jest budowa geologiczna Bałtyku. Jak wyglądają przekroje geologiczne tych jednostek tektonicznych? (podpisz przekrój geologiczny).	Bałtyk leży na obszarze występowania: – –	Podanie poprawnych nazw jednostek geologicznych. Poprawne podpisanie przekroju geologicznego.

			
13.	Korzystając z atlasu (mapa: charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego), omów cechy ukształtowania dna morskiego Bałtyku. Podaj średnią głębokość morza oraz obszary tzw. największych głębi – związane ze starymi zapadliskami tektonicznymi. Podaj obszary płycizn – ławic.	Średnia głębokość Bałtyku Obszary głębi Obszary ławic	Podanie średniej głębokości Bałtyku. Podanie obszarów głębi. Podanie obszarów ławic.
14	Na podstawie atlasu (mapa: charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego) omów typy wybrzeży Bałtyku. Podaj ich charakterystykę, związek z budową geologiczną i prądami morskimi, określając, czy dany typ to wybrzeże niskie czy wysokie.	Podanie typów wybrzeży na Bałtyku z zastosowaniem nazw kierunków geograficznych i akwenów. Właściwa charakterystyka wybrzeży. Wskazanie związku budowy geologicznej z typami wybrzeży niskich i wysokich.
15.	Zastanów się i odpowiedz, czy obszar Bałtyku podlega ruchom izostatycznym. Na czym polegają te ruchy, co je wywołuje? Wykorzystaj własną wiedzę.	Ruchy izostatyczne to Na obszarze Bałtyku	Wyjaśnienie pojęcia ruchów izostatycznych. Właściwa odpowiedź.
16.	Na podstawie mapy zamieszczonej w atlasie wymień państwa leżące nad brzegiem Bałtyku.	Poprawne wymienienie państw leżących nad Bałtykiem i wskazanie ich na mapie.
17.	Analizując mapy z atlasu: – zanieczyszczenie wód, – zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego, odpowiedz na pytania: – Co powoduje, że Bałtyk jest najbardziej zanieczyszczonym morzem na świecie? Jakie są źródła zanieczyszczeń Bałtyku? – Jakie związki zanieczyszczają Bałtyk? Podaj obszary najsilniej zanieczyszczone.	Podanie źródeł zanieczyszczenia Bałtyku. Poprawne podanie obszarów o największym zanieczyszczeniu. Poprawne podanie związków zanieczyszczających Bałtyk.

Załącznik: Klucz odpowiedzi Morze Bałtyckie

Lp.	Polecenia	Model odpowiedzi	Kryt. osiąg. celów
1.	Korzystając z mapy Skandynawii, podaj rozciągłość południkową i równoleżnikową Morza Bałtyckiego. Odszukaj najdalej wysunięte na N, S, W, E, punkty Morza Bałtyckiego.	Rozciągłość południkowa wynosi w stopniach -12° , to około 1333,3 km. Rozciągłość równoleżnikowa wynosi w stopniach -21° , to około 2333,3 km.	Podanie właściwej odpowiedzi w stopniach i km.
2.	Określ typ Morza Bałtyckiego, podaj przykłady dwóch mórz o tym samym typie	Morze Bałtyckie należy do mórz śródziemnych. Przykłady mórz o podobnym typie: 1. Morze Czarne, 2. Morze Czerwone, 3. Morze Marmara, 4. Morze Azowskie, 5. Morze Śródziemne.	Podanie właściwego typu Morza Bałtyckiego oraz dwóch podobnych mórz.
3.	Dokonaj podziału Morza Bałtyckiego na akweny.	Zatoka Botnicka Zatoka Fińska Zatoka Ryska Zatoka Gdańska Bałtyk Właściwy Cieśniny duńskie a) wewnętrzne: – Sund, – Wielki Bełt, – Mały Bełt, b) zewnętrzne: – Kattegat, – Skagerrak.	Wymienienie wszystkich akwenów wchodzących w skład Morza Bałtyckiego.
4.	Podaj typ klimatu obszaru na którym leży Morze Bałtyckie (skorzystaj z mapy klimatu Ziemi w atlasie).	Obszar Bałtyku Południowego leży w klimacie umiarkowanym ciepłym przejściowym. Obszar Bałtyku Północnego leży w klimacie umiarkowanym chłodnym przejściowym.	Podanie pełnych nazw dwóch typów klimatu.
5.	Przedstaw zróżnicowanie temperatury Bałtyku.	Bałtyk jest morzem chłodnym. Zimą w północnej części Bałtyku, w akwenie Zatoki Botnickiej temperatura w przypowierzchniowej warstwie wody jest ujemna. W południowej części Bałtyku, temperatura wód przypowierzchniowych zimą wynosi $1-2^\circ\text{C}$. Różnice temperatury Morza Bałtyckiego są spowodowane: – dużą rozciągłością południkową,	Analiza zróżnicowania temperatury wód powierzchniowych: – określenie charakteru termicznego Bałtyku, – podanie zróżnicowania temperatur, – podanie przyczyny zróżnicowania temperatur wód powierzchniowych

		– położeniem geograficznym.	
6.	Na podstawie analizy map z atlasu dokonaj analizy zasięgu występowania lodu stałego i kry lodowej na Bałtyku. Podaj obszary występowania kry lodowej i lodu stałego oraz obszary, gdzie kry i lodu nie ma, zastanów się, dlaczego tak jest, stosuj nazwy akwenów i kierunków głównych.	<p>Lód stały występuje na obszarze północnego Bałtyku w północnej części akwenu Zatoki Botnickiej, obejmuje Wyspy Alandzkie, Zatokę Fińską, Ryską</p> <p>Kra lodowa obejmuje cały obszar Zatoki Botnickiej Fińskiej Ryskiej, obszar przybrzeżny od Olandii do Wysp Alandzkich.</p> <p>Zjawiska lodowe związane są z położeniem geograficznym morza oraz z jego rozciągłością południkową i równoleżnikową.</p> <p>Kontynentalizm klimatu wzrasta z zachodu na wschód. Najzimniejsze rejony są wysunięte najbardziej na północ.</p>	<p>Podanie obszaru występowania lodu stałego oraz kry lodowej na Bałtyku, posługując się nazwami akwenów i kierunkami głównymi.</p> <p>Podanie pełnego uzasadnienia występowania zjawisk lodowych na Bałtyku.</p>
7.	Na mapie: zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego odszukaj obszar należący do zlewiska Bałtyku. Wyjaśnij znaczenie tego pojęcia. Wypisz trzy rzeki wpadające do Bałtyku.	<p>Zlewisko to obszar, którego wody wpływają do jednego morza.</p> <p>Rzeki wpadające do Bałtyku, np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wisła, – Odra, – Niemen, – Dźwina. 	<p>Podanie znaczenia pojęcia.</p> <p>Wypisanie trzech rzek.</p>
8.	Korzystając z atlasu (charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego), dokonaj analizy zasolenia Morza Bałtyckiego. Podaj wartości zasolenia	<p>Zasolenie na Bałtyku wynosi:</p> <ul style="list-style-type: none"> – na zachodzie w Skagerrak 30‰, – w Zatoce Botnickiej, Fińskiej, Ryskiej 2–5‰. <p>Przyczyny zasolenia:</p>	<p>Podanie obszarów i wartości zasolenia w tych obszarach (za pomocą nazw akwenów i kierunków geograficznych)</p> <p>Podanie przyczyn zasolenia Bałtyku.</p>

	w konkretnych miejscach. Wymień obszary o maksymalnym i minimalnym zasoleniu. Wyjaśnij przyczyny takiego zasolenia na Bałtyku.	<ul style="list-style-type: none"> – zlewisko rzek słodkich, – małe parowanie, – występowanie zjawisk lodowych. 	
9.	Analizując mapę: charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego, przedstaw cyrkulację prądów morskich na Bałtyku (kierunki geograficzne) oraz zastanów się, jaki czynnik decyduje o takim przebiegu prądów morskich. Jaki mają wpływ prądy morskie na typ wybrzeża morskiego?	Prądy morskie przebiegają w komórkach cyrkulacyjnych w kierunku wschodnim w południowej części akwenów Bałtyku Właściwego. Na taki przebieg prądów mają wpływ przeważające wiatry zachodnie.	Właściwa charakterystyka przebiegu prądów morskich za pomocą kierunków głównych i nazw akwenów. Podanie nazwy właściwych czynników decydujących o takim układzie prądów morskich.
10.	Czy na Bałtyku występują fale wiatrowe, pływy i sejsze? Odpowiedz i wyjaśnij pojęcia	Na Bałtyku występują fale wiatrowe o średniej wysokości 3 m, maksymalnej wysokości 8–10 m. Wysokość pływów to 2–5 cm, w Kattegacie 40 cm. Sejsze występują na Bałtyku ze względu na dużą rozciągłość równoleżnikową i południkową, wywołuje je różnica ciśnień na krańcach zbiornika.	Właściwa odpowiedź. Wyjaśnienie pojęć.
11.	Z jakim zjawiskiem wiążemy genezę Morza Bałtyckiego. Podaj wiek Bałtyku.	Geneza Bałtyku związana jest ze zlodowaceniem. Wiek Bałtyku określa się na 12 000 lat.	Poprawna odpowiedź. Właściwy wiek Bałtyku.
12.	Dokonaj analizy mapy: geologia, tektonika w atlasie. Podaj, z jakimi jednostkami tektonicznymi związana jest budowa geologiczna Bałtyku. Jak wyglądają przekroje geologiczne tych jednostek tektonicznych? (podpisz przekrój geologiczny).	<p>Bałtyk leży na obszarze występowania:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Tarczy Fennoskandzkiej, gdzie trzon krystaliczny metamorficzny wychodzi na powierzchnię Ziemi, – platformy prekambryjskiej wschodnioeuropejskiej <p>tarcza platforma</p> 	Podanie poprawnych nazw jednostek geologicznych. Poprawne podpisanie przekroju geologicznego.
13.	Korzystając z atlasu (mapa: charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego), omów cechy ukształtowania dna morskiego	Średnia głębokość Bałtyku: 56 m. Obszary głębi, np. Głębia Landsort, Głębia Gotlandzka. Obszary ławic: Odrzańska Słupska.	Podanie średniej głębokości Bałtyku. Podanie obszarów głębi. Podanie obszarów ławic.

	Bałtyku. Podaj średnią głębokość morza oraz obszary tzw. największych głębi – związane ze starymi zapadliskami tektonicznymi. Podaj obszary płyticzn – ławic.		
14	Na podstawie atlasu (mapa: charakterystyka hydrologiczna Morza Bałtyckiego) omów typy wybrzeży Bałtyku. Podaj ich charakterystykę, związek z budową geologiczną i prądami morskimi, określając, czy dany typ to wybrzeże niskie czy wysokie.	Na południu Bałtyku występują: – niskie akumulacyjne, zalewowo-mierzejowe – pradoliny dochodzą do brzegu, prądy morskie budują kosa (mierzeje), – wysokie, abrazyjne, klifowe – moreny dochodzą do brzegu morza. Na północy Bałtyku szkierowe, ferdowo-szkierowe. Geneza związana z działalnością lądolodu.	Podanie typów wybrzeży na Bałtyku z zastosowaniem nazw kierunków geograficznych i akwenów. Właściwa charakterystyka wybrzeży. Wskazanie związku budowy geologicznej z typami wybrzeży niskich i wysokich.
15.	Zastanów się i odpowiedz, czy obszar Bałtyku podlega ruchom izostatycznym. Na czym polegają te ruchy, co je wywołuje? Wykorzystaj własną wiedzę.	Ruchy izostatyczne to pionowe ruchy skorupy ziemskiej spowodowane równowagą izostatyczną zaburzoną obciążaniem lądolodu.	Wyjaśnienie pojęcia ruchów izostatycznych. Właściwa odpowiedź.
16.	Na podstawie mapy zamieszczonej w atlasie wymień państwa leżące nad brzegiem Bałtyku.	Niemcy, Polska, Rosja, Litwa Łotwa, Estonia, Finlandia, Szwecja, Dania.	Poprawne wymienienie państw leżących nad Bałtykiem i wskazanie ich na mapie.
17.	Analizując mapy z atlasu: – zanieczyszczenie wód, – zanieczyszczenie Morza Bałtyckiego, odpowiedz na pytania: – Co powoduje, że Bałtyk jest najbardziej zanieczyszczonym morzem na świecie? Jakie są źródła zanieczyszczeń Bałtyku? – Jakie związki zanieczyszczają Bałtyk? Podaj obszary najsilniej zanieczyszczone.	Źródła zanieczyszczeń: – budowa rowów melioracyjnych, – intensywne uprzemysłowienie obszarów wokół Bałtyku, – rozwój i powstawanie nowych miast – okoliczne ścieki i odpady, nawet radioaktywne (np. ze Studsvik), – statki. Związki zanieczyszczające Bałtyk: – azotany, – fosforany. Obszary najsilniej zanieczyszczone: – Wody przybrzeżne silnie zanieczyszczone – południowy Bałtyk, – wody stale zanieczyszczone – obszar całego Bałtyku poza północną częścią Zatoki Botnickiej.	Podanie źródeł zanieczyszczenia Bałtyku. Poprawne podanie obszarów o największym zanieczyszczeniu. Poprawne podanie związków zanieczyszczających Bałtyk.

Materiały źródłowe wykorzystanie w programie:

Ministerstwa Gospodarki Departamentu Analiz i Prognoz *Raport o stanie gospodarki 2011 rok str. 187*
Węgrzyn G., Rola sektora usług we współczesnej ekspansji gospodarczej, Uniwersytet Ekonomiczny we Wrocławiu
Haman K. Instytut Geofizyki Uniwersytetu Warszawskiego Naturalne i antropogeniczne przyczyny zmian klimatu
Jarzębowski T. Elementy astronomii.
Przybyłowicz K. Politechnika Świętokrzyska Fizyczne podstawy materiałoznawstwa
FELUCH W. Cykliczne przyczyny zagrożeń gwałtownymi zmianami klimatu
Pudełki J. Zmiany środowiska w Holocenie
Rybka E. Astronomia Ogólna
Martyn D. Klimaty
Piotrowski J. Podstawy meteorologii
Lockwood J. Procesy klimatotwórcze
Dzięciołowski W, Analiza i klasyfikacja gleb
Wrona J Podstawy geografii ekonomicznej
Mityk J. Geografia fizyczna części świata
Clifford E. Geologia dynamiczna
Mikulski Z. Zarys hydrografii Polski
Niemierko B.: Cele i wyniki kształcenia. Wyższa Szkoła Pedagogiczna w Bydgoszczy.
Niemierko B.: A B C testów osiągnięć szkolnych. CODN.
Książkiewicz M. Geologia Dynamiczna
Klimaszewski M. Geomorfologia
<http://www.stat.gov.pl/>
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
<http://www.ceo.org.pl/pl/koss/news/aktywizujace-metody-nauczania>
www.geo.norwid24.waw.pl/
<http://www.nasa.gov/>,
<http://www.codgik.gov.pl> kartografia
<http://www.stat.gov.pl/gus/>
<http://epp.eurostat.ec.europa.eu>
www.kosmos.gov.pl
www.if.uj.edu.pl
www.imigw.pl
www.kzgw.gov.pl



OŚRODEK
ROZWOJU
EDUKACJI

Aleje Ujazdowskie 28
00-478 Warszawa
tel. 22 345 37 00
fax 22 345 37 70

www.ore.edu.pl



KAPITAŁ LUDZKI
NARODOWA STRATEGIA SPÓJNOŚCI

UNIA EUROPEJSKA
EUROPEJSKI
FUNDUSZ SPOŁECZNY

